

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

LANE MEDICAL LIBRARY STAMFORD

2 45 0280 7582

LANE

LIBRARY

Collection

OF MEDICINE
NATURAL SCIENCES

HARRISON BOOK WOTE CO. (1940)

CLAUDII GALENI PERGAMENI

SCRIPTA MINORA.

RECENSUERUNT

IOANNES MARQUARDT IWANUS MUELLER
GEORGIUS HELMREICH.

VOL. III.

ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΤΟΙΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟΙΣ.

ΘΡΑΣΤΒΟΤΑΟΣ.

ΠΕΡΙ ΦΤΣΙΚΩΝ ΔΤNAMEΩΝ.

EX RECOGNITIONE

GEORGII HELMREICH.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXCIII.

Τὸ μηδέποτε ἁμαρτάνειν μείζον ἢ κατ' ἄνθρωπον.

GALENUS.

60394

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

YAS 111 111A1

PRAEFATIO.

I. In libello, qui *Περὶ αἰρέσεων* inscribitur, iterum recensendo eisdem codicibus usus sum, quos in paranda priore editione Actorum Seminarii philolog. Erlangensis volumini alteri (p. 239—310) inserta adhibui. Quorum optimus est Laurentianus (L), cod. chartaceus, saec. XIV, plut. LXXIV 5, qui fol. 123—129 hunc librum continet. Ipse eum contuli. Huic fide proximus est Mosquensis 283 (M), chartaceus, saec. XV, ex monasterio sancti Dionysii, quod est in monte Atho, Mosquam in bibliothecam sanctissimae Synodi translatus. Bonitate paulo inferior est alter codex Mosquensis 51 (m), chartaceus, saec. XV, qui ex monasterio sancti *Παντοκράτορος* in eodem monte posito in eandem bibliothecam pervenit; cf. accurata cod. graec. mss. bibliothecarum Mosquensium S. Synodi notitia et recensio ed. Chr. Fr. Matthaei Lips. 1804 I, p. 167 et 54, qui horum codicum alterum numero 270, alterum numero 52 signavit. Collati sunt a viro doctissimo, A. Luther. Deterioris notae existimandi sunt codices Marciani duo, alter (V) append. class. V cod. 9 chartaceus saec. XV, alter (v) membranaceus, eiusdem saeculi, elegantissime scriptus, olim Bessarionis. Utrumque ipse contuli.

Hunc libellum, quem discipulis artis medicae studiosis primum legendum esse Galenus ipse in libris *περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων* et *περὶ τῆς τάξεως τῶν ἰδίων βιβλίων* conscriptis (Script. min. vol. II 84. 93 sq.) monuit, a medicis aliisque viris doctis posterioris tem-

poris, veluti a Photio patriarcha (cf. Phot. bibl. cod. 164), lectitatum esse mirandum non est. Inde factum esse puto, ut textus glossematis interpretandi causa inculcatis multis locis perturbaretur. Eiusmodi glossemata cum aliis indiciis tum diversa plerumque in codicibus verborum collocatione produntur. Itaque in hac editione pluribus quam in priore locis hoc mendorum genus statuendum esse putavi, veluti p. 1, 14. 3, 26. 5, 3. 19. 6, 25. 8, 8. 14, 8. 25. 16, 6. 17, 23. 18, 1. 24, 22. 26, 6. 28, 24 huius editionis.

II. Libellus, quem altero loco edidi, ex deterioris codicis Parisini et editionis principis auctoritate vulgo inscribitur *Πρὸς Θερασύβουλον πότερον ἰατρικῆς ἢ γυμναστικῆς ἐστὶ τὸ ὑγιεινόν*. Sed cum codex Laurentianus praebeat inscriptionem *Γαληνοῦ Θερασύβουλος* (sic). *πότερον ἰατρικῆς ἢ γυμναστικῆς ἐστὶ τὸ ὑγιεινόν* eamque Galenus ipse confirmare videatur, qui pluribus locis hunc libellum commemorat his fere usus verbis: vol. VI 12 *μάλιστα δ' ἀνεγνωκέναι βούλομαι τὸν ὁμιλήσοντα τοῖσδε τοῖς γράμμασι τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ σκέπτομαι, τίνος ἐστὶ τέχνης μέρος τὸ ὑγιεινόν, ἐπιγράφεται δὲ Θερασύβουλος κτλ.*, ib. 136 *ὑπὲρ ὧν ἐπὶ πλεῖον ἐν ἐνὶ βιβλίῳ τὸν λόγον ἐποίησάμην, ὃ Θερασύβουλος ἐπιγράφεται*, ib. 143 *κατ' ἐκεῖνο τὸ βιβλίον, ὃ Θερασύβουλον ἐπιγράφομεν*, titulum, qui est in optimo codice, restituere non dubitavi inclusis quae subsequuntur vocabulis. Ea enim ab interpolatore explicandi causa addita atque ex ipsius libelli contextu (cf. p. 33. 75 huius editionis *πότερον ἰατρικῆς ἐστὶν ἢ γυμναστικῆς μόνον τὸ καλούμενον ὑγιεινόν*) hausta esse putaverim.

Fundamentum recensionis meae est codex Laurentianus plut. LXXIV 3, membranaceus, saeculi duodecimi vel tertii decimi, qui fol. 110^b—129 hunc libellum continet. Cuius de natura et bonitate cum et ipse in praefatione editionis meae libelli, qui est *περὶ τοῦ διὰ τῆς σμικρᾶς σφαίρας γυμνασίου* (Augsburg 1878)

dixerim et I. Marquardt in praefatione vol. I Scriptorum minorum Galeni p. XI—XIII copiose disputaverit, ne acta agere videar, nihil amplius addo. Hoc codice multo inferior est Parisinus (P) chartaceus saec. XVI nr. 2164. Qui cum fere nihil exhibeat, quod non sit in Laurentiano, ex illo ipso aut eius apographo descriptus esse videtur. Idem iudicandum est de codice Marciano append. V 4 membranaceo saec. XV, qui cum multis aliis Galeni scriptis in fol. 256^a—267^b libellum de quo quaerimus continet. Quem ubi vitii plurimis, quae in libris manuscriptis recentioris aetatis reperiri solent, depravatum esse vidi neque quidquam memoria dignum inveni, quod non praeberet Laurentianus, celeriter consilium totius libelli cum illo codice conferendi abieci. Ex eiusdem generis codice expressa est editio princeps Aldina vol. IV f. 37 sqq., quae codicis instar habenda est.

III. In recensendis tribus libris, qui *Περὶ φυσικῶν δυνάμεων* inscribuntur, his codicibus adiutus sum: Laurentiano (L), cod. chartaceo saec. XIV plut. LXXIV 5 bene scripto, qui fol. 55—91 hoc opus Galenianum continet; Marciano (M), cod. membran. saec. XV nr. 275, in quo insunt Galeni *ιατρικὴ τέχνη, περὶ στοιχείων, περὶ κράσεων, περὶ φυσικῶν δυνάμεων, περὶ διαφορᾶς νοσημάτων, περὶ τῶν συμπτωμάτων διαφορᾶς, περὶ αἰτίων συμπτωμάτων*; Oxoniensi Bodleiano 709 sive Laudensi 58 (O), cod. membran. saec. XV eleganter scripto, qui Galeni libros *περὶ πεπονθότων τόπων, περὶ στοιχείων, περὶ κράσεων, περὶ ἀνωμάλου δυσκρασίας, περὶ φυσικῶν δυνάμεων, περὶ κρισίμων ἡμερῶν, περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν* complectitur; Parisino (P), cod. chartac. saec. XV nr. 2267, qui omnibus fere locis ita cum Marciano consentit¹⁾,

1) Quamobrem in apparatu critico Marciani et Parisini codicum consensus ubique sigillo M significatur, nisi dissentire alterum ab altero aperte monui.

ut ex eo ipso aut eius apographo descriptus esse videatur. Hos quattuor codices ipse contuli totos. Praeterea adhibui specimine collationis facto codicem Vaticanum 282 chartaceum saec. XV, qui gemellus est codicis Oxoniensis, Vaticanum Ottobonianum 311 chartaceum recentissimae aetatis male scriptum, qui ex eodem fonte quo Marcianus derivatus est, Cantabrigiensem 360 chartaceum saec. XVI, cuius partem Iwanus Mueller rogatu meo contulit, ut appareret, quam levis esset auctoritatis.

Codicum, quos enumeravi, longe praestantissimus est Laurentianus, cum quo permultis locis Marcianus ita consentit, ut facile appareat utrumque ex eodem archetypo originem duxisse, sed Marcianum ut recentioris aetatis ita minoris fidei esse. Ad horum codicum fidem proxime accedit Trivultianus 685 (T), cod. bombyc. saec. XV, qui Mediolani in bibliotheca Trivultiana asservatur. Cuius de auctoritate ut iudicare possem, factum est insigni liberalitate principis illustrissimi gentis Trivultianae, qui aditum bibliothecae suae facile concessit, et benignitate collegae humanissimi, Henrici Beckh, qui precibus meis libentissime obsecutus exordium primi, secundi, tertii libri cum hoc codice comparavit lectionumque varietatem mecum communicavit, quam paucis in apparatus criticum receptis, ne eius molem nimis augerem, hoc loco subicere malui. Trivultiani codicis lectionum variarum specimen hoc est:

p. 101 (huius editionis), 4 τῆς ante φύσεως om., 11 verba ὡς ὑπὸ τῶν — τοῖς πολλοῖς ἔθος omissa add. in marg. superiore, 12 ὡς pro οὕτως, 14 τό τε ἀβάνεσθαι τε, 16 ζητήσωμεν, 17 γίγνεται, ib. ἐαντῶ δὴ pro ἀντὰ δὴ sed suprascript. m. rec. γε. ἀντὰ, p. 102, 2 post λόγον add. ὑπὸ τίνων γίγνεται δυνάμεων, 7 ἐξίσταται τῇ τό πη κατ' ἐκεῖνο, 9 ὑπάρχει, 10 κατὰ χρόαν κινεῖται, 11 ἢ αὖ πάλιν, 12 γίγνοιτο, ib. ταῦτ' ἂν, 14 τὴν ποιότητα, 15 τὰ om., ib. ἢ τὸν χυμὸν, 16 κινεῖσθαι ἐξαλλαττόμενα, 17 γιγνώμενον, ib. ἢ ψυχρὸν, ib. καὶ τοῦτο κινεῖσθαι, 19 γίγνοιτο, 22 ἀμοίβουσι, 23 λεγόμενον, ib. τοῦτο, 25 τε om.,

ib. ἐλάττωτός τε τί, 103, 1 γίγνηται, 2 δὲ om., 4 κοινὸν ἢ ἐξάλλ-
 λαξίς, 8 γιγνόμενα, 9 κατὰ, ib. τοῦτο, 11 τινὰς εἶναι καὶ παρα-
 γωγὰς, 13 δεχόμενος, 14 μὲν εἶναι, ib. βούλονται φύσει, 15 τὲ
 pro δὲ, 16 ἀλλοιώσεις ἐν αὐτῇ τῇ δ., 17 γίγνεσθαι, ib. φασιν
 ὡς Ἀναξαγόρας om., 18 εἰ δὴ τι τοῦτοις, ib. ἐλέγχοιμι, 19 γέ-
 νοιτο 1 m. corr. ex γίνοιτο, ib. καὶ γὰρ εἰ μὲν, 21 ἀριστοτέλη
 τε καὶ μετὰ τοῦτον χρησίπῳ, 23 γινώσκοντες, 24 τὴν χεῖρα,
 104, 1 ἐγίνωσκεν, ib. ἐτι ὢν πρότερος, 2 ἐπιδέδεικται, 4 εἰς ἄλ-
 ληλα, 5 γίνεται, 6 καὶ πάνθ', 7 αὐτὰς ὅλας, 9 ἔγνω κατὰ τὰς
 ἀρχὰς γε, 10 ἐκείνω πρότερον, 12 δι' ὅλων om., 14 τούτων,
 15 μόνον, 19 οἷον ἐμισγαναγγείαν τινὰ τῶν ἄρτων, 19 σώματι
 περιέχεσθαι διακρινόμενον ὡς τὸ, 20 καίτοι γε πρό γε, 21 γι-
 γνόμενος, 105, 1 τὰ om., ib. ὥσπερ γε, 3 γίγν., 4 τό γε, ib. αὐ-
 τοῖς, 6 τοῦτο, 15 καὶ τὸ νεῦρον, 19 καὶ pro κἀν, 21 φασί,
 24 καλεῖν ἔργον τῆς φύσεως, 26 γ' om., 106, 1 ἐνέργεια. καὶ
 δῆλον ὡς, 5 ἐκ om., ib. τετάρτων ποιότητων ποῖαν, 6 εἰσὶ δὲ
 οὐκ, 8 ἱατροὶ τῷ, 10 τὸ ξηρόν τε καὶ, 15 τε om., 16 θερμὸν τε
 καὶ, 17 ταῖς τέσσαρσι, 19 αἰτίας ἀπάσας ταύτας (εἰς om.),
 21 τέσσαρσι, 23 τοῖς ζώοις καὶ φυτοῖς, 24 δρᾶν (ut videtur),
 107, 1 ἔξη, 3 ἀλλ' οὐδὲ, 10 πρώτης, 11 τῆς ἐνεργείας ἢ δύναμιν
 αἰτία, 15 ἀνωῶμεν, 16 ταύτην, 17 αἵματοποιητικὴν δύναμιν,
 ib. κἀν τῇ κοί, 21 εἰσὶν om., 22 ἔργων ἡμῖν ἀρκετόν, 24 ἔργα
 δὴ τῆς φ., 108, 2 δὲ τούτου, 3 ἢ om., 4 τοῦδε αὐτοῦ pro τοῦ
 δυνατοῦ, ib. ἐνέργεια δὲ, 13 ἀποφήσεις, ib. τὰ post τὰλλα om.,
 17 ἢ δὲ δὴ, 18 εἰς μῆκος καὶ βάθος καὶ πλ., 20 πρόθεσις ἐστὶ,
 25 συνίστασθαι ut M, 109, 1 γινομένης, ib. ξηρότητος καὶ ὑγρό-
 τητος καὶ θερμότητος καὶ ψυχρότητος, 5 διαφορῶν, 6 πρώταις,
 9 βαρύτες καὶ κωφότες καὶ παχύτες ἀπταὶ διαφοραὶ ceteris
 omissis, 12 post καλῶς add. ὁμοίως καὶ λεπτότης καὶ ἀραιό-
 τητος καὶ λειότητος καὶ τραχύτης ἀπταὶ διαφοραί. οἶσθα δὲ δῆπου
 καὶ τὰς γευστὰς τὲ καὶ τὰς ὀσφρητὰς καὶ ὁρατὰς διαφορὰς,
 14 ζητήσεις, 15 ὑγρότης ἐστὶ, ib. καὶ θερμότης καὶ ψυχρότης,
 16 εἰ δὲ γὰρ τὰς, ib. γενομένας, 17 ἔσονται om., 17—18 αἰ-
 σθητικὰ, 18 καλεῖται δὲ τὰ αἰσθητικὰ, 110, 1 τε om., 2 καὶ
 ὀργαντικῇ τὲ καὶ ξηραντικῇ, 3 γινομένης, 4 ὀστοποιητικὴν
 τὲ τινα καὶ νευροποιητικὴν καὶ χονδροποιητικὴν, 5 καὶ τοι-
 οῦτοις ὀνόμασι, 6 ἔστιν οὖν, ib. ἰδίᾳ om., 10—11 τῆς ὑστέρας,
 11 τι pro τε, 12 ἐθέλης, 13 τε om., 16 σύγκεινται, 18 χιτῶνες
 corr. ex χιτώνων, ib. τε om., 19 καὶ τοῦ στομάχου om., 20 καὶ
 om. Liber II. p. 154, 22 μέλλονσί τι, ib. εὐρεῖν χρηστόν, 155,
 3 ἀποδέδεικται, 6 εἰς ἅπαντα τοῦ ζῶον μόρια, 8 ἐφ' ἐνὸς ἐναρ-
 γως, 11 μὲν om., ib. ἔδωκε τινα τοιαύτην δύναμιν ἢ φύσιν,
 12 τὸ om., 17 μηδὲ ἀσκληπιάδης, ib. πάντως, 23 ἔσεσθαι, ib.
 ἀθρόον, 24 ἀκολουθεῖν ἢ σταλήσεσθαι, 156, 4 εἰς αὐτόν, 7 μὰ
 Δία, 8 Ἐρασιστράτου, 9 ἀληθὲς, ib. περιττόν, 10 κοίλης (per
 compendium) ἐνθλ. ταῖς φλ. περὶ τὸν δυνάμενον ὡς αὐτός,

13 τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολοιθίας μόνης, 15 ἡ μὲν οὖν ἡ, 17 δὴ pro δεῖ, ib. εἰς τὸ πάντῃ φη τοῦ, 18 ἀναγκαίως, 20 ἦπαρ παρέρχεται, 24 πρὸς τὸν πνεῦμονα, ib. τῶν γὰρ ἄλλων, ib. ὁ om., 26 γ' om., 26—27 φυλάξωμεν, 27—157, 1 τὴν κοί² ἐκθλίψεως, 2 ὑποθοίμεθα, 3 καὶ τοῦτο πάλιν αὐτὸν ἀρέσκειν τὸν ἐρασίστρατον, 5 αὐτῶν, 6 ἔστιν, 7 οὗτος, 11 βαίνεσθαι, ib. φεῖσθαι, 12 τῆς om., 13 ἀκολοῦ, ib. ληρώδεις μὲν οὖσας, 14 ἀδυνάτους δὲ ἡλιθίους, 18 αἵματος τὰ στόματα, 20 φησὶν, 21—22 σοφώτατε, 25 ἀλλήλως ταῦτα ἄμφω, 158, 1—2 δόξη· ἐπιτρέπειν συνανاميγνυσθαι, 3 τὸ μέγιστον δὲ, 5 μὲν om., 8 στενώτερα, ib. μὲν om., ib. στενωτέροις, 10 δῆλον δὲ ὡς, ib. τοῦτο om., 11 ἐκρυήσεται, 12 ὅσον, 13 ὅτι ταχύτατον νῆ Δία ἐστὶ, 18 εἰ pro ζεῖ, 20 περιττωμα κατὰ, 24 ὅτι ἂν τις, 25 μὴ pro μήπω, 26 ἰδιώταις παλαισταῖς, 159, 1 τοσοῦτον, 3 ἐὼντας, 5 μακρὸς ἅπασα πόρων, 9 τοσοῦτων ἐτῶν ἀριθμὸν, 11 μόναις ταῖς, 15 τῶν om., 16 διαλεγόμενοι om., 17 συμπᾶσι γε τοῖς ζώοις, 20 ἐλκτικῆς τῶν οἰκείων χρήσεται δυνάμεως, 21 μήτ' ἀποκριτικῇ τῶν ἀλλοτριῶν om., 22 ἀλλοιωτικῆς, 23 καὶ μεγάλων, 24 ἐξ ὑποθέσεως om., ib. λαμβανόμενα, 27 τεθεῖναι, 160, 1—2 εἴτερ ἀκολοιθήσειεν, 3 εὐρήσει διαπλάσασάν τε καὶ διαθεῖσαν, 5 ἔλιπεν τισί, 7 καὶ om., ib. προσάξειν ἄχρι τοῦ, 10 ἐπιτρέπει, ib. γὰρ om., 12 δῆπου δι', ib. ἐκτέτακται, 14 τε om., 15 ἄλλος om., 18 καὶ ἀπρονόητον καὶ ἀπρονόητον (repetitum) καὶ ἀπεριληπτον ὡς ἂν μὴ δυναμένον, 19 θίγειν, 21 ἅπασαν ὥστεῖ ἀποτελεῖ, 22 πιμελῇ, 23 αὐτῇ ἄψανστον, 161, 3 οὕτως om., ib. ἅπαντα τὰ τοῦ ζῶον τὰ μόρια (sic), 4 ἐπιρρυνῶν, 5 ὅλη (sic) μῆα καὶ μονοειδῆς ὑποβεβλημένη, 6 γίγνεται γοῶν αὐτῆς, 7 ὅστων γὰρ καὶ ἀρτηρία καὶ φλέψ καὶ νεῦρον καὶ χόνδρος, 10 δ' om., ib. αὐτὸ om., 12 μοι om., 13 μὲν γὰρ ἂν εἶπεν ἢ τὴν, 14 λέγω καθ' ἐνάτερον διαφοράς, 15 γὰρ ἂν ἦν, 17 γὰρ om., 18—19 ἐνὲρ δ' αὐταῖς, 22 ἔμαθεν, 25 γίγνοιτο, ib. μὴ pro μήτε, 162, 1 γένηται, 2 ἐπιρρεῖν αὐτοῦ τοῦ αἵματος ἀναγκαῖον, 3 ὀλίγον λέγειν χρή, 5 τίς ὁ ποστρέπων om., 6 μὴ om., 7—8 τῶ σπέρματι τὸ σύμμετρον αἷμα, 11 οὐκονν πρέπει, 13 δὴ τοσοῦτον αἷμα, 14 προσέχειν ἥδη χρή, 17 οὐδὲ σπέρμα, ib. οὐδὲ φύσιν, 18 φυλάξοιμεν, 19 τὸ χωρὶς, 20 ὁ λίθος, 21 ὑπάρχειν, 163, 1 δηλονότι ἡ δραστηκῇ· ἡ γὰρ ὕλική, 3 ἵνα φύσει γένωνται τῆς ὑπ' αὐτοῦ τί δεδημιουργημένον, 4 ἁμοιρον ἔσται τῆς ἰδίας δύν., 7 τὸ om., ib. πρὸς αὐτὸ τὸ σύμμετρον, 8 οὕτω om., 9 ἐλκομένον, 11 γὰρ ἂν αὐτοῦ καὶ κρατήση, 12 ἐξομοιώση, ib. ποιήσεται, 17 οἶον om., 19 ἐπὶ om., 20 εἰ καθ' ἓν τι χιτῶνι, 22 γράμματος, 23 μένει ἐν σμικρῷ, 164, 1 διατεινόμενον τε αἷμα καὶ τρεφόμενον, 4 ἀναμνησθέντες μὴ θήση, 5 εἰρησομένων, 6 οὕτω μὲν, 8 αὕτη ἄλλως, 8—9 διατεινόμενον, 9 αὕτης, ib. ὀλίγω πρόσθεν, 11 ὁ om., 13 κρισέραν, 16 τοῦτο γε, 20 ἔχῃ pro ἡ, 22 τέ τινα. Liber III. p. 204,

17 ἐπιτήδειος, 19 τε om., 205, 1 ἐνεργείας om., 2 παραγίνεσθαι, ib. ἐκ ἑκάστων τῶν μορίων ἐκ τῶν φλεβῶν τῆς, 5 αὐτό corr. ex αὐτῷ, 9 προσφῦναί τε, 10 τὸ τρεφόμενον, 12 μένοι, 13 ὁ om., ib. οὗτος ὁ χυμός, 13—14 μεθίσταται, 14 παραρρέει (sic), 15 κατ' οὐδενός, 15—16 πρόφασις 1 m. πρόσθισις 2 m., 19 τρεφομένῳ, 23 ἀκολον, 24 βεβαίως, ib. εἴπωμεν, 206, 1 προαποδεδειγμένον, ib. τεχνικὴν corr. ex τεχνικοῦ, 2 εἶναι pro ὑπάρχειν, 5 προστίθεται δὲ αὐτῷ, 6 ἐνεργειῶν pro ἐναργῶς, 7—8 ἀφιξόμεθα, 8 δειξωμεν, 9 ἐναργῶς, 10 διαγινώσκειν, 12 δυναμένη, 13 ἀπ' αὐτοῦ τοῦτον τέως πρῶτον μεθόδῳ, 15 ἐστὶ βασιανίσασθαι καὶ ζητῆσαι, 16 ἄμεινον ἢν τις ἐτέρωθεν, 17 τε om., 18 ἄρξαιτο, ib. οὖν om., 19 δοκῇ, 20 τὰ τε μικρὰ τάχα, 21 ἐξη, 22 οὐκ ἂν αἰσθήσει γε ἐτοίμως διαγινώσκεσθαι, 24—25 γαστήρ αἱ μήτραι τὲ καὶ ὑστέραι, 26 πρῶτα om., 207, 1 αὐτῶν om., 2 ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, 4 τῷ γε, 5—6 ἐνδειξομένων ἀλλ' ὥς ἴν' ἅμα τῷ κοινῷ, 7 νοσημάτων αὐτῶν, 10 ὑπ' ἑκατέρου 1 m. ὑφ' ἐκ. 2 m., 13 πέψη.

Ex hoc variarum lectionum conspectu apparet codicem Trivultianum modo cum Laurentiano, modo cum Marciano, nonnumquam cum Oxoniensi consentire, veras autem lectiones aliunde non cognitās praestare paene nullas, quāobrem mihi necessarium visum non est totum codicem conferre.

Praeter hos codices egregium in arte critica faci-
tanda adiumentum mihi attulerunt excerpta, quae ex
his Galeni libris in opus suum amplissimum contulit
Oribasius, quod *Ἱατρικῶν συναγωγῶν ἑβδομηκοντά-
βιβλος* inscribitur.

His expositis restat, ut viris de hoc volumine
bene meritis, Iwano Mueller, praeceptorī carissimo,
cuius consilio saepe usus sum, Henrico Beckh, qui
codicis Mediolani explorandi laborem suscepit, Ludo-
vico Bauer, collegae humanissimo, qui me in plagulis
corrigendis adiuvit, gratias agam publicas.

INDEX NOTARUM.

I. ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΤΟΙΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟΙΣ.

L = cod. Laurentianus LXXIV 5, L¹ = eius manus prima, L² = eiusdem manus altera; M = cod. Mosquensis 283; m = cod. Mosquensis 51; V = cod. Venetus bibliothecae Marcianae V 9; v = cod. Venetus eiusdem bibliothecae 282; C = consensus codicum. A = editio Aldina (vol. I fol. 6 sqq.); B = ed. Basileensis (vol. I f. 10 sqq.); G = ed. Goulstoni (p. 40—65); Ch. = ed. Charteriana (vol. II f. 286 sqq.); K = ed. Kuehniana (vol. I p. 64 sqq.).

II. ΘΡΑΣΤΒΟΤΑΟΣ.

L = cod. Laurentianus LXXIV 3, L¹ = eius manus prima, L² = eiusdem manus altera; P = cod. Parisinus 2164; C = consensus codicum. A = ed. Aldina (vol. IV f. 37 sqq.); B = ed. Basileensis (vol. IV f. 287 sqq.); Ch. = ed. Charteriana (vol. VI f. 8 sqq.); K = ed. Kuehnii (vol. V p. 806 sqq.).

III. ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΤNAMEΩΝ.

L = cod. Laurentianus LXXIV 5; M = Marcianus 275; O = Oxoniensis Bodleianus 709; P = Parisinus 2267; T = Trivultianus 685; C = consensus codicum. A = ed. Aldina (vol. I f. 25 sqq.); B = ed. Basileensis (vol. I f. 87 sqq.); Ch = ed. Charteriana (vol. VI f. 8 sqq.); Orib. = Oeuvres d'Oribase par Bussemaker et Daremberg.

< > inclusi quae addenda censui.

[] inclusi quae delenda sunt.

* asterisco mea notavi.

I.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΤΟΙΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟΙΣ.

Cap. I. Τῆς ἰατρικῆς τέχνης σκοπὸς μὲν ἡ ὑγίεια, ^K
τέλος δ' ἡ κτήσις αὐτῆς. ἐξ ὧν δ' ἂν τις ἢ μὴ παρ- ^{p.}
οῦσαν ὑγίειαν ἐργάζοιτ' ἢ παροῦσαν διαφυλάττοι, γι-
γνώσκεισθαι μὲν ἀναγκαῖον τοῖς ἰατροῖς· καλεῖται δὲ
5 τὰ μὲν ἐργαζόμενα τὴν μὴ οὔσαν ὑγίειαν ἰάματά τε
καὶ βοηθήματα, τὰ δὲ φυλάττοντα τὴν οὔσαν [ὑγίειαν]
ὑγιεινὰ διαιτήματα. ταῦτ' ἄρα καὶ αὐτὴν τὴν ἰατρι-
κὴν ἐπιστήμην ὑγιεινῶν καὶ νοσερῶν ὁ παλαιὸς λόγος
φησὶν, ὑγιεινὰ μὲν καλῶν τὰ τε φυλάττοντα τὴν οὔσαν
10 ὑγίειαν καὶ τὰ τὴν διεφθαρμένην ἀνασώζοντα, || νοσερὰ 61
δὲ τάναντία τούτων· δεῖται γὰρ ἀμφοῖν ὁ ἰατρὸς τῆς
γνώσεως ὑπὲρ τοῦ τὰ μὲν ἐλέσθαι, τὰ δὲ φυγεῖν. ὅθεν
δ' <ἂν> τὴν τούτων ἐπιστήμην ἐκπορίσαιτο, οὐκέθ'
[ὁμοίως] ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν, ἀλλ' οἱ μὲν τὴν ἐμ-
15 πειρίαν μόνην φασὶν ἀρκεῖν τῇ τέχνῃ, τοῖς δὲ καὶ ὁ
λόγος οὐ σμικρὰ δοκεῖ συντελεῖν. ὀνομάζονται δ' οἱ
μὲν ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας μόνης ὀρμώμενοι παρωνύμως
ἐκείνης ἐμπειρικοί, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λόγου

4. μὲν om. L. || 5. τὴν LM om. cett. || 6. [ὑγίειαν]* || 8. ἐπι-
στήμην post νοσερῶν colloc. v || 11. ἀμφοῖν τῆς γν. ὁ. ἰ. L ||
12. ἐλέσθαι L ἐλεῖν cett. || 13. <ἂν>* || ἐκπορίσαιτο* ἐκπορίσαι-
το G ἐπορίσαντο C || 14. ὁμοίως post πᾶσιν colloc. MmV || ὁμο-
λόγηται M || 15. ἀρκεῖν φασὶ v || 17. μόνης om. M || 18. ἐκείνης*
ἐκείνη C

λογικοὶ καὶ δύο εἶσιν αὗται πρῶται τῆς ἱατρικῆς αἰρέσεις, ἡ μὲν ἑτέρα διὰ πείρας ἰοῦσα πρὸς τὴν τῶν ἰαμάτων εὐρεσιν, ἡ δ' ἑτέρα δι' ἐνδεξέως. καὶ ὀνόματά γε ταῖς αἰρέσεσιν ἔθεντο ἐμπειρικὴν τε καὶ λογικὴν· καλεῖν δ' εἶσιν εἰθισμένοι τὴν μὲν ἐμπειρικὴν τηρητικὴν τε καὶ μνημονευτικὴν, τὴν δὲ λογικὴν δογματικὴν τε καὶ ἀναλογιστικὴν· καὶ τοὺς ἄνδρας ὁμοίως ταῖς αἰρέσεσιν ἔθεντο ἐμπειρικοὺς μὲν καὶ τηρητικοὺς καὶ μνημονευτικοὺς τῶν φαινομένων, ὅσοι τὴν ἐμπειρίαν εἴλοντο, λογικοὺς δὲ καὶ δογματικοὺς καὶ ἀναλο- 10 γιστικούς, ὅσοι τὸν λόγον προσήκοντο. ||

- 66 Cap. II. Συστήσασθαι δὲ τὴν τέχνην οἱ μὲν ἐμπειρικοὶ τόνδε τὸν τρόπον φασίν. ἐπειδὴ πολλὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐώρων πάθη τὰ μὲν ἀπὸ ταῦτομάτου γιγνόμενα νοσοῦσί τε καὶ ὑγιαίνουσιν, οἷον αἵματος ῥύσιν 15 ἐκ ῥινῶν ἢ ἰδρωτῆς ἢ διαρροίας ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο βλάβην ἢ ὠφέλειαν φέρουν, οὐ μὴν τό γε ποιῆσαν αἷτιον αἰσθητὸν ἔχον, ἑτέρα δ' ὧν τὸ μὲν αἷτιον ἐφαίνεται, οὐ μὴν ἐκ προαιρέσεως ἡμετέρας ἀλλὰ κατὰ τινα συντυχίαν, οἷον συνέβη πεσόντος τινὸς ἢ πληγέντος ἢ 20 ἄλλως πως τραθέντος αἷμα ῥυῆναι καὶ πιεῖν ἐν νόσῳ χαρισάμενον τῇ ἐπιθυμίᾳ ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνον ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο, ὧν ἕκαστον εἰς ὠφέλειαν ἢ βλάβην ἐτελεύτα, τὸ μὲν [οὔν] πρότερον εἶδος τῶν ὠφελούντων ἢ βλαπτόντων ἐκάλουν φυσικόν, τὸ δὲ δεύτερον τυχικόν· 25 ἑκατέρου δ' αὐτῶν τὴν πρώτην θέαν περιπίπτειν ὠνόμαζον ἀπὸ τοῦ περιπίπτειν ἀβουλήτως τοῖς πράγμασι

1. τῆς ἱατρικῆς] τοῖς ἱατροῖς Lm V || 8. μὲν om. v V || 18. ἔχον A εἶχον C || 20. συνέβη] ἢ M || πεσόντα τινὰ ἢ πληγέντα ἢ ἀ. π. τραθέντα v πεσόντι τινὶ ἢ πληγέντι ἢ ἀ. π. τραθέντι G || 24. [οὔν]*

τοῦνομα θέμενοι. τὸ μὲν οὖν περιπτωτικὸν εἶδος τῆς
 ἐμπειρίας τοιούδε τί ἐστι, τὸ δ' αὐτοσχέδιον, ὅταν
 ἐκόντες ἐπὶ τὸ πειράζειν ἀφίκωνται ἢ ὑπ' ὀνειράτων 67
 προτραπέντες ἢ ἄλλως πως δοξάζοντες. ἀλλὰ καὶ τρι-
 5 τον τῆς ἐμπειρίας εἶδος ἐστι τὸ μιμητικόν, ὅταν τῶν
 ὠφελισάντων ἢ βλαψάντων ὀτιοῦν ἢ φύσει ἢ τύχῃ ἢ
 αὐτοσχεδίως ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν αὐθις εἰς πείραν
 ἄγῃται, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ μάλιστα τὴν τέχνην αὐτῶν
 συστησάμενον· οὐ γὰρ δις μόνον ἢ τρις ἀλλὰ καὶ πλει-
 10 στάκις μιμησάμενοι τὸ πρόσθεν ὠφελῆσαν, εἴτ' ἐπὶ τῶν
 αὐτῶν παθῶν τὸ αὐτὸ ποιοῦν εὐρίσκοντες ὥς ἐπὶ τὸ
 πολὺ τὴν τοιαύτην μνήμην θεώρημα καλέσαντες ἥδη
 πιστὸν ἡγοῦνται καὶ μέρος τῆς τέχνης. ὥς δὲ πολλὰ
 θεωρήματα τοιαῦτ' ἡθροίζετ' αὐτοῖς, ἱατρικὴ μὲν ἦν
 15 τὸ σύμπαν ἄθροισμα καὶ ὁ ἀθροίσας ἱατρός. ἐκλήθη
 δ' ὑπ' αὐτῶν αὐτοψία τὸ τοιοῦτον ἄθροισμα, μνήμη τις
 οὕσα τῶν πολλάκις καὶ ὡσαύτως ὁφθέντων. ὠνόμαζον
 δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐμπειρίαν, ἱστορίαν δὲ τὴν ἐπαγγε-
 λῆαν αὐτοῦ· τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τῷ μὲν τηρησάντι
 20 αὐτοψία, τῷ δὲ μαθόντι τὸ τηρημένον ἱστορία ἐστίν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ νοσήμασί τιςιν ἥνευρύγχανον ἔστιν ὅτε 68
 πρόσθεν οὐχ ἑώραμένοις ἢ τιςιν ἐγνωσμένοις μὲν ἀλλ'
 ἐν χωρίοις, ἐν οἷς οὐκ ἦν λαμάτων εὐπορία τῶν διὰ
 τῆς πείρας τηρημένων, ὄργανόν τι βοηθημάτων εὐρε-
 25 τικὸν ἐποίησαντο τὴν τοῦ ὁμοίου μεταβάσιν, ᾧ χρώ-
 μενοι πολλάκις καὶ ἀπὸ πάθους ἐπὶ πάθος [ὅμοιον]
 τὸ αὐτὸ βοήθημα μεταφέρουσι καὶ ἀπὸ τόπου ἐπὶ τό-

2. τοιοῦτον Mm || τί om. Mm v V || 4. ἢ καὶ ἀ. LMm || 7. αὐ-
 θις ante ἐπὶ colloc. L || 8. ἄγῃται* λέγεται V ἄγοιτο cett. ||
 9. πλειστάκις L πολλάκις cett. || 14. τοιαῦτ' om. L || 16. δ' om. L ||
 21. ἐπειδὴ δὲ V || 26. ὡς ὅμοιον LMm, inclusi

πον καὶ ἀπὸ τοῦ πρόσθεν ἐγνωσμένου βοηθήματος ἐπὶ
 τὸ παραπλήσιον ἔρχονται, ἀπὸ μὲν πάθους ἐπὶ πάθος,
 ὡς εἰ ἀπ' ἐρυσιπέλατος ἐφ' ἔρπητα μεταβαίνοιν, ἀπὸ
 δὲ τόπου ἐπὶ τόπον, ὡς ἀπὸ βραχίονος ἐπὶ μηρόν, ἀπὸ
 δὲ βοηθήματος ἐπὶ βοήθημα, ὡς ἐν διαρροίαις ἀπὸ 5
 μήλου ἐπὶ μέσπilon. ἅπαντα δ' ἡ τοιαύτη μετάβασις
 ὁδὸς μὲν ἐστὶν ἐπὶ τὴν εὐρεσιν, εὐρεσις δ' οὐδέπω πρὸ
 τῆς πείρας, ἀλλ' ἡνίκ' ἂν τὸ ἐλπισθὲν εἰς πείραν ἀχθῇ,
 πιστὸν ἤδη τὸ μαρτυρηθὲν ὑπ' αὐτῆς ἐστὶν οὐδὲν
 ἥττον ἢ εἰ πλειστάκις καὶ ὡσαύτως ἔχον ἐτετήρητο. 10
 τὴν δὲ πείραν ταύτην τὴν ἐπομένην τῇ τοῦ ὁμοίου
 69 μεταβάσει τριβικὴν καλοῦσιν, ὅτι χρὴ τετρίφθαι || κατὰ
 τὴν τέχνην τὸν μέλλοντά τι οὕτως εὐρήσειν· αἱ δ' ἐμ-
 προσθεν ἅπανσαι πείραι αἱ πρὸ τῆς ἐμπειρίας, ὧν εἰς
 σύστασιν ἐδεῖθ' ἡ τέχνη, καὶ περὶ τὸν τυχόντα δύναν- 15
 ται γενέσθαι. τοιαύτη μὲν ἡ διὰ τῆς πείρας πρὸς τὸ
 τέλος τῆς τέχνης ὁδός.

Cap. III. Ἡ δὲ διὰ τοῦ λόγου φύσιν ἐκμαθεῖν
 παρακελεύεται τοῦ τε σώματος, οὗ ἐπιχειρεῖ ἰᾶσθαι,
 καὶ τῶν αἰτίων ἀπάντων τὰς δυνάμεις, οἷς ὁσημέραι 20
 περιπίπτου τὸ σῶμα ἢ ὑγιεινότερον ἢ νοσερώτερον αὐτὸ
 ἑαυτοῦ γίνεται. μετὰ δὲ ταῦτ' ἤδη καὶ ἀέρων [φύ-
 σεις] καὶ ὑδάτων καὶ χωρίων καὶ ἐπιτηδευμάτων καὶ
 ἐδεσμάτων καὶ πομάτων καὶ ἐθῶν ἐπιστήμονα, φασίν,
 εἶναι δεῖ τὸν ἱατρόν, ὅπως τῶν τε νοσημάτων ἀπάντων 25
 τὰς αἰτίας ἐξευρίσκη καὶ τῶν ἰαμάτων τὰς δυνάμεις

2. τὸ] τὶ v || 3. ἀπὸ δὲ] καὶ ἀπὸ L || 6. μήλου κυδωνίου v ||
 7. ἐπὶ] πρὸς L || 10. πλειστάκις καὶ LM καὶ πλ. Vv || 13. ἐξευ-
 ρήσειν V ἐξευρεῖν m || 14. post ἐμπειρίας add. εὐρημέσαι LMm ||
 16. verba τοιαύτη — ὁδός om. L || 22. [φύσεις]* φύσεως Mar-
 quardt || 25. δεῖ εἶναι v εἶναι δεῖν M || 26. ἐξευρίσκη L ἐδ-
 ρίσκου cett.

καὶ παραβάλλειν οἶός τ' ἢ καὶ λογίζεσθαι, ὅτι τῷ τοι-
 ῳδε τῆς αἰτίας εἶδει τὸ τοιάνδε δύναμιν ἔχον προσ-
 αχθὲν [φάρμακον] τοῖόν τι ἐργάζεσθαι πέφυκε· πρὶν
 γὰρ ἐν τούτοις πᾶσι γυμνάσασθαι πολυειδῶς οὐχ οἶόν
 5 τε, φασίν, λαμάτων εὐπορήσαι αὐτόν. οἶον, ἴν' ἐκ || μι- 7C
 κροῦ παραδείγματος ἰδῆς τὸ πᾶν, ἔστω τι μέρος τοῦ
 σώματος ὀδυνώμενόν τε καὶ σκληρόν καὶ ἀντίτυπον
 καὶ ἐν ὄγκῳ μεῖζονι. ἐνταῦθα δεῖ τὸν ἱατρὸν ἐξευρεῖν
 πρῶτον μὲν τὴν αἰτίαν, ὅτι ῥυὲν ὕγρὸν τι πλέον τοῦ
 10 κατὰ φύσιν εἰς τὸ μέρος ἐξῆρέ τ' αὐτὸ καὶ διατεῖναι
 εἰς ὀδύνην ἤραγεν, ἐφεξῆς δ' εἰ μὲν ἔτ' ἐπιρροεῖ, [τοῦ-
 το] εἰργεῖν τοῦ ἐπιρρεῖν, εἰ δὲ μὴ, κενοῦν ἤδη τὸ
 μέρος. πῶς οὖν τὸ μὲν ἐπιρρεόν ἐτι κωλύσεις, τὸ δ'
 ἤδη περιεχόμενον κενώσεις; ψύχων μὲν καὶ στύφων
 15 τὸ μέρος εἰρξείς τὸ ἐπιρρεόν, ἀλειύνων δὲ καὶ χαλῶν
 κενώσεις τὸ ἡθροισμένον. οὕτω μὲν οὖν ἀπ' αὐτῆς τῆς
 διαθέσεως ἢ ἐνδειξίς αὐτοῖς τοῦ συμφέροντος γίγνε-
 ται, οὐ μὴν ἀρκεῖν μόνην γε ταύτην φασίν, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ τῆς δυνάμεως τοῦ νοσοῦντος ἑτέραν [ἐνδειξιν]
 20 εἶναι καὶ παρὰ τῆς ἡλικίας ἄλλην καὶ παρὰ τῆς ἰδίας
 αὐτοῦ τοῦ κάμνοντος φύσεως ἄλλην· οὕτω δὲ καὶ παρὰ
 τῆς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τοῦ χωρίου τῆς φύσεως καὶ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν ἐθῶν ἐνδειξιν [ἀφ' ἐκά-

2. εἶδει τῆς αἰτίας LM || ἔχον βοήθημα πρ. (om. φάρμακον) V
 ἔχον βοήθημα ἥτοι φάρμακον προσενεχθὲν M βοηθημάτων δύ-
 ναμιν ἔχον πρ. (om. φάρμακον) m || 3. ὁποῖόν τι LV || 5. εὐπο-
 ρήσειν v αὐτόν λαμ. εὐπορήσαι m || 8. δεῖ L χρῆ cett. || ἱατρὸν]
 in hoc vocab. desinit m || 9. πρῶτον μὲν post αἰτίαν colloc. v ||
 11. [τοῦτο]* || 12. τοῦτο κενόθιν A || 14. post στύφων add. σὺ L^s
 om. cett. || 15. εἰρξείς LMV κωλύσεις v || ἀλειύνων LMV ὀργαί-
 νων v || 16. ἀπ' || 17. ἐπ' v || 18. μόνην γε ταύτην L μόνην ταύτην v V
 ταύτην μόνην M ταύτην γε μόνην A || 19. εἶναι ἐνδειξιν L ||
 23. [ἀφ' ἐκάστου τούτων]*

στου τούτων] γίνεσθαι τοῦ συμφέροντος ἰδίαν. οἶον,
 ἵνα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἐπὶ παραδείγματος ἐκμάθῃς,
 71 ἔστω τινὰ πυρέττειν ὀξέως ἢ ὀκνοῦντά τε κινεῖσθαι καὶ
 βαρέος τοῦ σώματος αἰσθανόμενον· ἔστω δὲ καὶ εὐ-
 ογκότερος νῦν ἢ πρόσθεν καὶ ἔρευθος πλέον ἐχέτω, 5
 ἔστωσαν δ' αὐτῷ καὶ φλέβες ἐν ὄγκῳ μείζονι. παντί
 πον δῆλον, ὥς τῷ τοιούτῳ πλήθος αἵματος θερμοτέρου
 πλεονάζει. τίς οὖν ἢ ἰασις; ἢ δῆλον ὅτι κένωσις; ἐναν-
 τίον γὰρ τοῦτο τῷ πλήθει· τὰ δ' ἐναντία τῶν ἐναν-
 τίων [ἐστὶν] ἰάματα. πῶς οὖν αὐτὸ κενώσομεν ἢ μέχρι 10
 πόσου; τοῦτ' οὐκέτι δυνατόν ἀπὸ τῆς αἰτίας μόνης
 εἰδέναι· χρὴ γὰρ καὶ δύναμιν καὶ ἡλικίαν καὶ ὥραν
 καὶ χώραν καὶ τὰλλα πάντα τὰ μικρῷ πρόσθεν εἰρη-
 μένα προσεπισκοπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἰσχυρὸς εἴη τὴν
 δύναμιν καὶ ἀκμάζων τὴν ἡλικίαν καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους 15
 ἔαρινή καὶ τὸ χωρίον εὐκρατον, οὐκ ἂν ἀμάρτοις, εἰ
 φλέβα τεμὼν κενώσαις τοῦ αἵματος ὅσον ἡ αἰτία κε-
 λεύει· ἀρρώστου δὲ τῆς δυνάμεως οὔσης καὶ τῆς
 ἡλικίας ἢ παιδὸς κομιδῇ σμικροῦ ἢ πρεσβύτου πάννυ
 καὶ <τοῦ> χωρίου τῶν κατεψυγμένων, οἷα τὰ περὶ τὴν 20
 Σκυθίαν, ἢ διακεκαυμένων, οἷα τὰ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν,
 καὶ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους ἢ σφοδρὰ θερμῆς ἢ σφοδρὰ
 72 ψυχρᾶς, οὐκ ἂν τις ἐτι τολμήσειε φλέβα τεμεῖν. ἢ οὕτω
 δὲ καὶ ἔσθῃ καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ φύσεις σωμάτων ἐπι-
 σκοπεῖσθαι κελεύουσι· γίνεσθαι γὰρ [αὐτοῖς] ἐξ ἀπάν- 25
 των αὐτῶν ἐνδειξιν τοῦ συμφέροντος ἰδίαν.

2. ἐπὶ] ἐκ L ὡς ἐπὶ V₁ || 4. βαρέος* βαρέως v V βάρους L
 βάρος M || 5. ἔχων V om. v || 8. δηλονότι L || 10. ἐστὶν om. v V ||
 11. οὐκ ἐστὶ L || 13. πάντα om. v || 14. ἰσχυρότερος LM || 17. κε-
 νώσεις LV ἐκκενώσεις M || 20. <τοῦ>* || χωρίων MV || 21. ἢ]
 καὶ L || 22. θερμῆς ἢ σφ. ψ. L ψ. ἢ σφ. θ. cett. || 23. φλεβοτο-
 μεῖν v || 25. αὐτοῖς om. v || 26. ἰδίαν om. v

Cap. IV. 'Αφ' ὧν δ' ἡ τοῦ συμφέροντος ἐνδειξις τοῖς δογματικοῖς, ἀπὸ τούτων ἡ τήρησις τοῖς ἐμπειρικοῖς. τὸ γὰρ προειρημένον ἄθροισμα τῶν συμπτωμάτων ἐπὶ τοῦ πυρέττοντος, ὃ συνδρομὴν καλεῖν εἰσιν
 5 εἰθισμένοι, τῷ μὲν δογματικῷ τὴν κένωσιν ὑπαγορεύει, τῷ δ' ἐμπειρικῷ τὴν ὑπόμνησιν τῆς τηρήσεως· ἐπὶ γὰρ τῶν οὕτως ἐχόντων πολλάκις ἐωρακῶς τὴν κένωσιν ὠφελοῦσαν ἐλπίζει καὶ νῦν χρησάμενος ὀνήσειν. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκμάζοντας τῇ ἡλικίᾳ τὴν ἱκανὴν κένωσιν
 10 ἀλύπως φέροντας οἶδεν ἐξ ὧν πολλάκις ἐώρακεν. οὕτω δὲ καὶ ἡρως μᾶλλον ἢ θέρους καὶ ἐν χωρίῳ εὐκράτῳ καὶ εἰ ἔθος δέ τινος κενώσεως εἴη τῷ κάμνοντι, οἶον δι' αἰμορροΐδος ἢ διὰ ῥινῶν, ὃ μὲν δογματικὸς ἀφέλοι ἂν καὶ διὰ τοῦτο πλέον τοῦ αἵματος ἀπὸ τῆς τοῦ πράγ-
 15 ματος φύσεως ὀρμώμενος, ὃ δ' ἐμπειρικός, ὅτι οὕτω τετήρηκεν, καὶ || καθόλου φάναι τὰς αὐτὰς ἐπὶ τῶν ἀν- 73 τῶν παθῶν ἰάσεις οἷ τε δογματικοὶ καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ παραλαμβάνουσι περὶ τοῦ τρόπου τῆς εὐρέσεως αὐτῶν ἀμφισβητοῦντες· ἐπὶ γὰρ τοῖς αὐτοῖς φαινομένοις κατὰ
 20 τὸ σῶμα συμπτώμασιν ἐνδειξις μὲν τῆς αἰτίας γίγνεται τοῖς δογματικοῖς, ἐξ ἧς τὴν θεραπείαν εὐρίσκουσιν, ὑπόμνησις δὲ τοῖς ἐμπειρικοῖς τῶν πλειστάκις καὶ ὥσ- αὐτως τετηρημένων. ἐφ' ὧν δὲ μηδὲν ἔχουσιν οἱ δογματικοὶ φαινόμενον σύμπτωμα τὸ τὴν αἰτίαν ἐνδεικνύ-
 25 μενον, ἐπὶ τούτων ἐρωτᾶν οὐκ ὀκνοῦσι τὸ προκαταρκτικὸν καλούμενον αἷτιον, οἶον εἰ κύων λυττῶν ἦν ὁ δακῶν ἢ ἐχιδνα ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο. τὸ μὲν γὰρ ἔλκος

1. ἡ ἐνδειξις τοῦ σ. v || 4. ἐπὶ τοῦ πυρέττοντος om. L || 10. εἶ-
 δεν L || 11. ἔαρως L in ras. || 12. τινος* τῆς L¹ τι cett. || 14. πλεῖ-
 ον LV || φύσεως τ. πρ. LV || 18. αἰρέσεως L¹ || 22. πολλάκις καὶ
 ὥσ. MV πολλάκις ὥσ. v || 24. σύμπτωμα φαινόμενον L || 27. ἐν-
 δακῶν v

αὐτὸ οὐδὲν ἄλλοιότερον μέχρῃ παντὸς φαίνεται τῶν
 ἄλλων ἐλκῶν ἢ πάντως γε κατ' ἀρχάς. ἐπὶ μὲν γὰρ
 τοῦ λυτιῶντος κυνὸς μέχρῃ παντὸς ὁμοιον φαίνεται
 <τῷ> τοῖς ὑπ' ἄλλου τινὸς δηχθεῖσι γεγεννημένῳ· ἐπὶ
 δὲ τῶν ἐχιδνῶν ἐν μὲν ταῖς πρώταις ἡμέραις ὁμοιον 5
 τοῖς ἄλλοις, ὕστερον δ' ἡνίκ' ἂν ἤδη μοχθηρῶς ἔχωσι,
 παθήματά τινα περὶ τὸ σῶμα προσγίγνεται αὐτοῖς
 ὀλέθρια. τὰ δὲ τοιαῦτα [πάντα] συμπτώματα, ὅσα
 74 ὑπὸ τῶν ἰοβόλων καλουμένων ζώων γίγνεται, μὴ
 θεραπευόμενα καλῶς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχάτως ὀλέθρια 10
 καθίσταται. τίς οὖν ἡ ὀρθὴ θεραπεία; ἢ δῆλον ὅτι
 κενῶσαι τὸν ἰὸν τὸν ἅμα τῇ δῆξει τῷ σώματι τοῦ
 δηχθέντος ἐμπεσόντα; οὐκ οὐν ἐπ' οὐλήν ἄγειν δεῖ καὶ
 κλείειν τὰ τοιαῦτα σπεύδειν, ἀλλὰ τούναντίον ἐπι-
 τέμνειν πολλάκις, εἰ σμικρὰ παντελῶς, ἤδη δὲ καὶ 15
 θερμοῖς καὶ δορμέσι καὶ δυναμένοις ἔλκειν τε καὶ ξη-
 ραίνειν τὸν ἰὸν φαρμάκοις χρῆσθαι διὰ τὴν αὐτὴν
 αἰτίαν. τὰ δ' αὐτὰ φάρμακα καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ προσ-
 φέρουσιν οὐχ ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦ πράγματος
 ποδηγούμενοι πρὸς τὴν εὕρεσιν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν διὰ 20
 τῆς πείρας φανέντων μεμνημένοι. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ ταῖς
 ἡλικίαις καὶ ταῖς ὥραις καὶ ταῖς χώραις ἐκάστου τῶν
 εἰρημένων ἢ θεραπεία δι' ἐμπειρίας ἐγινώσκειτ' αὐτοῖς,
 οὕτω καὶ ἐπὶ τοῖς προκαταρκτικοῖς ὀνομαζομένοις αἰτί-

1. αὐτὸ] αὐτῶν M || μέχρῃ παντὸς om. M || τῶν ἄλλων ἐλκῶν
 om. L¹ add. s. l. L² || 3. μέχρῃ παντὸς om. L¹ add. L² || 4. <τῷ>* ||
 γεγεννημένῳ* γεγεννημένον LV γεγεννημένοις M om. v || 6. ἂν om. v ||
 7. ὀλέθρια προσγ. αὐ. L || 8. δὲ L γὰρ M || συμπτ. πάντα M v
 πάντα om. V || 12. τῷ σώματι L τοῦ σώματος cett. || 13. δεῖ om.
 v V || 14. σπεύδειν L¹ M σπεύδουσιν L² v V || ἐπιτέμνουσι L² v V ||
 15. παντελῶς εἰη v || ἤδη δὲ om. v V || 16. τε L om. cett. || 17. χρῆ-
 σθαι L¹ χρῶνται cett. || 19. αὐτοῦ om. L¹ M v || 21. ἐπὶ] ἐν L ||
 23. δι' ἐμπειρίας om. L

οις. εἰ μὲν δὴ οὖν συνεχώρουν ἀλλήλοις τὰς ὁδοὺς τῆς εὐρέσεως ἀμφοτέρως ἀληθεῖς εἶναι, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἔδει μακροτέρων λόγων. ||

Cap. V. Ἐπεὶ δὲ τῆς μὲν ἐμπειρίας οἱ δογματικοὶ 71
κατηγοροῦσιν οἱ μὲν ὥς ἀσυστάτου, οἱ δ' ὥς ἀτελοῦς,
οἱ δ' ὥς ἀτέχνου, τοῦ λόγου δ' οἱ ἐμπειρικοὶ πάλιν
ὥς πιθανοῦ μὲν οὐκ ἀληθοῦς δέ, διὰ τοῦτο διπλοῦς
ἐκατέροις ὁ λόγος καὶ μακρὸς πάννυ περαίνεται κατ-
ηγοροῦσί τε καὶ ἀπολογουμένοις ἐν μέρει. τὰ μὲν οὖν
11 ὑπ' Ἀσκληπιάδου κατὰ τῆς ἐμπειρίας εἰρημένα, δεικνύν-
τος ὥς ᾤετο μηδὲν πλειστάκις καὶ ὡσαύτως ὀφθῆναι
δύνασθαι, παντάπασιν αὐτὴν ἀσύστατον εἶναι βούλεται
μηδὲ τὸ σμικρότατον εὐρεῖν οὔσαν ἱκανήν, τὰ δ' ὑπ'
Ἐρασιστράτου, τὰ μὲν ἀπλᾶ καὶ ἐφ' ἀπλοῖς εὐρίσκεσθαι
12 διὰ τῆς ἐμπειρίας ὁμολογοῦντος, οἷον ὅτι ἡ ἀνδράχνη
τῆς αἰμωδίας ἱμά ἐστίν, οὐ μὴν τὰ γε σύνθετα καὶ
ἐπὶ συνθέτοις ἐτι συγχωροῦντος, οὐκ ἀδύνατον μὲν
αὐτὴν τὸ παράπαν ἐξευρίσκειν, οὐ μὴν εἰς ἅπαντὰ γ'
ἱκανὴν εἶναι βούλεται, τὰ δ' <ὑπὸ> τῶν τὰ μὲν τοι-
13 αὐτὰ συγχωρούντων εὐρίσκεσθαι διὰ τῆς ἐμπειρίας,
αἰτιωμένων δ' αὐτῆς τὸ ἀπεριόριστόν τε καὶ μακρὸν
καὶ ὥς αὐτοὶ φασιν ἀμέθοδον, || εἰδ' οὕτω τὸν λόγον 72
εἰσαγόντων, οὐκ ἀσύστατον μὲν οὐδ' ἀνύπαρκτον, οἷον
ἄτεχνον δέ τι πρᾶγμα τὴν ἐμπειρίαν εἶναι βούλεται.
14 Πρὸς ταύτας οὖν τὰς ἐφόδους τῶν λόγων ἀπολο-

1. δὴ om. L¹V || οὖν om. M v || 4. ἐπειδὴ δὲ V || μὲν V om. cett. || 6. δὲ πάλιν οἱ ἐ. L || 9. οὖν LV γὰρ cett. || 11. ᾤετο L¹ οἴεται M V οἷόν τε L²v || καὶ LM om. cett. || 13. τὸ σμικρὸν M V τι σμικρότατον v || 15. καὶ ἡ v V || 16. ἐστὶν ἱμά v || 18. ἐξευρίσκειν L εὐρίσκειν cett. || 19. τὰ δ' ὑπὸ τῶν τὰ μὲν τοιαῦτα* τῶν δὲ (om. V) τὰ μὲν (om. L) τοι. LMV τὰ δὲ τῶν μὲν τοι. v || 22. τὸν λόγον] ab his vocabulis rursus inc. m || 23. οἷον δ' ἐ. τι L

ρούμενοι καὶ συστατικὴν καὶ αὐτάρκη καὶ τεχνικὴν ἐπιδεικνύναι πειρῶνται τὴν ἐμπειρίαν καὶ αὐτοὶ δὲ τοῦ ἀναλογισμοῦ καθάπτονται πολυειδῶς, ὥστε πάλιν ἀπολογεῖσθαι πρὸς ἕκαστον εἶδος τῆς κατηγορίας τοῖς δογματικοῖς ἀναγκαῖον. ἐπαγγελλομένοις γὰρ αὐτοῖς 5 τοῦ τε σώματος τὴν φύσιν ἐπίστασθαι καὶ τῶν νοσημάτων ἀπάντων τὰς γενέσεις καὶ τῶν ἰαμάτων τὰς δυνάμεις ὁμοῦτε χωροῦντες οἱ ἐμπειρικοὶ πάντα διαβάλλουσιν, ὡς ἄχρι μὲν τοῦ πιθανοῦ καὶ εἰκότος προ-
 10 ἴοντα, βεβαίαν δὲ γνῶσιν οὐδεμίαν ἔχοντα. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὴν γνῶσιν αὐτῶν συγχωρήσαντες τὸ ἄχρηστον αὐτῆς ἐπιδεικνύναι πειρῶνται καὶ τοῦτό ποτε δόντες αὐθις τὸ περιττὸν ἐξελέγχουσι.

Τοιαῦτα μὲν δὴ καθόλου πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβη-
 τοῦσιν ἐμπειρικοὶ τε καὶ δογματικοί· ἐν μέρει δὲ πολλὰ 15
 77 καθ' ἕκαστον αὐτῶν, οἷον ἐν ταῖς περὶ || τῆς εὐρέσεως
 τῶν ἀφανῶν ζητήσεσι, τῶν μὲν τὴν ἀνατομὴν καὶ τὴν
 ἐνδειξιν καὶ τὴν διαλεκτικὴν θεωρίαν ἐπαινούντων·
 ὅργανα γὰρ αὐτοῖς ταῦτα τῶν ἀδήλων θηρατικά· τῶν
 δ' ἐμπειρικῶν μήθ' εὐρίσκειν τι τὴν ἀνατομὴν συγχω- 20
 ρούντων μήτ', εἰ καὶ εὐρίσκοιτ', ἀναγκαῖον εἰς τὴν
 τέχνην εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ μὴδ' ἐνδειξιν ὑπάρχειν τὸ
 παρὰπαν μὴδ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου δύνασθαι γνωσθῆναι·
 πάντα γὰρ δεῖσθαι τῆς ἐξ αὐτῶν γνώσεως μὴδ' εἶναι
 τι σημεῖον ἀδήλου φύσει πράγματος οὐδενός· ἀλλὰ 25
 μὴδὲ διαλεκτικῆς δεῖσθαι μηδεμίαν τέχνην. εἴτα καὶ
 πρὸς τὰς ὑποθέσεις τῆς διαλεκτικῆς λέγουσί τι καὶ

4. τῆς om. LMV || 7. ἰαμάτων ἀπάντων (add.) L || 12. αὐ-
 τῆς G αὐτῶν LMV om. v || 14. δὴ om. vV || 19. αὐτοῖς* αὐ-
 τοῖς C || 20. θηρευτικά A || 20. μήτε τὴν ἀνατομὴν ἐξευρίσκειν τι L ||
 24. ἐαντῶν MV || 25. οὐδενός om. v

πρὸς τοὺς ὄρους καὶ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀπόδειξιν εἶναι
 φασιν [ἀδήλου φύσει πράγματος οὐδενός]. ἤδη δὲ καὶ
 περὶ τῶν μοχθηρῶν τρόπων τῆς ἀποδείξεως, οἷς εἰώ-
 θασιν οἱ δογματικοὶ χρῆσθαι, λέγουσί τι καὶ περὶ παν-
 5 τὸς τοῦ ἀναλογισμοῦ, καὶ ὥς οὗτος μὲν ἀδύνατος
 ἐξευρίσκειν, ἃ ἐπαγγέλλεται, καὶ οὗτ' ἄλλη τις τέχνη
 συνίσταται κατ' αὐτὸν οὕθ' ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων
 πρόεισιν. ὁ δ' ἐπιλογισμός, ὃν || δὴ <τῶν> φαινομένων ἰ-
 λόγον εἶναι φασι, χρήσιμος μὲν εἰς εὗρεσιν τῶν προσ-
 10 καίρων ἀδήλων· οὕτω γὰρ αὐτοὶ καλοῦσιν, ὅσα τοῦ
 γένους μὲν ἐστὶ τῶν αἰσθητῶν, οὐ μὴν ἤδη γέ πω
 πέφηνε· χρήσιμος δὲ καὶ πρὸς ἐλεγχον τῶν κατὰ τοῦ
 φαινομένου τι λέγειν τολμώντων. χρήσιμος δὲ καὶ τὸ
 παρορώμενον ἐν τοῖς φαινομένοις δεῖξαι καὶ σοφίσμα-
 15 σιν ἀπαντῆσαι μηδαμοῦ τῶν ἐναργῶν ἀφιστάμενος,
 ἀλλ' ἐν τούτοις ἀεὶ διατρίβων, οὐ μὴν ὁ γ' ἀναλο-
 γισμός, φασίν, ἀλλ' ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν φαινομένων,
 προέρχεται δ' ἐπὶ τὰ διὰ παντὸς ἄδηλα καὶ διὰ τοῦτο
 πολυειδής ἐστιν· ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν φαινομένων
 20 ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλο τῶν ἀδήλων παραγίγνεται. καὶ τὴν
 διαφωνίαν ἐνταῦθα προχειρίζονται τὴν ἀνεπίκριτον,
 ἣν δὴ σημεῖον εἶναι τῆς ἀκαταληψίας φασίν· οὕτω γὰρ
 αὐτοὶ καλοῦσι τὴν μὲν ἀληθῆ καὶ βεβαίαν γνῶσιν
 κατάληψιν, ἀκαταληψίαν δὲ τὸνναντίον ταύτης· καὶ τὴν
 25 μὲν ἀκαταληψίαν αἰτίαν εἶναι φασι τῆς διαφωνίας τῆς
 ἀνεπικρίτου, τὴν διαφωνίαν δ' αὖ πάλιν τῆς ἀκατα-

1. εἶναι φασιν ἀπ. v V || 2. οὐδενός om. L || 5. τοῦ om. v ||
 6. ἐυρίσκειν v V || 8 v || 8. <τῶν>* || φαινόμενον L' M v || 13. λέ-
 γειν om. L M V || 14. ἐν om. v || 16. ἀεὶ om. L || 17. ἐβδὺς ἀπὸ L ||
 18. προέρχεται] λήγει v || 19. αὐτῶν om. M || 20. ἄλλοτ'* ἄλλ'
 M v ἄλλο L V || ἄλλον L || 24. ταύτης L ταύτη cett.

79 ληψίας σημείον. ἀνεπίκριτον δὲ τὴν περὶ ἡ τῶν ἀδή-
λων ἀνομολογίαν εἶναί φασιν, οὐ τὴν περὶ τῶν φαινο-
μένων. ἐνταῦθα γὰρ ἕκαστον φανέν οἶόν ἐστι μαρτυρεῖ
μὲν τοῖς ἀληθεύουσιν, ἐξελέγγει δὲ τοὺς ψευδομένους.
τοιαῦτα μυρία πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητοῦσιν ἐμπειρικοί 5
τε καὶ δογματικοὶ τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐπὶ τῶν αὐ-
τῶν παθῶν ποιοῦμενοι, ὅσοι γε νόμῳ καθ' ἑκατέραν
τὴν αἴρεσιν ἡσκηται.

Cap. VI. Οἱ δὲ μεθοδικοί καλούμενοι, οὕτω γὰρ
ἑαυτοὺς ὠνόμασαν, ὥσπερ οὐχὶ καὶ τῶν ἐμπροσθεν δογ- 10
ματικῶν μεθόδῳ τὴν τέχνην μεταχειρίσασθαι φασκόν-
των, οὐ μέχρι λόγου μοι δοκοῦσι ταῖς παλαιαῖς ἀμ-
φισβητεῖν αἰρέσεσιν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ἔργων τῆς
τέχνης πολλὰ μετακοσμεῖν, οἳ γ' οὔτε τόπον πεπονθότα
χρήσιμον οὐδὲν ἔχειν φασὶν εἰς θεραπείας ἐνδειξιν οὐτ' 15
αἰτίαν οὐθ' ἡλικίαν οὐθ' ὥραν οὐτε χώραν οὐτε τοῦ νο-
σοῦντος τῆς δυνάμεως τὴν ἐπίσκεψιν ἢ τῆς φύσεως ἢ τῆς
ἐξεως αὐτοῦ. παραιτοῦνται δὲ καὶ [τὰς ὥρας καὶ τὰς
χώρας καὶ] τὰ ἔθνη, παρὰ μόνων τῶν παθῶν τὴν ἐν-
δειξιν τοῦ συμφέροντος ἀρκεῖν αὐτοῖς φάσκοντες οὐδὲ 20
παρὰ τούτων κατ' εἶδος, ἀλλὰ κοινῇ καὶ καθόλου τι-
80 θέμενοι. ἥ καὶ δὴ καὶ καλοῦσι κοινότητος αὐτὰ δὴ
ταῦτα τὰ διὰ πάντων διήκοντα τῶν ἐν μέρει καὶ πει-
ρῶνται γ' οἱ μὲν τῶν κατὰ δίαίταν νοσημάτων, ἐνιοι

1. περὶ LMm ἐπὶ vV || 2. ἀνομολογίαν L ἀνομοιολογίαν m
ὁμολογίαν Mv ἀναλογίαν V || 3. φανέν Mm φανέν cett. || 5. ἀμ-
φισβητοῦσιν] ἐρίζουσιν v || 6. τὴν θεραπείαν ἐ. τ. αὐ. π. τὴν αὐ-
τὴν v || 8. αἴρεσιν αὐτῶν L || 11. μεταχειρήσασθαι L μεταχειρί-
ζεσθαι cett. || 12. ταῖς παλαιαῖς ἀμφισβητεῖν L ἀμφ. τ. π. cett. ||
14. post μετακοσμεῖν add. οἶονται LMmV || 15. χρήσιμον εἶναί
φ. L || 16. αἰτίαν v || 17. τῆς δυν. τοῦ v. L || 18. τὰς ὥρας καὶ
τὰς χώρας καὶ om. V || 20. αὐτοῖς* αὐτοῖς C || 24. τῶν γε οἱ
μὲν A || νοσημάτων ἀπάντων vV

δὲ καὶ πάντων ἀπλῶς δύο κοινότητας ἐπιδεικνύναι
καὶ τινὰ τρίτην μικτήν. ὀνόματα δ' αὐταῖς ἔθεντο
στεγνώσιν καὶ ῥύσιν καὶ πᾶν ὑόσημά φασιν ἢ στεγνὸν
ἢ ῥοῶδες εἶναι ἢ ἐξ ἀμφοῖν ἐπιπεπλεγμένον. εἰ μὲν
5 γὰρ αἱ φυσικαὶ τῶν σωμάτων κενώσεις ἴσχονται, στεγνὸν
καλοῦσιν, εἰ δέ τι μᾶλλον φέροιτο, ῥοῶδες· ἥνίκα δὲ
καὶ ἴσχονται καὶ φέροιτο, τὴν ἐπιπλοκὴν ἐν τούτῳ συνί-
στασθαι, καθάπερ ἐπ' ὀφθαλμοῦ φλεγμαίνοντός θ' ἄμα
καὶ φευματιζομένου. τὴν γὰρ φλεγμονὴν στεγνὸν οὔσαν
10 πάθος, ὅτι μὴ μόνη νῦν, ἀλλὰ σὺν τῷ φεύματι περὶ ἓνα
καὶ τὸν αὐτὸν τόπον ἐγένετο, τὸ σύμπαν ποιεῖν πάθος
ἐπιπεπλεγμένον. ἐνδειξιν δὲ τοῦ συμφέροντος ἐπὶ μὲν
τῶν στεγνῶν τὴν χάλασιν, ἐπὶ δὲ τῶν ῥοωδῶν τὴν στάλ-
σιν ὑπάρχειν. γónατος μὲν γάρ, εἰ τύχοι, φλεγμαίνοντος
15 χαλᾶν φασι χρῆναι, ῥέουσιν δὲ τὴν κοιλίαν· ἢ τὸν ὀφθαλ- 8
μὸν ἐπέχειν τε καὶ στέλλειν, ἐν δὲ τοῖς ἐπιπεπλεγμένοις
πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἵστασθαι· τῷ γὰρ μᾶλλον ἐνοχλοῦντι
καὶ τὸν κίνδυνον ἐπιφέροντι, τοῦτ' ἔστι τῷ ἰσχυρο-
τέρῳ, ἐναντιοῦσθαί φασι δεῖν μᾶλλον ἢ θατέρῳ. τί
20 δὴ οὖν οὐχὶ δογματικούς ἐαυτοὺς ἐκάλεσαν ἐνδείξει
τὰ βοηθήματα ποριζόμενοι; διότι, φασίν, οἱ δογματικοὶ
τὸ ἄδηλον ἐρευνῶσιν, ἡμεῖς δ' ἐν τοῖς φαινομένοις
διατρίβομεν. ἀμέλει καὶ ὅλην τὴν αἵρεσιν ἐαυτῶν οὐ-
τως ὀρίζονται γινῶσιν φαινομένων κοινοτήτων, καὶ
25 ἵνα μὴ κοινὸς ὁ ὅρος εἶναι δοκῇ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις

1. κοινότητας δύο L || 2. ἔθεντο post ῥύσιν colloc. v || 5. κενώσεις τ. σ. M τῶν σωμάτων om. v || στεγνὸν LV στεγνώσιν Mv || 7. ἐπὶ (ἐν m) τούτοις Lm ἐπὶ τούτων M || 9. verba τὴν γὰρ φλεγμονὴν . . . πάθος ἐπιπεπλεγμένον spuria iudicat Marquardt || 10. νῦν] ἦν Lv || 14. φλεγμῆναντος mv || 17. διοχλοῦντι Mv || 18. τῷ κινδ. L² || τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἰσχυρότερον LV || 20. οὖν δὴ v || 23. αὐτῶν LMm V || 25. δοκῇ post μὴ colloc. L

τέχναις, καὶ γὰρ κακέιναις γνώσεις εἶναι νομίζουσι
 φαινομένων κοινοτήτων, διὰ τοῦτο προστιθέασιν, ἀκο-
 λούθων τῷ τῆς ἰατρικῆς τέλει. τινὲς δ' αὐτῶν οὐκ
 ἀκολούθων ἀλλὰ συμφώνων προσέθεσαν, οἱ πλεῖστοι
 δ' ἄμφω συνθέντες γνώσιν εἶναι φαινομένων κοινοτή-
 των τὴν μέθοδόν φασι συμφώνων καὶ ἀκολούθων τῷ
 τῆς ἰατρικῆς τέλει, τινὲς δ' ὥσπερ καὶ ὁ Θεσσαλὸς
 88 προσεχῶν καὶ ἀναγκαίων πρὸς ὑγίειαν. ταῦτα δὴ
 ἀξιοῦσι μὴτε δογματικοὶ καλεῖσθαι, μηδὲ γὰρ δεῖσθαι
 τοῦ ἀδήλου, καθάπερ ἐκείνοι, μὴτ' ἐμπειρικοί, κὰν ὅτι
 μάλιστα περὶ τὸ φαινόμενον διατρίβωσιν, τῇ γὰρ ἐν-
 δείξει κεχωρῆσθαι αὐτῶν. οὐ μὴν οὐδ' ἐν αὐτῷ τῷ
 τρόπῳ τῆς περὶ τὸ φαινόμενον διατριβῆς ὁμολογεῖν
 ἑαυτοὺς φασι τοῖς ἐμπειρικοῖς· ἐκείνους μὲν γὰρ ὥς
 ἀγνώστων ἀποχωρῆσαι τῶν ἀδήλων, ἑαυτοὺς δ' ὥς
 ἀχρηστών, καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρικοὺς τήρησιν ἐπὶ τοῖς
 φαινομένοις, αὐτοὺς δ' ἐνδειξιν ἔχειν. ἐν τ' οὖν τού-
 τοις διαφέρειν ἑαυτοὺς ἐκατέρων φασὶ καὶ μάλιστα ἐν
 οἷς ὥρας καὶ χώρας καὶ ἡλικίας καὶ τὰ τοιαῦτα σύμ-
 παντα περικόπτουσιν, ἄχρηστα μὲν ὄντα φανερώς, ὥς
 αὐτοὶ νομίζουσι, δόξης δὲ χάριν τοῖς ἐμπροσθεν ἰα-
 τροῖς τιμημένα. καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ μέγιστον ἀγαθὸν
 τῆς μεθοδικῆς αἰρέσεώς φασι καὶ σεμνύνονται γε διὰ
 τοῦτο καὶ θανμάζεσθαι δικαιουσι καὶ τῷ γε βραχὺν
 [εἶναι] τὸν βίον εἰπόντι, τὴν δὲ τέχνην μακρὰν ἐπιτι-

5. δ' αὐτῶν ἄμφω LM || φασὶ τὴν μέθ. φαιν. κοιν. Mv ||
 6. τε καὶ ἀκ. vV || 8. καὶ] τε καὶ v || ταῦτα L¹m διὰ ταῦτα
 L²MV ταύτη v || post δὴ add. καὶ MmV v om. L || 9. μὴ γὰρ vV ||
 12. οὐδ' om. v || 15. ἑαυτοὺς L αὐτοὺς cett. || 18. ἑαυτῶν ἐκατέ-
 ρους v || 19. τὰ om. v || 21. αὐτοὶ om. Mv ἐκείνοι L || 23. φασὶ
 post ἀγαθὸν colloc. L || δι' αὐτὸ v δι' αὐτὸ τοῦτο m || 25. εἶναι
 om. v post βίον colloc. V || τὴν δὲ] καὶ τὴν L

μῶσι· τοῦναντίον γὰρ ἅπαν αὐτὴν μὲν βραχεῖαν εἶναι, τὸν δὲ βίον μακρόν. || ἀφαιρεθέντων γὰρ ἀπάντων τῶν 8
 ψευδῶς ὑπειλημμένων τὴν τέχνην ὠφελεῖν καὶ πρὸς
 μόνας τὰς κοινότητας ἀποβλεπόντων ἡμῶν οὔτε μακρὰν
 5 ἔτι τὴν ἱατρικὴν οὔτε χαλεπὴν εἶναι, ῥᾶστην δὲ καὶ
 σαφῇ καὶ μῆσιν ἕξ ὅλην [τάχιστα] γνωσθῆναι δυνα-
 μένην. οὕτω μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν κατὰ δίαιταν νοσημά-
 των εἰς στενὸν κομιδῇ συνῆκται τὸ πᾶν· ὡσαύτως δὲ
 ἀπὸ τῶν κατὰ χειρουργίαν τε καὶ φαρμακείαν. καὶ
 10 γὰρ ἐν ἐκείνοις καθόλου τινὰς κοινότητας ἐξευρίσκειν
 πειρῶνται καὶ σκοποὺς ὑποτίθενται τῶν λαμάτων ὀλί-
 γους τὸν ἀριθμόν, ὥστ' ἑμοὶ μὲν δοκεῖν οὐδ' ἐν τοῖς
 πολυθρυλήτοις ἕξ μῆσιν ἀλλὰ καὶ πολὺ θᾶττον ὅλην
 αὐτῶν τὴν τέχνην ἐκμαθεῖν ὑπῆρξεν, καὶ χρηὶ χάριν
 15 οὕτω γιγνώσκειν αὐτοῖς τῆς συντόμου διδασκαλίας, εἴ
 γε μὴ ψεύδονται, ψευδομένοις δ' ὀλιγορίαν ἐγκαλεῖν.

Cap. VII. Ὅπως δ' ἂν τις μάλιστα δοκοίη μοι
 κρῖναι δικαίως ἢ τυφλώττοντας αὐτοὺς περὶ τὸ χρη-
 σιμον ἢ μόνους τὸ περιττὸν ὀρθῶς φεύγοντας, ἥδη
 20 φράσω. καὶ γὰρ οὐδὲ σμικρὸν ἔοικεν εἶναι τοῦτο τὸ
 σκέμμα οὐδὲ μέγρι λόγου μοι || προῖέναι μόνον δοκοῦ- 8
 σιν, ὥσπερ τῶν δογματικῶν τε καὶ ἐμπειρικῶν ὅσοι
 περὶ τῆς πρώτης τῶν βοηθημάτων εὐρέσεως φιλονει-
 κοῦσι περὶ τῆς νῦν χρήσεως ὁμολογοῦντες ἀλλήλοις,
 25 ἀλλ' ἥτοι μεγάλα βλάπτεσθαι τὰ τῆς τέχνης ἔργα πρὸς

2. πάντων V || 6. καὶ τάχιστα V V, ἢ καὶ τ. Lm || 7. μὲν
 οὐκ V μὲν om. L || δίαιταν M τὴν δ. cett. || 8. εἰς] ὡς V || συνήχθαι
 L¹ M V || 9. καὶ γὰρ καὶ ἐν M || 12. δοκεῖν* δοκεῖ C || 13. πολλῶ L ||
 15. οὕτω] ὅντως Mm || 16. ψευδομένοις δ' αὐτοῖς Mm || 17. ὅπως
 L¹ ὡς cett. || 20. γὰρ om. L || 21. μοι om. L || δοκοῦσιν om. V ||
 22. τῶν δογματικῶν τε καὶ ἐμπειρικῶν* τοῖς δογματικοῖς τ. ~
 ἐμπειρικοῖς L τοῖς ἐ. τ. κ. δογματικοῖς cett. || ὅσοι G ὅσα
 23. φιλονεικοῦσι L¹ m v διαφωνοῦσι L¹ M V

τῆς μεθοδικῆς αἰρέσεως ἀναγκαῖον ἢ μεγάλ' ὠφελεῖσθαι. διττῆς δὲ τῆς ἐν τοῖς πράγμασι κρίσεως οὐσης τῆς μὲν διὰ τοῦ λόγου μόνου, τῆς δὲ διὰ τῶν φαινομένων ἐναργῶς, ἡ μὲν ἑτέρα ἢ διὰ μόνου τοῦ λόγου μεῖζων ἢ κατὰ τοὺς εἰσαγομένους ἐστίν· οὐκ οὖν αὐτῆς νῦν ὁ 5 καιρός· ἢ δ' ἑτέρα ἢ διὰ [μόνου] τοῦ φαίνεσθαι κοινή πάντων ἀνθρώπων ὑπάρχει. τί οὖν κωλύει ταύτη χρησασθαι πρώτῃ σαφεῖ θ' ἅμα τοῖς εἰσαγομένοις οὕτῃ καὶ πρὸς αὐτῶν τῶν μεθοδικῶν τετιμημένη; διὰ παντὸς γοῦν οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ φαινόμενον ὑμνοῦσι καὶ 10 τοῦτο πρεσβεύουσιν ἐπὶ παντὶ καὶ τὸ ἄδηλον ἅπαν ἄχρηστον εἶναι λέγουσι. φέρε δὴ πρῶτον ἐπισκεψώμεθα περὶ τῶν προκαταρκτικῶν καλουμένων αἰτίων κανόνα τῆς κρίσεως τὸ φαινόμενον τιθέμενοι.

Καὶ πρῶτός γ' ὁ μεθοδικὸς παρελθὼν ὧδέ πως 15
85 λεγέτω· Τί δὴ ποτε ψύξεις || τε καὶ ἐγκαύσεις καὶ μέθας καὶ ἀπεψίας καὶ πλησμονὰς καὶ ἐνδείας καὶ κόπους καὶ ἀργίας καὶ ἐδεσμάτων ποιότητας καὶ ἐθῶν ὑπαλλαγὰς, ὧς δογματικοί τε καὶ ἐμπειρικοί, μάτην πολυπραγμονεῖτε; πότερον ταῦτ' ἰᾶσθαι μέλλετε τὰς ἐν τῷ 20 σώματι παρέντες διαθέσεις, ἢ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ πάρεστιν [οὐκ ἐτι τῶν τοιοῦτων οὐδέν], ἀλλ' αὐτὰ μὲν οἴχεται, τὸ δ' ὑπ' αὐτῶν γενόμενον ἐν τῷ σώματι μένει καὶ τοῦτο χρὴ ἰᾶσθαι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πάθος. ἐπισκεπτέον οὖν αὐτό, οἷον τί ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ στεγνόν, χαλαστέον, εἰ δὲ ῥοῶ- 25 δεῖς, σταλτέον, ὑφ' ὅτου ἂν αἰτίου γεγονὸς ἑκάτερον ᾖ. τί δὴ οὖν ἐτι τὸ αἰτιὸν ὠφελεῖ, μήτε τοῦ ῥοῶδους χαλα-

6. μόνου om. Mm V v || 8. πρώτη χρ. Mv || 12. δὴ οὖν L² M || 13. καλουμένων L M ὀνομαζομένων V λεγομένων v || 16. δὴ om. L || 18. ἀργίας] ἐνεργείας v || 20. τῷ om. v || 22. [οὐκ ἐτι τῶν τοιοῦτων οὐδέν]* || 24. αὐτὸ add. L² s. l. || 26. ἢ add. L² || τί L¹ mv εἰς τί L² M V || 27. ποτὲ χ. Mv V

σεώς ποτε δεομένου μήτε τοῦ στεγνοῦ στάλσεως; ἢ πάντως οὐδέν, ὥς γε τὸ πρᾶγμα αὐτὸ δείκνυσιν.

Ὅμοιος δ' ὁ λόγος τοῖς μεθοδικοῖς καὶ περὶ τῶν ἀδήλων καὶ συνεκτικῶν ὀνομαζομένων αἰτίων· καὶ γὰρ
 5 *κάκεινα* περιττὰ φασιν εἶναι, τοῦ πάθους τὴν οἰκείαν
 θεραπείαν ἐνδεικνυμένου καὶ χωρὶς τοῦ γνωσθῆναι
 τὴν αἰτίαν, ὅφ' ἥς ἐγένετο. τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ τῶν
 λόγων ἐπὶ τε || τὰς ὥρας καὶ τὰς χώρας καὶ τὰς ἡλικίας 8
 μεταβαλίνουσι, θαναμάζοντες κἀνταῦθα τῶν παλαιῶν
 10 *ιατρῶν*, εἰ μὴ συνιᾶσιν οὕτως ἐναργοῦς πράγματος· ἢ
 γὰρ τοι φλεγμονή, φασί, πάθος οὔσα στεγνόν, οὐ δῆ-
 που, θέρους μὲν εἰ γένοιτο, τῶν χαλάντων δεῖται
 βοηθημάτων, χειμῶνος δ' ἄλλων τινῶν, ἀλλ' ἐν ἀμφο-
 τέραις ταῖς ὥραις τῶν αὐτῶν, οὐδ' ἐπὶ μὲν τῆς τῶν
 15 *παιδῶν* ἡλικίας τῶν χαλαστικῶν, ἐπὶ δὲ τῆς τῶν
 πρεσβυτέρων τῶν στελλόντων, οὐδ' ἐν Αἰγύπτῳ μὲν
 τῶν χαλάντων, Ἀθήνησι δὲ τῶν ἐπεχόντων. ἀνάπαλιν
 δὲ τῇ φλεγμονῇ τὸ ῥοῶδες πάθος οὐδέποτε τῶν χαλάν-
 των ἀλλ' ἀεὶ τῶν στελλόντων δεῖται καὶ χειμῶνος καὶ
 20 ἥρος καὶ θέρους καὶ φθινοπώρου καὶ παιδὸς ὄντος
 τοῦ νοσοῦντος καὶ ἀκμάζοντος καὶ γέροντος καί, εἰ
 τύχοι, περὶ τὴν Θοράκην ἢ τὴν Σκυθίαν ἢ τὴν Ἰωνίαν
 [εἶναι ὁ ἀρρωστῶν]. οὔκουν οὐδὲν τῶν τοιούτων εἰς
 οὐδὲν χρήσιμον εἶναι φασιν ἀλλὰ μάτην ταῦτα πάντα
 25 *πολυπραγμονεῖσθαι*.

1. ἦ* ἢ Lm ἢ πάντως om. MvV || 2. οὐδέν L¹ εἰς οὐδέν cett. || αὐτὸ τὸ πρ. M || 5. *κάκεινα* Mm *ἐκεῖνα* cett. || 8. καὶ τὰς χώρας post ἡλικίας colloc. Vv || 10. *ιατρῶν* om. L¹ || 11. φασί om. v || post στεγνόν add. ὥς φασι v || 14. ταῖς τ. π. ἡλικίαις L || 15. δὲ ταῖς L || 17. ἐπεχόντων L στελλόντων cett. || 18. post πάθος add. ὑπάρχον v || 19. δεῖσθαι LMmV || 22. Ἰωνίαν C Αἰθιοπία A || 23. εἶναι om. LMmV εἶναι ὁ ἀρρωστῶν del. Marquardt

Τὴ δὲ καὶ τὰ μέρη τοῦ σώματος [ἐπισκοπῆσαι];
 ἃρ' οὐχὲ καὶ ταῦτα μάταια πρὸς ἐνδειξιν θεραπειᾶς;
 82 ἢ τολμησάτω τις || εἰπεῖν, ὡς ἐν μὲν τῷ νευρώδει μέρει
 τὴν φλεγμονὴν χαλαστέον, ἐν δὲ τῷ ἀρτηριώδει ἢ
 φλεβώδει ἢ σαρκώδει σταλτέον. ἢ ὅλως εἴ τι στεγνὸν 5
 ἐν τινι μέρει τοῦ σώματος γένοιτο, τολμησάτω τις
 εἰπεῖν, ὡς οὐ χαλαστέον αὐτὸ ἢ οὐ σταλτέον τὸ ῥοῶδες.
 εἰ τοίνυν ἡ τοῦ μέρους φύσις οὐδὲν ὑπαλλάττει τῆς
 θεραπείας τὸν τρόπον, ἀλλ' αἰετὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ
 πάθους ἢ τῶν βοηθημάτων εὗρεσις, ἄχρηστος φανερώς 10
 ἢ τοῦ μέρους ἐπίσκεψις. ὁ μὲν δὴ μεθοδικὸς τοιοῦτος,
 ὡς τύπῳ φάναι.

Cap. VIII. Παρίτω δ' ἐπ' αὐτῷ δεύτερος ὁ ἐμ-
 πειρικὸς ὡδὲ πως λέγων· Ἐγὼ τῶν φαινομένων οὐδὲν 15
 οἶδα πλέον οὐδ' ἐπαγγέλλομαί τι σοφώτερον ὧν πολλὰ-
 κίς ἐθεασάμην. εἰ μὲν δὴ ἀτιμάξεις τὸ φαινόμενον,
 ὥσπερ τινὸς ἐμπροσθεν ἀκοῦσαί μοι δοκῶ σοφιστοῦ,
 ἡμῶν μὲν ὥρα πρὸς τοὺς τιμῶντας αὐτὸ τὸ φαινόμενον
 ἐπιλλάττεσθαι, σὺ δ' ἂν ἤδη νικῶνς νίκην Καδμείαν.
 20 δ' ὡσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ἤκουσά σου, τὸ μὲν ἄδη-
 λον ἀχρηστον εἶναι φάσκεις, ἔπεσθαι δ' ὁμολογεῖς
 τοῦ ἀνεγνώσκειν, τάχ' ἂν σοι δείξαιμι τὸ παρορώμενον
 ὡς ἀχρηστον τοῦ φαινομένου.

Ἐχθροὶ δὲ τοῦ κυνὸς λυττῶντος ἄνθρωποι δύο
 καὶ τοῦ ἀνεγνώσκειν ἰατροὺς ἐπορεύθησαν ἰάσεως δεό- 25
 ντων. ὁ μὲν δ' ἦν ἐκατέρου τὸ ἔλκος, ὡς μηδὲ τὸ
 ὅλον καὶ ἀνεγνώσκειν, καὶ τὴν θεραπείαν ὁ μὲν ἕτερος

1. ἐπισκοπῆσαι om. B Mus V || 2. ἃρ' οὐ v || 3. μορίῳ v om. m ||
 82. om. v || 10. ἀχρηστον v || 14. πλέον οὐδὲν οἶδα v ||
 18. οὐδὲν οἶδα v || 19. σὺ δ' ἂν νικῶνς νίκην C || 19. σὺ δ' ἂν νικῶνς νίκην C || 19. σὺ δ' ἂν νικῶνς νίκην C || 19. σὺ δ' ἂν νικῶνς νίκην C ||
 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V ||
 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V || 20. ἀχρηστον om. B Mus V ||

αὐτῶν ἐποιεῖτο τοῦ ἔλκους μόνου μηδὲν ἄλλο πολυ-
 πραγμονῶν καὶ δι' ὀλίγων γ' ἡμερῶν ὑγιὲς ἀπέφηνε
 τὸ μέρος· ὁ δ' ἕτερος, ἐπειδὴ λυττῶντ' ἔγνω τὸν κύνα,
 τοσοῦτον ἀπέδει τοῦ σπεύδειν εἰς οὐλήν ἄγειν τὸ ἔλ-
 5 κος, ὥστ' αὐτὸ τούναντίον αἶε καὶ μᾶλλον εἰργάζετο
 μείζον ἰσχυροῖς τε καὶ δριμέσι χρώμενος φαρμάκοις
 ἕως χρόνου συχνοῦ καὶ πίνειν δ' αὐτὸν κατηνάγκαζεν
 ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ φάρμακα τὰ λύττης ἰάματα, ὡς
 ἔφασκεν αὐτός. καὶ δὴ καὶ οὕτως ἐτελεύτα τὸ συμβάν
 10 ἀμφοτέροις· ὁ μὲν ἐσώθη τε καὶ ὑγιὲς ἐγένεθ' ὁ πῶν
 τὰ φάρμακα, ὁ δ' ἕτερος οὐδὲν ἔχειν κακὸν οἰόμενος
 ἐξαίφνης ἐδυσέ τε τὸ ὕδωρ καὶ σπασθεὶς ἀπέθανεν.
 Ἄρα σοι δοκεῖ μάτην τὸ προκατάρξαν αἴτιον ἐν τούτοις
 ἐρευνᾶσθαι; ἢ δι' ἄλλο τι ἀπέθανεν || ὁ ἀνθρωπος 89
 15 πλὴν διὰ τὴν ὀλιγορίαν τοῦ ἱατροῦ μήτε πνυθομένου
 περὶ τῆς αἰτίας μηδὲν μήτε τὴν τετηρημένην ἐπ' αὐτῷ
 θεραπείαν παραλαβόντος; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ δι' ἄλλο
 τι φαίνεται ἢ διὰ τοῦτο.

Ἐπεὶ δὲ τῷ φαινομένῳ ἔπομαι, παρελθεῖν οὐ δύ-
 20 ναμαι τοιοῦτον οὐδὲν αἴτιον· οὕτω δὲ καὶ ἡλικίαν οὐ
 δύναμαι παραδραμεῖν οὐδ' ἀτιμάσαι· καὶ γὰρ κἀνταῦθ'
 ἀναγκάζει με πιστεύειν τὸ φαινόμενον, τῶν αὐτῶν [κατὰ
 πάντα] παθῶν οὐ πάντοτε τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐν-
 δεικνυμένων ἀλλ' ἔστιν ὅτε τοσοῦτον διαφέρουσαν ἐν

2. δι' om. v || 3. λυττῶντ' M λυττᾶν cett. || 5. αὐτὸ πᾶν LV ||
 7. δ' om. L || προσηνάγκαζεν αὐτὸν v V || 8. τὰ καὶ Ch || 9. σύμ-
 παν LMm || 10. ὑγιὲς ἢ LMm V || πῶν* πίνων C || 11. οἰόμενος
 κακὸν m v || 13. προκαταρκτικὸν v || 15. πλὴν ἢ M || τὴν om. L ||
 πνυθανομένου A || 16. αὐτῇ v V || 18. δι' ἄλλο οὐδὲν v δι' οὐδὲν
 ἄλλο M V || 21. παρελθεῖν L¹Mm παραδραμεῖν L³ || ἀτιμάζειν v¹¹
 22. ἀναγκάζει με L³m v V ἀναγκάζομαι L¹M || τὸ φαίνεσθ^A
 L³M V τῷ φ. L¹m || [κατὰ πάντα]* || 23. πάντοτε L πάντη ce
 ἐνδεικνυμένων] ἐχόντων v || 24. διαφέρουσιν Lm

ὀφθαλμῶν ἢ τοῦ γαργαρεῶνος ἢ τῶν ὠτων. εἰ δ' ὅτι
καὶ τὴν ἐν τοῖς σκέλεσιν ἢ ταῖς χερσὶν οὐκ ἐξ ἅπαντος
εὐτόπου χαλαστίον ὑπομνήσκει, τάχ' ἂν γνωίητε, εἰ
σωφρονήσετε, ὅσον ἀμαρτάνετε. ἔσται δὲ καὶ νῦν ὁ
λόγος ἀνάμνησις τοῦ φαινομένου· τῶν γὰρ ἐπὶ μηδεμιᾷ 5
πληγῇ φλεγμηνάντων ὀτιοῦν μέρος ἀλλ' αὐτομάτως
ὑπερξαιμένων, τῆς πληθωρικῆς καλουμένης διαθέσεως
παρούσης, οὐδεὶς χρήζει χαλάσεως τοῦ μορίου πρὸ
τῆς τοῦ ὅλου σώματος κενώσεως· οὐ μόνον γὰρ οὐδὲν
μειώσεις ἀλλὰ καὶ προσανξησεις τὴν οὔσαν φλεγμονήν, 10
εἰ τοῦτο δράσειας. ὁθεν ἐν τούτῳ μὲν τῷ καιρῷ τὰ
στυφοντα καὶ ψύχοντα τῷ μέρει προσφέρουμεν, ἥνικα
δ' ἂν τὸ ὅλον σῶμα κενώσωμεν, τηνικαῦτα καὶ τὸ
φλεγμαῖνον μῶριον ἀνέχεται τῶν χαλόντων. εἰ δ' ὑμᾶς
μὴ πείθω ταῦτα λέγων, ὅπερ ἔφην ἀρχόμενος τοῦ 15
λόγου, καιρὸς ἂν εἴη μοι πρὸς τοὺς τιμῶντας [αὐτὸ]
τὸ φαινόμενον ἀπαλλάττεσθαι. ||

48 Cap. IX. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ ἐμπειρικοῦ παρελθὼν
ὁ θαυματικὸς ὧδέ πως λεγέτω· Τάχα μὲν εὖ φρονοῦντί
οἱ καὶ ταῦτ' ἦν ἱκανὰ περὶ τοῦ μῆθ' ἡλικίαν μῆθ' 20
ᾧσαν μῆτε χῶραν ἀλλὰ μὴδὲ προκαταρκτικὸν αἷτιον
μὴδὲ μέρος τι τοῦ σώματος ἄχρηστον ὑπολαμβάνειν·
εἰ δέ σε μῆψω πέπεικεν ὁ ἐμπειρικὸς ὑπομιμνήσκων
τῶν φαινομένων, ἀλλὰ τινος ἔτι καὶ λόγου δέει, τοῦτόν
μοι δοκῶ προσθήσειν ἐγὼ καὶ τὴν ὑπόθεσίν σου τῆς 25
αἰτίας αὐτῆς ἀποδείξω σαθρὰν οὔσαν. ἀκούω μὲν γὰρ

2. ἢ V καὶ cett. || 4. ἔστω M || 6. φλεγμαίνοντων LM || 7. τῆς
om. L¹ || διαθέσεως καλ. v || 12. τῷ μέρει post στυφοντα colloc. L ||
13. κενώσωμεν τὸ ὅλον σῶμα LM || 16. αὐτὸ τὸ φ. M τ. φ.
πρὸς L αὐτὸ om. m v V || 19. ὧδέ L || 22. μὴδὲ L ἢ cett. || 23. δέ
γε L¹ δέ σε L² || 24. δέοι V δέη L² M m v || 26. οὔσαν om. v

ὑμῶν λεγόντων γινῶσιν φαινομένων κοινοτήτων, ἐρω-
 τῶν δ' ἐκάστοτε, περὶ τί μάλισθ' ἡ κοινότης αὐτῇ
 συνίσταται καὶ πῶς αὐτὴν γνωριοῦμεν, οὐδέπω καὶ
 νῦν μοι δοκῶ γινῶναι δύνασθαι. τὸ δ' αἴτιον· ἔχρη-
 5 τῶν ὀνομάτων ἀλλήλοις ὁμολογεῖτε περὶ τῶν πραγμά-
 των διαφερόμενοι. τινὲς μὲν γὰρ ὑμῶν ταῖς κατὰ
 φύσιν ἐκκρίσεις παραμετροῦσι τὸ στεγνὸν καὶ τὸ ῥο-
 ῶδες, ἰσχυμένων μὲν αὐτῶν στέγνωσιν ὀνομάζοντες τὸ
 πάθος, ἀμέτρως δ' ἐκκρινομένων, ῥύσιν. ἄλλοι δέ
 10 τινες ἐξ ὑμῶν, οὐκ ὀλίγος χορός, ἐν αὐταῖς τῶν σω-
 μάτων ταῖς διαθέσεσι || τὰ πάθη φασὶν εἶναι καὶ μέμ- 9
 φονται γε δεινῶς τοῖς εἰς τὸ κενούμενον ἀποβλέπουσιν.

Ἐμοὶ δ' ὅπη δοκοῦσιν ἐκάτεροι σφάλλεσθαι, τάχ' ἂν
 ἤδη δηλώσαιμι. γινέσθω δ' ἡμῖν ὁ λόγος πρὸς
 15 ἐκείνους πρότερον, ὅσοι ταῖς κατὰ φύσιν ἐκκρίσεις
 κρίνουσι τὰ πάθη· θαναμάζω γὰρ αὐτῶν, εἰ μὴδ' ἰδρω-
 τὰς ποτε μῆτ' οὐρα μῆτ' ἐμέτους μῆτε διαχωρήματα
 πλείω τῶν κατὰ φύσιν εἶδον ἐν ταῖς νόσοις χρηστῶς
 κενούμενα, καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, εἰ μὴδ' ἐκ
 20 φινῶν αἰμορραγίαν ποτὲ κρίνασαν ἐθεάσαντο. ταύτης
 μὲν γὰρ οὐ τὸ ποσὸν μόνον ἀλλ' ὅλον τὸ γένος παρὰ
 φύσιν, ἰδρωτῶν δ' ἢ οὖρων ἢ ὅσα κατὰ γαστέρα ἢ δι'
 ἐμέτων ὀρμᾶ, τὸ μὲν γένος οὐ παρὰ φύσιν, οὕτω γε
 μὴν ἄμετρον ἐστὶ ποτε τὸ πληθὺς, ὥστ' ἐγὼ μὲν

1. ἐρωτῶν C ἐρωτῶ Ch || 3. αὐτὴν L¹ αὐτοὶ L² || γνωρίσο-
 μεν L¹ γνωριοῦμεν L² || 4. δοκοῦσι L¹ δοκῶ L² || ἔχρη] ὅτι μέχρι M
 6. μὲν om. v || κατὰ] παρὰ L² || 10. verba οὐκ ὀλίγος χορός om. v
 ἐν ταῖς λοιπαῖς τ. σ. διαθέσεις v || 14. γίνεται L¹ γενέσθω L² ||
 15. προτέρως L¹ v προτέρους V πρότερος m || κατὰ] παρὰ L² v
 16. αὐτοῦς LMm || 18. τῶν] τοῦ Mm || 20. κρίνασθαι Ch || ταύ-
 τη L¹ τοῦτο L² || 21. γὰρ] γε v || 22. post φύσιν add. ὑπάρχει ^τ
 24. ἐστὶν ὅλον (ποτὲ add. L² s. l.) τ. πλ. LM ἐστὶν ὅτε τ. πλ
 τ. πλ. ποτὲ (om. ἐστὶ) V

εἰδόν τινας εἰς τοσοῦτον ἰδρώσαντας ἄχρι τοῦ καὶ τὰ
 γνάφαλα διαβρέξαι καὶ ἄλλους δὲ κατὰ γαστέρα κενω-
 θέντας ὑπὲρ τρίακοντα κοτύλας, ἀλλ' οὐκ ἐδόκει τού-
 των οὐδὲν παύειν, ὅτι τὸ λυποῦν ἐκενοῦτο. καίτοι
 τῷ γε ταῖς κατὰ φύσιν ἐκκρίσεσιν εἰς ἅπαντα κανόνι 5
 95 χρωμένῳ || κωλυτέον ἦν τὰ τοιαῦτα συμπτώματα. διὸ
 καὶ πιθανώτεροί πως εἶναι μοι δοκοῦσιν οἱ τὰς δια-
 θέσεις ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι τὰς κοινότητας ὑποτι-
 θέμενοι, θανμάξω δὲ καὶ τούτων, ὅπως αὐτὰς φαι-
 νομένας ἐτόλμησαν εἰπεῖν· εἰ γὰρ μὴ τὸ ῥέον ἐκ τῆς 10
 κοιλίας ἢ ῥύσις ἐστὶν ἀλλ' ἢ διάθεσις τῶν σωματίων,
 ἐξ ἧς τὸ ῥέον, οὐκ ἐνδέχεται δὲ ταύτην οὐδεμιᾷ τῶν
 αἰσθήσεων φαίνεσθαι, πῶς ἂν εἶεν αἱ κοινότητες ἔτι
 φαινόμεναι; καὶ γὰρ ἐν κώλῳ δυνατὸν τὴν τῆς ῥύ-
 σεως διάθεσιν εἶναι καὶ ἐν λεπτοῖς ἐντέροις καὶ περὶ 15
 τὴν νῆστιν καὶ [περὶ] τὴν γαστέρα καὶ τὸ μεσάραιον
 καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐντός, ὧν οὐδὲν οὔτ' αὐτὸ δυνα-
 τὸν αἰσθήσει λαβεῖν οὔτε τὸ πάθος αὐτοῦ. πῶς οὖν
 ἔτι φαινόμεναι λέγουντ' ἂν αἱ κοινότητες, εἰ μὴ τι ἄρα
 καὶ τὸ διὰ σημείων γνωρίζεσθαι φαίνεσθαι τις ἐθέλοι 20
 καλεῖν; ἀλλ' εἰ τοῦτο, τίτι τῶν παλαιῶν ἱατρῶν ἔτι
 διαφέρουσιν, οὐκ οἶδα. πῶς δὲ [ταχέως καὶ] ἐν ἑξ
 μηνσὶν ἐπαγγέλλονται τὴν τέχνην ἐκδιδάσκειν; οὐ γὰρ
 ἂν οἶμαι σμικρᾶς δέοιντο μεθόδου πρὸς τὸ γνῶναι
 τι τῶν ἐκφενγόντων τὴν αἰσθησιν, ἀλλὰ τῷ τοῦτο || 25

1. εἰδόν M οἶδα cett. || τὰ γνάφαλα LmV τὰ κνάφαλα M
 γνάφαλλα (τὰ om.) v || 2. δὲ καὶ L om. v || 6. κωλυτέον LM
 κωλυτέα vV || σύμπαντα LMmV || 7. μοι L om. cett. || 8. τοῖς
 σώμασιν αὐτοῖς v αὐτοῖς om. V || ἐπιτιθέμενοι v || 13. πῶς ἂν
 εἶεν αἱ κ. ἔ. φ. Lm π. ἂν αἱ κ. ἔ. φ. λέγουντ' ἂν v πῶς ἂν ἔ.
 φ. λέγουντ' ἂν αἱ κ. M || 14. κώλῳ M || 16. νῆστιν L² κῆστιν L¹ ||
 περὶ om. M || 19. μὴ τι ἄρα V μὴ τι MmL² v μήπω L¹ || 22. καὶ
 ante ταχέως add. LMm || μηνσὶν ἑξ M || 24. οἶμαι om. LMmV

καλῶς ἐργασομένῳ καὶ ἀνατομῆς χρεία τῆς ἑκάστου ἰ
τῶν ἐντὸς ὥς ἔχει φύσεως ἐκδιδασκούσης καὶ φυσικῆς
θεωρίας οὐ σμικρᾶς, ἵνα τό τ' ἔργον ἑκάστου καὶ τὴν
χρείαν ἐπισκέψηται· πρὶν γὰρ ταῦθ' εὐρεθῆναι τῶν ἐν
τῷ βάθει τοῦ σώματος μορίων οὐδενὸς οἶόν τε δια-
γνῶναι τὸ πάθος. τί δεῖ λέγειν, ὅτι καὶ διαλεκτικῆς
ἐνταῦθα χρεία μεγάλη, ἵν' ἐκ τίνων τί περαίνεται
σαφῶς εἰδῆς καὶ μὴ παρακρουσθῆς ποτε σοφίσμασι
μήθ' ὑφ' ἑτέρου μήθ' ὑφ' αὐτοῦ; καὶ γὰρ καὶ ἡμᾶς
10 αὐτοὺς ἄκοντες ἔστιν [ἰδεῖν] ὅτε σοφίζομεθα.

Καὶ μὴν καὶ οἶόν τί ἐστὶν ἡ φύσις, ἡδέως ἂν
αὐτοὺς ἐροίμην, εἰ διαλέγεσθαι μεμαθήκεσαν. οὐ γὰρ
δὴ τοῦτό γε μόνον ἀρκεῖν ἡγοῦμαι τό τισιν ἐξ αὐτῶν
εἰρημένον, ὅτι διάθεσις τις παρὰ φύσιν ἡ φύσις ἐστί.
15 τίς γὰρ ἡ διάθεσις εἰ μὴ μάθοιμεν, οὐδὲν ἂν οὐδέπω
πλέον εἰδείμην, ἄρα γε χάλασις τις ἢ μαλακότης ἢ
ἀραιότης· οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἀκοῦσαι τι σαφές οὐδὲν αὐ-
τῶν λεγόντων, ἀλλ' ὅ τι ἂν ἐπέλθῃ, νῦν μὲν τοῦτο,
αὐτίς δ' ἐκεῖνο, πολλάκις δὲ καὶ ἥ πάνθ' ἅμα, ὥσπερ
20 οὐδὲν διαφέροντα, καὶ εἰ τις ἐπιχειρήσειε διδάσκειν
αὐτούς, ὅπῃ διαφέρει ταῦτ' ἀλλήλων καὶ ὥς ἑκάστου
αὐτῶν ἰδίας δεῖται θεραπειας, οὐ μόνον οὐχ ὑπομένου-
σιν ἀκούειν ἀλλὰ καὶ τοῖς παλαιοῖς ἐπιπλήττουσιν ὥς
μάτην τὰ τοιαῦτα διοριζομένοις. οὕτως ἀταλαιπώρως

1. ἐργασομένῳ* ἐργασαμένῳ Vm ἐργαζομένῳ LMv || 2. δι-
δασκούσης v || 4. εὐρεθῆναι ταῦτα vV || 5. τῷ expunx. L² || οὐ-
δὲν L¹ || 6. διαλεκτικῆς μὲν L || 9. ὑφ' ἑτέρου] ὅπ' ἄλλον v ||
10. ἄκοντες* ἄκοντας C || ἔστιν ἰδεῖν ποτε σοφίζομένους Mar-
quardt || [ἰδεῖν]* || 12. ἡρώμην L¹ || εἰ γε V || 13. μόνον τοῦτο
(αὐτό add. L²) Lm αὐτό γε μόνον V τοῦτο γε μόνον Mv || 17. οὐδὲ
Mm οὐ V οὐδὲν L || τι om. V || οὐδὲν VmM οὐδὲ καὶ L ||
18. ἐπέλθῃ VmM ἐπέλθοι L || 21. ὅπῃ MmV ὅπως Lv || 22. θε-
ραπειας L²MmV θεωρίας L¹ || οὐ μόνον οὐχ V οὐχ cett.

ἔχουσι περὶ τὴν τῆς ἀληθείας ζήτησιν. ἀλλ' οὐδ' ὅτι
 τῷ μὲν χαλαρῷ τὸ συντεταμένον ἐστὶν ἐναντίον, τῷ
 δὲ μαλακῷ τὸ σκληρόν, τῷ δ' ἀραιῷ τὸ πυκνόν, ἀκού-
 ειν ἀνέχονται, καὶ ὡς παρὰ ταῦτα πάνθ' ἕτερόν τί
 ἐστὶ τὸ ἐπέχεσθαι τὰς φυσικὰς ἐκκρίσεις καὶ τὸ ρεῖν, 5
 καὶ ὡς ὑφ' Ἱπποκράτους ταῦτα πάντα [πάλαι] διώρι-
 σται. προπετιῶς δὲ περὶ τε τούτων αὐτῶν ἀποφαίνονται
 καὶ τὴν φλεγμονήν, οὕτω δὲ καλοῦσι τὸν σκληρὸν καὶ
 ἀντίτυπον καὶ ὀδυνηρὸν καὶ θερμὸν ὄγκον, ἐτοιμῶς
 πάννυ καὶ ἀσκέπτως στεγνὸν εἶναι πάθος φασίν. εἴτ' 10
 αὐτοῖς ἑτέρας φλεγμονὰς ἐπιπεπλεγμένας ὀνομάζουσιν,
 ὥσπερ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, ὅταν μετὰ ρεύματος ᾧσι,
 καὶ τὰς ἐν παρισσθυμίοις καὶ γαργαρεῶνι καὶ οὐρανίσκῳ
 98 καὶ οὖλοις. || εἴθ' ὑποτίθενται πόρους τοὺς μὲν ἀραιοὺς
 γεγονέναι, τοὺς δὲ μεμυκέναι καὶ διὰ τοῦτ' ἀμφότερα 15
 τὰ πάθη πεπονθέναι. τινὲς δ' οὐκ ὁκνοῦσι περὶ ἓνα
 καὶ τὸν αὐτὸν πόρον ἅμα συνίστασθαι λέγειν ῥύσιν
 τε καὶ στέγνωσιν, ὃ μὴδ' ἐπινοῆσαι ῥᾷδιον. οὕτως
 ἐπὶ πᾶν τόλμης ἤκουσιν. ὀλίγοι δὲ τινες ἐξ αὐτῶν
 ὑπομεῖναι δυνηθέντες ἐπὶ πλεον ὑπὲρ ἀπάντων τούτων 20
 ἀκούσαι τε καὶ διασκέψασθαι μόλις ποτὲ μεταγνόντες
 ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον τρέπονται. τούτοις μὲν οὖν καὶ
 ὅσοι μετ' ἀκριβείας τινὸς βούλονται μαθεῖν τι περὶ
 τῶν πρώτων καὶ γενικῶν παθῶν, ἰδίᾳ γέγραπται. τὸ
 δὲ νῦν εἶναι (ἐπεὶ) τοῖς εἰσαγομένοις χρήσιμον, βραχέα 25
 πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν δίκαιον. εὐξαίμην δ' ἂν τι κἀκεί-
 νους ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι· γένοιτο δ' ἂν τοῦτο, εἰ τοῦ

1. περὶ] πρὸς L || 6. καὶ ὡς] καίτοι γε V || πάλαι om. Lm
 διώρισται πάλαι M || 17. ἅμα πόρον v || 19. ἐφ' ἅπαν v V ||
 20. τούτων ἀπάντων L || 22. ἀληθέστερον LMm ἀληθές v V ||
 23. ἀκριβείας] in hoc vocabulo desinit cod. V || 24. τὸ] τῷ m ||
 25. ἐπεὶ add. G || 26. ἡὐξάμην v || 27. ἀπ' Mm

φιλονεικεῖν ἀποστάντες αὐτὸν τὸν λόγον ἐξετάσειαν ἐφ' ἑαυτῶν. ἔχει δ' ὁ λόγος ὧδε· ἡ καλουμένη καὶ πρὸς αὐτῶν ἐκείνων φλεγμονή παρὰ φύσιν ὄγκος ἐστὶν ὀδυνηρὸς καὶ ἀντίτυπος καὶ σκληρὸς καὶ θερμὸς, οὐδὲν
 15 τι μᾶλλον ἀραιότερον ἐργαζομένη κατὰ τὸν ἑαυτῆς 99
 λόγον ἢ πυκνότερον ἑαυτοῦ τὸ μέρος ἢ σκληρότερον ἀλλὰ μεστὸν ρεύματος περιττοῦ καὶ διὰ τοῦτο τετα-
 μένον. οὐ μὴν πάντως, εἴ τι τέταται, τοῦτο πυκνότερον ἢ σκληρότερον γέγονεν ἑαυτοῦ. μάθοις δ' ἂν ἐπὶ τε
 20 βυρσῶν καὶ ἱμάντων καὶ πλοκάμων, εἰ πάντη διατεί-
 νειν ἐπιχειρήσῃς. οὕτω δὲ καὶ ἡ ἱασις τῶν πεπληρω-
 μένων κένωσις ἐστίν· ἐναντίον γὰρ τοῦτο τῇ πληρώσει.
 κενουμένοις δ' εὐθύς ἔπεται τοῖς μορίοις χαλαρωτέροις
 γίγνεσθαι. τάσις μὲν δὴ τοῖς πεπληρωμένοις ἐξ ἀνάγκης
 25 ὥσπερ τοῖς κενουμένοις ἡ χάλασις ἔπεται, πύκνω-
 σις δ' ἢ ἀραιώσεις οὐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' οὐδὲ φύσις
 ἢ ἐπίσχεσις· οὔτε γάρ, εἰ ἀραιόν, ἤδη τι καὶ ρεῖν ἐξ
 αὐτοῦ πάντως ἀναγκαῖον· τί γὰρ εἰ παχὺ καὶ ὀλίγον
 εἴη τὸ περιεχόμενον; οὔτ', εἰ πυκνόν, ἴσχεσθαι· τὸ γὰρ
 30 πολὺ καὶ λεπτὸν καὶ διὰ πυκνῶν ἐκρεῖ τῶν πόρων.
 βέλτιον οὖν ἦν καὶ αὐτοὺς τὰς τῶν παλαιῶν ἀναγνόν-
 τας βίβλους μεμαθημέναι, κατὰ πόσους τρόπους τὸ
 πρότερον ἐν τῷ μορίῳ στερόμενον αὐθις ἐκκρίνεται.

2. ἑαυτῶν M ἑαυτοῦ L¹m ἑαυτὸ L² ἑαυτοῖς v || ὧδε* ὡς LM v οὕτως· ὡς m οὕτως G || 6. ἑαυτοῦ om. M || ἢ σκληρότερον post λόγον colloc. v || 8. πάντως ante τοῦτο colloc. v || 9. γέγονεν post πυκνότερον colloc. v || 10. post βυρσῶν add. καὶ σειρῶν L¹Mm del. L² αὐτὸ καὶ σηρῶν add. v || 11. ἢ om. Lm || τῶν φλεγμαινόντων v || post πεπληρωμένων add. φλεγμονῶν L¹ καὶ φλεγμαινόντων add. L²Mm || 13. δ' L δ' αὐτοῖς cett. || 15. ἢ χάλασις post ὥσπερ colloc. LM || 16. οὐκ L οὐδέτερον cett. || 17. οὐδὲ LM || 21. καὶ om. Mv || τὰ τῶν π. ἀ. (om. βίβλους) M τῶν π. ἀ. (om. τὰς βίβλους) v

100 καὶ γὰρ ἀραιούμενου τοῦ || περιέχοντος αὐτὸ καὶ αὐτοῦ
τοῦ περιεχομένου λεπτυνομένου τε καὶ πλείονος γιγνο-
μένου καὶ σφοδρότερον κινουμένου καὶ ὑπὸ τινος τῶν
ἐκτὸς ἐφελκόμενον ἢ πρὸς τινος τῶν ἐντὸς ὠθουμένου
καὶ οἷον ἀναρροιβδουμένου [πρὸς τινος τῶν ἐντός]. εἰ 5
δέ τις ταῦτα πάντα παρεῖς μίαν αἰτίαν ἡγοῖτο κενώσεως
εἶναι τὴν ἀραιώσιν τῶν πόρων, δόξει μὴδὲ τὰ φαινό-
μενα γιγνώσκειν. ἔριον γοῦν ἢ σπογγιᾶν ἢ τι τῶν
οὕτως ἀραιῶν ὀρῶμεν ἐναργῶς, εἰ μὲν ὀλίγον ἐντὸς
ἑαυτῶν ὑγρὸν ἔχει, στέγοντα καὶ μὴ μεθιέντα, τὸ 10
πλεον δ' ἀποχέοντα. τί δὴ ποτ' οὖν οὐχὶ κάπλ τῶν
ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μυκτήρων καὶ τοῦ στόματος καὶ
τῶν ἄλλων τῶν οὕτως ἀραιῶν τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐνενόησαν,
ὥς ἐνδέχοιτό ποτε τῷ πλήθει τῆς περιεχομένης ἐν αὐ-
τοῖς ὑγρότητος, οὐκ ἀραιώσῃ τῶν πόρων ἐκρεῖν τι; 15
καὶ μὲν δὴ καὶ κεράμους εἶδομεν πολλάκις ἀραιοὺς
οὕτως, ὥς διηθεῖσθαι τὸ ὕδωρ. ἀλλ' εἰ μέλιτος ἐγγχείς,
οὐ διηθεῖται· παχυτέρα γὰρ ἢ τοῦ μέλιτος οὐσία τῶν
τοῦ κεράμου πόρων. οὐκουν οὐδὲ τοῦτ' ἀπεικὸς ἦν
ἐννοῆσαι, ὥς διὰ λεπτότητα πολλάκις ἐκρεῖ τι, καὶ 20
101 μὴδ' αὐτὸ τὸ περιέχον σῶμα τετρημένον ἐκ τῆς φύσεως
ἦ· ἀλλ' οὐδ' ὅτι πολλάκις ἢ φύσις, ἢ περ διοικεῖ τὸ
ζῶον, ὁρμῇ σφοδρότερα χρησαμένη τὸ περιττὸν ἅπαν
ἐκένωσε [δι' αὐτοῦ], καθάπερ ἐκθλίψασά τε καὶ ἀπω-
σαμένη, χαλεπὸν ἦν ἐννοῆσαι τῷ γ' ἀκριβῶς τοῖς τῆς 25
τέχνης ἔργοις ὠμιληκότι· τὰ πολλὰ γὰρ αἱ κρίσεις τῶν

δ. πρὸς τινος τῶν ἐντός om. M || 6. κενώσεως ἡγοῖτο v ||
8. οὖν L || σπογγιᾶν Mm σπογγίον cett. || 9. ἐναργῶς ὁρ. v || ὕγρ.
ἐντός ε. L || 10. ἔχει v || 13. τὸ om. LMm || 15. πόρων v σωμα-
των LMm || 16. καὶ μὴν L¹ κ. μὲν δὴ L² || πολλάκις L² ποτὲ L¹ ||
17. διηθεῖν L¹ M || 24. [δι' αὐτοῦ]* || post ἀπωσαμένη add τί
οὖν L v εἰ δὴ οὖν M om. m || 25. τῆς om. v || 26. αἱ γὰρ L

νοσημάτων ὧδέ πως γίνονται. καὶ παρήμι τὰς λοι-
 πὰς τῶν κενομένων αἰτίας, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἰσχο-
 μένων ἴσας τὸν ἀριθμὸν ἐναντίας ταύταις οὕσας· οὐ
 γάρ ἐστι τῶν ἐκείνων ἀκοῶν ὁ τοιοῦτος λόγος ἄκουσμα.
 5 ὁ δέ μοι δοκοῦσι τάχ' ἔν ποτε συνήσειν, ἐπὶ τοῦτ'
 αὐθις ἐπάνειμι, τὸ δύνασθαι ποτε ρευματίζεσθαι τὸν
 ὀφθαλμὸν ἢ πολλοῦ τοῦ ρέοντος ἢ λεπτοῦ γεγονότος
 ἢ ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τοῦδε τοῦ μέρους ἀπωθουμένου,
 μηδὲν αὐτῶν τῶν σωμάτων παρὰ τὸ κατὰ φύσιν ἄλλοι-
 10 ὅτερον ἐχόντων, καὶ χρη̃ δηλονότι τὸ μὲν λεπτὸν ρεῦμα
 παχύνειν, τὸ δὲ πολὺ κενοῦν, τὴν δ' ὁρμὴν τῆς φύσεως,
 ἔαν ἐν καιρῷ γένηται, δέχεσθαι, μηδὲν περὶ τὰ σώματα
 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτὰ πραγματευόμενον, ὅτι μηδὲ τῆς
 φύσεως ἦν αἷτια. τὸ || δ' οἴεσθαι τινα μὲν φλεγμονὴν 10
 15 στεγνὸν εἶναι πάθος, ἑτέραν δ' ἐπιπεπλεγμένην οὐκ
 οἶδ' ὅπως σωφρονοούντων ἐστί. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπελά-
 θοντο τῶν σφετέρων λόγων, ὡς οὐ τῇ κενώσει κριτέον
 τὸ ῥοῶδες ἢ ταῖς ἐπισχέσεσι τὸ στεγνόν, ἀλλ' εἰς αὐτὰς
 τῶν σωμάτων τὰς διαθέσεις χρη̃ βλέπειν. ὅταν οὖν
 20 κατὰ πᾶν ὅμοιαι τυγχάνωσιν αὐται καὶ μηδενὶ φαίνη-
 ται διαφέρειν ἢ νῦν φλεγμονὴ τῆς πρόσθεν ἄλλω γ'
 ἢ τῷ τῆς μὲν ἀπορρεῖν τι, τῆς δ' οὐ, πῶς οὐ δεινῶς
 ἄτοπον ἐπιπεπλεγμένην μὲν ταύτην, στεγνὴν δ' ἐκείνην
 εἶναι νομίζειν; ἔπειτα δὲ πῶς οὐδὲ τοῦθ', ὅπερ ἦν
 25 προχειρότατον, ἐπῆλθεν αὐτοῖς λογίσασθαι, ὅτι μήτ'
 ἐν χειρὶ μήτ' ἐν ποδὶ μήτ' ἐν πήχει μήτ' ἐν βραχίονι
 μήτ' ἐν κνήμῃ μήτ' ἐν μηρῷ μήτ' ἐν ἄλλῳ τινὶ μέρει

3. καὶ ἐναντίας L M || 6. post ἐπάνειμι add. δηλώσω L M m,
 sed L expunx. || 7. ρέοντος L M m ρεύματος v || 12. ἔαν L M ἂν
 m v || 13. ὅτι m ἄτε L v & M || 16. οἶδα πῶς L M || 20. καθ' ἅπαν v ||
 25. λογίζεσθαι L || 26. μήτ' ἐν πήχει om. L M m

τοῦ σώματος συστάν ὥφθη ποτὲ φλεγμονῆς εἶδος τοι-
 οῦτον οἶον ἐκτὸς ἀποχεῖν τι, μόναις δὲ ταῖς ἐν τῷ
 στόματι καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ταῖς ῥισὶν ὑπάρχει
 τοῦτο; πότερον ὁ Ζεὺς προσέταξε ταῖς κοινότησιν ἀπά-
 103 σαις ταῖς ἐπιπεπλεγμέναις, ὥστε μηδεπώποτε || μηδεμίαν 5
 αὐτῶν εἰς ἄλλο μηδὲν ἀφικνεῖσθαι τῶν τοῦ σώματος
 μορίων, ἀλλ' ὀφθαλμοῖς μόνον καὶ ῥινὶ καὶ στόματι
 πολεμεῖν; ἡ φλεγμονὴ μὲν γὰρ ἅπαντα δύναται κατα-
 λαμβάνειν, ὅσα γε τὰ τῆς γενέσεως αὐτῆς αἰτία δέχε-
 σθαι πέφυκεν. τῷ δ' εἶναι τινα μὲν ἀραιὰ τὴν φύσιν, 10
 τινὰ δὲ πυκνὰ τῶν μὲν ἀποχεῖται τι τοῦ ῥεύματος,
 ἐν δὲ τοῖς ἴσχεται. καὶ γὰρ εἰ πληρώσειας ἀσκὸν ἢ
 ἄλλο τι τῶν οὕτω στεγανῶν οὐσίας ὑγρᾶς, οὐδὲν ἀπορ-
 ρεῖ· σπογγίαν δ' ἢ τι τῶν οὕτως ἀραιῶν, εὐθὺς ἅπαν
 τὸ περιττὸν ἀποχεῖται. τί δὴ οὖν χαλεπὸν ἦν ἐννοή- 15
 σαντας αὐτούς, ὅσῳ τὸ ἄλλο δέσμα πᾶν στεγανώτερόν
 ἐστὶ τοῦ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς μυκτῆρας καὶ
 τὸ στόμα, τῇ τῶν μορίων φύσει τὴν αἰτίαν ἀναθεῖναι,
 παρέντας ἐπιπλοκὴν καὶ λήρους μακροὺς; ὅτι γὰρ τοῦθ'
 οὕτως ἔχει, δηλοῦσιν αἱ μεθ' ἐλκώσεως ἐν τοῖς ἄλλοις 20
 μορίοις γιγνόμεναι φλεγμοναί. καὶ γὰρ καὶ ἐπ' ἐκείνων
 ἀπορρεῖ τὸ λεπτότερον, ὥσπερ ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ ῥινὶ καὶ
 στόματι. ἕως δ' ἂν ἀπαθὲς ἦ καὶ πάντη στεγανὸν τὸ

1. συστάν om. v || 2. οἶον L² ὥστε L¹ || 3. ὑπάρχειν L ||
 4. ταῦταις add. L² ante ἀπάσαις || 5. μηδέποτε L¹v || 6. μηδὲν
 τ. σ. μόριον mv || ἀφικνεῖσθαι post σώματος colloc. v || 7. ἐν
 ὀφθαλμοῖς v || ῥισὶ Mm || 8. γὰρ om. Lm || 10. τινα LM τὰ mv ||
 11. τινα LM τὰ mv || 12. ἐν δὲ τοῖς] τῶν δὲ Lm τοῖς δὲ M ||
 13. post στεγανῶν add. ἀγγείων LM || 14. ἢ τι L² καὶ τι L¹Mm
 καὶ v || 15. δὴ om. L || 16. ὅσον L¹ ὅσα L² ὅσον γε A || στεγνότε-
 ρον mv || 19. οὕτω τοῦτ' v || 22. λεπτότερον Lm λεπτομερές v ||
 23. πάντως A || στεγνὸν L¹Mmv

δέρμα, τοῦ μηδὲν ἀποχεῖσθαι τοῦτ' αἷτιον, οὐ τὸ τῆς ||
 φλεγμονῆς εἶδος· ὥσπερ αὖ πάλιν, εἰ μέλειτι δεύσειας 104
 ἢ ὑγρᾷ πίττη μὴ πάνυ τὸ πληθὺς ἀμέτρῳ σπογγιᾷ
 ἢ ἔριον, οὐδὲν ἀπορρεῖ διὰ τὸ τῆς ὑγρότητος πάχος,
 ἢ ὕδατι μὲν ἢ τινι τῶν οὕτω λεπτῶν, ἀλλ' ἐλαχίστῳ,
 τούτων οὐδὲν πάλιν ἀπορρεῖ διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ
 ὑγροῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι λόγον οὐ διὰ παντὸς
 ἐκχεῖται τι τῶν ὀφθαλμῶν ἢ διὰ τὸ πάχος τῆς ὑγρό-
 τήτος ἢ τῷ μὴ περιττεύειν, ὥσπερ γε καὶ ἐπὶ τῶν
 11 κατὰ φύσιν ἐχόντων. ὥστ' ἐνδέχεται ταυτὸν εἶδος τῆς
 φλεγμονῆς μηδενὶ διαφέρειν ἄλλῳ γε πλην τῷ πάχει
 τῆς ἐπιρρεούσης οὐσίας ὀφθαλμῖαν ἐργάσασθαι χωρὶς
 ρεύματος, ἣν οἱ σοφώτατοι μεθοδικοὶ στεγνὴν ὀνομά-
 ζουσι καὶ διαφέρειν οἴονται τῆς ἐπιπεπλεγμένης ἐπι-
 12 λανθανόμενοι τῶν ἰδίων λόγων, οὓς ἄνω καὶ κάτω
 μεταφέρουσι, σωματικὰς ἀξιοῦντες εἶναι τὰς κατασκευὰς
 τῶν παθῶν, οὐκ ἐν τοῖς ὑγροῖς συνίστασθαι. πῶς
 οὖν, ὅταν μὲν ἐν τοῖς σώμασιν ἡ αὐτὴ διάθεσις ἢ
 οὐδενὶ ἄλλῳ γε διαφέρουσα, μόνῃ δὲ τῇ τῶν ὑγρῶν
 13 φύσει λεπτῶν ἢ παχέων ὄντων ἔπεται ποτὲ μὲν ἀπορ-
 ρεῖν τι, ποτὲ δ' ἐπέχεσθαι, || διαφερούσας ὑπολαμβάνει 105
 νειτ' εἶναι τὰς κοινότητας; οὕτω μὲν δὴ καὶ τὸ ἐπι-
 πεπλεγμένον ὕμῶν ἀδιανόητόν ἐστι. τὰ δ' ἄλλα πάντα
 τὰ κατὰ μέρος οὐκ ἐν τοῖς κατὰ δίαίταν μόνον ἀλλὰ
 14 καὶ τοῖς κατὰ χειρουργίαν τε καὶ φαρμακείαν ὅσα
 σφάλλεσθε, τάχ' ἂν αὐθις μάθοιτε, εἰ μήπω διὰ τού-

2. αὐ] δὲ LMm || 6. τούτων Lm τούτῳ Mv || verba οὐδὲν
 πάλιν — τοῦ ὑγροῦ om. v || 8. τι] τινι v || 9. τῷ] τὸ L¹M διὰ
 τὸ L³ || γε om. mv || 16. σωματικὰς] ἐν τοῖς σώμασιν LM ||
 18. ὅταν L ὅταν ἢ Mmv || ἢ om. L¹Mmv add. L³ || 21. ἴσχε-
 σθαι v || 23. πάντα τὰ om. v || 25. καὶ ἐν v || 26. μάθοιτε mv
 μαθήσετε L || μηδέπω v

32 ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΤΟΙΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟΙΣ.

των ἐπείσθητε. νυνὶ δ' ἐπεὶ τοῖς εἰσαγομένοις ἱκανὰ
καὶ ταῦτα, καταπαύσω τῇδε τὸν παρόντα λόγον.

1. νῦν LM | 2. καὶ post ἐπεὶ colloc. A || κ. τῇδε] ὥδε κ. L ||
subscriptio: τέλος τοῦ περὶ αἱρέσεων L τέλος τοῦ περὶ αἱρέσεως
λόγου τοῦ σοφωτάτου ἀτόμου (sic) M

II.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΘΡΑΣΥΒΟΛΟΣ.

[πότερον ιατρικῆς ἢ γυμναστικῆς ἐστὶ τὸ ὑγιεινόν.]

Cap. I. Οὐκ ἄλλα μὲν, ὦ Θρασύβουλε, παραχρημα^K
 περὶ τοῦ προβληθέντος ὑπὸ σοῦ ζητήματος εἶπον, ἄλλα
 δὲ συγγράψασθαι τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασιν ἔχω· πάν-
 τως γάρ που γινώσκεις, ὥς αἰεὶ τε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν
 5 αὐτῶν διεξέρχομαι καὶ ὥς εἰς οὐδὲν ἐπιχειρῶ λέγειν,
 ὧν οὔτε μέθοδον ἔμαθον οὔτ' ἐγυμνασάμην πῶ κατ'
 αὐτήν. ἀρχὴ τοίνυν εὐρέσεως οὐ τοῦτω μόνῳ τῷ νῦν
 προκειμένῳ σκέμματι τὸ γινῶναι, τί || ποτ' ἐστὶ τὸ ξη-80'
 τούμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. αὐτὸ δὲ δὴ
 10 τοῦτο τὸ γινῶναι διττόν ἐστιν· ἢ γὰρ τὴν ἔννοιαν
 μόνην τοῦ πράγματος ἢ καὶ τὴν οὐσίαν γινώσκομεν.
 ὅτῳ δ' ἀλλήλων ταῦτα διαφέρει, γέγραπται μὲν ἐπὶ
 πλέον ἐν τοῖς περὶ ἀποδείξεως, ἵναπερ καὶ τὰς ἄλλας
 ἀπάσας μεθόδους ἐκτιθέμεθα, γένοιτο δ' ἂν καὶ νῦν
 15 δῆλον ἐξ αὐτῆς τῆς χρήσεως.

Cap. II. Ὅντος γὰρ τοῦ προβλήματος τοῦδε, πότε-
 ρον ιατρικῆς ἢ γυμναστικῆς ἐστὶ τὸ καλούμενον ὑγι-

Inscriptio: Γαληνοῦ θρασύβολου (sic). πότερον ιατρικῆς
 ἢ γυμναστικῆς ἐστὶ τὸ ὑγιεινόν L Γαληνοῦ πρὸς Θρασύβουλον
 π. ι. ἢ γ. ε. τ. δ. P manu recentiore || 3. τοῖσδε C om. B || 4. τε C
 om. K || 5. καὶ ὥς εἰς B καὶ εἰς C καὶ ὥς K || 13. ἀπό (sic) L'
 14. ἐκτιθέμεθα C ἐξετιθέμεθα Ch

εἶπον· καὶ σοῦ διὰ ταῦτ' ἀξιόσαντος ἀκοῦσαι τὴν ἐμὴν
ἐπεὶ αὐτοῦ δοῖαν, ὅτι πολλάκις ἰατροῖς τε καὶ γυμνα-
σταῖς ἐφησθα παραγεγονέναι διαμφισβητοῦσιν, ἀπο-
κρίνεσθαι μοι πρότερον ἡξιώσά σε, τίνα ποτὲ τὴν
ἐννοαν ἐκάστου τῶν ὀνομάτων ἔχεις, ἰατρικῆς τε καὶ 5
γυμναστικῆς καὶ ὑγιεινοῦ, μή που σὺ μὲν ὑπὲρ ἄλλων
πραγματῶν ἀκούειν ποθῇς, ἐγὼ δ' ὑπὲρ ἄλλων σοι
διαλέγωμαι, κἄπειτα πρὸς τοῦνομα μόνον ὁ λόγος ἡμῖν
καὶ οὐ πρὸς αὐτὸ γίγνεται τὸ πρᾶγμα. σὺ μὲν || οὖν πρὸς
τοῦτ' ἀπεσιώπησας οἴομενος ἐμὲ χρῆναι λέγειν αὐτόν 10
ὑπὲρ πάντων ἅπαντα, τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ ὥδ' ἔχει·
πολλὰ γὰρ ἂν εἴης οὐχ ἓν προβεβληκώς, πρῶτον μὲν
τί ποτ' ἐστὶν ἰατρικὴ, δεῦτερον δὲ τί ποτε γυμναστικὴ
καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις τί ποτε τὸ ὑγιεινόν, ἢ τοῦτο
ἢ τὰ μάλιστα προβεβλημένον, ὁποτέρως αὐτῶν εἴη. 15
καίτοι τοῦτ' αὐτὸ τὸ τέταρτον οὐχ ἀπλῶς ἐφασκον δεῖν
καὶ πρὸς ἀλλήλους, [ὁποτέρως εἴη αὐτῶν τῶν τεχνῶν τὸ
ἐχέμενον] ἀλλ' εὐθὺς προστιθέντας, εἴτ' ἰδίου εἴτ'
καὶ αὐτῶν εἴτε μέρος εἴθ' ὅπως οὖν ἄλλως ἐθέλοι τις·
καὶ οὐ γὰρ τίνα κἀνταῦθ' ἀρχὴν τῆς εὐρέσεως τῷ 20
ζητοῦμένῳ, προβληθέντος γὰρ αὐτοῦ τελείως ὥδέ πως
καὶ οὐκ ἔτι ἐρωτηθέντος, ἅρα γε τῆς ἰατρικῆς ἐστὶν
ἢ τῆς γυμναστικῆς οἰκεῖον τὸ ὑγιεινόν, ἐπειδὴν ἐκάστου
ἐκ τῶν ἐκείνων ὀνομάτων εἰπωμεν τὸ σημαίνον, 25
ἐκ τῆς ἰατρικῆς τε καὶ γυμναστικῆς καὶ ὑγιεινοῦ, δεήσει τέ-
λειον ὅτι αὐτῶν ἐξηγήσασθαι τὸ οἰκεῖον ὅτι σημαίνει
καὶ οὐκ ὁ κενὸν αὐτοῦ τῆς διαγνώσεως. ἀλλὰ τοῦτο

3. ἐφησθαί P¹ corr. P² || 7. ποθεῖς C corr. Ch || 8. διαλέγο-
μαι C corr. Ch || 9. ἡμῶν B || 9. γίγνεται C corr. K || 10. αὐ-
τόν L αὐτόν P om. A || 15. αὐτῶν L ἂν PA || 17. [ὁποτέρως —
ἐχέμενον]* || 20. τῶν ζητομένων P¹ || 23. οἰκείον L om. PA ||
ἐπειδὴν* ἐπειδὴν δὲ C || ἐκάστου* ἐκάστω C || 25. δεήσει L

μὲν ἰδίου αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ὑπάρχει, τὸ δ' ἰατρι-
κὴν ἐξηγήσα^{||}σθαι τί ποτ' ἐστὶ καὶ γυμναστικὴν καὶ 80
ὑγιεινὸν οὐκ ἰδίου μὲν τοῦ προβλήματος [ὑπάρχει],
ὁμολογεῖσθαι δ' ἀναγκαῖον. ὅθεν, ἐπειδὴ τοῦθ' ἐν μό-
5 νον, ὃ προῦβαλες, σὺ διελθεῖν ἐβουλήθης τότε καὶ σε
κινδυνεύειν ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἑώρων ὀκνοῦντα, τῶν
τινα γεγυμνασμένων ἐν λογικῇ θεωρίᾳ φιλοσόφων ἐπι-
φανέντα πως τοῖς λόγοις κατὰ τύχην ἡξίου ἀποκρι-
νασθαί μοι. προθύμως δ' ἐκείνου τοῦτο ποιήσαντος
10 καὶ πάντ' ὀρθῶς ἀποκριναμένου ῥαδίως, ὥς οἶσθα,
διεπεράνθη τὸ πρόβλημα.

Cap. III. Καὶ μὴν κατάδηλος ἦσθα καὶ τότε μὲν
εὐθύς ἱκανῶς χαίρων ἐπὶ τῇ τῶν λόγων μεθόδῳ· καὶ
γὰρ θᾶττον ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν εὐρέσθη τὸ ζητού-
15 μενον· ἐξ ὑστέρου δὲ προσκείμενος αἰὲν λιπαρῶς ἐβιάσω
τε καὶ κατηνάγκασας οὐ πάνυ τί με πρόθυμον ὄντα
γράφασθαι τοὺς λόγους· οὔτε γὰρ ἐν τουτὶ τὸ πρό-
βλημα μόνον ἀκριβῶς ἐρευνηθὲν ὥμην χρῆναι διασώ-
ζειν ἐν γράμμασιν οὔθ' ὁμοίως τῷδε τὰ λοιπὰ πάντα
20 διεξέρχασθαι σχολὴν ἤγον. ὅθεν, ὅπερ || αὐτὸς ἐπ' 81
ἐμᾶντοῦ πράξας ἔτυχον, ἱκανὸν ὥμην ἔσεσθαι καὶ πρὸς
ὑμᾶς τοὺς φίλους, δεῖξαι τὴν ὁδόν, ἣν χρῶμενος ἄν
τις οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ τᾶλλα πάντα διαιροῖτο
προβλήματα.

25 Cap. IV. Τὴν γὰρ λογικὴν ὀνομαζομένην παρὰ
τοῖς φιλοσόφοις θεωρίαν ὅστις ἂν ἱκανῶς ἀσκήσῃ, πᾶν
οὗτος ὁμοίως δυνήσεται μεταχειρίζεσθαι ζήτημα· τὸ δ'

8. [ὑπάρχει]* || 5. δ L δ καὶ PA || 6. τῶν τινα LP¹A τινὰ
τῶν P²B || 8. ἡξίου C ἡξιούν K || 13. καὶ γὰρ L καὶ PA || 15. δὲ*
τε C || 16. τι με* μέ τοι LP¹A μέ πω P² τοί με K || 18. χρῆτα
P¹ corr. P² || 23. τᾶλλα* τὰ ἄλλα C || διαιρεῖται PA

ἄνευ ἐκείνης ἀναγινώσκειν ὑπομνήματα προβλημάτων οὐδὲν ἄλλ' ἢ χρόνον ἀπολλύειν ἐστὶν οὔτε κρίνειν εἰδότα, τίνα μὲν ἐν αὐτοῖς ἀληθῶς εἰρηται, τίνα δὲ ψευδῶς, οὔτε πάντων τῶν γεγραμμένων μνημονεύειν δυνάμενον. ἀλλ' ἐπειδὴ κατέστην ἅπαξ εἰς τὸ λέγειν περὶ τοῦ προβλήματος, ὅθενπερ ὀλίγον ἔμπροσθεν ὁ λόγος ἔδειξεν, ἄρχεσθαι δεῖ.

Cap. V. Καὶ νῦν Δί' εἴ τις ἐρωτηθεῖς, ὅ τί ποτ' ἐστὶν ἰατρική, φαίη τέχνην εἶναι θεραπευτικὴν μὲν νοσοῦντων, φυλακτικὴν δ' ὑγαιονόντων, ἔντικρος ἂν οὗτος δοκοίη τὸ ζητούμενον εἰληφέναι μέρος αὐτῆς ἀποφαίνων || τὸ ὑγαιονόν· ὥσπερ αὖ καὶ ὅστις ἰατρικὴν ἀρρωστούντων μόνον εἶναι λέγει τὴν ἰατρικὴν, ἑτέρω τρόπῳ καὶ οὗτος ἐξ ἐτοίμου λαμβάνει τὸ ζητούμενον ἀφαιρῶν αὐτῆς τὸ ὑγαιονόν. οὕτω δὲ καὶ τὴν γυμναστικὴν εἴ τις ὑγείας φυλακτικὴν εἶναι φήσειεν, ἐκ προχείρου τὸ ζητούμενον λήψεται, ὥσπερ γε καὶ ὅς ἂν εὐεξίας αὐτὴν ἀποφαίνεται δημιουργόν, ἑτέρω τρόπῳ καὶ ὅδε τὸ ζητούμενον ὡς ὁμολογούμενον θήσεται. χρὴ γάρ, εἰδ' ὁρισμὸν τις τῆς τέχνης εἰδ' ὑπογραφὴν ἐργειρήσειεν ἀποδιδόναι, μὴ τὸ ζητούμενον ἀναποδείκτως τοῦτον ἀναιρεῖν ἢ τίθεσθαι ἀλλ' ἑτέρωθεν ποθεν ἐξ ὁμολογούμενων ἀρξάμενον ἀποδεικνύει πειρᾶσθαι. ἄρ' οὖν ἄμεινον ἰατρικὴν μὲν εἶναι λέγειν, ἥς τέλος ἡ ὑγεία, γυμναστικὴν δ', ἥς τέλος <ῆ> εὐεξία, καὶ ταύτας τὰς ὑπογραφὰς ἀρχὰς τίθεσθαι τῆς ζητήσεως;

2. ἀπολέειν PA || 4. ψευδῆ PA || 6. ὅθενπερ LP ὅπερ A || 8. Καὶ om. LA add. P s. l. || νῦν Δί' εἴ L² in ras. || 12. ἀποφαίνων LP¹ corr. P² || ἰατρικὴν* ἰατρικὴν L ἰατρικὴν μὲν PA || 14. οὕτως PA || 16. φυλακὴν L¹ φυλακτικὴν L² || εἶναι L om. PA || 19. ὅδε P¹ ὅδε P² || 21. μὴ K μήτε C || 25. <ῆ> εὐεξία* εὐεξία C

ἀλλὰ τοι καὶ οὕτως ἐκ προχείρου μὲν τῆς γυμναστικῆς
 ἀφαιρησόμεθα τὸ ὑγιεινόν, ἐπὶ δ' αὖ τῆς λατρικῆς ἔτ'
 ἀθλόν τε καὶ ζητούμενον ἀπολείψομεν· εἰ γὰρ δὴ
 τέλος ἡ ὑγίεια τῆς τέχνης ἐστὶ ταύτης, τὰχ' ἂν ἔχοι
 5 λαβὴν ὁ λόγος || εἰς διορισμόν, οὐ φυλακὴν τῆς οὔσης 812
 ἀλλὰ ποιήσιν τε καὶ γένεσιν τῆς οὐκ οὔσης τέλους
 εἶναι τιθέμενος αὐτῆς. εὐπορία γὰρ εἰς ἑκάτερον ἐν-
 τεῦθεν ἐπιχειρεῖν ἐπαγωγαῖς χρωμένους, εἰ μὲν τῆς
 αὐτῆς τέχνης τό τε ποιῆσαι τι πρότερον οὐκ ὄν καὶ
 10 τὸ φυλάξαι σῶον, ἐπειδὴν γένηται, δεικνύναι βουλη-
 θεῖν, οἰκοδομικῆς τε καὶ ναυπηγικῆς καὶ τεκτονικῆς
 τε καὶ χαλκευτικῆς μνημονεύοντας, εἰ δ' ἄλλης μὲν τὸ
 δημιουργεῖν, ἄλλης δὲ τὸ διαφυλάττειν σῶον, ὑφαν-
 τικῆς τε καὶ ῥαπτικῆς καὶ πρὸς ταύταις σκυτοτομίας
 15 τε καὶ νευρορραφίας· οὕτω γὰρ ὀνομάζουσι τὴν τὰ
 πεπονηκότα τῶν ὑποδημάτων ἐπανορθουμένην. ἄλλον
 μὲν γὰρ εἶναι δοκεῖ τεχνίτου ποιεῖν ἱμάτιον, ἄλλον
 δ' ἡπῆσασθαι ῥαγὲν, ὥσπερ αὖ καὶ ὑπόδημα δημιουρ-
 γῆσαι μὲν τοῦ σκυτοτόμου, πονῆσαν δ' ἐπανορθώσα-
 20 σθαι τοῦ νευρορράφου. δέδεικται δ' ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ
 ἀποδείξεως, ὡς οὐ χρηστέον ἐπαγωγαῖς εἰς ἀποδείξεις
 ἐπιστημονικὰς· ὥσθ' ὅστις ἐν ἐκείνοις ἐγν' | μνάσατο, 813
 καταφρονήσει μὲν τῆς τοιαύτης ὁδοῦ, ζητήσει δ' ἑτέραν
 βελτίω, ὃ μὴ γυμνασάμενος δὲ θάτερον τῶν μερῶν
 25 ἐλόμενος, ὁπότερον ἂν βουληθῇ, δι' ὅλης ἡμέρας ἐρί-
 ζειν ἔξει.

1. ἀλλά^τ L ἀλλά τι P ἀλλὰ τοι A || 3. ἀπολήψομεν C corr.
 Ch || 4. ἡ ante ὑγίεια om. L || 7. ἑκάτερα P || 8. χρωμένους* χρώ-
 μενον C || 12. μνημονεύοντας LP¹ μνημονεύοντες P³A || 18. ἡπῆ-
 σασθαι LP³ ἡπίστασθαι P¹ || 20. τοῖς] τῇ P sed τοῖς eade'
 manu || 22. ἐν B μὲν C || 26. ἔξει Ch ἔχει C

816 μηκέτ' ἀσθενῶς ἐνεργεῖν || ἐτι καὶ ῥώμην τιν' ἀξιό-
 λογον προσλάβοιτο. μέση γὰρ ἡ καθ' ἑξιν ὑγίεια ταῖς
 ἐνεργείαις ἐστὶ τῆς τε κατὰ σχέσιν ὑγείας καὶ τῆς
 εὐεξίας. ἡ μὲν γὰρ κατὰ σχέσιν ἀρρώστους ἔχει τὰς
 ἐνεργείας, ἡ δ' εὐεξία ῥωμαλέας, ἡ δ' αὖ καθ' ἑξιν 5
 οὐπω μὲν εὐρώστους, ἀρρώστους δ' οὐκέτι. κὰν τῷδε
 δῆλον, ὥς, εἰ καὶ μέση τέτακται, πλεον τῆς κατὰ σχέσιν
 ὑγείας χρήσιμος εἰς πάσας τοῦ βίου τὰς πράξεις ἐστὶν
 ἡ καθ' ἑξιν, οὐ μὴν ἤδη τὸ κατ' ἀρετὴν ἔχουσα· μόνη
 γὰρ τοῦθ' ὑπάρχει τῇ εὐεξίᾳ. καὶ μοι νόει κατὰ στίχον 10
 τινὰ τὸ μὲν βλάβην ἐνεργείας, ὅπερ ἐν τῷ νοσεῖν
 γίνεται, ἕτερον δ' ἔξω μὲν τῆς βλάβης, ἄχρηστον δ'
 ὑπ' ἀσθενείας, ὅπερ ἐν τῷ κατὰ σχέσιν ὑγιαίνειν, ἄλλο
 δὲ τρίτον ἀσθενείας μὲν ἀπηλλαγμένον, εὐρωστίαν δ'
 οὐπω κεκτημένον, ὅπερ ἐν τῷ καθ' ἑξιν, ἐφ' ᾧ τέταρ- 15
 τον οἶον ἀρετὴ τίς ἐστὶ τῶν ἐνεργειῶν ἡ εὐεξία. [καὶ
 ἡ ἀκρότης τε καὶ ἡ τελειότης αὐτῶν ἡ ἐπ' ἄκρον ἐστὶν αὐ-
 τῶν εὐεξία.] ἡ τοίνυν εἰς ἑξιν ὑγεινήν ἄγουσα τέχνη
 817 τὸν ἄνθρωπον || ἐτέρα δηλονότι τῆς ἰασαμένης αὐτὸν
 ὑπάρξει, συγκεχωρημένον γ' ἅπαξ τοῦ τε δεῖν ἐπὶ δια- 20
 φόροις τέλεσι διαφόρους εἶναι τὰς τέχνας τοῦ τε δύο
 καθ' ἕκαστον ἐτέρα μὲν τὴν δημιουργοῦσαν, ἐτέρα
 δὲ τὴν διαφυλάττουσαν. ᾧ καὶ δῆλον, ὥς ἡ περὶ τέ-
 λους ἐννοία περιείληφεν ἅπασαν τὴν νῦν ἡμῖν προκει-

2. προσλάβοιο L || 7. ὥς καὶ P¹ ὥς εἰ καὶ P² || 8. τὰς ante
 πάσας add. L, etsi sequitur articulus ante πράξεις; corr. Ch ||
 10. στοιχον L (vocabulo ante στοιχον eraso) P¹ στίχον P² ||
 12. γίνεται L || 14. εὐρωστίας C || 16. verba καὶ ἡ ἀκρότης usque
 εὐεξία ab interpolatore profecta esse ratus uncis inclusi ||
 19. ἰασαμένης C ἰασομένης K || 20. τοῦ τε* τοῦ^τ L τοῦτο τὸ P
 τοῦ το cum asterisco A τοῦ τε τὸ B || 21. τοῦ τε* τοῦ^τ L τοῦ-
 το τὸ P τοῦ τὸ A ut supra τοῦ τε τὸ B || 23. ᾧ Ch ὁ C

μένην ζητήσιν, καὶ διὰ τοῦθ' ὅσοι τῶν ὀρισμῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τὴν σύστασιν ἔχουσιν, οὐ σμικρὰς γεννῶσιν ἀπορίας.

Cap. VIII. Ἴσως οὖν ἄμεινον ἐπ' αὐτὴν ἀφικόμε-
 5 νον τὴν οὐσίαν τῆς τέχνης ἀρχὴν τῆς ζητήσεως ἐκεί-
 νην ποιήσασθαι. τί οὖν ἔστιν ἰατρικὴ; εἴποι ἂν τις
 εἶναι ἐπιστήμην ὑγιεινῶν τε καὶ νοσερῶν. ἀλλὰ κὰν
 τοῦτω δόξει προχείρως εἰληφθαι τὸ ὑγιεινὸν ὥς μέρος
 10 δηλονότι τῆς ἰατρικῆς ὑπάρχον. ὅθεν οἶμαι τῶν τάναν-
 τία τιθεμένων ἔνιοι μόνων τῶν νοσερῶν ἐπιστήμην
 εἶναι συγχωρήσουσι τὴν ἰατρικὴν. ἀλλ' οὗτοί γε πρῶ-
 τον μὲν ἀγνοοῦσιν, ὥς ἔστι μίᾱ τῶν ἐναντίων ἀπάν-
 των ἐπιστήμη καὶ ὅστις γινώσκει τὰ νοσερά, τοῦτον
 ἀνάγκη πᾶσα μὴ ἀγνοεῖν τὰ ὑγιεινά. τουτὶ μὲν ὥς
 15 μείζον ἢ κατ' ἐκείνους παρεῖσθω, λεγέσθω δ' ἤδη τὸ
 δεύτερον ὧν || ἀγνοοῦσιν, ᾧ τάχ' ἂν ἴσως ἀκολουθή- 81
 σειεν, ὅτι μὴ περιλαμβάνεται κατὰ τὸν ὅρον τῆς ἰατρι-
 κῆς ἐξ ἀνάγκης τὸ ζητούμενον· ἔνεστι γάρ τιμι δια-
 στεилаμένῳ τὴν ὁμωνυμίαν, εἴτα δείξαντι σωματῶν μὲν
 20 τῶν ἐχόντων ὑγίειαν καὶ σημεῖων τῶν δηλούντων καὶ
 αἰτίων τῶν ποιούντων ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἰατρικὴν,
 οὐ μὴν τῶν γε φυλαττόντων αὐτήν, ἀντιλαμβάνεσθαι
 κατὰ τάναντία τοῦ προβλήματος. εἰκάσιν οὖν οἱ τὰ
 τοιαῦτα σοφιζόμενοι μήτε τὸ ζητούμενον ἀκριβῶς ἐπί-
 25 στασθαι μήθ' ὅτι καὶ σημείον ὑγιεινόν τι λέγομεν, ὃ
 τοῖς νοσοῦσιν ἐπιφαινόμενον ὑγείας μελλούσης ἔστι
 γνῶρισμα, μήτ' αἰτιον, ὃ τοῖς νοσοῦσι προσαγόμενον

1. τὸν ὀρισμὸν LP¹ corr. P² || 5. τῆς οὐσίας L¹ τὴν οὐσίας (sic) L² || 6. τί L τίς PA || εἴποι ἂν* εἴποι (sic) L in ras. || 7. εἶναι fortasse delendum || τε add. L² s. l. || 8. δόξη C || 16. ὥς pr^o ᾧ PA || τάχ' ἂν* τάχα C || 20. ὑγίειαν L ὑγείαν PA || 26. εἰς L ὑγείας PA

ὑγείας ἐστὶ ποιητικόν, ὥσπερ ἀμέλει τὰ βοηθήματα
 σύμπαντα, μήθ' ὥς καὶ τὸ δεδεγμένον ὑγίειαν σῶμα
 καλοῦμεν ὑγιεινόν, ὧν πάντων ἐπιστήμην ὁ ἱατρὸς
 ἔχει μηδὲν κοινωνούντων τῷ προβλήματι πλήν ὀνόματι.
 καὶ γὰρ εἰ τῆς τῶν ὑγιαίνοντων φυλακῆς ὁ ἱατρὸς 5
 ἐπιστάτης ἐστὶν ἢ γυμναστοῦ τὸ τοιοῦτον ἴδιον, ἐξ
 ἀρχῆς ἡμῖν προῦκειτο ζητεῖν, ὅπερ, ὥς ὀλίγον ἔμπρο-
 19 σθεν ἐδείχθη, || τὴν κρίσιν ἐν τῇ τοῦ τέλους ἔχει ζη-
 τήσει. πότερον γὰρ ἀπλῶς ὑγίεια τὸ τέλος ἐστὶ τῆς
 ἱατρικῆς οὐδὲν διαφέρουν εἴτε ποιούντος τινος αὐτὴν 10
 οὐκ οὔσαν εἴτε φυλάττοντος οὔσαν ἢ τὸ ποιῆσαι μὲν
 μόνον ἱατρικῆς ἐστι, τὸ φυλάξαι δὲ τῆς γυμναστικῆς
 [αὐτῆς]; οὕτω δὲ καὶ περὶ τῆς γυμναστικῆς, ἅρα γ'
 εὐεξία τὸ τέλος ἐστὶν ἢ ὑγίεια ἢ ποιήσεις ὁποτέρας
 τούτων ἢ φυλακῇ. 15

Cap. IX. Κινδυνεύσομεν γάρ, ὥς ὁ λόγος ἐδείξεν,
 εἰὰν ὑπερβῶμεν τὴν μίαν, ἐπὶ ποιῆσαι περὶ τὸ σῶμα
 τὰς τέχνας, τὴν μὲν πρώτην καὶ σαφεστάτην καὶ σχε-
 δὸν μόνην ἀναμφισβήτητον ἱωμένην τὰ νοσήματα, δύο
 δ' ἄλλας, τὴν μὲν ἐκ τῆς κατὰ σχέσειν ὑγείας εἰς τὴν 20
 καθ' ἑξὶν ἄγουσαν, τὴν δ' ἐν ταύτῃ φυλάττουσαν καὶ
 δύο ἄλλας ὁμοίως περὶ τὴν εὐεξίαν, δημιουργικὴν μὲν
 τὴν ἐτέραν, φυλακτικὴν δὲ τὴν ἐτέραν, ἔτι τε πρὸς
 ταύταις ἄλλας δύο περὶ τὴν ἀθλητικὴν εὐεξίαν. ἀπλῶς

3. ὧν L² δ L¹ || 4. μηδὲν PA μηδὲ B || ὀνόμα² L || 7. προῦ-
 κειται PA || ὅπερ ὡς L ὥσπερ PA || 8. ἔχει* ἔχειν C || 10. δια-
 φέρον LP (in L compendio scr.) διαφέρει A || verba ποιούντος
 usque ad εἴτε om. L¹ add. L² in marg. || 11. μὲν om. L ||
 13. [αὐτῆς]* || οὕτως δὲ καὶ L οὕτω PA || τῆς γυμναστικῆς L
 γυμναστικῆς PA || verba οὕτω — γυμναστικῆς om. L¹ add. L²
 s. l. || 14. ὁποτέρας L ὁποτέρου PA || 19. ἀμφισβήτητον P ||
 24. ταύτας A ταῦτα P || verba ἀπλῶς — ὀνομάζομεν om. P¹
 add. P²

μὲν γὰρ τὴν ἑτέραν τὴν κατὰ φύσιν ὀνομάζομεν εὐ-
 ξίαν, οὐχ ἀπλῶς δὲ τὴν οὐ φύσει, || τὴν ἀθλητικὴν, 81
 ἀλλ' αἰετὰ μετὰ προσθήκης, ὥσπερ καὶ Ἱπποκράτης ὅτε
 μὲν ὧδὲ πῶς λέγων· 'διάθεσις ἀθλητικὴ οὐ φύσει,
 1 ἔξις ὑγιεινῇ κρείσσει', ὅτε δ' αὖ πάλιν· 'ἐν τοῖσι
 γυμναστικοῖσιν αἰ ἐπ' ἄκρον εὐεξία σφαλεραί' . . .
 ἀλλ' ἐν τοῖς ἀθλητικοῖς τε καὶ γυμναστικοῖς σώμασιν·
 ἀκούειν γὰρ σε χρη γυμναστικά σώματα λέγεσθαι νῦν
 οὐ τὰ τῶν ὀπωσοῦν γυμναζομένων, οἷον ἦτοι σκαπτόν-
 10 των ἢ ἐρεσσόντων ἢ ἀμώντων ἢ τι τῶν ἄλλων, ὅσα
 κατὰ φύσιν ἀνθρώποις ἔργα, πραττόντων, ἀλλ' οἷς
 αὐτὸ τοῦτ' ἔστιν ἀγώνισμα τὸ γυμνάζεσθαι καταβλη-
 τικὴν τῶν ἀντιπάλων ἰσχὺν ἐπασκοῦσιν. διὰ τί μὲν
 οὖν ἡ τοιαύτη διάθεσις οὐ φύσει, δι' ἑτέρων ἐξηγή-
 15 μεθα· τὸ δ' οὖν ἐκ τοῦ λόγου χρηστὸν εἰς τὰ παρόντα
 τοῦτ' ἔστιν αὐτὸ τὸ νῦν εἰρημένον, ὥς ἐπὶ γενήσου-
 νται περὶ τὸ σῶμα τέχνη τὴν μίαν ὑπερβᾶσιν ἢ καὶ
 νῇ Δι' ἐννέα. τί γὰρ οὐ χρη δύο ἄλλας τέχνας τί-
 θεσθαι, ἑτέραν μὲν τῆς ἄκρας εὐεξίας δημιουργόν,
 20 ἑτέραν δὲ τῆς αὐτῆς ταύτης φυλακτικὴν; || ἐπὶ μὲν γὰρ 82

1. ὀνομάζομεν* ὀνομαζομένην C || 2. δὲ add. L² s. l. || 4. διά-
 θεσις ἀθλητικὴ κτλ. Hipp. d. alim. 34 (t. IX 110 L.) cf. Gal. XV
 397. IV 752. I 25 (= Script. min. I 119) διάθεσις ἀθλητικὴ
 οὐ φύσει. ἔξις L διάθεσις ἀθλητικὴν ἀφύσει ἔξ. P¹ διαθέσεως
 ἀθλητικῆς οὐ φύσει ἔξ. P² διάθεσις (cum asterisco) ἀθλητικὴν A
 διαθέσεως ἀθλητικῆς B || 5. ἐν τοῖσι κτλ. Hipp. aphor. I 3 t.
 IV 458 L. cf. Gal. XVII B 361 || τοῖς γυμναστικοῖς C || 6. ἡ ἐπ'
 ἀ. εὐεξία σφαλερά L¹ corr. L² post σφαλεραί nonnihil inter-
 cidisse videtur; cf. Gal. IV 752, 5—10 || 8. σώματα C om. K ||
 12. καταβλητικὴν L κατ' ἀθλητικὴν PA || 14. ἐξηγήμεθα L¹ ἐξ-
 ηγοῦμεθα L² PA || 17. verba τὴν μίαν ὑπερβᾶσιν ἢ καὶ νῇ Δι'
 ἐννέα. τί γὰρ οὐ χρη δύο ἄλλας τέχνας τίθεσθαι, quae et in P
 et in editionibus desiderantur, ex codice L restitui || ἢ καὶ] &
 καὶ L || 19. ἑτέραν P ἑτέρα L || δημιουργόν P δημιουργός L¹¹
 20. ἑτέραν P ἑτέρα L || φυλακτικὴν P φυλακτικὴ L

τὸ γνήσιόν τε καὶ ὄντως ἀληθινὸν κάλλος, ὅπερ ἐστὶν εὐχροιά τε καὶ εὐσαρκία καὶ συμμετρία τῶν μορίων, ἃ τῇ κατὰ φύσιν εὐεξία συμβέβηκεν, ἣν καὶ δι' ἄλλου μὲν λόγου τῆς γυμναστικῆς διωρισάμεθα, καὶ νῦν δ' ἂν ἴσως ἐπὶ κεφαλαίων οὐδὲν ἂν εἴη χεῖρον ὑπὲρ αὐτῶν εἰπεῖν ἀρχὴν τῷ λόγῳ τήνδε ποιησαμένους.

Cap. XI. Ἦτοι γὰρ τὸ κατὰ φύσιν ἐνεργεῖν ἐκάστω τῶν μορίων ὑγιαίνειν ἐστὶν ἢ τοῦτο μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐπεται τῇ κατὰ φύσιν τοῦ σώματος κατασκευῇ, τὸ δ' ὑγιαίνειν αὐτὸ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν κατεσκευάσθαι. τούτων ὁπότερον ἂν ἐθελήσῃς ὑποθέμενος ὑγίειαν, οὐδὲν γὰρ εἰς τὰ παρόντα διαφέρει, τῶν ἐξῆς λόγων οὕτως ἄκουε προσέχων || τὸν νοῦν. πότερα τοῦ 8: κατεσκευάσθαι κατὰ φύσιν ἕκαστον τῶν μορίων ἢ τῆς 15 ἐνεργείας αὐτοῦ χρῆζομεν; ἐμοὶ μὲν πάντες δοκοῦσιν οὐδ' ἂν ὅλως θελήσῃς μόνον ἔχειν οὐδὲν ἀργὸν ἔργον τινός, οὔτ' οὖν ὀφθαλμοὺς μὴ βλέποντας οὔτε ῥίνας ὀσμᾶσθαι μὴ θυμαμένας οὔτε σκέλη μὴ βαδίζοντα οὔτ' ἄλλο τῶν πάντων οὐδὲν ἢ μὴδ' ὅλως ἐνεργοῦν ἢ κακῶς 20 ἐνεργοῦν. οὐθενὸς γὰρ ἀπάντων, ὧν χρῆζομεν, ἀτελοῦς χρῆζομεν οὔτ' οἰκίας οὔθ' ὑποδήματος οὔτε σκίμποδος οὔθ' ἱματίου, ἀλλ' ἅμα τε χρῆζομεν καὶ τελείου χρῆζομεν. οὕτως οὖν οὐδὲ τοῦ περιπατεῖν ἀσθενῶς καὶ ἀρρώστως οὐδὲ τοῦ βλέπειν ἢ ἀκούειν ἀμβλέως οὔτ' 25 ἄλλου τῶν πάντων οὐθενὸς ἐλλιποῦς ὀρεγόμεθα. τίς γὰρ εὐχροίαν ἢ εὐσαρκίαν ἢ κάλλος ἀπλῶς τοῦ σώμα-

1. κά L κάλος P¹ || 3. κατὰ φύσει L¹ κ. φύσιν L² || ἣν καὶ δι' ἄλλον μὲν λόγον L καὶ νῆ Δία ἄλλον μὲν λόγον PA || 7. Ἦτοι τὸ L¹ γὰρ add. L² || 10. κατασκευάσθαι C, item paulo infra || 15. πάντες om. L¹ add. L² s. l. || 16. θελήσῃ LP¹ corr. P² || 18. βαδίζειν L¹ corr. L² || 20. ἀτελοῦς χρῆζομεν om. P¹ ad P² in marg. || 24. ἀμβλαίως C || 26. κάλος LP¹ corr. P²

τις ἢ φωνῇ ἐλλιπῇ σχεῖν εὐχεται; καὶ μὴν εἴπερ οὐκ ἐλλιποῦς ἐνεργείας ἀλλὰ τελείας χρῆζομεν, οὐδὲ τῆς κατασκευῆς τοῦ σώματος, ἀφ' ἧς ἐνεργοῦμεν, ἐλλιποὺς δεησόμεθα. τούτων δ' ἦν θάτερον ὑγίεια· δηλον οὖν, 5
82: ὥς οἳδεῖς ὅτι τοῦς ὑγίειας ἀλλ' ὥς ἐνι μάλιστα τελειο-
τάτης ὅσωντες χρῆζομεν.

Cap. XII. Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τι τὴν εὐεξίαν οἰεταί τις εἶναι παρὰ τὴν τελείαν ὑγίειαν, ἄλλην μὲν τέχνην ἰατρικήν, ἄλλην δ' εὐεξίας ζητείτω· εἰ δ' ἐν καὶ ταυτόν ἐστιν ἀποδοῦναι ἑκὼν ἀνάγκη καὶ τέχνην εἶναι. πῶς οὖν 10
ἐν τῇ ἰατρικῇ εὐεξία τε καὶ ἡ παντελής ὑγίεια; ἐκείνη γὰρ καὶ ταύτης αἰτίαν κατασκευὴν τὴν αὐτὴν ἔχει· καὶ τῆς εὐεξίας εἶναι πεπιστευκάμεν, ἅμω
καὶ τῆς ὑγίειας ἑκὼν ἄντερον δ' ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας. εὐεξία
δὲ καὶ ἡ ἰατρική ἀλλ' ἐστὶν ἡ εὐ ἔχουσα ἔξις, ἡ δ' ἔξις 15
καὶ ἡ ὑγίεια μόνιμος, ὥστε, οὐπερ ἔξις, τούτου καὶ
ἡ ὑγίεια καὶ ὁ ἅμω. λέγεται δ' οὖν τις ἔξιν ἔχειν
καὶ ἄλλος ἐν ἀριθμητικῇ καὶ ἄλλος ἐν
γεωμετρικῇ καὶ ἄλλος ἐν ἀστρονομίᾳ καὶ καθ' ἕναστον
ἐν ἑκάστῳ, ὅταν ἡ διάθεσις δύσλυτος ᾖ, ἔξις ὀνομά- 20
ζεται. ἀντιφρόνως δὲ μὴδὲν ἐν γε τῷ παρόντι διάθεσιν
ἐκείνην ἡ οὐσίαν. εἴπερ οὖν, οὐπερ ἔξις, τούτου
καὶ ἡ ὑγίεια μόνος δ' ἡ ἔξις, δηλον, ὅτι καὶ ἡ εὐεξία
καὶ ἡ ὑγίεια τοῦ αὐτοῦ γε, οὐ καὶ ἡ ἔξις. ἀλλ' ἡμῖν νῦν
ἐκείνης γεωμετρικῆς ἔξεως ἡ μουσικῆς ἡ γραμμα- 25
τικῆς καὶ τοῦ τῆς ὑγίεινῆς ὁ λόγος ἐστίν. οὐκοῦν,
καὶ ἡ ὑγίεια καὶ ἡ εὐεξία, οὐ γραμματικὴν ἢ μουσικὴν ἢ

1. ἡ L¹ ἢ L² || 10. πῶς οὖν ἐν
2. καὶ ἡ ὑγίεια καὶ ὁ ἅμω. l. 1. x. l. || 12. πρώτον om. C add. Ch ||
3. καὶ ἡ ὑγίεια καὶ ὁ ἅμω. corr. L¹

γεωμετρικὴν ἀλλ' ὑγιεινὴν λέγομεν. εὐθύς δ' αὐτὸ
τοῦτο παρορῶσιν οἱ πολλοὶ καὶ νομίζουσι τὸ τῆς εὐεξίας
ὄνομα τῷ τῆς ὑγιείας ὁμοίως λέγεσθαι. καίτοι τὸ μὲν
τῆς ὑγιείας ὄνομα διαθέσεώς τινός ἐστι, τὸ δὲ τῆς
εὐεξίας οὐχ ἀπλῶς τὴν διάθεσιν, ἀλλὰ τὸ κατ' αὐτὴν
ἄριστόν τε καὶ μόνιμον ἐνδείκνυται· ἀρίστη γάρ ἐστιν
ἔξις ἐκείνης τῆς διαθέσεως, ἣν ὑγίειαν ὀνομάζομεν,
ἢ εὐεξία. οὐκ οὖν — αὐτίς γάρ που καὶ αὐτίς ἀνάγκη
ταύτων εἰπεῖν, εἰ μέλλοι τις ἐξαιρησέσθαι τῶν πολλῶν
10 ἄγνοιαν παλαιάν — οὔτε διαθέσεως οὔτε κατασκευῆς
οὔτ' ἐνεργείας ἐστὶ τὸ τῆς εὐεξίας ὄνομα δηλωτικόν,
ῥαπερ οὖν οὐδὲ τὸ τῆς ἔξεως, ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτοῦ
μόνου τοῦ || δυσλύτου τε καὶ μονίμου τῆς διαθέσεως, 82
ἢ δ' εὐεξία πλεον οὐδὲν αὐτῷ προστίθῃσι τοῦ εὔ.
15 σύγκειται γοῦν ἐκ τοῦ τῆς ἔξεως ὀνόματος τὸ εὔ προσ-
λαβόντος, ὅπερ εἰδῶμεν ἐπαινοῦντες ἅπασιν ἐπιφέρειν,
ὅσα καλῶς καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν ἀρετὴν διάκειται. τίνος
οὖν ὀρεγόμεθα καὶ τί τῷ σώματι διὰ παντός ὑπάρχειν
βουλόμεθα; πότερον διάθεσιν ὑγιεινὴν αὐτὸ τοῦτο
20 μόνον ἴσχειν ἢ τοῦτό γε παραπλήσιον τῷ ζητεῖν, ἅρᾳ
γ' οἰκίας μοχθηρᾶς καὶ μελλούσης ὅσον οὐπω κατα-
πεσεῖν χρήζομεν ἢ καὶ πρὸς τὴν χρεῖαν, ἥς ἔνεκα γέ-
γονεν, ἄριστα διακειμένης καὶ ὥς ἐνι μάλιστα πολυ-
χροنيωτάτης; οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὔτ' ἐλλιπῶς οὔτ' ὀλι-
25 γοχρονίως ὑγιαίνειν βουλόμενος. ἀλλ' οὐδ' ἐστὶ τις
ὁλως τέχνη σκοπὸν ἔχουσα τὸ χεῖρόν τε καὶ ὀλιγο-

1. γεωμετρίαν LP γεωμετρικὴν P² || 6. γάρ add. C om. B ||
8. ἢ εὐεξία* ἢ εὐεξίαν C || 9. μέλλοι L μέλλει PA || 14. αὐτῷ
αὐτὸ LP¹ corr. P² || 15. γοῦν L οὖν PA || 20. τὸ ζητεῖν C τῷ
ξ. Ch || 22. ἥς ἔνεκα γέγονεν add. L² s. l. || 23. διακειμ' (sic) L
διακειμένην PA corr. Ch || πολυχροنيωτά^τ L πολυχροنيωτατ^τ
PA corr. Ch || 26. ὅλη L¹

χρονιώτερον, ἀλλ' ὅπερ ἂν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ἄριστόν
 τε μέλλῃ καὶ πολυχρονιώτατον ἔσεσθαι, τοῦτο τὰς
 ποιητικαῖς ἀπάσαις τέχναις ὁ σκοπός. οὐ μὴν οὐδὲ
 τέλος ἄλλο τι παρὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐστὶ τοῦ σκοποῦ
 27 καὶ δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων, ὥς καὶ τέλος ἐν ἐστὶ 5
 τῆς περὶ τὸ σῶμα τέχνης καὶ σκοπὸς εἶς. εἴτ' οὖν
 ἀριότητά τις ἐθέλοι τὸν σκοπὸν τοῦτον ὀνομάζειν εἴτ'
 εὐεξίαν εἴθ' ὕγιαν εἴτε τὴν κατὰ φύσιν κατασκευὴν
 τοῦ σώματος εἴτε τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν εἴτε διά-
 θεσιν ἢ κατασκευὴν, ἀφ' ἧς ἐνεργοῦμεν τελέως ταύτας 10
 τὰς κατὰ φύσιν ἐνεργείας, οὐδὲν εἰς γε τὰ παρόντα
 δέομαι διαριεῖν.

Cap. XIII. Ἐν γάρ μοι πρόκειται δεῖξαι τὸ πᾶσαν
 τέχνην καὶ σκοποῦ καὶ τέλους ἐφίεσθαι. τέλος δ' ἐν
 ἐκάστῳ τῶν ὄντων ἐν, ὅπερ οὐδὲν ἄλλ' ἐστὶν ἢ τὸ 15
 κατ' ἐκείνην τὴν οὐσίαν ἀγαθόν. ἀμπέλου γοῦν οὐκ
 ἄλλο μὲν τελειότης, ἄλλο δὲ τὸ ἀγαθόν, οὐ μὴν οὐδ'
 ἄλλο τι παρὰ τοῦτο πρόκειται σκοπεῖσθαι τῇ περὶ τὰς
 ἀμπέλους τέχνῃ, καθάπερ οὐδὲ τῇ περὶ τὰς ἐλαίας,
 ἀλλὰ καὶ ἥδε τὴν τελειότητα τῆς ἐλαίας φύσεως ἔχει 20
 τὸν σκοπόν. ἐν δὴ τι τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ τάνθρωπον
 σῶμα καὶ τίς ἐστὶ καὶ τοῦδε πάντῃ τελειότης, ἣν καὶ
 828 παροῦσαν φυλάττειν καὶ ὁ ἀποῦσαν ἀνασώζεσθαι πρό-
 κείται τινὶ τέχνῃ. ταύτης δ' εἵπερ τι κατωτέρω ποι-
 ῶμεν ἕτερον τέλος, ὁ προειρημένος ἡμᾶς ἐκδέχεται 25
 λόγος. ἔσται γὰρ ἢ μὲν τῆς εὐεξίας, ἢ δ' ἄκρας εὐεξίας,
 ἐτέρα δὲ τῆς ὕγιεινῆς ἕξεως καὶ τετάρτη τις ἄλλη

2. μέλλει PA corr. K || 3. τέχναις add. L² s. l. || 7. ἐθέλοι L
 ἐθέλει PA || 13. τὸ πᾶ . . (lacuna sex septemve litterarum)
 τέχνην L¹ san supplevit L² || 15. τὸ ante κατ' om. PA || 20. τῆς
 ἐλαίας φύσεως C τῆς τῆς ἐλαίας φ. K || 21. τάνθρωπον* τ'
 ἀνθρώ. C || 24. ποιῶμεν PA

τέχνη σχέσεως ὑγιεινῆς δημιουργοῦς ἔξωθεν τε τούτων ἄλλη πέμπτη τῆς ἀθλητικῆς εὐεξίας. εἰ δὲ καὶ δημιουργεῖν μὲν ἄλλαις τὰ τέλη, φυλάττειν δ' ἄλλαις ἐπιτρέφομεν, οὐ ταύτας μόνον ἀλλὰ καὶ σὺν αὐταῖς ἄλλας τοσαύτας ἐπιζητήσομεν τε καὶ συστησόμεθα περὶ τὸ σῶμα τέχνας.

Cap. XIV. Ὡς καὶ δῆλον, ὥς οὔτε πολλὰ τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ χρή ποιεῖν οὔτ' ἄλλην μὲν τιν' αὐτοῦ δημιουργόν, ἄλλην δὲ φύλακα. τῷ μὲν δὴ σκοπεῖσθαι
 10 δυναμένῳ διὰ κεφαλαίων τὸ σύμπαν οὐδὲν ἔτι προσδεῖ· τῷ δὲ τοῦτο μὴ δυναμένῳ δοῦν ἢ καὶ πάντ' ἐξαλεῖψαι τῆς διανοίας, ὅσα τοῖς κακῶς ὑπειλημμένοις ἔπεται, δεομένῳ παμπόλλων ἔθ' ἡγοῦμαι δεῖν. ὅτι τε γὰρ οὐχ ἓν ἔστι τὸ τοῦ σώματος ἀγαθόν, ἀλλ' ὑγίειά
 15 τε καὶ φῶμη καὶ κάλλος ὅτι τε δυνατόν ἐτέραν μὲν εἶναι δημιουργὸν τοῦ||του τέχνην, ἐτέραν δὲ φυλακτι-8: κήν ὅσα τ' ἄλλα τούτοις ἐπόμενα κακῶς ἐγνώκασιν ἔνιοι, διελέγξαι χρή. καὶ πρῶτόν γε, ὅτι τοῦ σώματος ἓν ἀγαθόν ἔστι, διελθεῖν ἄμεινον πρῶτως τε καὶ κυρί-
 20 ως λεγόμενον, ἐφ' ὃ πάντα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. τὰ δ' ἄλλα τὰ λεγόμενα σώματος ἀγαθὰ τὰ μὲν ὥς μόρια ἐκείνου λέγεται, τὰ δ' ὥς αἰτία, τὰ δ' οἷον καρπός τις. ὥσπερ γὰρ τὸ κάλλος ἢ τ' εὐχροία καὶ ἡ εὐσαρκία καὶ ἡ συμμετρία καθάπερ καὶ ἄλλα τινὰ συμπληροῖ,
 25 τί κωλύει καὶ τὸ τοῦ σώματος ἀγαθὸν ἐξ ὑγείας καὶ φώμης καὶ κάλλους συμπληροῦσθαι; τί δὲ κωλύει πάλιν αὐτοῦ μὲν τοῦ σώματος ἀγαθὸν εἶναι τὴν ὑγίειαν,

1. ἔξωθεν τὲ L ἔξωθεν δὲ PA || 7. Ὡς] δ LP¹ φ P² || 12. ὑπη-
 λειμένοις LP || 14. ἀλλ'* ἀλλὰ καὶ C || 17. ὅσα τ' ἄλλα C καὶ
 ὅσα ἄλλα Ch || 19. διελθεῖν ἄμεινον add. L² s. l. || 24. καὶ ἀλλ-
 add. L³ s. l. || 25. σώματος ἀγαθὸν L ἀγαθὸν om. PA

οἷον δὲ καρπὸν τινα τὸ κάλλος αὐτοῦ καὶ τὴν ἐνέργειαν ὑπάρχειν; τί δὲ κωλύει τὴν μὲν ἐνέργειαν εἶναι τὸ πρῶτον ἀγαθὸν τοῦ σώματος, αἰτίαν δ' αὐτοῦ τὴν ἐργίαν; οὐ γὰρ ἐξ ἄλλων μὲν τινων ὑγιαῖνον ἀκριβῶς ἔσται <τὸ> σῶμα, δι' ἄλλων δ' ἰσχυρὸν ἢ καλόν· * * * αὐτὸ μέλλει ποιῆσειν, εὐθύς [δὲ] τοῦτο καὶ ἀκριβῶς ἐργάσθαι.]

Cap. XV. Ὡστε καὶ διὰ τοῦτο μία τέχνη περὶ τὸ ~~σῶμα~~ καὶ γὰρ αὐτὰ πράττοντες ἰσχυροὶ θ' ἅμα κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐσόμεθα καὶ καλλίους ὀφθῆναι καὶ ὑγι- 10 ~~αῖνον~~ καὶ εὐεκτικώτεροι, καθάπερ εἰ καὶ σφαλείη- ~~ται~~ καὶ περὶ τὸ σῶμα, καὶ τῶν ἐνεργειῶν τὴν δῶμην ~~καὶ τὴν ὑγίαν~~ καὶ τῷ κάλλει λυμανούμεθα καὶ τὴν ~~ἐνέργειαν~~ καὶ τὴν ἐργίαν μειώσομεν. ~~Ὡς οὖν~~ ταῦτα συναυξάνεται τε καὶ συμμειοῦται 15 ~~καὶ τὸ σῶμα~~ ἢ γὰρ τοι κατὰ φύσιν ἐνέργεια δεῖται ~~καὶ τὸ σῶμα~~ καὶ φύσιν τοῦ σώματος κατασκευῆς, ὑφ' ἧς γί- ~~νεται~~ αἰτίας ἐχούσης πρὸς αὐτήν. ὥστ' οὐκ ~~ἐστὶν~~ ἑνὸς τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν εἶναι, τὸ δ' ~~ἐστὶν~~ ἢ ὑπάρχειν. καὶ μὲν δὴ καὶ συναυξάνεται καὶ 20 ~~καὶ τὸ σῶμα~~ ἀμφοτέρω. βελτίω μὲν δὴ γενόμενα ~~καὶ τὸ σῶμα~~ τὸ δὲ δῶμη κέκληται. τὸν αὐτὸν γὰρ ~~καὶ τὸ σῶμα~~ τὴν ἐνέργειαν ἔχει λόγον, ὅνπερ ἡ ~~καὶ τὸ σῶμα~~ καὶ τὴν ἐργίαν· ἐκάτερον γὰρ ἐκατέρω γίγνε- ~~ται~~ ~~καὶ τὸ σῶμα~~ τινός ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ δῶμη. 25 ~~καὶ τὸ σῶμα~~ καὶ φύσιν εἴτε κατασκευῆς ἢ εἴτε δια-

A καὶ pro οὐ γὰρ PA || 5. <τὸ>* || post
interdidisse videntur; conicias δὲ γὰρ
καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐνέργειαν || 6. δὲ om. L¹ add. L² ||
add. P² || 13. λυμανούμεθα (sic)
LP ταῦτ' om. A || γενόμενα L
PA || 26. γὰρ add. L² s. l.

θέως ὀνομάζειν ἐθέλοις ἀρετή τις ἢ εὐξία, τῆς δ'
 ἐνεργείας ἢ ρώμης. ταῦτόν δ' ἀρετή τε καὶ τελειότης
 ἐστὶ καὶ τὸ καθ' ἕκαστον τῶν ὄντων ἀγαθόν, ὅπερ
 αὐτοῦ πρώτως τε καὶ ἀπλῶς ἀγαθὸν ὀνομάζεται. καὶ
 μὲν δὴ καὶ χεῖρω γίνεται διὰ τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρω.
 καὶ ἡ μὲν ὑγιεινὴ διάθεσις, ὥσπερ ἐμπροσθεν εἴπομεν,
 εὐξία προσαγορεύεται, εἰ δ' αὖ τις ἐνεργεῖ ἀσθενῶς,
 ρώμης ἀρρωστία τε καὶ ἀσθένεια. καὶ δὴ καὶ κάλλος
 μὲν τοῖς προτέροις, αἰσχος δὲ τοῖς δευτέροις ἐξ ἀνάγκης
 ἐπεταί. πάντ' οὖν ταῦτα καὶ συναύξεται καὶ συμ-
 μειοῦται καὶ τελειοῦται καὶ καθαιρεῖται πάνθ' ἅμα καὶ
 τὸ βλάπτον ὁτιοῦν ἐν ἐξ αὐτῶν εὐθὺς καὶ τᾶλλα σύμ-
 παντα βλάπτει τό τ' ὠφελοῦν ὡσαύτως ἅπαντ' ὠφελεῖ.
 καὶ δῆλον, ὥς καὶ διὰ τοῦτο μίαν ἀνάγκη τέχνην εἶναι
 περὶ σύμπαντα ταῦτα. τί δὴ τούτων ἐστὶ τὸ πρῶτόν
 τε καὶ ἀπλῶς ἀγαθὸν τοῦ σώματος, οὐδὲν μὲν ἐπείγει
 τό γε νῦν εἶναι λέγειν, ἵνα δὲ μηδὲ τοῦτ' ἐνδὲρ,
 προσθήσω. σώματος ἥ ἀγαθὸν ἀπλῶς καὶ πρῶτον, οὐ 83;
 μάλιστα δεόμεθα, τελειότης τῆς ἐνεργείας ἐστίν, ὅπερ
 δὴ ρώμην τε καὶ ἰσχὺν ὀνομάζουσιν ἐλλειπτικῶς ἐρμη-
 νεύοντες· ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς οὐ ρώμην ἀπλῶς ἀλλ'
 ἐνεργείας ρώμην οὐδ' ἰσχὺν ἀπλῶς ἀλλ' ἐνεργείας ἰσχὺν
 εἰπεῖν. ἐξῆς δὲ τούτῳ δεύτερον οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ καθ'
 ἑαυτὸ τοῦ σώματος ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι γε τὸ πρῶτόν
 τε καὶ καθ' ἑαυτὸ τοιοῦτον δεῖται πάντως εἰς γένεσιν,

3. ὅπερ ἂν C (sed ὀνομάζεται) ἂν del. K || 5. χεῖρον C
 χεῖρω Ch || 7. ἐνεξ ἀσθενῶς L ἐνεργῶς ἀσθενῶς P¹ ἐνεργῶς
 ἀσθενῆς P². Corruptum esse hunc locum hiatus quoque mone-
 mur; suspicor legendum ἢ δ' αὖ τῆς ἐνεργείας ἀσθένεια ||
 16. ἐπείγει L Cobet Mnemos. X 191. ἐγείρει PA || 18. προσ-
 θέσω om. C add. Ch || 19. τῆς ante ἐνεργείας om. L τελειότητος
 ἐνεργείας P¹ A τελειότης τῆς ἐν. P² || 23. τοῦτο L τοῦτ'

ἡ τῆς ὑγείας ἐστὶν εὐεξία, ἣν καὶ αὐτὴν πάλιν ἐλ-
 λειπτικῶς ὀνομάζοντες ἀφορμὴν σοφισμάτων παρέχου-
 σιν· δέον γὰρ εὐεξίαν ὑγείας εἰπεῖν, οὐχ οὕτως ἀλλ'
 ἀπλῶς εὐεξίαν ὀνομάζουσιν. ἔπεται δ' ἐξ ἀνάγκης τῇδε
 τὸ κάλλος [ἄλλο τι γένος· ἔπεται ἐκείνοις], τρίτον ἀγαθὸν 5
 σώματος, ὥστ' οὐθ' ὁμογενῇ τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ
 καθάπερ οὐδὲ τὰ τῆς ψυχῆς οὐθ' ὁμοίως λέγεται
 ἅπαντα, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς πρῶτόν τε καὶ καθ' ἑαυτό,
 τὸ δ' ὡς αἰτιον ἐκείνου, τό δ' ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐπό-
 μενον. τίνος οὖν τούτων τῶν τριῶν ἡ περὶ τὸ σῶμα 10
 833 τέχνη πρῶτως ἐστὶ δη||μιουργός; ἄρα γε τῆς ὑγείας
 ἡ τῆς ἐνέργειας ἡ τοῦ κάλλους; ὅτι μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγ-
 κης ὠφελήσει τε καὶ ποιήσει τὰ τρία, κἂν ἔν ἐξ αὐ-
 τῶν ὅτιοῦν ὠφελῇ, πρόδηλον ἦδη γέγονεν· εἴτε γὰρ
 τὴν ἐνέργειαν, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὴν ὑγίειαν τε καὶ τὸ 15
 κάλλος· ἡ μὲν γὰρ οὐχ οἷα τ' ἐστὶ χωρὶς τῆς ποι-
 ούσης αὐτὴν αἰτίας γενέσθαι, τὸ κάλλος δ' ἐξ ἀνάγκης
 ἔπεται· εἴτε τὴν ὑγίειαν, εὐθὺς καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ
 τὸ κάλλος· ἄμφω γὰρ ἦν ταύτης ἔγγονα. καὶ μὴν εἰ
 τὸ κάλλος ποιεῖ, πάντως που καὶ τὴν ὑγίειαν προπε- 20
 ποίηκεν, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὴν ἐνέργειαν.

Cap. XVI. Ἀλλὰ τί τὸ πρῶτως ἐστὶν ὑπὸ τοῦ
 τεχνίτου γινόμενον, ὁ λόγος ἐπόθει θηρᾶσαι. καὶ δὴ
 φαίνεται σαφῶς ἦδη διὰ τῶν εἰρημένων ἡ μὲν τέχνη
 τὴν ὑγίειαν ἐργαζομένη, ταύτη δ' ἐξ ἀνάγκης ἐνέργειά 25
 τε καὶ τὸ φυσικὸν κάλλος ἀκολουθεῖ. ὅπου γὰρ πρῶ-
 ται ἐνεργῶν ὁ τεχνίτης ἴσταιται, τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῦ τὸ

οὐ
 κα
 σογι
 νόμει

1. ἡ τῆς LP¹A ante ἡ add. οἷον P²B || 5. [ἄλλο τι γένος
 ἴσταιται] || 11. πρῶτως L (ut videtur) PA πρῶτης Ch
 πρῶτης Z || 20. ποιεῖ P¹ ποιεῖ P² ποῖ L || 25. ταύτης LP¹
 ταύτης P² || ἐνέργειαν LP¹ ἐνέργεια L¹P²

τίλος, ἴσταιται δ' ἐν τῷ τὴν κατὰ φύσιν ἐργάσασθαι
 διάθεσιν, ἀφ' ἧς ἐνεργοῦμεν, ὅπερ || ἦν ὑγίεια· ταύτην 83
 δ' ἐργασάμενος οὐδὲν ἔτι πονεῖ περὶ τὴν ἐνεργειαν ἢ
 τὸ κάλλος, ἔπεται γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνα, καὶ ὁ τεχνίτης
 μὴ θέλη, καὶ κωλύσαι γ' αὐτὰ τῷ τεχνίτῃ παντάπασιν
 ἀδύνατον ἄπαξ γε τὴν ὑγίειαν ἐργασαμένῳ, αὐτὴν
 μέντοι τὴν ὑγίειαν ἐπ' αὐτῷ κωλύειν ἔστιν. εἰ δέ γέ
 πῃ διαφθείρειεν αὐτήν, οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῷ τὴν κατὰ
 φύσιν ἐνεργειαν ἢ τὸ κάλλος ἐκπορίσαι τῷ σώματι.
 10 τὴν οὖν περὶ τὸ σῶμα τέχνην, ἣτις ἂν ᾖ, περὶ μὲν
 τὴν ὑγίειαν ἀπάντων πρώτην τε καὶ καθ' ἑαυτὴν
 πραγματεύεσθαι φατέον, ἐφεξῆς δὲ κατὰ τι συμβεβηκός
 τὴν τ' ἐνεργειαν καὶ τὸ κάλλος, οὐ μὴν ἀτελές γέ τι
 τούτων οὐδὲν οὐδ' ἑλλιπές, ἀλλὰ τέλει τε καὶ πλήρη
 15 καὶ ἄκρα. ὅπως μὲν οὖν ἔστι πολλὰ τοῦ σώματος
 ἀγαθὰ καὶ πῶς ἐν ὅτι τε μὴ πάντων ὡσαύτως ἢ περὶ
 τὸ σῶμα τέχνη πεφρόντικεν, ἀλλὰ τοῦ μὲν καθ' αὐτό,
 τοῦ δὲ κατὰ συμβεβηκός, αὐτάρκως δέδεικται.

Cap. XVII. Διὰ τί δ' οὐκ ἐνδέχεται κατ' οὐδε-
 20 μίαν ὕλην ἄλλην μὲν τέχνην τοῦ τέλους δημιουργόν,
 ἑτέραν δ' εἶναι || τὴν φυλάττουσαν, ἥδη καὶ ταῦτα 84
 πειράσομαι δεικνύναι. καὶ πρῶτον μὲν ὥς οὐδὲ τὸ
 παράδειγμα αὐτοῖς ὁμολογεῖ τὸ σφέτερον, ἐπιδείξω,
 μετὰ ταῦτα δ' ὥς οὐδ' ἡ τῶν πραγμάτων αὐτῶν φύσις.
 25 εἴπερ γὰρ ἄλλης μὲν ἔστι τέχνης ὑπόδημα ποιήσασθαι,
 τὸ δ' ἠπήσασθαι τοῦτο παθὼν ἑτέρας, οὐπω τὴν τρί-
 την ἐνταῦθα τέχνην ἐπέδειξαν ἡμῖν τὴν φυλακτικὴν.
 ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἱματίων, εἴπερ ἑτέρας μὲν ἔστι

5. θέλει PA || κωλύση L κωλύσει P || 9. ἐκπορήσαι C ἐκπο-
 ρίσαι Ch || 13. ἐὶ τελέει PA || 14. τε add. L om. PA || 24. αἰ
 add. L^s s. l. || 26. ἠπίσασθαι L ἐπίστασθαι P¹ corr. P²

τέχνης ἠπήσασθαι, δημιουργῆσαι δ' ἐτέρας, ἡ τρίτη
 κἀνταῦθα τίς ἐστίν ἡ φυλακτική, λέγειν οὐχ ἔξουσιν.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἡμετέρων σωμάτων καὶ ὅλως τῶν
 ὑπὸ φύσεως διοικουμένων ἡ μὲν οἷον δημιουργὸς ἡ
 φύσις ἐστὶν ἀνάλογον ὑφαντικῇ τε καὶ σκυτοτομικῇ, 5
 τὸ πονῆσαν δ' ἐπανορθοῦται γεωργός τε καὶ ἰατρός,
 ἀνάλογον αὖ καὶ οἶδε τῷ ῥάπτουσι τὰ ἱμάτια καὶ
 τῷ τὰ παλαιὰ τῶν ὑποδημάτων ἐπανορθοῦμένῳ. τὸ
 δὲ φυλάττειν ἱμάτιον ἢ ὑπόδημα καταθέμενον ἐπὶ
 τῆς οἰκίας, ὅπως μὴ κλαπείη πρὸς τινος ἢ ὑπὸ 10
 μῶν καταβρωθείη, τάχα μὲν οὐδὲ τέχνης ἐστὶν οὐ-
 836 δεμιᾶς ἀλλ' ἐπιμελείας μόνης. εἰ δ' ἄρα || καὶ τέχνην
 τινὲς εἶναι βούλονται φυλακτικὴν αὐτῶν, αἱ τοιαῦ-
 ται τέχναι τοῖς ἀνθρώποις ἡ στρατηγική τ' εἰσὶ καὶ
 ἡ πολιτικὴ καὶ πρὸς ταύταις ἢ τε τῶν θυρωρῶν, 15
 εἰ βούλει, καὶ τῶν ἄλλων φυλάκων. ἵνα γὰρ μὴτ'
 ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ὤμεν ἢ ὅλως τοῖς πονηροῖς ἀν-
 θρώποις μὴτ' ἐπὶ τοῖς θηρίοις, οἰκίας τε καὶ πόλεις
 οἰκοδομησάμεθα καὶ τείχη περιεβαλόμεθα καὶ στρα-
 τηγοὺς καὶ ἄρχοντας ἀπεδείξαμεν, ἀλλ' οὐ τοιαύτην 20
 τιν' ἐξητοῦμεν τέχνην ὑγείας φυλακτικὴν, ἀλλ' ἥτις
 οἶμαι περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου πραγματευομένη
 τι, μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ' αὐτό, σῶον
 αὐτὸ καὶ ὑγιαῖνον ἀποδείκνυσιν. ἐκάστη δὲ τῶν νῦν
 εἰρημένων οὐκ αὐτῇ καθ' αὐτὴν ὑγείας ἐστὶ φύλαξ, 25
 ἀλλ' ἐπειδὴ συμβέβηκεν τῷ μὴ σφαγέντι μὴδ' ὑπὸ
 θηρίου καταβρωθέντι φυλάττεσθαι τὴν ὑγίειαν, ὥσπερ

1. ἠπίσασθαι L ἠπίστασθαι PA || 4. δημιουργός L δημιουργ-
 γική PA || 7. αὐ L οὖν PA || 14. τ' L τε P || 16. φυλάκων* φν-
 λακῶν C || μὴτ' L μῆτε P² μῆ τις P¹ || 17. πολεμικοῖς A || 19. περιε-
 βαλλόμεθα C corr. K || 26. μὴδ'* μῆθ' C

οὐν καὶ ὅλην τὴν ζωὴν, διὰ τοῦτο κατὰ τι συμβεβηκός, οὐ πρῶτως οὐδὲ κατὰ τὸν ἰδίον λόγον, ἐκάστη τῶν τοιούτων τεχνῶν ὑγίειας γίνεται φύλαξ.

Cap. XVIII. Ἡ πρώτη οὖν ὑγίειαν φυλάττουσα κατὰ τὸν ἑαυτῆς λόγον ἐν τίσιν ἔξει τὴν πραγματείαν; 837
 ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μήτ' ἐν τοῖς οὐκ ἔξ ἀνάγκης ὁμιλοῦσι τῷ σώματι μήτ' [ἔξ ἀνάγκης] ἐν τοῖς οὐδὲν διατιθεῖσιν, ἀλλ' ἐν οἷς διατρύβει πάντως τὸ σῶμα, καὶν ἡμεῖς μὴ βουλώμεθα, καὶ τούτων τοῖς ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν δυναμένοις, ἐν τούτοις τε καὶ περὶ ταῦτα πραγματεύεσθαι. ξίφεσι μὲν οὖν καὶ θηρίοις καὶ κρημνοῖς καὶ βρόχοις οὐκ ἔξ ἀνάγκης περιπίπτει τὸ σῶμα, ἀλλὰ τῷ περιέχοντι ἄερι κατὰ διττὸν τρόπον ἔξ ἀνάγκης ὁμιλεῖ καὶ πάντῃ περιεχυμένῳ καὶ διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἔλκομένῳ. καὶ μὲν δὴ καὶ ὕπνος καὶ ἐργήγορσις ἡσυχία τε καὶ κίνησις ἐκ τῶν τοιούτων ἐστίν· ἀνάγκη γὰρ ἢ ὑπνοῦν ἢ ἐργηγορέναι ἢ ἡσυχάζειν ἢ κινεῖσθαι, ὥσπερ οὖν καὶ λιμῶνται ἢ ἐσθίειν καὶ διψῆναι ἢ πίνειν ἢ τινα μεταξὺ τούτων ἔχειν κατὰστασιν. αἱ δὲ τῆς κολίτης διαφοραὶ καὶ τῶν ἱματίων οὐκ ἀναγκαῖαι πᾶσαι· κλίνη γὰρ ἐλεφαντόπους οὐδὲν οὔτ' ὠφελεῖ τὴν ὑγίειαν οὔτε βλάπτει, κατὰ ταῦτα δὲ καὶ σκίμπους εὐτε λῆς ἢ ἱμα- 838
 τίοις εὐτελέσιν ἢ πολυτελέσιν ἢ τοῖς σκεύεσιν ὑαλίνοις ἢ χρυσοῖς ἢ ἀργυροῖς ἢ ξυλίνοις χρῆσθαι καὶ παῖδας ἢ ἔχειν εὐμόρφους ἢ αἰσχροὺς τοὺς ὑπηρετουμένους ἢ μὴδ' ὅλως ἔχειν ἀλλ' ἑαυτῷ διακονεῖσθαι. ταῦτα μὲν γὰρ οὐδὲν οὔτ' ὠφελεῖν οὔτε βλάπτειν ἡμᾶς πέφυκεν

2. ἐκάστη L ἐκάτερον PA ἐκάτερα B || 7. μήτε τῶν ἔξ ἀνάγκης LP¹ (τῶν del. P²) μήτε ἔξ ἁ. A ἔξ ἀνάγκης inclusi || 8. οἷς* οἷς τε C || 17. καὶ ἡσυχάζειν PA || 18. ἢ ἐσθίειν L καὶ ἐσθ. PA || διψῆναι LP διψᾶν A || 22. ταῦτα P² ταῦτα LP¹ A || ἢ ἱματίοις C καὶ ἱματ. B

αὐτὰ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ πρῶτως οὔτε κατὰ συμβεβηκός.
ἀλλ' οὐδ' ὁσπρεῖς ἢ ψυχρὸς ἐδέσματα τε καὶ πόματα καὶ
ἡρεμία καὶ κινήσεις ἐργήγορσίς τε καὶ ὕπνος ἐξ ἀνάγκης
ὠφελεῖ καὶ βλάπτει κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν.
[αὐτῶν] δὲ τρυχίνον ἐν χειμῶνι καὶ βαρὺ καὶ πνιγῶδες
ἐν [τῷ] θερεὶ βλάπτει μὲν <οὐκ> ἐξ ἀνάγκης ἀλλὰ
κατὰ συμβεβηκός, ὅτι κρύει καὶ θάλλει τιμωρεῖται.

Cap. XIX. Ταῦτ' οὖν, ὅσα καθ' αὐτὰ δύναμιν
ἔχει βλάβης τινὸς ἢ ὠφελείας, ὁ τῆς ὑγίειας προνο-
ούμενος ἐπισκοπεῖται. πῶς καὶ τίνα τρόπον; ἐπειδὴν 11
μὲν ἱκανῶς ἤδη τὸ σῶμα κενώσεως ἔχη καὶ κίνδυνος ἤκη
βλάβης αἰσθητῆς, τρέφεσθαι κελεύων, ἐπειδὴν δὲ ξη-
ραίνεται μᾶλλον || τοῦ μετρίου καὶ κίνδυνος ἢ κίν-
ησθαι ἤδη βλαβῆναι, πίνειν ἀξιῶν· οὕτω δὲ καὶ γυ-
μνάζων μὲν, ἐπειδὴν ῥῶσαι μὲν βούληται τὴν διοικοῦσαν 11
ἡμᾶς δύναμιν, ἐκκαθῆραι δὲ τοὺς κατὰ λεπτόν πόρους,
ἡσυχάζειν δὲ προστάττων, ἐπειδὴν ἤτοι κάμνειν πρὸς
τῶν γυμνασίων αἰσθηταὶ ἢ διαφορεῖσθαι τὸ σῶμα
πέρα τοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ καὶ τὴν γαστέρα λαπάτ-
των μὲν, ἣν ἴσχηται, κατέχων δέ, ἣν ἐκταράττηται, 21
καὶ τὰλλα δὴ πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἕκαστα
πραγματευόμενος, ἐν κεφαλαίῳ τῷδε προσέχων τὸν
κῶλον, ἐπειδὴν μὲν ἀκριβῶς ὑγιεινῶς ἔχη τὸ σῶμα, μηδὲν

1. αὐτὰ PA || 6. [τῷ]* || <οὐκ> ἐξ ἀνάγκης* ἐξ ἀνάγκης C ||
611' οὐ κατὰ συμβεβηκός PA || 7. ὅτι L (per compendium scr.)
τῷ τε PA || 9. ὠφελείας C τῆς ὠφ. B || 11. ἦνοι C corr. K ||
18. μὲν post γυμνάζων add. LP om. A || 16. ἐκκαθῆραι* ἐκκα-
θαίρει L ἐκκαθῆραι PA || δὲ* τε C || τοὺς κατὰ λεπτόν πόρον LP¹
καὶ κατὰ λεπτοὺς πόρους AP² || 19. λαπάττων μηδεὶς ἴσχηται P
corr. P³; in L ἣν altera manu scriptum est || 21. τὰ ἄλλα C ||
22. ἐν κεφαλαίῳ LP¹ ἐν κεφ. P² A || 23. post ἀκριβῶς in L hoc
signum est *, quo moneamur vocabulum ὑγιεινῶς in margine
adscriptum huc esse referendum; ἀκριβῶς ἔχη καὶ ὑγιῶς PA

νεωτερίζειν, ἐπειδὴν δὲ κατὰ τι τῆς ἀκριβοῦς ἐξιστῆται
 συμμετρίας, εὐθὺς ἀντεισάγειν τὸ λείπον, πρὶν μεγά-
 λην γενέσθαι τὴν εἰς τὸ παρὰ φύσιν ἐκτροπήν, ὥσπερ ἂν
 εἰ τὰς κρόκας ἐκρεοῦσας ἱματίου τινὸς οὐχ ἅμα πάσας
 οὐδ' ἀθρόας ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ἡμέραν μίαν ὁ τοῦτ'
 ἔργον πεποιημένος ἰσὺτο παρεδρεύων, ὥς λανθάνειν
 τοὺς πολλοὺς τὴν ἐπανόρθωσιν ὑπὸ σμικρότητος. τοι-
 οῦτον γάρ τινα χρή καὶ τὸν τοῖς ὑγιαίνουσιν ἐφ'esτῶτα
 τεχνίτην εἶναι συμ||κρᾶς διαφθορᾶς καὶ βλάβης αἰσθῆ- 84
 10 τικόν θ' ἅμα καὶ ἐπανορθωτικόν. εἰ δέ γ' ἀπαθὲς
 ἔμνευε πάντῃ τὸ σῶμα καὶ τοιοῦτον, οἷόνπερ ὁ ποιήσας
 αὐτὸ τεχνίτης ἀπέλειπεν, οὐκ ἂν ἐδεῖτο τοῦ διὰ παντὸς
 ἐπανορθομένου. νυνὶ δ' ἐπειδὴ διαρρεῖ τε καὶ φθεί-
 ρεται, δεῖται τινος ἐπιστάτου παρεδρεύοντος, ὃς καὶ
 15 γνωριεῖ τὸ κενούμενον ὁποῖόν τ' ἐστὶ καὶ ὁπόσον ἴασε-
 ται τε παραχρῆμα τοιοῦτόν τε καὶ τοσοῦτον ἕτερον
 ἀντεισάγων. ἀπορρεῖ τὸ κατὰ φύσιν ὑγρόν· ἐπάρδειν
 χρή τὴν ἰσὴν ὑγρότητα πόμα παρέχοντα. διαφορεῖται
 τὸ θερμόν· ἀντεισάγειν χρή τοσοῦτον ἕτερον. ἐκκενου-
 20 ται τὸ ξηρόν· ἥδη καιρὸς τρέφειν· ἐνὶ λόγῳ τὸ δια-
 φορούμενον καὶ ἀπολλύμενον ἐπανορθοῦσθαι κατὰ
 βραχὺ πρὸ τοῦ τοῖς πολλοῖς γενέσθαι κατάφωρον.

Cap. XX. Ὡσπερ οὖν εἰ δύο τινὲ πίθω νοήσαις
 τετρημένῳ πολλὰ χόθι, μεστῶ μὲν ἅμφω τὰ πρῶτα,
 25 κενουμένῳ δ' ὁμοίως ὑπὸ τῶν ἐκροῶν, εἴῃ δὲ τῷ μὲν
 ἐπιστατῶν τις ἀεὶ προσεδρεύων ἐπαντλῶν ἴσον ἐκάστοτε

1. ἐξίσταται C corr. K || 5. τοῦτ' LP τοῦτο A || 7. σμικρό-
 τητα P¹ corr. P² || 9. διαφορᾶς PA || 12. ἀπέλειπεν C ἀπέλειπεν
 Ch || 13. διαρρεῖται καὶ PA || 20. ξηρόν C στερεόν coniect¹
 Crassus in ed. Iunt., quod recepit Ch || 21. καὶ ἀπολλύμενον¹ T²
 s. l. || 23. εἴ' of PA || τινὲ C τινὲς Ch || νοήσαις LP¹ ὄντε T²
 26. τις add. L² s. l.

841 τῷ κενουμένῳ, || θατέρῳ δέ, πρὶν <ἄν> ἱκανῶς ἐκκενω-
 θῇ, μηδεὶς παρείη, τηνικαῦτα δ' ἐξαίφνης ἐπιστάς τις
 ἀθρόως πληρώσειεν, εὐδηλον, ὥς τὸν μὲν ἕτερον τῶν
 πίθων οὐδέποτε ἐκκενοῦσθαι τε καὶ πληροῦσθαι, τὸν
 δ' ἕτερον ἄμφω ταῦτα πᾶσχειν οἱ πολλοὶ τῶν θεωμέ- 5
 νων ἐροῦσιν, οὕτως ἔχει καὶ πλὴν τῶν ὑγιαίνοντων τε καὶ
 νοσούντων σωμαμάτων. ἐπανορθοῦται μὲν ἄμφω ταῦτα
 μία τέχνη καθ' ἓνα τρόπον ἀντεισάγουσα τὸ λείπον,
 ἡ διαφορὰ δ' ἐν τῷ ποσῷ τῆς ἐπανορθώσεως, οὐκ ἐν
 τῷ ποιῷ. 10

Cap. XXI. Καὶ μὴν ἡ κατὰ τὸ ποσὸν ἐν τοῖς
 γιγνομένοις διαφορὰ μιᾶς ἐστὶ τέχνης· εἰ δὲ γ' ἄλλης
 ἔσεσθαι μέλλοι, πάντως χρὴ παραλλάξαι τῷ ποιῷ. εἰ
 δ', ὅτι τοῦ μὲν ἐφθασεν ἐκρυνῆναι πολλά, πρὶν ἀφι-
 κέσθαι τὸν τεχνίτην, ὁ δ' ἕτερος αἰὲ παρεδρεύοντος 15
 εὐτυχήσας αὐτῷ μεστὸς διαφυλάττεται, τούτου χάριν
 ἡγῆ διττὸν εἶναι τὸν τρόπον τῆς ἐπανορθώσεως,
 οὐκ ὁρθῶς ἔγνωκας· οὐ γὰρ ἄλλη μὲν τέχνη μίαν
 842 ἀντεισάγει κρόκην ἐκρυνεῖσαν, ἄλλη || δὲ τρεῖς ἢ τέττα-
 ρας ἢ πεντακοσίας οὐδ' ἄλλη μὲν τέχνη σμικρὸν τι 20
 τοῦ τοίχου πονήσαν ἐπανορθοῦται, μείζον δ' αὐτοῦ
 πάθος ἐτέραν ἐπιζητεῖ τέχνην· καθόλου γὰρ ὅς τινος
 γέγονεν ἕκαστον τῶν ὄντων, τούτῳ καὶ φθειρόμενον
 ἐπανορθοῦται. κρόκαι στήμοσι διαπλακείσαι ποιοῦσιν
 ἱμάτιον. ἄρ' οὖν ἢ παθεῖν ἔξω τούτων ἱμάτιον ἢ 25

1. <ἄν>* || 8. καὶ ante καθ' add. PA om. L || 16. αὐτῷ K
 αὐτῶν P¹ αὐτῷ LP²A || 19. ἀντεισάγειν PA || τέσσαρας L ||
 21. verba μείζον δ' αὐτοῦ usque ad ἐπανορθοῦται a L¹P¹
 omissa in marg. add. L²P², eadem in A desiderantur, asteri-
 scus autem appictus hiare orationem significat || 22. καθόλου
 γὰρ ὅς τινος L καθὸ γ. ὅς τινος P ἐπὶ γὰρ τῷ τινος B ἐπὶ γ. τῷ
 τινος ὅς K || 23. τοῦτο L

λαθῆναι δυνατόν; δεῖ δὴ πάντως, εἴ γε πάσχει τι πάθος, ἤτοι στήμονα παθεῖν ἢ κρόκην ἢ συναμφοτέρα ἰασίν τε μίαν εἶναι τῆς κρόκης ἀεὶ διαπλεκομένης τῷ στήμονι μιμήσει τῆς γενέσεως.

5 Cap. XXII. Ἄλλ' αἰ κατὰ μέρος ἐνεργεῖαι τοὺς πολλοὺς ἐξαπατῶσιν οὐ δυναμένους θεάσασθαι τὸ καθόλου· μεθόδου γὰρ ἤδη λογικῆς τὸ τοιοῦτον, ἦν οὐτ' ἔμαθον οὐτ' ἤσκησαν οἱ τολμῶντες ἐκάστης ἡμέρας εἰς τὰ προβλήματα λέγειν. ἄμεινον γὰρ ἦν, εἴπερ
10 ἤδεσαν ἐκείνην, διδάξαι τοὺς μαθητὰς ἄπαξ, οὐ μυρία προβλήματα διέρχεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἐκείνην μαθὼν οὐδὲν ἔτι δεῖται τῶν μυρίων ἐαυτῷ γε πάντα καλῶς διαιρεῖσθαι δυνάμενος, || ὁ δ' ἀγνοῶν ἔτι τὴν μέθοδον 843
πρὸς τῷ μὴ γιγνώσκειν, εἰ κακῶς εἴρηται τὰ μυρία,
15 παμπόλλων ἔτι προβλημάτων, ὧν οὐκ ἀκήκοεν, ἐπιδεῆς ἐστίν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁδοῦ τι πάρεργον ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς γε τοὺς ἐκάστης ἡμέρας εἰς τὰ προβλήματα λέγοντας τοῖς μαθηταῖς, οὔτε δ' αὐτοὺς εἰδότες, ὅ τι λέγουσιν, ἔστ' ἂν ἀμαθεῖς θ' ἅμα καὶ ἀγύμναστοι θεωρίας
20 ὑπάρχωσι λογικῆς, ἐξαπατῶντάς τε τοὺς μαθητὰς ἀγνοίᾳ τοῦ κριτηρίου. καὶ γὰρ οὖν κἀνταῦθα πότερον ταῖς κατὰ μέρος ἐνεργείαις ἢ ταῖς καθόλου διακριτέον ἐστὶ τὰς τέχνας ἀπ' ἀλλήλων, ἢ τοῦτο μὲν οὐχί, τοῖς σκοποῖς δὲ καὶ τοῖς τέλεσιν ἢ μῆδὲ τούτοις, ἀλλὰ ταῖς
25 ὕλαις τε καὶ τοῖς ὀργάνοις καὶ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τῇ θεωρίᾳ, μῆδ' ὅλως σκεψάμενοι ληροῦσιν ὑπὲρ ὧν οὐκ

1. δεῖ L² εἰ L¹ || 2. εἴτοι L || 3. τῆς κρόκης ἀεὶ διαπλεκομένης L τὴν κρόκην ἀ. διαπλεκομένης (sic) P¹ διαπλεκομένην corr. P² || 10. εἰδεσαν PA || 11. γὰρ om. PA || 17. ἐκατέρας P¹ ἐκάστης P² || 19. verba θεωρίας ὑπάρχωσι λογικῆς ἐξαπατῶντάς τε τοὺς μαθητὰς ἀγνοίᾳ e codice L restitui, PA om || 20. ὑπάρχουσι L

ἴσασιν. ἄμεινον οὖν ἴσως ἐστὶ καὶ ἡμᾶς, ἐπειδὴ περ
ἔπαξ ὑπέστημέν σοι τὸν ἄθλον τοῦτον ἐκτελέσαι, διελ-
θεῖν τι καὶ περὶ τῶν ζηθέντων ἀπάντων ὡς οἶόν τε
διὰ βραχυτάτων ἀρξαμένους αὐθις ἀπὸ τῶν κατὰ μέρος
ἐνεργειῶν.

5

Cap. XXIII. Ἔστιν οὖν τις ἐνέργεια κατὰ μέρος,
ἣ χρῶμενοι τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν ἀναρράπτομεν,
844 ἑτέρα || δὲ τῇδε μὴδὲν εἰκνῖα, δι' ἣς ὑποχύματα παρ-
άγομεν, ἄλλαι δὲ τρίτη καὶ τετάρτη μὴτ' ἀλλήλαις τι
μῆτε ταῖσδε προσεοικνῖαι, καθ' ἃς ὅστουν κατεαγὸς ἐκ 10
μὲν τῆς κεφαλῆς ἐκκόπτομεν, ἐν ἄλλῳ δὲ μέρει τοῦ
σώματος, οἷον βραχίονι καὶ πῆχει, κατατείναντές τε
καὶ διαπλάσαντες ἐπιδοῦμεν. ὧν ἀπασῶν ἐνεργειῶν
ἀποκεχώρηκε πάμπολυ κήλης χειρουργία καὶ ταύτης ἡ
τῶν κισσῶν καὶ πασσῶν ὁμοῦ τῶν εἰρημένων ἢ τοῦ 15
κατὰ τὴν κύστιν λίθου. καὶ τούτων μὲν ἔτι τὰ πλεῖστα
μετὰ σμίλης ἐνεργοῦμεν· ὑπαλεῖψαι δ' ὀφθαλμὸν ἢ
ἄρθρον ἐμβαλεῖν ἢ καταπλάσαι τι μέρος ἢ καθετῆρι
χρησθαι καλῶς ἢ σικύαν κολλῆσαι γίνεται μὲν ἄνευ
σμίλης, ἀποκεχώρηκε δὲ καὶ ἀλλήλων πάμπολυ καὶ 20
τῶν προειρημένων, ὥσπερ γε καὶ τὸ φλέβα τεμεῖν καὶ
ἀρτηρίαν διελεῖν καὶ ἀποσχάσαι τὸ δέσμα καὶ παρα-
κεντῆσαι τοὺς ὑδεριῶντας ἀλλήλων διενήνοχε καὶ συμ-
πάντων τῶν προειρημένων. καὶ αὐταὶ μὲν ἔτι καὶ
πρὸς ταύταις ἕτεραι μυρίαὶ χειρουργίαι τινὲς ἐνεργ- 25
845 γοῦνται || δι' αὐτῶν <τῶν χειρῶν>. τῶν δὲ φαρμακευ-
όντων ὅλως ἕτερον τὸ γένος ἀλλήλων τε καὶ προσέτι

13. ὧν P om. L¹ ἢ L² ὡς A ὧν ὡς B || 14. πάμπολυ L (per compendium scr.) πάπολλα PA, item v. 20 || 26. <τῶν χειρῶν>* cf. Gal. XV 425. XIX 358; αὐτῶν tollendum videtur || 27. τὸ ante γένος om. P¹ add. P²

τῶν κατὰ χειρουργίαν· οὐδὲν γὰρ ἔοικεν ἑλλεβόρου
 κόσις καὶ ἐδωδὴ σιτίων οὐδ' ἀσιτία κλυστῆρι καὶ τρεῖσι
 λουτροῖς. τούτων δ' ἐπὶ πλέον ἀποκεχώρηκεν ἔλκος
 πλῦναί τε καὶ καθῆραι καὶ φάρμακον ὑγρὸν ἐπιθεῖναι
 5 καὶ αὐθις ξηρὸν αἰωρηθῆναι τε καὶ περιπατῆσαι καὶ
 παλαῖσαι καὶ σκαμμωνίαν ἢ μελίκρατον πιεῖν. οἷς ἄπα-
 σιν οὐδὲν ἔοικεν ἢ τῶν σφυγμῶν τε καὶ τῆς θερμασίας
 διάγνωσις, καίτοι δι' ἄκρων τῶν χειρῶν ἐνεργοῦμεν,
 καθάπερ οἶμαι καὶ ἢ τῶν ἐν τοῖς ἀφισταμένοις μέρεσι
 10 περιεχομένων ὑγρῶν ἢ τῶν ὕγκων τῶν ὑδερικῶν ἢ
 γαγγλίων ἢ ἀθερωμάτων ἢ μελικηρίδων ἢ στεατωμά-
 των· οὐ γὰρ ταῖς αὐταῖς ἐπιβολαῖς τε καὶ κινήσεσι
 τῶν δακτύλων καὶ μεταγωγαῖς καὶ θλίψεσιν ἄλλ' ἐνίοτε
 πάμπολυ διαφερούσαις ἐπὶ τῶν εἰρημένων χρώμεθα.
 15 κινδυνεύομεν γοῦν ὅλης ἡμέρας οὐδὲν ἄλλο λέγειν ἢ
 τῶν ἐνεργειῶν τὰς διαφοράς· οὕτω πάμπολυ τὸ πλη-
 θος αὐτῶν ἐστίν. ||

Cap. XXIV. Ἡδη καὶ τούτων ἱκανῶς ἄν τις 8:
 γνωρίζοι, πηλίκον ἀμαρτάνουσιν, ὅσοι ταῖς κατὰ μέρος
 20 ἐνεργείαις ἡγοῦνται χρῆναι διακρίνειν τὰς τέχνας. οὐ-
 δεῖς γοῦν οὕτως ἡλίθιος οὐδ' ἐμπληκτός ἐστιν, ὃς
 ἀφαιρήσεται μὲν τῆς ἰατρικῆς τὰς εἰρημένους ἐνεργείας,
 ἄλλην δέ τινα καθ' ἐκάστην αὐτῶν ἐπιστήσῃ τεχνὴν
 ἥτοι κηλοτομικήν, ὥς νῦν ὀνομάζουσί τινες, ἢ λιθοτο-
 25 μικήν ἢ παρακεντητικήν. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα τόνδε
 μὲν τινα κηλοτόμον εἶναι φασί, παρακεντητὴν δὲ τόνδε,
 λιθοτόμον δὲ τόνδε, πάντας γοῦν ἰατροὺς αὐτοὺς ὀνο-

1. ἑλεβόρου PA || 12. αὐταῖς] αὐτῶν PA || 15. ὅλης ἡμέρας L
 ὅλης τῆς ἡμέρας PA || 25. καὶ post γὰρ add. L om. PA || 26. κη-

λοτό^μ (i. e. κηλοτόμον) L κηλοτομικὸν PA || παρακεντῆ (i.
 παρακεντητὴν) L παρακεντητὸν P¹ παρακεντητικὸν P² A

μάζουσιν, ὥσπερ οἶμαι καὶ τοὺς ἀπὸ μορίων τινῶν
 ὠνομασμένους, ὧν ἑξαιρέτως προνοοῦνται. καὶ γὰρ
 οὖν καὶ τούτους ὀφθαλμικοὺς τε καὶ ὠτικοὺς καὶ
 ὀδοντικούς ἰατροὺς ὀνομάζουσιν, ἑτέρους δ' ἀπὸ τῆς
 ὕλης προσηγόρευσαν ἦτοι διαιτητικούς καὶ φαρμακευ- 5
 τικούς ἢ καὶ νῆ Δία βοτανικούς· εἰς δ' οἱ καὶ οἰνο-
 δότας καὶ ἑλλεβοροδότας ἰατροὺς τινας ἐκάλεσαν ἐκ
 τοῦ πολλάκις αὐτοὺς θεάσασθαι ταῖς τοιαύταις ὕλαις
 847 χρωμένους. ἔχουσι γὰρ οἶμαι || λογικὰς ἀρχὰς ἅπαντες
 ἄνθρωποι φύσει καὶ γιννώσκουσιν οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' 10
 ἥττον, ὥς ἔστι μὲν τι καὶ ταῦτόν ἐν ταῖς ἐνεργείαις,
 ἔστι δέ τι καὶ διαφέρων. οὗ μὲν οὖν ἕνεκα γίνονται,
 ταῦτόν [ὕγεια παρὰ πᾶσιν ὁ σκοπός], ὁ τρόπος δ' οὐχ
 εἰς ἀπασῶν, ἀλλ' εἰς ἀριθμὸν ἐξήκει πάμπολυν. εἰ μὲν
 δὴ τις, ὥσπερ καὶ Πλάτων ἐκάστον τὸν τρόπον τε 15
 καὶ καθόλου σκοπὸν μίαν ἐπιστήσας τέχνην, εἴτ' εἰς
 εἶδη τε καὶ διαφορὰς τέμνων αὐτὴν αὐτῆς ἐκείνων τῶν
 τμημάτων ἕκαστον ὀνομάζει τέχνην, οὕτω καὶ αὐτὸς
 ἐθελήσειε διαιτητικὴν τινα καὶ φαρμακευτικὴν καὶ
 χειρουργικὴν ὀνομάζειν τέχνην, οὐκ ἂν ἔχοιμι τοῦτο 20
 γ' οὐδὲν ἐγκαλεῖν. οὕτω δὲ καὶ εἰ τῶν εἰρημένων
 ἕκαστον τέμνων, οἷον τὴν δίαιταν εἰς τε τὰ προσφε-
 ρόμενα καὶ κενούμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἔξωθεν προσ-
 πίπτοντα, καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἰδίαν τινὰ τέχνην
 ἐπιστήσειεν, οὐδ' ἂν τοῦτο τι μεμφαίμην. οὐδὲ γὰρ 25

7. ἑλλεβοροδότας P¹ ἑλεβοροδότας P² A || 8. ταῖς om. A || τοι-
 αύταις om. LP¹ add. P² in marg. || 11. μὲν τι L μὲν τοι PA
 ἦν τι B || 12. οὖν om. L¹ add. L² || 13. verba ὕγεια παρὰ πᾶσιν
 ὁ σκοπός ab interprete addita esse ratus inclusi || 14. πάμπολ² L
 πόμπολον A || 21. καὶ εἰ L¹ (nunc εἰ erasum) καὶ PA || 25. τοῦ-
 του PA || μεμφαίμην L μεμφαίμην (sic) PA μεμφοίμην Ch

οὐδ' εἰ πάλιν αὐτὰ ταῦτα κατατέμνοι πολυειδῶς ἄχρη-
 τῶν κατὰ μέρος, οὐκ ἂν κωλύσαιμι λέγειν αὐτόν, ὥς
 ἐν τοῖς || προσφερομένοις ἄλλη μὲν ἐστὶ τέχνη φαρμά- 84
 κων, ἄλλη δ' ἐδέσμάτων, ἄλλη δὲ πομάτων, καὶ καθ'
 5 ἕκαστον αὐτῶν ἐδέσματος τοῦδε καὶ τοῦδε καὶ πόμα-
 τος τοῦδε καὶ τοῦδε καὶ φαρμάκων τοῦδε καὶ τοῦδε
 συγχωρήσαιμ' ἂν ἰδίαν εἶναι λέγειν τὴν τέχνην· εἰ δ'
 οἴεται ταύτας ἀλλήλων διαφέρειν τὰς τέχνας, ὥς
 ἀριθμητικὴν, εἰ τύχοι, ῥητορικὴς ἢ ταύτην οἰκοδομι-
 10 κῆς τε καὶ τεκτονικῆς, οὐκ ἂν ἔτι συγχωρήσαιμι. ταύ-
 ταις μὲν γὰρ οὐδεὶς ἐστὶ σκοπὸς κοινός, ἐκείναις δὲ
 ταῖς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἰρημέναις εἰς κοινὸς ἀπάσαις
 πρόκειται σκοπός, ὕγεια. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς ῥητορι-
 κῆς, μιᾶς οὔσης τέχνης, ἄλλην μὲν τινα προοιμίον,
 15 διηγῆσεως δ' ἄλλην καὶ πίστεων γε καὶ τῶν καλου-
 μένων ἐπιλόγων ἄλλην εἶναι συγχωρήσω τέχνην, εἰ μοι
 μόνον ἔν γε τοῦτο φυλάττετο, μιᾶς εἶναι τέχνης
 αὐτά, εἴτ' εἶδη βούλει καλεῖν εἴτε μέρος, κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν οἶμαι τρόπον ἔχει ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς· ἄλλην μὲν
 20 τινα τέχνην ἑρῶ χειρουργικὴν, ἄλλην δὲ διαιτητικὴν,
 ἄλλην δὲ φαρμακευτικὴν, εἰ τοῦθ' ἔν μοι φυλάττετο
 μόνον, ὥς εἰς ταύταις ἀπάσαις σκοπός, δι' ὃν ἀναγκά-
 ζονται μιᾶς || εἶναι τέχνης μόρια. τὰ γοῦν ἀνομοιότατα 84
 συνάγειν οὗτος φαίνεται καὶ συνδεῖν καὶ ἀναγκάζειν
 25 εἰς μίαν ἅπαντα τέχνην συντελεῖν. ἐκκόπτει τις ἢ
 ἀποκόπτει τὸ σεσηπός, ἄλλος δ' ἀνατρέφει τε καὶ σαφ-
 κοῖ τὸ κοῖλον. ἐναντία μὲν οὕτως καὶ πάντῃ διαφέ-

1. κατατέμνοι L τέμνοι PA || 11. οὐδεὶς C οὐχ εἰς K || κοι-
 νός post σκοπός add. C om. K || 17. ἔν γε τοῦτο in rasura L² ||
 22. δι' ὃν P² δι' ὃν L || 24. οὗτος* οὕτως C || 27. ἐναντία*
 ἐναντίον C || post οὕτως in L scriptum erat εἰπόντι nunc ex-
 punctum || πάντῃ* πάντα C

μάξουσιν, ὥσπερ οἶμαι καὶ τοὺς ἀπὸ μορίων τινῶν
 ὠνομασμένους, ὧν ἐξαιρέτως προνοοῦνται. καὶ γὰρ
 οὖν καὶ τούτους ὀφθαλμικούς τε καὶ ὠτικούς καὶ
 ὀδοντικούς ἰατροὺς ὀνομάξουσιν, ἑτέρους δ' ἀπὸ τῆς
 ὕλης προσηγόρευσαν ἦτοι διαιτητικούς καὶ φαρμακευ- 5
 τικούς ἢ καὶ νῆ Δία βοτανικούς· εἰσὶ δ' οἱ καὶ οἶνο-
 δότας καὶ ἐλλεβοροδότας ἰατροὺς τινὰς ἐκάλεσαν ἐκ
 τοῦ πολλάκις αὐτοὺς θεάσασθαι ταῖς τοιαύταις ὕλαις
 847 χρωμένους. ἔχουσι γὰρ οἶμαι || λογικὰς ἀρχὰς ἔπαντες
 ἄνθρωποι φύσει καὶ γινώσκουσιν οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' 10
 ἥττον, ὥς ἔστι μὲν τι καὶ ταὐτὸν ἐν ταῖς ἐνεργείαις,
 ἔστι δέ τι καὶ διαφέρει. οὗ μὲν οὖν ἔνεκα γίνονται,
 ταὐτόν [ὑγεία παρὰ πᾶσιν ὁ σκοπός], ὁ τρόπος δ' οὐχ
 εἰς ἀπασῶν, ἀλλ' εἰς ἀριθμὸν ἐξήκει πάμπολυν. εἰ μὲν
 δὴ τις, ὥσπερ καὶ Πλάτων ἐκάστου τὸν τρόπον τε 15
 καὶ καθόλου σκοπὸν μίαν ἐπιστήσας τέχνην, εἴτ' εἰς
 εἶδη τε καὶ διαφορὰς τέμνων αὐτὴν αὖθις ἐκείνων τῶν
 τμημάτων ἕκαστον ὀνομάζει τέχνην, οὕτω καὶ αὐτὸς
 ἐθελήσειε διαιτητικὴν τινα καὶ φαρμακευτικὴν καὶ
 χειρουργικὴν ὀνομάζειν τέχνην, οὐκ ἂν ἔχοιμι τούτῳ 20
 γ' οὐδὲν ἐγκαλεῖν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῶν εἰρημένων
 ἕκαστον τέμνων, οἶον τὴν δίαιταν εἰς τε τὰ προσφε-
 ρόμενα καὶ κενούμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἔξωθεν προσ-
 πίπτοντα, καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἰδίαν τινὰ τέχνην
 ἐπιστήσειεν, οὐδ' ἂν τούτῳ τι μεμφαίμην. οὐδὲ γὰρ 25

7. ἐλεβοροδότας P¹ ἐλεβοροδότας P² A || 8. ταῖς om. A || τοι-
 αύταις om. LP¹ add. P² in marg. || 11. μὲν τι L μὲν τοι PA
 ἐν τι B || 12. οὖν om. L¹ add. L² || 13. verba ὑγεία παρὰ πᾶσιν
 ὁ σκοπός ab interprete addita esse ratus inclusi || 14. πάμπό L
 πάμπολυν A || 21. καὶ ἐν L¹ (nunc ἐν erasum) καὶ PA || 25. τοῦ-
 του PA || μεμφαίμην L μεμφαίμην (sic) PA μεμφοίμην Ch

οὐδ' εἰ πάλιν αὐτὰ ταῦτα κατατέμνοι πολυειδῶς ἄχρη-
 τῶν κατὰ μέρος, οὐκ ἂν κωλύσαιμι λέγειν αὐτόν, ὥς
 ἐν τοῖς || προσφερομένοις ἄλλη μὲν ἐστὶ τέχνη φαρμά- 84
 κων, ἄλλη δ' ἐδέσμάτων, ἄλλη δὲ πομάτων, καὶ καθ'
 5 ἕκαστον αὐτῶν ἐδέσματος τοῦδε καὶ τοῦδε καὶ πόμα-
 τος τοῦδε καὶ τοῦδε καὶ φαρμάκων τοῦδε καὶ τοῦδε
 συγχωρήσαιμ' ἂν ἰδίαν εἶναι λέγειν τὴν τέχνην· εἰ δ'
 οἴεται ταύτας ἀλλήλων διαφέρειν τὰς τέχνας, ὥς
 ἀριθμητικὴν, εἰ τύχοι, ῥητορικὴς ἢ ταύτην οἰκοδομι-
 10 κῆς τε καὶ τεκτονικῆς, οὐκ ἂν ἔτι συγχωρήσαιμι. ταύ-
 ταις μὲν γὰρ οὐδεὶς ἐστὶ σκοπὸς κοινός, ἐκείναις δὲ
 ταῖς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἰρημέναις εἰς κοινὸς ἀπάσαις
 πρόκειται σκοπός, ὕγεια. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς ῥητορι-
 κῆς, μιᾶς οὔσης τέχνης, ἄλλην μὲν τινα προοιμίον,
 15 διηγήσεως δ' ἄλλην καὶ πίστεων γε καὶ τῶν καλου-
 μένων ἐπιλόγων ἄλλην εἶναι συγχωρήσω τέχνην, εἰ μοι
 μόνον ἔν γε τοῦτο φυλάττετο, μιᾶς εἶναι τέχνης
 αὐτά, εἴτ' εἶδη βούλει καλεῖν εἴτε μέρη, κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν οἶμαι τρόπον ἔχει ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς· ἄλλην μὲν
 20 τινα τέχνην ἑρῶ χειρουργικὴν, ἄλλην δὲ διαιτητικὴν,
 ἄλλην δὲ φαρμακευτικὴν, εἰ τοῦθ' ἔν μοι φυλάττετο
 μόνον, ὥς εἰς ταύταις ἀπάσαις σκοπός, δι' ὃν ἀναγκά-
 ζονται μιᾶς || εἶναι τέχνης μόρια. τὰ γοῦν ἀνομοιότατα 84
 συνάγειν οὗτος φαίνεται καὶ συνδεῖν καὶ ἀναγκάζειν
 25 εἰς μίαν ἅπαντα τέχνην συντελεῖν. ἐκκόπτει τις ἢ
 ἀποκόπτει τὸ σεσηπός, ἄλλος δ' ἀνατρέφει τε καὶ σαφ-
 κοῖ τὸ κοῖλον. ἐναντία μὲν οὕτως καὶ πάντῃ διαφέ-

1. κατατέμνοι L τέμνοι PA || 11. οὐδεὶς C οὐχ εἰς K || κοι-
 νός post σκοπός add. C om. K || 17. ἔν γε τοῦτο in rasura L² ||
 22. δι' ὃν P² δι' ὃν L || 24. οὗτος* οὕτως C || 27. ἐναντία*
 ἐναντίον C || post οὕτως in L scriptum erat εἰπόντι nunc ex-
 punctum || πάντῃ* πάντα C

ροντα δόξει τὰ πράγμαθ' ὑπάρχειν. αἱ τε γὰρ ἐνεργεῖαι
 διαφέρουσι πολὺ καὶ τὸ γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν ἐναν-
 τίων. ὁ μὲν γὰρ [καὶ] τῶν ὄντων ἀφαιρεῖ τι, τῷ δ'
 ἔργον γεννῆσαι τιν' οὐσίαν οὐκ οὔσαν. ἀλλ' οὐδετέρῳ
 γε τοῦτ' αὐτὸ πρόκειται καθ' αὐτό, τῷ μὲν ἐκκόψαι 5
 τι, τῷ δὲ γεννῆσαι, ὥσπερ οὐδὲ καῦσαι τι καὶ τεμεῖν
 οὐδ' ἄλλο τῶν πάντων οὐδὲν αὐτὸ δι' ἑαυτὸ μεταχει-
 ρίζεται τις, ἀλλ' ὥς ἄνευ τούτου τυχεῖν ὑγείας οὐ
 δυνάμενος, ἐφ' ἣν ἐπείγονται μὲν ἅπαντες, οὐ μὴν
 ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς χρώμενοι. διὰ μὲν δὴ τὸ κοινὸν 10
 τοῦ σκοποῦ πάντες ἰατροὶ καλοῦνται, διὰ δὲ τὸ τῆς
 ἐνεργείας ἢ τῆς ὕλης ἢ τοῦ μορίου διάφορον ἦτοι
 χειρουργὸς ἢ φαρμακευτὴς ἢ ὀφθαλμικός, χειρουργὸς
 μὲν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, φαρμακευτὴς δ' ἀπὸ τῆς ὕλης,
 850 ὀφθαλμικός δ' ἀπὸ τοῦ μορίου. τῷ γὰρ καὶ τὰ || μόρια 15
 θεραπευόμενα διαφέρειν ἀλλήλων οὐκ ὀλίγον αὐτούς
 τε τοὺς θεραπεύοντας ἐνεργείαις τε καὶ ὕλαις χρῆσθαι
 διαφόροις οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν, οἱ δ' ἀπὸ τῶν
 μορίων, οἱ δ' ἀπὸ τῶν ὕλων ὠνομάσθησαν ὀφθαλμι-
 κοί τε καὶ χειρουργικοὶ καὶ φαρμακευταί, κοινῇ δ' 20
 ἅπαντες ἀπὸ τοῦ τέλους ἰατροί. δέδεικται γὰρ ἐμ-
 προσθεν, ὥς ἅπαντα τέχνη περὶ τὸ τῆς ὑποβεβλημένης
 οὐσίας ἀγαθὸν ἔσπευκεν, ἔνθ' ἔν τι καθ' ἐκάστην αὐ-
 τῶν ἐστὶ τὸ πρῶτον ἀγαθόν. εἰ δ', ὅτι καλῶς ἀναρ-
 ράπτων ὅδε τις τὰ βλέφαρα κακῶς, εἰ τύχοι, φαρμα- 25
 κεύει καὶ τις ἄριστος ὢν ἐν φαρμακείᾳ διαιτῶν ὀρθῶς
 οὐκ ἐπίσταται καὶ τοῦτ' ἄλλος ἡσυχῶς οὐκ ἐργυμνά-

1. πράγμαθ' L πράγματα PA || 3. [καὶ]* || 5. τῷ μὲν] τὸ
 μὲν LP¹ || 6. τῷ δὲ] τὸ δὲ LP¹ || 10. αὐτῶν P¹ αὐταῖς P² ||
 14. δ' L δὲ PA || 15. τῷ ante γὰρ in rasura L || 16. αὐτούς τε
 καὶ PA καὶ del. Ch || 23. ἔνθεν τοι (τοι add. L³ s. l.) L ἔνθ'
 ἔν τι PA

πατο τὰς χεῖρας, ἐτέρας ἀλλήλων πάντη τὰς τέχνας
 ὑποληψόμεθα, πρῶτον μὲν οὐ τρεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ
 τριακοσίας οὕτω γε ποιήσομεν· ὁ μὲν γὰρ τις καθε-
 τήρι χρῆται καλῶς, ὁ δὲ κλυστήρι, φλεβοτομεῖ δ' ἄλλος,
 5 ἀρτηριοτομεῖ δ' ἕτερος· εἴθ' ὅταν εὗρεθῇ τις ἅπαντα
 καλῶς ποιῶν, οὕτως αὖ πάλιν ἅπασαι μία γενήσονται.
 καὶ μὴν ἑκατέρως || μοχθηρόν, ἢ διὰ τὴν ἀφυΐαν τῶν 851
 τεχνιτῶν εἰς πολλὰς κατακερματίζειν τὴν μίαν ἢ διὰ
 τὴν εὐφυΐαν εἰς μίαν ἀνάγειν τὰς πολλὰς. ὁ μὲν γὰρ
 10 πρότερος λόγος οὔτε τὴν δητορικὴν ἐάσει μίαν εἶναι
 τέχνην οὔτε τὴν ἀριθμητικὴν ἢ γεωμετρικὴν ἢ μουσικὴν
 οὐδ' ἄλλην τινὰ τῶν ἀξιολόγων, ἃς διὰ τὸ μέγεθος οἱ
 πολλοὶ τῶν μεταχειριζομένων ἀδυνατοῦσιν ὅλας ἐκμαν-
 θάνειν· ὁ δὲ δεύτερος εἰς μίαν ἀνάξει τέχνην ἐνίοτε
 15 τὰς μηδαμῶς κοινωνούσας· εἰ γὰρ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος
 ἀριθμητικὸς θ' ἅμα καὶ γραμματικὸς εἴη καὶ φιλόσο-
 φος, ἐξέσται τινὶ μιᾷ εἶναι νομίζειν ἅπασας μόρια.

Cap. XXV. Μὴ τοίνυν μήτε τῷ πλήθει τῶν ἐργα-
 ζομένων τὰς τέχνας ἀλλὰ τοῖς προκειμένοις σκοποῖς
 20 διαιρώμεθα μήτ' εἰς τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας ἀπο-
 βλέπωμεν ἀλλ' εἰς τὰς καθόλου. κοινὸν γὰρ ἔν ἐπὶ
 πάσαις ταῖς κατὰ μέρος ἐνεργείαις ἐκάστη τῶν τεχνῶν
 εὐρήσεις τι· διὸ καίτοι πάμπολυ δοκοῦσαι διαφέρειν
 ὅμως οὐ κεκώλυνται μιᾷ εἶναι τεχνῆς μόρια. τὸ γοῦν
 25 ὑφαίνειν ἱμάτιον οὐδὲν ἄλλ' ἐστὶν || ἢ κρόκας στήμοσι 852
 διαπλέκειν. ἄρ' οὖν ἕτερόν τι τοῦδε τὸ ῥάπτειν ἐστίν;
 οὐδαμῶς, ἀλλὰ κἂν τούτῳ διαπλέκονται κρόκαι στή-

8. τεχνῶν PA || 9. ἀνάγειν* ἄγειν C || 10. verba οὔτε τὴν
 δητορικὴν ἐ. μ. εἰ. τέχνην om. L¹ add. L² in marg. || 11. οὔτε
 τὴν ἀριθμ. ἢ in rasura L² || 13. ἀδυνατοῦντες P¹ ἀδυνατοῦσιν P² ||

23. καίτοι* καὶ τι C || πάμπό² L || 26. τοῦ ῥάπτειν PA

μοσιν. ὥς εἴ γε καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἐβούλετό τις
 ἄνευ τῆς ὑφαντικῆς ἐνεργείας ἑτέρῳ τρόπῳ διαπλέξαι
 τὰς κρόκας τοῖς στήμοσιν, ἦτοι καθ' ὃν νῦν ἠπῶνται
 τὰ θαγέντα τῶν ἱματίων ἢ καθ' ὃν τοὺς ταλάρους ἢ
 τὰς σπυρίδας ἢ τὰ δίκτυα πλέκουσιν, ἐποίησε μὲν ἂν
 οὐδὲν ἥτιον ἱμάτιον, ἀλλ' ἐν χρόνῳ παμπόλλῳ. στοχα-
 ζόμενοι τοίνυν οὐχ ἀπλῶς τοῦ τέλους, ἀλλὰ τοῦ θᾶττον
 ἐξικέσθαι πρὸς αὐτὸ τὴν διὰ τῶν ἰστών ἐπενόησαν
 ὑφαντικὴν οὐκ ἐν τῷ καθόλου τῶν εἰρημένων δια-
 λάττουσαν ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ μέρος. οὕτω δὲ καπὶ τῆς
 ἱατρικῆς ἀνάριθμα μὲν οὖν ὥς οὕτω φάναι τὰ κατὰ
 μέρος, ἀλλὰ τό γε καθόλου πᾶσιν ἔργον κοινόν· ὃ τε
 γὰρ ἀφαιρῶν τι τοῦ σώματος ὥς περιττὸν ὃ τε προσ-
 τιθεὶς ὥς λείπον ἐν ἄμφω ποιοῦσι καθόλου τὴν κατὰ
 φύσιν ἐκπορίζοντες τῷ σώματι συμμετρίαν, ἣτις ἦν
 ὑγίεια· οὕτω δὲ καὶ ὁ θερμαίνων καὶ ὁ ψύχων καὶ ὁ
 ξηραίνων καὶ ὁ ὑγραίνων. ||

853 Cap. XXVI. Ὡς γάρ, εἰ καὶ κατ' ἀρχὰς εὐθύς οἶόν
 τ' ἦν ἡμῖν γεννησθαι ζῶον, οὐκ ἄλλῳ μὲν [οὖν] ἂν
 τινι λόγῳ τὴν γενεσιν αὐτοῦ τὴν πρώτην, ἄλλῳ δ' ἂν
 ἐποιούμεθα τὴν ἐπανόρθωσιν, οὕτως, ἐπεὶ μηδέτερον
 τούτων αὐτοὶ πρῶτως ποιοῦμεν, ἀλλ' ἢ φύσις ἐστὶν ἡ
 καὶ δημιουργοῦσα πρώτη τὸ ζῶον καὶ νῦν ἰωμένη νο-
 σοῦν, οὐκ ἄλλῳ μὲν τρόπῳ σάρκα πρότερον ἐδημιούρ-
 γησεν, ἄλλῳ δὲ νῦν, οὐδ' ἄλλῳ μὲν τρόπῳ τὴν τροφήν 25

3. καθ' ὃν L¹ καθὸ L³P, item v. 4 || ἠπῶντο PA || 5. μὲν
 add. L om. PA || 7. τοῦ ante θᾶττον om. PA || 11. post
 ἀνάριθμα librarius repetivit πολλὰ καὶ ἀνάριθμα, quae verba
 nunc erasa sunt L || 13. προστιθεὶς L προσθεὶς PA || 15. ἐκπο-
 ρίζουσι LP¹ ἐκπορίζοντες P² || 18. γὰρ εἰ in rasura L || 19. [οὖν]* ||
 22. αὐτοὶ LP αὐτὴν A αὐτῶν Ch || πρῶτως LP² πρῶτοι P¹A ||
 24. verba σάρκα πρότερον ἐδημιούργησεν ἄλλῳ δὲ νῦν οὐδ' ἄλλῳ
 μὲν τρόπῳ e cod. L restitui, PA om.

ἐπὶ τῶν κυουμένων, ἄλλω δὲ νῦν ἐπισπᾶται, ἀλλὰ καὶ
 ταῦθ' ὁμοίως ἐργάζεται καὶ τρέφει καὶ διακρίνει καὶ
 ἀποκρίνει καὶ πάνθ' ἀπλῶς εἰπεῖν ὥσανύτως ἐργάζεται
 νῦν τε καὶ τότε. ὅτι δ' ὁ ἰατρὸς τῆς φύσεώς ἐστιν
 5 ὑπηρέτης [οὐδὲ πρώτη τέχνη τις ἐκείνης] καὶ ὅτι καλῶς
 εἴρηται 'φύσις ἐξαρκεῖ πάντα πᾶσιν', ἀλλὰ καὶ ὡς τὰς
 νόσους αὐτὴ κρίνει καὶ ὡς εἰσὶν αἱ φύσεις τῶν νούσων
 ἰατροί, παλαιοῖς ἀνδράσιν αὐτάρκως εἰρημένα, τί ἂν
 ἔτι δεοίμην ἐγὼ διέρχεσθαι; τὸ γὰρ εἰς τὰ παρόντα
 10 χρήσιμον ἀναμιμνήσκω μόνον, ὡς οὐκ ἄλλης μὲν τέχνης
 τὸ ποιεῖν, ἄλλης δ' ἐπὶ ὁρθοῦσθαι τὸ πεπονθὸς ἀλλὰ 85
 τῆς αὐτῆς· εἰ δὲ καὶ μὴ τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν ἰατρι-
 κὴν ἐδείξαμεν ἔμπροσθεν οὐχ ὥσπερ τὴν ἱματιουργικὴν
 εἰς οὐσίαν ἄγουσαν ὃ πρότερον οὐκ ἦν, ἀλλὰ τῇ τὰ
 15 πεπονθηκότα τῶν ἱματίων ἐπανορθοῦμένη προσεικνύαν.
 ἐδείξαμεν δὲ καί, ὡς τὸ φυλάττειν ὅτιοῦν διττόν ἐστι
 καὶ ὡς θάτερον αὐτοῦ γένος, ἐξ οὐπέρ ἐστι καὶ τὸ
 προκειμένον ἡμῖν νῦν τὸ ὑγιεινόν, ἐπανορθοῦται κατὰ
 βραχὺ τὰ πονοῦντα καὶ ταύτῃ λανθάνει τοὺς πολλοὺς
 20 ὡς ἔτερον ὃν τῷ γένει τοῦ θεραπευτικοῦ.

Cap. XXVII. Τὸ δ' οἶεσθαι τέλος εἶναι τι τοῦτ'
 αὐτὸ τὸ ποιεῖν οἰκίαν ἢ ἱμάτιον ἢ σκεῦος ἢ ὑγίειαν,
 ἀνθρώπων ἐστὶ μὴ δυναμένων ἀπὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ
 διακρίναι τὴν πρὸ τοῦ τέλους ἐνέργειαν· οὐ γὰρ οἰκο-

1. ἐπισπᾶται* ἐπίσταται C || 5. ὑπηρέτης cf. Hipp. Epid. I 5 (t. II 636 L.) || [οὐδὲ πρώτη τέχνη τις ἐκείνης]* || οὐδὲ] οὐ δὲ A cum asterisco ἢ δὲ οὐδὲ B ἢ δὲ Ch || 6. φύσις κτλ. Hipp. d. alim. 15 (t. IX 102 L.); cf. Gal. V 791. XV 306. || παντάπα-
 σιν C || 7. αὐτὴ* αὐτῶν C || 8. ἰατροί] cf. Hipp. Epid. VI 5 (t. V 314 L.) Gal. V 790 extr. || 12. ἀλλὰ add. L¹ s. l. || 16. δὲ L
 οὐδὲ PA || 17. οὐπέρ L οὐ PA || 19. ταύτῃ L ταῦτα PA || 24. πρὸ
 add. C om. B || verba γὰρ οἰκοδομεῖν usque ad τέλος ἐστὶ om
 L¹ add. in marg. L²

δομεῖν οἰκίαν αὐτὸ δὴ τοῦτο τέλος ἐστὶ τῆς οἰκοδομικῆς, ἀλλ' οἰκία, καθάπερ οὐδ' ὑφαίνειν ἐσθῆτα καὶ ναῦν συμπήττειν καὶ σκίμποδα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ δημιουργηθέν, ὃ δὴ καὶ πανσαμένων τῆς ἐνεργείας τῶν τεχνιτῶν ἔτι διαμένει. καὶ ταύτῃ γε 5
 855 διήνεγκαν αἱ ποιητικαὶ τέχναι || τῶν μόνον πρακτικῶν, ὅτι τῶν μὲν πρακτικῶν, ὅταν ἐνεργοῦσαι παύσωνται, πέπνυνται καὶ τὸ τέλος. οὐδὲν γοῦν ἔστι δεῖξαι τῆς ὀρχηστικῆς παρ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, οἷον τῆς τεκτονικῆς τὸν σκίμποδα καὶ τῆς οἰκοδομικῆς τὴν οἰκίαν 10
 καὶ τῆς ἱατρικῆς τὴν ὑγίειαν. οὐκ οἰκοδόμησις οὖν, ὥσπερ ὀρχησις, ἐστὶ τὸ τέλος τῆς οἰκοδομικῆς, ἀλλ' οἰκία, τῆς ἐνεργείας ἕτερόν τι· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τῆς ὑφαντικῆς οὐδ' ὑφανσις οὐδ' ὑφαίνειν οὐτ' ἐσθῆτος ποίησις ἢ γένεσις, ἀλλ' ἐσθῆς. ὡσαύτως δ' οὐδὲ πολ- 15
 ησις ἢ γένεσις ἢ ἐπανόρθωσις ὑγείας ἐστὶ τὸ τέλος τῆς ἱατρικῆς ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐνέργειά τις ἢ γε καθόλου τοῦ τεχνίτου, καθάπερ αἱ κατὰ μέρος ἦσαν ἐν τῷ τέμνειν καὶ καίειν καὶ κατατείνειν ἄρθρα καὶ κῶλα καὶ διαπλάττειν καὶ ἐπιθεῖν καὶ τούτων ἔτ' ἀνωτέρω 20
 καὶ γενικώτεραι χειρουργεῖν καὶ φαρμακεύειν καὶ διαιτᾶν, ἀλλ' ὑγία τὸ τέλος ἐστίν, ὃ καὶ πανσαμένου τῆς ἐνεργείας τοῦ τεχνίτου δεικνύειν ἔχομεν. οὐδ' οὖν οὐδὲ τὸ φυλάττειν ὑγίειαν ἢ ἐπανορθοῦσθαι τέλος οὐδ' ὅλως τὸ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐνέργεια, τέλος 25
 856 δ' || <ῆ> ὑγία. τὴν δὲ κοινὴν καὶ γενικὴν ἐπὶ πάσαις ταῖς κατὰ μέρος ἐνεργείαις ἄλλος μὲν ἄλλως ὀνομάζει,

3. συμπήττειν C corr. B || 7. παύσονται C corr. Ch || 14. ὑφάν-
 τησις PA || 15. ἐσθῆς] ἐσθῆτες L ἐσθῆτος P¹ corr. P² || 18. τοῦ
 τεχνίτου L τῆς τέχνης PA || 20. ἔτ' L ἔτι PA || ἀνωτέρω L¹
 ἀνώτερα L² || 22. τὸ τέλος L τέλος PA || 26. <ῆ>*

δηλοῦσι δ' ἅπαντες ἐν καὶ ταὐτὸν ὃ θ' ὑγιάζειν λέγων
 ὃ θ' ὑγίειαν ποιεῖν ὃ τε ποιήσιν ὑγίειας ὃ θ' ὑγίανσιν.
 ἑτέρω δὲ τρόπῳ καὶ οἶδε ταὐτὸν τούτοις λέγουσιν ὃ
 τε τὴν ἰασιν τῶν νοσημάτων εἰπὼν ἢ τὴν θεραπείαν
 5 ἢ τὴν θεράπευσιν τῶν νοσοῦντων ἢ τὸ ἰᾶσθαι νῆ
 Δί' ἢ τὸ τὰς νόσους ἐκκόπτειν ἢ τὸ τὴν ὑγίειαν ἀν-
 εἰσάγειν ὃ τε πάντα τὰ δέοντα πράττειν ὃ τε τὰς
 νοσοποιοὺς αἰτίας ἐξάγειν. οὐδεὶς γὰρ τούτων τὸ τέλος
 ἀλλὰ τὴν πρὸ τοῦ τέλους ἐνέργειαν λέγει, καθάπερ εἰ
 10 καὶ πρακτικὴ τις ἦν ἡ τέχνη περὶ τὸ σῶμα παραπλη-
 σίως ὀρχηστικῇ τε καὶ ὑποκριτικῇ.

Cap. XXVIII. Ἐπεὶ τοίνυν πολυειδῶς ἀποδέδεικται
 τὸ μὴ δεῖν κρίνειν τὰς τέχνας ταῖς κατὰ μέρος ἐνερ-
 γείαις ἀλλ' εἰς τὰς καθόλου τε καὶ πλησίον τοῦ τέλους
 15 ἀνάγειν, εἴτ' αὐτῶν ἐκείνων πειρᾶσθαι διορίζειν τὸ τέ-
 λος, ἕξῃς ἰδωμεν, || εἰ καὶ περὶ τὰς ὕλας αὐτῶν ὁμοίως 857
 ἔχει. φαίνεται γοῦν ὕλη τε μία πολλαῖς ὑποβεβλημένη
 τέχναις καὶ τέχνη μία παμπόλλαις ὕλαις χρωμένη.
 ξύλον μὲν γὰρ ὕλη κοινὴ καὶ ναυπηγῶ καὶ τέκτονι
 20 καὶ μηχανοποιῶ καὶ οἰκοδόμῳ καὶ ἄλλοις μυρίοις καὶ
 πηλὸς δὲ πολλῶν τεχνῶν ἐστὶν ὕλη καὶ λίθοι καὶ τᾶλλα
 σύμπαντα. ἰατρικῆς δ' αὖ τέχνης μιᾶς οὔσης ὕλαι
 μυρίαί, τό τε σῶμα αὐτὸ τὸ τὴν ὑγίειαν δεχόμενον
 ἐδέσματά τε καὶ πόματα καὶ φάρμακα σύμπαντα καὶ
 25 διαιτήματα. ταυτὶ μὲν οὖν ἰατρῶν ὕλαι, τὸ σῶμα δ'

1. ὑγιάζων P || 3. τούτοις add. L² || 6. Δί' L¹ Δία L² ||
 11. ὀρχηστικῆς τ. κ. ὑποκριτικῆς C corr. K || 16. post ἰδωμεν in
 L vocola exstitit nunc erasa || 18. post τέχναις add. καὶ τέχνη
 μία παμπόλλαις ὑποβεβλημένη τέχναις P¹ del. P² || post παμ-
 πόλλαις repetita vocabula ὑποβεβλημένη τέχναις καὶ τέχνη μία
 παμπόλλαις expunx. L² || 22. post μιᾶς in L initio scriptum erat
 τὲ nunc erasum || 25. ἰατρῶν Ch αἰτιῶν C

ὥς ἐξ οὗ τὸ τέλος ἢ ἐν ᾧ. δηλοῦν οὖν, ὥς οὐδ' ἐκ
 τῶν ὑλῶν χρηὴ κρίνειν τὰς τέχνας. οὐδὲ γὰρ εἴ τις
 ἐτέρας μὲν τὰς κοινὰς ὕλας καὶ ὥς ἂν εἴποι τις κατὰ
 συμβεβηκός, ἐτέρας δὲ τὰς οἰκείας τε καὶ προσεχεῖς
 ὑποθέμενος ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ἥ μὲν ἐστὶ φυσικὸν 5
 σῶμα τὸ ἡμέτερον, ὕλην αὐτὸ φαίη τῆς φυσικῆς ἐπι-
 στήμης ὑπάρχειν, ἥ δ' ὑγιαστὸν ἐστὶ, τῆς ἰατρικῆς,
 ἥ δ' εὐεκτικὸν ἢ εὐεξίας δεκτικόν, τῆς γυμναστικῆς,
 858 οὐδ' οὕτως ἐτέρῳ τινὶ πλήν τῷ τέλει || διακρίνει τὰς
 τέχνας· τὸ γὰρ ὑγιαστὸν τόδε τι λέγειν σῶμα γιγνώ- 10
 σκοντός ἐστὶν ἤδη τὸ τέλος. οὐ μὴν οὐδ' εἰ τοῖς θεω-
 ρήμασι διακρίνει τις τὰς τέχνας, ἐτέρωθεν ποθεν
 ἄρχεται, τῇ δυνάμει τοῦ τέλους· τὰ γὰρ οἰκεῖα τῶν
 τεχνῶν ἐκάστης θεωρήματα τὸ τέλος ὀρίζει τε καὶ
 κρίνει. ταῦτα γοῦν οἰκεῖα τῆς τέχνης ἐστίν, ἃ γι- 15
 γνώσκων τις εἰς τὸ τέλος ὠφελεῖται· καὶ γραμματικῆς
 δὲ καὶ μουσικῆς καὶ τεκτονικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστης
 ὅσα μὲν ἂν ἢ αὐτὸ τὸ τέλος ἀντικρὺς ἢ αὐτὸ τὸ βέλ-
 τιον ἢ τὸ θαῦτον ἐν αὐτῷ δύνηται παρέχειν, οἰκεῖα
 τῆς τέχνης ἐστίν, ὅσα δ' οὐδὲν ὠφελεῖ πρὸς τὴν τοῦ 20
 τέλουςποίησιν, οὐκ οἰκεῖα.

Cap. XXIX. Πανταχόθεν οὖν ὁ λόγος ἐπὶ τὸ τέλος
 ἔρχεσθαι κελεύει καὶ τούτῳ κρίνειν τὰς τέχνας· διὰ
 τοῦτο γὰρ ἐν ταῖς ἐνεργείαις ταῖς καθόλου καὶ τοῖς
 οἰκείοις θεωρήμασι καὶ ταῖς ἀρχαῖς <διαλλάττονσιν>. 25
 ἐξαλλάττονται γὰρ οὖν καὶ αἷδε κατὰ τὰ τέλη τῶν

1. οὐδ' L οὐκ PA || 6. τῆς* τις C || 7. ὑγιαστὸν L ὑγεία PA
 ὑγιεινόν Ch || 9. fort. οὐδ' οὗτος || 10. ὑγιαστὸν L in ras. P²
 ὑγιαστικόν P¹ ὑγιεινόν A || 12. ἐτέρωθεν ποθεν L ἐτέρωθί ποθι
 PA || 13. τῇ δυνάμει C ἢ τοῦ δυνάμει Ch || 17. δὲ LP τε A ||
 18. τὸ ante τέλος om. PA || 24. ταῖς ante καθόλου add. C om. B ||
 25. <διαλλάττονσιν>* || 26. κατὰ L καὶ PA

τεχνῶν. ἡ γὰρ ὑγίεια τὸ τέλος ἐστίν, ἐν θερμοῖς δ' αὕτη καὶ ψυχροῖς καὶ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς. || ἐν τούτοις 859
 δηλονότι καὶ ἡ τῆς ὕλης ἀρχὴ καὶ ἡ τῆς θεωρίας ἀρχὴ
 περὶ τὴν τούτου γνῶσιν, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως ἰατρῶ τε
 5 καὶ φυσικῶ. καὶ τοῦτο δ' αὐτὸ τὸ οὐχ ὡσαύτως ἀπὸ
 τοῦ τέλους τῶν ἐπιστημῶν ἐγνώσθη τε καὶ διεκρίθη
 καὶ προσηκόντως ἀεὶ τὸ τέλος ὁ λόγος ἐξευρίσκει κανόνα
 τε καὶ κριτήριον ἀπάντων τῶν κατὰ τὰς τέχνας. ἡ γὰρ
 τοι σύστασις ἀπάσης τέχνης τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν εἴλη-
 10 φεν. οὔτε γὰρ ἰατρικὴν ἂν τις ἔσπευσε συστήσασθαι,
 μὴ προποθέσας ὑγίειας, οὔτ' οἰκοδομικὴν, εἰ μὴ κέν-
 ταῦθα οἰκίας ὠρέχθη, οὔθ' ὑφαντικὴν, εἰ μὴ πρότερον
 ἐσθῆτος. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ τὰς τέχνας ἀπάσας συνιστᾷσα
 τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν εἴληφεν. ἐπιδέδεικται δ' ἑτέρωθι,
 15 πῶς ἂν τις ὑποκειμένου τοῦ τέλους τὴν τέχνην αὐτοῦ
 κατὰ μέθοδον ἐξευρίσκει, καὶ χρὴ πρότερον ἐν ἐκείνῳ
 γυμνάσασθαι τῷ λόγῳ τὸν ἀκριβῶς θέλοντα τοῖς ἐν-
 εστῶσιν ἀκολουθεῖν. εἴσεται γὰρ ἐναργῶς ὑπὸ μίαν
 τε καὶ τὴν αὐτὴν θεωρίαν ἄμφω πίπτοντα τὰ μόρια
 20 τὸ ὑγεινὸν καὶ τὸ θεραπευτικόν. ἐγὼ δ' ἂν εἰς τόδε
 τὸ γράμμα πάντα μεταφέρων τὰ || δι' ἑτέρων ἐπὶ 860
 πλεῖστον ἠκριβωμένα λάθοιμ' ἂν ἑμαυτὸν ὑπὲρ τὰς
 Μενεμάχου καὶ Μηνოდότου βίβλους ἀποτείνας αὐτό.

Cap. XXX. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἡ περὶ τὸ τοῦ σώματος
 25 ἀγαθὸν τέχνη μία πάντως ἐστίν, ἐκ τε τῶν εἰρημένων
 ἐμπροσθεν αὐτάρκως οἶμαι δεδειχθαι καὶ τῶν ἐξῆς
 ῥηθησομένων οὐδὲν ἦτον δειχθήσεται. οὐ μὴν ὃ τί
 γε προσῆκεν ὀνομάζειν αὐτήν, ἥδη πω πέφανται· τάχα

1. τὸ ante τέλος om. P¹ || 2. καὶ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς* κ. ὑγροῖς
 κ. ξηροῖς C || 11. προποθέσας L προπεποθείσαν P¹ προπεποθεί-
 σης P¹A || 16. ἐξευρίσκει PA || 24. post μὲν vocula erasa est L ||
 27. δειχθήσεσθαι LP δειχθήσεται A

γὰρ οὐτ' ἰατρικὴν οὔτε γυμναστικὴν ἀλλ' ἕτερόν τι.
 τάχα δ' οὐκ ἔστιν ὅλως ὄνομα τῆς τέχνης ἐκείνης ὥσ-
 περ οὐδ' ἄλλων πολλῶν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὀλίγον ὕστε-
 ρον ἐπισκεψόμεθα. τὸ δ' οὖν ἐν μὲν εἶναι τὸ τοῦ
 σώματος ἡμῶν ἀγαθόν, ὃ τί περ ἂν ᾗ, καθάπερ καὶ 5
 τῶν ἄλλων ἀπασῶν οὐσιῶν, εἶναι δὲ καὶ τέχνην αὐτοῦ
 μίαν, εἶπερ τι καὶ ἄλλο τῶν πάντων, ἀληθὲς εἶναι
 φημι καὶ τὴν αὐτὴν γε μέθοδον ἀμφοῖν ὑπάρχειν.
 μιᾶς οὖν οὔσης περὶ τὸ τοῦ σώματος ἀγαθὸν τέχνης
 ἤδη σκοπώμεθα σύμπαντ' αὐτῆς τὰ μόρια· πάντως γὰρ 10
 861 πού || κατοψόμεθα καὶ τὸ καλούμενον ὑγιεινὸν ἦντιν'
 ἔχει τὴν δύναμιν. ἵνα δὲ κἀνταῦθα μεθόδῳ τινὶ ποι-
 ῶμεθα τὴν τομὴν, ἐπισκεψόμεθα τὸ γένος τῆς περὶ τὸ
 σῶμα τέχνης. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐν αὐτῷ μόνῳ τῷ θεω-
 ρῆσαι τὸ τέλος αὐτῆς ἔστιν ὥσπερ τῆς ἀριθμητικῆς τε 15
 καὶ ἀστρονομικῆς καὶ φυσικῆς, ἀλλὰ τι καὶ πράττει
 περὶ τὸ σῶμα, παντὶ δῆλον· ὅτι δ' οὐδ' ἐν αὐτῷ τῷ
 πράττειν τελευτᾷ καθάπερ ἡ ὀρχηστική, μηδέν, ὅταν
 ἐνεργοῦσα παύσῃται, δεῖξαι δυναμένη, καὶ τοῦτ' εὖ-
 δηλον εἶναι νομίζω. δῆλον οὖν, ὡς ἦτοι τῶν ποιητι- 20
 κῶν ἢ τῶν κτητικῶν ἔστι τεχνῶν, ἐπειδὴ μήτε τῶν
 θεωρητικῶν εὐρέθη μήτε τῶν πρακτικῶν. ἀλλ' οὐκ
 ἔστι τῶν κτητικῶν ὥσπερ ἡ ἀσπαλιευτική τε καὶ ἡ
 ἀγκιστρευτική καὶ τὸ σύμπαν εἰπεῖν ἡ θηρευτική· χει-
 ροῦνται γὰρ αὗται τῶν ὄντων τι καὶ κτῶνται, ποιοῦσι 25
 δ' οὐδὲν [αὗται] πρότερον οὐκ ὄν. ἐκ λοιπῶν οὖν τῶν
 ποιητικῶν ἔστιν ἡ περὶ τὸ σῶμα τὰνθρώπου τέχνη.

3. τοῦτο L² in rasura || 4. ἐπισκεψόμεθα PA || 5. ἡμῶν*
 ἡμῶν P; codicis L scriptura ob compendii ambiguitatem incerta
 est || 9. οὖν add. L² || 10. σκοπούμεθα C corr. Ch || 12. ἵνα δὲ L
 ἵνα PA || 13. ἐπισκεψόμεθα L ἐπισκεψόμενοι PA || 26. αὗται in
 rasura L, inclusi

διπλὸν δὲ καὶ τούτων ἐστὶ τὸ ἔργον· ἡ γὰρ ὅλον τι
 ποιῶσι πρότερον || οὐκ ὅν ἢ κατὰ μέρος ἐπανορθοῦν- 86
 ται πεποννηκός. ἀλλ' ἡ ζητουμένη νῦν τέχνη ποιεῖν μὲν
 ἀδύνατος ὅλον ἀνθρώπου σῶμα, κατὰ μέρη δ' ἐπανορ-
 5 θοῦσθαι δύνανται παραπλησίως τῇ τῶν ἱματίων ἀκεστικῇ
 καὶ οὐδ' ἐνταῦθα πάντα τὸν αὐτὸν ἐκείνην τρόπον. ἡ
 γὰρ φύσις οὕτω γε καὶ ποιεῖ τὸ σῶμα καὶ αὐθις
 ἐπανορθοῦται κάμνον ὥς ἡ περὶ τὴν ἐσθῆτα τέχνη.
 ταύτης δ' ὑπηρετικὴ τίς ἐστὶν ἡ νῦν ζητουμένη. συγ-
 10 χωρεῖσθω οὖν, ἴν' ὁ λόγος προῖη, καλεῖν ἡμᾶς αὐτὴν
 ἐπανορθωτικὴν. ἀλλ' ἥτοι κατὰ μεγάλα τὴν ἐπανόρ-
 θωσιν ἢ κατὰ σμικρὰ ποιεῖται. τὸ μὲν δὴ κατὰ μεγάλα
 μόρια αὐτῆς ἱατρικόν τε καὶ θεραπευτικὸν ὀνομαζέσθω,
 τὸ δὲ κατὰ σμικρὰ φυλακτικόν. ἔστι μὲν οὖν καὶ αὐ-
 15 τοῦ τοῦ κατὰ μεγάλα παμπόλλη τις ἡ διαφορά· πᾶν
 γὰρ ποσὸν εἰς ἀνὰριθμόν τι πλῆθος ἐγχωρεῖ τέμνειν.
 ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ πρόκειται νῦν ὑπὲρ αὐτῶν λέγειν,
 ἀφείσθω μὲν τοῦτο, τεμνέσθω δὲ τὸ κατὰ σμικρὰ.
 δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο τέμνεσθαι διαφοραῖς ἐπισήμοις τρι-
 20 χῶς. ἡ γὰρ τὸν ἄκρως τε καὶ τελέως ὑγιαίνοντα παρα-
 λαβὼν ἐν τούτῳ φυλάττει καὶ || τουτὶ μὲν αὐτὸ τὸ 86
 τμήμα προσαγορεύουσιν εὐεκτικόν· ἕτερον δ' ἀναθρε-
 πτικὸν τῶν νενοσηκότων, ὃ δὴ καὶ καλοῦσιν ἔνιοι τῶν
 νεωτέρων ἱατρῶν ἀναληπτικόν· ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν
 25 ἐστὶ τὸ καλούμενον ὑπ' αὐτῶν ἰδίως ὑγιεινόν· κοινῶς
 γὰρ καὶ τοῦτο φυλακτικὸν ἅμα καὶ ὑγιεινὸν ὀνομάζε-
 ται. ταῦτ' οὖν τὰ τρία μόρια τοῦ φυλακτικοῦ τὰ νῦν
 εἰρηγμένα τὸ ἀναληπτικόν, τὸ ὑγιεινόν, τὸ εὐεκτικόν
 ἐστὶ μὲν τοῦ κατὰ σμικρὰ ἐπανορθωτικοῦ μέρους τῆς

5. ἱαμάτων pro ἱματίων PA || 19. ἐσήμοις LP ἐπισήμοις
 26. καὶ ante ὑγιεινὸν om. L εἰ P¹ καὶ P² in marg.

δὲ θάτερον. ὀνομάζεσθαι δὲ τὸ φυλακτικὸν τοῦτο καὶ
 ὑγιεινόν· εἶναι δ' αὐτοῦ τρία τμήματα, τὸ μὲν ἀνα-
 ληπτικόν, τὸ δ' εὐεκτικόν, τὸ δ' ὁμωνύμως τῷ παντὶ
 προσαγορευόμενον ὑγιεινόν. εἴτ' οὖν τὸ σύμπαν φυ-
 λακτικὸν εἴτε τὸ μόριον αὐτοῦ ζητεῖ τις ὁποτέρως ἐστὶ 5
 τέχνης, ἢ ἰατρικῆς ἢ γυμναστικῆς, ὅλον αὐτὸν χρὴ
 τὸ πρᾶγμα διελθόντα, καθάπερ ἐγὼ νῦν ἐποίησα, λέ-
 γειν οὕτως ἐφεξῆς, ὥς μὲν οὕσης τῆς περὶ τὸ σῶμα
 τέχνης ἐξεστίν, ὃ τάν, εἰ βούλει, καλεῖν αὐτὴν ἰατρι-
 κήν, εἰ δ' οὐκ ἐθέλεις οὕτω, γυμναστικήν· εἰ δ' οὐδὲ 10
 τοῦτο, τὴν ὅλην ἀνώνυμον εἰπὼν εἶναι τὸ μὲν ἕτερον
 αὐτῶν τμήμα κάλει ἰατρικήν, τὸ δ' ἕτερον γυμναστι-
 κήν· εἰ δὲ μηδ' οὕτως ἐθέλεις, ὑγιεινήν τινα τέχνην,
 τὴν ἀντιδιαρουμένην τῇ θεραπευτικῇ, καὶ ταύτης, εἰ
 867 βούλει, μέρη διαιτητικήν εἰπὲ καὶ γυμναστικήν. εἰ γάρ 15
 καθ' ἕκαστον ἐξηγήσῃ τῶν ὀνομάτων, οὕτως ἀκολουθή-
 σει σοι τὸ σύμπαν.

Cap. XXXII. Ἰώ, φασὶ τινες ἐπὶ τούτοις, ἀλλ'
 οὐχ, ὥς ἂν ἐγὼ φάναί βουληθῶ, διαιρεῖσθαι χρὴ περὶ
 τῶν ὀνομάτων, ἀλλ' ὥς ὀρθῶς ἔχει διελθεῖν. αὐτίς 20
 οὖν ἡμῖν ἐστὶ καὶ τούτοις ἀποκριτέον ὡς πῶς· εἰ
 μέλλεις μνημονεύειν, ὃ οὗτος, ὥς οὐκέτι περὶ πραγ-
 μάτων ἢ σκέψις, ἀλλ' ἐξηγήσιν ὀνομάτων μοι προβέ-
 βληκας, οὐδὲ τοῦτ' ἀναδύομαι. φημὶ δὴ σοι καθόλου
 περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ μόνον τούτων ἀλλὰ καὶ τῶν 25
 ἄλλων ἀπάντων οὐδὲν ἔχειν εἰπεῖν σοφόν, ἀλλ' εἴτ' ἐκ
 τῆς τῶν Ἀσσυρίων εἴη φωνῆς τοῦνομα, παρὰ τῶν

1. ὀνομάζεσθαι P¹ ὀνομάζεται P² || 6. ἄρα L || αὐτὸν* αὐτὸ C ||
 χρῆναι LP¹ χρὴ P² || 9. ὃ τάν L ὅταν P om. A || 13. μήθ' L ||
 16. ἐξηγήσει P¹ ἐξηγήσῃ P² || 17. σοι add. LP om. A || 23. προ-
 βέβληκας L¹ προῦβέβληκας L² P προῦβέβληκεν A || 24. καθ' ὅλον
 add. L om. PA || 27. εἴη* ἢ C

Ἀσσυρίων αὐτῶν μανθάνειν χρῆναι τὸ πρᾶγμα, καθ'
 οὗ τὸ ὄνομα λέγουσιν, εἴτ' ἐκ τῆς τῶν Περσῶν ἢ
 Ἰνδῶν ἢ Ἀράβων ἢ Αἰθιοπῶν ἢ ὅλως ὠντινωοῦν,
 ἐκείνων πυνθάνεσθαι. τὸ γὰρ ὄνομα ῥηθὲν αὐτὸ καθ'
 5 αὐτὸ μόνον οὐδὲν ἐνδείκνυται. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν ἀκή-
 κοας. εἰσὶ δ' οἱ λέγουσιν ἐνδείκνυσθαι σφίσι τοῦτομα
 καὶ τούτους ἐγὼ || πάμπολλα συναθροίσας ὀνόματα 86
 Κελτῶν καὶ Θρακῶν καὶ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ἐκέλευον
 ἐφ' ἐκάστου λέγειν τὸ δηλούμενον πρᾶγμα· τῶν δ' ἐν
 10 τῇ τῶν Ἑλλήνων φωνῇ μόνῃ δύνασθαι τοῦτο ποιεῖν
 εἰπόντων, ἐξῆς προὔτεινα λιμένα· τῶν δ' εἰπόντων,
 ἵναπερ αἱ νῆες ὁρμοῦσιν, ἀλλὰ Θετταλούς γ' ἔφην τὴν
 ὕφ' ἡμῶν προσαγορευομένην ἀγορὰν οὕτως ὀνομάζειν.
 οἱ δ' ἠρῶντο τὴν τῶν Θετταλῶν ἐπίστασθαι διά-
 15 λεκτον, ὥσπερ οὐκ αὐτὸ δὴ τοῦθ' ὁμολογοῦντες, ὅπερ
 ἐξ ἀρχῆς ἐλέγετο, μηδὲν τῶν ὀνομάτων, ἐφ' οὗ κεῖται
 πράγματος, ἄλλως δύνασθαι μαθεῖν ἢ παρ' αὐτῶν τῶν
 θεμένων διδαχθέντα. πρὸς μὲν δὴ τοὺς οὕτως ἐμ-
 πλήκτους ἑτερός μοι γέγραπται λόγος ἰδίᾳ, τῷ δὲ τὰ
 20 πράγματ' αὐτὰ μαθεῖν ἐθέλοντι μάλιστα τε καὶ πρῶτα
 καὶ τοῦθ' ὥς ἔργον χρηστὸν σπουδάζουσι, τὰ δ' ἐπ'
 αὐτοῖς ὀνόματα τῆς πρὸς ἀλλήλους ἔνεκα διαλέκτου
 μαθεῖν ἐπιποθοῦντι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐξηγήσομαι
 χρησιν οὐδ' οὖν τούτων ἀπάντων ἐπὶ πᾶσιν ὀνόμασιν
 25 — τουτὶ μὲν γὰρ ἐρμηνευτικῆς τινός ἐστιν || ἢ γραμ- 86

3. ὠντινωοῦν L³PA ὠντινωοῦν L¹ || 7. τούτους* τοῦ L τοῦ-
 των P τοῦτον A || 11. verba ἐξῆς — ὁρμοῦσιν L³ in rasura ||
 προὔτεινα C || 12. ὁρμοῦσιν* ὁρμῶσιν C || γ' L γε PA || 15. ὅπερ
 ὥσπερ PA || 17. τῶν post αὐτῶν add. L³P³ || 20. πράγματ' L
 πράγματα PA || ἐθέλοντι L θέλειν P¹ θέλοντι P³A || 21. τὰ P³
 ἐπ' αὐτοῖς L τῷ δὲ ἐπ' αὐ. PA τῷ τε δ' ἐπ' αὐ. B τῷ τε τὰ ἐ.
 αὐ. Ch

ματικῆς ἐμπειρίας — ἀλλὰ τῶν Ἀττικῶν μὲν μάλιστα, δευτέρον δ' ἦδη καὶ τῶν Ἰωνικῶν ἔχειν ἐμπειρίαν ὁμολογήσω τινὰ καὶ τῶν Λωρικῶν ὀνομάτων ὥσπερ γε καὶ τῶν Αἰολικῶν. ἀλλ' ἐν ταύταις μὲν ταῖς διαλέκτοις ἀγνοεῖν μᾶλλον ἢ γινώσκειν τὰ πλεῖστα, τῆς Ἀτθίδος δ' αὖ γινώσκειν τὰ πλείω ἢ ἀγνοεῖν ὁμολογήσαιμ' ἄν. εἰ δὲ βούλει σὺ καὶ περὶ τῶν ὀνομάτων εἰπεῖν, Ὁμηρος μὲν οὕτω φησίν·

ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
 ἰοὺς τ' ἐκτάμνειν ἐπὶ τ' ἥπια φάρμακα πάσσειν'. 10

ἐτέρωθι δέ φησι·

φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μειγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ·
 ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων'

ὥς τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἰωμένης τὰ κάμνοντα σώματα
 διὰ τε φαρμάκων καὶ χειρουργίας. 15

Cap. XXXIII. Εἰ δ' ἔτι καὶ τρίτον ἄλλο μόριον
 ἰάσεως ὑπῆρχε τὸ διαιτητικὸν ἐν τοῖς καθ' Ὁμηρον
 χρόνοις, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω συμβαλεῖν, ὁ δ' ἐμοῦ προ-
 σβύτερος θ' ἄμα καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα πι-
 θανώτερος ἐπίστασθαι Πλάτων ὁ φιλόσοφος οὐ πᾶν
 870 τι χρῆσθαι φησι τοὺς παλαιοὺς Ἀσκληπιάδας τούτῳ
 τῷ μέρει τῆς τέχνης. ἀλλ' ὅτι γε τῆς ἰατρικῆς ἔστι
 μέρη ταῦτα τὰ τρία καὶ ὥς ἢ τὰ παρὰ φύσιν ἔχοντα
 σώματα θεραπεύουσα τέχνη πρὸς ἀπάντων Ἑλλήνων

2. ἰώνων L ἰόνων PA Ἰωνικῶν K || 5. verba τῆς Ἀτθίδος — ἀγνοεῖν om. L¹ add. L² || 7. σοι C σὺ Ch || 8. οὕτω add. LP om. A || 9. 10. ἰητρὸς κτλ.] Π. XI 514. 515 || alterum versum ἰοὺς τ' κτλ. om. L¹ add. in marg. L² || ἰοὺς τὰμνειν P || 11. verba ἐτέρωθι δέ φησι om. PA || 12. 13. φάρμακα κτλ.] Od. IV 230. 231 || φάρμακα om. PA || 21. χρῆσθαι] χρῆμα P¹ χρῆσθαι P²

ιατρική καλεῖται, σχεδὸν οὐδεὶς ἀντιλέγει. γυμναστικῆς δὲ τέχνης οὐπω μὲν ἦν τοῦνομα καθ' Ὅμηρον οὐδὲ καλεῖται τις ὅλως γυμναστῆς, ὥσπερ ἰατρός, ὅπου γε καὶ παρὰ Πλάτωνι τὸ μὲν τῆς γυμναστικῆς ὄνομα οὐ
 5 πολλάκις εὐρεῖν ἔστι, παιδοτρίβην μέντοι καλεῖ μάλλον ἢ γυμναστὴν τὸν τεχνίτην αὐτῆς. ἤρξατο γὰρ ὀλίγον ἔμπροσθεν τῶν Πλάτωνος χρόνων ἡ τέχνη τῶν γυμναστών, ὅτε περ καὶ τὸ τῶν ἀθλητῶν ἐπιτήδευμα συνέστη. πάλαι μὲν γὰρ εἰς ἀνὴρ ἐργάτης τῶν κατὰ φύσιν ἐρ-
 10 γων ἀληθῶς εὐεκτικὸς εἰς ἀγῶνα καταβαίνων οὐ πάλην μόνον ἀλλὰ καὶ δρόμον ἡγωνίζετο καὶ τις ἐνίκα πολλάκις εἰς ἄμφω τε ταῦτα καὶ ἀκοντίζων καὶ τοξεύων καὶ δισκοβολῶν καὶ ἄρματος ἐπιστατῶν, ὕστερον δὲ διεκρίθη καὶ οἷόνπερ ἓνα πεποίηκεν Ὅμηρος Ἐπειδὴν εἰς
 15 μὲν πάντα τὰ κατὰ φύσιν ἔργα πάντων ὕστατον, ἀγαθὸν δὲ πυγμὴν, ἥς ἢ ἐν ἄθλοις μόνοις ἢ χρεῖα, τοι- 871 οὔτοι πάντες ἐγένοντο, μήτ' ἀρόσαι μήτε σκάψαι μήθ' ὁδὸν ἀνύσαι μηδ' ἄλλο μηδὲν εἰρηναῖον ἔργον, ἔτι δὲ μάλλον πολέμιον ἐργάσασθαι καλῶς δυνάμενοι.

20 Cap. XXXIV. Τὴν τούτων τῶν ἀνθρώπων εὐξίαν ἔμπροσθεν ἐμεμψάμεθα καὶ τὴν ἐπιστατοῦσαν αὐτοῖς ὁμοίως γυμναστικὴν, ἄλλην δ' εὐξίαν ἐπὴν ἐσάμεν ἀσφαλῆ θ' ἅμα καὶ πρὸς τὰς κατὰ φύσιν ἀπάσας ἐν-
 25 εργείας χρηστήν, ἥς ὅλαι ποιητικαὶ θ' ἅμα καὶ φυλακτικαὶ δύο ἐσόν, ἥ θ' ὑγιεινὴ προσαγορευομένη δίαίτα καὶ γυμνάσια. τετάρων γὰρ οὐσῶν τῶν πασῶν

2. ἦν add. L² s. l. || 5. καλεῖν C corr. Ch || 9. ἐργάτης C ἐργάστης (sic) Ch ἐργαστῆς K || 12. εἰς pro εἰς L || ταύτης P¹ ταῦτα P² || 14. ἐπὶδν P || 15. ἀγαθὸν δὲ πυγμὴν C πρῶτον δ' εἰς π. Ch (ἀγαθὸν om. B) || 17. ἀρόσαι C ἀρώσαι Ch || 19. fort. πολέμιον ut Gal. III 8, 6 || 21. αὐτοῖς P; codicis L scriptura explicare non potui || 25. ante δύο add. καὶ P¹ del. P²

ύλῶν κατὰ γένος, ὅφ' ὃν ἀλλασοῦται τὸ σῶμα, χειρουργίας καὶ φαρμακείας καὶ διαίτης καὶ γυμνασίων, ἣ μία μὲν ἀχρηστος τοῖς νοσοῦσιν, αἱ δὲ δύο δὲ τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν. ὁ μὲν γὰρ νοσῶν εἰς πολλὰ καὶ φαρμάκων καὶ χειρουργίας καὶ διαίτης δεόμενος εἰς οὐδέν 5 δέεται γυμνασίων, ὁ δ' ὑγιαίνων ἀκριβῶς γυμνασίων μὲν χρῆζει καὶ διαίτης τινός, οὔτε δὲ φαρμάκων οὔτε χειρουργίας προσδεῖται. ||

872 Cap. XXXV. Τῆς οὖν ὑγιεινῆς τέχνης μέρος ἐστὶν ἡ γυμναστική καὶ αὐτάρκως ὑπὲρ ἀμφοῖν ἡμᾶς ἐδί- 10 δασεν Ἰπποκράτης, ὅσα τε χρὴ γινώσκειν ἀέρων τε πέρι καὶ χωρίων καὶ ὑδάτων καὶ ἀνέμων καὶ ὥρων, ὥσανύτως ἐδεσμάτων τε πέρι καὶ πομάτων καὶ ἐπιτηδευμάτων ἀκριβέστατα γράψας ἅπαντα συμπληροῦται γὰρ ἐκ τούτων ἡ διαίτα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον 15 ὑπὲρ τε καιροῦ καὶ ποσότητος καὶ ποιότητος οὐ γυμνασίων μόνον ἀλλὰ καὶ τρέψεως αὐτάρκως διεξήλθεν. ἔοικε δὲ Πλάτων ἀπὸ μέρους ὀνομάζειν τὸ σύμπαν [μόριον] οὐχ ὑγιεινὴν τέχνην ἀλλὰ γυμναστικὴν προσαγορεύων, ὅτι τ' ἐξαίρετον ἴδιον ὑπάρχει τοῖς 20 ὑγιαίνουσιν, ὥς ἂν μὴδ' ὁλως αὐτᾶ, χρωμένων τῶν νοσοῦντων, ὅτι τε τοῦτο μόνον ἐνόμιζεν ἐπιστάτου δεῖσθαι. τὸ γὰρ ὑγιαῖνον ἀκριβῶς σῶμα ταῖς κατὰ φύσιν ὀρεξεσι χρώμενον οὔτ' ἐν ταῖς ποιότησιν οὔτ' ἐν τῷ καιρῷ τῆς χρήσεως ἐξαμάρτοι ἂν τι περὶ τὰ 25 σιτία. περὶ μὲν δὴ τούτου λόγος ἕτερος. ἀλλ' ὅτι γε καὶ Πλάτων ἑτέραν μὲν οἶδε τὴν ὥς μέρος τῆς περὶ τὸ σῶμα τέχνης γυμναστικῆν, ἑτέραν δὲ τὴν νῦν εὐδο- 873 κимоῦσαν, ἐκ τῶνδ' ἂν μάλιστα μάθοις· ὑπογράφω γὰρ

σοι τὰς ῥήσεις αὐτοῦ, πρῶτην μὲν τὴν ἐκ Γοργίου
 τὸνδε τὸν τρόπον ἔχουσιν· ὁνοῖν ὄντοι (τοῖν) πραγ-
 μάτοιιν δύο λέγω τέχνας· τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολι-
 τικὴν καλῶ, τὴν δ' ἐπὶ τῷ σώματι μίαν μὲν οὕτως
 5 ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μιᾶς δ' οὔσης τῆς τοῦ σώματος
 θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικὴν, τὴν
 δ' ἰατρικὴν. ἐνταῦθα μὲν οὖν ὅτι τε μία τοῦ σώμα-
 τὸς ἐστίν ἡ θεραπευτικὴ τέχνη δύο ἔχουσα τὰ πρῶτα
 μόρια, σαφῶς ἐδήλωσεν ὁ Πλάτων· ὅτι δὲ τῶν μὲν
 10 μορίων αὐτῆς ἐστὶν ὀνόματα, τῆς δ' ὅλης οὐκ ἐστὶν
 ὅτι τε καὶ πρὸς τὸ βέλτιστον ἀποβλέπει καὶ ὥς ἡ εὐ-
 εξία τοῦτ' ἐστίν, ἐκ τῶν τοιῶνδε φανερόν, ὧν ἕκαστα
 ἐν ταύτῳ βιβλίῳ διηλθε· Ὡμά που καλεῖς τι καὶ
 ψυχὴν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν καὶ τούτων οἶει τινα
 15 εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν; Ἐγώ γε. Τί δέ; δοκοῦσαν μὲν
 εὐεξίαν, οὐσαν δ' οὐ; οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δο-
 κοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα, οὓς οὐκ ἂν ῥαδίως αἰ-
 σθητοί τις, ὅτι οὐκ εὖ ἔχουσιν, ἄλλος ἢ ἰατρός τε καὶ
 τῶν γυμναστικῶν τις· ἐν τε τοῖς ἐξῆς ὅτι τε πρὸς
 20 τὸ βέλτιστον μὲν ἀποβλέπουσιν οἷδε, πρὸς δ' αὖ τὸ
 ἡδιστον ὀψοποιὸς τε καὶ κομμωτής, αὐτὸς γε διεξέρχεται.

Cap. XXXVI. Τὴν μὲν τῶν τοὺς ἀθλητὰς γυμνα-
 ζόντων γυμναστικὴν, ὑποδουμένην μὲν ὀνόματι σεμνῶ,
 κακοτεχνίαν δ' οὐσαν, οὐπω μὲν εἰς τοσοῦτον ἀποκε-

2. ὁνοῖν ὄντοι] Plat. Gorg. p. 464 B || τοῖν om. C || 4. τῷ
 om. codd. Plat. BT || 12. verba ὧν ἕκαστα — διηλθεν om. L¹
 add. in marg. L² || 13. ἐν ταύτῳ βιβλίῳ* τῷ βιβλίῳ C ἐν ταύ-
 τῳ Ch || διηλθε L διηλθον PA || Ὡμά κτλ.] Plat. Gorg. 463 E ||
 15. τί δέ Ch τὴν δὴ LA τὴν δὲ P || 16. οἷον τοιόνδε LP οἷον
 τε τοιόνδε A οἷον δὲ τοῖον B || 18. ἄλλος ἢ ἰ. Ch ἀλλὰ ὁ ἰ. L
 ἀλλ' ὁ ἰ. PA || 21. articulum et ante ὀψοποιὸς et ante κομμω-
 τῆς add. PA om. L || 22. τὴν μὲν C τὴν μὲν γὰρ B

χωρηκνῦϊαν τοῦ κατὰ φύσιν, εἰς ὅσον αὐτὴν νῦν προ-
 ήχασιν, ἥδη δ' ἀρχομένην οὐ πρὸς τὸ βέλτιον ἀπο-
 βλέπειν, [ἀλλ' ἀπλῶς] ὡς ἰσχὺν τῶν ἀντιπάλων κατα-
 βλητικὴν ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας ἐμέμψατο λέγων
 ὠδί· 'ναὶ μὰ τὸν Δία, ἣ δ' ὅς, σχεδὸν γέ τι πάντων 5
 μάλιστα ἢ γε περαιτέρω γυμναστικῆς ἢ περιττῇ αὐτῇ
 ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ
 πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἐδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς
 δύσκολος. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις
 ἀστυνασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν 10
 χαλεπὴ, κεφαλῆς τινὰς ἀεὶ διατάσεις καὶ ἰλίγγους ||
 875 ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένη ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι,
 ὥστε, ὅπῃ ταύτῃ ἀρετὴ ἀσκειῖται καὶ δοκιμάζεται, πάντῃ
 ἐμπόδιος· κάμνειν γὰρ οἷεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα
 μῆποτε λήγειν περὶ τοῦ σώματος'. ἔτι δὲ σαφέστερον 15
 ἐν τοῖς ἐξῆς, ὡς οὐκ ἰσχὺν καταβλητικὴν οἶται τέλος
 εἶναι τῆς γυμναστικῆς, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὰς κατὰ φύσιν
 ἐνεργείας χρεῖαν, ἐνεδείξατο λέγων ὠδί. 'αὐτὰ μὴν
 τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους πρὸς τὸ θυμοειδὲς τῆς
 φύσεως βλέπων κἄκεῖν' ἐπεγείρων πονήσει μᾶλλον ἢ 20
 πρὸς ἰσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθληταὶ δώμης ἔνεκα

1. προήχασιν* προήγχασιν C προαγηόχασιν Ch || 2. ἀρχομέ-
 νης PA || ἀποβλέπει LP¹ corr. P² || 3. ἀλλ' ἀπλῶς inclusi ||
 4. Πολιτείας] Plat. rep. 407 B || 5. καὶ pro ναὶ codd. edd.
 Gal. || τὸν in L erasum om. PA || τί γε codd. edd. Gal. || 6. ἢ γε |
 εἰ γε codd. edd. Gal. || 7. καὶ γὰρ C καὶ γὰρ καὶ B || 8. ἐδραίους L
 ἐδρίας PA ἐδραίους B || ἀρχὰς ἐν πόλει codd. edd. Gal. || 9. δὴ
 om. C add. B || 10. ἑαυτὸν L¹ ἑαυτὴν L² PA || 11. τινὸς C corr. B ||
 12. ὑποπτεύουσα LP || ἐγγίγνεσθαι L ἐγγιν. PA || 13. ὡς ταύτης
 ἀρετῇ L¹ ὥστε ὁ τῇ ταύτης ἀρ. L² PA; correxi || ἀσκειῖται LP
 ἀσκήται A ἀσκεῖσθαι B || δοκιμάζεται C δοκιμάζεσθαι B || 14. ἐμ-
 πόδιος L¹ ἐμπόδιον L² PA || 15. λήγειν LPB λέγειν A || 18. αὐτὰ κτλ.]
 Plat. rep. 410 B || μὴν P μὲν LA γε μὴν B || 20. ἐπεγείρων Gal.
 codd. ἐγείρων Plat. codd.

αἰτία καὶ πόνοὺς μεταχειρίζονται'. δῆλος οὖν ἐξ ἀπάν-
των ὁ Πλάτων ἐστὶ τὴν Ἱπποκράτους ἀκριβῶς φυλάτ-
των γνώμην ὑπὲρ τῆς γυμναστικῆς τέχνης ταύτης, ἥς
τὸ τέλος ἐστὶν ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία· μέμφεται γὰρ
5 αὐτὴν ὥς ἄχρηστον εἰς τὰς πολιτικὰς πράξεις ἀπάσας,
ὅπερ ἐνὶ λόγῳ περιλαβὼν ἐκεῖνος ὡδὶ πῶς ἀπεφάνητο·
'διάθεσις ἀθλητικὴ οὐ φύσει, ἔξις ὑγίεινῃ κρείσσων'.
ὅτι δὲ καὶ σφαλερὰ πρὸς ὑγίειαν ἡ μά¹λιστα κατωρ- 876
θωμένη διάθεσις αὐτῶν ἐστίν, ἐφ' ἣν σπεύδουσι, καὶ
10 ὥς καὶ τοῦτ' ἐγίνωσκον Ἱπποκράτης τε καὶ Πλάτων,
εἴρηται μὲν καὶ δι' ἄλλων.

Cap. XXXVII. Οὐ μὲν ἄλλ' ἐπειδήπερ ἅπαξ κατ-
έστην εἰπεῖν τι περὶ τῆς μοχθηρᾶς εὐεξίας τε καὶ
γυμναστικῆς, ὑπομνησθήσομαι καὶ τούτων ὥς ἐνι μά-
15 λιστα διὰ βραχυτάτων. τῆς ὑγείας ἐν συμμετρίᾳ τινὲ
τεταγμένης ἀμετρίας ἐστὶ δημιουργὸς ἡ τοιαύτη γυμνα-
στικὴ πολλὴν καὶ πυκνὴν αὐξοῦσα σάρκα καὶ πλῆθος
αἵματος ὥς ἐνι μάλιστα γλισχροτάτου παρασκευάζουσα.
βούλεται γὰρ οὐ τὴν ἰσχὺν αὐξῆσαι μόνον ἀλλὰ καὶ
20 τὸν ὄγκον τε καὶ τὸ βάρος τοῦ σώματος, ὥστε καὶ
ταύτῃ χειροῦσθαι τὸν ἀνταγωνιστήν. οὐκ οὖν ἔτι χαλε-
πὸν οὐδὲν ἐξευρεῖν, ὥς διὰ τοῦτ' ἄχρηστός τε πρὸς
τὰς κατὰ φύσιν ἐνεργείας ἐστὶ καὶ ἄλλως σφαλερὰ.
ὅπερ γὰρ ἐν ἀπάσαις ταῖς ὕντως τέχναις ἀγώνισμά
25 ἐστὶ μέγιστον εἰς ἔκκρον ἀφικέσθαι τοῦ σκοποῦ, τοῦτ'
ἐν ταύτῃ μοχθηροτάτον ἐστίν, ὥς οὐ φυσικὴν τινα
διάθεσιν, ἀλλ', || ὥς Ἱπποκράτης ἔλεγεν, οὐ φύσει 877

1. πόνοὺς codd. Platon. πότους C || 7. διάθεσις ἀθλητικὴ LP¹
διαθέσιος ἀθλητικῆς P² || 8. κατωρθωμένη LP || 15. ὑγείας LP ||
18. γλισχροτάτην P¹ corr. P² || 26. καὶ ante ὥς add. PA || οὐ
αὐτὴ φυσικὴν om. P¹A add. LP²

κατασκευαζούσῃ. τὰ μὲν γὰρ τῆς φύσεως ἀγαθὰ προ-
 ἰόντα τε καὶ ἐπιδιδόντα καὶ αὐξανόμενα γίννεται βελτίω,
 τὰ δ' οὐ φύσει πάντα τοσοῦτῳ χαλεπώτερα ὄσῳ καὶ
 μείζῳ. ὁθεν ἄφωνοί τινες αὐτῶν ἐξαίφνης, ἕτεροι δ'
 ἀναισθητοὶ καὶ ἀκίνητοι καὶ τελέως ἀπόπληκτοι γί- 5
 γνούνται τοῦ παρὰ φύσιν ὄγκου τοῦδε καὶ τοῦ πλήθους
 ἀποσβέσαντός τε τὴν ἐμφυτον θερμοσίαν ἐμφράξαντός
 τε τὰς διεξόδους τοῦ πνεύματος. ὅσοι δ' ἂν αὐτῶν
 τὰ προκρίτα πάθωσιν, ἀγγεῖον ῥήξαντες ἐμοῦσιν ἢ
 πτύουσιν αἷμα. τοὺς μὲν δὴ τῆς τοιαύτης εὐεξίας δη- 10
 μιουργούς, ὧν ἐστὶ τὰ θαυμαστὰ ταυτὶ συγγράμματα
 νῦν ὑπὸ τῶν τὰ ὧτα κατεαγόντων περιφερόμενα, τελέως
 ἤδη τοῦδε τοῦ γράμματος ἀποδιοπομψόμεθα. γι-
 γνώσκεις γὰρ δήπου καὶ σύ, Θρασύβουλε φίλτατε,
 μὴδ' ἀποκρίσεως αὐτοὺς ἀξιουμένους ὑπ' ἐμοῦ. τί γὰρ 15
 ἂν καὶ πλέον εἴη τοῖς χθὲς μὲν καὶ πρόην πεπανμένοις
 τοῦ παρὰ φύσιν ἐμπίπλασθαι τε καὶ κοιμᾶσθαι, τόλ-
 μης δ' εἰς τοσοῦτον ἤκουσιν, ὥσθ' ὑπὲρ ὧν οὐδ' οἱ
 878 ἱκανῶς ἡσκηκότες <τὴν> ἀκολούθων τε καὶ μαχομέ-
 νων διάγνωσιν ἔχουσιν εὐπετῶς ἀποφήνασθαι, περὶ 20
 τούτων ἀναισχύντως διατείνεσθαι; τί μάθοιεν ἂν οὗτοι
 βαθὺ καὶ σοφὸν καὶ ἀκριβὲς ἀκούσαντες θεώρημα;
 θαυμαστὸν μὲντ' ἂν ἦν, εἰ τοῖς μὲν ἐκ παιδων ἀσκου-
 μένοις ἐν τοῖς ἀρίστοις μαθήμασιν οὐχ ἄπασιν ὑπ-

1. κατασκευαζούσης LP¹A corr. P² || 2. γίννεται L γίνεται P ||

3. τοσοῦ L (τοσοῦτον) || 13. ἀποδιοπομψόμεθα L ἀποδιαπομψο-
 μέθα P || γινώσκεις L γιν. P || 18. οὐδ' οἱ f. ἡσκηκότες* οὐδὲ
 τοὺς f. ἡσκηκότες C || 19. <τὴν>* || ἀκολού L ἀκολουθίαν P¹A
 -ίας P² || μαχό^{μν} L μαχομένην P¹A μάχης P² in marg. || 20. ἔχουσιν*
 ἔχειν C ἔχει K || εὐπετέες P²

ἀρχὴ κριταῖς ἀγαθοῖς εἶναι τῆς τοιαύτης θεωρίας, ὅσοι
 δ' ἀσχοῦνται μὲν, ὥστ' ἐν ἄθλοις νικᾶν, ἀφυεῖς δ' ὄντες
 ἀκρεῖ στεφάνων μὲν ἡτύχησαν, ἐξαίφνης δ' ἀνεφάνησαν
 γυμνασταί, τούτοις ἄρα μόνοις ὑπάρξει νοῦς περιττός.
 5 καὶ μὴν ἐργήγορσις μᾶλλον καὶ φροντὶς οὐκ ἀμαθῆς
 ἢ ὕπνος ὅξυν τὸν νοῦν ἀπεργάζονται καὶ τοῦτο πρὸς
 ἀπάντων σχεδὸν ἀνθρώπων ἄδεται, διότι πάντων ἐστὶν
 ἀληθέστατον, ὥς γαστήρ ἢ παχεῖα τὸν νοῦν οὐ τίκτει
 τὸν λεπτόν. ἴσως οὖν ἡ κόνις ἔτι μόνῃ σοφίαν αὐτοῖς
 10 ἐδωρήσατο. τὸν μὲν γὰρ πηλόν, ἐν ᾧ πολλάκις ἐκυλιν-
 δοῦντο, τίς ὑπολαμβάνει σοφίας εἶναι δημιουργὸν
 ὄρων γε καὶ τοὺς σῦς ἐν αὐτῷ διατρίβοντας; ἀλλ'
 οὐδ' ἐν τοῖς ἀποπάτοις εἰκός, ἐν ᾧ οἷς διημέρευον, ἀγ- 87
 χίνοιαν φύεσθαι. καὶ μὴν παρὰ ταῦτ' οὐδὲν ἄλλο
 15 πρότερον ἔπραττον· ὅλον γὰρ ἐρωῶμεν αὐτῶν τὸν βίον
 ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ συστρεφόμενον ἢ ἐσθιόντων ἢ
 πινόντων ἢ κοιμωμένων ἢ ἀποπατούντων ἢ κυλινδου-
 μένων ἐν κόνι τε καὶ πηλῷ.

Cap. XXXVIII. Τούτους οὖν ἀποπέμψαντες — οὐ
 20 γὰρ κακοτεχνίας ἀλλὰ τέχνας ἤκομεν ἐπισκεψόμενοι —
 τοὺς τῆς ὄντως γυμναστικῆς ἐπιστήμονας ἤδη καλῶμεν,
 Ἰπποκράτην τε καὶ Διοκλέα καὶ Πραξαγόραν καὶ Φιλό-
 τιμον Ἐρασίστρατον τε καὶ Ἡρόφιλον ὅσοι τ' ἄλλοι τὴν
 ὅλην περὶ τὸ σῶμα τέχνην ἐξέμαθον. ἤκουσας δῆπον
 25 ἄρτιως Πλάτωνος λέγοντος, ὥς οὐδὲν ἐστὶν ἴδιον
 ὄνομα. μὴ τοίνυν ζήτει ἐν ὄνομα κατὰ πάσης τῆς περὶ

5. ἀγαθῆς pro ἀμαθῆς P¹ || 6. καὶ pro ἢ LP¹ corr. P² ||
 ἀπεργάζεται P¹ corr. P² || 8. ἀληθέστατος P¹A corr. P² || ὥς
 γαστήρ ἢ (add. L²) παχεῖα τὸν νοῦν οὐ τίκτει τὸν λεπτόν C
 παχεῖα γαστήρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον Ch || 13. οὐδ' L¹ οὐ in
 ras. L² οὐκ AP || περιπάτοις Cobet Mnem. N. S. X 191 || --
 πατούντων Cobet l. l. || 21. ὄντας P¹A corr. P²

τὸ σῶμα τέχνης, οὐ γὰρ εὐρήσεις· ἀλλ' εἶπερ ποτὲ
κατασταίης ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ἀρκείτω σοι Πλάτων
μιμησαμένῳ διελθεῖν, ὥς μιᾶς οὔσης τῆς τοῦ σώματος
θεραπείας δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικὴν, τὴν
δ' ἰατρικὴν, ὑγαινόντων μὲν δηλονότι τὴν γυμναστικὴν || 5
880 κήν, νοσοῦντων δὲ τὴν ἰατρικὴν. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον
ἐπισκέψεως ἄξιον, ὅτι μὴ τὴν ὑγεινὴν τέχνην ὁ Πλάτων
ἀντιδιείλε τῇ ἰατρικῇ, καθάπερ ἐποίησαν οἱ προειρη-
μένοι πάντες ἄνδρες, ὧν, εἰ βούλει, μνημονεύσωμεν
ἐνός, ἐπειδὴ καὶ πρόχειρα πᾶσιν ἔστιν αὐτοῦ τὰ συγ- 10
γράμματα. λέγει τοίνυν Ἑρασίστρατος ἐν τῷ προτέρῳ
τῶν Ὑγεινῶν· 'οὐδὲ γὰρ ἰατρὸν εὐρεῖν ἔστιν, ὅστις
δέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν [περὶ] τῶν ὑγεινῶν πραγμα-
τεῖαν'. εἴτ' ἐφεξῆς· 'αἱ μὲν γὰρ παρὰ τι πάθος γι-
γνόμεναι ἀπεψαίαι καὶ αἱ τούτων θεραπείαι εἰς ἰατρι- 15
κὴν καὶ οὐκ εἰς τὴν τῶν ὑγεινῶν πραγματεῖαν πίπτου-
σιν'. εἴτ' αὖθις ἔτι προελθὼν· 'εἰ δέ τις εἴη φανulότης
περὶ τὸ σῶμα, δι' ἣν τὰ προσφερόμενα αἰεὶ διαφθαρή-
σεται, καὶ οὕτως εἰς τὴν αὐτὴν κακοχυμῖαν τοῖς προ-
ϋπάρχουσιν ἦξει, τὴν τοιαύτην διάθεσιν ἰατροῦ καὶ 20
οὐχ ὑγεινοῦ λύειν'. εἴτ' ἐφεξῆς· 'τὸ λέγειν περὶ τού-
των ἢ λύειν ταύτας ἰατροῖς καὶ οὐχ ὑγεινοῖς ἐπιβάλλ-
λει'. φαίνεται γὰρ οὗτος οὐ μόνον ὑγεινὴν τιν' ὀνο-
881 μάξων τέχνην ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἀλλὰ || καὶ
τὸν τεχνίτην αὐτῆς ὑγεινόν, ὥσπερ οἶμαι καὶ τὸν τῆς 25
ἰατρικῆς ἰατροῦ, ἵνα τῆς περὶ τὸ σῶμα θεραπευτικῆς

10. αὐτὰ συγγράμμ. P¹ αὐτῶν σ. P² A αὐτοῦ σ. Ch || 11. προ-
τέρῳ L πρώτῳ PA || 12. οὐδὲ* οὔτε C || ἰατροῦν P¹ corr. P² ||
13. περὶ om. L¹ add. L² inclusi || 14. γιγνόμεναι P γιγνόμενον A,
codicis L lectionem non enotavi || 15. αἱ ante τούτων add. L² ||
ἰατρικὴν LP ἰατρικῶν A || 19. καὶ οὕτως] καὶ οὐκ C κ. οὕτως B in
marg. || αὐτὴν add. L² P² s. l.

τέχνης, ἥς οὐδὲν ἦν ὄνομα τοῖς Ἑλλησιν ἰδιον, εἰς
 δύο τὰ πρῶτα τμηθείσης, ὥσπερ αὐτὰς τὰς τέχνας
 ἱατρικὴν τε καὶ ὑγιεινὴν, οὕτω καὶ τοὺς τεχνίτας αὐ-
 τῶν ὀνομάζωμεν ὑγιεινόν τε καὶ ἱατρόν· ὥσαύτως δὲ
 5 καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἱατρῶν ἐχρήσαντο τοῖς ὀνόμασιν.

Cap. XXXIX. Ἄλλ', ὥς ἔοικεν, οὕτω κατὰ Πλά-
 τωνα σύνηθες ἦν τοῖς Ἑλλησιν οὕθ' ὑγιεινὴν τὴν
 τέχνην οὕτε τὸν ἐπιστήμονα καλεῖν ὑγιεινόν· οὐδὲ γὰρ
 οὐδὲ τὸ τοῦ Ἱπποκράτους ὑγιεινὸν ὑγιεινόν, ἀλλὰ τὸ
 10 μὲν τι περὶ διαίτης ἐπιγέγραπται, τὸ δὲ τι περὶ ὑδά-
 των τε καὶ ἀέρων καὶ τόπων. τάχα δ', ὥς ἔφην, οὐδὲ
 χρεῖαν εἶναι διαίτης ὁ Πλάτων ἐνόμιζε τοῖς ὑγιαίνουσιν,
 ἀλλ' ἀρκεῖν μόνην γυμναστικὴν. οὐδὲ γὰρ τὸ ἀνα-
 ληπτικὸν μόριον ἢ τὸ προφυλακτικὸν ἴσως ἡγεῖται
 15 προσήκειν τῇ γυμναστικῇ· μέσα γάρ, ὥς ἔφην, αὐτὰ
 τεταγμένα δυνατόν ἐστιν, ὁποτέρῳ τις βούλεται, προσ-
 νέμειν. ἀλλ' εἰ καὶ ταῦτά τις τοῖς ἱατροῖς ἐπιτρέψειεν, ||
 ὀλίγον ἐστὶ τὸ ὑγιεινὸν ἀέρων τε πέρι καὶ ὑδάτων καὶ 882
 χωρίων καὶ γυμνασίων καὶ σιτίων ἐπισκοπούμενον·
 20 καίτοι γ' οὐδὲ περὶ σιτίων ἀπάντων, ἀλλ' ὅσα τοῖς
 ὑγιαίνουσιν ἀρμόττει μόνον. τάχα δ', ἐπειδὴ καὶ τὰ
 τῶν ἀέρων τε καὶ χωρίων καὶ ὑδάτων ἐφθάνεν ἤδη
 γιννώσκεισθαι τοῖς ἱατροῖς, ὥς ἂν καὶ πρῶτον τοῦ
 θεραπευτικοῦ μορίου συστάντος, οὐδὲν ἔτι προσεπι-
 25 μαθεῖν αὐτῶν ἐνέλιπεν εἰς τὸ μὴ μόνον ἱατροῖς ἀλλὰ
 καὶ ὑγιεινοῖς γενέσθαι πλὴν τῆς περὶ τὰ γυμνάσια

1. ἦν add. L^s s. l. || 3. τε καὶ] τὴν P¹ corr. P² || 4. ὀνομά-
 ζομεν C corr. Ch || 7. σύνηθες καὶ P¹ σ. ἦν P² || 9. τὸ τοῦ οὐ
 L¹ add. L² || alterum ὑγιεινόν add. L² s. l. || 11. τε καὶ ἀέρων
 καὶ ἀέρων om. P¹ add. P² in marg. || 13. τὸ add. L², iter
 προφυλ. || 17. τοῖς om. C add. K

τέχνης. οὐκ οὐδ' ἀπεικὸς οὐδ' ἀπὸ μορίου τοῦ
προσαγορευθέντος ὀνομασθῆναι τὸ σύμπαν. ἀλλὰ τοῦτο
μὲν ὑπὲρ ὀνόματος ἐστίν, οὐ περὶ πράγματος σκο-
πεῖσθαι.

Cap. XL. Καὶ εἴ τις, ὅπερ καὶ πρόσθεν εἶπον, 5
αὐτὸ δὴ τοῦτο γινώσκων, ὅτι μὴ [καὶ] περὶ πράγμα-
τος ὁ λόγος ἀλλ' ὀνόματος ἐστίν, ἐμὲ κελεύσειεν ἀπο-
φαίνεσθαι τι καὶ περὶ τοῦδε, βέλτιον ὀνομάζειν ἐρῶ
τοὺς δύο τὰ πρῶτα μῶρια φάσκοντας τῆς ὅλης τέχνης
ὕγιεινόν τε καὶ θεραπευτικόν, εἴ γ' ἐν ταῖς μεθόδοις 10
883 ταῖς διαιρητικαῖς ἐμάθομεν || ἀντιδιαίρειν ἀλλήλοις
ὁμογενῇ πράγματα. τῷ γάρ, εἰ τύχοι, τῶν ζώων εἰ-
πόντι τὰ μὲν ἐναέρια, τὰ δ' ἔνδρα προσθεῖναι τού-
τοις τὰ λογικὰ προφανῶς ἄτοπον. ἡ μὲν γὰρ προτέρα
διαίρεσις ἐμπυρά τε καὶ ἔγγεια προσκεῖσθαι ποθεῖ· 15
ταῦτα γὰρ ἀνάλογόν ἐστι τοῖς ἐναερίοις τε καὶ ἐν-
ύδροις· ἡ δ' αὖ δευτέρα τοῖς λογικοῖς ἀντιδιαίρεισθαι
βούλεται τὰ ἔλογα, κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τῷ μὲν θνητῷ
τὸ ἀθάνατον, ἀγρίῳ δὲ τὸ ἡμέρον καὶ πεζῷ τὸ πτηνὸν
καὶ τὸ νηκτόν· ἐσχάτη γὰρ ἀτοπία τῶν ζώων, εἰ τύχοι, 20
τὰ μὲν ἀθάνατα λέγειν εἶναι, τὰ δὲ πεζά, τὰ δὲ δί-
ποδα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῆς περὶ τὸ
σῶμα τέχνης εἴ τις ἐθέλοι τέμνων ἐξευρίσκειν τὰ μῶ-
ρια, τὸ μὲν τοὺς νοσοῦντας ἰώμενον ἱατρικῆς τέχνης
λεχθήσεται, τὸ δὲ τῶν ὑγιαίνοντων προνοούμενον 25
ὕγιεινῆς. καὶ τούτου γ' ἔτι κάλλιον, ὥς ἡμεῖς ἐμ-
προσθεν ἐλέγομεν, τῆς περὶ τὸ σῶμα τέχνης ἐπανορ-

1. οὐδὲν L ut videtur οὐδὲ cett. || μόνου P¹ LA μορίου P²
in marg. || 2. προσωρευθέντος LP¹ προευρεθέντος P² προσαγο-
ρευθέντος A || 6. [καὶ]* || 13. αἶρια LP¹ A ἐναέρια P² || ἐννυρα P¹
ἐνδρα P² || 15. ἔγγια L || 18. ταῦτα LP¹ ταῦτά P² || 20. τύχει PA

θωτικῆς τινος οὔσης τὸ μὲν κατὰ μέγαρα τὴν ἐπανόρ-
 θωσιν ποιούμενον ἰατρικὸν τε καὶ ἰατρικὸν ὀνομασθή-
 σεται, τὸ δὲ κατὰ σμικρὰ καὶ διὰ τοῦτο λανθάνον, εἰ ||
 τὴν ἀρχὴν ἐπανορθοῦται, φυλακτικόν. ἔτι δὲ κάλλιον 8
 5 ὀνομάσεις ἀπὸ τῶν ὑλῶν αὐτά, νοσερὸν μὲν τὸ ἕτερον,
 ὑγεινὸν δὲ θάτερον. εἰ δ' αὖ πάλιν ἐθέλοις τέμνειν
 τὸ ὑγεινὸν ἢ φυλακτικόν — εἴρηται γάρ, ὥς ἐκατέρως
 ἐγχαρεῖ προσαγορεύειν — ἀπὸ μὲν τῆς ὑποκειμένης
 ὕλης εἰς τρία τεμεῖς, ὥς ἔμπροσθεν εἴρηται, τὸ τ'
 10 ἀναληπτικὸν ὀνομαζόμενον καὶ τὸ κατ' εἶδος ὑγεινὸν
 καὶ πρὸς τοῦτοις τὸ εὐεκτικόν. ὑποβέβληται γάρ ἡ
 ἴδιος ἐκάστῳ τῶν εἰρημένων ὕλη, τῷ μὲν τὸ κατὰ σχέσιν
 ὑγιαῖνον σῶμα, τῷ δὲ τὸ καθ' ἑξίν, τῷ τρίτῳ δὲ τὸ
 καλούμενον εὐεκτικόν· συμβέβηκε γάρ ὁμωνύμως λέγε-
 15 σθαι τοῖς μορίοις τῆς τέχνης αὐτὰ τὰ σώματα. κατὰ
 δὲ τὰς ὕλας τῶν βοηθημάτων εἶπερ ἡ τομὴ σοι γίγνοιτο,
 τετραχῇ διαιρήσεις τὴν φυλακτικὴν τε καὶ ὑγεινὴν
 ταύτην τέχνην. ἔσται γάρ αὐτῆς ἡ μὲν ἐν προσφερο-
 μένοις, ἡ δ' ἐν ποιουμένοις, ἡ δ' ἐν κενουμένοις, ἡ
 20 δ' ἐν τοῖς ἔξωθεν προσπίπτουσιν ἀναστρεφόμενη· διὰ
 τούτων γάρ ἡ ὑγίεια φυλάττεται. τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς
 προσφερομένοις τῆς ὑγεινῆς τέχνης μέρος ἐδεσμάτων
 τ' ἐστὶ καὶ πομάτων || ἐπιστήμη τῶν εἰς ὑγείας φυλα- 8
 κὴν ἀνηκόντων, τὸ δ' ἐν τοῖς κενουμένοις ἰδρώτων τε
 25 καὶ διαχωρημάτων οὔρων τε καὶ ὕλης ἀπάντων τῶν
 ἐκ τοῦ σώματος ἡμῶν ἐκκενοῦσθαι δεομένων, τὸ δὲ
 τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων, ἀέρος ὕδατος, ἄλλης θα-

1. μεγάλων P¹ μεγάλα P² || 2. ἰατρικὸν τε καὶ ἰατρικὸν
 ἰατρικὸν τε κ. ἰατρικὸν (sic) B ἰατρικὸν τε καὶ ἰατρικὴ
 7. ἐκάτερον P¹ ἐκατέρως P², in L exitus vocabuli compe
 scriptus est || 8. ἐγχαρεῖ L ἐγχαρῆσει P ἐγχαρῆσει A ||
 γνοιτο L γένοιτο PA || 20. ἀναστρεφόμενοις P

λάττης, ἐλαίου τῶν τ' ἄλλων ἀπάντων τῶν τοιούτων. ἔτι δὲ τὸ τέταρτόν τε καὶ λοιπὸν ὅπερ ἐν τοῖς ποιούμενοις ἐτέτακτο μέρος τῆς τέχνης ἐν γυμνασίοις ἐστὶ καὶ τοῖς καλουμένοις ἐπιτηδεύμασι. καὶ γὰρ ἐργήγορ-
σις καὶ ἀγρονπνία καὶ ὕπνος καὶ ἀφροδίσιά τε καὶ 5
θυμὸς καὶ φροντὶς καὶ λουτρὸν ἐκ τούτου τοῦ γένους ἐστὶ καὶ χρὴ διαγιγνώσκειν τὸν ὑγιεινὸν ἐκάστου τῶν εἰρημένων ποσότητά τε καὶ ποιότητα καὶ καιρόν.

Cap. XLI. Πολλοστὸν οὖν μέρος γίνεται τῆς ὑγιεινῆς τέχνης ἢ περὶ τῶν γυμνασίων ἐπιστήμη· δι- 10
καιότερον γὰρ οἶμαι καλεῖν ἐστὶ γυμναστικὴν τέχνην, ἣτις ἂν ἐπιστήμη τῆς ἐν ἅπασιν τοῖς γυμνασίοις ἢ δυνάμεως, ὥς τό γε περὶ τῶν κατὰ παλαιστράν ἐπίστα-
σθαι μόνον ἐσχάτως τε μικρὸν ἐστὶ καὶ πᾶσιν ἥκιστα
886 χρῆσιμον. ἐρέσσειν γοῦν ἄμεινον ἐστὶ καὶ σκάπτειν 15
καὶ θεορίζειν καὶ ἀκοντίζειν καὶ τρέχειν καὶ πηδᾶν καὶ ἱππάζεσθαι καὶ κυνηγετεῖν ὀπλομαχεῖν τε καὶ σχίζειν ξύλα καὶ βαστάζειν καὶ γεωργεῖν ἅπαντά τε
τᾶλλα κατὰ φύσιν ἐργάζεσθαι κρεῖττον ἢ κατὰ παλαι-
στράν γυμνάζεσθαι. καὶ σοι πάρεστιν ἤδη σκοπεῖν, οὐ 20
μόνον ὅτι πολλοστὸν ἐστὶ μῦριον <τῆς> ὑγιεινῆς τέχ-
νης ἢ γυμναστικῆς, ἐλάχιστον δ' αὖ πάλιν ἐστὶ τῆς
γυμναστικῆς τὸ περὶ τῶν κατὰ παλαιστράν μῦριον ὅτι
τε τούτῳ παρᾶκειται τὸ τῶν ἀθλητῶν ἐπιτηδεύμα,

1. τ' om. LP || 7. διαγιγνώσκειν L διαγιν. PA || τὸν ὑγιει-
νόν* τῶν ὑγιεινῶν C || 9. γίνεται L γίν. PA || 10. librarius
codicis P ab altero ἐπιστήμη ad alterum aberravit omissis
quae interiecta sunt verbis, add. in marg. P² || 13. κατὰ
παλαιστράν C περὶ τῶν τὴν κατὰ παλ. (sic) B κατὰ τὴν π. Ch ||
14. τε C πό B πω Ch || 15. γοῦν L οὖν PA || 19. τᾶλλα (sic) L ||
21. μῦριον P²B μόνον LP¹A || <τῆς>* || 23. verba γυμναστικῆς
τὸ περὶ τῶν om. L¹ add. in marg. L² || 24. τοῦτο P¹ corr. P²

[καί] διαθέσεώς τινος ἀπεργαστικὸν οὐ φύσει καὶ κακο-
 τεχνίαν ἐπιστατοῦσαν ἔχον, ὑποδύμενον μὲν τέλει
 χρηστῷ τῆς εὐεξίας, ἄλλο δέ τι μᾶλλον ἢ εὐεξίαν ἐργα-
 ζόμενον. ἀλλὰ τῆς μὲν τοιαύτης κακοτεχνίας οἱ δυστυ-
 5 χῶς ἀθλήσαντες ἐξαίφνης ἐπιστήμονες ἀναφαίνονται,
 τῆς δ' ὄντως γυμναστικῆς Ἱπποκράτης καὶ ὁ προειρη-
 μένος ἅμ' αὐτῷ χορὸς ἐπιστήμων ἐστίν. ὥσπερ δ' ἐν
 τοῖς κατ' ἰατρικὴν οὐχ ἅπασιν ὀρθῶς [ἅμα] εἴρηται
 πάντα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ περὶ γυμνασίων.
 10 ἀλλὰ νῦν οὐ πρόκειται διελέγχειν τοὺς κακῶς ὑπὲρ
 αὐτῶν ἔγνωκότας, ἀλλ' ἐξηγεῖσθαι τοῦνομα τῆς γυμνα- 88
 στικῆς, ὡς ἔστιν ἐπιστήμη τις ἥδε τῶν ἐν γυμνασίοις
 δυνάμεων, ὥσπερ ἡ φαρμακευτικὴ τῶν ἐν φαρμάκοις·
 ἅμφω γὰρ ταῦτα τὰ μόρια τὴν κλῆσιν ἀπὸ τῶν ὕλων
 15 ἐσχηκεν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, οἷς ὀλίγον ἔμπροσθεν
 εἶπον.

Cap. XLII. Ὡς καὶ δηλον, ὡς ὅσοι τὴν γυμνα-
 στικὴν ἀντιδιαροῦσι τῇ ἰατρικῇ, κακῶς γιγνώσκουσιν·
 ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ὕλης, ἡ δ' ἀπὸ τῆς καθόλου τε
 20 καὶ γενικῆς ἐνεργείας ὠνόμασται. πρῶται μὲν γὰρ
 εἰσιν αἱ κατὰ μέρος ἐνέργειαι, καθῆραι δι' ἐλλεβόρου
 καὶ σκαμμωνίας, εἰ τύχοι, καὶ τεμεῖν φλέβα καὶ ὅστωιν
 ἐκκόψαι καὶ ἀσιτῆσαι προστάξαι καὶ δοῦναι τροφήν·
 ἐπ' αὐταῖς δ' ἑτεραι γενικώτεραί τε καὶ ἥδη καθόλου,
 25 φαρμακεῦσαι καὶ χειρουργῆσαι καὶ διαιτῆσαι καὶ τού-
 των ἀπασῶν κοινή, τὸ ἰάσασθαι, καθάπερ οἶμαι πάλιν

1. [καί]* || 2. ὑποδύμενον* ὑποδυομένην C || 3. δέ τι* δ' ἔτι C || 4. ἀλλὰ τῆς LP¹A ἀλλὰ ὅτι τῆς P²B || 8. post ὀρθῶς add. ἅμα L²PA om. L¹ || 9. οὐδὲ] οὐ P¹ || 10. νῦν add. L¹ || 12. τις add. L² || 17. Ὡς] δ LP¹ φ P² om. A || 18. γιγνώσκουσιν γιν. P || 21. ἐλεβόρου PA || 22. φλέβας C φλέβα Ch || 24. αὐταῖς αὐταῖς P² || 26. ἰᾶσθαι L ἰᾶσαι PA ἰάσασθαι K

ἐπὶ ταῖς περὶ τὰ ὑγιαίνοντα γιγνομέναις ἐνεργείαις
 ἀπάσαις κοινῇ ἢ φυλακῇ. καὶ ὅστις ἀντιδιακρίνεται τῷ
 888 ἱατρικῷ τὸ φυλακτικόν, ὁμογενῶν ποιεῖται τὴν ἂν
 ἄντι-
 θεσιν. ἄμφω γὰρ ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὠνόμασται, καθά-
 περ αὖ πάλιν ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης ὕλης τό τε νοσερὸν 5
 καὶ ὑγρινόν, ἀπὸ δὲ τῆς τῶν βοηθημάτων ὕλης τό τε
 φαρμακευτικόν [ὠνόμασται] καὶ τὸ γυμναστικόν· τὸ
 μὲν γὰρ τοῦ νοσεροῦ τε καὶ ἱατρικοῦ μέρος ὑπάρχει,
 τὸ δὲ τοῦ ὑγρινοῦ τε καὶ φυλακτικοῦ.

Cap. XLIII. Προσέχειν δ' ἐνταῦθα τὸν νοῦν χρόνῳ, 10
 μὴ πη λάθωμεν τὸν αὐτὸν ἀποδείξαντες τῷ γυμνα-
 στικῷ τὸν ἐπιστάτην τῶν παλαισμάτων καὶ μόριόν τι
 ποιήσαντες ὅλης τῆς γυμναστικῆς τὴν ὥς ἂν εἴποι τις
 παλαιστρικὴν· ὁ γὰρ ἐπιστάμενος τὰ τε παλαίσματα
 σύμπαντα καὶ τῶν τρέψεων ἀπάσας καλῶς ἐργάζεσθαι 15
 τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας ἀνάλογόν ἐστι σιτοποιῶ καὶ
 μαγείρῳ καὶ οἰκοδόμῳ, δημιουργεῖν μὲν ἐπισταμένοις
 ἄρτους τε καὶ ὄψα καὶ οἰκίας, οὐ μὴν ἐπαῖουσί γ' οὐ-
 δὲν οὐδὲ γιννώσκουσιν, ὅ τί τε χρηστὸν ἐν αὐτοῖς καὶ
 μὴ χρηστὸν ἦντινά τε δύναμιν ἔχον ἕκαστον αὐτῶν 20
 ἐστι πρὸς ὑγίειαν. ἡ μὲν οὖν προνοουμένη τοῦ σώμα-
 889 τος ἡμῶν τέχνη μία, καθάπερ εἴρηται πολλάκις, ἢ αἰ
 δ' ἄλλαι τὰς ὕλας ταύτη παρασκευάζουσιν. οὔτε γὰρ
 οἷς ἄμεινόν ἐστιν ὑποδεδέσθαι [μὲν] καὶ ἀνυποδέτοις
 εἶναι σκντοτόμος οἶδεν οὐθ' οἷς ὑποδεδέσθαι μὲν, ἀλλὰ 25
 τοῖον ἢ τοῖον ὑπόδημα. τοῦτο μὲν γὰρ Ἰπποκράτης

2. κοινήν P¹ κοινή P². An legendum κοινὸν? cf. Gal. II 3
 5. τε] γε C τε K || 7. [ὠνόμασται]* || 8. γὰρ om. LP¹ add. P²
 12. τῶν παλαισμάτων L (compendio scr.) τοῦ παλαίσματος PA
 16. ἐνεργείας P² ἐργασίας P¹ || 19. γινώσκουσιν L γιν. P
 20. ἔχον P² ἔχει P¹ ἔχ L || 24. [μὲν]* || ἀνυποδέτοις LP ἀν-
 υποδέτους A

γινώσκει καὶ κελεύει γε τῷδ' ἐτινι φορεῖν ἀρβύλας
 τὰς πηλοπάτιδας, οὐ μὴν αὐτός γε δημιουργήσῃ τὰς
 ἀρβύλας, οὐ μᾶλλον ἢ ὁ στρατηγὸς τὸ κράνος καὶ τὸν
 θώρακα καὶ τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν μάχαιραν
 5 καὶ τὰς κνημίδας. οὐδὲ γὰρ ὁ οἰκοδόμος οἶδεν ὑψηλῆς
 πέρι καὶ ταπεινῆς οἰκῆσεως οὐδὲ τῆς πρὸς ἀνατολὴν
 ἢ δύσειν ἐστραμμένης οὐδέ γε τῆς πρὸς βορρᾶν τε καὶ
 ψυχρᾶς ἢ νοτίου καὶ θερμῆς οὐδὲ σκοτεινῆς ἢ φωτει-
 νῆς οὐδὲ καταγαίου τε καὶ ὑπερώου καὶ νοτερᾶς καὶ
 10 ξηρᾶς, ἀλλ' ὅλως ἀγνοεῖ, τίνα μὲν ὠφέλειαν ἕκαστον
 τούτων ἔχει, τίνα δὲ βλάβην, ὥσπερ γε καὶ ὁ σιτο-
 ποιὸς οὐκ οἶδεν, ὅτῳ χρὴ καθαρὸν ἄρτον διδόναι καὶ
 ὅτῳ συγκομιστὸν οὐδ' ὅτῳ πολὺν ἢ ὀλίγον οὐδ' ἐν
 ὅτῳ καιρῷ, κατὰσκευάζει μέντοι καλῶς αὐτούς. || ὥσ- 89
 15 αὐτως δὲ καὶ ὁ μάγειρος ἢ φακῆν ἢ πτισάνην ἢ χόν-
 δρον ἢ τεῦτλον ἢ τι τῶν ἄλλων ἐπίσταται σκευάζειν
 οὐκ εἰδὼς οὐδενὸς αὐτῶν τὴν δύναμιν. αἱ μὲν δὴ
 τοιαῦται τέχναι τὰς ἀπάσας ὕλας παρασκευάζουσι τῇ
 θεραπευτικῇ τοῦ σώματος, ὥσπερ αὐταῖς ταύταις ἑτεραι,
 20 τῷ μὲν σιτοποιῷ τοὺς πυροὺς ὁ γεωργὸς καὶ κρίβανον
 ὁ ἵπνοπλάστης καὶ ὁ ὑλοτόμος τὰ ξύλα καὶ ὁ τέκτων
 τὸν ἄβακα, τῷ τέκτονι δ' αὐτῷ πάλιν ἄλλος μὲν ἀξι-
 νην, ἄλλος δὲ στάθμην, ἄλλος δ' αὖ τὰ ξύλα, καὶ
 σκυτοτόμῳ δὲ κατὰ ταῦτα τὴν μὲν σμίλιν ἢ χαλκευ-
 25 τικὴν, τὰ σκύτη δ' ἢ βυρσοδεψικὴν, τὸν καλόποδα δ' ἢ
 τεκτονικὴν· καὶ οἰκοδόμῳ δὲ λατύποι τε καὶ λιθοτόμοι
 καὶ πλινθουργοὶ καὶ τέκτονες, οἱ μὲν λίθους, οἱ δὲ

6. οὐδὲ τῆς* οὐδὲ ὅτι LP οὐδὲν ἔτι A οὐδ' ἔτι Ch || 20. κρί-
 βανον L κλίβανον PA || 21. verba καὶ ὁ τέκτων usque ad τὰ
 ξύλα om. P¹ add. in marg. P² || 25. δ' ἢ βυρσοδεψικὴ L δὲ
 βυρσ. PA || δ' ἢ τεκτονικὴ L ἢ τεκτ. PA

πλίνθους, οἱ δ' ἐπιτήδεια ξύλα προπαρασκευάζουσιν. αἱ μὲν οὖν τοιαῦται τέχναι σύμπασαι προσδέονται τ' ἀλλήλων καὶ παρασκευάζουσι ταῖς τελεωτέραις τὰς θ' ὕλας αὐτάς, ἐξ ὧν ἐργάζονται τὸ τέλος, ὅργανά τε χρηστά, δι' ὧν ἐκείνας κοσμοῦσιν.

5

Cap. LXIV. Ἀπάσαις δ' αὐταῖς ἐφέστηκεν οἶον ἀρχιτεκτονική τις ἢ θεραπευτική τοῦ σώματος καὶ 891 κελεύει τῇ || μὲν οἰκοδομικῇ τοιάνδε τινὰ τὴν οἰκίαν ποιῆσαι, τῇ δὲ σκντοτομικῇ τὸ ὑπόδημα καὶ τῇ μὲν σιτοποιητικῇ τὸν ἄρτον, τῇ δ' αὖ μαγειρικῇ τοῦτον 10 ἐκάστη τε τῶν ἄλλων, ὡς ἐκάστη πέφυκεν. ἀλλὰ ταύτης τῆς περὶ τὸ σῶμα θεραπευτικῆς ἢ ὑγιεινῆς μόριον ἦν καὶ ταύτης τετραχῇ τεμνομένης ἐνὸς τῶν μορίων ἢ γυμναστικῆς μόριον. αὕτη τοίνυν οἶον ἀρχιτεκτονική τίς ἐστὶ τοσῶνδε τεχνῶν, ἱππευτικῆς μὲν, ὅταν ἱππά- 15 ξεσθαι δέῃ, διδάσκουσα μέτρον καὶ καιρὸν καὶ ποιότητα, κυνηγετικῆς δὲ καὶ συμπάσης θηρευτικῆς, ὅταν αὖ τούτων ἢ χρεῖα καλῇ, κατὰ ταῦτά δὲ καὶ σκαπτόντων καὶ θεριζόντων καὶ ὕλοτομούντων καὶ ἐρεσπόντων καὶ ὀρχουμένων καὶ πᾶν ὁτιοῦν ἐνεργούντων ἐπιστάτεϊ 20 τε καὶ ἄρχει καὶ προστάττει.

Cap. XLV. Μία τῶν τοιούτων ἐστὶ τεχνῶν καὶ ἡ περὶ τὰ παλαίσματα — καλῶμεν δ' αὐτήν, εἰ βούλει,

3. τὰς τελεωτέρας PA || 7. ἀρχὴ τεκτονική L ἀρχή τις τεκτονική τις P, sed prius τις expunctum est || 8. verba τοιάνδε τινὰ τὴν οἰκίαν ποιῆσαι τῇ δὲ σκντοτομικῇ in L omissa altera manu inter versus addita sunt || 9. ποιῆσαι (sic) L om. PA || verba τὸ ὑπόδημα καὶ τῇ μὲν σιτοποιητικῇ om. P¹ add. P² in marg. || 14. ἡ γυμναστική L ἡ γυμναστικὸν PA ἦν γ. Ch || 17. θεραπευτικῆς LP¹A θηρατικῆς P² θηρευτικῆς B || 18. οὖν P¹ αὖ P² || κατὰ ταῦτά δὲ ταῦτα L¹ κατ' αὐτά δὲ L², ταῦτα deleui || 20. ἐπιστάτων P¹ ἐπιστάτωντι P²AB ἐπιστάτεϊ τε B in marg. || 22. τοιούτων add. L² || 23. καλῶμεν C καλῶμεν B

παιδοτριβικὴν — αὕτη μὲν οὐδ' ἐπαίονσα τῶν πρὸς
 ὠφέλειάν τε καὶ βλάβην τοῦ σώματος, εὐσχήμονας δὲ
 καὶ πολυειδεῖς καὶ καταβλητικὰς καὶ ἀπόνους ἐξευ-
 ρίσκουσα λαβὰς θ' ἅμα καὶ ἡ κινήσεις οὐδὲν ἥττον τῆς 892
 5 ὀρχηστικῆς. ἀλλ' ἐκείνη μὲν οὐκ ἀντιποιεῖται τῆς περὶ
 τὸ σῶμα θεραπείας· ἡ παιδοτριβικὴ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως
 ὑπ' ἀναισθησίας ἐσχάτης οἶον ἐμπληκτός τις οἰκέτης
 ἐπανίσταται δεσπότη χρηστῷ, τῇ γυμναστικῇ, καθάπερ
 εἰ καὶ τις ὀπλίτης ἢ ἱππεὺς ἢ τοξότης ἢ σφενδονήτης
 10 ἢ ἀκοντιστῆς ἀντιλέγοι τῷ στρατηγῷ παρατάττοντί τε
 καὶ ὀπλίζοντι καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξάγοντι καὶ αὐ-
 θις ἡσυχάζειν κελεύοντι· μαίνοιτο γὰρ ἄν που κἀκεῖ-
 νος, εἰ τὸν στρατηγὸν εἰς τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας
 προκαλούμενος, εἴτα βελτίων εὐρισκόμενος ἢ κοινωνεῖν
 15 ἀξιοῖ τῆς ἀρχῆς ἢ μέρος ἀποφαίνοι τὴν αὐτοῦ τέχνην
 τῆς στρατηγικῆς. μαίνοιτο δ' ἂν οὐδὲν ἥττον, οἶμαι,
 καὶ ὁ παιδοτρίβης ἢ κοινωνεῖν γυμναστικῆς ἢ μέρος
 ἔχειν αὐτῆς οἰόμενος· ὑπηρέτης γὰρ ἐστὶ μόνον, ὥσπερ
 γ' ὁ στρατιώτης τῆς στρατηγικῆς, οὕτω καὶ ὁ παιδο-
 20 τρίβης [αὐτὸς γάρ], ἥ μὲν γυμνάζει, τῆς γυμναστικῆς,
 ἥ δ' ἀσκεῖ τέχνην παλαισμάτων, ἐτέρας αὖ τινός ἐστιν
 ἐπιτηδεύσεως ὑπηρέτης, ἣν ἐγὼ μὲν ὀνομάζω ἡ κατα- 893
 βλητικὴν, οὐ μὴν γ' αὐτοὺς οὕτω καλοῦσιν οἱ τοὺς
 ἀθλητὰς ἀσκοῦντες, ἀλλὰ γυμναστὰς ὀνομάζουσι. καί-
 25 τοι κατὰ γε τὴν ἀλήθειαν ἕτερον μὲν ἐστὶ παιδοτρι-
 βικὴ καθάπερ ἡ τοξευτικὴ, καταβλητικὴ δ' οἰόνπερ ἡ

6. ἡ παιδοτριβικὴ δ' LP ἢ π. A ἢ δὲ π. Ch || 9. εἰ καὶ τις] οἰκέτης PA εἰ καὶ τις Ch || 14. προσκαλούμενος PA || 19. γὰρ pro γ' PA || τῆς add. L² || post παιδοτρίβης add. αὐτὸς L αὐτὸς γὰρ PA, utrumque delendum || 20. τῇ γυμναστικῇ L || 22. ἐγὼ μὲν L μὲν ἐγὼ PA || 23. οὐ μὴν γ' αὐτοὺς L οὐ μόνον δ' αὐ- τοὺς PA || 25. κατὰ om. P¹ add. P² in marg.

στρατηγική, γυμναστική δ' οἷον ἡ ἰατρική, καὶ διτταῖς
 ὑπηρετεῖ τέχναις ἐφεστώσαις ἐκάστη τῶν τοιούτων.
 οὕτω γὰρ καὶ ἡ σκυτοτομικὴ τὸ μὲν ὥς στρατιώτῃ
 τῷδ' ἐτινι χρηστὸν ὑπόδημα παρὰ τῆς στρατηγικῆς ἐκ-
 διδάσκεται, τὸ δ' ὥς εἰς ὑγίειαν ἐπιτήδειον ὑπὸ τῆς 5
 περὶ τὸ σῶμα τέχνης ἐργάζεσθαι κελεύεται. ὥσαύτως
 δὲ καὶ ἡ μαγειρικὴ τὸ μὲν εἰς ὑγίειαν ὄψον ἰατρῷ τε
 καὶ ὑγιεινῷ παρασκευάζει, τὸ δ' εἰς ἡδονὴν τέχνη μὲν
 οὐκέτι τοῦτό γ' οὐδ' ἐμὶα, κολακεία δὲ τινι τὸ τέλος οὐ
 τὴν ὑγίειαν, ἀλλὰ τὴν ἡδονὴν πεποιημένη. καὶ δὴ οὖν 10
 καὶ <ἡ> παλαιστικὴ τὸ μὲν εἰς ὑγίειαν χρηστὸν ὑγιει-
 νοῖς τε καὶ γυμνασταῖς παρασκευάζει, τὸ δ' εἰς διά-
 θεσιν ἀθλητικὴν ἐκείνῃ τῇ κακοτεχνίᾳ τῇ πολλᾷ
 εἰρημένη, τῇ καλούσῃ μὲν ἑαυτὴν γυμναστικὴν, κάλλιον
 δ' ἂν ὀνομασθεῖη καταβλητικὴ. καὶ γὰρ οὖν καὶ 15
 ὀνομάζουσιν αὐτὴν οἱ Λάκωνες καββαλικὴν καὶ καββα-
 894 λικώτερον ἑαυτῶν || γέ φασιν εἶναι τὸν ἐν ταύτῃ τε-
 θραμμένον, οὐκ ἰσχυρότερον.

Cap. XLVI. Ὅπου γε καὶ ἡ ὑγιαίνουσα πολιτεία
 μισεῖ τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα καὶ βδελύσσεται, πάσης μὲν 20
 τῆς εἰς τὸν βίον ἰσχύος ἀνατρεπτικὸν ὑπάρχον, εἰς
 οὐκ ἀγαθὴν δὲ τοῦ σώματος ἄγον διάθεσιν. ἐγὼ γοῦν
 ἐπειράθην ἑμαυτοῦ πολλᾷς ἰσχυροτέρου τῶν ἀρίστων
 εἶναι δοκούντων καὶ πολλοὺς στεφανίτας ἀγῶνας ἀν-
 ηρημένων ἀθλητῶν. ἐν τε γὰρ ὁδοιπορίαις ἀπάσαις 25
 ἄχρηστοι τελέως ἦσαν ἐν τε [ταῖς] πολεμικαῖς πράξειςιν,

2. ἐφεστώσα L¹ ἐφεστώσαις L² || ἐκάστη* ἐκάστη A (e LP nihil notavi) || 3. στρατιώτῃ τῷδ' ἐτινι* στρατιώτῃ τὸ δὲ τινι LP¹ (τόδε del. P²) || 5. εἰς add. L² s. l. || 10. δὴ om. L || 11. <ἡ>* || 19. καὶ ἡ add. L² s. l. || 21. ὑπάρχει P¹ ὑπάρχον P² || εἰς οὐκ ἀγαθὴν L οὐκ εἰς ἀγ. PA || 22. ἐγὼ γ' οὖν L || 26. ταῖς om. L¹ add. L² s. l. || πολιτικάς P¹ πολεμικάς P²

ἔτι δὲ μᾶλλον ἐν πολιτικαῖς τε καὶ γεωργικαῖς, εἰ δέ
 πον καὶ φίλῳ νοσοῦντι παραμεῖναι δέοι, πάντων ἀχρη-
 στότατοι συμβουλευθεῖσθαι τε καὶ συσκέψασθαι καὶ συμ-
 πρᾶξαι, ταύτῃ μὲν, ἥπερ γε καὶ οἱ σύες. ἀλλ' ὅμως
 5 οἱ τούτων ἀτυχεύονται καὶ μηδεπώποτε νικήσαντες
 ἐξαίφνης ἑαυτοὺς ὀνομάζουσι γυμναστές, εἴτ' οἶμαι καὶ
 κεκράγασιν οὐδὲν ἥττον τῶν συῶν ἐκμελεῖ καὶ βαρ-
 βάρῳ φωνῇ. τινὲς δ' αὐτῶν καὶ γράφειν ἐπιχειροῦσιν ||
 ἢ περὶ τρίψεως ἢ εὐεξίας ἢ ὑγείας ἢ γυμνασίων, εἴτα 895
 10 προσάπτεσθαι τολμῶσι καὶ ἀντιλέγειν οἷς οὐδ' ὅλως
 ἔμαθον, οἷος καὶ ὁ πρῶην μὲν Ἱπποκράτει ἐγκαλῶν
 ὥς οὐκ ὀρθῶς ἀποφηνάμενῳ περὶ τρίψεως. ἐπεὶ δ'
 ἡμᾶς ἀφικομένους ἠξίωσάν τινες τῶν παρόντων ἰατρῶν
 τε καὶ φιλοσόφων ἅπαντα διελθεῖν αὐτοῖς τὸν λόγον,
 15 εἴτ' ἐφαίνετο ἀπάντων πρῶτος ὑπὲρ αὐτῆς Ἱπποκράτης
 ἀποφηνάμενος ἄριστα, παρελθὼν εἰς τὸ μέσον ἐξαίφνης
 ὁ αὐτοδίδακτος ἐκεῖνος γυμναστής ἐκδύσας παιδάριον
 ἐκέλευσεν ἡμᾶς τρίβειν τε τοῦτο καὶ γυμνάζειν ἢ σιω-
 πᾶν περὶ τρίψεως καὶ γυμνασίων, εἴτ' ἐφεξῆς ἐβόα·
 20 ποῦ γὰρ Ἱπποκράτης εἰσῆλθεν εἰς σκάμματα; ποῦ δ' εἰς
 παλαίστραν; ἴσως οὐδ' ἀναχέασθαι καλῶς ἠπίστατο.
 οὗτος μὲν οὖν ἐκεκράγει τε καὶ ἄλλως οὐδὲ σιωπῶν
 ἀκούειν ἐδύνατο καὶ μανθάνειν τὰ λεγόμενα, ἡμεῖς δὲ
 κατὰ σχολὴν τοῖς παροῦσι διελέχθημεν, ὥς ὅμοιον ὁ
 25 κακοδαίμων ἐκεῖνος ἐργάζοιτο μαγείρῳ τε καὶ σιτοποιῷ
 περὶ πτισάνης ἢ ἄρτου διαλέγεσθαι τολμῶντι κἄπειτα ||

3. συσκέψασθαι C corr. K || 4. ταύτῃ* ταῦτα C || 7. ἐκμελῇ
 LP¹ || 9. ὑγείας C ὁγείας Ch || 10. καὶ ἀντιλέγειν add. P² in
 marg. || 11. οἷος καὶ I, οἷος PA || Ἱπποκράτ² L Ἱπποκράτης P¹
 Ἱπποκράτῃ P² || 21. ἀναχέασθαι LP¹ ἀναχέεσθαι P²A

896 φάσκοντι· ποῦ γὰρ Ἱπποκράτης ἐν μαγειρείῳ διέτριψεν
ἢ ἐν μυλῶνι; σκευασάτω γοῦν μοι πλακοῦντα καὶ
ἔστον καὶ ζωμὸν καὶ λοπάδα, ἔπειθ' οὕτως ὑπὲρ αὐ-
τῶν διαλεγέσθω.

Cap. XLVII. Τί ποτ' οὖν, φήσεις, ἰατροὺς ὄνο- 5
μάζομεν Ἱπποκράτην τε καὶ τὸν ἀπ' αὐτοῦ χορόν, εἶπερ
οὐ κατὰ πάσης τῆς περὶ τὸ σῶμα τέχνης τοῦνομα
φέρομεν, ἀλλὰ κατὰ μόνου τοῦ μέρους αὐτῆς, ὃ τοὺς
καίμνοντας ἰάται; φαίνονται μὲν γὰρ ὅλην μεταχειρι-
σάμενοι τὴν τέχνην, ὥς μηδὲ τὸ περὶ τὰ γυμνάσια 10
μέρος αὐτῆς ἀπολιπεῖν. ὅτι πρῶτον συστάντος ὅλης
τῆς τέχνης μέρους τοῦ θεραπευτικοῦ, διότι καὶ μάλιστα
κατήπειγεν, ὕστερον δὲ κατὰ πολλὴν σχολὴν αὐτῷ
προσθεθέντος τοῦ φυλακτικοῦ τε καὶ ὑγιεινοῦ προσ-
εγορευομένων, τὴν ὅλην τέχνην ἀπὸ τοῦ μέρους ὄνο- 15
μασθῆναι συνέβη, καθάπερ ἐπ' ἄλλων πολλῶν ἐγένετο·
καὶ γὰρ γεωμέτρως ὀνομάζομεν οὐ τοὺς περὶ τῶν ἐπι-
πέδων σχημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ τῶν στε-
ρεῶν ἐπισταμένους οὐδ' ἔστιν οὐδεὶς νῦν ὥσπερ γεω-
μέτρως οὕτω καὶ στερεομέτρως ὀνομαζόμενος, ἀλλ' 20
897 ἐκλέλοιπε τοῦνομα, καθάπερ καὶ τὸ τῶν ὑγιεινῶν, οὐ
τῶν σωματίων οὐδὲ τῶν διαιτημάτων λέγω τῶν ὑγιει-
νῶν, ἀλλὰ τῶν ἐπισταμένων ἀνδρῶν ταῦτα, τῶν ὑπ'
Ἑρασιστράτου τοῖς ἰατροῖς ἀντιδιηρημένων. ὥσαύτως
δὲ καὶ τριηράρχας μὲν ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ τοὺς 25
ἄρχοντας τῶν τριήρων, νῦν δ' ἤδη πάντας οὕτω κα-

1. μαγειρίῳ PA μα^Γ L μαγειρείῳ Ch || 2. ἐν ante μυλῶνι
add. L¹ || γοῦν add. L² || 9. φαίνονται L φαίνεται PA || μετα-
χειρισάμενοι LP¹ -ος P² || 13. σχολὴν om. P¹ add. in marg. P³ ||
ἀπὸ LP¹ αὐτῷ P² || 14. προτεθέντος P¹ || 19. οὐδεὶς L οὐδ'
αἰς PA

λουῖσι τοὺς ὁπωσοῦν ἡγουμένους στόλου ναυτικοῦ, καὶ
 μὴ τριήρεις ὧσιν αἱ νῆες. ὅμοιον τι τούτῳ περὶ τὴν
 ἱατρικὴν ἐγένετο καὶ τοὺς ἱατρούς· ἀπὸ γὰρ τοῦ πρῶ-
 του συστάντος μέρους ὅλην τε τὴν περὶ τὸ σῶμα
 5 τέχνην ὀνομασθῆναι συνέβη τοῦ χρόνου προϊόντος
 ἱατρικὴν αὐτόν τε τὸν ἐπιστήμονα τῆς τέχνης ἱατρὸν.
 οὐκ οὐν οὐδ' ἀπεικός ἐστιν ἐρωτηθέντα τινὰ νῦν,
 ἥστινός ἐστι τέχνης μέρος τὸ ὑγιεινόν, ἀποκρίνασθαι
 τῆς ἱατρικῆς· ἐκταθείσης γὰρ ἐπὶ πλεόν τῆς προσηγο-
 10 ρίας καὶ μηκέτι τὸ μέρος ἄλλ' ὅλην τὴν περὶ τὸ σῶμα
 τέχνην σημαίνουσης Ἱπποκράτης τε δικαίως καὶ οἱ νῦν
 ἅπαντες ἱατροὶ ὀνομάζονται· ἴσασι γὰρ μόρια τῆς
 τέχνης αὐτῆς δύο τὰ μέγιστα, θεραπευτικὸν τε καὶ
 ὑγιεινόν. αὐτοῦ δ' αὖ πάλιν τοῦ ὑγιεινοῦ μέρους
 15 ἴσασι τὸ γυμναστικόν, ὥς καὶ πρόσθεν ἐπιδέδεικται. 89
 καθάπερ οὖν Ἱπποκράτης καὶ Διοκλῆς καὶ Πραξαγό-
 ρας καὶ Φιλότημος καὶ Ἡρόφιλος ὅλης τῆς περὶ τὸ
 σῶμα τέχνης ἐπιστήμονες ἦσαν, ὥς δηλοῖ τὰ συγγράμ-
 ματα αὐτῶν, οὕτως αὖ πάλιν οἱ περὶ Θέωνα καὶ Τρύ-
 20 φωνα τὴν περὶ τοὺς ἀθλητὰς κακοτεχνίαν μετεχειρί-
 σαντο, καθάπερ αὖ καὶ τὰ τούτων δηλοῖ συγγράμματα,
 παρασκευὴν τέ τι γυμνάσιον ὀνομαζόντων καὶ αὐθις
 ἔτερόν τι μερισμόν, ἔπειτ' ἄλλο τι τέλειον, ἀποθερα-
 πείαν δ' ἄλλο, καὶ ζητούντων, εἴτε κατὰ τὴν τοιαύτην
 25 περιόδου ἀσκητέον ἐστὶ καὶ γυμναστέον τὸν ἀθλητὴν
 εἴτε κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον. ἥ καὶ θαυμάζειν ἐπέρ-

7. οὐκ οὐν* οὐκοῦν C || 8. ἥστινός] εἰς τινος LP¹ corr. P² ||
 12. ἱατροὶ* ἱατρὸν C || ὀνομάζονται* ὀνομάζουσιν C || γὰρ* τε C ||
 18. συγγράμματα L γράμματα PA || 20. μετεχειρίσαντο* μετα-
 χειρίσαντες C || 22. τι* τινὰ C || 26. post εἴτε quae sequuntur
 verba κατ' ἄλλον usque ad ὅταν e codice L restitui, in PA
 desiderantur || ἥ* ἦ L cf. Gal. X 152, 1

χεταιί μοι τῶν νῦν τοὺς ἀθλητὰς γυμναζόντων, ὅταν ἀμφισβητούντων ἀκούσω μέρος εἶναι τῆς ἐαυτῶν τέχνης τὸ ὑγιεινόν. ὅπου γὰρ οὐδὲ τῆς ὄντως γυμναστικῆς μέρος ἐστὶν ἀλλ' ἐμπαλιν ἐκείνη μέρος ὑγιεινοῦ, τί χρὴ περὶ τῆς τούτων κακοτεχνίας ἀμφιβάλλειν, ἢ μήτε μέρος ἔστιν ὅλως τῆς περὶ τὸ σῶμα τέχνης ἐπιτηδεύματος τε προέστηκεν οὐχ ὑπὸ Πλάτωνος μόνον ἢ Ἰπποκράτους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων ἀτιμαζομένου;

4. verba ὑγιεινοῦ — μέρος om. P¹ add. P² in marg.

III.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Cap. I. Ἐπειδὴ τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι τε καὶ κινεῖ-^K
σθαι κατὰ προαίρεσιν ἴδια τῶν ζώων ἐστὶ, τὸ δ' αὐ-^P
ξάνεσθαι τε καὶ τρέφεσθαι κοινὰ καὶ τοῖς φυτοῖς, εἴη
ἂν τὰ μὲν πρότερα τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ δεύτερα τῆς
5 φύσεως ἔργα. εἰ δὲ τις καὶ τοῖς φυτοῖς ψυχῆς μετα-
δίδωσι καὶ διαιρούμενος αὐτὰς ὀνομάζει φυτικὴν μὲν
ταύτην, αἰσθητικὴν δὲ τὴν ἑτέραν, λέγει μὲν οὐδ'
οὗτος ἄλλα, τῇ λέξει δ' οὐ πάνυ τῇ συνήθει κέχρηται.
ἀλλ' ἡμεῖς γε μεγίστην λέξεως ἀρετὴν σαφύνειαν εἶναι
10 πεπεισμένοι καὶ ταύτην εἰδότες || ὅπ' οὐδενὸς οὕτως 2
ὥς ὑπὸ τῶν ἀσυνήθων ὀνομάτων διαφθειρομένην, ὥς
τοῖς πολλοῖς ἔθος, οὕτως ὀνομάζοντες ὑπὸ μὲν ψυχῆς
θ' ἅμα καὶ φύσεως τὰ ζῷα διοικεῖσθαι φάμεν, ὑπὸ δὲ
φύσεως μόνῃς τὰ φυτὰ καὶ τό γ' αὐξάνεσθαι τε καὶ
15 τρέφεσθαι φύσεως ἔργα φάμεν, οὐ ψυχῆς.

Cap. II. Καὶ ζητήσομεν κατὰ τόνδε τὸν λόγον,
ὑπὸ τίνων γίγνεται δυνάμειν αὐτὰ δὴ ταῦτα καὶ εἰ
δὴ τι ἄλλο φύσεως ἔργον ἐστίν. ἀλλὰ πρότερόν γε

Inscriptio: Γαληνοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων λόγος α' L
Γ. περὶ φυσικῶν δυνάμεων βιβλίον πρῶτον M Γ. π. φ. δ. O ||
4. τῆς αὐτῆς φύσεως om. M || 6. φυσικὴν M || 8. κέχρηται L O
χρηται M || 11. τῶν om. M || ἀσυνήθων L ἀήθων MO || 14. μόνῃ
om. M || 16. ζητήσωμεν M || 17. δὴ] γε AP om. M

διελέσθαι τε χορὴ καὶ μηνῦσαι σαφῶς ἕκαστον τῶν
 ὀνομάτων, οἷς χρησόμεθα κατὰ τόνδε τὸν λόγον, καὶ
 ἐφ' ὃ τι φέρομεν πρᾶγμα. γενήσεται δὲ τοῦτ' εὐθύς
 ἔργων φυσικῶν διδασκαλία σὺν ταῖς τῶν ὀνομάτων
 ἐξηγήσεσιν. ὅταν οὖν τι σῶμα κατὰ μηδὲν ἐξαλλάττη- 5
 ται τῶν προὑπαρχόντων, ἡσυχάζειν αὐτό φαμεν· εἰ
 δ' ἐξίσταιτό πη, κατ' ἐκεῖνο κινεῖσθαι. καὶ τοίνυν
 ἐπεὶ πολυειδῶς ἐξίσταται, πολυειδῶς καὶ κινηθήσεται.
 καὶ γὰρ εἰ λευκὸν ὑπάρχον μελαίνοιτο καὶ εἰ μέλαν
 λευκαίνοιτο, κινεῖται κατὰ χροάν, καὶ εἰ γλυκὺ τέως 10
 3 ὑπάρχον αὐθις || αὐστηρὸν ἢ ἔμπαλιν ἐξ αὐστηροῦ
 γλυκὺ γένοιτο, καὶ τοῦτ' ἂν κινεῖσθαι λέγοιτο κατὰ
 τὸν χυμὸν. ἄμφω δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ προειρημένα
 κατὰ τὴν ποιότητα κινεῖσθαι λεχθήσεται καὶ οὐ μόνον
 γε τὰ κατὰ τὴν χροάν ἢ τὸν χυμὸν ἐξαλλαττόμενα 15
 κινεῖσθαι φαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ θερμότερον ἐκ ψυχρο-
 τέρου γενόμενον ἢ ψυχρότερον ἐκ θερμοτέρου κινεῖ-
 σθαι καὶ τοῦτο λέγομεν, ὥσπερ γε καὶ εἴ τι ξηρὸν ἐξ
 ὑγροῦ ἢ ὑγρὸν ἐκ ξηροῦ γίγνοιτο. κοινὸν δὲ κατὰ
 τούτων ἀπάντων ὄνομα φέρομεν τὴν ἀλλοίωσιν. ἔν τι 20
 τοῦτο γένος κινήσεως. ἕτερον δὲ γένος ἐπὶ τοῖς τὰς
 χώρας ἀμείβουσι σώμασι καὶ τόπον ἐκ τόπου μεταλ-
 λάττειν λεγόμενοις, ὄνομα δὲ καὶ τούτῳ φορά. αὗται
 μὲν οὖν αἱ δύο κινήσεις ἀπλᾶι καὶ πρῶται, σύνθετοι
 δ' ἐξ αὐτῶν αὐξησίς τε καὶ φθίσις, ὅταν ἐξ ἐλάττονός 25

3. post πρᾶγμα add. τοῦνομα L || 4. τῶν om. L || 7. ἐξίστα-
 ται MO || post πη add. τοῦτο O || κινηθήσεται M || 8. ἐπειδὴ M ||
 καὶ πολυειδῶς om. MO || 11. ἢ αὐτὸ πάλιν L || 12. γένοιτο L
 καὶ γίγνοιτο M || 14. τὴν LM om. O || 15. ἢ] καὶ O || 17. γιγνώμε-
 νον L || 19. γίγνοιτο om. M || 20. πάντων τού-
 των δὲ καὶ τοῦτο φορά M || 24. οὖν om. L

τι μείζον ἢ ἐκ μείζονος ἔλαττον γένηται φυλάττον τὸ
 οἰκεῖον εἶδος. ἕτεραι δὲ δύο κινήσεις γένεσις καὶ
 φθορά, γένεσις μὲν ἢ εἰς οὐσίαν ἀγωγή, φθορά δ' ἢ
 ἐναντία. πάσαις δὲ ταῖς κινήσεσι κοινὸν ἐξάλλαξις
 5 τοῦ || προϋπάρχοντος, ὥσπερ οὖν καὶ ταῖς ἡσυχίαις ἢ 4
 φυλακῇ τῶν προϋπαρχόντων. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξαλλάττεται
 καὶ πρὸς τὴν ὕψιν καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν καὶ πρὸς τὴν
 ἀφῆν αἶμα γιγνώμενα τὰ σιτία, συγχωροῦσιν· ὅτι δὲ
 καὶ κατ' ἀλήθειαν, οὐκέτι τοῦθ' ὁμολογοῦσιν οἱ σο-
 10 φισταί. οἱ μὲν γάρ τινες αὐτῶν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα
 τῶν ἡμετέρων αἰσθήσεων ἀπάτας τινὰς καὶ παραγωγὰς
 νομίζουσιν ἄλλοτ' ἄλλως πασχουσῶν, τῆς ὑποκειμένης
 οὐσίας μηδὲν τούτων, οἷς ἐπονομάζεται, δεχομένης· οἱ
 δέ τινες εἶναι μὲν ἐν αὐτῇ βούλονται τὰς ποιότητας,
 15 ἀμεταβλήτους δὲ καὶ ἀτρέπτους ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα
 καὶ τὰς φαινομένας ταύτας [ἐν αὐτῇ] ἀλλοιωσεις
 τῇ διακρίσει τε καὶ συγκρίσει γίνεσθαι φασιν [ὡς
 Ἀναξαγόρας]. εἰ δὴ τούτους ἐκτραπόμενος ἐξελέγχοιμι,
 μείζον ἔν μοι τὸ πάρεργον τοῦ ἔργου γένοιτο. εἰ μὲν
 20 γὰρ οὐκ ἴσασιν, ὅσα περὶ τῆς καθ' ὅλην τὴν οὐσίαν
 ἀλλοιωσεως Ἀριστοτέλει τε καὶ μετ' αὐτὸν Χρυσίππῳ
 γέγραπται, παρακαλέσαι χρὴ τοῖς ἐκείνων αὐτοὺς ὁμι-
 λῆσαι γράμμασιν· εἰ δὲ γινώσκοντες ἔπειθ' ἐκόντες
 τὰ χεῖρω πρὸ τῶν βελτιόνων || αἰροῦνται, μάταια δὴ- 5
 25 που καὶ τὰ ἡμέτερα νομοῦσιν. ὅτι δὲ καὶ Ἰπποκράτης

1. γίνηται M γίνηται O || 4. ἀπάσαις M || ἢ ἐξάλλαξις M
 ἢ om. L O || 11. εἶναι add. post τινὰς M post παραγωγὰς add.
 O om. L || 14. post βούλονται add. τῇ φύσει M φύσει O om. L ||
 16. ἐν αὐτῇ post ἀλλοιώσεις colloc. M O || 17. ὡς Ἀναξαγόρας
 om. L || 18. εἰ δὴ] καὶ εἰ L || ἐκτραπόμενος L || ἐξελέγχοιμι L
 ἐλέγχ. M O || 19. γένηται M γενήσεται L || καὶ γὰρ εἰ μὲν L O ||
 21. μετὰ τούτων O || 23. συγγράμμασιν M

οὕτως ἐρίγνωσκεν Ἀριστοτέλους ἔτι πρότερος ὢν, ἐν
 ἑτέροις ἡμῖν ἀποδεδείκται. πρῶτος γὰρ οὗτος ἀπάντων
 ὢν ἴσμεν ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων ἀποδεικνύειν ἐπ-
 εχειρήσε τετταρας εἶναι τὰς πάσας δραστηκὰς εἰς ἀλ-
 λήλας ποιότητας, ὅφ' ὃν γίνεταί τε καὶ φθείρεται 5
 πάνθ', ὅσα γένεσίν τε καὶ φθορὰν ἐπιδέχεται. καὶ
 μέντοι καὶ τὸ κεράννυσθαι δι' ἀλλήλων αὐτὰς ὅλας
 δι' ὅλων Ἰπποκράτης ἀπάντων [ὢν ἴσμεν] πρῶτος
 ἔγνω· καὶ τὰς ἀρχὰς γε τῶν ἀποδείξεων, ὢν ὕστερον
 Ἀριστοτέλης μετεχειρίσατο, παρ' ἐκείνῳ πρώτῳ γε- 10
 γραμμένας ἔστιν εὑρεῖν. εἰ δ' ὥσπερ τὰς ποιότητας
 οὕτω καὶ τὰς οὐσίας δι' ὅλων κεράννυσθαι χρή νο-
 μίζειν, ὥς ὕστερον ἀπεφήνατο Ζήνων ὁ Κιτιεύς, οὐχ
 ἡγοῦμαι δεῖν ἔτι περὶ τούτου κατὰ τόνδε τὸν λόγον
 ἐπεξιέναι. μόνην γὰρ εἰς τὰ παρόντα δέομαι γινώ- 15
 σκεσθαι τὴν δι' ὅλης τῆς οὐσίας ἀλλοίωσιν, ἵνα μὴ
 τις ὁστοῦ καὶ σαρκὸς καὶ νεύρου καὶ τῶν ἄλλων
 ἑκάστου μορίων οἶονεῖ μισγάγκειάν τινα τῷ ἄρτῳ νο-
 6 μίσῃ περιέχεσθαι κἄπειτ' ἐν || τῷ σώματι διακρινόμενον
 ὥς τὸ δμοφυλον ἑκάστου ἰέναι. καίτοι πρό γε τῆς 20
 διακρίσεως αἷμα φαίνεται γινόμενος ὁ πᾶς ἄρτος. εἰ
 γοῦν παμπόλλῳ τις χρόνῳ μηδὲν ἄλλ' εἴη σιτίον προσ-
 φερόμενος, οὐδὲν ἦττον ἐν ταῖς φλεβῖν αἷμα περιεχό-
 μενον ἔξει. καὶ φανερῶς τοῦτο τὴν τῶν ἀμεταβλήτα

1. ἔτι πρότερος ὢν LM ὢν ἔτι πρ. O, sed eadem manu
 superer. ἔτι || 2. ἐπιδέδεικται O || ὢν ἴσμεν ἀπάντων LM || 4. ποι-
 ὁτητας εἰς ἀλλ. L || 7. ὅλας αὐτὰς O || 8. ἰπποκράτης μὲν L ||
 ὢν ἴσμεν ἀπ. M ἀπάντων πρῶτος ὢν ἴσμεν L || 9. γε L τε M
 οἶον. O || 10. πρώτῳ L προτέρῳ MO || 12. χρή] δεῖ L || 15. μόνον M
 μόνων L || 17. καὶ νεύρον καὶ σαρκὸς O || 18. οἶονεῖ L² οἶον L¹
 οἶον ἐς MO || μισαγγείαν L¹ μισαγγεία τινὶ L² || 19. κἄπειτα
 περὶ τὸ σῶμα O || 20. ὥς LM πρὸς O

τὰ στοιχεῖα τιθεμένων ἐξελέγχει δόξαν, ὥσπερ οἶμαι
καὶ τοῦλαιον εἰς τὴν τοῦ λύχνου φλόγα καταναλισκό-
μενον ἅπαν καὶ τὰ ξύλα πῦρ μικρὸν ὕστερον γιγνό-
μενα. καίτοι τό γ' ἀντιλέγειν αὐτοῖς ἡρνησάμεν, ἀλλ'
5 ἐπεὶ τῆς ἱατρικῆς ὕλης ἦν τὸ παράδειγμα καὶ χρῆζω
πρὸς τὸν παρόντα λόγον αὐτοῦ, διὰ τοῦτ' ἐμνημόνευσα.
καταλιπόντες οὖν, ὡς ἔφην, τὴν πρὸς τούτους ἀντι-
λογίαν, <ἐνὸν> τοῖς βουλομένοις τὰ τῶν παλαιῶν ἐκ-
μανθάνειν καὶ ὧν ἡμεῖς ἰδίᾳ περὶ αὐτῶν ἐπεσκέμμεθα,
10 τὸν ἐφεξῆς λόγον ἅπαντα ποιησόμεθα ζητοῦντες ὑπὲρ
ὧν ἐξ ἀρχῆς προὔθεμεθα, πόσαι τε καὶ τίνες εἰσὶν αἱ
τῆς φύσεως δυνάμεις καὶ τί ποιεῖν ἔργον ἐκάστη
πέφυκεν. ἔργον δὲ δηλονότι καλῶ τὸ γεγονὸς ἤδη καὶ
συνπεπληρωμένον ὑπὸ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, οἷον τὸ 7
15 αἷμα, τὴν σάρκα, τὸ νεῦρον· ἐνέργειαν δὲ τὴν δραστι-
κὴν ὀνομάζω κίνησιν καὶ τὴν ταύτης αἰτίαν δύναμιν.
ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ τὸ σιτίον αἷμα γίνεσθαι παθητικὴ
μὲν ἢ τοῦ σιτίου, δραστικὴ δ' ἢ τῆς φλεβὸς γίνεται
κίνησις, ὡσαύτως δὲ κἂν τῷ μεταφέρειν τὰ κῶλα κινεῖ
20 μὲν ὁ μῦς, κινεῖται δὲ τὰ ὀστέα, τὴν μὲν τῆς φλεβὸς
καὶ τῶν μυῶν κίνησιν ἐνέργειαν εἶναι φημι, τὴν δὲ
τῶν σιτίων τε καὶ τῶν ὀστέων σύμπτωμά τε καὶ πά-
θημα· τὰ μὲν γὰρ ἀλλοιοῦνται, τὰ δὲ φέρεται. τὴν
μὲν οὖν ἐνέργειαν ἐγγωρεῖ καλεῖν καὶ ἔργον τῆς φύ-
25 σεως, οἷον τὴν πέψιν, τὴν ἀνάδοσιν, τὴν αἱμάτωσιν,
οὐ μὴν τό γ' ἔργον ἐξ ἅπαντος ἐνέργειαν· ἢ γὰρ τοι

1. ὥσπερ γ' O || 2. πᾶν καταναλισκόμενον M || 8. <ἐνὸν>* ||
τὰ* τὰ τε L τὰ τε παρὰ MO || 9. ἐσκεψάμεθα L || 10. ἐφεξῆς LM
ἐξῆς O || ποιησόμεθα M || 12. ἔργον post πέφυκεν colloc. M ||
13. καλῶ δηλονότι L || 15. καὶ τὸ νεῦρον M || 21. κίνησιν post
φλεβὸς colloc. M || φάμεν M || 22. τε καὶ τῶν LM -
24. τῆς LM τι O

σάρεξ ἔργον μὲν ἐστὶ τῆς φύσεως, οὐ μὴν ἐνέργειά γε. ὁ δὲ δὴλον οὖν, ὡς θάτερον μὲν τῶν ὀνομάτων διχῶς λέγεται, θάτερον δ' οὐ.

Cap. III. Ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ ἡ φλὲψ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἕκαστον διὰ τὴν ἐκ τῶν τεττάρων 5 ποιεῖν κράσιν ὡδὲ πως ἐνεργεῖν δοκεῖ. εἰσὶ δέ γε μὴν 8 οὐκ ὀλίγοι τινὲς ἄνδρες ἢ οὐδ' ἄδοξοι, φιλόσοφοί τε καὶ ἰατροί, τῷ μὲν θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ τὸ δρᾶν ἀναφέροντες, ὑποβάλλοντες δ' αὐτοῖς παθητικὰ τὸ ξηρὸν τε καὶ τὸ ὑγρὸν. καὶ πρῶτός γ' Ἀριστοτέλης 10 τὰς τῶν κατὰ μέρος ἀπάντων αἰτίας εἰς ταύτας ἀνάγειν πειρᾶται τὰς ἀρχάς, ἠκολούθησε δ' ὕστερον αὐτῷ καὶ ὁ ἀπὸ τῆς στοᾶς χορὸς. καίτοι τούτοις μὲν, ὡς ἂν καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων τὴν εἰς ἄλληλα μεταβολὴν 15 χύσεσιν τε τισι καὶ πιλήσεσιν ἀναφέρουσιν, εὐλογον ἦν 16 ἀρχὰς δραστηκῶς ποιήσασθαι τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, Ἀριστοτέλει δ' οὐχ οὕτως, ἀλλὰ ταῖς τέτταρσι ποιό- 17 ῃσι εἰς τὴν τῶν στοιχείων γένεσιν χρωμένῳ βέλτιον ἦν καὶ τὰς τῶν κατὰ μέρος αἰτίας ἀπάσας εἰς ταύτας ἀνάγειν. τί δὴ ποτ' οὖν ἐν μὲν τοῖς περὶ γενέσεως καὶ 20 φθορᾶς ταῖς τέτταρσι χρῆται, ἐν δὲ τοῖς μετεωρολογι- 21 κοῖς καὶ τοῖς προβλήμασι καὶ ἄλλοθι πολλαχόθι ταῖς δύο μόνας; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἐν τοῖς ζώοις τε καὶ τοῖς φυτοῖς μᾶλλον μὲν δρᾷ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, 22 ἥττον δὲ τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν ἀποφαίνοντό τις, ἴσως 25

1. τῆς om. M ἢ γε om. LM ἢ 2. καὶ δὴλον O ἢ 3. θάτερον δὲ καθ' ἓνα τρόπον M ἢ 4. ἡ om. O ἢ 5. ποιότητων ποιεῖν L ποιότητα ποιεῖν M ἢ 6. εἰς γε μὴν L δὲ MO ἢ 7. οἱ τῷ μὲν O ἢ 8. τὸ ἔργον τ. κ. ξ. L τό τε ξ. κ. τὸ ὅ. O ἢ 9. τὰς ἀρχὰς πειρᾶται L ἢ 10. μὲν om. L ἢ 11. τε om. L ἢ 12. ταῖς om. O ἢ 13. τῶν om. LO ἢ 14. ἀπάσας αἰτίας LO ἢ 15. ἀναγαγεῖν M ἢ 16. τοῖς ante ζώοις εἰ φυτοῖς om. O ἢ 17. ξηρὸν κ. τ. ὅ. L τό θ' ὑγρὸν κ. τ. ξ. MO

ἂν ἔχοι καὶ τὸν Ἱπποκράτην σύμψηφον· εἰ δ' ὥσαύτως
 ἐν || ἄπασιν, οὐκέτ' οἶμαι συγχωρήσειν τοῦτο μὴ ὅτι 9
 τὸν Ἱπποκράτην ἀλλὰ μῆδ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην
 μεμνησθαι γε βουλόμενον ὦν ἐν τοῖς περὶ γενέσεως
 5 καὶ φθορᾶς οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ μετ' ἀποδείξεως αὐτὸς
 ἡμᾶς ἐδίδαξεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων κἂν τοῖς περὶ
 κράσεων, εἰς ὅσον ἱατρῷ χρήσιμον, ἐπεσκεψάμεθα.

Cap. IV. Ἡ δ' οὖν δύναμις ἡ ἐν ταῖς φλεβὶν ἡ
 αἵματοποιητικὴ προσαγορευομένη καὶ πᾶσα δ' ἄλλη
 10 δύναμις ἐν τῷ πρὸς τι νενόηται· πρῶτως μὲν γὰρ
 τῆς ἐνεργείας [ἡ δύναμις] αἰτία, ἥδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου
 κατὰ συμβεβηκός. ἀλλ' εἶπερ ἡ αἰτία πρὸς τι, τοῦ
 γὰρ ὑπ' αὐτῆς γενομένου μόνου, τῶν δ' ἄλλων οὐδ-
 ενός, εὐδηλον, ὅτι καὶ ἡ δύναμις ἐν τῷ πρὸς τι. καὶ
 15 μέχρι γ' ἂν ἀγνοῶμεν τὴν οὐσίαν τῆς ἐνεργούσης
 αἰτίας, δύναμιν αὐτὴν ὀνομάζομεν, εἶναι τινα λέγοντες
 ἐν ταῖς φλεβὶν αἵματοποιητικὴν, ὥσαύτως δὲ κἂν τῇ
 κοιλίᾳ πεπτικὴν κἂν τῇ καρδίᾳ σφυγμικὴν καὶ καθ'
 20 ἕκαστον τῶν ἄλλων ἰδίαν τινὰ τῆς || κατὰ τὸ μόριον
 ἐνεργείας. εἶπερ οὖν μεθόδῳ μέλλοιμεν ἐξευρῆσειν, ὁπό-
 σαι τε καὶ ὁποῖαι τινες αἱ δυνάμεις εἰσὶν, ἀπὸ τῶν ἔργων
 αὐτῶν ἀρκτέον· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν ὑπό τινος ἐνεργείας
 γίγνεται καὶ τούτων ἐκάστης προηγείται τις αἰτία.

Cap. V. Ἔργα τοίνυν τῆς φύσεως ἔτι μὲν κνου-

1. ἔχοι] εὔροι L εὔρη M || 2. συγχωρῆσαι M || 3. οἶμαι add.
 post αὐτόν LM || 4. γε om. M || 5. τε καὶ M || 9. καλουμένη M ||
 δ' om. L || 10. πρῶτως M πρῶτος O¹ πρώτης LO² || 11. ἡ δύνα-
 μίς τῆς ἐν. O || 12. κατὰ τι σ. MO || 13. γενομένου L γινομένου
 MO || 15. γ' γὰρ L om. M || ἂν om. L || ἀγνοοῦμεν C || 17. αἵμα-
 τος ποιητικὴν M αἵματος ποιητικὴν δύναμιν O || 20. ἐξερευνῆσαι
 L || 22. αὐτῶν L ἡμῖν MO || 24. verba Ἔργα usque ad ἄλλου-
 σμένην οὐσίαν excerpts. Orib. XXII 1, 1—3 || τοίνυν L μὲν
 οὖν M δὲ O om. Orib. || ἔτι μὲν] ἔτι δὲ M ἔτι Ori^h

μένον τε καὶ διαπλαττομένου τοῦ ζώου τὰ σύμπαντ' ἐστὶ τοῦ σώματος μέρη, γεννηθέντος δὲ κοινὸν ἐφ' ἅπασιν ἔργον ἢ εἰς τὸ τέλειον ἐκάστω μέγεθος ἀγωγή καὶ μετὰ ταῦθ' ἢ μέχρι τοῦ δυνατοῦ διαμονή· ἐνέργεια δ' ἐπὶ τρισὶ τοῖς εἰρημένοις ἔργοις τρεῖς ἐξ ἀναγκῆς, ἐφ' ἑκάστω μία, γένεσις τε καὶ αὔξεις καὶ θρόψις, ἀλλ' ἢ μὲν γένεσις οὐχ ἀπλῆ τις ἐνέργεια τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐξ ἀλλοιώσεως τε καὶ διαπλάσεως ἐστὶ συνθετός· ἵνα μὲν γὰρ ὅσποτ' ἐγγίηται καὶ νεῦρον καὶ φλέψ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἀλλοιοῦσθαι χρή τὴν ἐπιφορβημένην οὐσίαν, ἐξ ἧς γίνεται τὸ ζῶον· ἵνα δὲ καὶ σχῆμα τὸ δέον καὶ θέσιν καὶ κοιλότητάς τινος καὶ ἀποφύσεις καὶ συμφύσεις καὶ τᾶλλα || τὰ τοιαῦτα κτήσεται, διαπλάττεσθαι χρή τὴν ἀλλοιούμενην οὐσίαν, ἣν δὴ καὶ ὕλην τοῦ ζώου καλῶν, ὥς τῆς νεῶς τὰ ξύλα καὶ τῆς εἰκόνης τὸν κηρόν, οὐκ ἂν ἀμάργοις. ἢ δ' αὔξεις ἐπίδοσις ἐστὶ καὶ διάστασις κατὰ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος τῶν στερεῶν τοῦ ζώου μορίων, ὥνπερ καὶ ἡ διάπλασις ἦν, ἢ δὲ θρόψις πρόσθεσις [ἐστὶ] τοῖς αὐτοῖς ἄνευ διαστάσεως.

Cap. VI. Περί πρώτης οὖν τῆς γενέσεως εἵπωμεν, ἣν ἐξ ἀλλοιώσεως θ' ἅμα καὶ διαπλάσεως ἐλέγομεν καλεῖσθαι. καταβληθέντος δὴ τοῦ σπέρματος εἰς τὴν μήτραν ἢ εἰς τὴν γῆν, οὐδὲν γὰρ διαφέρει, χρόνοις οὖν ὁρισμένοις πάμπολλα συνίσταται μέρη τῆς

ἐξ ἀναγκῆς αὐτῶν τούτων MO om. L || 5. ἔργοις om. Orib. || 13. καὶ ἀποφύσεις om. Orib. || 17. verba ἀποφύσεις καὶ συμφύσεις excerpts. Orib. l. 1. 4 || ἢ δ' MOrib. || 18. κατὰ L εἰς MO || πλάτος κ. βάθος Orib. || 22. τε ἅμα L τε O om. M || 25. δὴ γὰρ l. 1 τὰς στερεάς

γεννωμένης ούσίας ὑγρότητι καὶ ξηρότητι καὶ ψυχρό-
 τητι καὶ θερμότητι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὅσα τοῦ-
 τοις ἔπεται, διαφέροντα. τὰ δ' ἐπόμενα γινώσκεις,
 εἴπερ ὅλως ἐφιλοσόφησάς τι περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς·
 5 αἱ λοιπαὶ γὰρ τῶν ἀπτῶν ὀνομαζομένων διαφορῶν ταῖς
 εἰρημέναις ἔπονται πρῶται καὶ μάλιστα, μετὰ δὲ ταύ-||
 τας αἱ γευσταὶ τε καὶ ὄσφρηται καὶ ὁραταί. σκληρότης 15
 μὲν οὖν καὶ μαλακότης καὶ γλισχρότης καὶ κραυρότης
 καὶ κουφότης καὶ βαρύτης καὶ πυκνότης καὶ ἀραιότης
 10 καὶ λειότης καὶ τραχύτης καὶ παχύτης καὶ λεπτότης
 ἀπταὶ διαφοραὶ καὶ εἴρηται περὶ πασῶν Ἀριστοτέλει
 καλῶς. οἶσθα δὲ δῆπου καὶ τὰς γευστάς τε καὶ ὄσφρη-
 τὰς καὶ ὁρατάς διαφοράς. ὥστ', εἰ μὲν τὰς πρῶτας
 τε καὶ στοιχειώδεις ἀλλοιωτικὰς δυνάμεις ζητοίης,
 15 ὑγρότης ἐστὶ καὶ ξηρότης καὶ ψυχρότης καὶ θερμότης·
 εἰ δὲ τὰς ἐκ τῆς τούτων κράσεως γενομένας, τοσαῦται
 καθ' ἕκαστον ἔσονται ζῶον, ὅσαπερ ἂν αὐτοῦ τὰ αἰ-
 σθητὰ στοιχεῖα ὑπάρχῃ· καλεῖται δ' αἰσθητὰ στοιχεῖα
 τὰ ὁμοιομερῆ πάντα τοῦ σώματος μόρια· καὶ ταῦτ'
 20 οὐκ ἐκ μεθόδου τινὸς ἀλλ' αὐτόπτην γενόμενον ἐκ-
 μαθεῖν χρὴ διὰ τῶν ἀνατομῶν. ὅστον δὲ καὶ χόνδρον
 καὶ νεῦρον καὶ ὑμένα καὶ σύνδεσμον καὶ φλέβα καὶ
 πᾶνθ' ὅσα τοιαῦτα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ζῴου γένεσιν
 ἢ φύσις ἀπεργάζεται δυνάμει χρωμένη καθόλου μὲν

1. γενομένης L¹M || ξ. κ. ὁ. κ. θ. κ. ψ. O ξ. τε καὶ ὁ. κ. θ.
 κ. ψ. L || 2. ἅπασιν om. L || 5. διαφορῶν LM διαφοραὶ O ||
 6. πρῶται L πρῶταις M πρῶτως O || 7. post ταύτας add. ἔπον-
 ται L || τε om. LM || ὄσφραντικαὶ M || 12. γευστάς τε καὶ τὰς
 ὄσφρ. κ. ὄρ. L ὄσφρ. τ. κ. ὄρ. κ. γ. O γ. κ. τ. ὄσφραντάς κ. ὁ. M ||
 15. τε ἐστὶ O || ὁ. τε ξ. κ. ξ. κ. θ. κ. ψ. O ὁ. ξ. κ. θ. κ. ξ. κ. ψ. M
 ὁ. ξ. κ. ψ. κ. θ. κ. ξ. L || 16. γεννωμένας L γινωμένας MO || 22. κα
 νεῦρον post σύνδεσμον colloc. L

- 13 εἰπεῖν τῇ γεννητικῇ τε καὶ ἀλλοιωτικῇ, κατὰ μέρος
 δὲ θερμαντικῇ τε καὶ ψυκτικῇ καὶ ξηραντικῇ καὶ
 ὑγραντικῇ καὶ ταῖς ἐκ τῆς τούτων κράσεως γενομέ-
 ναις, οἷον ὀστοποιητικῇ τε καὶ νευροποιητικῇ καὶ χον-
 δροποιητικῇ· σαφηνεύας γὰρ ἔνεκα καὶ τούτοις τοῖς 5
 ὀνόμασι χρηστέον. ἔστι γοῦν καὶ ἡ ἰδίᾳ σὰρξ τοῦ
 ἥπατος ἐκ τούτου τοῦ γένους καὶ ἡ τοῦ σπληνὸς καὶ
 ἡ τῶν νεφρῶν καὶ ἡ τοῦ πνεύμονος καὶ ἡ τῆς καρδίας.
 οὕτω δὲ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου τὸ ἰδιον σῶμα καὶ τῆς
 γαστρὸς καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων καὶ τῶν 10
 ὑστερῶν αἰσθητὸν στοιχεῖόν ἐστιν ὁμοιομερές τε καὶ
 ἄπλοῦν καὶ ἀσύνθετον· ἐὰν γὰρ ἐξέλῃς ἐκάστου τῶν
 εἰρημένων τὰς ἀρτηρίας τε καὶ τὰς φλέβας καὶ τὰ
 νεύρα, τὸ ὑπόλοιπον σῶμα τὸ καθ' ἕκαστον ὄργανον
 ἄπλοῦν ἐστὶ καὶ στοιχειῶδες ὡς πρὸς αἰσθησιν. ὅσα 15
 δὲ τῶν τοιούτων ὀργάνων ἐκ δυοῖν σύγκειται χιτώνων
 οὐχ ὁμοίων μὲν ἀλλήλοις, ἄπλοῦ δ' ἑκατέρου, τούτων
 οἱ χιτῶνές εἰσι τὰ στοιχεῖα καθάπερ τῆς τε γαστρὸς
 καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων καὶ τῶν ἀρτηριῶν,
 καὶ καθ' ἑκάτερόν γε τῶν χιτώνων ἴδιος ἡ ἀλλοιωτικῇ 20
- 14 δυνάμεις ἡ ἐκ τοῦ παρὰ τῆς ἡ μητρὸς ἐπιμηνίου γεν-
 νήσασα τὸ μόριον, ὥστε τὰς κατὰ μέρος ἀλλοιωτικὰς
 δυνάμεις τοσαύτας εἶναι καθ' ἕκαστον ζῶον, ὅσαπερ
 αὖ ἔχη τὰ στοιχειώδη μόρια. καὶ μὲν γε καὶ τὰς ἐνε-
 ρείας ἰδίας ἐκάστῳ τῶν κατὰ μέρος ἀναγκαῖον ὑπ- 25
 ἀρχειν ὥσπερ καὶ τὰς χρείας, οἷον καὶ τῶν ἀπὸ τῶν

2. κ. ὄγγ. κ. ξ. ΜΟ || 3. γεννωμέναις L² || 4. τέ τιτι Μ τε
 om. L || 5. τοιαύτοις ὀνόμασι Μ τούτοις ὀν. Ρ || 6. γοῦν L οὖν Μ
 μὲν οὖν Ο || ἰδίᾳ LM ἴδιος Ο om. T || 10. τῆς ὑστερας L || 12. ἐξ
 ἐκάστου L || 13. τε om. LM || καὶ τὰ ν. κ. τὰς φλ. L || 18. τε
 om. M || 23. ζῶον L γένος ζῶον ΜΟ || 24. μὲν γε LM μέντοι Ο ||
 25. πρὸς μέρος add. ἔργων L μορίων Ο om. M

νεφρῶν εἰς τὴν κύστιν διηκόντων πόρων, οἳ δὴ καὶ
οὐρητῆρες καλοῦνται. οὗτοι γὰρ οὐτ' ἀρτηρίαι εἰσίν,
ὅτι μήτε σφύζουσι μήτ' ἐκ θυοῦν χιτώνων συνεστήκα-
σιν, οὔτε φλέβες, ὅτι μήθ' αἷμα περιέχουσι μήτ' ἔοικεν
5 αὐτῶν ὁ χιτὼν κατὰ τι τῷ τῆς φλεβός· ἀλλὰ καὶ
νεύρων ἐπὶ πλεον ἀφεστήκασιν ἢ τῶν εἰρημένων. τί
ποτ' οὖν εἰσιν; ἐρωτᾷ τις, ὥσπερ ἀναγκαῖον ὃν ἅπαν
μόριον ἢ ἀρτηρίαν ἢ φλέβα ἢ νεῦρον ὑπάρχειν ἢ ἐκ
τούτων πεπλέχθαι καὶ μὴ τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεγόμε-
10 νον, ὥς ἴδιος ἐκάστω τῶν κατὰ μέρος ὀργάνων ἐστὶν
ἢ οὐσία. καὶ γὰρ καὶ αἱ κύστεις ἐκάτεραι ἢ τε τὸ
οὔρον ὑποδεχομένη καὶ ἡ τὴν ξανθὴν χολὴν οὐ μόνον
τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων διαφέρουσι
καὶ οἱ εἰς τὸ ἥπαρ ἀποφνύμενοι || πόροι, καθάπερ στό- 15
15 μαχοί τινες ἀπὸ τῆς χοληδόχου κύστεως, οὐδὲν οὐτ'
ἀρτηρίαις οὔτε φλεβῶν οὔτε νεύροις ἑοίκασιν. ἀλλὰ
περὶ μὲν τούτων ἐπὶ πλεον ἐν ἄλλοις τέ τισι κἀν τοῖς
περὶ τῆς Ἱπποκράτους ἀνατομῆς εἴρηται. αἱ δὲ κατὰ
μέρος ἅπασαι δυνάμεις τῆς φύσεως αἱ ἀλλοιωτικαὶ
20 αὐτὴν μὲν τὴν οὐσίαν τῶν χιτώνων τῆς κοιλίας καὶ
τῶν ἐντέρων καὶ τῶν ὑστερῶν ἀπετέλεσαν, οἷαπερ
ἐστὶ τὴν δὲ σύνθεσιν αὐτῶν καὶ τὴν τῶν ἐμφυομένων
πλοκὴν καὶ τὴν εἰς τὸ ἔντερον ἐκφυσιν καὶ τὴν τῆς
ἐνδον κοιλότητος ἰδέαν καὶ τᾶλλ' ὅσα τοιαῦτα δυνάμεις
25 τις ἑτέρα διέπλασεν, ἣν διαπλαστικὴν ὀνομάζομεν, ἣν

3. μήτε] μηδὲ M μὴ O || 6. πλεον L || 7. ὃν om. LO ||
10. ἴδια M || ὀργάνων om. M || 11. ἢ κύστις ἐκάτεραι LM ||
13. τούτων pro τῶν ἄλλων L || 17. κἀν] καὶ L || 18. Ἱπποκράτους
ἀνατομῆς* ἀνατομῆς Ἱππ. LO κἀν τῇ περὶ τοῦ Ἱπποκράτους
ἀνατομῆς M cf. Script. min. II p. LXX || 22. supra ἐμφυομένων
add. γρ. συμφυομένων L² || 23. τὴν εἰς τὸ ἔντερον ἐκφυσιν LM
τὴν τῶν ἐντέρων ἐκφ. O

δὴ καὶ τεχνικὴν εἶναι λέγομεν, μᾶλλον δ' ἀρίστην καὶ ἔχραν τέχνην καὶ πάντα τινὸς ἕνεκα ποιούσαν, ὥς μηδὲν ἀργὸν εἶναι μηδὲ περιττὸν μηδ' ὅλως οὕτως ἔχον, ὥς δύνασθαι βέλτιον ἑτέρως ἔχειν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐν τοῖς περὶ χρείας μορίων ἀποδείξομεν. ||

- 16 Cap. VII. Ἐπὶ δὲ τὴν αὐξητικὴν ἤδη μεταβάλλαντες δύναμιν αὐτὸ τοῦθ' ὑπομνήσωμεν πρῶτον, ὥς ὑπάρχει μὲν καὶ αὐτὴ τοῖς κινουμένοις ὥσπερ καὶ ἡ θρεπτικὴ· ἀλλ' οἷον ὑπηρέτιδες τινές εἰσι τηνικαῦτα τῶν προ-
 10 ειρημένων δυνάμεων, οὐκ ἐν αὐταῖς ἔχουσαι τὸ πᾶν κύρος. ἐπειδὴ δὲ τὸ τέλειον ἀπολάβῃ μέγεθος τὸ ζῶον, ἐν τῷ μετὰ τὴν ἀποκύψιν χρόνῳ παντὶ μέχει τῆς ἀκμῆς ἢ μὲν αὐξητικὴ τηνικαῦτα κρατεῖ· βοηθοὶ δ' αὐτῆς καὶ οἷον ὑπηρέτιδες ἢ τ' ἀλλοιωτικὴ δύναμις
 15 ἔστι καὶ ἡ θρεπτικὴ. τί οὖν τὸ ἰδιόν ἐστι τῆς αὐ-
 17 ξητικῆς δυνάμεως; εἰς πᾶν μέρος ἐκτείνειν τὰ πεφυκότα. καλεῖται δ' οὕτω τὰ στερεὰ μόρια τοῦ σώματος, ἄρτη-
 19 ραὶ καὶ φλέβες καὶ νεῦρα καὶ ὅσῃα καὶ χόνδροι καὶ ὑμένες καὶ σύνδεσμοι καὶ οἱ χιτῶνες ἅπαντες, οὓς στοιχειώδεις τε καὶ ὁμοιομερεῖς καὶ ἀπλοῦς ὀλίγον ἔμ-
 20 προσθεν ἐκαλοῦμεν. ὅτῳ δὲ τρόπῳ τὴν εἰς πᾶν μέρος ἑκτασιν ἴσχουσιν, ἐγὼ φράσω παράδειγμά τι πρότερον
 17 εἰπὼν ἕνεκα τοῦ σαφοῦς. || τὰς κύστες τῶν ὕων λαβόντες οἱ παῖδες πληροῦσί τε πνεύματος καὶ τρι-
 25 βουσιν ἐπὶ τῆς τέφρας πλησίον τοῦ πυρός, ὥς ἀλεαί-

2. ὡς ἂν O || 3. μηδὲ L μήτε MO || 7. αὐτό τε MO || ὑπο-
 μνήσωμεν LO || πρότερον L || 8. αὐτὴ LM αὐτὴ O || 9. ὑπηρετικαί
 τέ εἰσι M || 10. post δυνάμεων add. ἀλλοιώσεως καὶ διαπλάσεως
 M om. LO || 11. μέγεθος ἀπολάβῃ L || 13. βοηθία L || 16. ἐκ-
 τένεται L¹ || 17. τοῦ σώματος μόρια M || 18. καὶ χόνδροι καὶ
 ὅσῃα L || 20. τε om. O || 21. μόριον LP || 22. ἔχουσιν L || 23. συν
 M || 24. λαμβάνοντες L

νεσθαι μέν, βλάπτεσθαι δὲ μηδέν· καὶ πολλή γ' αὕτη ἡ
 παιδιὰ περὶ τε τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐν ἄλλοις ἔθνεσιν οὐκ
 ὀλίγοις ἐστίν. ἐπιλέγουσι δὲ δὴ καὶ τιν' ἔπη τρίβοντες
 ἐν μέτρῳ τέ τινα καὶ μέλει καὶ ῥυθμῷ καὶ ἔστι πάντα τὰ
 5 ῥήματα ταῦτα παρακέλευσις τῇ κύστει πρὸς τὴν αὔξησιν.
 ἐπειδὴ δ' ἱκανῶς αὐτοῖς διατετάσθαι δοκῇ, πάλιν ἐμ-
 φυσῶσί τε καὶ ἐπιδιατείνουσι καὶ αὖτις τρίβουσι καὶ
 τοῦτο πλεονάκις ποιοῦσιν, ἄχρις ἂν αὐτοῖς ἡ κύστις
 ἱκανῶς ἔχειν δοκῇ τῆς αὔξήσεως. ἀλλ' ἐν τούτοις γε τοῖς
 10 ἔργοις τῶν παίδων ἐναργῶς, ὅσον εἰς μέγεθος ἐπιδίδω-
 σιν ἢ ἐντὸς εὐρυχωρίας τῆς κύστεως, τοσοῦτον ἀναγκαῖον
 εἰς λεπτότητα καθαιρεῖσθαι τὸ σῶμα καὶ εἴ γε τὴν
 λεπτότητα ταύτην ἀνατρέφειν οἷοί τ' ἦσαν οἱ παῖδες,
 ὁμοίως ἂν τῇ φύσει τὴν κύστιν ἐκ μικρᾶς μεγάλην ἀπ-
 15 ειργάζοντο. νυνὶ δὲ τοῦτ' αὐτοῖς ἐνδεῖ τὸ ἔργον οὐδὲ
 καθ' ἓνα τρόπον εἰς μίμησιν ἐνδεχόμενον ἀχθῆναι μὴ
 ὅτι τοῖς παισὶν ἀλλ' οὐδ' ἄλλῳ τινί [τῶν τελείων]· 1
 μόνῃς γὰρ τῆς φύσεως ἰδιὸν ἐστίν. ὥστ' ἤδη σοι δῆ-
 λον, ὥς ἀναγκαῖα τοῖς αὐξανομένοις ἡ θρέψις. εἰ γὰρ
 20 διατείνοιτο μέν, ἀνατρέφοιτο δὲ μὴ, φαντασίαν ψευδῇ
 μᾶλλον, οὐκ αὔξησιν ἀληθῇ τὰ τοιαῦτα σώματα κτή-
 σεται. καίτοι καὶ τὸ διατείνεσθαι πάντῃ μόνοις τοῖς
 ὑπὸ φύσεως αὐξανομένοις ὑπάρχει. τὰ γὰρ ὅφ' ἡμῶν
 διατεινόμενα σώματα κατὰ μίαν τινὰ διάστασιν τοῦτο
 25 πᾶσχοντα μειοῦνται ταῖς λοιπαῖς οὐδ' ἔστιν εὐρεῖν
 οὐδέν, ὃ συνεχὲς ἔτι μένον καὶ ἀδιάσπαστον εἰς τὰς

1. οὐδὲν L || 2. τε om. LM || 3. δὴ καὶ om. L || ἔπη om. L ||
 4. ἐμμέτρῳ C corr. K || ταῦτα τὰ ῥήματα MO || 5. παρακελεύσεις
 L || 8. αὐτοῖς om. M || 11. ἀναγκαῖον om. M || 12. γε om. L ||
 13. οἱ παῖδες post ἀνατρέφειν colloc. O || 17. τῶν τελείων οἱ
 LM || 21. ἀληθῇ om. M || 25. τοῖς λοιποῖς O || οὐδ' L καὶ οὐκ
 οὐδὲ γὰρ O || 26. τὰς om. L

τρεις διαστάσεις ἐπεκτείναι δυνάμεθα. μόνῃς οὖν τῆς φύσεως τὸ πάντῃ διस्तάναι συνεχὲς ἑαυτῷ μένον ἔτι καὶ τὴν ἀρχαίαν ἄπασαν ιδέαν φυλάττον τὸ σῶμα. καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ αὐξησις ἄνευ τῆς ἐπιρροεύσης τε καὶ προσπλαττομένης τροφῆς μὴ δυνάμενη γενέσθαι. 5

Cap. VIII. Καὶ τοίνυν ὁ λόγος ἦκειν ἔοικεν ὁ περὶ τῆς θρέψεως, ὃς δὴ λοιπὸς ἐστὶ καὶ τρίτος ὢν ἐξ ἀρχῆς προϋθέμεθα. τοῦ γὰρ ἐπιρροέοντος ἐν εἶδει 19 τροφῆς παντὶ || μορίῳ τοῦ τρεφομένου σώματος προσπλαττομένου θρέψις μὲν ἢ ἐνεργεία, θρεπτικὴ δὲ δύναμις ἢ αἰτία. ἀλλοιώσεις μὲν δὴ κἀνταῦθα τὸ γένος τῆς ἐνεργείας, ἀλλ' οὐχ οἷαπερ ἢ ἐν τῇ γενέσει. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐκ ὄν [ὁστοῦν] πρότερον ὕστερον ἐγένετο, κατὰ δὲ τὴν θρέψιν τῷ ἤδη γεγονότι συνεξομοιοῦται τὸ ἐπιρροέον καὶ διὰ τοῦτ' εὐλόγως ἐκείνην μὲν τὴν 15 ἀλλοιώσιν γένεσιν, ταύτην δ' ἐξομοίωσιν [τε καὶ ὁμοίωσιν] ὠνόμασαν.

Cap. IX. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν τριῶν δυνάμεων τῆς φύσεως αὐτάρκως εἴρηται καὶ φαίνεται μηδεμιᾶς ἄλλης προσδεῖσθαι τὸ ζῶον, ἔχον γε καὶ ὅπως αὐξηθῇ 20 καὶ ὅπως τελειωθῇ καὶ ὅπως ἕως πλείστον διαφυλαχθῇ, δόξεις μὲν ἂν ἴσως ἱκανῶς ἔχειν ὁ λόγος οὗτος ἤδη καὶ πάσας ἐξηγείσθαι τὰς τῆς φύσεως δυνάμεις. ἀλλ' εἴ τις πάλιν ἐννοήσκειν, ὥς οὐδενὸς οὐδέπεω τῶν τοῦ ζῴου μορίων ἐφήφατο, κοιλίας λέγω καὶ 25 ἐντέρων καὶ ἥπατος καὶ τῶν ὁμοίων, οὐδ' ἐξηγήσατο

2. καὶ ἔτι M || 7. τῆς L τε P om. MO || ὢν LM ὢν γ' O || 8. verba τοῦ γὰρ — ὠνόμασαν excerp. Orib. XXII 1, 4—5 || 12. ἢ ἐν Orib. ἢ om. C || 13. μὲν om. L || [ὁστοῦν]* || 14. ἐξομοιοῦται Orib. || 16. τε καὶ ὁμοίωσιν om. Orib. || 17. ὠνόμασαν L ὀνομάζουσιν M ὀνομάζομεν O || 18. ἐπειδὴ L ἐπεὶ MO || 22. δόξει L δόξης M || 26. τῶν ἐντέρων M

- τὰς ἐν αὐτοῖς δυνάμεις, αὖθις δόξειεν ἂν οἶον προ-
οίμιόν τι μόνον εἰρησθαι τῆς χρησίμου διδασκαλίας. ||
τὸ γὰρ σύμπαν ὧδ' ἔχει. γένεσις καὶ αὕξεισις καὶ 20
θρῆψις τὰ πρῶτα καὶ οἶον κεφάλαια τῶν ἔργων ἐστὶ
5 τῆς φύσεως· ὥστε καὶ αἱ τούτων ἐργαστικαὶ δυνάμεις
αἱ πρῶται τρεῖς εἰσι καὶ κυριώταται· δέονται δ' εἰς
ὑπηρεσίαν, ὥς ἤδη δέδεικται, καὶ ἀλλήλων καὶ ἄλλων.
τίνων μὲν οὖν ἡ γεννητικὴ τε καὶ αὕξητικὴ δέονται,
εἰρηται, τίνων δ' ἡ θρεπτικὴ, νῦν εἰρησεται.
- 10 Cap. X. Δοκῶ γὰρ μοι δεῖξιν τὰ περὶ τὴν
[φυσικὴν] τῆς τροφῆς οἰκονομίαν ὄργανά τε καὶ τὰς
δυνάμεις αὐτῶν διὰ ταύτην γεγνονότα. ἐπειδὴ γὰρ ἡ
ἐνέργεια ταύτης τῆς δυνάμεως ἑξομοιωσίς ἐστιν, ὁμοι-
οῦσθαι δὲ καὶ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα πᾶσι τοῖς οὖσιν
15 ἀδύνατον, εἰ μὴ τινα ἔχοι κοινωνίαν ἤδη καὶ συγ-
γένειαν ἐν ταῖς ποιότησι, διὰ τοῦτο πρῶτον μὲν οὐκ
ἐκ πάντων ἐδεσμάτων πᾶν ζῶον τρέφεσθαι πέφυκεν,
ἔπειτα δ' οὐδ' ἐξ ὧν οἶον τ' ἐστὶν οὐδ' ἐκ τούτων
παρὰχορῆμα, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην πλειόνων
20 ὀργάνων ἀλλοιωτικῶν τῆς τροφῆς ἕκαστον || τῶν ζώων 21
χορήζει. ἵνα μὲν γὰρ τὸ ξανθὸν ἐρυθρὸν γένηται καὶ
τὸ ἐρυθρὸν ξανθόν, ἀπλῆς καὶ μιᾶς δεῖται τῆς ἀλλοι-
ώσεως· ἵνα δὲ τὸ λευκὸν μέλαν καὶ τὸ μέλαν λευκόν,
ἀπασῶν τῶν μεταξὺ. καὶ τοίνυν καὶ τὸ μαλακώτατον
25 οὐκ ἂν ἀθρόως σκληρότατον καὶ τὸ σκληρότατον οὐκ

1. δόξειεν ἂν LM ἂν δ. O || 3. δὲ pro γὰρ L || 7. δέδεικται LM λέλεκται O || 8. καὶ τίνων μὲν L || τε om. L || 9. εἰρηται LM λέλεκται O || 11. φυσικὴν om. M || τὴν τῆς τροφῆς φυσικὴν οἶκ. L || 13. verba ὁμοιοῦσθαι — χορήζει excerpts. Orib. XXII 1, 4
15. ἐστὶν ἀδύνατον MO Orib. || ἔχοι LM ἔχει O || ἤδη om. M
18. οὐδ' ἐξ LM οὐκ ἐξ O Orib. || 23. καὶ] ἡ LO

ἂν ἀθρόως μαλακώτατον γένοιτο, ὥσπερ οὐδὲ τὸ δυσ-
 ωδέστατον εὐωδέστατον οὐδ' ἔμπαλιν τὸ εὐωδέστα-
 τον δυσωδέστατον ἐξαίφνης γένοιτ' ἂν. πῶς οὖν ἐξ
 αἵματος ὅστουν ἂν ποτε γένοιτο μὴ παχυνθέντος γε
 πρότερον ἐπὶ πλείστον αὐτοῦ καὶ λευκανθέντος ἢ πῶς 5
 ἐξ ἄρτου τὸ αἷμα μὴ κατὰ βραχὺ μὲν ἀποθεμένου τὴν
 λευκότητα, κατὰ βραχὺ δὲ λαμβάνοντος τὴν ἐρυθρό-
 τητα; σάρκα μὲν γὰρ ἐξ αἵματος γενέσθαι ῥᾶστον· εἰ
 γὰρ εἰς τοσοῦτον αὐτὸ παχύνειεν ἢ φύσις, ὥς σύστα-
 σίν τινα σχεῖν καὶ μηκέτ' εἶναι ῥυτόν, ἢ πρώτη καὶ 10
 νεοπαγῆς οὕτως ἂν εἴη σὰρξ· ὅστουν δ' ἵνα γένηται,
 πολλοῦ μὲν δεῖται χρόνου, πολλῆς δ' ἐργασίας καὶ
 μεταβολῆς τῷ αἵματι. ὅτι δὲ καὶ τῷ ἔρτῳ καὶ πολὺν
 22 μᾶλλον θριδακίνη καὶ τεύτλῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις παμ-
 πόλλης δεῖται τῆς ἀλλοιώσεως εἰς αἷματος γένεσιν, 15
 οὐδὲ τοῦτ' ἄδηλον. ἐν μὲν δὴ τοῦτ' αἴτιον τοῦ πολλὰ
 γενέσθαι τὰ περὶ τὴν τῆς τροφῆς ἀλλοιώσιν ὄργανα.
 δεύτερον δ' ἢ τῶν περιττωμάτων φύσις. ὥς γὰρ ὑπὸ
 βοτανῶν οὐδ' ὅλως δυνάμεθα τρέφεσθαι, καίτοι τῶν
 βοσκημάτων τρεφομένων, οὕτως ὑπὸ ῥαφανίδος τρεφό- 20
 μεθα μὲν, ἀλλ' οὐχ ὥς ὑπὸ τῶν κρεῶν. τούτων μὲν γὰρ
 ὀλίγου δεῖν ὅλων ἢ φύσις ἡμῶν κρατεῖ καὶ μεταβάλλει
 καὶ ἀλλοιοῖ καὶ χρηστὸν ἐξ αὐτῶν αἷμα συνίστησιν·
 ἐν δὲ τῇ ῥαφανίδι τὸ μὲν οἰκείον τε καὶ μεταβλη-
 θῆναι δυνάμενον, μόλις καὶ τοῦτο καὶ σὺν πολλῇ τῇ 25

1. ἀθρόως LM εὐθέως O || γένοιτο post σκληρότατον colloc.
 MO || 2. verba οὐδ' ἔμπαλιν τ. εὐ. δυσωδ., om. L || 3. ἂν om. MO ||
 4. γε om. O || 7. λαβόντος O || 9. εἰς LM ἐς O || παχύνειεν M
 παχύνει LO || 12. χρόνον δεῖται LM || τε καὶ M || 13. πολὺν L
 πολλῷ O ἔτι μ. M || 15. τῆς om. L || 16. verba ἐν μὲν — φύσις
 excerpts. Orib. XXII 1, 7 || 17. γίνεσθαι Orib. || 18. δὲ τῶν π. ἢ
 φύσις M || 20. ῥαφανίδος LM ῥαφανίδων O || 25. μόλις· καὶ
 τοῦτο σὺν π. M μόλις κ. τ. καὶ σὺν O

κατεργασία, παντάπασιν ἐλάχιστον· ὅλη δ' ὀλίγον δεῖν
 ἐστὶ περιττωματικὴ καὶ διεξέρχεται τὰ τῆς πέψεως
 ὄργανα, βραχέος ἐξ αὐτῆς εἰς τὰς φλέβας ἀναληφθέν-
 τος αἵματος καὶ οὐδὲ τούτου τελέως χρηστοῦ. δευτέρως
 5 οὖν αὐτῇς ἐδέησε διακρίσεως τῇ φύσει τῶν ἐν ταῖς
 φλεβῇ περιττωμάτων. καὶ χρεῖα καὶ τούτοις ὁδῶν τέ-
 τινων ἐτέρων ἐπὶ τὰς ἐκκρίσεις αὐτὰ παραγουσῶν, ὥς 23
 μὴ λυμαίνοιτο τοῖς χρηστοῖς, ὑποδοχῶν τέ τινων οἶον
 δεξαμενῶν, ἐν αἷς ὅταν εἰς ἱκανὸν [ἀθροιζόμενον]
 10 πλῆθος ἀφίκηται, τηνικαὐτ' ἐκκριθῇσεται. δεύτερον
 δὴ σοι καὶ τοῦτο τὸ γένος τῶν ἐν τῷ σώματι μορίων
 ἐξεύρηται τοῖς περιττώμασι τῆς τροφῆς ἀνακείμενον.
 ἄλλο δὲ τρίτον ὑπὲρ τοῦ πάντη φέρεσθαι, καθάπερ
 τινὲς ὁδοὶ πολλαὶ διὰ τοῦ σώματος ὅλου κατατετμη-
 15 μέναι. μία μὲν γὰρ εἴσοδος ἢ διὰ τοῦ στόματος ἵπασι
 τοῖς σιτίοις, οὐχ ἓν δὲ τὸ τρεφόμενον ἀλλὰ πάμπολλά
 τε καὶ πάμπολυ διεστῶτα. μὴ τοίνυν θαύμαζε τὸ
 πλῆθος τῶν ὀργάνων, ὅσα θρέψεως ἔνεκεν ἢ φύσις
 ἐδημιούργησε. τὰ μὲν γὰρ ἀλλοιοῦντα προπαρασκευ-
 20 ἀζει τὴν ἐπιτήδειον ἐκάστῳ μορίῳ τροφήν, τὰ δὲ δια-
 κρίνει τὰ περιττώματα, τὰ δὲ παραπέμπει, τὰ δ' ὑπο-
 δέχεται, τὰ δ' ἐκκρίνει, τὰ δ' ὁδοὶ τῆς πάντη φορᾶς
 εἰσι τῶν χρηστῶν χυμῶν, ὥστ', εἶπερ βούλει τὰς δυνά-
 μεις τῆς φύσεως ἀπάσας ἐκμαθεῖν, ὑπὲρ ἐκάστων
 25 τούτων ἂν εἴῃ σοι τῶν ὀργάνων ἐπισκεπτέον. ἀρχὴ
 δ' αὐτῶν τῆς διδασκαλίας, ὅσα || τοῦ τέλους ἐγγὺς 24

4. αἵματος om. L post βραχέος colloc. M || 5. post αὐτῇς
 add. ἐτέρως L || 6. χρεῖα δὲ καὶ M || 8. λυμαίνονται LM || 9. ἐν
 αἷς om. M || εἰς L om. MO || [ἀθροιζόμενον]* || 10. verba δεύ-
 τερον — κατατετμημέναι excerpts. Orib. XXII 1, 7 || 11. τὸ L
 om. MO || 17. πολὺ L || 24. ἀπάσας post δυνάμεις colloc. O ||
 26. ὅσα τε MO

ἔργα τε τῆς φύσεώς ἐστι καὶ μόρια καὶ δυνάμεις αὐτῶν.

Cap. XI. Αὐτοῦ δὲ δὴ πάλιν ἀναμνηστέον ἡμῖν τοῦ τέλους, οὐπερ ἔνεκα τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα τῇ φύσει δεδημιούργηται μόρια. τὸ μὲν οὖν ὄνομα τοῦ ⁵ πράγματος, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, θρέψις· ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος ὁμοιώσεως τοῦ τρέφοντος τῷ τρεφόμενῳ. ἵνα δ' αὕτη γένηται, προηγήσασθαι χρὴ πρόσφυσιν, ἵνα δ' ἐκείνη, πρόσθεσιν. ἐπειδὴν γὰρ ἐκπέσῃ τῶν ἀγγείων ὁ μέλλων θρέψειν ὅτιοῦν τῶν ¹⁰ τοῦ ζῴου μορίων χυμός, εἰς ἅπαν αὐτὸ διασπείρεται πρῶτον, ἔπειτα προστίθεται κἄπειτα προσφύεται καὶ τελέως ὁμοιοῦται. δηλοῦσι δ' αἱ καλούμεναι λεῦκαι τὴν διαφορὰν ὁμοιώσεώς τε καὶ προσφύσεως, ὥσπερ τὸ γένος ἐκείνο τῶν ὑδέρων, ὃ τινες ὀνομάζουσιν ἀνὰ ¹⁵ σάρκα, διορίζει σαφῶς πρόσθεσιν προσφύσεως. οὐ γὰρ ἐνδεία δήπου τῆς ἐπιρρεούσης ὑγρότητος, ὥς ἔνιαι τῶν ἀτροφιῶν τε καὶ φθίσεων, ἡ τοῦ τοιούτου γένεσις ²⁵ ὑδέρου || συντελεῖται. φαίνεται γὰρ ἱκανῶς [αὐτοῖς] ἥ τε σὰρξ ὑγρὰ καὶ διάβροχος ἕκαστόν τε τῶν στερεῶν ²⁰ τοῦ σώματος μορίων ὡσαύτως διακείμενον. ἀλλὰ πρόσθεσις μὲν τις γίνεται τῆς ἐπιφερομένης τροφῆς, ἔτε δ' ὑδατωδεστέρας οὔσης ἔτι καὶ μὴ πάννυ τι κεχυμωμένης μηδὲ τὸ γλίσχρον ἐκείνο καὶ κολλῶδες, ὃ δὴ τῆς ἐμφύτου θερμασίας οἰκονομία προσγίγνεται, κεκτη- ²⁵

3. ἡμῖν ἂν. LM || 6. ὥς γε καὶ πρόσθεν M ὥσπερ οὖν καὶ πρότερον O ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον L || 8. προηγείσθαι δεῖ O || 9. verba ἐπειδὴν γὰρ — ὁμοιοῦται excerpts. Orib. XXII 1, 7 || 13. τελέως L τέλος MO Orib. || 14. τῆς ὁμοιώσεως O || 19. αὐτοῖς post σὰρξ colloc. L, inclusi || 21. μορίων τοῦ σώματος LM || 22. ἐπιρρομένης L || 23. τι M τε L τοι O || 24. δὴ om. L || 25. θερμότητος O || προσεγίνετο L προσεγγίγνεται M

μένης ἢ πρόσφυσις ἀδύνατός ἐστιν ἐπιτελεῖσθαι πλήθει
λεπτῆς ὑγρότητος ἀπέπτου διαρρεούσης τε καὶ ῥαδίως
ὀλισθαινούσης ἀπὸ τῶν στερεῶν τοῦ σώματος μορίων
τῆς τροφῆς. ἐν δὲ ταῖς λεύκαις πρόσφυσις μὲν τις
5 γίννεται τῆς τροφῆς, οὐ μὴν ἑξομοίωσίς γε. καὶ δῆλον
ἐν τῷδε τὸ μικρῷ πρόσθεν ρηθὲν ὡς ὀρθῶς ἐλέγετο
τὸ δεῖν πρόσθεσιν μὲν πρῶτον, ἐφεξῆς δὲ πρόσφυσιν,
ἔπειτ' ἑξομοίωσιν γενέσθαι τῷ μέλλοντι τρέφεσθαι.
κυρίως μὲν οὖν τὸ τρέφον ἤδη τροφή, τὸ δ' οἶον μὲν
10 τροφή, οὐπω δὲ τρέφον, ὁποῖόν ἐστι τὸ προσφνύμενον
ἢ προστιθέμενον, τροφή μὲν οὐ κυρίως, ὁμωνύμως δὲ
τροφή· τὸ δ' ἐν ταῖς φλεβῖν ἔτι περιεχόμενον || καὶ 2
τούτου μᾶλλον ἔτι τὸ κατὰ τὴν γαστέρα τῷ μέλλειν
ποτὲ θρέψειν, εἰ καλῶς κατεργασθείη, κέκληται τροφή.
15 κατὰ ταῦτά δὲ καὶ τῶν ἐδεσμάτων ἕκαστον τροφήν
ὀνομάζομεν οὔτε τῷ τρέφειν ἤδη τὸ ζῶον οὔτε τῷ
τοιοῦτον ὑπάρχειν οἶον τὸ τρέφον, ἀλλὰ τῷ δύνασθαι
τε καὶ μέλλειν τρέφειν, εἰ καλῶς κατεργασθείη. τοῦτο
γὰρ ἦν καὶ τὸ πρὸς Ἱπποκράτους λεγόμενον· 'τροφή
20 δὲ τὸ τρέφον, τροφή καὶ τὸ οἶον τροφή καὶ τὸ μέλλον'.
τὸ μὲν γὰρ ὁμοιούμενον ἤδη τροφήν ὠνόμασε, τὸ δ'
οἶον μὲν ἐκεῖνο προστιθέμενον ἢ προσφνύμενον οἶον
τροφήν· τὸ δ' ἄλλο πᾶν, ὅσον ἐν τῇ γαστρὶ καὶ ταῖς
φλεβὶ περιέχεται, μέλλον.

25 Cap. XII. Ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖον ὁμοίωσιν τιν'

6. τὸ LO ὅτι τὸ M || ὡς ὀρθῶς LO ὀρθῶς M || 9. οὖν om. L
οὖν δὲ M || 10. τροφή LM τρέφον O || τρέφον LM θρέφαν O ||
11. ἢ τὸ O || 12. ἔτι om. O || 13. μᾶλλον ἔτι L ἔ. μ. M μά-
λιστα O || τῷ μέλλειν L τὸ μέλλον M ὡς μέλλον O || 15. ἕκαστον
τροφήν LM ἕκαστα τροφᾶς O || 19. τροφή δὲ κτλ.] Hipp. d.
alim. 8 (t. IX 100 L.), cf. Gal. XV 267. XVII B 831 || 20.
om. O || καὶ ante τὸ οἶον om. O || 21. γὰρ om. L || 23. τῇ γαστρὶ
ταῖς φλεβὶ LM τ. φλ. κ. τ. γ. O || 25. τίνα εἶναι LM εἶναι τίνα

ὅτων ἢ φύσις, ἀλλὰ πολὺ προτέρα τε καὶ
 καὶ τοίνυν κατὰ μὲν τούτους αὐτὴ τὰ
 τῶν τε φυτῶν καὶ τῶν ζώων συνίστησι δυ-
 τινὰς ἔχουσα τὰς μὲν ἐλκτικὰς θ' ἄμα καὶ
 καὶ τῶν οἰκείων, τὰς δ' ἀποκριτικὰς τῶν ἄλλο-
 καὶ τεχνικῶς ἅπαντα διαπλάττει τε γεννῶσα
 προνοεῖται τῶν γεννωμένων ἐτέραις αὐθις τισι
 στερκτικῇ μὲν τινι καὶ προνοητικῇ τῶν ἐγ-
 , κοινωνικῇ δὲ καὶ φιλικῇ τῶν ὁμογενῶν. κατὰ
 τοὺς ἐτέρους οὔτε τούτων οὐδὲν ὑπάρχει ταῖς
 οὐτ' ἐννοιά τίς ἐστι τῇ ψυχῇ σύμφυτος ἐξ
 οὐκ ἀκολουθίας οὐ μάχης, οὐ διαιρέσεως οὐ
 ἐνθέσεως, οὐ δικαίων οὐκ ἀδίκων, οὐ καλῶν οὐκ
 ἰσχυρῶν, ἀλλ' ἐξ αἰσθησεώς τε καὶ δι' αἰσθησεως
 ἅπαντα τὰ τοιαῦθ' ἡμῖν ἐγγίγνεσθαι φασι καὶ φαν-
 τασίαις τισὶ καὶ μνημαῖς οἰκνίζεσθαι τὰ ζῷα. ἐνιοι||
 δ' αὐτῶν καὶ φητῶς ἀπεφάναντο μηδεμίαν εἶναι τῆς 29
 ψυχῆς δύναμιν, ἣ λογιζόμεθα, ἀλλ' ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν
 ἔγχεσθαι παθῶν ἡμᾶς καθάπερ βοσκήματα πρὸς μηδὲν
 20 ἀνανεῦσαι μηδ' ἀντειπεῖν δυναμένους. καθ' οὓς δη-
 λονότι καὶ ἀνδρεία καὶ φρόνησις καὶ σωφροσύνη καὶ
 ἐγκράτεια λῆρός ἐστι μακρὸς καὶ φιλοῦμεν οὐτ' ἀλλή-
 λους οὔτε τὰ ἔγγονα καὶ τοῖς θεοῖς οὐδὲν ἡμῶν μέλει.
 καταφρονοῦσι δὲ καὶ τῶν ὀνειράτων καὶ τῶν οἰωνῶν
 25 καὶ τῶν συμβόλων καὶ πάσης ἀστρολογίας, ὑπὲρ ὧν

1. πολὺ LM πολλῶ O || 3. τῶν τε φυτῶν καὶ τῶν
 ζώων LM τῶν ξ. κ. τ. φ. O || 7. τισι om. L || 8. στερκτικῇ L
 στερητικῇ O στοργικῇ M || τινι] ἄμα L || 15. τοιαῦθ' om. O
 ante ἡμῖν add. γινόμενα LO om. M || φασι ante ἡμῖν colloc. C
 16. τισὶ post μνημαῖς colloc. L || 17. τῆς ψυχῆς LM τῇ ψυχῇ
 ψυχῇ Ch

ἡμεῖς μὲν ἰδίᾳ δ' ἑτέρων γραμματέων ἐπὶ πλεόν ὁμοειδέ-
 αῖς περὶ τῶν Ἀσκληπιδέων τοῦ ἡτροῦ συνοπούμενοι
 δογματῶν. ἔνεστι δὲ τοῖς βουλομένοις κἀκείνοις μὲν
 ἐκλήθει τοῖς λόγοις καὶ γὰρ ὃ ἦν ἄκακον. ὥσπερ
 τῶν δυνάτ' ὁδοῦ ἡμῶν προκειμένων. ὑποτέρων βέλτιόν
 ἐστὶ τρέπεσθαι. Ἰπποκράτης μὲν γὰρ τῇ προτέρᾳ
 ὁρᾷδου ἐπρίπτετο. καὶ ἦν ἤνυσται μὲν ἡ οὐσία καὶ
 ἀλλοιοῦται καὶ σύμπτοιτ' ὅλον ἐστὶ καὶ σφύρον τὸ
 σῶμα καὶ ἡ σφύρις ἑκαστὰ τεχνικῶς καὶ δικαίως πράττει
 δυνάμει ἐχούσῃ. καὶ ἔξ ἑκαστοῦ τῶν μορίων ἔλκει
 μὲν | ἑξ' ἑαυτοῦ τοῦ οἰκείου ἐν τῷ χυμῷ. ἔλξαν δὲ
 προσφύει τε καὶ τὴν μέρει τῶν ἐν αὐτῷ καὶ τελείως
 ἑξομοιοῖ. το δὲ μὴ κρατῆθ' ἐν τοῦτῳ μηδὲ τὴν παν-
 τελῇ δυνάμει ἀλλοιοῦσιν τε καὶ ὁμοιότητα τοῦ τρεφο-
 μένου καταδέξασθαι δι' ἑτέρας αὐτοῖς τινος ἐκκριτικῆς
 δυνάμειος ἀποτρίβεται.

Cap. XIII. Μαθεῖν δ' ἔνεστιν οὐ μόνον ἐξ ὧν
 οἱ τάναντία τιθέμενοι διαφέρονται τοῖς ἐνεργῶς φαι-
 νομένοις, εἰς ὅσον ὁρθότητος τε καὶ ἀληθείας ἦκει τὰ
 Ἰπποκράτους δόγματα, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν κατὰ μέρος
 ἐν τῇ φυσικῇ θεωρίᾳ ζητουμένων τῶν τ' ἄλλων ἀπάντων
 καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις ἐνεργειῶν. ὅσοι γὰρ οὐδεμίαν
 οὐδενὶ μορίῳ νομίζουσιν ὑπάρχειν ἐλκτικὴν τῆς οἰκείας
 ποιότητος δύναμιν, ἀναγκάζονται πολλάκις ἐναντία
 λέγειν τοῖς ἐνεργῶς φαινομένοις, ὥσπερ καὶ Ἀσκληπιδά- 25

1. ποῦ ἰδίᾳ add. καὶ O ἰδίᾳ om. M || ἑτέρων γραμματέων LM
 ἑτέρων γραμμάτων O || ἐσκεψάμεθα L ἐσκέμεθα MO || 3. τῷ
 βουλομένῳ O || 5. ἡμῶν om. O || προσκειμένων L ὑποκειμένων O
 6. ἡμῶν τραπέσθαι O διατρέπεσθαι A || προτέρων MO πρό-
 τιον L || 12. τὴν παντὶ μέρει τῶν L τὴν καὶ π. μ. τῷ M παντὶ
 τῷ μ. τῷ O || αὐτῷ* αὐτῷ C || 15. ἐκκριτικῆς LM ἀποκριτικῆς O ||
 20. Ἰπποκράτης O

δης ὁ ἰατρὸς ἐπὶ τῶν νεφρῶν ἐποίησεν, οὓς οὐ μόνον
 Ἱπποκράτης ἢ Διοκλῆς ἢ Ἐρασίστρατος ἢ Πραξαγόρας
 ἢ τις ἄλλος ἰατρὸς ἄριστος ὄργανα διακριτικὰ τῶν
 οὖρων πεπιστεύκασιν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ οἱ || μάγιστροι 31
 5 σχεδὸν ἅπαντες ἴσασιν, ὁσημέραι θεώμενοι τὴν τε
 θέσιν αὐτῶν καὶ τὸν ἀφ' ἑκατέρου πόρον εἰς τὴν
 κύστιν ἐμβάλλοντα, τὸν οὐρητῆρα καλούμενον, ἐξ αὐ-
 τῆς τῆς κατασκευῆς ἀναλογιζόμενοι τὴν τε χρεῖαν
 αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν. καὶ πρό γε τῶν μαγείρων
 10 ἅπαντες ἄνθρωποι καὶ δυσουροῦντες πολλάκις καὶ
 παντάπασιν ἰσχυροῦντες, ὅταν ἀλγῶσι μὲν τὰ κατὰ
 τὰς ψόας, ψαμμώδη δ' ἐξουρῶσιν, νεφριτικούς ὀνομά-
 ζουσι σφᾶς αὐτούς. Ἀσκληπιάδην δ' οἶμαι μὴδὲ λίθον
 οὐρηθέντα ποτὲ θεάσασθαι πρὸς τῶν οὕτω πασχόντων
 15 μὴδ' ὥς προηγήσατο κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν νεφρῶν
 καὶ τῆς κύστεως χώραν ὁδύνῃ τις ὀξείᾳ διερχομένου
 τοῦ λίθου τὸν οὐρητῆρα μὴδ' ὥς οὐρηθέντος αὐτοῦ
 τὰ τε τῆς ὁδύνης καὶ τὰ τῆς ἰσχυρίας ἐπαύσατο
 παραχρῆμα. πῶς οὖν εἰς τὴν κύστιν τῷ λόγῳ παράγει
 20 τὸ οὖρον, ἄξιον ἀκοῦσαι καὶ θαυμάσαι τάνδρὸς τὴν
 σοφίαν, ὅς καταλιπὼν οὕτως εὐρείας ὁδοὺς ἐναργῶς
 φαινομένας ἀφανεῖς καὶ στενὰς καὶ παντάπασιν ἀν-
 αισθήτους || ὑπέθετο. βούλεται γὰρ εἰς ἀτμούς ἀναλυ- 32
 ὄμενον τὸ πινόμενον ὑγρὸν εἰς τὴν κύστιν διαδίδοσθαι
 25 κἄπειτ' ἐξ ἐκείνων αὐθις ἀλλήλοις συνιόντων οὕτως
 ἀπολαμβάνειν αὐτὸ τὴν ἀρχαίαν ἰδέαν καὶ γίγνεσθαι

3. ἢ τις C ἢ εἴ τις K || ἰατρὸς LP om. MO || 4. πεπιστεύ-
 κασιν M ἐπεπιστεύκεισαν LO || 10. καὶ δυσουροῦντες τε π. καὶ
 παντάπ. M κ. δ. γε π. ἢ παντ. L || 13. μὴδὲ] μὴδένα L || 15. τὴν . .
 χώραν LM τὰς . . χώρας O || 17. τὸν οὐρητῆρα LM τῶν οὐρητή-
 ρων O || 18. τὰ post καὶ om. L || 19. παράγει τῷ λόγῳ L || 20. τάν-
 δρὸς τὴν σ. LM τὴν σ. τοῦ ἀ. O || 25. ἀπολαμβάνειν οὕτως O

πάλιν ὑγρὸν ἐξ αἱμάτων ἀτεχνῶς ὥς περὶ σπογγίᾱς τινος
 ἢ ἐρίου [περὶ] τῆς κύστεως διανοούμενος, ἀλλ' οὐ σώ-
 ματος ἀκριβῶς πυκνοῦ καὶ στεγανοῦ δύο χιτῶνας
 ἰσχυροτάτους κεκτημένον, δι' ὧν εἶπερ διέρχεσθαι
 φήσομεν τοὺς αἱμούς, τί δήποτ' οὐχὶ διὰ τοῦ περι- 5
 τουαίου καὶ τῶν φρενῶν διελθόντες ἐνέπλησαν ὕδατος
 τό τ' ἐπιγάστριον ἕπαν καὶ τὸν θώρακα; ἀλλὰ παχύ-
 τερος, φησὶν, ἐστὶ δηλαδὴ καὶ στεγανώτερος ὁ περι-
 τόναιος χιτῶν τῆς κύστεως καὶ διὰ τοῦτ' ἐκεῖνος μὲν
 ἀποστέγει τοὺς αἱμούς, ἡ δὲ κύστις παραδέχεται. ἀλλ' 10
 εἶπερ ἀνατετμήκει ποτέ, τάχ' ἂν ἠπίστατο τὸν μὲν
 ἔξωθεν χιτῶνα τῆς κύστεως ἀπὸ τοῦ περιτουαίου πε-
 φνυκότα τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ φύσιν ἔχειν, τὸν δ' ἔνδοθεν
 τὸν αὐτῆς τῆς κύστεως ἴδιον πλέον ἢ διπλάσιον ἐκείνου
 33 τὸ πάχος ὑπάρχειν. ἀλλ' ἴσως οὔτε τὸ ἥ πάχος οὔθ' 15
 ἡ λεπτότης τῶν χιτῶνων, ἀλλ' ἡ θέσις τῆς κύστεως
 αἰτία τοῦ φέρεσθαι τοὺς αἱμούς εἰς αὐτήν. καὶ μὴν
 εἰ καὶ διὰ τᾶλλα πάντα πιθανὸν ἦν αὐτοὺς ἐνταυθοῖ
 συναθροίζεσθαι, τό γε τῆς θέσεως μόνῃς αὐταρχες
 κωλύσαι. κάτω μὲν γὰρ ἡ κύστις κεῖται, τοῖς δ' 20
 αἱμοῖς σύμφυτος ἡ πρὸς τὸ μετέωρον φορὰ, ὥστε
 πολὺ πρότερον ἂν ἐπλησαν ἕπαντα τὰ κατὰ τὸν θώ-
 ρακά τε καὶ τὸν πνεύμονα, πρὶν ἐπὶ τὴν κύστιν ἀφι-
 κέσθαι. καίτοι τί θέσεως κύστεως καὶ περιτουαίου

2. περὶ om. L¹O add. L² καὶ M || 4. διέρχεσθαι LM
 διέρχεται O || 5. οὐχὶ] οὐν καὶ L οὐν οὐχὶ M || 8. φησὶν
 om. MO || δηλαδὴ om. O || 11. ἀνατετμήκει LM ἀνετετμ. O ||
 ποτέ om. MO || 14. τὸν αὐτῆς τῆς κύστεως L τῆς αὐτῆς κ. MO ||
 αὐτῶν L || 18. καὶ L om. MO || post πάντα add. τὰ τοῦ σώμα-
 τος M τοῦ ο. O || ἐνταυθοῖ LM ἐνταῦθα O || 22. ἐνέπλησαν
 φησὶν L ἐπλήσαν πάντα M ἐνέπλησαν ἂν ἐπ. O ἂν ἐπλ.* ||
 23. καὶ αὐτῶν] καὶ O || 24. τε καὶ κύστεως O || τε καὶ περιτουαίου M

καὶ θώρακος μνημονεύω; διεκπεσόντες γὰρ δήπου τοὺς
 τε τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων χιτῶνας οἱ ἄτμοι κατὰ
 τὴν μεταξὺ χώραν αὐτῶν τε τούτων καὶ τοῦ περι-
 5 τωναίου συναθροισθήσονται καὶ ὕγρον ἐνταυθοῖ γενή-
 σονται, ὥσπερ καὶ τοῖς ὑδρικοῖς ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ
 τὸ πλεῖστον ἀθροίζεται τοῦ ὕδατος, ἢ πάντως αὐτοὺς
 χρὴ φέρεσθαι πρόσω διὰ πάντων τῶν ὁπωσοῦν ὁμι-
 λούντων καὶ μηδέποθ' ἴστασθαι. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτό τις
 ὑπόθοιτο, διεκπεσόντες ἂν οὕτως οὐ τὸ περιτόναιον
 10 μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιγάστριον, εἰς τὸ περιέχον σκε-
 दाσθεῖεν ἢ πάντως ἂν ὑπὸ τῷ δέρματι || συναθροί- 34
 σθεῖεν. ἀλλὰ καὶ πρὸς ταῦτ' ἀντιλέγειν οἱ νῦν
 Ἀσκληπιάδαιοι πειρῶνται, καίτοι πρὸς ἀπάντων ἀεὶ
 τῶν παρατυγχάνοντων αὐτοῖς, ὅταν περὶ τούτων ἐρί-
 15 ζωσι, καταγελῶμενοι. οὕτως ἄρα δυσαπότηριπτόν τι
 κακὸν ἐστίν ἢ περὶ τὰς αἰρέσεις φιλοτιμία καὶ δυσέκ-
 νιπτον ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ψώρας ἀπάσης δυσιατό-
 τερον. τῶν γοῦν καθ' ἡμᾶς τις σοφιστῶν τά τ' ἄλλα
 καὶ περὶ τοὺς ἐριστικούς λόγους ἱκανῶς συγκεκροτη-
 20 μένος καὶ δεινὸς εἰπεῖν, εἴπερ τις ἄλλος, ἀφικόμενος
 ἐμοὶ ποθ' ὑπὲρ τούτων εἰς λόγους, τοσοῦτον ἀπέδει
 τοῦ δυσωπεῖσθαι πρὸς τινος τῶν εἰρημένων, ὥστε καὶ
 θαυμάζειν ἔφασκεν ἐμοῦ τὰ σαφῶς φαινόμενα λόγοις
 ληρώδεσιν ἀνατρέπειν ἐπιχειροῦντος. ἐναργῶς γὰρ
 25 ὁσημέραι θεωρεῖσθαι τὰς κύστεις ἀπάσας, εἴ τις αὐτὰς
 ἐμπλήσειεν ὕδατος ἢ ἀέρος, εἴτα δήσας τὸν τράχηλον
 πιέξει πανταχόθεν, οὐδαμόθεν μεθιείσας οὐδέν, ἀλλ'

3. τοῦ om. L || 4. γενήσεται M || 8. μηδέποθ' LM || 11. τὸ
 δέγμα M || 18. γοῦν] γάρ L || τις om. L || 19. καὶ om. L
 23. ἐμοῦ M ὡς ἐμοῦ L² μου ὡς O || 27. πιέξει L πιέζει MO
 οὐδέν LM μηδέν O

τε τῶν ψευδῶς ὑπείλημμένων ἐπὶ τε τάναντία μετα-
 στήσιν αὐτίκα. οἱ δὲ καὶ πρὸς τοῦτ' ἀντιλέγειν ἐτόλ-
 μων οὐδὲν εἶναι θαυμαστὸν εἰπόντες, ἐν ἐκείνοις μὲν
 ὥς ἂν στεγανωτέροις οὖσιν ἐπὶ πλέον ὑπομένειν τὸ
 5 σπέρμα, κατὰ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν νεφρῶν ὥς ἂν ἱκανῶς
 ἀνευρυσμένους ἐκρεῖν διὰ ταχέων. ἡμεῖς οὖν ἡναγ-
 κάσθημεν αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ δεικνύειν εἰσρέον τῇ
 κύστει διὰ τῶν οὐρητῆρων τὸ οὔρον ἐναργῶς ἐπὶ
 ζῶντος ἔτι τοῦ ζῶου, μόγις ἂν οὕτω ποτὲ τὴν φλυ-
 10 αρίαν αὐτῶν ἐπισχῆσειν ἐλπίζοντες. ὁ δὲ τρόπος τῆς
 δείξεώς ἐστι τοιούσδε. διελεῖν χρῆ τὸ πρὸ τῶν οὐρη-
 τῆρων περιτόναιον, εἴτα βρόχοις αὐτοὺς ἐκλαβεῖν
 κἄπειτ' ἐπιδήσαντας ἑᾶσαι τὸ ζῶον· οὐ γὰρ ἂν οὐρή-
 σειεν ἔτι. μετὰ δὲ ταῦτα λύειν μὲν τοὺς ἔξωθεν
 15 δεσμούς, δεικνύναι δὲ κενὴν μὲν τὴν κύστιν, μεστὴν
 δ' ἱκανῶς καὶ διατεταμένους τοὺς οὐρητῆρας καὶ κιν-
 δυνεύοντας ῥαγῆναι κἄπειτα τοὺς βρόχους αὐτῶν ἀφε-
 λόντας ἐναργῶς ὁρᾶν ἤδη πληρουμένην οὔρου τὴν
 κύστιν. ἐπὶ δὲ τούτῳ || φανέντι, πρὶν οὐρῆσαι τὸ 3
 20 ζῶον, βρόχον αὐτοῦ περιβαλεῖν χρῆ τῷ αἰδοίῳ κἄπειτα
 θλίβειν πανταχόθεν τὴν κύστιν. οὐδὲ γὰρ ἂν οὐδὲν
 ἔτι διὰ τῶν οὐρητῆρων ἐπανέλθοι [ποτὲ] πρὸς τοὺς
 νεφρούς. κἂν τούτῳ δῆλον γίγνεται τὸ μὴ μόνον ἐπὶ
 τεθνεῶτος ἀλλὰ καὶ περιόντος ἔτι τοῦ ζῶου κωλύεσθαι
 25 μεταλαμβάνειν αὐτίς ἐκ τῆς κύστεως τοὺς οὐρητῆρας

6. εὐρημένους L¹ ἀνευρυσμένους L² || 7. εἰσρὸν L¹ εἰσ-
 ρέον L² || 8. ἐπὶ om. M || 10. ἐπισχῆσειν M ἐπισχίσειν L ἐπι-
 σχεῖν O || 12. βρόχον αὐτοῖς ἐμβαλεῖν L¹ || post ἐκλαβεῖν add.
 ἰδίᾳ O || 13. post κἄπειτ' add. τοὺς οὐρητικούς πόρους L ||
 15. δεικνύναι LM δεικνύειν O || 18. πεπληρωμένην M || 20. αὐ-
 τοῦ om. M || 21. οὐδὲ L οὐ MO || 22. ποτὲ om. LM || 24. ἀλλὰ
 καὶ περιόντος ἔτι om. L post οὔρον colloc. O

τὸς αὐτὴν ὕμνει δικάαιαν ὀνομάζων καὶ μόνην ἐξαρκεῖν
 εἰς ἅπαντα τοῖς ζῴοις φησίν, αὐτὴν ἐξ αὐτῆς ἀδιδάκτως
 πράττουσαν ἅπαντα τὰ θέοντα· τοιαύτην δ' οὖσαν
 αὐτὴν εὐθέως καὶ δυνάμεις ὑπέλαβεν ἔχειν ἐλκτικὴν
 5 μὲν τῶν οἰκείων, ἀποκριτικὴν δὲ τῶν ἄλλοτρίων καὶ
 τρέφειν τε καὶ αὔξειν αὐτὴν τὰ ζῷα καὶ κρίνειν τὰ 39
 νοσήματα· καὶ διὰ τοῦτ' ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν σύμ-
 πνοιάν τε μίαν εἶναί φησι καὶ σύρροισιν καὶ πάντα
 συμπαθεῖα. κατὰ δὲ τὸν Ἀσκληπιάδην οὐδὲν οὐδενὶ
 10 συμπαθές ἐστι φύσει, διηρημένης τε καὶ κατατεθραυ-
 σμένης εἰς ἔναρμα στοιχεῖα καὶ ληρώδεις ὄγκους ἀπά-
 σης τῆς οὐσίας. ἐξ ἀνάγκης οὖν ἄλλα τε μυρία τοῖς
 ἔναργῶς φαινομένοις ἐναντίως ἀπεφήνατο καὶ τῆς
 φύσεως ἡγνόησε τὴν τε τῶν οἰκείων ἐπισπαστικὴν δύ-
 15 ναμιν καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων ἀποκριτικὴν. ἐπὶ μὲν
 οὖν τῆς ἐξαιματώσεως τε καὶ ἀναδόσεως ἐξεῦρέ τινα
 ψυχρὰν ἀδολεσχίαν· εἰς δὲ τὴν τῶν περιττωμάτων
 κάθαρσιν οὐδὲν ὅλως εὐρὼν εἰπεῖν οὐκ ὥκνησεν ὁμόσε
 χωρῆσαι τοῖς φαινομένοις, ἐπὶ μὲν τῆς τῶν οὖρων
 20 διακρίσεως ἀποστερήσας μὲν τῶν τε νεφρῶν καὶ τῶν
 οὐρητήρων τὴν ἐνέργειαν, ἀδήλους δέ τινας πόρους
 εἰς τὴν κύστιν ὑποθέμενος· τοῦτο γὰρ ἦν δηλαδὴ
 μέγα καὶ σεμνὸν ἀπιστήσαντα τοῖς φαινομένοις πιστεῦ-
 σαι τοῖς ἀδήλοις· ἐπὶ || δὲ τῆς ξανθῆς χολῆς ἔτι μείζον 40
 25 αὐτῷ καὶ νεανικώτερόν ἐστι τὸ τόλμημα· γενναῖσθαι
 γὰρ αὐτὴν ἐν τοῖς χοληδόχοις ἀγγείοις, οὐ διακρίνε-

1. ὕμνει ταύτην O || ἀρκεῖν L; cf. Hipp. de alim. 15 (t. IX 102 L.) || 4. εὐθέως LM εὐθὺς O || 5. post οἰκείων add. μίαν O || post δὲ add. ἑτέραν O || 6. τε om. MO || 7. post νοσήματα add. ταύταις ἡγεῖτο ταῖς δυνάμεσι MO om. L || σύμπνοιάν τε κτλ.] Hipp. de alim. 23 (t. IX 106 L.) || 16. οὖν om. L || τῆς ἀναδόσεως M || 18. ἀπώκνησεν M || 25. τοῦτο τὸ τόλμημα L

τὸ οὖρον. ἐπὶ τούτοις ὀφθεῖσιν ἐπιτρέπειν ἤδη τὸ
 ζῶον οὐρεῖν λύνοντας αὐτοῦ τὸν ἐπὶ τῷ αἰδοίῳ βρόχον,
 εἴτ' αὐθις ἐπιβαλεῖν μὲν θατέρῳ τῶν οὐρητήρων, ἑᾶσαι
 δὲ τὸν ἕτερον εἰς τὴν κύστιν συρρεῖν καὶ τινα διαλι-
 πόντας χρόνον ἐπιδεικνύειν ἤδη, πῶς ὁ μὲν ἕτερος
 αὐτῶν ὁ δεδεμένος μεστός καὶ διατεταμένος κατὰ τὰ
 πρὸς τῶν νεφρῶν μέρη φαίνεται, ὁ δ' ἕτερος ὁ λε-
 λυμένος αὐτὸς μὲν χαλαρός ἐστὶ, πεπλήρωκε δ' οὖρου
 τὴν κύστιν. εἴτ' αὐθις διατεμεῖν πρῶτον μὲν τὸν
 πλήρη καὶ δεῖξαι, πῶς ἐξακοντίζεται τὸ οὖρον ἐξ αὐ-
 τοῦ, καθάπερ ἐν ταῖς φλεβοτομίαις τὸ αἷμα, μετὰ
 ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἕτερον αὐθις διατεμεῖν ἁπείτ' ἐπι-
 38 δῆσαι τὸ ζῶον ἔξωθεν, ἀμφοτέρων διηρημένων, || εἴθ'
 ὅταν ἱκανῶς ἔχειν δοκῇ, λῦσαι τὸν δεσμόν. εὐρεθί-
 σεται γὰρ ἡ μὲν κύστις κενή, πλήρες δ' οὖρου τὸ
 15 μεταξὺ τῶν ἐντέρων τε καὶ τοῦ περιτοναίου χωρίου
 ἵπαν, ὥς ἂν εἰ καὶ ὑδρικὸν ἦν τὸ ζῶον. ταῦτ' οὖν
 εἴ τις αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν βουληθῇ βασανίζειν ἐπὶ
 ζῶον, μεγάλως μοι δοκεῖ καταγνώσεσθαι τῆς Ἀσκλη-
 20 πιάδου προπετείας. εἰ δὲ δὴ καὶ τὴν αἰτίαν μάθοι,
 δι' ἣν οὐδὲν ἐκ τῆς κύστεως εἰς τοὺς οὐρητήρας ἀν-
 τεκρεῖ, πεισθῆναι ἂν μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦδε τὴν εἰς
 τὰ ζῶα πρόνοιάν τε καὶ τέχνην τῆς φύσεως. Ἰππο-
 κράτης μὲν οὖν ὧν ἴσμεν ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων
 πρῶτος ἀπάντων, ὥς ἂν καὶ πρῶτος [ἀκριβῶς] ἐπι-
 25 γνοὺς τὰ τῆς φύσεως ἔργα, θανμάζει τε καὶ διὰ παν-

1. οὖρον ἀλλ' ἔτι τοῦ ζῶντος L || ἤδη τὸ ζ. οὐ. L οὐρεῖν
 om. M οὐρεῖν ἢ. τὸ ζῶον O || 3. ἐπιβάλλειν LM || 4. διαλεί-
 ποντα LM || 17. ὥς ἂν LM ὥς O || 21. ἀντεκρεῖ L² ἀνατρέχει L¹ ||
 22. ἂν LM γοῦν O || 25. ἀκριβῶς add. post πρῶτος M post
 ἐπιγνοὺς add. L om. O

τὸς αὐτὴν ὕμνει δικάϊαν ὀνομάζων καὶ μόνην ξεαρκεῖν
 εἰς ἅπαντα τοῖς ζώοις φησὶν, αὐτὴν ἔξ αὐτῆς ἀδιδάκτως
 πράττειν ἅπαντα τὰ δέοντα· τοιαύτην δ' οὐσαν
 αὐτὴν εὐθέως καὶ δυνάμει ὑπέλαβεν ἔχειν ἐλκτικὴν
 5 μὲν τῶν οἰκείων, ἀποκριτικὴν δὲ τῶν ἄλλοτρίων καὶ
 τρέφειν τε καὶ αὔξειν αὐτὴν τὰ ζῶα καὶ κρίνειν τὰ 39
 νοσήματα· καὶ διὰ τοῦτ' ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν σύμ-
 πτοιται τε μίαι εἰναι φησι καὶ σύρροϊαν καὶ πάντα
 συμπεθεῖν, κατεὰ δὲ τὸν Ἀσκληπιάδην οὐδὲν οὐδενὶ
 10 συμπεθεῖν ἐστὶ φῦσαι, διηρημένης τε καὶ κατατεθραυ-
 σμένης εἰς ἐνερμὲς στοιχεῖα καὶ ληρώδεις ὄγκους ἀπά-
 σης τῆς φύσεως, ἔξ ἐνάγκης σὺν ἄλλῃ τε μυρία τοῖς
 ἐνερμὲς συμπεθεῖν ἐνεκτίως ἐπεφάνητο καὶ τῆς
 φύσεως ἑνότητος τὴν τε τῶν οἰκείων ἐπισπαστικὴν δύ-
 15 ναμιν καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων ἀποκριτικὴν, ἐπὶ μὲν
 οὐτ' αὖτε ἐκλυσιμώσεως τε καὶ ἐκπύσεως ἕξασθαι τινα
 νηφον ἐκλυσιμώσαν εἰς τὴν τῶν περὶ τὴν αὐτὴν
 κέντρον ἰσχυρὰν ὅπως εὐφραντα αὐτὰς τὴν ἐκπύσιν ἁπλῶς
 χροῖσθαι τοῖς συμπεθεῖν, καὶ κατὰ τὴν τῶν ἄλλοτρίων
 20 διακρίσιν ἐκπύσασθαι καὶ τὴν τε πύξιν καὶ τὴν
 οὐφύξιν τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κέντρον, καὶ τὴν τῶν
 εἰς τὴν αὐτὴν ἐκπύσιν ἐκπύσασθαι, καὶ τὴν τῶν
 μέγας καὶ εὐφραντα ἐκπύσασθαι, καὶ τὴν τῶν
 ὅλας τῆς φύσεως ἐκπύσασθαι, καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων
 25 αὐτῶν καὶ ἐκπύσασθαι, καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων
 γὰρ αὐτῶν καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων

102
 add. καὶ τὴν τῶν ἄλλοτρίων
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

σθαι λέγει. πῶς οὖν τοῖς ἰκτερικοῖς ἅμ' ἅμφω συμ-
 πίπτει, τὰ μὲν διαχωρήματα μηδὲν ὅλως ἐν αὐτοῖς
 ἔχοντα χολῆς, ἀνάπλεων δ' αὐτοῖς γιγνόμενον ὅλον τὸ
 σῶμα; ληρεῖν πάλιν ἐνταῦθ' ἀναγκάζεται τοῖς ἐπὶ τῶν
 οὖρων εἰρημένους παραπλησίως. ληρεῖ δ' οὐδὲν ἦττον 5
 καὶ περὶ τῆς μελαίνης χολῆς καὶ τοῦ σπληνὸς οὔτε τί
 ποθ' ὑφ' Ἱπποκράτους εἴρηται συνιεῖς ἀντιλέγειν τ'
 ἐπιχειρῶν οἷς οὐκ οἶδεν ἐμπλήκτω τινὶ καὶ μανικῷ
 στόματι. τί δὴ τὸ κέρδος ἐκ τῶν τοιούτων δογμάτων
 εἰς τὰς θεραπειὰς ἐκτῆσατο; μήτε νεφριτικόν τι νόσημα 10
 δύνασθαι θεραπεῦσαι μήτ' ἰκτερικὸν μήτε μελαγχολι-
 κόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις οὐχ' Ἱππο-
 κράτει μόνον ὁμολογουμένου τοῦ καθαίρειν τῶν φαρ-
 μάκων ἔνια μὲν τὴν ξανθὴν χολήν, ἔνια δὲ τὴν
 μέλαιναν, ἄλλα δέ τινα φλέγμα καὶ τινα τὸ λεπτὸν 15
 καὶ ὑδατῶδες περίττωμα, μηδὲ περὶ τούτων συγχωρεῖν,
 ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν [γε] τῶν φαρμάκων γίνεσθαι λέγειν
 τοιοῦτον ἕκαστον τῶν κενουμένων, ὥσπερ ὑπὸ τῶν
 41 χολη||δόχων πόρων τὴν χολήν· καὶ μηδὲν διαφέρειν
 κατὰ τὸν θαυμαστὸν Ἀσκληπιάδην ἢ ὑδραγωγὸν δι- 20
 δόναι τοῖς ὑδεριῶσιν ἢ χολαγωγὸν φάρμακον· ἅπαντα
 γὰρ ὁμοίως κενοῦν καὶ συντήκειν τὸ σῶμα καὶ τὸ
 σύντηγμα τοιόνδε τι φαίνεσθαι ποιεῖν, μὴ πρότερον
 ὑπάρχον τοιοῦτον. ἄρ' οὖν οὐ φαίνεσθαι νομιστέον
 αὐτὸν ἢ παντάπασιν ἄπειρον εἶναι τῶν ἔργων τῆς 25
 τέχνης; τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὥς, εἰ μὲν φλέγματος ἀγω-

2. μηδὲν ὅλως ἐν αὐτοῖς ἔχοντα χολῆς LM μηδὲν ὅλως ἔχ.
 χολήν ἐν αὐτοῖς O || 4. πάλιν om. L || 5. εἰρημένους] ἱσταμένοις L ||
 7. ὑφ' om. L || Ἱπποκράτει L || 8. μανικῷ L μαινομένῳ MO ||
 10. τι L om. MO || 12. ἱπποκράτους L¹ M corr. L² || 15. φλέγμα C
 φλέγματα A || 17. γε om. LM || 18. τὸ τοιοῦτον L || 20. ἢ
 om. L || 24. οὖν om. L || 26. εἰ μὲν L εἰ μὴ M εἰ O

γὸν δοθείη φάρμακον τοῖς ἰκτεριῶσιν, οὐκ ἂν οὐδὲ
 τέτταρας κυάθους καθαρθείεν· οὕτω δ' οὐδ' εἰ τῶν
 ὑδραγωγῶν τι· χολαγωγῷ δὲ φαρμάκῳ πλεῖστον μὲν
 ἐκκενοῦται χολῆς, αὐτίκα δὲ καθαρὸς τοῖς οὕτω κα-
 5 θαρθεῖσιν ὁ χρῶς γίνεται. πολλοὺς γοῦν ἡμεῖς μετὰ
 τὸ θεραπεῦσαι τὴν ἐν τῷ ἥπατι διάθεσιν ἅπαξ καθή-
 ραντες ἀπηλλάξαμεν τοῦ παθήματος. οὐ μὴν οὐδ'
 εἰ φλέγματος ἀγωγῷ καθαίροις φαρμάκῳ, πλεόν ἂν τι
 διαπράξαιο. καὶ ταῦτ' οὐχ' Ἱπποκράτης μὲν οὕτως
 10 οἶδε γιννόμενα, τοῖς δ' ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας μόνης ὁρμη-
 μένοις ἐτέρως ἔγνωσται, ἀλλὰ ἀκατέ||νοις ὡσαύτως καὶ 42
 πᾶσιν ἰατροῖς, οἷς μέλει τῶν ἔργων τῆς τέχνης, οὕτω
 δοκεῖ πλὴν Ἀσκληπιάδου. προδοσίαν γὰρ εἶναι νενό-
 μικε τῶν στοιχείων ὧν ὑπέθετο τὴν ἀληθῆ περὶ τῶν
 15 τοιούτων ὁμολογίαν. εἰ γὰρ ὅλως εὗρεθείη τι φάρ-
 μακον ἐλκτικὸν τοῦδε τινος τοῦ χυμοῦ μόνου, κίν-
 δυνος κρατεῖν δηλαδὴ τῷ λόγῳ τὸ ἐν ἐκάστῳ τῶν
 σωματίων εἶναι τινα δύναμιν ἐπισπαστικὴν τῆς οἰκείας
 ποιότητος. διὰ τοῦτο κνηκον μὲν καὶ κόκκον τὸν
 20 κνίδιον καὶ ἵπποφαές οὐχ' ἔλκειν ἐκ τοῦ σώματος
 ἀλλὰ ποιεῖν τὸ φλέγμα φησὶν· ἄνθος δὲ χαλκοῦ καὶ
 λεπίδα καὶ αὐτὸν τὸν κεκαυμένον χαλκὸν καὶ χαμαί-
 δρυν καὶ χαμαιλέοντα εἰς ὕδωρ ἀναλύειν τὸ σῶμα καὶ
 τοὺς ὑδερικοὺς ὑπὸ τούτων οὐ καθαιρομένους ὀνί-
 25 νασθαι ἀλλὰ κενουμένους συναυξόντων δηλαδὴ τὸ

4. χολῆς LM τῆς χ. O || 5. γοῦν LP οὖν O || 7. οὐ μὴν
 οὐδ' L οὐδ' om. MO || 8. καθαίροις L καθαίρεις MO || 13. εἶναι
 om. M || 14. τοῦτων pro τῶν τοιούτ., M || 15. εἰ μὴ (μὲν P) γὰρ M ||
 17. κρατεῖν δηλαδὴ LM δ. κρ. O || ἐν om. M || 18. σωματίων LM O²
 νοσημάτων O¹ || 19. κνίκον C || τὸν om. MO || 20. κνίδιον* κνί-
 δον M κνίδειον LO || 24. οὐ LM οὐχὶ O || 25. post κενουμένους
 add. μὴ κενουμένους δὲ O || συναυξέσθαι O συναυξανόντων L

πάθος. εἰ γὰρ οὐ κενοῖ τὸ περιεχόμενον ἐν τοῖς σώ-
μασιν ὑδατῶδες ὑγρὸν ἀλλ' αὐτὸ γεννᾷ, τῷ νοσήματι
προστιμωρεῖται. καὶ μὲν γε καὶ ἡ σκαμμωνία πρὸς
τῷ μὴ κενοῦν ἐκ τοῦ σώματος τῶν ἱκτερικῶν τὴν
χολὴν ἔτι καὶ τὸ χρηστὸν αἷμα χολὴν ἐργαζομένη || 5
43 καὶ συντήκουσα τὸ σῶμα καὶ τηλικαῦτα κακὰ δρῶσα
καὶ τὸ πάθος ἐπαύξουσα κατὰ γε τὸν Ἀσκληπιάδου
λόγον ὅμως ἐναργῶς ὁρᾶται πολλοὺς ὠφελοῦσα. ναί,
φησὶν, ὀνύανται μὲν, ἀλλ' αὐτῷ μόνῳ τῷ λόγῳ τῆς
κενώσεως. καὶ μὴν εἰ φλέγματος ἀγωγὸν αὐτοῖς δοίης 10
φάρμακον, οὐκ ὀνήσονται. καὶ τοῦθ' οὕτως ἐναργές
ἐστίν, ὥστε καὶ οἱ ἀπὸ μόνης τῆς ἐμπειρίας ὁρμώμενοι
γιννώσκουσιν αὐτό. καίτοι τούτοις γε τοῖς ἀνδράσιν
αὐτὸ δὴ τοῦτ' ἔστι φιλοσόφημα, τὸ μηδεὶν λόγῳ
πιστεύειν ἀλλὰ μόνοις τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις. ἐκεῖ- 15
νοι μὲν οὖν σωφρονοῦσιν· Ἀσκληπιάδης δὲ παρα-
παίει ταῖς αἰσθήσεσιν ἡμᾶς ἀπιστεῖν κελεύων, ἐνθα τὸ
φαινόμενον ἀνατρέπει σαφῶς αὐτοῦ τὰς ὑποθέσεις.
καίτοι μακροῦ γ' ἦν ἄμεινον οὐχ ὁμόσε χωρεῖν τοῖς
φαινομένοις ἀλλ' ἐκείνοις ἀναθέσθαι τὸ πᾶν. ἄρ' οὖν 20
ταῦτα μόνον ἐναργῶς μάχεται τοῖς Ἀσκληπιάδου δόγ-
μασιν ἢ καὶ τὸ θέρους μὲν πλείονα κενοῦσθαι τὴν
ξανθήν χολὴν ὑπὸ τῶν αὐτῶν φαρμάκων, χειμῶνος
δὲ τὸ φλέγμα, καὶ νεανίσκῳ μὲν πλείονα τὴν χολὴν,
44 πρεσβύτῃ δὲ τὸ φλέγμα; φαίνεται || γὰρ ἕκαστον ἔλκειν 25
τὴν οὔσαν, οὐκ αὐτὸ γεννᾶν τὴν οὐκ οὔσαν. εἰ γοῦν

2. post γεννᾶ add. πρώτως O || 3. προστιμωρεῖ O || μὲν τοι
καὶ M || 6. καὶ ante συντήκουσα add. LM om. O || 9. αὐτῷ om. L ||
10. αὐτοῖς δοίης L δώη τις αὐτοῖς M δοίη τις O || 11. καὶ τοῦθ'
καίτοι γε L || 13. γε om. L || 19. γ' om. L || 22. τοῦ θέρους L ||
πλείονα μὲν O || 25. πρεσβυτέρῳ O || τὸ om. L || 26. τὴν οὔσαν
ἔλκειν M

ἐθελήσαις νεανίσκῳ τινὶ τῶν ἰσχνῶν καὶ θερμῶν ὥρα
 θέρους μῆτ' ἀργῶς βεβιωκότι μῆτ' ἐν πλησμονῇ φλέγ-
 ματος ἀγωγὸν δοῦναι φάρμακον, ὀλίγιστον μὲν καὶ
 μετὰ βίας πολλῆς ἐκκενώσεις τοῦ χυμοῦ, βλάψεις δ'
 5 ἐσχάτως τὸν ἄνθρωπον· ἔμπαλιν δ' εἰ χολαγωγὸν δοίης,
 καὶ πάμπολυ κενώσεις καὶ βλάψεις οὐδέν. ἅρ' ἀπι-
 στοῦμεν ἔτι τῷ μὴ οὐχ ἕκαστον τῶν φαρμάκων ἐπ-
 ἀγεσθαι τὸν οἰκεῖον ἑαυτῷ χυμόν; ἴσως φήσουσιν οἱ
 ἀπ' Ἀσκληπιάδου, μᾶλλον δ' οὐκ ἴσως, ἀλλὰ πάντως
 10 ἀπιστεῖν ἐροῦσιν, ἵνα μὴ προδῶσι τὰ φίλτατα.

Cap. XIV. Πάλιν οὖν καὶ ἡμεῖς ἐφ' ἑτέραν μετα-
 βῶμεν ἀδολεσχίαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπουσιν οἱ σοφισταὶ
 τῶν ἀξίων τι ζητημάτων προχειρίζεσθαι καίτοι παμ-
 πόλλων ὑπαρχόντων, ἀλλὰ κατατρίβειν ἀναγκάζουσι
 15 τὸν χρόνον εἰς τὴν τῶν σοφισμάτων, ὧν προβάλλουσι,
 λύσιν. τίς οὖν ἡ ἀδολεσχία; ἡ ἔνδοξος αὕτη καὶ πολυ-
 θρόλυτος λίθος ἡ τὸν σίδηρον ἥ ἐπισπωμένη. τάχα γὰρ 45
 ἂν αὕτη ποτὲ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐπισπᾶσαιτο πιστεύειν
 εἶναί τινος ἐν ἑκάστῳ τῶν σωμάτων ἑλκτικὰς τῶν
 20 οἰκείων ποιότητων δυνάμεις. Ἐπικούρου μὲν οὖν καί-
 τοι παραπλησίως Ἀσκληπιάδῃ στοιχείοις πρὸς τὴν
 φυσιολογίαν χρώμενος ὅμως ὁμολογεῖ, πρὸς μὲν τῆς
 ἡρακλείας λίθου τὸν σίδηρον ἔλκεσθαι, πρὸς δὲ τῶν
 ἡλέκτρων τὰ κυρήβια καὶ πειρᾶται γε καὶ τὴν αἰτίαν
 25 ἀποδιδόναι τοῦ φαινομένου. τὰς γὰρ ἀπορρεούσας
 ἀτόμους ἀπὸ τῆς λίθου ταῖς ἀπορρεούσαις ἀπὸ τοῦ

2. μετὰ πλησμονῆς L¹ ἐν πλησμονῇ L² || 6. καὶ πολὺ O
 πάμπολυ τε M || 7. ἐπάγεσθαι LM ἐπισπᾶσθαι O || 10. προδίδω-
 σιν M προδῶσιν L || αὐτῶν τὰ φίλτατα L || 11. καὶ LM om. O ||
 μεταβῶμεν post ἡμεῖς colloc. O || 12. σοφισταὶ ἡμῖν M || 15. πρῶ-
 βάλλονται O || 16. οὖν | γοῦν L || 17. ἡ λίθος ἡ L || 20. οὖν om. M
 21. πρὸς LM εἰς O || 24. γε καὶ om. L || 26. τοῦ λίθου L τῶν λίθων

σιδήρου τοῖς σχήμασιν οἰκείας εἶναι φησιν, ὥστε περι-
 πλέκεσθαι ῥαδίως. προσκρουούσας οὖν αὐτὰς τοῖς
 συγκρίμασιν ἑκατέροις τῆς τε λίθου καὶ τοῦ σιδήρου
 κᾶπειτ' εἰς τὸ μέσον ἀποπαλλομένας οὕτως ἀλλήλαις
 τε περιπλέκεσθαι καὶ συνεπισπᾶσθαι τὸν σίδηρον. τὸ 5
 μὲν οὖν τῶν ὑποθέσεων εἰς τὴν αἰτιολογίαν ἀπίθανον
 ἄντικρυς δῆλον, ὅμως δ' οὖν ὁμολογεῖ τὴν ὀλκήν.
 καὶ οὕτω γε καὶ κατὰ τὰ σώματα τῶν ζώων φησὶ γί-
 γνεσθαι τὰς τ' ἀναδόσεις καὶ τὰς διακρίσεις τῶν
 περιττωμάτων καὶ τὰς τῶν καθαιρόντων φαρμάκων 10
 ἐνεργείας. Ἀσκληπιάδης δὲ τό τε τῆς εἰρημένης αἰτίας
 16 ἀπίθανον || ὑπιδόμενος καὶ μηδεμίαν ἄλλην ἐφ' οἷς
 ὑπέθετο στοιχείοις ἐξευρίσκων πιθανὴν ἐπὶ τὸ μηδ'
 ὅλως ἔλκεσθαι λέγειν ὑπὸ μηδενὸς μηδὲν ἀναισχυντή-
 σας ἐτόράπετο, δέον, εἰ μήθ' οἷς Ἐπίκουρος εἶπεν ἡρέ- 15
 σκετο μήτ' ἄλλα βελτίω λέγειν εἶχεν, ἀποστῆναι τῶν
 ὑποθέσεων καὶ τὴν τε φύσιν εἰπεῖν τεχνικὴν καὶ τὴν
 οὐσίαν τῶν ὄντων ἐνουμένην τε πρὸς ἑαυτὴν ἀεὶ καὶ
 ἀλλοιουμένην ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς μορίων εἰς ἄλληλα
 δρώντων τε καὶ πασχόντων. εἰ γὰρ ταῦθ' ὑπέθετο, 20
 χαλεπὸν οὐδὲν ἦν τὴν τεχνικὴν ἐκείνην φύσιν ὁμολο-
 γῆσαι δύνάμεις ἔχειν ἐπισπαστικὴν μὲν τῶν οἰκείων,
 ἀποκριτικὴν δὲ τῶν ἀλλοτρίων. οὐ γὰρ δι' ἄλλο τί
 γ' ἦν αὐτῇ τὸ τεχνικῇ τ' εἶναι καὶ τοῦ ζώου διασω-

3. τῆς τε λίθου M τοῖς τε λ. L τοῖς τε τοῦ λ. O || 5. ὅτι
 μὲν οὖν τὸ O || 12. ὑπειδόμενος C correxi || post ἄλλην add.
 ισχύον O || 13. ἀντιλογίαν post ἐξευρίσκων add. M post πιθανὴν
 add. s. l. L² || 17. καὶ τὴν LM ἔτι τε O || 18. ἡνωμένην M ||
 19. ὑπὸ LM πρὸς O || 20. ταῦθ' L ταῦθ' οὕτως MO || 22. δυνά-
 μεις MO δύναμιν L || ἐπισπαστικὴν LM -ὰς O || 23. ἀποκριτι-
 κὴν LM -ὰς O || δι' L δὴ MO || 24. τεχνικὴν τε LM || δια-
 σωστικὴν LM

στικῇ καὶ τῶν νοσημάτων κριτικῇ παρὰ τὸ προσίεσθαι
 μὲν καὶ φυλάττειν τὸ οἰκείον, ἀποκρίνειν δὲ τὸ ἀλλό-
 τριον. ἀλλ' Ἀσκληπιάδης ἀνταυθα τὸ μὲν ἀκόλουθον
 ταῖς ἀρχαῖς αἷς ὑπέθετο συνεῖδεν, οὐ μὴν τήν γε πρὸς
 5 τὸ φαινόμενον ἐναργῶς ἠδέσθη μάχην, ἀλλ' ὁμόσε ||
 χωρεῖ καὶ περὶ τούτου πᾶσιν οὐκ ἰατροῖς μόνον ἀλλ' 47
 ἤδη καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οὔτε κρίσιν εἶναί τινα
 λέγων οὔθ' ἡμέραν κρίσιμον οὔθ' ὅλως οὐδὲν ἐπὶ σω-
 τηρίᾳ τοῦ ζῴου πραγματεύεσθαι τὴν φύσιν. αἰεὶ γὰρ
 10 τὸ μὲν ἀκόλουθον φυλάττειν βούλεται, τὸ δ' ἐναργῶς
 φαινόμενον ἀνατρέπειν ἔμπαλιν Ἐπικούρῳ. τιθεὶς γὰρ
 ἐκεῖνος αἰεὶ τὸ φαινόμενον αἰτίαν αὐτοῦ ψυχρὰν ἀπο-
 δίδωσι. τὰ γὰρ ἀποπαλλόμενα σμικρὰ σώματα τῆς
 ἡρακλείας λίθου τοιούτοις ἐτέροις περιπλέκεσθαι μο-
 15 ρίοις τοῦ σιδήρου κἄπειτα διὰ τῆς περιπλοκῆς ταύτης
 μηδαμοῦ φαινομένης ἐπισπᾶσθαι βαρεῖαν οὕτως οὐσίαν
 οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις πεισθῇ. καὶ γὰρ εἰ τοῦτο
 συγχωρήσομεν, τό γε τῷ σιδήρῳ πάλιν ἕτερον προσ-
 τεθέν τι συνάπτεσθαι τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὐκέτι προσ-
 20 ἵεται. τί γὰρ ἐροῦμεν; ἢ δηλαδὴ τῶν ἀπορρεόντων
 τῆς λίθου μορίων ἕνια μὲν προσκρούσαντα τῷ σιδήρῳ
 πάλιν ἀποπάλλεσθαι καὶ ταῦτα μὲν εἶναι, δι' ὧν
 κρεμάννυσθαι συμβαίνει τὸν σίδηρον, τὰ δ' εἰς αὐτὸν
 εἰσδύμενα διὰ τῶν || κενῶν πόρων διεξέρχεσθαι τάχι- 48
 25 στα κἄπειτα τῷ παρακειμένῳ σιδήρῳ προσκρούοντα

1. κριτικὴν LM || 4. συνεῖδεν LM σύννοιδεν OP || 7. ἤδη
 om. M || 8. οὐδὲν LM om. O || 9. τοῦ om. MO || πραγματεύεσα-
 σθαι L πραγματεύεσθαι MO || 15. ταύτης L τῆς M ταύτης τῆς O ||
 17. οἶδα πῶς M || 18. συγχωρήσομεν LM συγχωρήσαιμεν O || ἕτε-
 ρον LM ἕτερα O || προστεθέν τι* προστιθέντας LM προστι-
 θέντι O || 23. κρεμάννυσθαι LM κρέμασθαι O || 24. διὰ τῶν
 κενῶν πόρων om. M || διεξέρχεσθαι LM διερχεσθαι O

μήτ' ἐκεῖνον διαδύναι δύνασθαι, καίτοι τόν γε πρό-
τον διαδύντα, παλινδρομοῦντα δ' αὖθις ἐπὶ τὸν πρό-
τερον ἐτέρως αὖθις ἐργάζεσθαι ταῖς προτέrais ὁμοίais
περιπλοκάs; ἐναργῶs γὰρ ἐνταῦθα τὸ ληρῶδες τῆs
αἰτίας ἐλέγχεται. γραφεῖα γοῦν οἶδά ποτε σιδηρᾶ 5
πέντε κατὰ τὸ συνεχές ἀλλήλοις συναφθέντα, τοῦ
πρώτου μὲν μόνου τῆs λίθου ψαύσαντος, ἐξ ἐκείνου
δ' εἰς τᾶλλα τῆs δυνάμεως διαδοθείσης· καὶ οὐκ ἔστιν
εἰπεῖν, ὥs, εἰ μὲν τῷ κάτω τοῦ γραφείου πέρατι
προσάγοις ἕτερον, ἔχεται τε καὶ συνάπτεται καὶ κρέ- 10
μαται τὸ προσενεχθέν· εἰ δ' ἄλλω τινὶ μέρει τῶν
πλαγίων προσθείης, οὐ συνάπτεται. πάντη γὰρ ὁμοί-
ως ἢ τῆs λίθου διαδίδοται δύναμις, εἰ μόνον ἄψαιτο
κατὰ τι τοῦ πρώτου γραφείου. καὶ μέντοι κακ τούτου
πάλιν εἰς τὸ δεύτερον ὅλον ἢ δύναμις ἅμα νοήματι 15
διαρρεῖ καὶ ἐκείνου πάλιν εἰς τὸ τρίτον ὅλον. εἰ δὴ
νοήσαις σμικρὰν τινα λίθον ἡρακλείαν ἐν οἴκῳ τινὶ
κρεμαμένην, εἴτ' ἐν κύκλῳ ψαύοντα πάμπολλα σιδηρία
κακείνων πάλιν ἕτερα κακείνων ἄλλα καὶ τοῦτ' ἔχει
49 πλείονος, ἅπαντα || δῆπου πίμπλασθαι δεῖ τὰ σιδηρία 20
τῶν ἀπορρεόντων τῆs λίθου σωμάτων. καὶ κινδυνεύει
διαφορηθῆναι τὸ σμικρὸν ἐκεῖνο λιθίδιον εἰς τὰs
ἀπορροὰs διαλυθέν. καίτοι, κἂν εἰ μηδὲν παρακέοιτ'
αὐτῷ σιδήριον, εἰς τὸν ἄέρα σκεδάννυται, μάλιστ'
εἰ καὶ θερμοὺς ὑπάρχοι. ναί, φησί, σμικρὰ γὰρ αὐτὰ 25
χρὴ πάνυ νοεῖν, ὥστε τῶν ἐμφερομένων τῷ ἄερι ψηγ-
μάτων τούτων δὴ τῶν σμικροτάτων ἐκείνων ἔνια μυ-
ριοστὸν εἶναι μέρος. εἴτ' ἐξ οὕτω σμικρῶν τολμᾶτε

1. διαδύεσθαι L || καίτοι LM καὶ O¹ || 10. προσθείης M ||
17. σμικρὰν M μικρὰν LO || 18. πάμπολλα ψαύοντα O || 20. δεῖ L
χορὴ O om. M || 22. μικρὸν L || 25. ὑπάρχοι L ὑπάρχει M || 26. ἐμ-
φαινομένων L

λέγειν κρεμάννυσθαι βάρη τηλικαῦτα σιδήρου; εἰ γὰρ
 ἕκαστον αὐτῶν μυριοστόν ἐστι μέρος τῶν ἐν τῷ ἀέρι
 φερομένων ψηγμάτων, πηλίκον χρή νοῆσαι τὸ πέρασ
 αὐτῶν τὸ ἀγκιστροειδές, ᾧ περιπλέκεται πρὸς ἄλληλα;
 5 πάντως γὰρ δήπου τοῦτο σμικρότατόν ἐστιν ὅλου τοῦ
 ψήγματος. εἴτα μικρὸν μικρῷ, κινούμενον κινούμενῳ
 περιπλακὲν οὐκ εὐθὺς ἀποπάλλεται. καὶ γὰρ δὴ καὶ
 ἄλλ' ἄττα πάντως αὐτοῖς, τὰ μὲν ἄνωθεν, τὰ δὲ κά-
 τωθεν, καὶ τὰ μὲν ἔμπροσθεν, τὰ δ' ὀπίσθεν, τὰ δ'
 10 ἐκ τῶν δεξιῶν, τὰ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἢ ἐκρηγνύμενα 50
 σείει τε καὶ βράττει καὶ μένειν οὐκ ἐᾷ. καὶ μέντοι
 καὶ πολλὰ χρή νοεῖν ἐξ ἀνάγκης ἕκαστον ἐκείνων τῶν
 σμικρῶν σωμάτων ἔχειν ἀγκιστρῶδη πέρατα. δι' ἐνὸς
 μὲν γὰρ ἀλλήλοις συνάπτεται, δι' ἑτέρου δ' ἐνὸς τοῦ
 15 μὲν ὑπερκειμένου τῇ λίθῳ, τοῦ δ' ὑποκειμένου τῷ
 σιδήρῳ. εἰ γὰρ ἄνω μὲν ἐξαφθείη τῆς λίθου, κάτω
 δὲ τῷ σιδήρῳ μὴ συμπλακείη, πλεον οὐδέν. ὥστε τοῦ
 μὲν ὑπερκειμένου τὸ ἄνω μέρος ἐκκρέμασθαι χρή τῆς
 λίθου, τοῦ δ' ὑποκειμένου τῷ κάτω πέρατι συνῆφθαι
 20 τὸν σίδηρον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν πλαγίων ἀλλήλοις περι-
 πλέκεται, πάντως που κἀνταῦθα ἔχει τὰ ἀγκιστρα.
 καὶ μέμνησό μοι πρὸ πάντων, ὅπως ὄντα σμικρὰ τὰς
 τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἀποφύσεις ἔχει. καὶ τούτου
 μᾶλλον ἔτι [μέμνησο], πῶς, ἵνα τὸ δεύτερον σιδήριον
 25 συναφθῇ τῷ πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ τὸ τρίτον κἀκείνῳ

3. φαινόμενων M || 4. ἀγκιστροειδές L -ῶδες MO || 8. αὐτοῖς
 om. O || κάτωθεν τὰ δ' ἄνωθεν O || 11. βράττει L¹ βλάπτει M
 ταράττει L² O || 13. σμικρῶν LM μικρῶν O || 14. οὐ ante συνάπτε-
 ται add. L¹ om. MO del. L² || συναφθήσεται L || 22. τὰς τοιαύ-
 τας καὶ τοσαύτας L τοσ. κ. τοι. M τὰς τοσ. τε κ. τοι. O ||
 24. μέμνησο L δεῖ μεμνησθαι O μεμνησθαι M, inclusi || πῶς L
 ὅπως MO || 25. καὶ om. L

τὸ τέταρτον, ἅμα μὲν διεξέρχεσθαι χρὴ τοὺς πόρους
ταυτὶ τὰ σμικρὰ καὶ ληρώδη ψήγματα, ἅμα δ' ἀπο-
51 πάλλεσθαι τοῦ μετ' αὐτὸ || τεταγμένου, καίτοι κατὰ
πᾶν ὁμοίου τὴν φύσιν ὑπάρχοντος. οὐδὲ γὰρ ἡ τοι-
αύτη πάλιν ὑπόθεσις ἄτολμος, ἀλλ', εἰ χρὴ τάληθες 5
εἰπεῖν, μακροῦ τῶν ἔμπροσθεν ἀναισχυντοτέρα, πέντε
σιδηρίων ὁμοίων ἀλλήλοις ἐφεξῆς τεταγμένων διὰ τοῦ
πρώτου διαδνόμενα ῥαδίως τῆς λίθου τὰ μόρια κατὰ
τὸ δεύτερον ἀποπάλλεσθαι καὶ μὴ διὰ τούτου κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον ἐτοίμως διεξέρχεσθαι. καὶ μὴν ἕκα- 10
τέρως ἄτοπον. εἰ μὲν γὰρ ἀποπάλλεται, πῶς εἰς τὸ
τρίτον ὠκέως διεξέρχεται; εἰ δ' οὐκ ἀποπάλλεται, πῶς
κρεμάννυται τὸ δεύτερον ἐκ τοῦ πρώτου; τὴν γὰρ
ἀπόπαλσιν αὐτὸς ὑπέθετο δημιουργὸν τῆς ὀλκῆς. ἀλλ',
ὅπερ ἔφην, εἰς ἀδολεσχίαν ἀναγκαῖον ἐμπίπτειν, ἐπει- 15
δάν τις τοιούτοις ἀνδράσι διαλέγεται. σύντομον οὖν
τινα καὶ κεφαλαιώδη λόγον εἰπὼν ἀπαλλάττεσθαι βού-
λομαι. τοῖς [γὰρ] Ἀσκληπιάδου γράμμασιν εἰ τις ἐπι-
μελῶς ὁμιλήσειε, τὴν τε πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀκολουθίαν
τῶν τοιούτων δογμάτων ἀκριβῶς ἂν ἐκμάθοι καὶ τὴν 20
πρὸς τὰ φαινόμενα μάχην. ὁ μὲν οὖν Ἐπίκουρος τὰ
52 φαινόμενα φυλάττειν βουλόμενος ἀσχημονεῖ || φιλοτι-
μούμενος ἐπιδεικνύειν αὐτὰ ταῖς ἀρχαῖς ὁμολογοῦντα·
ὁ δ' Ἀσκληπιάδης τὸ μὲν ἀκόλουθον ταῖς ἀρχαῖς φυ-
λάττει, τοῦ φαινομένου δ' οὐδὲν αὐτῷ μέλει. ὅστις 25
οὖν βούλεται τὴν ἀτοπίαν ἐξελέγχειν τῶν ὑποθέσεων,
εἰ μὲν πρὸς Ἀσκληπιάδην ὁ λόγος αὐτῷ γίγνοιτο, τῆς
πρὸς τὸ φαινόμενον ὑπομιμνησκέτω μάχης· εἰ δὲ πρὸς

1. διέρχεσθαι O || 7. διὰ μὲν O || 8. κατὰ δὲ O || 10. ἐξέρχε-
σθαι L || 11. verba πῶς — ἀποπάλλεται om. L¹ add. L² || 18. γὰρ
om. L¹ O || 20. μάθοι L O || 28. ὑπομιμνησκέτω LM ἐπιμ. O

Ἐπίκουρον, τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς διαφωνίας. αἱ δ' ἄλλαι σχεδὸν αἰρέσεις αἱ τῶν ὁμοίων ἀρχῶν ἐχόμεναι τελεως ἀπέσβησαν, αὗται δ' ἔτι μόναι διαρκούσιν οὐκ ἀγεννῶς. καίτοι τὰ μὲν Ἀσκληπιάδου Μηνόδοτος ὁ
 5 ἐμπειρικὸς ἀφύκτως ἐξελέγχει, τὴν τε πρὸς τὰ φαινόμενα μάχην ὑπομιμνήσκων αὐτὸν καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα· τὰ δ' Ἐπικούρου πάλιν ὁ Ἀσκληπιάδης ἐχόμενος ἀεὶ τῆς ἀκολουθίας, ἧς ἐκεῖνος οὐ πάνυ τι φαίνεται φροντίζων. ἀλλ' οἱ νῦν ἄνθρωποι, πρὶν καὶ ταύτας ἐκ-
 10 μαθεῖν τὰς αἰρέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς βελτίους κἄπειτα χρόνῳ πολλῷ κρῖναι τε καὶ βασανίσαι τὸ καθ' ἑκάστην αὐτῶν ἀληθές τε καὶ ψεῦδος, οἱ μὲν ἰατροὺς ἑαυτούς, οἱ δὲ φιλοσόφους ὀνομάζουσι μηδὲν εἰδότες. || οὐδὲν οὖν 53
 θανυμαστὸν ἐπίσης τοῖς ἀληθέσι τὰ ψευδῆ τετιμῆσθαι.
 15 ὅτῳ γάρ ἂν ἕκαστος πρῶτῳ περιτύχῃ διδασκάλῳ, τοιοῦτος ἐγένετο, μὴ περιμείνας μηδὲν ἔτι παρ' ἄλλου μαθεῖν. ἔνιοι δ' αὐτῶν, εἰ καὶ πλείοσιν ἐντύχοιεν, ἀλλ' οὕτω γ' εἰσὶν ἀσύνητοί τε καὶ βραδεῖς τὴν διάνοιαν, ὥστε καὶ γεγηρακότες οὕπω συνιᾶσιν ἀκολουθίαν λόγου.
 20 πάλαι δὲ τοὺς τοιούτους ἐπὶ τὰς βανάνους ἀπέλυνον τέχνας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐς ὃ τι τελευτήσῃ θεὸς οἶδεν. ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ, καίτοι φεύγοντες ἀντιλέγειν τοῖς ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαῖς εὐθὺς ἐσφαλμένοις, ὅμως ἡναγκάσθημεν ὑπ' αὐτῆς τῶν πραγμάτων τῆς ἀκολουθίας
 25 εἰπεῖν τινα καὶ διαλεχθῆναι πρὸς αὐτούς, ἔτι καὶ τοῦτο προσθήσομεν τοῖς εἰρημένοις, ὥς οὐ μόνον τὰ κα-

3. ἀπέσβησαν L¹O ἀπεσβέσθησαν L²M || 5. ἐλέγχει M ||
 11. ἑκάστην LM ἕκαστον O || 12. ἀλήθειαν (etsi ante est τὸ) L ||
 ψεῦδος LP ψευδές O || 13. μηδὲν εἰδότες om. M post ἑαυτούς
 colloc. L || γοῦν L || 20. δὲ* τε L δέ γε M || τέχνας ἀπέλυνον O ||
 21. ἐς LM εἰς O || θεὸς οἶδεν LM θεοὺς εἰδέναι O || 26. μόναι K

θαίροντα φάρμακα πέφυκεν ἐπισπᾶσθαι τὰς οἰκείας ποιότητας ἀλλὰ καὶ τὰ τοὺς σκόλοπας ἀνάγοντα καὶ τὰς τῶν βελῶν ἀκίδας εἰς πολὺν βάθος σαρκὸς ἐμπεπαρμένους ἐνίοτε. καὶ μέντοι καὶ ὅσα τοὺς ἰοὺς τῶν θηρίων ἢ τοὺς ἐμπεφαρμαγμένους τοῖς βέλεσιν ἀνέλ-
 54 δεικνυται δύνανται. ἔγωγ' οὖν οἶδά ποτε καταπεπαρ-
 μένον ἐν ποδὶ νεανίσκου σκόλοπα τοῖς μὲν δακτύλοις ἔλκουσιν ἡμῖν βιάως οὐκ ἀκολουθήσαντα, φαρμάκου δ' ἐπιτεθέντος ἀλύπως τε καὶ διὰ ταχέων ἀνελθόντα.
 10 καίτοι καὶ πρὸς τοῦτό τινες ἀντιλέγουσι φάσκοντες, ὅταν ἡ φλεγμονὴ λυθῇ τοῦ μερους, αὐτόματον ἐξιέναι τὸν σκόλοπα πρὸς οὐδενὸς ἀνελκόμενον. ἀλλ' οὗτοί γε πρῶτον μὲν ἀγνοεῖν ἐοίκασιν, ὥς ἄλλα μὲν ἐστὶ φλεγμονῆς, ἄλλα δὲ τῶν οὕτω καταπεπαρμένων ἑλκτικὰ
 15 φάρμακα· καίτοι γ' εἶπερ ἀφλεγμάντων γενομένων ἐξεκρίνετο τὰ παρὰ φύσιν, ὅσα φλεγμονῆς ἐστὶ λυτικά, ταῦτ' εὐθύς ἂν ἦν κἀκείνων ἑλκτικὰ· δεύτερον δ', ὃ καὶ μάλλον ἂν τις θαυμάσειεν, ὥς οὐ μόνον ἄλλα μὲν τοὺς σκόλοπας, ἄλλα δὲ τοὺς ἰοὺς ἐξάγει φάρμακα,
 20 ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τοὺς ἰοὺς ἐλκόντων τὰ μὲν τὸν τῆς ἐχίδνης, τὰ δὲ τὸν τῆς τρυγόνος, τὰ δ' ἄλλου τινὸς ἐπισπᾶται καὶ σαφῶς ἔστιν ἰδεῖν τοῖς φαρμάκοις ἐπικειμένους αὐτούς. ἐνταῦθ' οὖν [πάλιν] Ἐπίκουρον

2. καὶ τὰ τὰς O τὰ om. LM || 5. ἢ τοὺς περιπεφαρμαγμένους (περιπεφαρμαγμένους eadem manu) τοῖς β. L ἢ τοῖς (τοὺς P) περὶ τοῖς πεφαρμαγμένοις β. M || τοῖς om. O || 11. τινες post καίτοι colloc. M || 12. αὐτόματον LM αὐτομάτως O || 13. post ἀνελκόμενον add. ἄλλον M om. LO || 17. τὰ L² τὸ L¹ || 18. αὐτίκα ταῦτ' εὐθύς L || ὅπερ L || 20. ἐξάγει φάρμακα LM ἔλκει O || 21. τῶν om. L || 23. ἰδεῖν post ἐπικειμένους colloc. O || 24. πάλιν om. M ante ἐπαινεῖν colloc. O

μὲν ἐπαινεῖν χρὴ τῆς πρὸς ἥ τὸ φαινόμενον αἰδοῦς, 55
 μέμφεσθαι δὲ τὸν λόγον τῆς αἰτίας. ὃν γὰρ ἡμεῖς
 ἔλκοντες τοῖς δακτύλοις οὐκ ἀνηγάγομεν σκόλοπα, τοῦ-
 τον ὑπὸ τῶν σμικρῶν ἐκείνων ἀνέλκεσθαι ψηγμάτων,
 5 πῶς οὐ παντάπασιν ἄτοπον εἶναι χρὴ νομίζειν; ἄρ'
 οὖν ἤδη πεπεισμεθα τῶν ὄντων ἐκάστῳ δύνάμιν τιν'
 ὑπάρχειν, ἥ τὴν οἰκείαν ἔλκει ποιότητα, τὸ μὲν μάλ-
 λον, τὸ δ' ἥττον; ἢ καὶ τὸ τῶν πυρῶν ἐτι παρὰδειγμα
 προχειρισόμεθα τῷ λόγῳ; φανήσονται γὰρ οἶμαι καὶ
 10 τῶν γεωργῶν αὐτῶν ἀμαθέστεροι [καὶ ἀνοητότεροι]
 περὶ τὴν φύσιν οἱ μὴδὲν ὅλως ὑπὸ μηδενὸς ἔλκεσθαι
 συγχωροῦντες· ὥς ἔγωγε πρῶτον μὲν ἀκούσας τὸ γι-
 γνόμενον ἐθαύμασα καὶ αὐτὸς ἡβουλήθην αὐτόπτης
 αὐτοῦ καταστῆναι. μετὰ ταῦτα δέ, ὥς καὶ τὰ τῆς πεί-
 15 ρας ὡμολόγει, τὴν αἰτίαν σκοπούμενος ἐν παμπόλλῳ
 χρόνῳ κατὰ πάσας τὰς αἰρέσεις οὐδεμίαν ἄλλην εὗρεῖν
 οἷός τ' ἦν οὐδ' ἄχρη τοῦ πιθανοῦ προοιούσαν ἀλλὰ
 καταγελάστους τε καὶ σαφῶς ἐξελεγχόμενας τὰς ἄλλας
 ἀπάσας πλὴν τῆς τὴν ὅλην πρεσβευούσης. ἔστι δὲ
 20 τὸ γινόμενον τοιούδε. κατακομίζοντες οἱ παρ' ἡμῶν
 γεωργοὶ τοὺς ἥκ τῶν ἀγρῶν πυροὺς εἰς τὴν πόλιν 56
 ἐν ἀμάξαις τισίν, ὅταν ὑφελέσθαι βουληθῶσιν, ὥστε
 μὴ φωραθῆναι, κεράμι' ἄττα πληρώσαντες ὕδατος μέ-
 σοις αὐτοῖς ἐνιστᾶσιν. ἔλκοντες οὖν ἐκεῖνοι διὰ τοῦ
 25 κεράμιου τὸ ὕγρὸν εἰς αὐτοὺς ὄγκον μὲν καὶ βάρος

7. ἢ L¹ M ἢ L² ἢ O ἥ 9. ἐν τῷ λ. L ἥ φανήσονται L φα-
 νοῦνται MO ἥ 10. αὐτῶν om. MO ἥ καὶ ἀνοητότεροι om. MO ἥ
 11. περὶ τὴν φύσιν L παρὰ φύσιν M τὰ περὶ φύσεως O ἥ
 13. ἡβουλήθην LP ἐβ. MO ἥ 14. τὰ LP τὸ MO ἥ 17. τοῦ om. L ἥ
 20. κατακομίζοντες LM μετακ. O ἥ 21. εἰς τὴν πόλιν om. M ἥ
 23. ἄττα del. L² ἥ 24. ἐνιστᾶσιν* ἐνιστᾶσιν C ἥ 25. εἰς αὐτοὺς
 om. L

προσκτιῶνται, κατάδηλοι δ' οὐ πάνυ γίνονται τοῖς ὀρώσιν, εἰ μὴ τις προπετυσμένος ἤδη περιεργότερον ἐπισκοποῖτο. καίτοι γ' εἰ βουληθείης ἐν ἡλίῳ καταθεῖναι πάνυ θερμῷ ταῦτόν ἀγγεῖον, ἐλάχιστον παντελῶς εὐρήσεις τὸ δαπανώμενον ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας. 5 οὕτως ἄρα καὶ τῆς ἡλιακῆς θερμοσίας τῆς σφοδρᾶς ἰσχυροτέραν οἱ πυροὶ δύναμιν ἔχουσιν ἔλκειν εἰς ἐαυτοὺς τὴν πλησιάζουσαν ὑγρότητα. λῆρος οὖν ἐνταῦθα μακρὸς ἢ πρὸς τὸ λεπτομερὲς φορὰ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος καὶ μάλισθ' ὅταν ἱκανῶς ἦ θερμός, πολὺ 10 μὲν ὑπάρχοντος ἢ κατὰ τοὺς πυροὺς λεπτομερεστέρον, δεχομένου δ' οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος τῆς εἰς ἐκείνους μεταλαμβανομένης ὑγρότητος.

Cap. XV. Ἐπεὶ δ' ἱκανῶς ἠδολεσχίσαμεν οὐχ ἐκόντες, ἀλλ', ὥς ἡ παροιμία φησί, μαινομένοις ἀναγ- 15 57 κασθέντες συμμνηναι, πάλιν ἐπὶ τὴν τῶν οὖρων ἐπ' ἀνέλθωμεν διάκρισιν, ἐν ἣ τῶν μὲν Ἀσκληπιάδου λήρων ἐπιλαθόμεθα, μετὰ δὲ τῶν πεπεισμένων διηθεῖσθαι τὰ οὖρα διὰ τῶν νεφρῶν, τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας ἐστίν, ἐπισκεψόμεθα· πάντως γὰρ ἢ ἐξ αὐτῶν 20 ἐπὶ τοὺς νεφροὺς φέρεται τὰ οὖρα τοῦτο βέλτιον εἶναι νομίζοντα, καθάπερ ἡμεῖς, ὁπόταν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀπλώμεν· ἢ, εἰ τοῦτ' ἀδύνατον, ἕτερόν τι χροὶ τῆς φορᾶς αὐτῶν ἐξευρεῖν αἷτιον. τί δὴ τοῦτ' ἐστίν; εἰ γὰρ μὴ τοῖς νεφροῖς δώσομέν τινα δύναμιν ἐλκτικὴν 25

2. post τις add. σαφεστάτως L || 5. ἡμέρας ἐκάστης LM || 7. post ἔλκειν add. συντόμως L || 8. post πλησιάζουσαν add. αὐτοῖς L || 9. πολὺς καὶ μακρὸς L || 14. post ἠδολεσχίσαμεν add. μετ' αὐτῶν διὰ τὰ προειρημένα οὐχ ἐκόντες καὶ αὐτοπροαίρετοι καὶ δεῖξαι τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἡμῶν ἰσχύν τε καὶ δύναμιν θελήσαντες, sed omnia expunx. L || 20. ἐστὶ post τρόπος colloc. O || ἱκανῶν O || 21. τοῦτο om. L || 22. νομίζοντες L¹M.

τῆς τοιαύτης ποιότητος, ὥς Ἰπποκράτης ἐνόμιζεν, οὐδὲν
 ἕτερον ἐξευρήσομεν. ὅτι μὲν γὰρ ἦτοι τούτους ἔλκειν
 αὐτὸ προσῆκεν ἢ τὰς φλέβας πέμπειν, εἴπερ γε μὴ ἐξ
 ἑαυτοῦ φέρεται, παντὶ που δῆλον. ἀλλ' εἰ μὲν αἱ
 5 φλέβες περιστελλόμεναι προωθοῖεν, οὐκ ἐκείνο μόνον,
 ἀλλὰ σὺν αὐτῷ καὶ τὸ πᾶν αἷμα τὸ περιεχόμενον ἐν
 ἑαυταῖς εἰς τοὺς νεφροὺς ἐκθλίψουσιν· εἰ δὲ τοῦτ'
 ἀδύνατον, ὥς δειξόμεν, λείπεται τοὺς νεφροὺς ἔλκειν.
 πῶς οὖν ἀδύνατον τοῦτο; τῶν νεφρῶν ἡ θέσις ἀντι-
 10 βαίνει. οὐ γὰρ δὴ οὕτω γ' ὑπόκειται τῇ κοίλῃ φλεβί||
 καθάπερ τοῖς ἐξ ἐγκεφάλου περιττώμασιν ἐν τε τῇ β'
 ρινὶ καὶ κατὰ τὴν ὑπερώαν οἱ τοῖς ἡθμοῖς ὅμοιοι
 πόροι, ἀλλ' ἐκατέρωθεν αὐτῇ παράκεινται. καὶ μὴν,
 εἴπερ ὁμοίως τοῖς ἡθμοῖς ὅσον ἂν ᾖ λεπτότερον καὶ
 15 τελέως ὀρρωδες, τοῦτο μὲν ἐτοίμως διαπέμπουσι, τὸ
 δὲ παχύτερον ἀποστέγουσιν, ἅπαν ἐπ' αὐτοὺς ἵεναι χρῆ
 τὸ αἷμα τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ κοίλῃ φλεβί, καθάπερ
 εἰς τοὺς τρυγητοὺς ὁ πᾶς οἶνος ἐμβάλλεται. καὶ μὲν
 γε καὶ τὸ τοῦ γάλακτος τοῦ τυρουμένου παράδειγμα
 20 σαφῶς ἂν, ὃ βούλομαι λέγειν, ἐνδείξαιτο. καὶ γὰρ καὶ
 τοῦτο πᾶν ἐμβληθὲν εἰς τοὺς ταλάρους οὐ πᾶν διηθεῖ-
 ται, ἀλλ' ὅσον μὲν ἂν ᾖ λεπτότερον τῆς εὐρύτητος
 τῶν πλοκάμων, εἰς τὸ κάταντες φέρεται καὶ τοῦτο μὲν
 ὀρρὸς ἐπονομάζεται· τὸ λοιπὸν δὲ τὸ παχὺ τὸ μέλλον
 25 ἔσεσθαι τυρός, ὥς ἂν οὐ παραδεχομένων αὐτὸ τῶν
 ἐν τοῖς ταλάροις πόρων, οὐ διεκπίπτει κάτω. καὶ τοί-

4. ἑαυτοῦ L O αὐτῆς M || 6. τὸ ante περιεχόμενον om. O ||
 9. τοῦτ' ἀδύνατον O || ἀντιλέγει L || 14. μὲν post ὅσον add. L M ||
 18. τοὺς τρυγητοὺς M τρυγητοὺς L τὸν τρυγητὸν O || 21. πᾶν
 post τοῦτο om. L¹ add. L² || διηθεῖται καὶ ἐκχέεται L || 22. μὴ
 om. O || 24. post ὀρρὸς add. τοῖς πᾶσιν L || post ἐπονομάζεται
 add. τε καὶ λέγεται L || δὲ παχὺ A

νυν, εἶπερ οὕτω μέλλει διαθεῖσθαι τῶν νεφρῶν ὁ τοῦ
 αἵματος ὁρρός, ἅπαν ἐπ' αὐτοὺς ἦκειν χρὴ τὸ αἷμα
 50 καὶ μὴ τὸ μὲν ναί, τὸ δ' οὐ. || πῶς οὖν ἔχει τὸ φαι-
 νόμενον ἐκ τῆς ἀνατομῆς; τὸ μὲν ἕτερον μέρος τῆς
 κοίλης ἄνω πρὸς τὴν καρδίαν ἀναφέρεται, τὸ λοιπὸν
 δ' ἐπιβαίνει τῇ ῥάχει καθ' ὅλης αὐτῆς ἐκτεινόμενον
 ἄχρι τῶν σκελῶν, ὥστε τὸ μὲν ἕτερον οὐδ' ἐγγὺς
 ἀφικνεῖται τῶν νεφρῶν, τὸ λοιπὸν δὲ πλησιάζει μὲν,
 οὐ μὴν εἰς αὐτοὺς γε καταφύεται. ἐχρῆν δ', εἶπερ
 ἔμελλεν ὥς δι' ἡθμῶν αὐτῶν καθαρθήσεσθαι τὸ αἷμα, 10
 πᾶν ἐμπίπτειν εἰς αὐτοὺς κἄπειτα κάτω μὲν φέρεσθαι
 τὸ λεπτόν, ἰσχεσθαι δ' ἄνω τὸ παχύ. νυνὶ δ' οὐχ
 οὕτως ἔχει· πλάγιοι γὰρ ἐκατέρωθεν τῆς κοίλης φλεβὸς
 οἱ νεφροὶ καίονται. οὐκουν ὥς ἡθμοὶ διεθοῦσι, πεμ-
 πούσης μὲν ἐκείνης, αὐτοὶ δ' οὐδεμίαν εἰσφερόμενοι 15
 δύναμιν, ἀλλ' ἔλκουνσι δηλονότι· τοῦτο γὰρ ἐτι λείπε-
 ται. πῶς οὖν ἔλκουνσιν; εἰ μὲν, ὥς Ἐπίκουρος οἰεῖται
 τὰς ὀλκὰς ἀπάσας γίνεσθαι κατὰ τὰς τῶν ἀτόμων
 ἀποπάσεις τε καὶ περιπλοκάς, ἄμεινον ἦν ὄντως εἰπεῖν
 αὐτοὺς μὴδ' ἔλκειν ὅλως· πολὺ γὰρ ἂν οὕτω γε τῶν 20
 60 ἐπὶ τῆς ἡρακλείας λίθου μικροῦ πρόσθεν εἰρημύμενων ὁ
 λόγος ἐξεταζόμενος εὐρεθείη γελοιότερος· ἀλλ' ὥς
 Ἰπποκράτης ἡβούλετο. λεχθήσεται δὲ σαφέστερον ἐπὶ
 προήκοντι τῷ λόγῳ. νυνὶ γὰρ οὐ τοῦτο πρόκειται δι-
 δάσκειν, ἀλλ' ὥς ῥούτ' ἕλλο τι δυνατόν εἰπεῖν αἰτιον 25
 εἶναι τῆς τῶν οὐρῶν διακρίσεως πλὴν τῆς ὀλκῆς τῶν

3. καὶ LM ἦκειν O || 6. post ἐκτεινόμενον add. τε καὶ
 ἐκταλούμενον L || 19. ἦν ὄντως] ὄντως ἐστὶν O || 20. αὐτοὺς μὴδὲ
 διεθεῖν ὅλως L αὐτοὺς post ὅλως colloc. O || 22. post γελοιότερος
 καὶ, τε καὶ λερωδέστερος L || 23. τρανυότερόν τε καὶ add. ante
 αἰτιον L || 24. νῦν MO || 25. ἂν εἰπεῖν LO ἂν om. M ||
 26. τῶν αὐτῶν ὀλκῆς om. LO

νεφρῶν οὐθ' οὕτω γίνεσθαι τὴν ὀλκήν, ὥς οἱ μηδε-
μιάν οἰκείαν διδόντες τῇ φύσει δύναμιν οἴονται γί-
γνεσθαι. τούτου γὰρ ὁμολογηθέντος, ὥς ἔστιν ὅλως
τις ἐν τοῖς ὑπὸ φύσεως διοικουμένοις δύναμιν ἐλκτικῇ,
5 ληρώδης νομίζοιτ' ἂν ὁ περὶ ἀναδόσεως τροφῆς ἄλλο
τι λέγειν ἐπιχειρῶν.

Cap. XVI. Ἐρασίστρατος δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐτέραις
μὲν τισι δόξαις εὐήθεσιν ἀντεῖπε διὰ μακρῶν, ὑπερέβη
δὲ τελέως τὴν Ἱπποκράτους, οὐδ' ἄχρι τοῦ μνημονευ-
10 σαι μόνον αὐτῆς, ὥς ἐν τοῖς περὶ καταπόσεως ἐποίη-
σεν, ἀξιώσας. ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ ἄχρι τοσούτου
φαίνεται μνημονεύων, ὥς τοῦνομ' εἰπεῖν τῆς ὀλκῆς
μόνον ὧδέ πως γράφων· 'ὀλκή μὲν οὖν τῆς κοιλίας
οὐδεμία φαίνεται εἶναι'. περὶ δὲ τῆς || ἀναδόσεως τὸν 61
15 λόγον ποιούμενος οὐδ' ἄχρι συλλαβῆς μιᾶς ἐμνημόνευσε
τῆς Ἱπποκρατείου δόξης. καίτοι γ' ἐπήρκεσεν ἂν ἡμῖν,
εἰ καὶ τοῦτ' ἔγραψε μόνον, ὥς Ἱπποκράτης εἰπὼν
'σάρκες ὀλκοὶ καὶ ἐκ κοιλίης καὶ ἔξωθεν' ψευδεται.
οὔτε γὰρ ἐκ τῆς κοιλίας οὔτ' ἔξωθεν ἔλκειν δύνανται.
20 εἰ δὲ καὶ ὅτι μήτρας αἰτιώμενος ἄρρωστον ἀσχένα
κακῶς εἶπεν 'οὐ γὰρ δύναται αὐτέης ὁ στόμαχος εἰρύ-
σαι τὴν γονήν' ἢ εἰ καὶ τι τοιοῦτον ἄλλο γράφειν
ὁ Ἐρασίστρατος ἠξίωσε, τότε ἂν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν
ἀπολογούμενοι εἵπομεν· ὦ γενναῖε, μὴ ῥητορικῶς ἡμῶν

2. οἰκείαν om. M || 5. post ληρώδης add. εἶναι MO om. L ||
9. Ἱπποκράτ L ους add. L² Ἱπποκράτους δόξαν M Ἱπποκράτειον O ||
verba τοῦ μνημονεύσαι usque ad μὲν γὰρ om. M || 13. πως LM
πη O || κοιλίης O || 14. εἶναι om. L || 15. λόγον ἤδη νυνὶ L || καὶ
γοῦν add. ante μιᾶς L || 16. Ἱπποκράτους M || 17. Ἱπποκράτης]
Hipp. Epid. VI 6, 1 (t. V 322 L.) || 18. καὶ ante ἐκ om. C || post
κοιλίης add. εἰσῶθεν C || 19. post κοιλίας add. οὔτ' εἰσῶθεν MO
om. L || δύναντ' ἂν ἔλκειν O || 22. καὶ om. M.

κατάτρεχε χωρὶς ἀποδείξεως, ἀλλ' εἰπέ τινα κατηγορίαν τοῦ δόγματος, ἵν' ἡ πεισθῶμεν σοι ὥς καλῶς ἐξέλεγοντι τὸν παλαιὸν λόγον ἢ μεταπεισώμεν ὥς ἀγνοοῦντα. καίτοι τί λέγω ῥητορικῶς; μὴ γάρ, ἐπειδὴ τινες τῶν ῥητόρων, ἃ μάλιστ' ἀδυνατοῦσι διαλύεσθαι, 5 ταῦτα διαγελάσαντες οὐδ' ἐπιχειροῦσιν ἀντιλέγειν, ἥδη που τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἠγώμεθ' εἶναι τὸ ῥητορικῶς· τὸ 62 γὰρ διὰ λόγου πιθανοῦ ἐστὶ τὸ ῥητορικῶς, τὸ δ' ἄνευ λόγου βωμολοχικόν, οὐ ῥητορικόν. οὐκ οὐν οὔτε ῥητορικῶς οὔτε διαλεκτικῶς ἀντεῖπεν ὁ Ἑρασίστρατος 10 ἐν τῷ περὶ τῆς καταπόσεως λόγῳ. τί γάρ φησιν; ὅλκῃ μὲν οὖν τῆς κοιλίας οὐδεμία φαίνεται εἶναι. πάλιν οὖν αὐτῷ παρ' ἡμῶν ἀντιμαρτυρῶν ὁ αὐτὸς λόγος ἀντιπααραβαλλέσθω· περιστολὴ μὲν οὖν τοῦ στομάχου οὐδεμία φαίνεται εἶναι. καὶ πῶς οὐ φαίνεται; τάχ' ἂν 15 ἴσως εἴποι τις τῶν ἀπ' αὐτοῦ· τὸ γὰρ ἀεὶ τῶν ἄνωθεν αὐτοῦ μερῶν συστέλλομένων διαστέλλεσθαι τὰ κάτω πῶς οὐκ ἔστι τῆς περιστολῆς ἐνδεικτικόν; αὐθις οὖν ἡμεῖς, καὶ πῶς οὐ φαίνεται, φήσομεν, ἢ τῆς κοιλίας ὅλκῃ; τὸ γὰρ ἀεὶ τῶν κάτωθεν μερῶν τοῦ στο- 20 μάχου διαστέλλομένων συστέλλεσθαι τὰ ἄνω πῶς οὐκ ἔστι τῆς ὅλκῃς ἐνδεικτικόν; εἰ δὲ σωφρονήσειε ποτε καὶ γνοίῃ τὸ φαινόμενον τοῦτο μηδὲν μᾶλλον τῆς ἐτέρας τῶν δοξῶν ὑπάρχειν ἐνδεικτικὸν ἀλλ' ἀμφοτέρων εἶναι κοινόν, οὔτως ἂν ἥδη δείξαιμεν αὐτῷ τὴν 25 ὀρθὴν ὁδὸν τῆς τοῦ ἀληθοῦς εὐρέσεως. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κοιλίας αὐθις. ἢ δὲ τῆς τροφῆς ἀνάδοσις

2. ὥς om. MO, item v. 3 || 3. παλαιὸν om. L || 5. διαλύεσθαι M || 7. πον om. M || ἠγώμεθ' MO || 9. post λόγον add. πιθανοῦ MO om. L || οὔκουν L οὐκουν M || 11. ἐν om. L' M || δηλαδὴ λόγῳ L || φησὶν ὁ γενναῖος οὗτος L || 13. ἀντὶ μαρτύρων L || 16. ἀεὶ L' ὅ λέγειν M || 23. μᾶλλον om. L

οὐδὲν δέεται || τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίας 63
 ἅπαξ γε τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως ἐπὶ τῶν νεφρῶν ὁμο-
 λογημένης, ἣν καίτοι πάνυ σαφῶς ἀληθῆ γινώσκων
 ὑπάρχειν ὁ Ἑρασίστρατος οὐτ' ἐμνημόνευσεν οὐτ' ἀντ-
 5 εἶπεν οὐθ' ὅλως ἀπεφήνατο, τίν' ἔχει δόξαν ὑπὲρ τῆς
 τῶν οὖρων διακρίσεως. ἢ διὰ τί προειπὼν εὐθὺς κατ'
 ἀρχὰς τῶν καθ' ὅλου λόγων, ὡς ὑπὲρ τῶν φυσικῶν
 ἐνεργειῶν ἔρεϊ, πρῶτον τίνες τ' εἰσὶ καὶ πῶς γίνον-
 ται καὶ διὰ τίνων τόπων, ἐπὶ τῆς τῶν οὖρων διακρί-
 10 σεως, ὅτι μὲν διὰ νεφρῶν, ἀπεφήνατο, τὸ δ' ὅπως
 γίνεταί παρῆλπε; μάτην οὖν ἡμᾶς καὶ περὶ τῆς
 πέψεως ἐδίδαξεν, ὅπως γίνεταί, καὶ περὶ τῆς τοῦ
 χολώδους περιττώματος διακρίσεως κατατρίβει. ἤρκει
 γὰρ εἰπεῖν κἀνταῦθα τὰ μόρια, δι' ὧν γίνεταί, τὸ
 15 δ' ὅπως παρῆλπεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν ἐκείνων εἶχε λέ-
 γειν, οὐ μόνον δι' ὧν ὁργάνων ἀλλὰ καὶ καθ' ὅντινα
 γίνεταί τρόπον, ὥσπερ οἶμαι καὶ περὶ τῆς ἀναδόσεως·
 οὐ γὰρ ἤρκεσεν εἰπεῖν αὐτῷ μόνον, ὅτι διὰ φλεβῶν,
 ἀλλὰ καὶ πῶς ἐπεξηλθεν, ὅτι τῇ πρὸς || τὸ κενούμενον 64
 20 ἀκολουθία· περὶ δὲ τῶν οὖρων τῆς διακρίσεως, ὅτι
 μὲν διὰ νεφρῶν γίνεταί, γράφει, τὸ δ' ὅπως οὐκέτι
 προστίθῃσιν. οὐδὲ γὰρ οἶμαι τῇ πρὸς τὸ κενούμενον
 ἀκολουθία ἦν εἰπεῖν· οὕτω γὰρ ἂν οὐδείς ὑπ' ἰσχυ-
 ρίας ἀπέθανεν οὐδέποτε μὴ δυναμένου πλείονος ἐπιρ-
 25 ρυῖναι ποτε παρὰ τὸ κενούμενον· ἄλλης γὰρ αἰτίας
 μηδεμιᾶς προστεθείσης, ἀλλὰ μόνης τῆς πρὸς τὸ κενού-

5. τινὰ ἔχει Ο τ. ἔχειν LM || 7. τῶν κ. δ. λόγων L τὸν κ.
 δ. λόγον MO || 8. τίνες L² αἰτινες L¹MO || 14. κἀνταῦθα C καὶ
 ταῦτα A || 18. εἰπεῖν αὐτῷ μόνον L αὐ. μ. εἰ. Ο εἰπεῖν αὐτὸ
 μόνον M || 20. τῆς διακρίσεως C τε καὶ δ. A || 22. οὐδὲ LM
 οὔτε Ο || τῇ π. τ. κ. ἀκολουθία LM τὴν π. τ. κ. ἀκολουθίαν O
 24. οὐδεπώποτε M || πλείονος M πλέονος LO

μιν ακολουθίας ποδηγούσης τὸ συνεχές, οὐκ ἐγγχωρεῖ
 πλέον ἐπιρροῦναι ποτε τοῦ κενουμένου. ἀλλ' οὐδ'
 ἄλλην τινὰ προσθεῖναι πιθανὴν αἰτίαν εἶχεν, ὥς ἐπὶ
 τῆς ἀναδόσεως τὴν ἐκθλιψιν τῆς γαστροῦς. ἀλλ' αὕτη
 γ' ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν κοίλην αἵματος ἀπωλώλει τελέως, 5
 οὐ τῷ μήκει μόνον τῆς ἀποστάσεως ἐκλυθεῖσα, ἀλλὰ
 καὶ τῷ τὴν καρδίαν ὑπερκειμένην ἐξαρκάξειν αὐτῆς
 σφοδρῶς καθ' ἐκάστην διαστολὴν οὐκ ὀλίγον αἷμα.
 μόνη δὴ τις ἔτι καὶ πάντων ἔρημος ἀπελείπετο τῶν
 65 σοφισμάτων ἐν τοῖς κάτω τῆς κοίλης ἢ πρὸς ἥ τὸ 10
 κενούμενον ἀκολουθία, διὰ τε τοὺς ἐπὶ ταῖς ἰσχυροταῖς
 ἀποθνήσκοντας ἀπολωλεκνῖα τὴν πιθανότητα καὶ διὰ
 τὴν τῶν νεφρῶν θέσιν οὐδὲν ἦττον. εἰ μὲν γὰρ ἅπαν
 ἐπ' αὐτοὺς ἐφέρετο τὸ αἷμα, δεόντως ἂν τις ἅπαν
 ἐφασκεν αὐτὸ καθαίρεσθαι. νυνὶ δέ, οὐ γὰρ ὅλον 15
 ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτοῦ μέρος, ὅσον αἱ μέχρη νεφρῶν
 δέχονται φλέβες, ἐπ' αὐτοὺς ἔρχεται, μόνον ἐκείνο
 καθαρθήσεται. καὶ τὸ μὲν ὀρρωδες αὐτοῦ καὶ λεπτὸν
 οὖον δι' ἡθμῶν τινων τῶν νεφρῶν διαδύσεται· τὸ δ'
 σφικτικῶδες τε καὶ παχὺ κατὰ τὰς φλέβας ὑπομέμονον 20
 συμπύκνῳ στήσεται τῷ κατόπιν ἐπιρρέοντι. παλινδρο-
 μῶς οὖν αὐτὸ πρότερον ἐπὶ τὴν κοίλην ἀναγκαῖον
 καὶ κατὰς οὕτως ἐργάζεσθαι τὰς ἐπὶ τοὺς νεφροὺς
 αἰσῶν φλέβας, αἱ δεύτερον οὐκέτι παρακομιούσιν ἐπ'
 αἰσῶν ἀκαθάριστον αἷμα· κατεληφότος γὰρ αὐτὰς τοῦ 25
 κενώσαντος πύκτους οὐδεμία λείλειπται. τίς οὖν ἡμῖν

4. φλέβας M ἀκαθάρτων L' ἐνθλ. L² || 5. κοίλην ML²O² κοι-
 λῆν L¹O¹ | ἀκαθάρτων L ἀπολώλει MO || 9. ἀπελείπετο L ἀπολεί-
 πεται O || 11. σφικτικῶδες (add.) ἀκολουθία L || 17. μόνον οὖν M καὶ
 μόνον O || 20. τε οὐκ LM || 21. ἐπιρρέοντι] ἐπιβαίνοντι L ||
 22. αὐτὸ οὐκ L || πύκτους M || 24. αἱ O ἢ LM

ἡ δύναμις ἀπάξει πάλιν ὀπίσω τῶν νεφρῶν τὸ καθα-
 ρὸν αἷμα; τίς δὲ τοῦτο μὲν διαδεξαμένη κελεύσει
 πάλιν πρὸς τὸ κάτω μέρος ἵεναι τῆς κοίτης, ἐτέρῳ δ'
 ἄνωθεν ἐπιφερομένῳ προστάξει, πρὶν || ἐπὶ τοὺς νε- 66
 5 φρούς ἀπελθεῖν, μὴ φέρεσθαι κάτω; ταῦτ' οὖν ἅπαντα
 συνιδὼν ὁ Ἑρασίστρατος ἀποριῶν μεστὰ καὶ μίαν
 μόνην δόξαν εὐπορον εὐρὼν ἐν ἅπασι τὴν τῆς ὀλκῆς,
 οὗτ' ἀπορεῖσθαι βουλόμενος οὔτε τὴν [πρὸς] Ἱππο-
 κράτους ἐθέλων λέγειν ἄμεινον ὑπέλαβε σιωπητέον
 10 εἶναι περὶ τοῦ τρόπου τῆς διακρίσεως. ἀλλ' εἰ κάκει-
 νος ἐσίγησεν, ἡμεῖς οὐ σιωπήσομεν· ἴσμεν γάρ, ὥς
 οὐκ ἐνδέχεται παρελθόντα τὴν Ἱπποκράτειον δόξαν,
 εἴθ' ἕτερόν τι περὶ νεφρῶν ἐνεργείας εἰπόντα μὴ οὐ
 καταγέλαστον εἶναι παντάπασι. διὰ τοῦτ' Ἑρασίστρα-
 15 τος μὲν ἐσιώπησεν, Ἀσκληπιάδης δ' ἐψεύσατο παρα-
 πλησίως οἰκέταις λόγοις μὲν τὰ πρόσθεν τοῦ βίου καὶ
 πολλὰ πολλάκις ἐγκλήματα διαλυσαμένοις ὑπὸ περιττῆς
 πανουργίας, ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ ποτε κατελιγμένοις,
 εἴτ' οὐδὲν ἐξευρίσκουσι σόφισμα κάπειτ' ἐνταῦθα τοῦ
 20 μὲν αἰδημονεστέρου σιωπῶντος, οἶον ἀποπληξία τινὲ
 κατελιγμένου, τοῦ δ' ἀναισχυνοτέρου κρύπτοντος μὲν
 ἔθ' ὑπὸ μάλης τὸ ζητούμενον, ἐξομνυμένου δὲ καὶ
 μηδ' ἐωρακέναι πώποτε φάσκοντος. οὕτω γάρ τοι καὶ
 ὁ Ἀσκληπιάδης || ἐπιλειπόντων αὐτὸν τῶν τῆς πανουργ- 67
 25 γίας σοφισμάτων καὶ μήτε τῆς πρὸς τὸ λεπτομερές
 φορᾶς ἐχούσης ἔτι χώραν ἐνταυθοῖ ληρεῖσθαι μὴδ' ὥς

1. ἡ δύναμις LM δύν. O || 3. πάλιν om. MO || 5. κάτω
 om. A || 6. μεστὰ καὶ ἀνάπλεα L || 8. τὴν L τὰ MO || [πρὸς]* ||
 11. ἐσίγησεν L ἐσιώπησεν MO || σιωπήσομεν L σιωπησόμεθα M
 σιγήσομεν O || 13. τῆς τῶν νεφρῶν O || εἰπόντα L¹ εἰπόντας L²
 22. μάλην M μασχάλης L² || 23. γάρ τοι om. M || καὶ om
 24. ἐπιλιπόντων O || αὐτὸν L αὐτῷ MO || 26. ἐνταῦθ

ὑπὸ τῶν νεφρῶν γεννᾶται τουτὶ τὸ περίττωμα, καθά-
περ ὑπὸ τῶν ἐν ἥπατι πόρων ἢ χολή, δυνατὸν δὲ
εἰπόντα μὴ οὐ μέγιστον ὀφλεῖν γέλωτα, ἐξόμενταί τε
καὶ ψεύδεται φανερώς, οὐ διήκειν λέγων ἐπὶ τοὺς
νεφροὺς τὸ οὖρον ἀλλ' ἀτμοειδῶς εὐθὺς ἐκ τῶν κατὰ 5
τὴν κοίλην μερῶν εἰς τὴν κύστιν ἀθροίζεσθαι. οὗτοι
μὲν οὖν τοῖς ἐπ' αὐτοφώρῳ κατελημμένοις οἰκέταις
ὁμοίως ἐκπλαγέντες ὁ μὲν ἐσιώπησεν, ὁ δ' ἀναισχύν-
τως ψεύδεται.

Cap. XVII. Τῶν δὲ νεωτέρων ὅσοι τοῖς τούτων 10
ὀνόμασιν ἑαυτοὺς ἐσέμνυναν Ἑρασιστρατεῖους τε καὶ
Ἀσκληπιαδεῖους ἐπονομάσαντες, ὁμοίως τοῖς ὑπὸ τοῦ
βελτίστου Μενάνδρου κατὰ τὰς κωμῳδίας εἰσαγομένοις
οἰκέταις, Δάοις τέ τισι καὶ Γέταις, οὐδὲν ἡγουμένοις
σφίσι πεπρωᾶσθαι γενναῖον, εἰ μὴ τοῖς ἐξαπατήσειαν 15
τὸν δεσπότην, οὕτω καὶ αὐτοὶ κατὰ πολλὴν σχολὴν
ἀναίσχυντα σοφίσματα συνέθεσαν, οἱ μὲν, ἵνα μὴδ'
68 ὅλως ἐξελεγχθεῖν ποτ' ἢ Ἀσκληπιάδης ψευδόμενος, οἱ
δ', ἵνα κακῶς εἴπωσιν, ἃ καλῶς ἐσιώπησεν Ἑρασίστρα-
τος. ἀλλὰ τῶν μὲν Ἀσκληπιαδεῶν ἅλις. οἱ δ' Ἑρα- 20
σιστράτειοι λέγειν ἐπιχειροῦντες, ὅπως οἱ νεφροὶ διη-
θοῦσι τὸ οὖρον, ἅπαντα δρωσί τε καὶ πάσχουσι καὶ
παντοῖοι γίνονται πιθανὸν ἐξευρεῖν τι ζητοῦντες
αἷτιον ὀλκῆς μὴ δεόμενον. οἱ μὲν δὲ πλησίον Ἑρα-
σιστράτου τοῖς χρόνοις γενόμενοι τὰ μὲν ἄνω τῶν 25

2. δυνατὸν LM ἀδύνατον O || ὃν om. L || 3. ὀφλεῖν L
καταγέλωτα M || 4. προφανῶς L || διήκειν LO² ὥς οὐ διήρκει M
6. κοίλην* κοιλίαν C || 12. ἀπὸ L || 15. σφίσι M Cobet Mnemos.
X 178 φησὶ LO || 18. ἐξελεγχθεῖν L ἐξελεγχθῆ MO || 19. εἴπωσιν*
εὐρώσω ML² in ras. ἐροῦσιν O || 23. τι ζητ. ἐξ. MO || 25. τῶν
om. L

νεφρῶν μόρια καθαρὸν αἷμα λαμβάνειν φασί, τῷ δὲ
 βάρος ἔχειν τὸ ὑδατώδες περιττωμα βρίθειν τε καὶ
 ὑπορρεῖν κάτω· διηθούμενον δ' ἐνταῦθα κατὰ τοὺς
 νεφροὺς αὐτοὺς χρηστὸν οὕτω γενόμενον ἅπασι τοῖς
 5 κάτω τῶν νεφρῶν ἐπιπέμπεσθαι τὸ αἷμα. καὶ μέχρι
 γέ τινος εὐδοκίμησεν ἡδε ἡ δόξα καὶ ἤκμασε καὶ ἀλη-
 θῆς ἐνομίσθη· χρόνῳ δ' ὕστερον καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἑρα-
 σιστρατείοις ὑποπτος ἐφάνη καὶ τελευτῶντες ἀπέστησαν
 αὐτῆς. αἰτεῖσθαι γὰρ ἐδόκουν δύο ταῦτα μήτε συγ-
 10 χωρούμενα πρὸς τινος ἄλλ' οὐδ' ἀποδειχθῆναι δυνά-
 μενα, πρῶτον μὲν τὸ βάρος τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος
 ἐν τῇ κοίλῃ || [πρώτῃ] φλεβί γεννώμενον, ὥσπερ οὐκ 69
 ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχον, ὁπότ' ἐκ τῆς κοιλλίας εἰς ἡπαρ
 ἀνεφέρετο. αἶ δὴ οὖν οὐκ εὐθὺς ἐν ἐκείνοις τοῖς χω-
 15 ρίοις ὑπέρρει κάτω; πῶς δ' ἂν τῷ δόξειεν εὐλόγως
 εἰρησθαι συντελεῖν εἰς τὴν ἀνάδοσιν ἡ ὑδατώδης
 ὑγρότης, εἴπερ οὕτως ἐστὶ βαρεῖα; δεύτερον δ' ἄτο-
 πον, ὅτι καὶ κάτω συγχωρηθῇ φέρεσθαι πᾶσα καὶ
 μὴ κατ' ἄλλο χωρίον ἢ τὴν κοίλην φλέβα, τίνα τρό-
 20 πον εἰς τοὺς νεφροὺς ἐμπεσεῖται, χαλεπὸν, μᾶλλον δ'
 ἀδύνατον εἰπεῖν, μήτ' ἐν τοῖς κάτω μέρεσι κειμένων
 αὐτῶν τῆς φλεβὸς ἄλλ' ἐκ τῶν πλαγίων μήτ' ἐμφυ-
 ομένης εἰς αὐτοὺς τῆς κοίλης ἄλλ' ἀπόφυσίν τινα
 μόνον εἰς ἐκότερον πεμπούσης, ὥσπερ καὶ εἰς τᾶλλα
 25 πάντα μόρια. τίς οὖν ἡ διαδεξαμένη ταύτην δόξα.

1. τῷ δὲ β. ἔχειν L² τὸ δὲ β. ἔχον L¹ τῷ (τὸ M) β. δ'
 ἔχειν M⁰ || 5. τῶν om. LM || 6. εὐδοκίμησεν LM ἡδ. O ||
 12. [πρώτῃ]* || 13. κοίλης M⁰ κοιλίας O² in marg., in L vocabulo
 κοιλίας expuncto superscriptum est πύλης || 14. δὴ ποτ' P ||
 17. δ' om. L || 19. μὴ L μὴδὲν M μὴκέτ' εἶναι O || 23. εἰς αὐ-
 τοὺς LM αὐτοῖς O || 24. μόνον L μόνην M⁰ || ἐκότερον LM
 ἐκότερα O || καὶ] γε καὶ M

καταγνωσθεῖσαν; ἔμοι μὲν ἡλιθιωτέρα μακροῦ φαίνεται
 τῆς προτέρας. ἤκμασε δ' οὖν καὶ αὕτη ποτέ. φασὶ
 γὰρ, εἰ κατὰ τῆς γῆς ἐκχυθείη μεμιγμένον ἔλαιον
 ὕδατι, διάφορον ἑκάτερον ὁδὸν βαδιεῖσθαι καὶ ὁνή-
 σεσθαι τὸ μὲν τῇδε, τὸ δὲ τῇδε. θανμαστὸν οὖν οὐδὲν 5
 εἶναι φασιν, εἰ τὸ μὲν ὕδατῶδες ὑγρὸν εἰς τοὺς νε-
 70 φρούς ῥεῖ, τὸ δ' αἷμα διὰ τῆς κοίλης φέρεται κάτω.
 κατέγνωσται οὖν ἡδὴ καὶ ἡδε ἡ δόξα. διὰ τί γὰρ
 ἀπὸ τῆς κοίλης μυρίων ἐκπεφυκνυῶν φλεβῶν αἷμα μὲν
 εἰς τὰς ἄλλας ἀπάσας, ἡ δ' ὁρρώδης ὑγρότης εἰς τὰς 10
 ἐπὶ τοὺς νεφρούς φερομένας ἐχτρέπεται; τοῦτ' αὐτὸ
 τὸ ζητούμενον οὐκ εἰρήκασιν, ἀλλὰ τὸ γιγνόμενον εἰ-
 πόντες μόνον οἴονται τὴν αἰτίαν ἀποδεδωκέναι. πάλιν
 οὖν, τὸ τρίτον τῷ σωτήρι, τὴν χειρίστην ἀपाσῶν
 δόξαν ἐξευρημένην [δὲ] νῦν ὑπὸ Λύκου τοῦ Μακεδό- 15
 νος, εὐδοκιμοῦσαν δὲ διὰ τὸ καινὸν ἡδὴ λέγωμεν.
 ἀπεφῆνατο γὰρ δὴ ὁ Λύκος οὗτος, ὥσπερ ἐξ ἀδύτου
 τινὸς χρησμὸν ἀποφθεγγόμενος, περίττωμα τῆς τῶν
 νεφρῶν θρόψεως εἶναι τὸ οὖρον. ὅτι μὲν οὖν αὐτὸ
 τὸ πινόμενον ἅπαν οὖρον γίγνεται, πλὴν εἴ τι μετὰ 20
 τῶν διαχωρημάτων ὑπῆλθεν ἢ εἰς ἰδρωτάς ἀπεχώρησεν
 ἢ εἰς τὴν ἄδηλον διαπνοήν, ἐναργῶς ἐνδείκνυται τὸ
 πλῆθος τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν οὐρουμένων. ἐν
 χειμῶνι δὲ μάλιστα μαθεῖν ἔστιν ἐπὶ τῶν ἀργούντων
 μὲν, κωθωνιζομένων δέ, καὶ μάλιστ' εἰ λεπτός ὁ οἶνος 25
 71 εἴη καὶ πόριμος. οὐροῦσι ἥ γὰρ οὗτοι διὰ ταχέων ὀλί-

1. τὴν καταγνωσθεῖσαν O δόξα ταύτης καταγνωσθείσης M
 δ. ταύτην καὶ καταγνωσθεῖσαν P || 3. ἐκχυθείη LM ἐκχυθῇ O ||
 7. αἷμα LP αἱματῶδες MO || 8. δ' οὖν M || 14. οὖν om. L ||
 15. [δὲ]* || 16. δὲ L τε MO || λέγωμεν C λέγωμεν K || 20. ἅπαν
 om. LM || μετὰ MO διὰ L κατὰ A || 21. ἰδρωτά LM || 22. εἰς LM
 κατὰ O

γου δεῖν, ὅσονπερ καὶ πίνουνσιν. ὅτι δὲ καὶ ὁ Ἑρα-
 σίστρατος οὕτως ἐγίνωσκεν, οἱ τὸ πρῶτον ἀνεγνω-
 κότες αὐτοῦ σύγγραμμα τῶν καθόλου λόγων ἐπίστανται.
 ὥσθ' ὁ Λύκος οὐτ' ἀληθῆ φαίνεται λέγων οὐτ' Ἑρα-
 5 σιστράτεια, δῆλον δ' ὡς οὐδ' Ἀσκληπιάδεια, πολὺ δὲ
 μᾶλλον οὐδ' Ἱπποκράτεια. λευκῷ τοίνυν κατὰ τὴν
 παροιμίαν ἔοικε κόρακι μῆτ' αὐτοῖς τοῖς κόραξιν ἀνα-
 μιχθῆναι δυναμένῳ διὰ τὴν χροάν μῆτε ταῖς περιστε-
 ραῖς διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλ' οὐτι που τούτου γ' ἔνεκα
 10 παροπτέος· ἴσως γάρ τι λέγει θαυμαστόν, ὃ μηδεὶς
 τῶν ἐμπροσθεν ἔγνω. τὸ μὲν οὖν ἅπαντα τὰ τρεφό-
 μενα μόρια ποιεῖν τι περιττώμα συγχωρούμενον, τὸ δὲ
 τοὺς νεφροὺς μόνους, οὕτω σμικρὰ σώματα, χάας ὅλους
 τέτταρας ἢ καὶ πλείους ἴσχειν ἐνίῳτε περιττώματος
 15 οὐθ' ὁμολογούμενον οὔτε λόγον ἔχον· τὸ γὰρ ἐκάστου
 τῶν μειζόνων σπλάγχχνων περιττώμα πλείον ἀναγκαῖον
 ὑπάρχειν. οἶον αὐτίκα τὸ τοῦ πνεύμονος, εἴπερ ἀνά-
 λογον τῷ μεγέθει τοῦ σπλάγχχνου γίγνοιτο, πολλα-
 πλάσιον ἔσται δῆπου τοῦ κατὰ τοὺς νεφροὺς, ὥσθ' 72
 20 ὅλος μὲν ὁ θώραξ ἐμπλησθήσεται, πνιγῆσεται δ' αὐτίκα
 τὸ ζῶον. ἀλλ' εἰ ἴσον φήσῃ τις γίνεσθαι τὸ καθ'
 ἑκάστου τῶν ἄλλων μορίων περιττώμα, διὰ ποίων
 κύστεων ἐκκρίνεται; εἰ γὰρ οἱ νεφροὶ τοῖς κωθωνιζο-
 μένοις τρεῖς ἢ τέτταρας ἐνίῳτε χάας ποιοῦσι περιττώ-
 25 ματος, ἐκάστου τῶν ἄλλων σπλάγχχνων πολλῷ πλείους

2. πρότερον M || αὐτοῦ ἀνεγνωκότες O || 4. λέγων φαίνε-
 ται LO || 5. verba δῆλον — Ἱπποκράτεια om. O || οὐδ' L οὔτε
 MO, item v. 6 || 7. ἔοικε post τοίνυν colloc. L || 9. ἀλλ' οὐ τού-
 του γε ἔνεκεν M || 11. ἔγνω πόποτε L || 12. συγχωρούμενον L¹
 συγχωρούμεν L²MO || 14. περιττώματα LM || 18. τοῦ σπλάγχχνου
 τῷ μεγέθει M || 21. ἀλλ' εἰ ἴσως (ἴσον correxi) φ. τ. γ. O ἢ
 μέντοι φησὶ γίνεσθαι τὸ L ἢ εἰ μέντοι M (omissi
 γίγ. verbis) || τὸ L om. MO || 23. ἐκκρίνει LM

ἔσονται καὶ πίθου τινὸς οὕτω μεγίστου δεήσει τοῦ
 δεχομένου τὰ πάντων περιττώματα. καίτοι πολλάκις,
 ὅσον ἐπὶ τις, ὀλίγου δεῖν οὐρησεν ἅπαν, ὥς ἂν ἐπὶ
 τοὺς νεφροὺς φερομένου τοῦ πόματος ἅπαντος. ἔοικεν
 οὖν ὁ τὸ τρίτον ἑξαπατῶν οὗτος οὐδὲν ἀνύειν ἀλλ' 5
 εὐθὺς γεγυμένα κατὰφωρος καὶ μένειν ἔτι τὸ ἐξ ἀρχῆς
 ἄπορον Ἑρασιστράτῳ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν πλὴν
 Ἰπποκράτους. διατρίβω δ' ἐκὼν ἐν τῷ τόπῳ σαφῶς
 εἰδώς, ὅτι μηδὲν εἰπεῖν ἔχει μηδεὶς ἄλλος περὶ τῆς
 τῶν νεφρῶν ἐνεργείας, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ τῶν μαγείρων 10
 ἀμαθεστέρους φαίνεσθαι μηδ' ὅτι διηθεῖται δι' αὐτῶν
 73 τὸ οὖρον ὁμολογοῦντας ἢ || τοῦτο συγχωρήσαντας μηδὲν
 ἔτ' ἔχειν εἰπεῖν ἕτερον αἷτιον τῆς διακρίσεως πλὴν
 τῆς ὀλκῆς. ἀλλ' εἰ μὴ τῶν οὖρων ἡ φορὰ τῇ πρὸς
 τὸ κενούμενον ἀκολουθία γίννεται, δῆλον, ὥς οὐδ' ἡ 15
 τοῦ αἵματος οὐδ' ἡ τῆς χολῆς ἢ εἴπερ ἐκείνων καὶ
 τούτου· πάντα γὰρ ὡσαύτως ἀναγκαῖον ἐπιτελεῖσθαι
 καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Ἑρασιστράτον. εἰρήσεται δ' ἐπὶ
 πλέον ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῷ μετὰ ταῦτα γράμματι.

BIBLION ΔΕΤΤΕΡΟΝ.

74 Cap. I. Ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖον ἔστιν οὐκ Ἑρα- 20
 σιστράτῳ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὅσοι
 μέλλουσι περὶ διακρίσεως οὖρων εἶναι τι χρηστόν,

3. ἅπαν οὐρησεν O || 5. οὗτος LM οὕτως O || 9. ἔχει post
 ἄλλος colloc. L || 14. τῆς om. L || 17. πάντα L ἅπαντα M πάν-
 τως O || 18. τὸν om. L || 19. περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλ. L || sub-
 scriptio: τέλος τοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων πρώτου O

Inscriptio: Γαληνοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων δεύτερον L
 Γ. π. φ. δ. βιβλίον δεύτερον MO Γ. π. φ. δ. λόγος δεύτερος P ||
 21. μόνον M || 22. τι post μέλλουσι colloc. L

ὁμολογῆσαι δύνανμίν τιν' ὑπάρχειν τοῖς νεφροῖς ἔλκον-
 σαν εἰς ἑαυτοὺς ποιότητα τοιαύτην, οἷα ἐν τοῖς οὖροις
 ἐστί, διὰ τοῦ πρόσθεν ἐπιδέδεικται γράμματος, ἀνα-
 μιμνησκόντων ἅμ' αὐτῷ καὶ τοῦθ' ἡμῶν, ὥς οὐκ ἄλλως
 5 μὲν εἰς τὴν κύστιν φέρεται. τὰ οὖρα διὰ τῶν νεφρῶν,
 ἄλλως δ' εἰς ἅπαντα τοῦ ζώου τὰ μόρια τὸ αἷμα, κατ'
 ἄλλον δέ τινα τρόπον ἢ ξανθὴ χολή διακρίνεται.
 δειχθεῖσης γὰρ ἐναργῶς ἐφ' ἐνὸς || οὐτινοσοῦν ὄργανον 75
 τῆς ἔλκτικῆς τε καὶ ἐπισπαστικῆς ὀνομαζομένης δυνά-
 10 μεως οὐδὲν ἔτι χαλεπὸν ἐπὶ τὰ λοιπὰ μεταφέρειν αὐ-
 τήν· οὐ γὰρ δὴ τοῖς μὲν νεφροῖς ἢ φύσις ἔδωκε τινα
 τοιαύτην· δύνανμιν, οὐχὶ δέ γε καὶ τοῖς τὸ χολῶδες
 ὑγρὸν ἔλκουσιν ἀγγείοις οὐδὲ τούτοις μὲν, οὐκέτι δὲ
 καὶ τῶν ἄλλων μορίων ἐκάστω. καὶ μὴν εἰ τοῦτ'
 15 ἀληθές ἐστι, θαυμάζειν χρὴ τοῦ Ἑρασιστράτου ψευδεῖς
 οὔτω λόγους ὑπὲρ ἀναδόσεως τροφῆς εἰπόντος, ὥς
 μηδ' Ἀσκληπιάδην λαθεῖν. καίτοι γ' οἶεται παντὸς
 μᾶλλον ἀληθές ὑπάρχειν, ὥς, εἶπερ ἐκ τῶν φλεβῶν
 ἀπορροεῖ τι, δυοῖν θάτερον ἢ κενὸς ἔσται τόπος
 20 ἀθρόως ἢ τὸ συνεχές ἐπιρρυήσεται τὴν βάσιν ἀνα-
 πληροῦν τοῦ κενουμένου. ἀλλ' ὃ γ' Ἀσκληπιάδης οὐ
 δυοῖν θάτερόν φησιν, ἀλλὰ τριῶν ἐν τι χρῆναι λέγειν
 ἐπὶ τοῖς κενουμένοις ἀγγείοις ἔπεσθαι ἢ κενὸν ἀθρόως
 τόπον ἢ τὸ συνεχές ἀκολουθήσειν ἢ συσταλήσεσθαι
 25 τὸ ἀγγεῖον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν καλάμων καὶ τῶν αὐ-
 λίσκων τῶν εἰς τὸ ὕδωρ καθιεμένων ἀληθές εἰπεῖν,

3. ἀποδέδεικται M || 5. μὲν om. L || φέρεται τὰ οὖρα L¹M
 (φέρεσθαι L¹) τ. οὐ. φ. O || 6. τοῦ ζώου τὰ μόρια M τὰ τοῦ
 ζώου μόρια L τὰ μ. τ. ζ. O || 8. ἐφ' ἐνὸς ἐναργῶς LO || 13. ἔλ-
 κουσιν L || 15. οὔτω ψ. M || 20. ἀθρόος M || 23. ἔπεσθαι L¹O
 ἔσεσθαι L¹M || ἀθρόως K ἀθρόον C

76 οτι κενουμένον τοῦ περιεχομένου κατὰ τὴν || εὐρυχω-
 ρίαν αὐτῶν ἀέρος ἢ κενὸς ἀθρόως ἐστὶν τόπος ἢ ἀκο-
 λουθήσῃ τὸ συνεχές· ἐπὶ δὲ τῶν φλεβῶν οὐκέτ' ἐγγω-
 ρεῖ, δυναμένον δὴ τοῦ χιτῶνος αὐτῶν εἰς ἑαυτὸν
 συμψύκνουν καὶ διὰ τοῦτο καταπίπτειν εἰς τὴν ἐντὸς 5
 εὐρυχωρίαν. οὕτω μὲν δὴ ψευδὴς ἡ περὶ τῆς πρὸς
 τὸ κενούμενον ἀκολουθίας οὐκ ἀπόδειξις μὰ Δί' εἴ-
 ποιμ' ἂν ἄλλ' ἐπόθεσις Ἑρασιστράτειος. καθ' ἕτερον
 δ' αὖ τρόπον, εἰ καὶ ἀληθὴς εἴη, περιττὴ, τῆς μὲν
 κοιλίας ἐνθλίβειν ταῖς φλεβὶ δυναμένης, ὥς αὐτὸς 10
 ὑπέθετο, τῶν φλεβῶν δ' αὖ περιστέλλεσθαι τῷ ἐνυπ-
 αρχοντι καὶ προωθεῖν αὐτό. τὰ τε γὰρ ἄλλα καὶ
 πλῆθος οὐκ ἂν ἐν τῷ σώματι γένοιτο, τῇ πρὸς τὸ
 κενούμενον ἀκολουθία μόνῃ τῆς ἀναδόσεως ἐπιτελου-
 μένης. εἰ μὲν οὖν ἡ τῆς γαστρὸς ἐνθλιψις ἐκλύεται 15
 προωθῶσα καὶ μέχρι παντὸς ἀδυνατός ἐστιν ἐξικνεῖσθαι
 καὶ διὰ τούτ' ἄλλης τινὸς δεῖ μηχανῆς εἰς τὴν πάντη
 τροφὴν τοῦ αἵματος, ἀναγκαία μὲν ἡ πρὸς τὸ κενού-
 μενον ἀκολουθία προσεξεύρηται· πλῆθος δ' ἐν οὐδενὶ
 22 τῶν μεθ' ἡμῶν ἐστὶν || μορίων, ἢ, εἴπερ ἄρα, περὶ τὴν 20
 καρδίαν τε καὶ τὸν πνεύμονα. μόνῃ γὰρ αὕτη τῶν
 μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν δεξιὰν αὐτῆς κοιλίαν ἔλκει τὴν
 τροφήν, οὔτε διὰ τῆς φλεβὸς τῆς ἀρτηριώδους ἐκπέμπει
 τῷ πνεύμονι· τῶν γὰρ ἄλλων οὐδὲν οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἑρα-
 σιστράτος ἐκ καρδίας βούλεται τρέφεσθαι διὰ τὴν τῶν 25
 ὁρίων ἐπίφυσιν. εἰ δέ γ', ὥνα πλῆθος γένηται, φυ-
 λλάσκει ἔχει παντὸς τὴν δόμην τῆς κατὰ τὴν κοιλίαν

1. τοῦ περιεχομένου κενουμένου O || 4. δὴ] γε δήπου M ||
 5. ἀνὰ 1. 3. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ἐνθλίψεως, οὐδὲν ἔτι δεόμεθα τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίας, μάλιστα* εἰ καὶ τὴν τῶν φλεβῶν συννποθοίμεθα περιστολήν, ὥς αὖ καὶ τοῦτ' αὐτῷ πάλιν ἀρέσκει τῷ Ἑρασιστράτῳ.

- 5 Cap. II. Ἀναμνηστέον οὖν αὖθις αὐτόν, κὰν μὴ βούληται, τῶν νεφρῶν καὶ λεκτέον, ὥς ἔλεγχος [εἰσὶν] οὔτοι φανερώτατος ἀπάντων τῶν ἀποχωρούντων τῆς ὀλκῆς· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν οὔτ' εἶπε πιθανόν, ἀλλ' οὐδ' ἐξευρεῖν εἶχε κατ' οὐδένα τρόπον, ὥς ἔμπροσθεν
- 10 ἐδείκνυμεν, ἕτερον αἷτιον οὔρων διακρίσεως, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ μαίνεσθαι δοκεῖν, εἰ φήσαιμεν ἀτμοει-
δῶς εἰς τὴν κύστιν ἵεναι τὸ οὔρον ἢ ἀσχημονεῖν τῆς 78
πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίας μνημονεύοντας, ληρώ-
δους μὲν οὔσης καπὶ τοῦ αἵματος, ἀδυνάτου δὲ καὶ
- 15 ἡλιθίου παντάπασιν ἐπὶ τῶν οὔρων. ἐν μὲν δὴ τοῦτο σφάλμα τῶν ἀποστάντων τῆς ὀλκῆς· ἕτερον δὲ τὸ περὶ τῆς κατὰ τὴν ξανθὴν χολὴν διακρίσεως. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖ παραρρέοντος τοῦ αἵματος τὰ στόματα τῶν χοληδόχων ἀγγείων ἀκριβῶς διακριθήσεται τὸ χολῶδες
- 20 περιττώμα. καὶ μὴ διακρινέσθω, φασίν, ἀλλὰ συνανα-
φερέσθω τῷ αἵματι πάντη τοῦ σώματος. ἀλλ', ὦ σο-
φώτατοι, προνοητικὴν τοῦ ζῴου καὶ τεχνικὴν αὐτὸς ὁ
Ἑρασίστρατος ὑπέθετο τὴν φύσιν. ἀλλὰ καὶ τὸ χολῶ-
δες ὑγρὸν ἄχρηστον εἶναι παντάπασι τοῖς ζῴοις ἐφα-
- 25 σκεν. οὐ συμβαίνει δ' ἀλλήλοισι ἄμφω ταῦτα. πῶς

2. συννποθέμεθα M συννποθέμεθα P || 3. αὖ] ἄν L || αὐτῷ π. ἀ. τῷ Ἑρασιστράτῳ* τοῦτο πάλιν αὐτῷ ἀρέσκει τῷ Ἑρασιστράτῳ L τοῦτο πάλιν (αὐτὸ om.) ἀρέσκει τὸν Ἑρασίστρατον τούτ' αὐτὸ π. ἀρέσκειν τὸν Ἑ. O || 6. λεκτέον] δητέον M || εἰ eadem manu super ἐστὶν L ἐστὶν O om. M || 7. οὔτοι L τος MO || 9. εἶχε L ἔχει MO || 18. κατὰ ante τὰ add. L¹ 20. ἀναφερέσθω L¹ συν add. s.¹l. L² || 24. ὑγρὸν

γὰρ ἂν ἔτι προνοεῖσθαι τοῦ ζῶον δόξειεν ἐπιτρέπουσα
 συναναφέρεσθαι τῷ αἵματι μοχθηρὸν οὕτω χυμὸν;
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν σμικρά· τὸ δὲ μέγιστον καὶ σαφέστα-
 τον πάλιν ἐνταῦθ' ἀμάρτημα καὶ δὴ φράσω. εἴπερ
 γὰρ δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ ὅτι παχύτερον μὲν ἔστι τὸ αἷμα, 5
 79 λεπτοτέρα δ' ἢ ἡ ξανθὴ χολή καὶ τὰ μὲν τῶν φλεβῶν
 εὐρύτερα στόματα, τὰ δὲ τῶν χοληδόχων ἀγγείων
 στενότερα, διὰ τοῦθ' ἢ μὲν χολή τοῖς στενωτέροις
 ἀγγείοις τε καὶ στόμασιν ἐναρμόττει, τὸ δ' αἷμα τοῖς
 εὐρύτεροις, δηλον, ὥς καὶ τὸ ὑδατῶδες τοῦτο καὶ 10
 ὀρρωδες περίττωμα τοσούτῳ πρότερον εἰσρυνήσεται τοῖς
 χοληδόχοις ἀγγείοις, ὅσῳ λεπτότερόν ἐστι τῆς χολῆς.
 πῶς οὖν οὐκ εἰσρεῖ; ὅτι παχύτερόν ἐστι νῆ Δία τὸ
 οὖρον τῆς χολῆς· τοῦτο γὰρ ἐτόλμησέ τις εἰπεῖν τῶν
 καθ' ἡμᾶς Ἑρασιστρατεῖων ἀποστὰς δηλονότι τῶν 15
 αἰσθήσεων, αἷς ἐπίστευσεν ἐπὶ τε τῆς χολῆς καὶ τοῦ
 αἵματος. εἴτε γὰρ ὅτι μᾶλλον ἢ χολή τοῦ αἵματος
 ῥεῖ, διὰ τοῦτο λεπτοτέρα αὐτὴν ἡμῖν ἔστι νομιστέον,
 εἴθ' ὅτι δι' ὀθόνης ἢ φάκους ἢ τινος ἡθμοῦ ῥᾶον δι-
 ἐξέρχεται καὶ ταύτης τὸ ὀρρωδες περίττωμα, κατὰ 20
 ταῦτα τὰ γνωρίσματα παχύτερα τῆς ὑδατῶδους ὑγρό-
 τητος καὶ αὕτη γενήσεται. πάλιν γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα
 λόγος οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀποδείξει λεπτοτέρα τὴν χολὴν
 τῶν ὀρρωδῶν περιττωμάτων. ἀλλ' ὅταν τις ἀναίσχυντῇ
 περιπλέκων τε καὶ μήπω καταπεπτωκέναι συγχωρῶν, || 25
 80 ὁμοίως ἔσται τοῖς ἰδιώταις τῶν παλαιστῶν, οἳ κατα-
 πλέκων (πα) τῶν παλαιστικῶν καὶ κατὰ τῆς γῆς

79. 8. στενωτέρα T || στενωτέροις T || 9. ἄρ-
 13. ὅτι om. L¹ add. s. l. L² ἢ pro
 15. om. L || 20. κατὰ] καὶ M καὶ

ὑπτιοι κείμενοι τοσοῦτον δέουσι τὸ πτώμα γνωρίζειν, ὥστε καὶ κρατοῦσι τῶν ἀνχένων αὐτοὺς τοὺς καταβαλόντας οὐκ ἔδωντες ἀπαλλάττεσθαι, καὶ τότε νικᾶν ὑπολαμβάνουσι.

- 5 Cap. III. Ἀἴρος οὖν μακρὸς ἅπαντα πόρων ὑπόθεσις εἰς φυσικὴν ἐνέργειαν. εἰ μὴ γὰρ δύναμεις τις σύμφυτος ἐκάστῳ τῶν ὁργάνων ὑπὸ τῆς φύσεως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δοθεῖη, διαρκεῖν οὐ δυνήσεται τὰ ζῷα, μὴ ὅτι τοσοῦτον ἀριθμὸν ἐτῶν ἀλλ' οὐδ' ἡμερῶν ὀλίγων· ἀνεπιτρόπευτα γὰρ ἔδσαντες αὐτὰ καὶ τέχνης καὶ προνοίας ἔργημα μόναις ταῖς τῶν ὕλῶν οἰακίζόμενα ῥοπαῖς, οὐδαμοῦ δυνάμεως οὐδεμιᾶς τῆς μὲν ἐλκυσθῆς τὸ προσῆκον ἑαυτῇ, τῆς δ' ἀπωθούσης τὸ ἀλλότριον, τῆς δ' ἀλλοιούσης τε καὶ προσφνουσῆς τὸ θρεψόν, οὐκ
- 15 οἶδ' ὅπως οὐκ ἂν εἴημεν καταγέλαστοι περὶ τε τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν διαλεγόμενοι καὶ πολὺ μᾶλλον ἔτι περὶ τῶν ψυχικῶν καὶ || συμπάσης γε τῆς ζωῆς. οὐδὲ 81 γὰρ ζῆν οὐδὲ διαμένειν οὐδενὶ τῶν ζώων οὐδ' εἰς ἐλάχιστον χρόνον ἔσται δυνατόν, εἰ τοσαῦτα κεκτημένον
- 20 ἐν ἑαυτῷ μόρια καὶ οὕτω διαφέροντα μῆθ' ἐλκτικῇ τῶν οἰκείων χρήσεται δυνάμει μῆτ' ἀποκριτικῇ τῶν ἀλλοτρίων μῆτ' ἀλλοιωτικῇ τῶν θρεψόντων. καὶ μὴν εἰ ταύτας ἔχοιμεν, οὐδὲν ἔτι πόρων μικρῶν ἢ μεγάλων ἐξ ὑποθέσεως ἀναποδείκτου λαμβανομένων εἰς οὖρον
- 25 καὶ χολῆς διάκρισιν δεόμεθα καὶ τινος ἐπικαίρου θέσεως, ἐν ᾧ μόνῳ σωφρονεῖν ἔοικεν ὁ Ἑρασίστρατος ἅπαντα καλῶς τεθῆναι τε καὶ διαπλασθῆναι τὰ μόρια

1. τοσοῦτον L τὸ τοῦτον M τοσοῦτον O || 2. καταβάλλοντι L'O || 5. μακρός ἐστιν M || τῶν πόρων O || 9. ἐτῶν ἀριθμὸν ' 11. post μόναις add. δὲ O || 15. ἡμεν L || 21. χρῆ οἰκείων colloc. LM || 23. ἦ] καὶ LM

τοῦ σώματος ὑπὸ τῆς φύσεως οἰόμενος. ἀλλ' εἰ παρα-
 κολουθήσειεν ἑαυτῷ φύσιν ὀνομάζοντι τεχνικὴν, εὐθὺς
 μὲν ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα καλῶς διαπλάσασάν τε καὶ δια-
 θεῖσαν τοῦ ζώου τὰ μόρια, μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἐν-
 ἐργειαν, ὥς οὐδὲν ἔλειπεν, ἔτι προαγαροῦσαν εἰς φῶς 5
 αὐτὸ σὺν τισι δυνάμεσιν, ὧν ἄνευ ζῆν οὐκ ἡδύνατο,
 καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ βραχὺ προσανέξισαν ἄχρι τοῦ
 πρέποντος μεγέθους, οὐκ οἶδα πῶς ὑπομένει πόρων
 82 μικρότησιν ἢ μεγέθεσιν ἢ τισιν ἄλλαις οὕτω ληρώ-
 δεσιν ὑποθέσει φυσικὰς ἐνεργείας ἐπιτρέπειν. ἡ γὰρ 10
 διαπλάττουσα τὰ μόρια φύσις ἐκείνη καὶ κατὰ βραχὺ
 προσανέχουσα πάντως δήπου δι' ὅλων αὐτῶν ἐκτέταται·
 καὶ γὰρ ὅλα δι' ὅλων οὐκ ἔξωθεν μόνον αὐτὰ δια-
 πλάττει τε καὶ τρέφει καὶ προσανέξει. Πραξιτέλης μὲν
 γὰρ ἢ Φειδίας ἢ τις ἄλλος ἀγαλματοποιὸς ἔξωθεν 15
 μόνον ἐκόσμουν τὰς ὕλας, καθὰ καὶ ψάφειν αὐτῶν
 ἡδύναντο, τὸ βάθος δ' ἀκόσμητον καὶ ἀργὸν καὶ ἄτεχ-
 νον καὶ ἀπρονοήτον ἀπέλιπον, ὥς ἂν μὴ δυνάμενοι
 κατελθεῖν εἰς αὐτὸ καὶ καταδῦναι καὶ θιγεῖν ἀπάντων
 τῆς ὕλης τῶν μερῶν. ἡ φύσις δ' οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὸ 20
 μὲν ὅσπου μέρος ἅπαν ὅσπου ἀποτελεῖ, τὸ δὲ σαρκὸς
 σάρκα, τὸ δὲ πιμελῆς πιμελὴν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον·
 οὐδὲν γὰρ ἔστιν ἄψανστον αὐτῇ μέρος οὐδ' ἀνεξέργα-
 στον οὐδ' ἀκόσμητον. ἀλλὰ τὸν μὲν κηρὸν ὁ Φειδίας
 οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν ἐλέφαντα καὶ χρυσόν, ἀλλ' οὐδὲ 25
 τὸν χρυσὸν κηρὸν· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν μένον, οἷον
 ἦν ἐξ ἀρχῆς, ἔξωθεν μόνον ἡμφιεσμένον εἶδος τι καὶ

1. τοῦ τοιοῦτον σώματος L || 3. post διαθεῖσαν add. εὐρή-
 σει M || 5. ἔλιπεν L || 6. αὐτὰ L || 7. μέχρι A || 8. πρέποντος]
 παντός L || ὑπομένει M || 9. μικρότησιν L || 12. δι'] καὶ δι' M ||
 14. τε om. LO || 15. ἄλλος om. LO || 19. θιγεῖν] ἐφάπτεσθαι M

σχῆμα τεχνικόν, ἄγαλμα τέλειον || γέγονεν. ἡ φύσις δ' 83
οὐδεμιᾶς ἔτι φυλάττει τῶν ὕλων τὴν ἀρχαίαν ἰδέαν·
αἷμα γὰρ ἂν ἦν οὕτως ἅπαντα τοῦ ζώου τὰ μόρια,
τὸ παρὰ τῆς κνούσης ἐπιρρέον τῷ σπέρματι, δίκην
5 κηροῦ τινος ὕλη μία καὶ μονοειδῆς ὑποβεβλημένη τῷ
τεχνίτῃ. γίνεται δ' ἐξ αὐτῆς οὐδὲν τῶν τοῦ ζώου
μορίων οὔτ' ἐρυθρὸν οὔτως οὔθ' ὑγρόν. ὁστοῦν γὰρ
καὶ ἀρτηρία καὶ φλέψ καὶ νεῦρον καὶ χόνδρος καὶ
πιμελὴ καὶ ἀδὴν καὶ ὕμην καὶ μυελὸς ἄναιμα μὲν, ἐξ
10 αἵματος δὲ γέγονε. τίνος [δ'] ἀλλοιώσαντος [αὐτὸ]
καὶ τίνος πῆξαντος καὶ τίνος διαπλάσαντος ἐδεόμην
ἂν μοι τὸν Ἑρασίστρατον αὐτὸν ἀποκρίνασθαι. πάν-
τως γὰρ ἂν εἶπεν ἦτοι τὴν φύσιν ἢ τὸ σπέρμα, ταύ-
τὸν μὲν λέγων καθ' ἑκάτερον, διαφόροις δ' ἐπινοίαις
15 ἐρμηνεύων· ὃ γὰρ ἦν πρότερον σπέρμα, τοῦθ', ὅταν
ἄρξῃται φύειν τε καὶ διαπλάττειν τὸ ζῶον, φύσις τις
γίνεται. καθάπερ γὰρ ὁ Φειδίας εἶχε μὲν τὰς δυνά-
μεις τῆς τέχνης καὶ πρὶν ψαύειν τῆς ὕλης, ἐνήργει
δ' αὐταῖς περὶ τὴν ὕλην — ἅπαντα γὰρ δύνάμεις ἀργεῖ
20 ἀποροῦσα τῆς οἰκείας ὕλης —, οὕτω καὶ τὸ σπέρμα
τὰς μὲν || δυνάμεις οἰκοθεν ἐκέκτητο, τὰς δ' ἐνεργείας 84
οὐκ ἐκ τῆς ὕλης ἔλαβεν, ἀλλὰ περὶ τὴν ὕλην ἐπεδεί-
ξατο. καὶ μὴν εἰ πολλῶ μὲν ἐπικλύζοιτο τῷ αἵματι
τὸ σπέρμα, διαφθείροιτ' ἂν· εἰ δ' ὅλως ἀποροίη παντά-
25 πασιν ἀργοῦν, οὐκ ἂν γένοιτο φύσις. ἴν' οὖν μῆτε

3. οὕτως om. L || τὰ τοῦ ζώου μόρια L || 5. ὕλη μία καὶ
μονοειδῆς ὑποβεβλημένη L ὕλης μιᾶς κ. μονοειδοῦς ὑποβεβλη-
μένης MO || 7. γὰρ] γοῦν K || 8. καὶ χόνδρος post γὰρ colloc. O ||
10. verba τίνος ἀλλοιώσαντος — τὴν ὕλην ἐπεδείξατο excerpts.
Orib. XXII 1 § 8—10 || δ' om. LM || αὐτὸ post πῆξαντος collo-
O om. T || 14. ἑκάτερον OL² ἕτερον ML¹ || 16. τις om. Orib.
19. δ' αὖ ἐν αὐταῖς O || 22. ἔλαβεν] ἔμαθεν LΘ || 24. ἀποροίη LM
25. γένοιτο L γίγνοιτο MO

φθείρηται καὶ γίνηται φύσις ἀντὶ σπέρματος, ὀλίγον ἐπιρροεῖν ἀναγκαῖον αὐτῷ τοῦ αἵματος, μᾶλλον δ' οὐκ ὀλίγον λέγειν χρή, ἀλλὰ σύμμετρον τῷ πλήθει τοῦ σπέρματος. τίς οὖν ὁ μετρῶν αὐτοῦ τὸ ποσὸν τῆς ἐπιρροῆς; τίς ὁ κωλύων ἵναί τι πλέον; τίς ὁ προτρέπων, 5 ἢν' ἐνδεέστερον μὴ ἦ; τίνα ζητήσομεν ἐνταῦθα τρίτον ἐπιστάτην τοῦ ζῶου τῆς γενέσεως, ὃς χορηγήσει τῷ σπέρματι τὸ σύμμετρον αἷμα; τί ἂν εἶπεν Ἑρασίστρατος, εἰ ζῶν ταῦτ' ἠρωτήθη; τὸ σπέρμα αὐτὸ δηλονότι· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὁ τεχνίτης ὁ ἀναλογῶν τῷ Φειδίᾳ, 10 τὸ δ' αἷμα τῷ κηρῷ προσέοικεν. οὐκ οὖν πρέπει τὸν κηρὸν αὐτὸν ἑαυτῷ τὸ μέτρον ἐξευρίσκειν, ἀλλὰ τὸν Φειδίαν. ἔλξει δὴ τοσοῦτον αἵματος ὁ τεχνίτης εἰς 85 ἑαυτόν, ὅπόσου δεῖται. ἀλλ' ἐνταῦθα χρή προσέχειν ἤδη τὸν νοῦν καὶ σκοπεῖν, μὴ πως λάθωμεν τῷ σπέρ- 15 ματι λογισμὸν τινα καὶ νοῦν χαρισάμενοι· οὕτω γὰρ ἂν οὔτε σπέρμα ποιήσαιμεν οὔτε φύσιν ἀλλ' ἤδη ζῶον αὐτό. καὶ μὴν εἰ φυλάξωμεν ἀμφοτέρω, τὴν θ' ὀλκὴν τοῦ συμμέτρου καὶ τὸ χωρὶς λογισμοῦ, δύναμιν τινα, καθάπερ ἡ λίθος ἑλκτικὴν εἶχε τοῦ σιδήρου, καὶ τῷ 20 σπέρματι φήσομεν ὑπάρχειν αἵματος ἐπισπαστικὴν. ἠναγκάσθημεν οὖν πάλιν κἀνταῦθα, καθάπερ ἤδη πολλάκις ἔμπροσθεν, ἑλκτικὴν τινα δύναμιν ὁμολογῆσαι κατὰ τὸ σπέρμα. τί δ' ἦν τὸ σπέρμα; ἡ ἀρχή

1. διαφθείρηται M || γίνηται L γέννηται O || 2. δ' οὐδ' O || 3. post ὀλίγον add. αὐτό O om. LM || χρή λέγειν O || 5. τίς οὖν ὁ κ. L || τίς οὖν ὁ πρ. L || 6. μὴ add. L² s. l. || ἦ M εἴη LO || 7. τὸ σύμμετρον αἷμα τῷ σπέρματι O || 10. ὁ ante ἀναλογῶν om. M || 11. πρέπει L πρόκειται M ἐπιτρέπει O || 13. δὴ L δὲ MO cf. Orib. XXII 1, 10 || τοσοῦτον αἵματος LM αἷμα τοσοῦτον O || 14. χρή om. M post ἤδη colloc. LT || 15. πως] πη M || 17. οὔτε] οὐδὲ bis LM || 19. τὸ om. A || 20. ἔχειν M || 21. ἐνυπάρχειν O || post ἐπισπαστικὴν add. τε καὶ ἑλκτικὴν L

τοῦ ζώου δηλονότι ἡ δραστική· ἡ γὰρ ὑλικὴ τὸ κατα-
 μήνιον ἐστίν. εἴτ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς πρώτῃ ταύτῃ τῇ
 δυνάμει χρωμένης, ἵνα γένηται τῶν ὑπ' αὐτῆς τι δε-
 δημιουργημένων, ἅμοιρον εἶναι τῆς οἰκείας δυνάμεως
 5 οὐκ ἐνδέχεται. πῶς οὖν Ἑρασίστρατος αὐτὴν οὐκ
 οἶδεν, εἰ δὴ πρώτη μὲν αὕτη τοῦ σπέρματος ἐνέργεια
 τὸ σύμμετρον αἵματος ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτό; σύμ-
 μετρον δ' ἂν εἴῃ τὸ λεπτόν οὕτω καὶ ἀτμῶδες, ὥστ'
 εὐθὺς εἰς πᾶν μόριον ἐλκόμενον τοῦ σπέρματος δροσο-
 10 ειδῶς μηδαμοῦ τὴν || ἑαυτοῦ παρεμφαίνειν ιδέα. οὕτω 8
 γὰρ αὐτοῦ καὶ κρατήσῃ ῥαδίως τὸ σπέρμα καὶ ταχέως
 ἐξομοιώσῃ καὶ τροφὴν ἑαυτῷ ποιήσεται κἄπειτ' οἶμαι
 δεύτερον ἐπισπᾶσεται καὶ τρίτον, ὥς ὄγκον ἑαυτῷ καὶ
 πληθὺς ἀξιόλογον ἐργάσασθαι τραφέντι. καὶ μὴν ἤδη
 15 καὶ ἡ ἀλλοιωτικὴ δύναμις ἐξεύρεται μὴδ' αὐτὴ πρὸς
 Ἑρασιστράτου γεγραμμένη. τρίτῃ δ' ἂν ἡ διαπλαστικὴ
 φανείῃ, καθ' ἣν πρῶτον μὲν οἶον ἐπίπαγόν τινα λε-
 πτόν ὑμένα περιτίθῃσιν ἑαυτῷ τὸ σπέρμα, τὸν ὑφ'
 Ἱπποκράτους ἐπὶ τῆς ἐκταίης γονῆς, ἣν ἐκπεσεῖν ἔλεγε
 20 τῆς μουσουργοῦ, τῷ τῶν ὠῶν εἰκασθέντα χιτῶνι.
 μετὰ δὲ τοῦτον ἤδη καὶ τᾶλλ', ὅσα πρὸς ἐκείνου λέγε-
 ται διὰ τοῦ περὶ φύσιος παιδίου συγγράμματος. ἀλλ'
 εἰ τῶν διαπλασθέντων ἕκαστον οὕτω μέλνειε σμικρόν,
 ὥς ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, τί ἂν εἴῃ πλεόν; αὐξάνεσθαι

1. δηλονότι om. O || γὰρ T μὲν γὰρ LM γὰρ δὴ O || 3. post
 ἵνα add. φύσις LM φύσει T || 4. ἔσται L¹T εἶναι L² || οἰκείας]
 ὁμοίας LM ιδίας T || 7. τὸ om. LO || τὸ σύμμετρον δ' ἂν LT ||
 8. οὕτω om. LT || 11. γὰρ ἂν C ἂν del. K || κρατήσῃ C || 12. ἐξ-
 ομοιώσῃ C || ποιήσεται C || 13. ἐπισπᾶσεται C || ὥστ' M || 19. Ἱππο-
 κράτους κτλ.] Hipp. de nat. pueri 13 (t. VII 490 L.), cf. Gal.
 IV 525 sq. || 20. εἰκασθέντι MT || 22. φύσιος* φύσεως C || συγ-
 γράμματος L γράμματος MO || 23. μέλνει M

τοίνυν αὐτὰ χρή. πῶς οὖν ἀνέξηθήσεται; πάντη δια-
 τεινόμενα θ' ἅμα καὶ τρεφόμενα. καὶ μοι τῶν ἔμ-
 προσθεν εἰρημένων ἐπὶ τῆς κύστεως, ἣν οἱ παῖδες
 87 ἔμφυσῶντες ἔτριβον, ἀναμνησθῆις μαθήσῃ μᾶλλον || καὶ
 τῶν νῦν ῥηθησομένων. ἐννόησον γὰρ δὴ τὴν καρδίαν 5
 οὕτω μὲν μικρὰν εἶναι κατ' ἀρχάς, ὥς κέγχρου μηδὲν
 διαφέρειν ἢ, εἰ βούλει, κυάμου, καὶ ζήτησον, ὅπως ἂν
 ἄλλως αὕτη γένοιτο μεγάλη χωρὶς τοῦ πάντη διατεινο-
 μένῃν τρέφεσθαι δι' ὅλης ἐαυτῆς, ὥς ὀλίγῳ πρόσθεν
 ἐδείκνυτο τὸ σπέρμα τρεφόμενον. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' 10
 Ἑρασίστρατος οἶδεν ὁ τὴν τέχνην τῆς φύσεως ὑμῶν,
 ἀλλ' οὕτως ἀνέξεσθαι τὰ ζῶα νομίζει καθάπερ τινὰ
 κρησέραν ἢ σειρὰν ἢ σάκκον ἢ τάλαρον, ὧν ἐκάστῳ
 κατὰ τὸ πέρας ἐπιπλεκομένων ὁμοίων ἐτέρων τοῖς ἐξ
 ἀρχῆς αὐτὰ συντιθεῖσιν ἢ πρόσθεσις γίγνεται. ἀλλὰ 15
 τοῦτό γ' οὐκ ἀνέξις ἐστὶν ἀλλὰ γένεσις, ὃ σοφώτατε
 γίγνεται γὰρ ὁ θύλακος ἔτι καὶ ὁ σάκκος καὶ θοιμά-
 τιον καὶ ἡ οἰκία καὶ τὸ πλοῖον καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον,
 ὅταν μηδέπω τὸ προσῆκον εἶδος, οὗ χάριν ὑπὸ τοῦ
 τεχνίτου δημιουργεῖται, συμπεπληρωμένον ᾗ. πότ' οὖν 20
 ἀνέξνεται; ὅταν ἤδη τέλειος ὦν ὁ τάλαρος, ὥς ἔχειν
 πυθμένα τέ τινα καὶ στόμα καὶ οἶον γαστέρα καὶ τὰ
 τούτων μεταξύ, μείζων ἅπασι τούτοις γένηται. καὶ
 88 πῶς || ἔσται τοῦτο; φήσει τις. πῶς δ' ἄλλως ἢ εἰ ζῶον
 ἐξαίφνης ἢ φυτὸν ὁ τάλαρος ἡμῖν γένοιτο; μόνων γὰρ 25
 τῶν ζώντων ἢ ἀνέξις. σὺ δ' ἴσως οἶει τὴν οἰκίαν

1. πάντως M || 3. ἐπὶ] περὶ L¹ || 5. νῦν εἰρησομένων O || γὰρ
 δὴ om. M || 6. μὲν om. O || 9. ἐαυτῆς L αὐτῆς MO || ὀλίγῳ
 πρόσθεν L ὀλίγον ἔμπροσθεν O ὀλίγον πρόσθεν M || 10. σῶμα L¹
 σπέρμα L² s. l. || 13. κρησέραν L || 17. ἔτι om. O || θοιμάτιον M
 τὸ ἱμ. LO || 20 ἢ] ἔχῃ O || 22. τέ τινα καὶ L τε καὶ M τινὰ
 καὶ O || 26. τὴν οἰκοδ. οἰκ. O

οἰκοδομουμένην αὐξάνεσθαι καὶ τὸν τάλαρον πλερόμε-
 νον καὶ θοιμάτιον ὑφαινόμενον. ἀλλ' οὐχ ὧδ' ἔχει·
 τοῦ μὲν γὰρ ἤδη συμπεπληρωμένου κατὰ τὸ εἶδος ἢ
 αὐξήσεις, τοῦ δ' ἔτι γιγνομένου ἢ εἰς τὸ εἶδος ὁδὸς
 5 οὐκ αὐξήσεις ἀλλὰ γένεσις ὀνομάζεται· αὐξάνεται μὲν
 γὰρ τὸ ὄν, γίγνεται δὲ τὸ οὐκ ὄν.

Cap. IV. Καὶ ταῦτ' Ἐρασίστρατος οὐκ οἶδεν, ὃν
 οὐδὲν λανθάνει, εἶπερ ὅλως ἀληθεύουσιν οἱ ἀπ' αὐτοῦ
 φάσκοντες ὁμιληκέναι τοῖς ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσό-
 10 φοις αὐτόν. ἄχρι μὲν οὖν τοῦ τὴν φύσιν ὑμνεῖν ὥς
 τεχνικὴν κἀγὼ γνωρίζω τὰ τοῦ περιπάτου δόγματα,
 τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν οὐδ' ἐγγύς. εἰ γὰρ τις ὁμιλήσειε
 τοῖς Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου γράμμασι, τῆς
 Ἱπποκράτους ἂν αὐτὰ δόξειε φυσιολογίας ὑπομνήματα
 15 συγκεῖσθαι, τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν || καὶ τὸ ξηρὸν 85
 καὶ τὸ ὕγρὸν εἰς ἄλληλα δρωῶντα καὶ πάσχοντα καὶ
 τούτων αὐτῶν δραστικώτατον μὲν τὸ θερμὸν, δεύτερον
 δὲ τῇ δυνάμει τὸ ψυχρὸν Ἱπποκράτους ταῦτα σύμ-
 παντα πρώτου, δευτέρου δ' Ἀριστοτέλους εἰπόντος.
 20 τρέφεσθαι δὲ δι' ὅλων αὐτῶν τὰ τρεφόμενα καὶ κεράν-
 νυσθαι δι' ὅλων τὰ κεραννύμενα καὶ ἀλλοιοῦσθαι δι'
 ὅλων τὰ ἀλλοιούμενα, καὶ ταῦθ' Ἱπποκράτειά θ' ἅμα
 καὶ Ἀριστοτέλεια. καὶ τὴν πέψιν ἀλλοιώσιν τιν' ὑπ-
 ἀρχεῖν καὶ μεταβολὴν τοῦ τρέφοντος εἰς τὴν οἰκείαν
 25 τοῦ τρεφομένου ποιότητα, τὴν δ' ἐξαιμάτωσιν ἀλλοί-

3. μὲν ante γὰρ add. O om. LM || 6. οὐκ LM μὴ O ||
 13. τοῖς ἀριστοτελικοῖς ἢ καὶ θεοφραστικοῖς L || γράμμασι] δόγ-
 μασι LM || 14. ἂν om. C add. K || 15. τό τε θερμὸν L || 17. μὲν
 om. LM || 20. δὲ om. M del. L² || αὐτῶν* αὐτὰ L¹ αὐτῶν L² MO ||
 κεράννυσθαι δι' ὅλων αὐτῶν M || 22. ὡσαύτως τὰ ἕλλ. L τε τὰ
 αὐτῶν ἄλλ. M || 23. καὶ τὴν] τὴν γὰρ L

ὡσιν εἶναι καὶ τὴν θρόψιν ὡσαύτως καὶ τὴν αὐξήσιν
 ἐκ τῆς πάντῃ διατάσεως [τοῦ σώματος] καὶ θρόψεως
 γίνεσθαι, τὴν δ' ἀλλοίωσιν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ μάλιστα
 συντελεῖσθαι καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν πέψιν καὶ τὴν
 θρόψιν καὶ τὴν τῶν χυμῶν ἀπάντων γένεσιν, ἥδη δὲ 5
 καὶ τοῖς περιττώμασι τὰς ποιότητας ὑπὸ τῆς ἐμφύτου
 θερμοσίας ἐγγίγνεσθαι, ταῦτα σύμπαντα καὶ πρὸς τού-
 τοις ἕτερα πολλὰ τὰ τε τῶν προειρημένων δυνάμεων
 90 καὶ τὰ || τῶν νοσημάτων τῆς γενέσεως καὶ τὰ τῶν
 ἰαμάτων τῆς εὐρέσεως Ἱπποκράτης μὲν πρῶτος ἀπάν- 10
 των ὧν ἴσμεν ὀρθῶς εἶπεν, Ἀριστοτέλης δὲ δεύτερος
 ὀρθῶς ἐξηγήσατο. καὶ μὴν εἰ ταῦτα σύμπαντα τοῖς ἐκ
 τοῦ περιπάτου δοκεῖ, καθάπερ οὖν δοκεῖ, μὴδὲν δ'
 αὐτῶν ἀρέσκει τῷ Ἐρασιστράτῳ, τί ποτε βούλεται τοῖς
 Ἐρασιστρατείοις ἢ πρὸς τοὺς φιλοσόφους ἐκείνους τοῦ 15
 τῆς αἰρέσεως αὐτῶν ἡγεμόνος ὁμιλία; θαυμάζουσι μὲν
 γὰρ αὐτὸν ὡς θεὸν καὶ πάντ' ἀληθεύειν νομίζουσιν.
 εἰ δ' οὕτως ἔχει ταῦτα, πάμπλου δήπου τῆς ἀληθείας
 ἐσφάλλθαι χρὴ νομίζειν τοὺς ἐκ τοῦ περιπάτου φιλο-
 σόφους, οἷς μὴδὲν ὧν Ἐρασίστρατος ὑπελάμβανεν 20
 ἀρέσκει. καὶ μὴν ὥσπερ τιν' εὐγένειαν αὐτῷ τῆς φυ-
 σιολογίας τὴν πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους συνουσίαν
 ἐκπορίζουσι. πάλιν οὖν ἀναστρέψωμεν τὸν λόγον ἐτέ-
 ρως ἢ ὡς ὀλίγω πρόσθεν ἐτύχομεν εἰπόντες. εἶπερ
 γὰρ οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου καλῶς ἐφυσιολόγησαν, οὐδὲν 25
 ἂν εἴη ληρωδέστερον Ἐρασιστράτου καὶ δίδωμι τοῖς

1. τὴν θρόψιν τε L || τὴν δὲ αὐξ. L || 2. τοῦ σώματος om.
 LM || 4. τὴν θρόψιν καὶ τὴν πέψιν O || 7. γίνεσθαι M || 12. post
 μὴν add. καὶ O || 13. οὖν om. L post οὖν add. καὶ M || 14. αὐ-
 τῶν L αὐτὸν MO || τῷ Ἐρασιστράτῳ L τὸν Ἐρασίστρατον MO ||
 15. post Ἐρασιστρατείοις add. ἐκείνοις L || 18. ἔχει LM ἔχει O ||
 τοῦτο M

Ἐρασιστρατείοις αὐτοῖς τὴν αἵρεσιν· ἢ γὰρ τὸν πρό-
 τερον λόγον ἢ τοῦτον || προσήσονται. λέγει δ' ὁ μὲν 91
 πρότερος οὐδὲν ὀρθῶς ἐγνωκέναι περὶ φύσεως τοῦς
 περιπατητικούς, ὁ δὲ δεύτερος Ἐρασίστρατον. ἐμὸν
 5 μὲν οὖν ὑπομνήσαι τῶν δογμάτων τὴν μάχην, ἐκείνων
 δ' ἡ αἵρεσις. ἀλλ' οὐκ ἂν ἀποσταῖεν τοῦ θαυμάζειν
 Ἐρασίστρατον· οὐκοῦν σιωπάτωσαν περὶ τῶν ἐκ τοῦ
 περιπάτου φιλοσόφων. παμπόλλων γὰρ ὄντων δογμά-
 των φυσικῶν περὶ τε γένεσιν καὶ φθορὰν τῶν ζώων
 10 καὶ ὕγιαν καὶ νόσους καὶ τὰς θεραπειάς αὐτῶν ἐν
 μόνον εὑρεθήσεται ταῦτον Ἐρασιστράτῳ κἀκείνοις τοῖς
 ἀνδράσι, τό τινας ἕνεκα πάντα ποιεῖν τὴν φύσιν καὶ
 μάτην μηδέν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο μέχρι λόγου κοι-
 νόν, ἔργῳ δὲ μυριάκις Ἐρασίστρατος αὐτὸ διαφθείρει·
 15 μάτην μὲν γὰρ ὁ σπλὴν ἐγένετο, μάτην δὲ τὸ ἐπίπλοον,
 μάτην δ' αἱ εἰς τοὺς νεφροὺς ἀρτηρίαι καταφυόμεναι,
 σχεδὸν ἀπασῶν τῶν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας ἀπο-
 βλαστανουσῶν οὔσαι μέγισται, μάτην δ' ἄλλα μυρία
 κατὰ γε τὸν Ἐρασιστράτειον λόγον· ἔπερ εἰ μὲν οὐδ'
 20 ὅλως γιγνώσκει, βραχεὶ μαγείρου σοφώτερός ἐστιν ἐν
 ταῖς ἀνατομαῖς, εἰ δ' εἰδὼς οὐ λέγει τὴν χρεῖαν αὐ-
 τῶν, οἴεται || δηλονότι παραπλησίως τῷ σπληνὶ μάτην 9:
 αὐτὰ γεγυῆναι. καίτοι τί ταῦτ' ἐπεξέρχομαι τῆς περὶ
 χρεῖας μορίων πραγματείας ὄντα μελλούσης ἡμῖν ἰδίᾳ
 25 περαίνεσθαι; πάλιν οὖν ἀναλάβωμεν τὸν αὐτὸν λόγον

2. προσήσονται L προσοίσονται M προστήσονται O || 3. πρό-
 τερος LM πρῶτος O || ὀρθὸν LM || 6. τοῦ θαυμάζειν M τοῦ μὴ
 θ. LO || 7. τὸν Ἐρασίστρατον O || σιωπησάτωσαν O || περὶ om. L ||
 9. γένεσιν L γενέσεως MO || φθορὰν L φθορᾶς MO || 10. ὕγιαν L
 ὕγιείας MO || νόσους L νόσου MO || τὰς θερ. LM || 15. μὲν om. O ||
 16. δ' αἱ] δὲ M || 17. βλαστανουσῶν O || 19. Ἐρασιστράτον M ||
 20. βραχεὶ L βραχὺ MO || σοφώτατος C || 24. ὄντα πραγμ. O

εἰπόντες τέ τι βραχὺ πρὸς τοὺς Ἑρασιστρατεῖους ἐτι
 τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. δοκοῦσι γάρ μοι μηδὲν ἀνεγνω-
 κέναι τῶν Ἀριστοτέλους οὗτοι συγγραμμάτων, ἀλλ'
 ἄλλων ἀκούοντες, ὥς δεινὸς ἦν περὶ φύσιν ὁ ἄνθρω-
 πος καὶ ὥς οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς κατ' ἴχνη τῆς ἐκείνου 5
 φυσιολογίας βαδίζουσιν, εἰδ' εὐρόντες ἐν τι τῶν περι-
 φερομένων δογμάτων κοινὸν αὐτῷ πρὸς Ἑρασίστρατον
 ἀναπλάσαι τινὰ συνουσίαν αὐτοῦ πρὸς ἐκείνους τοὺς
 ἄνδρας. ἀλλ' ὅτι μὲν τῆς Ἀριστοτέλους φυσιολογίας
 οὐδὲν Ἑρασιστράτῳ μέτεστιν, ὁ κατάλογος τῶν προ- 10
 ειρημένων ἐνδείκνυται δογμάτων, ἃ πρώτου μὲν Ἱππο-
 κράτους ἦν, δευτέρου δ' Ἀριστοτέλους, τρίτων δὲ τῶν
 Στωϊκῶν, ἐνὸς μόνου μετατιθεμένου τοῦ τὰς ποιότητας
 εἶναι σώματα. τάχα δ' ἂν τῆς λογικῆς ἔνεκα θεωρίας
 ὁμιληκέναι φαίεν τὸν Ἑρασίστρατον τοῖς ἐκ τοῦ περι- 15
 93 πάτου φιλοσόφοις οὐκ εἰδότες, ὥς ἐκείνοι μὲν ψευδεῖς
 καὶ ἀπεράντους οὐκ ἔγραψαν λόγους, τὰ δ' Ἑρασι-
 στρατεία βιβλία παμπόλλους ἔχει τοὺς τοιούτους. τάχ'
 ἂν οὖν ἤδη τις θαυμάζοι καὶ διαποροίη, τί παθὼν ὁ
 Ἑρασίστρατος εἰς τοσοῦτον τῶν Ἱπποκράτους δογμά- 20
 των ἀπειράπετο καὶ διὰ τί τῶν ἐν ἥπατι πόρων τῶν
 χοληδόχων, ἄλλις γὰρ ἤδη νεφρῶν, ἀφελόμενος τὴν
 ἑλκτικὴν δύναμιν ἐπικαιρον αἰτιᾶται θέσιν καὶ στομά-
 των στενότητα καὶ χώραν τινὰ κοινήν, εἰς ἣν παρ-
 ὄντουσι μὲν αἱ ἀπὸ τῶν πυλῶν τὸ ἀκάθαρτον αἷμα, 25

1. τε om. LM || 2. τι om. O || 3. ἀριστοτελικῶν L || 5. τῆς ante
 στοᾶς om. L || 6. post φυσιολογίας add. τε καὶ διδασκαλίας L ||
 post 2. τι add. καὶ τὸ τυχόν L || 8. αὐτοῦ LM αὐτῷ O || 9. post
 φυσιολογίας add. iterum τε καὶ διδασκαλίας L || 10. μετῆν L ||
 13. μετατιθεμένων L' μετατεθεμένου (sic) L² μεταθεμένου O ||
 17. Ἑρασιστράτῳ M || 20. τοῦ Ἱπποκράτους omissio δογμάτων
 τοσαύτου L' ἀπειράπετο δογμ. M || 24. κετὴν M

μεταλαμβάνουσι δὲ πρότεροι μὲν οἱ πόροι τὴν χολήν, δεύτεραι δ' αἱ ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς τὸ καθαρὸν αἷμα. πρὸς γὰρ τῷ μηδὲν ἂν βλαβῆναι τὴν ὀλκὴν εἰπὼν ἄλλων μυρίων ἔμελλεν ἀμφισβητουμένων ἀπα-
 5 λάζεσθαι λόγων.

Cap. V. Ὡς νῦν γε πόλεμος οὐ σμικρός ἐστὶ τοῖς Ἑρασιστρατείοις οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους, οὐκ ἔχουσιν, ὅπως ἐξηγήσονται τὴν ἐκ τοῦ πρώτου τῶν καθόλου λόγων λέξιν, ἐν ᾗ φησιν.
 10 εἰς τὸ || αὐτὸ δ' ἀνεστομωμένων ἐτέρων δύο ἀγγείων 94
 τῶν τ' ἐπὶ τὴν χοληδόχον τεινόντων καὶ τῶν ἐπὶ τὴν κοίλην φλέβα συμβαίνει τῆς ἀναφερομένης ἐκ τῆς κοι-
 λίας τροφῆς τὰ ἐναρμόζοντα ἑκατέροις τῶν στομάτων εἰς ἑκάτερα τῶν ἀγγείων μεταλαμβάνεσθαι καὶ τὰ μὲν
 15 ἐπὶ τὴν χοληδόχον φέρεσθαι, τὰ δ' ἐπὶ τὴν κοίλην φλέβα περαιουῖσθαι. τὸ γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ ἀνεστομω-
 μένων, ὃ κατ' ἀρχὰς τῆς λέξεως γέγραπται, τί ποτε χρὴ νοῆσαι, χαλεπὸν εἰπεῖν. ἦτοι γὰρ οὕτως εἰς ταύ-
 τόν, ὥστε τῷ τῆς ἐν τοῖς σιμοῖς φλεβὸς πέρατι συν-
 20 ἀπτειν δύο ἕτερα πέρατα, τό τ' ἐν τοῖς κυρτοῖς καὶ τὸ τοῦ χοληδόχου πόρου, ἢ, εἰ μὴ οὕτω, χώραν τινὰ κοι-
 νὴν ἐπινοῆσαι χρὴ τῶν τριῶν ἀγγείων οἷον δεξαμενὴν τινα, πληρουμένην μὲν ὑπὸ τῆς κάτω φλεβός, ἐκκενου-
 μένην δ' εἰς τε τοὺς χοληδόχους πόρους καὶ τὰς τῆς
 25 κοίλης ἀποσχίδας· καθ' ἑκάτεραν δὲ τῶν ἐξηγήσεων ἔτοπα πολλά, περὶ ὧν εἰ πάντων λέγοιμι, λάθοιμ' ἂν

1. πρότερον M || 2. δεύτερον M δεύτεροι L || 4. ἀπαλλάξε-
 σθαι* ἀπαλλάξασθαι C || 7. μόνον LM μόνους O || 8. πῶς ἐξηγή-
 σονται M || 10. ἐτέρων om. L || 11. χολήν L¹ χοληδόχον L² ||
 16. ἀνεστομωμένων O -μένον LM || 22. post ἀγγείων add. ἄλλων
 O || 26. ἀμύπολλα M || πάντων LM πάντα O

ἐμμαντὸν ἐξηγήσεις Ἐρασιστράτου γράφων, οὐχ, ὅπερ
 ἐξ ἀρχῆς προϋθέμην, περαίνων. κοινὸν δ' ἀμφοτέραις
 95 ταῖς ἐξηγήσεσιν ἄτοπον τὸ μὴ || καθαίρεσθαι πᾶν τὸ
 αἷμα. χρή γὰρ ὥς εἰς ἡθμόν τινα τὸ χοληδόχον ἀγ-
 γεῖον ἐπίπτειν αὐτό, οὐ παρέρχεσθαι καὶ παραρρεῖν 5
 ὠκέως εἰς τὸ μείζον στόμα τῇ ῥύμῃ τῆς ἀναδόσεως
 φερόμενον. ἄρ' οὖν ἐν τούτοις μόνον ἀπορίαις ἀφύ-
 κτοις ὁ Ἐρασιστράτου λόγος ἐνέχεται μὴ βουληθέντος
 χρήσασθαι ταῖς ἐλκτικαῖς δυνάμεσιν εἰς μηδέν, ἢ
 σφοδρότατα μὲν ἐν τούτοις καὶ σαφῶς οὕτως, ὥς ἂν 10
 μὴδὲ παῖδα λαθεῖν;

Cap. VI. Εἰ δ' ἐπισκοποῖτό τις ἐπιμελῶς, οὐδ' ὁ
 περὶ θρέψεως αὐτοῦ λόγος, ὃν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν
 καθόλου λόγων διεξέρχεται, τὰς αὐτὰς ἀπορίας ἐκ-
 φεύγει. τῇ γὰρ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία συγ- 15
 χωρηθέντος ἑνὸς λήμματος, ὥς πρόσθεν ἐδείκνυμεν,
 ἐπέβαινέ τι περὶ φλεβῶν μόνων καὶ τοῦ κατ' αὐτὰς
 αἵματος. ἐκρέοντος γὰρ τινος κατὰ τὰ στόματ' αὐτῶν
 καὶ διαφορομένου καὶ μῆτ' ἀθρόως τόπου κενοῦ δυ-
 ναμένου γενέσθαι μῆτε τῶν φλεβῶν συμπεσεῖν, τοῦτο 20
 γὰρ ἦν τὸ παραλειπόμενον, ἀναγκαῖον ἦν ἔπεσθαι τὸ
 96 συνεχὲς ἀναπληροῦν τοῦ κενουμένου τὴν βάσιν. αἱ
 μὲν δὴ φλέβες ἡμῖν οὕτω θρέφονται τοῦ περιεχομένου
 κατ' αὐτὰς αἵματος ἀπολαύουσai· τὰ δὲ νεύρα πῶς;
 οὐ γὰρ δὴ κἂν τούτοις ἐστὶν αἷμα. πρόχειρον μὲν γὰρ 25
 ἦν εἰπεῖν, ἔλκοντα παρὰ τῶν φλεβῶν· ἀλλ' οὐ βούλε-

1. ἐμμαντὸν] ἐαντὸν L || 3. τὸ πᾶν αἷμα O || 4. χρῆν O² in
 marg. || τὸ om. O || 7. μόνον LM μόνοις O || 8. βουλομένου O ||
 14. ἐξέρχεται L || 17. μόνον A om. O || 19. ἀθρόως* ἀθρόον L
 ἀθρόον MO || κενοῦ τόπον M || 23. ἡμῖν om. L || περιεχνόμενον L¹
 corr. L² || 24. δηλαδὴ add. ante πῶς L || 26. ἦν] ἡμῖν O ἦν ἡμῖν
 sed ἡμῖν del. L || βούλονται L

ται. τί ποτ' οὖν κἀνταῦθα ἐπιτεχνᾷται; φλέβας ἔχειν
 ἐν ἑαυτῷ καὶ ἀρτηρίας τὸ νεῦρον ὥσπερ τινὰ σειρὰν
 ἐκ τριῶν ἱμάντων διαφερόντων τῇ φύσει πεπλεγμένην.
 ᾧήθη γὰρ ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἐκφεύξεσθαι τῷ
 5 λόγῳ τὴν ὀλκὴν· οὐ γὰρ ἂν ἔτι δεήσεσθαι τὸ νεῦρον
 ἐν ἑαυτῷ περιέχον αἵματος ἀγγεῖον ἐπιρρύτου τινὸς
 ἔξωθεν ἐκ τῆς παρακειμένης φλεβὸς τῆς ἀληθινῆς αἵ-
 ματος ἐτέρου, ἀλλ' ἱκανὸν αὐτῷ πρὸς τὴν θρῆψιν
 ἔσεσθαι τὸ κατεψευσμένον ἀγγεῖον ἐκεῖνο τὸ λόγῳ θεω-
 10 ρητόν. ἀλλὰ κἀνταῦθα πάλιν αὐτὸν ὁμοίᾳ τις ἀπορία
 διεδέξατο. τουτὶ γὰρ τὸ σμικρὸν ἀγγεῖον ἑαυτὸ μὲν θρέ-
 ψει, τὸ παρακείμενον μέντοι νεῦρον ἐκεῖνο τὸ ἀπλοῦν
 ἢ τὴν ἀρτηρίαν οὐχ οἶόν τ' ἔσται τρέφειν ἄνευ τοῦ
 σύμφυτον τιν' ὑπάρχειν αὐτοῖς. ὀλκὴν τῆς τροφῆς. ||
 15 τῇ μὲν γὰρ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίᾳ πῶς ἂν 97
 ἔτι· δύναιτο τὴν τροφήν ἐπισπᾶσθαι τὸ ἀπλοῦν νεῦρον,
 ὥσπερ αἱ φλέβες αἱ σύνθεται; κοιλότης μὲν γάρ τις
 ἔστιν ἐν αὐτῷ κατ' αὐτόν, ἀλλ' οὐχ αἵματος αὕτη γ'
 ἀλλὰ πνεύματος ψυχικοῦ μεστή. δεόμεθα δ' ἡμεῖς οὐκ
 20 εἰς τὴν κοιλότητα ταύτην εἰσάγειν τῷ λόγῳ τὴν τρο-
 φὴν ἀλλ' εἰς τὸ περιέχον αὐτὴν ἀγγεῖον, εἴτ' οὖν
 τρέφεσθαι μόνον εἴτε καὶ αὐξεσθαι δεόιτο. πῶς οὖν
 εἰσάξομεν; οὕτω γὰρ ἔστι σμικρὸν ἐκεῖνο τὸ ἀπλοῦν
 ἀγγεῖον καὶ μέντοι καὶ τῶν ἄλλων ἐκάτερον, ὥστ', εἰ
 25 τῇ λεπτοτάτῃ βελόνῃ νύξειάς τι μέρος, ἅμα διαιρήσεις
 τὰ τρία. τόπος οὖν αἰσθητὸς ἀθρόως κενὸς οὐκ ἔν

3. πεπλεγμένον C corr. K || 5. δεηθήσεσθαι M || 9. ἐκεῖνο
 ἀγγεῖον L || τὸ LM τῷ O || 12. μέντοι LM δὲ O || τὸ ἀπλοῦν
 ἐκεῖνο M || 14. ἐμφυτον L || 16. ἐπισπᾶσθαι LM ἐπισπάσασθαι O ||
 23. σμικρὸν M μικρὸν LO || τὸ ἀγγεῖον τὸ ἀπλοῦν L || 28. ἀθρό-
 ως LM ἀθρόος O

ποτ' ἐν αὐτῷ γένοιτο· λόγῳ δὲ θεωρητὸς τόπος κενού-
 μενος οὐκ ἦν ἀναγκαστικὸς τῆς τοῦ συνεχοῦς ἀκολου-
 θίας. ἡβουλόμην δ' αὖ πάλιν μοι κἀνταῦθα τὸν Ἑρα-
 σίστρατον αὐτὸν ἀποκρίνασθαι περὶ τοῦ στοιχειώδους
 ἐκείνου νεύρου τοῦ μικροῦ, πότερον ἐν τι καὶ συνεχὲς 5
 ἀκριβῶς ἐστὶν ἢ ἐκ πολλῶν καὶ μικρῶν σωματίων, ὧν
 Ἐπίκουρος καὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος ὑπέθεντο,
 98 σύγκειται. καὶ γὰρ καὶ περὶ τούτου τοὺς Ἑρασιστρα-
 τεῖους ὁρῶ διαφερομένους. οἱ μὲν γὰρ ἐν τι καὶ
 συνεχὲς αὐτὸ νομίζουσιν ἢ οὐκ ἂν ἀπλοῦν εἰρησθαι 10
 πρὸς αὐτοῦ φασι· τινὲς δὲ καὶ τοῦτο διαλύειν εἰς
 ἕτερα στοιχειώδη τολμῶσιν. ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι καὶ
 συνεχὲς ἐστι, τὸ κενούμενον ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄδη-
 λον ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ὀνομαζομένην διαπνοὴν οὐδεμίαν
 ἐν ἑαυτῷ καταλείπει χώραν κενήν. οὕτω γὰρ οὐχ ἐν 15
 ἀλλὰ πολλὰ γενήσεται, διειργόμενα δήπου ταῖς κεναῖς
 χώραις. εἰ δ' ἐκ πολλῶν σύγκειται, τῇ κηπαίᾳ κατὰ
 τὴν παροιμίαν πρὸς Ἀσκληπιάδην ἀπεχωρήσαμεν ἔν-
 αρμά τινα στοιχεῖα τιθέμενοι. πάλιν οὖν ἄτεχνος ἡμῖν
 ἢ φύσις λεγέσθω· τοῖς γὰρ τοιούτοις στοιχείοις ἐξ ἀνάγκ- 20
 ης τοῦθ' ἔπεται. διὸ δὴ μοι καὶ δοκοῦσιν ἀμαθῶς
 πάντες τὴν εἰς τὰ τοιαῦτα στοιχεῖα τῶν ἀπλῶν ἀγγείων
 εἰσέρχων διάλυσιν ἐνιοι τῶν Ἑρασιστρατεῖων. ἐμοὶ
 γοῦν οὐδὲν διαφέρει. καθ' ἑκατέρους γὰρ ἄτοπος ὁ
 τῆς θεωρίας ἐστὶ λόγος, ἐκείνοις τοῖς ἀπλοῖς ἀγγείοις 25
 καὶ τοῖς μικροῖς τοῖς συντιθεῖσι τὰ μεγάλα || τε καὶ αἰ-

4. ἀποκρίνασθαι] ἀποφύνασθαι M || 6. ἐστὶν
 μικρῶν M μικρῶν LO || 7. ὑπέθεντο* ὑπετίθετο P
 MO || 8. καὶ post γὰρ om. L || 11. τοῦτο]
 colloc. L || 19. ἡμῖν ἄτεχνος L || 20. λεγέσθω
 ἀνάγκης στοιχείοις O || 21. μοι om. L ||
 26. μικροῖς LO

σθητὰ νεῦρα κατὰ μὲν τοὺς συνεχῇ φυλάττοντας αὐτὰ
 μὴ δυναμένης γενέσθαι τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκο-
 λουθίας, ὅτι μηδὲν ἐν τῷ συνεχεῖ γίγνεται κενόν, καὶ
 ἀπορρή τι· συνέρχεται γὰρ πρὸς ἄλληλα τὰ καταλει-
 5 πόμενα μόρια, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὁράται, καὶ
 πάλιν ἐν γίγνεται πάντα τὴν χώραν τοῦ διαφορηθέν-
 τος αὐτὰ καταλαμβάνοντα· κατὰ δὲ τοὺς ἐτέρους, ὅτι
 τῶν στοιχείων ἐκείνων οὐδὲν δεῖται τῆς πρὸς τὸ κε-
 νούμενον ἀκολουθίας. ἐπὶ γὰρ τῶν αἰσθητῶν μόνων,
 10 οὐκ ἐπὶ τῶν λόγῳ θεωρητῶν ἔχει δύναμιν, ὥς αὐτὸς
 ὁ Ἑρασίστρατος ὁμολογεῖ διαρρηθῆναι, οὐ περὶ τοῦ τοι-
 ούτου κενοῦ φάσκων ἐκάστοτε ποιεῖσθαι τὸν λόγον,
 ὃ κατὰ βραχὺ παρέσπαρται τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ περὶ
 τοῦ σαφοῦς καὶ αἰσθητοῦ καὶ ἀθρόου καὶ μεγάλου καὶ
 15 ἑναργοῦς καὶ ὅπως ἂν ἄλλως ὀνομάζειν ἐθέλῃς. Ἑρα-
 σίστρατος μὲν γὰρ αὐτὸς αἰσθητὸν ἀθρόως οὐ φησι
 δύνασθαι γενέσθαι κενόν· ἐγὼ δ' ἐκ περιουσίας εὐ-
 πορήσας ὀνομάτων ταῦτόν δηλοῦν ἐν γε τῷ νῦν προ-
 κειμένῳ λόγῳ δυναμένων καὶ τᾶλλα προσέθηκα.

20 Κάλλιον οὖν μοι δοκεῖ καὶ ἡμᾶς τι συνεισενέγ- 100
 κασθαι τοῖς Ἑρασιστρατείοις, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο γε-
 γόναμεν, καὶ συμβουλευσαι τοῖς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο καὶ
 ἀπλοῦν ὑπ' Ἑρασιστράτου καλούμενον ἀγγεῖον εἰς
 ἕτερον ἅττα σώματα στοιχειώδη διαλύουσιν ἀποστίῃται
 25 τῆς ὑπολήψεως, ὥς πρὸς τῷ μηδὲν ἔχειν πλεον ἔτι
 καὶ διαφερομένοις Ἑρασιστράτῳ. ὅτι μὲν οὖν οὐδὲν

3. ὅτι τε C || 4. γὰρ LM γε O || 6. πάντα LM πάντη O ||
 7. αὐτὰ LM αὐτῶ O || 8. οὐδὲ ἐν LM || 9. μόνον M || 10. τὴν
 δύναμιν O || 11. ὃ om. O || τοῦ om. O || 15. ἐθέλῃς P ἐθέλοις LO
 ἐθέλεις M || 16. ἀθρόως P² ἀθρόον cett. || 20. δοκεῖ τι καὶ πρὸς
 ἡμᾶς συν. O || 25. ἔτι πλεον L || 26. διαφερομένοις O² διαφερο-
 μένους cett. || οὖν] γὰρ M

ἔχει πλέον, ἐπιδέδεικται σαφῶς· οὐδὲ γὰρ ἡδυνήθη
 διαφνεῖν τὴν περὶ τῆς θρόψεως ἀπορίαν ἢ ὑπόθεσις·
 ὅτι δ' οὐδ' Ἑρασιστράτῳ σύμφωνός ἐστιν, ὃ ἐκείνος
 ἀπλοῦν καὶ πρῶτον ὀνομάζει, σύνθετον ἀποφαίνουσα
 καὶ τὴν τῆς φύσεως τέχνην ἀναιροῦσα, πρόδηλον καὶ 5
 τοῦτ' εἶναι μοι δοκεῖ. εἰ μὴ γὰρ κὰν τοῖς ἀπλοῖς τού-
 τοις ἔνωσιν τινα τῆς οὐσίας ἀπολείψομεν, ἀλλ' εἰς
 ἕναρμα καὶ ἀμέριστα καταβησόμεθα στοιχεῖα, παντά-
 πασιν ἀναιρήσομεν τῆς φύσεως τὴν τέχνην, ὥσπερ καὶ
 πάντες οἱ ἐκ ταύτης ὀρμώμενοι τῆς ὑποθέσεως ἰατροὶ 10
 καὶ φιλόσοφοι. δευτέρα γὰρ τῶν τοῦ ζώου μορίων
 κατὰ τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν ἢ φύσιν, οὐ πρώτη γί-
 101 νεται. διαπλάττειν δὲ || καὶ δημιουργεῖν οὐ τοῦ δευ-
 τέρου γεγονότος, ἀλλὰ τοῦ προϋπάρχοντός ἐστιν· ὥστ'
 ἀναγκαῖόν ἐστιν εὐθὺς ἐκ σπερμάτων ὑποθέσθαι τὰς 15
 δυνάμεις τῆς φύσεως, αἷς διαπλάττει τε καὶ αὐξάνει
 καὶ τρέφει τὸ ζῶον· ἀλλ' ἐκείνων [ἕκαστον] τῶν σω-
 μάτων τῶν ἀνάρμων καὶ ἀμερῶν οὐδὲν ἐν ἑαυτῷ δια-
 πλαστικὴν ἔχει δύναμιν ἢ αὐξητικὴν ἢ θρεπτικὴν ἢ
 ὄλως τεχνικὴν· ἀπαθὲς γὰρ καὶ ἀμετάβλητον ὑπόκει- 20
 ται. τῶν δ' εἰρημένων οὐδὲν ἄνευ μεταβολῆς καὶ
 ἀλλοιώσεως καὶ τῆς δι' ὄλων κράσεως γίνεται, κα-
 θάπερ καὶ διὰ τῶν ἐμπροσθεν ἐνεδειξάμεθα. καὶ διὰ
 ταύτην τὴν ἀνάγκην οὐκ ἔχοντες, ὅπως τὰ ἀκόλουθα
 τοῖς στοιχείοις, οἷς ὑπέθεντο, φυλάττοιεν, οἱ ἀπὸ 25
 τῶν τοιούτων αἰρέσεων ἅπαντες ἄτεχνον ἠναγκάσθη-
 σαν ἀποφίνασθαι τὴν φύσιν. καίτοι ταῦτά γ' οὐ παρ'
 ἡμῶν ἐχρῆν μανθάνειν τοὺς Ἑρασιστρατεῖους, ἀλλὰ

6. κὰν L κὰν ἐν M ἐν O || 11. τῶν μορίων τοῦ ζώου LM ||
 15. ἐστιν om. O || σπέρματος O || 16. τε om. LM || 17. [ἕκαστον]* ||
 τῶν ἀνάρμων σωμάτων M || 18. οὐδὲ ἐν ἑαυτῷ L

παρ' αὐτῶν τῶν φιλοσόφων, οἷς μάλιστα δοκεῖ προ-
 του ἐπισκοπεῖσθαι τὰ στοιχεῖα τῶν ὄντων ἀπάντων.
 οὐκ οὐν οὐδ' Ἑρασίστρατον ἂν τις ὀρθῶς ἄχρι τοσαύ-
 της ἀμαθίας νομίζοι προήκειν, ὥς μηδὲ ταύτην γνω-
 5 ρίσαι δυνηθῆναι τὴν ἀκολουθίαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ὑπο- 10:
 θέσθαι τεχνικὴν τὴν φύσιν, ἅμα δ' εἰς ἀπαθῆ καὶ
 ἄναρμα καὶ ἀμετάβλητα στοιχεῖα καταθραύσαι τὴν οὐ-
 σίαν. καὶ μὴν εἰ δώσειν τιν' ἐν τοῖς στοιχείοις ἀλλοί-
 ωσίν τε καὶ μεταβολὴν καὶ ἔνωσιν καὶ συνέχειαν, ἐν
 10 ἀσύνθετον αὐτῷ τὸ ἀπλοῦν ἀγγεῖον ἐκεῖνο, καθάπερ
 καὶ αὐτὸς ὀνομάζει, γενήσεται. ἀλλ' ἡ μὲν ἀπλῆ φλὲψ
 ἐξ αὐτῆς τραφήσεται, τὸ νεῦρον δὲ καὶ ἡ ἀρτηρία
 παρὰ τῆς φλεβός. πῶς καὶ τίνα τρόπους; ἐν τούτῳ
 γὰρ δὴ καὶ πρόσθεν γενόμενοι τῷ λόγῳ τῆς τῶν Ἑρα-
 15 σιστρατεῖων διαφωνίας ἐμνημονεύσαμεν, ἐπεδείξαμεν
 δὲ καὶ καθ' ἑκατέρους μὲν ἄπορον εἶναι τὴν τῶν
 ἀπλῶν ἐκείνων ἀγγείων θρόψιν, ἀλλὰ καὶ κρῖναι τὴν
 μάχην αὐτῶν οὐκ ὀκνήσαμεν καὶ τιμῆσαι τὸν Ἑρασί-
 στρατον εἰς τὴν βελτίονα μεταστήσαντες αἵρεσιν.
 20 Αὐτίς οὖν ἐπὶ τὴν ἐν ἀπλοῦν ἡνωμένον ἑαυτῷ
 πάντη τὸ στοιχειῶδες ἐκεῖνο νεῦρον ὑποτιθεμένην αἵρε-
 σιν ὁ λόγος μεταβάς ἐπισκοπεῖσθαι, πῶς τραφήσεται·
 τὸ γὰρ εὗρεθῆν ἐνταῦθα κοινὸν ἂν ἦδη καὶ τῆς Ἱπο-
 κράτους αἰρέσεως γένοιτο. κάλλιον δ' ἂν μοι δοκῶ τὸ
 25 ζητοῦμενον ἐπὶ τῶν νενοσηκότων καὶ σφόδρα κατα- 10ε
 λελεπτυσμένων βασανισθῆναι. πάντα γὰρ τούτοις ἐν-
 αργῶς φαίνεται τὰ μόρια τοῦ σώματος ἄτροφα καὶ

3. οὐκοῦν L || 9. ἐν ἀσύνθετον C ἐν καὶ ἀσ. A || 10. αὐτὸ
 ΜΟ¹ || τὸ om. O || 14. γινόμενοι L || 16. ἐτέρους L¹ ΜΟ corr.
 L² O² in marg. || 17. ἀγγείων ἐκείνων εἶναι θρ. L || 20. ἐν καὶ
 ἀπλοῦν καὶ ἡν. A || 26. ἐναργῶς τούτοις O

λεπτά καὶ πολλῆς προσθήκης τε καὶ ἀναθρέψεως δεόμενα. καὶ τοίνυν καὶ τὸ νεῦρον τοῦτο τὸ αἰσθητόν, ἐφ' οὗπερ ἐξ ἀρχῆς ἐποιησάμην τὸν λόγον, ἰσχνὸν μὲν ἱκανῶς γέγονε, δεῖται δὲ θρέψεως. ἔχει δ' ἐν ἑαυτῷ μέρη πάμπολλα μὲν ἐκεῖνα τὰ πρῶτα καὶ ἀόρατα νεῦρα 5 τὰ σμικρὰ καὶ τινες ἀρτηρίας ἀπλᾶς ὀλίγας καὶ φλέβας ὁμοίως. ἅπαντ' οὖν αὐτοῦ τὰ νεῦρα τὰ στοιχειώδη καταλελέπνυνται δηλονότι καὶ αὐτὰ ἢ, εἰ μὴδ' ἐκεῖνα, οὐδὲ τὸ ὅλον. καὶ τοίνυν καὶ θρέψεως οὐ τὸ μὲν ὅλον δεῖται νεῦρον, ἕκαστον δ' ἐκείνων οὐ δεῖται. 10 καὶ μὴν εἰ δεῖται μὲν ἀναθρέψεως, οὐδὲν δ' ἢ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία βοηθεῖν αὐτοῖς δύναται διὰ τε τὰς ἔμπροσθεν εἰρημένας ἀπορίας καὶ διὰ τὴν ὑπόγυιον ἰσχνότητα, καθάπερ δείξω, ζητητέον ἡμῖν ἐστὶν ἑτέραν αἰτίαν θρέψεως. πῶς οὖν ἢ πρὸς τὸ κενούμενον 15 ἀκολουθία τρέφειν ἀδύνατός ἐστι τὸν οὕτω διακείμενον; 104 ὅτι τοσοῦτον ἀκολουθεῖν || ἀναγκάζει τῶν συνελθόντων, ὅσον ἀπορρεῖ. τοῦτο δ' ἐπὶ μὲν τῶν εὐεκτούντων ἱκανόν ἐστιν εἰς τὴν θρέψιν, ἴσα γὰρ ἐπ' αὐτῶν εἶναι χρὴ τοῖς ἀπορρέουσι τὰ προστιθέμενα. ἐπὶ δὲ 20 τῶν ἐσχάτως ἰσχνῶν καὶ πολλῆς ἀναθρέψεως δεομένων εἰ μὴ πολλαπλάσιον εἴη τὸ προστιθέμενον τοῦ κενούμενου, τὴν ἐξ ἀρχῆς ἔξιν ἀναλαβεῖν οὐκ ἔν ποτε δύναιντο. δῆλον οὖν, ὥς ἔλκειν αὐτὰ δεήσει τοσοῦτον πλείον, ὅσῳ καὶ δεῖται πλείονος. Ἐρασίστρατος δὲ 25 κἀνταῦθα πρότερον ποιήσας τὸ δεύτερον οὐκ οἶδ' ὅπως οὐκ αἰσθάνεται. διότι γάρ, φησί, πολλὴ πρόσ-

3. ὅπερ O || 4. αὐτῶ M || 5. καὶ ἀόρατα om. L¹ add. L² || 7. αὐτοῦ om. M αὐτῶν L¹ || 9. οὐ τὸ O A οὕτω LM || 11. ἀναθρέψεως LM θρέψεως O || 12. βοηθεῖν L¹ βοηθεῖν L² || 15. καὶ πῶς οὖν M || 18. ὅσα L || 23. δύναται M

θεσις εἰς ἀνάθρεψιν γίνεται τοῖς νενοσηκόσι, διὰ
 τοῦτο καὶ ἡ πρὸς ταύτην ἀκολουθία πολλή. πῶς δ'
 ἂν πολλὰ πρόσθεσις γένοιτο μὴ προηγουμένης ἀναδό-
 σεως διαψιλοῦς; εἰ δὲ τὴν διὰ τῶν φλεβῶν φορὰν τῆς
 5 τροφῆς ἀνάδοσιν καλεῖ, τὴν δ' εἰς ἕκαστον τῶν ἀπλῶν
 καὶ ἀοράτων ἐκείνων νεύρων καὶ ἀρτηριῶν μετάληψιν
 οὐκ ἀνάδοσιν ἀλλὰ διάδοσιν, ὥς τινες ὀνομάζουσιν ἡξίω-
 σαν, εἴτα || τὴν διὰ τῶν φλεβῶν μόνῃ τῇ πρὸς τὸ 105
 κενούμενον ἀκολουθίᾳ φησὶ γίνεσθαι, τὴν εἰς τὰ
 10 λόγῳ θεωρητὰ μετάληψιν ἡμῖν ἐξηγησάσθω· ὅτι μὲν
 γὰρ οὐκέτ' ἐπὶ τούτων ἡ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολου-
 θία λέγεσθαι δύναται καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐσχάτως
 ἰσχυρῶν, ἀποδέδεικται. τί δέ φησιν ἐπ' αὐτῶν ἐν τῷ
 δευτέρῳ τῶν καθόλου λόγων ὁ Ἑρασιστράτος, ἄξιον
 15 ἐπακοῦσαι τῆς λέξεως· 'τοῖς δ' ἐσχάτοις τε καὶ ἀπλοῖς,
 λεπτοῖς τε καὶ στενοῖς οὖσιν, ἐκ τῶν παρακειμένων
 ἀγγείων ἡ πρόσθεσις συμβαίνει εἰς τὰ κενώματα τῶν
 ἀπενεχθέντων κατὰ τὰ πλάγια τῶν ἀγγείων ἐλκομένης
 τῆς τροφῆς καὶ καταχωριζομένης'. ἐκ ταύτης τῆς
 20 λέξεως πρῶτον μὲν τὸ κατὰ τὰ πλάγια προσίεμαί τε
 καὶ ἀποδέχομαι· κατὰ μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ στόμα τὸ
 ἀπλοῦν νεῦρον οὐκ ἂν δύναίτο δεχόμενον τὴν τροφήν
 οὕτως εἰς ὅλον ἑαυτὸ διανέμειν· ἀνάκειται γὰρ ἐκείνο
 τῷ ψυχικῷ πνεύματι· κατὰ δὲ τὸ πλάγιον ἐκ τῆς
 25 παρακειμένης φλεβὸς τῆς ἀπλῆς ἐγγωρεῖ λαβεῖν αὐτό.
 δεύτερον δ' ἀποδέχομαι τῶν ἐκ τῆς Ἑρασιστράτου
 λέξεως ὀνομάτων τὸ γεγραμμένον ἐφεξῆς τῷ κατὰ τὰ

2. πρὸς ταῦτα L || 8. τὴν om. M || 9. φησὶ LM φασὶ O || 10. ἐξ-
 ηγησάσθωσαν MO || 13. δέ] δὴ L || 15. δ' om. O || 19. χωριζο-
 μένης L μεταχωριζομένης O^s in marg. || 23. αὐτὸ L || 26. ἑρα-
 σιστρατείους M || 27. τῷ] αὐτῷ L τὸ M

106 πλάγια. || τί γάρ φησι; 'κατὰ τὰ πλάγια τῶν ἀγγείων ἐλκομένης τῆς τροφῆς'. ὅτι μὲν οὖν ἔλκεται, καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν, ὅτι δ' οὐ τῇ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίᾳ, δέδεικται πρόσθεν.

Cap. VII. Ἐξεύρωμεν οὖν κοινῇ, πῶς ἔλκεται. πῶς 5 δ' ἄλλως ἢ ὡς ὁ σίδηρος ὑπὸ τῆς ἡρακλείας λίθου δύναμιν ἐχούσης ἐλκτικὴν τοιαύτης ποιότητος; ἀλλ' εἰ τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς ἀναδόσεως ἢ τῆς κοιλίας ἐνθλιψις παρέχεται, τὴν δὲ μετὰ ταῦτα φορὰν ἔπασαν αἷ τε φλέβες περιστελλόμεναι καὶ προωθοῦσαι καὶ τῶν τρε- 10 φομένων ἕκαστον ἐπισπώμενον εἰς ἑαυτό, τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίας ἀποστάντες, ὡς οὐ προεπούσης ἀνδρὶ τεχνικὴν ὑποθεμένῳ τὴν φύσιν, οὕτως ἂν ἦδη καὶ τὴν ἀντιλογίαν εἴημεν πεφευγότες τὴν Ἀσκληπιάδου μὴ δυνάμενοί γε λύειν αὐτήν. τὸ γὰρ εἰς τὴν ἀπό- 15 δειξιν παραλαμβάνομενον λῆμμα τὸ διεξευγμένον οὐκ ἐκ δυοῖν ἀλλ' ἐκ τριῶν ἐστὶ κατὰ γε τὴν ἀλήθειαν διεξευγμένον. εἰ μὲν οὖν ὡς ἐκ δυοῖν αὐτῷ χρη-|| 107 σαίμεθα, ψεῦδος ἔσται τι τῶν εἰς τὴν ἀπόδειξιν παρελημμένων· εἰ δ' ὡς ἐκ τριῶν, ἀπέραντος ὁ λόγος 20 γενήσεται.

Cap. VIII. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἐχρῆν ἀγνοεῖν τὸν Ἑρασίστρατον, εἴπερ καὶ ὅναρ ποτὲ τοῖς ἐκ τοῦ περιπάτου συνέντευχεν, ὥσπερ οὖν οὐδὲ τὰ περὶ τῆς γενέσεως τῶν χυμῶν, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἔχων εἰπεῖν [ἄλλο] 25

1. ἀγγείων] μορίων L || 6. ὁ LM om. O || 7. τῆς ante τοιαύτης add. L² || 8. ἐνθλιψις LO ἐκθλιψις M || 9. παρέχει L² || μετὰ ταῦτα LM μετ' αὐτήν O || 10. τε καὶ προωθ. M || 11. ὡς ἐαυτοῦ L¹ εἰς ἑ. L² || 12. οὐ] μὴ M || 13. τὴν om. LM || 14. ἀσκληπιάδειον L || 15. δυνάμενον L || 16. οὐκ LM οὐκέτ' O || 18. ὡς om. M || αὐτῷ M αὐτῇ LO || 23. ὅναρ LM κατ' ὅναρ O || 24. τὰ om. M || 25. [ἄλλο]*

οὐδὲ μέχρι τοῦ μετρίου πιθανὸν οἴεται παρακρούεσθαι
 σκηπτόμενος, ὥς οὐδὲ χρήσιμος ὅλως ἐστὶν ἡ τῶν τοι-
 ούτων ἐπίσκεψις. εἴτ', ὧ πρὸς θεῶν, ὅπως μὲν τὰ
 σιτία κατὰ τὴν γαστέρα πέττεται χρήσιμον ἐπίστασθαι,
 5 πῶς δ' ἐν ταῖς φλεψὶν ἡ χολὴ γίγνεται, περιττόν;
 καὶ τῆς κενώσεως ἄρα φροντιστέον αὐτῆς μόνης, ἀμε-
 λητέον δὲ τῆς γενέσεως; ὥσπερ οὐκ ἄμεινον ὑπάρχον
 μακροῦ τὸ κωλύειν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς γεννᾶσθαι πλείονα
 τοῦ πράγματ' ἔχειν ἐκκενοῦντας. θαυμαστὸν δὲ καὶ
 10 τὸ διαπορεῖν, εἴτ' ἐν τῷ σώματι τὴν γένεσιν αὐτῆς
 ὑποθετέον εἴτ' εὐθὺς ἔξωθεν ἐν τοῖς σιτίοις περι-
 ἔχεσθαι φατέον. εἰ γὰρ δὴ τοῦτο καλῶς ἠπόρηται,
 τί οὐχὶ καὶ περὶ τοῦ αἵματος ἐπισκεψόμεθα, πότερον
 ἐν τῷ σώματι || λαμβάνει τὴν γένεσιν ἢ τοῖς σιτίοις 108
 15 παρέσπαρται, καθάπερ οἱ τὰς ὁμοιομερείας ὑποτι-
 θέμενοί φασι; καὶ μὴν πολλῶ γ' ἦν χρησιμώτερον
 ζητεῖσθαι, ποῖα τῶν σιτίων ὁμολογεῖ τῇ τῆς αἱματώ-
 σεως ἐνεργείᾳ καὶ ποῖα διαφέρεται, τοῦ ζητεῖν, τίνα
 μὲν τῇ τῆς γαστροῦ ἐνεργείᾳ νικᾶται ῥαδίως, τίνα δ'
 20 ἀντιβαίνει καὶ μάχεται. τούτων μὲν γὰρ ἡ ἐκλεξις εἰς
 πέψιν μόνην, ἐκείνων δ' εἰς αἵματος χρηστοῦ διαφέρει
 γένεσιν. οὐδὲ γὰρ ἴσον ἐστὶν ἢ μὴ καλῶς ἐν τῇ
 γαστρὶ χυλωθῆναι τὴν τροφήν ἢ μὴ χρηστὸν αἷμα
 γεννηθῆναι. πῶς δ' οὐκ αἰδεῖται τὰς μὲν τῆς πέψεως
 25 ἀποτυχίας διαιρούμενος, ὥς πολλαί τ' εἰσὶ καὶ κατὰ
 πολλὰς γίγνονται προφάσεις, ὑπὲρ δὲ τῶν τῆς αἱμα-
 τώσεως σφαλμάτων οὐδ' ἄχρι ὀήματος ἐνὸς οὐδ' ἄχρι

3. θεῶν LM Διὸς O || 4. τὴν om. L || 5. ταῖς om. L ||
 8. μακρόν L || 14. ἢ ἐν τοῖς O || 17. ἐζητησθαι O || τοῦ αἵμα-
 τος L || 22. οὐδὲ] οὐδὲν L² || γὰρ om. LM || ἐστὶν ἴσον¹ ||
 23. ἢ μὴ χρηστὸν αἷμα γεννηθῆναι post ἴσον ἐστὶν collc

συλλαβῆς μιᾶς φθεγγόμενος; καὶ μὴν εὐρίσκεται γε
 καὶ παρὸν καὶ λεπτόν ἐν ταῖς φλεβῖν αἷμα καὶ τοῖς
 μὲν ἐρυθρότερον, τοῖς δὲ ξανθότερον, τοῖς δὲ μελάν-
 τερον, τοῖς δὲ φλεγματωδέστερον. εἰ δ' ὅτι καὶ δυσ-
 ῶδες οὐχ ἓνα τρόπον ἀλλ' ἐν πολλαῖς πάντῃ διαφο- 5
 109 ραῖς ἀρρήτοις μὲν λόγῳ, σαφεσιτάταις δ' αἰσθητέσι
 φαίνεται γινόμενον, εἰδείη τις, οὐκ ἂν οἶμαι μετρίως
 ἐτι καταγνώσεσθαι τῆς Ἑρασιστράτου ῥαθυμίας αὐτὸν
 οὕτω γ' ἀναγκαίαν εἰς τὰ ἔργα τῆς τέχνης θεωρίαν
 παραλιπόντος· ἐναργῆ γὰρ δὴ καὶ τὰ περὶ τῶν ὑδέρων 10
 ἁμαρτήματα τῇ ῥαθυμίᾳ ταύτῃ κατὰ λόγον ἠκολουθη-
 κότα. τό τε γὰρ τῇ στενοχωρίᾳ τῶν ὁδῶν κωλύεσθαι
 νομίζειν πρόσω τοῦ ἥπατος ἵεναι τὸ αἷμα καὶ μηδέποτε
 ἂν ἄλλως ὕδερων δύνασθαι συστήναι πῶς οὐκ ἐσχάτην
 ἐνδείκνυται ῥαθυμίαν; τό τε μὴ διὰ τὸν σπλῆνα μηδὲ 15
 δι' ἄλλο τι μόριον, ἀλλ' αἰεὶ διὰ τὸν ἐν τῷ ἥπατι
 σκίρρον ὕδερων οἰεσθαι γίνεσθαι τελέως ἀργοῦ τὴν
 διάνοιαν ἀνθρώπου καὶ μηδενὶ τῶν ὁσημέραι γιγνο-
 μένων παρακολουθοῦντος. ἐπὶ μὲν γε χρονίαις αἰμορ-
 ροῖσιν ἐπισχεθείσαις ἢ διὰ κένωσιν ἄμετρον εἰς ψῦξιν 20
 ἐσχάτην ἀγαγούσαις τὸν ἄνθρωπον οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δις
 ἀλλὰ πολλάκις ἤδη τεθείμεθα συστάντας ὑδέρους,
 ὥσπερ γε καὶ γυναιξὶν ἢ τε τῆς ἐφ' ἐκάστῳ μηνὶ
 καθάρσεως ἀπώλεια παντελῆς καὶ ἄμετρος κένωσις,
 ὅταν αἰμορραγήσωσί ποθ' αἰ μῆτραι σφοδρῶς, ἐπεκα- 25
 110 λέσαντο πολλάκις ὕδερων καὶ τισιν αὐτῶν καὶ ὁ γυν-

3. μελανώτερον L || 7. οὐκ ἂν LM οὐκ O || 13. μὴ δὲ πον L¹
 μὴ δὲ πω L² || 14. ἂν om. LP || 15. τε μὴ] μῆτε M || μὴδὲ] μὴ
 δὲ L μῆτε MO || 16. δι' om. L || τῷ om. MO || 17. τὸν ὕδερων M
 τελείως L || 18. γιγνομένων ὁσημέραι LM || 19. γε om. M
 21. ἀγαγούσαις LM ἀγούσαις O || 22. ἀλλὰ καὶ π. M || 23. γε
 om. LM || 26. καὶ post αὐτῶν om. O

ναικειὸς ὀνομαζόμενος ῥοῦς εἰς τοῦτ' ἐτελεύτησε τὸ
 πάθος, ἵνα τοὺς ἀπὸ τῶν κενεάνων ἀρχομένους ἢ
 ἄλλον τινὸς τῶν ἐπικαίρων μορίων ὑδέρους παραλείπω,
 σαφῶς μὲν καὶ αὐτοὺς ἐξελέγχοντας τὴν Ἑρασιστρά-
 5 τειον ὑπόληψιν, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐναργῶς ὥς οἱ διὰ
 κατάψυξιν σφοδρὰν τῆς ὅλης ἔξεως ἀποτελούμενοι.
 πρώτη γὰρ αὕτη γενέσεως ὑδέρων αἰτία διὰ τὴν ἀπο-
 τυλίαν τῆς αἱματώσεως γιγνομένην τρόπον ὁμοιότατον
 ταῖς ἐπὶ τῇ τῶν σιτίων ἀπεψία διαρροίαις. οὐ μὴν
 10 ἐσκίρρωται γε κατὰ τοὺς τοιούτους ὑδέρους οὐδ' ἄλλο
 τι σπλάγγνον οὐδὲ τὸ ἥπαρ. ἀλλ' Ἑρασίστρατος ὁ σο-
 φὸς ὑπεριδὼν καὶ καταφρονήσας, ὧν οὐθ' Ἱπποκράτης
 οὔτε Διοκλῆς οὔτε Πραξαγόρας οὔτε Φιλιστίων ἀλλ'
 οὐδὲ τῶν ἀρίστων φιλοσόφων οὐδεὶς κατεφρόνησεν οὔτε
 15 Πλάτων οὔτ' Ἀριστοτέλης οὔτε Θεόφραστος, ὅλας ἐν-
 εργείας ὑπερβαίνει καθάπερ τι σμικρὸν καὶ τὸ τυχόν
 τῆς τέχνης παραλιπὼν μέρος οὐδ' ἀντειπεῖν ἀξιώσας,
 εἴτ' ὀρθῶς εἴτε καὶ μὴ ἥ σύμπαντες οὗτοι θερμῷ καὶ 111
 ψυχρῷ καὶ ξηρῷ καὶ ὑγρῷ, τοῖς μὲν ὥς δρῶσι, τοῖς
 20 δ' ὥς πάσχουσιν, τὰ κατὰ τὸ σῶμα τῶν ζῶων ἀπάντων
 διοικεῖσθαι φασὶ καὶ ὥς τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς εἰς τε
 τὰς ἄλλας ἐνεργείας καὶ μάλιστα εἰς τὴν τῶν χυμῶν
 γένεσιν τὸ πλεῖστον δύνатаι. ἀλλὰ τὸ μὲν μὴ πεῖθε-
 σθαι τοσούτοις τε καὶ τηλικούτοις ἀνδράσι καὶ πλεόν
 25 αὐτῶν οἰεσθαι τι γινώσκειν ἀνεμέσητον, τὸ δὲ μήτ'
 ἀντιλογίας ἀξιῶσαι μήτε μνήμης οὕτως ἐνδοξον δόγμα

3. ἄλλους τινας L ἥ παραλείπω M ἥ 7. γένεσις L ἥ 9. τῇ post
 ἐπὶ om. LM ἥ 11. ἡμῖν ὁ σοφὸς LM ἥ 16. μικρὸν LM ἥ 18. θερμῷ
 κ. ξ. κ. ψ. M θ. ψ. ξ. καὶ ὑ. O ἥ 20. τὰ σώματα M τὰ στόματα P ἥ
 ἔπαντα M ἥ 23. μὴ om. L ἥ 24. τε om. LM ἥ πλεόν LM πλεῖον O
 25. αὐτῶν LM αὐτὸν O ἥ μήτ' μὴδ' M ἥ 26. μήτε μὴδὲ M

θανμαστήν τινα τὴν ὑπεροψίαν ἐνδείκνυται. καὶ μὴν
 σμικρότατος ἐστὶ τὴν γνώμην καὶ ταπεινὸς ἐσχάτως ἐν
 ἀπάσαις ταῖς ἀντιλογίαις ἐν μὲν τοῖς περὶ τῆς πέψεως
 λόγοις τοῖς σήπεσθαι τὰ σιτία νομίζουσι φιλοτίμως
 ἀντιλέγων, ἐν δὲ τοῖς περὶ τῆς ἀναδόσεως τοῖς διὰ 5
 τὴν παρὰθεσιν τῶν ἀρτηριῶν ἀναδίδοσθαι τὸ διὰ τῶν
 φλεβῶν αἷμα νομίζουσιν, ἐν δὲ τοῖς περὶ τῆς ἀναπνοῆς
 τοῖς περιωθειῖσθαι τὸν ἀέρα φάσκουσιν. οὐκ ὤκνησε
 δ' οὐδὲ τοῖς ἀτμοειδῶς εἰς τὴν κύστιν ἵεναι τὰ οὔρα
 112 νομίζουσιν ἀντειπεῖν οὐδὲ τοῖς εἰς || τὸν πνεύμονα 10
 φέρεσθαι τὸ ποτόν. οὕτως ἐν ἅπασι τὰς χειρίστας
 ἐπιλεγόμενος δόξας ἀγάλλεται διατρίβων ἐπὶ πλεόν ἐν
 ταῖς ἀντιλογίαις· ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ αἵματος γενέσεως
 οὐδὲν ἀτιμοτέρας οὔσης τῆς ἐν τῇ γαστρὶ χυλώσεως
 τῶν σιτίων οὐτ' ἀντειπεῖν τινι τῶν πρεσβυτέρων 15
 ἡξίωσεν οὐτ' αὐτὸς εἰσηγήσασθαι τιν' ἑτέραν γνώμην
 ἐτόλμησεν, ὁ περὶ πασῶν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν ἐν
 ἀρχῇ τῶν καθόλου λόγων ὑποσχόμενος εἶρεῖν, ὅπως τε
 γίνονται καὶ δι' ὧν τινων τοῦ ζῴου μορίων. ἢ τῆς
 μὲν πέττειν τὰ σιτία πεφυκνίας δυνάμεως ἀρρωστού- 20
 σης ἀπεπτῆσει τὸ ζῶον, τῆς δ' αἱματούσης τὰ πεφθέν-
 τα οὐδὲν ἔσται πάθημα τὸ παρὰπαν, ἀλλ' ἀδαμαντίνη
 τις ἡμῖν αὕτη μόνη καὶ ἀπαθής ἐστίν; ἢ ἄλλο τι τῆς
 ἀρρωστίας αὐτῆς ἔκγονον ὑπάρξει καὶ οὐχ ὕδρος; δη-
 λος οὖν ἐναργῶς ἐστὶν ὁ Ἑρασίστρατος ἐξ ὧν ἐν μὲν 25
 τοῖς ἄλλοις οὐδὲ ταῖς φανλοτάταις δόξαις ἀντιλέγειν
 ὤκνησεν, ἐνταυθοῖ δ' οὐτ' ἀντειπεῖν τοῖς πρόσθεν οὐτ'

1. τὴν om. M || ὑπερηφανίαν M || καὶ μὴν LP² καὶ MP¹
 καίτοι O || 12. ἐν add. P om. cett. || 14. τῇ om. L || 18. ὑποδε-
 χόμενος M || 20. δυνάμεως πεφυκνίας O || 22. οὐδαμῶς οὐδὲν
 ἐστὶ M || 25. ἐστὶν post Ἑρασίστρατος colloc. O || 27. οὐτ' bis LM
 οὐδ' O

αὐτὸς εἰπεῖν τι καινὸν ἐτόλμησε, τὸ σφάλμα τῆς ἑαυ-
 τοῦ γνωρίζων αἰρέσεως. τί γὰρ ἂν καὶ λέγειν ἔσχεν
 ὑπὲρ αἵματος || ἄνθρωπος εἰς μηδὲν τῷ συμφύτῳ θεο- 113
 μῷ χρώμενος; τί δὲ περὶ ξανθῆς χολῆς ἢ μελαίνης ἢ
 5 φλέγματος; ὅτι νῆ Δία δυνατόν ἐστιν ἀναμειγμένην
 τοῖς σιτίοις εὐθὺς ἔξωθεν παραγίγνεσθαι τὴν χολήν.
 λέγει γοῦν ὧδέ πως αὐτοῖς ὀνόμασι· 'πότερον δ' ἐν τῇ
 περὶ τὴν κοιλίαν κατεργασίᾳ τῆς τροφῆς γεννᾶται τοι-
 αὕτη ὑγρασία ἢ μεμιγμένη τοῖς ἔξωθεν προσφερομένοις
 10 παραγίγνεται, οὐδὲν χρήσιμον πρὸς ἰατρικὴν ἐπεσκέ-
 φθαι'. καὶ μὴν, ὧ γενναιότατε, καὶ κενουῖσθαι χοῆναι
 φάσκεῖς ἐκ τοῦ ζώου τὸν χυμὸν τοῦτον καὶ μεγάλως
 λυπεῖν, εἰ μὴ κενωθείη. πῶς οὖν οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ
 χρηστὸν ὑπολαμβάνων γίγνεσθαι τολμᾷς ἄχρηστον λέ-
 15 γειν εἰς ἰατρικὴν εἶναι τὴν περὶ τῆς γενέσεως αὐτοῦ
 σκέψιν; ὑποκεισθῶ γὰρ ἐν μὲν τοῖς σιτίοις περιέχεσθαι,
 μὴ διακρίνεσθαι δ' ἀκριβῶς ἐν ἥπατι· ταῦτα γὰρ ἀμ-
 φότερα νομίζεις εἶναι δυνατά. καὶ μὴν οὐ σμικρὸν
 ἐνταῦθα τὸ διαφέρειν ἢ ἐλαχίστην ἢ παμπόλλην χολήν
 20 ἐν ἑαυτοῖς περιέχοντα προσάρασθαι σιτία. τὰ μὲν γὰρ
 ἀκίνδυνα [πάντη], τὰ δὲ παμπόλλην περιέχοντα τῷ
 μὴ δύνασθαι πᾶσαν αὐτὴν ἐν || ἥπατι καθαρθῆναι κα- 114
 λῶς αἷτια καταστήσεται τῶν τ' ἄλλων παθῶν, ὧν αὐ-
 τὸς ὁ Ἑρασίστρατος ἐπὶ πλήθει χολῆς γίγνεσθαι φησι,
 25 καὶ τῶν ἰκτέρων οὐχ ἥμισυ. πῶς οὖν οὐκ ἀναγκαῖο-

3. αἱματώσεως L || 5. ὅτι μὴ ἀδύνατον L¹ ὅτι νῆ Δία δυνα-
 τόν L² || 7. οὖν pro γοῦν M || 8. τὴν om. M, P non item ||
 10. πρὸς τὴν O || ἰατρείας L || ἐσκέφθαι O || 12. ἐκ τοῦ ζώου post
 τοῦτον colloc. O || μεγάλα L || 15. τὴν om. L¹ M || 19. διάφορον L¹ M
 διαφέρειν L² O || 20. τὰ σιτία O || 21. πάντη O πάν M om. L ||
 παμπόλλην τὴν πολλήν L || 24. ὁ om. LO || 25. ἰκτέρων LM
 ἰκτερικῶν O

τατον ἰατρῷ γινώσκειν, πρῶτον μὲν, ὡς ἐν τοῖς
 σιτίοις αὐτοῖς ἔξωθεν ἢ χολή περιέχεται, δεύτερον δ',
 ὡς τὸ μὲν τεῦτλον, εἰ τύχοι, παμπόλλην, ὁ δ' ἄρτος
 ἐλαχίστην καὶ τὸ μὲν ἔλαιον πλείστην, ὁ δ' οἶνος
 ὀλιγίστην ἕκαστόν τε τῶν ἄλλων ἄνισον τῷ πλήθει
 περιέχει τὴν χολήν; πῶς γὰρ οὐκ ἂν εἴη γελοιότατος,
 ὅς ἂν ἐκὼν αἰρῇται τὰ πλείονα χολήν ἐν ἑαυτοῖς περι-
 έχοντα πρὸ τῶν ἐναντίων; τί δ' εἰ μὴ περιέχεται μὲν
 ἐν τοῖς σιτίοις ἢ χολή, γίννεται δ' ἐν τοῖς τῶν ζώων
 σώμασιν; ἢ οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦτο χρήσιμον ἐπίστασθαι,
 τίνι μὲν καταστάσει σώματος ἔπεται πλείων αὐτῆς ἢ
 γένεσις, τίνι δ' ἐλάττων; ἀλλοιοῦν γὰρ δῆπον καὶ
 μεταβάλλειν οἷοί τ' ἐσμὲν καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ βέλτιον
 αἰετὰς μοχθηρὰς καταστάσεις τοῦ σώματος. ἀλλ' εἰ
 μὴ γινώσκομεν, καθότι μοχθηρὰ καὶ ὅπη τῆς θεοῦ-
 σης ἐξίστανται, πῶς ἂν αὐτὰς ἐπανάγειν οἷοί τ' εἴημεν
 115 ἐπὶ τὸ ἥ κρεῖττον; οὐκ οὖν ἄχρηστόν ἐστιν εἰς τὰς
 ἰάσεις, ὡς Ἑρασίστρατος φησιν, ἐπίστασθαι τάληθές
 αὐτὸ περὶ γενέσεως χολῆς. οὐ μὴν οὐδ' ἀδύνατον
 οὐδ' ἀσαφές ἔξευρεῖν, ὅτι μὴ τῷ πλείστην ἐν ἑαυτῷ
 περιέχειν τὸ μέλι τὴν ξανθὴν χολήν ἀλλ' ἐν τῷ σώ-
 ματι μεταβαλλόμενον εἰς αὐτὴν ἀλλοιοῦται τε καὶ τρέ-
 πεται. πικρόν τε γὰρ ἂν ἦν γενομένοις, εἰ χολὴν
 ἔξωθεν εὐθὺς ἐν ἑαυτῷ περιεῖχεν ἅπασί τ' ἂν ὡσαύ-
 τως τοῖς ἀνθρώποις ἴσον αὐτῆς ἐγέννα τὸ πλήθος.
 25 ἀλλ' οὐχ ὥδ' ἔχει τάληθές. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀκμά-

2. περιέχετο L || 5. ὀλιγίστην LM ἐλαχίστην O || 7. αὐτοῖς
 LM || 10. κατὰ τοῦτο LM κατὰ om. O || 13. μεταλλάττειν M ||
 15. καθότι τῇ μοχθηρᾷ τροπῇ L¹ καθότι μοχθηρὰ καὶ ὅπη L²
 καθότι μ. ἐστὶ καὶ πῇ O κ. μοχθηρὰ καὶ ὅπη M || 16. ἐξίσταν-
 ται M ἐξίσταται LO || αὐτὰς M αὐτὴν LO || 18. ὁ Ἑρ. M || 23. τε
 LM om. O || 25. ἐγέννα τὸ P² ἐγεννᾶτο cett.

ζουνσι καὶ μάλιστα' εἰ φύσει θερμότεροι καὶ βίον εἶεν
 βιοῦντες ταλαίπωρον, ἅπαν εἰς ξανθὴν χολὴν μετα-
 βάλλει τὸ μέλι· τοῖς γέρονσι δ' ἱκανῶς ἐστὶν ἐπιτή-
 δειον, ὥς ἂν οὐκ εἰς χολὴν ἀλλ' εἰς αἷμα τὴν ἀλλοί-
 5 ωσιν ἐν ἐκείνοις λαμβάνον. Ἐρασίστρατος δὲ πρὸς τῷ
 μηδὲν τούτων γινώσκειν οὐδὲ περὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ
 λόγου σωφρονεῖ, πότερον ἐν τοῖς σιτίοις ἢ χολὴ περι-
 ἔχεται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἢ κατὰ τὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ κατ-
 εργασίαν ἐγένετο, μηδὲν εἶναι χρήσιμον εἰς ἰατρικὴν
 10 ἐπεσκέφθαι λέγων. ἐχρῆν ἥ γὰρ δήπου προσθεῖναι τι 116
 καὶ περὶ τῆς ἐν ἥπατι καὶ φλεψὶ γενέσεως αὐτῆς, ἐν
 τοῖσδε τοῖς ὀργάνοις γεννᾶσθαι τὴν χολὴν ἅμα τῷ
 αἵματι τῶν παλαιῶν ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων ἀπο-
 φηναμένων. ἀλλὰ τοῖς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς σφαλεῖσι καὶ
 15 διαμαρτάνουσι τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ τοιαῦτά τε ληρεῖν
 ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ προσέτι τῶν χρησιμωτάτων εἰς τὴν
 τέχνην παραλιπεῖν τὴν ζήτησιν. ἡδέως δ' ἂν ἐνταῦθα
 τοῦ λόγου γερονῶς ἡρόμην τοὺς ὀμιλῆσαι φάσκοντας
 αὐτὸν ἐπὶ πλείστον τοῖς ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφοις,
 20 εἰ γινώσκουσιν, ὅσα περὶ τοῦ κεκρᾶσθαι τὰ σώμαθ'
 ἡμῶν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ
 πρὸς Ἀριστοτέλους εἴρηται τε καὶ ἀποδέδεικται, καὶ
 ὥς τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς ἐστὶ τὸ δραστικώτατον καὶ
 ὥς τῶν ζώων ὅσα μὲν θερμότερα φύσει, ταῦτα πάντως
 25 ἔναιμα, τὰ δ' ἐπὶ πλεόν ψυχρότερα πάντως ἔναιμα
 καὶ διὰ τοῦτο τοῦ χειμῶνος ἀργὰ καὶ ἀκίνητα κεῖται
 φωλεύοντα δίκην νεκρῶν. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τῆς

2. μεταβάλλεται M || 5. ἐν LM om. O || πρὸς om. M || 8 τ
 om. M || 9. ἐς MO || 11. ἐν τούτοις δὴ τοῖς ὀργ. L² || 15. ὀρθ
 εὐθείας L || 16. χρησιμωτάτων om. L || 17. δ' ἂν LM οὐδ
 24. φύσει θερμ. M || 25. πλεόν LM πλείστον Q || 26. τοῦ om

χροιάς τοῦ αἵματος οὐκ Ἀριστοτέλει μόνον, ἀλλὰ καὶ
 Πλάτωνι. καὶ ἡμεῖς νῦν, ὅπερ ἤδη καὶ πρόσθεν εἶπον, ||
 117 οὐ τὰ καλῶς ἀποδεδειγμένα τοῖς παλαιοῖς λέγειν προῦ-
 θέμεθα, μήτε τῇ γνώμῃ μήτε τῇ λέξει τοὺς ἄνδρας
 ἐκείνους ὑπερβαλέσθαι δυνάμενοι· τὰ δ' ἦτοι χωρὶς 5
 ἀποδείξεως ὥς ἐναργῆ πρὸς αὐτῶν εἰρημένα διὰ τὸ
 μὴδ' ὑπονοῆσαι μοχθηροὺς οὕτως ἔσεσθαι τινὰς σο-
 φιστάς, οἳ καταφρονήσουσι τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας, ἢ
 καὶ παραλελειμμένα τελέως ὑπ' ἐκείνων ἀξιούμεν εὐ-
 ρίσκειν τε καὶ ἀποδεικνύναι. περὶ δὲ τῆς τῶν χυμῶν 10
 γενέσεως οὐκ οἶδ', εἰ ἔχει τις ἕτερον προσθεῖναι σο-
 φώτερον ὢν Ἰπποκράτης εἶπε καὶ Ἀριστοτέλης καὶ
 Πραξαγόρας καὶ Φιλότιμος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν
 παλαιῶν. ἀποδέδεικται γὰρ ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν
 ἀλλοιουμένης τῆς τροφῆς ἐν ταῖς φλεβὶν ὑπὸ τῆς ἐμ- 15
 φύτου θερμασίας αἷμα μὲν ὑπὸ τῆς συμμετρίας τῆς
 κατ' αὐτήν, οἳ δ' ἄλλοι χυμοὶ διὰ τὰς ἀμετρίας γι-
 γνόμενοι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πάνθ' ὁμολογεῖ τὰ
 φαινόμενα. καὶ γὰρ τῶν ἐδεσμάτων ὅσα μὲν ἐστὶ θερ-
 μότερα φύσει, χολωδέστερα, τὰ δὲ ψυχρότερα φλεγμα- 20
 118 τικώτερα· καὶ τῶν ἡλικιῶν ὡσαύτως χολωδέστερα μὲν
 αἰ θερμότεραι φύσει, φλεγματωδέστεραι δ' αἰ ψυχρό-
 τεραι· καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων δὲ καὶ τῶν χωρῶν καὶ
 τῶν ὥρῶν καὶ πολὺν δὴ πρότερον ἔτι τῶν φύσεων
 αὐτῶν αἰ μὲν ψυχρότεραι φλεγματωδέστεραι, χολω- 25
 δέστεραι δ' αἰ θερμότεραι· καὶ νοσημάτων τὰ μὲν ψυχρὰ

1. ἀριστοτέλῃ L || 2. ἤδη om. L || εἶπομεν O || 6. διὰ τὸ LM
 τῷ O || 9. post ἐκείνων add. ἢ διὰ τὸ σύντομον ἢ διὰ τὸ ἀσα-
 φές M || 11. εἴ τις ἔχει πρ. τι σοφώτερον O || 14. παλαιῶν
 ἱατρῶν LM || 20. φλεγματωδέστερα O || 23. δὲ om. M || 24. δὴ
 om. LM || ἔτι] ἐπὶ LM || 26. νοσημάτων L νοσήματα MO

τοῦ φλέγματος ἔκγονα, τὰ δὲ θερμὰ τῆς ξανθῆς χολῆς·
 καὶ ὅλως οὐδὲν ἔστιν εὑρεῖν τῶν πάντων, ὃ μὴ τοῦτω
 τῷ λόγῳ μαρτυρεῖ. πῶς δ' οὐ μέλλει; διὰ γὰρ τὴν
 ἐκ τῶν τεττάρων ποιὰν κρᾶσιν ἐκάστου τῶν μορίων
 5 ὥδι πῶς ἐνεργοῦντος ἀνάγκη πᾶσα καὶ διὰ τὴν βλάβην
 αὐτῶν ἢ διαφθεῖρεσθαι τελῶς ἢ ἐμποδίζεσθαι γε τὴν
 ἐνέργειαν καὶ οὕτω νοσεῖν τὸ ζῷον ἢ ὅλον ἢ κατὰ τὰ
 μέρη. καὶ τὰ πρῶτά γε καὶ γενικώτατα νοσήματα
 τέτταρα τὸν ἀριθμὸν ὑπάρχει θερμότητι καὶ ψυχρότητι
 10 καὶ ξηρότητι καὶ ὑγρότητι διαφέροντα. τοῦτο δὲ καὶ
 αὐτὸς ὁ Ἑρασίστρατος ὁμολογεῖ καίτοι μὴ βουλόμενος.
 ὅταν γὰρ ἐν τοῖς πυρετοῖς χείρους τῶν σιτίων τὰς
 πέψεις γίνεσθαι λέγῃ, μὴ διότι τῆς ἐμφύτου || θερ- 11
 μασίας ἢ συμμετρίας διεφθαρται, καθάπερ οἱ πρόσθεν
 15 ὑπελάμβανον, ἀλλ' ὅτι περιστέλλεσθαι καὶ τρίβειν ἢ
 γαστήρ οὐχ ὁμοίως δύναται βεβλαμμένη τὴν ἐνέργειαν,
 ἐρέσθαι δίκαιον αὐτόν, ὑπὸ τίνος ἢ τῆς γαστρὸς ἐν-
 ἐργεια βέβλαπται. γενομένου γὰρ, εἰ τύχοι, βουβῶνος
 ἐπὶ προσπταίσματι, πρὶν μὲν πυρέξαι τὸν ἄνθρωπον,
 20 οὐκ ἂν χεῖρον ἢ γαστήρ πέψειεν· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἦν
 οὐδέτερον αὐτῶν οὔθ' ὁ βουβῶν οὔτε τὸ ἔλκος ἐμπο-
 δίσαι τι καὶ βλάψαι τὴν ἐνέργειαν τῆς κοιλίας· εἰ δὲ
 πυρέξειεν, εὐθὺς μὲν αἱ πέψεις γίνονται χείρους, εὐ-
 θὺς δὲ καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς γαστρὸς βεβλάφθαι
 25 φαμέν ὁρθῶς λέγοντες. ἀλλ' ὑπὸ τίνος ἐβλάβη, προσ-
 θεῖναι χρὴ τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ ἔλκος οὐχ οἶόν τ'
 ἦν αὐτὴν βλάπτειν, ὥσπερ οὐδ' ὁ βουβῶν· ἢ γὰρ ἂν

1. ἔγγονα M || 2. πάντων LM ἀπάντων O || 4. post τεττάρων
 add. ποιότητων Ch || 7. οὕτω LP οὕτως MO || τὰ ante μό-
 om. O || 8. τὰ πρῶτα L πρῶτα MO || 13. μήδ' ὅτι M || 22. *
 λιας LM γαστρός O

ἔβλαψε καὶ πρὸ τοῦ πυρετοῦ. εἰ δὲ μὴ ταῦτα, δῆλον,
ὥς ἢ τῆς θερμασίας πλεονεξία. δύο γὰρ ταῦτα προσ-
εγένετο τῷ βουβῶνι, ἢ τῆς κατὰ τὰς ἀρτηρίας τε καὶ
τὴν καρδίαν κινήσεως ἀλλοιώσεως καὶ ἢ τῆς κατὰ φύσιν
θερμασίας πλεονεξία. ἀλλ' ἢ μὲν τῆς κινήσεως ἀλλοί- 5
ωσις οὐ μόνον οὐδὲν βλάπτει τὴν ἐνέργειαν τῆς γα-
120 στρός, ἀλλὰ καὶ προσωφελήσει κατ' ἐκεῖνα τῶν ζώων,
ἐν οἷς εἰς τὴν πέψιν ὑπέθετο πλείστον δύνασθαι τὸ
διὰ τῶν ἀρτηριῶν εἰς τὴν κοιλίαν ἐμπίπτειν πνεῦμα.
διὰ λοιπὴν οὖν ἔτι καὶ μόνην τὴν ἄμετρον θερμασίαν 10
ἢ βλάβη τῆς ἐνεργείας τῇ γαστρὶ. τὸ μὲν γὰρ πνεῦμα
σφοδρότερόν τε καὶ συνεχέστερον καὶ πλέον ἐμπίπτει
νῦν ἢ πρότερον. ὥστε ταύτῃ μὲν μᾶλλον πέψει τὰ
διὰ τὸ πνεῦμα καλῶς πέττοντα ζῶα, διὰ λοιπὴν δ' ἔτι
τὴν παρὰ φύσιν θερμασίαν ἀπεπτήσει. τὸ γὰρ καὶ τῷ 15
πνεύματι φάναι τιν' ὑπάρχειν ιδιότητα, καθ' ἣν πέτ-
τει, κἄπειτα ταύτην πυρετιόντων διαφθείρεσθαι καθ'
ἕτερον τρόπον ἐστὶν ὁμολογῆσαι τὸ ἄτοπον. ἐρωτη-
θέντες γὰρ αὗτις, ὑπὸ τίνος ἡλλοιώθη τὸ πνεῦμα,
μόνην ἔξουσιν ἀποκρίνεσθαι τὴν παρὰ φύσιν θερμα- 20
σίαν καὶ μάλιστ' ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν κοιλίαν· οὐδὲ γὰρ
πλησιάζει κατ' οὐδὲν τοῦτο τῷ βουβῶνι.

Καίτοι τί τῶν ζώων ἐκείνων, ἐν οἷς ἢ τοῦ πνεύ-
ματος ιδιότης μέγα δύναται, μνημονεύω, παρὸν ἐπ'
121 ἀνθρώποις, ἐν οἷς ἢ οὐδὲν ἢ παντάπασιν ἀμύδρον τι 25
καὶ μικρὸν ὠφελεῖ, ποιεῖσθαι τὸν λόγον; ἀλλ' ὅτι μὲν

1. ἔβλαψε M ἔβλαπτεν O ἔβλαψε post πυρετοῦ colloc. L ||
7. προσωφελήσει] πρὸς ὠφέλειαν L || 8. ὑπέθετο M ὑπετίθετο L O ||
12. πλέον M πλείστον L || 13. ταύτῃ O ταῦτα LM || 18. ἐνάτε-
ρον L || ὁμιλῆσαι L || 20. ἀποκρίνασθαι M || 22. τοῦτο LMO²
τούτων O¹ || 23. καίτοι τί LM καίτοι O¹ καί τι O² || 24. μεγάλα M

ἐν τοῖς πυρετοῖς οὗτοι κακῶς πέττουσιν, ὁμολογεῖ καὶ
 αὐτὸς καὶ τὴν γ' αἰτίαν προστιθεὶς βεβλάφθαι φησὶ
 τῆς γαστρὸς τὴν ἐνέργειαν. οὐ μὴν ἄλλην γέ τινα
 πρόφασιν τῆς βλάβης εἰπεῖν ἔχει πλὴν τῆς παρὰ φύσιν
 5 θερμασίας. ἀλλ' εἰ βλέπτει τὴν ἐνέργειαν ἢ παρὰ φύ-
 σιν θερμασία μὴ κατὰ τι συμβεβηκός, ἀλλὰ διὰ τὴν
 αὐτῆς οὐσίαν τε καὶ δύναμιν, ἐκ τῶν πρώτων ἂν εἴη
 νοσημάτων· καὶ μὴν οὐκ ἐνδέχεται τῶν πρώτων μὲν
 εἶναι νοσημάτων τὴν ἀμετρίαν τῆς θερμασίας, τὴν δ'
 10 ἐνέργειαν ὑπὸ τῆς εὐκρασίας μὴ γίνεσθαι. οὐδὲ γὰρ
 δι' ἄλλο τι δυνατόν γίνεσθαι τὴν δυσκρασίαν αἰτίαν
 τῶν πρώτων νοσημάτων ἀλλ' ἢ διὰ τὴν εὐκρασίαν
 διαφθειρομένην. τῷ γὰρ ὑπὸ ταύτης γίνεσθαι τὰς
 ἐνεργείας ἀνάγκη καὶ τὰς πρώτας αὐτῶν βλάβας δια-
 15 φθειρομένης γίνεσθαι. ὅτι μὲν οὖν καὶ κατ' αὐτὸν
 τὸν Ἑρασίστρατον ἡ εὐκρασία τοῦ θερμοῦ τῶν ἐνε-
 ργειῶν αἰτία, τοῖς θεωρεῖν τὸ ἀκόλουθον δυναμένοις
 ἱκανῶς ἀποδεδείχθαι νομίζω. τούτου δ' ὑπάρχοντος
 ἡμῖν οὐδὲν ἔτι χαλεπὸν ἢ ἐφ' ἐκάστης ἐνεργείας τῇ μὲν 122
 20 εὐκρασίᾳ τὸ βέλτιον ἔπεσθαι λέγειν, τῇ δὲ δυσκρασίᾳ
 τὰ χεῖρω. καὶ τοίνυν εἵπερ ταῦθ' οὕτως ἔχει, τὸ μὲν
 αἷμα τῆς συμμέτρου θερμασίας, τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν
 τῆς ἀμέτρου νομιστέον ὑπάρχειν ἔργονον. οὕτω γὰρ
 καὶ ἡμῖν ἐν τε ταῖς θερμαῖς ἡλικίαις καὶ τοῖς θερμοῖς
 25 χωρίοις καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους ταῖς θερμαῖς καὶ
 ταῖς θερμαῖς καταστάσεσιν, ὡσαύτως δὲ καὶ ταῖς θερ-

3. verba οὐ μὴν — ἐνέργειαν om. M add. P² in marg. ||
 8. post ἐνδέχεται add. τι LM || 9. κατὰ τὴν ἀμ. LP² || 11. τι
 om. A || 13. διαφθειρομένην om. L¹M add. L²P² || 15. post γ'
 γνεσθαι add. τῆς εὐκρασίας LM || 18. ἀποδειχθῆναι L || 20. βι
 ειστον L || 25. ταῖς ὥραις (γε add. M) τοῦ ἔτους ταῖς θερμο
 LM ταῖς θερμαῖς om. O || 26. θερμαῖς ante καταστάσεσιν om. L

ἔβλαψε καὶ πρὸ τοῦ πυρετοῦ. εἰ δὲ μὴ ταῦτα, δῆλον, ὥς ἡ τῆς θερμασίας πλεονεξία. δύο γὰρ ταῦτα προσ-
 ἐγένετο τῷ βουβῶνι, ἡ τῆς κατὰ τὰς ἀρτηρίας τε καὶ
 τὴν καρδίαν κινήσεως ἀλλοιώσεις καὶ ἡ τῆς κατὰ φύσιν
 θερμασίας πλεονεξία. ἀλλ' ἡ μὲν τῆς κινήσεως ἀλλοί- 5
 ωσεις οὐ μόνον οὐδὲν βλάπτει τὴν ἐνέργειαν τῆς γα-
 120 στρός, ἀλλὰ καὶ προσωφελήσκει κατ' ἐκεῖνα τῶν ζώων,
 ἐν οἷς εἰς τὴν πέψιν ὑπέθετο πλεῖστον δύνασθαι τὸ
 διὰ τῶν ἀρτηριῶν εἰς τὴν κοιλίαν ἐμπίπτειν πνεῦμα.
 διὰ λοιπὴν οὖν ἔτι καὶ μόνην τὴν ἄμετρον θερμασίαν 10
 ἡ βλάβη τῆς ἐνεργείας τῇ γαστρὶ. τὸ μὲν γὰρ πνεῦμα
 σφοδρότερόν τε καὶ συνεχέστερον καὶ πλεον ἐμπίπτει
 νῦν ἢ πρότερον. ὥστε ταύτῃ μὲν μᾶλλον πέψει τὰ
 διὰ τὸ πνεῦμα καλῶς πέττοντα ζῶα, διὰ λοιπὴν δ' ἔτι
 τὴν παρὰ φύσιν θερμασίαν ἀπεπτήσκει. τὸ γὰρ καὶ τῷ 15
 πνεύματι φάναι τιν' ὑπάρχειν ιδιότητα, καθ' ἣν πέτ-
 τει, ἁπείτα ταύτην πυρετιόντων διαφθείρεσθαι καθ'
 ἕτερον τρόπον ἐστὶν ὁμολογῆσαι τὸ ἄτοπον. ἐρωτη-
 θέντες γὰρ αὐτοῖς, ὑπὸ τίνος ἡλλοιώθη τὸ πνεῦμα,
 μόνην ἔξουσιν ἀποκρίνεσθαι τὴν παρὰ φύσιν θερμα- 20
 σίαν καὶ μάλιστα' ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν κοιλίαν· οὐδὲ γὰρ
 πλησιάζει κατ' οὐδὲν τοῦτο τῷ βουβῶνι.

Καίτοι τί τῶν ζώων ἐκείνων, ἐν οἷς ἡ τοῦ πνεύ-
 ματος ιδιότης μέγα δύναται, μνημονεύω, παρὸν ἐπ'
 121 ἀνθρώποις, ἐν οἷς ἡ οὐδὲν ἢ παντάπασιν ἀμύδρον τι 25
 καὶ μικρὸν ὠφελεῖ, ποιῆσθαι τὸν λόγον; ἀλλ' ὅτι μὲν

1. ἔβλαψε M ἔβλαπτεν O ἔβλαψε post πυρετοῦ colloc. L ||
 7. προσωφελήσκει] πρὸς ὠφέλειαν L || 8. ὑπέθετο M ὑπετίθετο LO ||
 12. πλεῖον M πλεῖστον L || 13. ταύτῃ O ταῦτα LM || 18. ἐνάτε-
 ρον L || ὁμιλῆσαι L || 20. ἀποκρίνασθαι M || 22. τοῦτο LMO³
 τούτων O¹ || 23. καίτοι τί LM καίτοι O¹ καί τι O² || 24. μεγάλα M

ἐν τοῖς πληθεύουσιν οὖτοις ἀποδοῦναι πεποιθότες. ὡσαύτως καὶ
 αὐτοὺς καὶ σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι παρακαλεῖται δεησάμενοι ὑμῶν
 τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ὡς πάντες ὑμεῖς τὴν
 πρόφασιν τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος ἔχετε, ὅτι πᾶσι τῶν ἀγαθῶν ὁ
 5 θεὸς συνεργεῖ. ὡς καὶ ἐν ἡμετέροις τῶν ἀγαθῶν ἡ χάρις τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ
 ἀγαθοῦ. ὡς καὶ ἐν ὑμῖν. καὶ τὰς ἀγαθὰς τὰς ἐν ὑμῖν
 νοουμένας καὶ σὺν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ
 εἶναι νοουμένας τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλπίδος. τῶν δ'
 10 ἐνεργειῶν τῶν τῆς ἀγαθότητος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ἐν ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν ὡς καὶ
 τῶν πρώτων νοουμένων. ὡς καὶ ἡμεῖς τῶν ἀγαθῶν
 διαφειρομένη. καὶ γὰρ τὰς ἀγαθὰς τῶν ἀγαθῶν καὶ
 ἐνεργειῶν ἔσονται, καὶ τὰς ἀγαθὰς ὡς καὶ ἡμεῖς
 15 φειρομένη. ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 τὸν Ἐκδοκίμου ἡμεῖς ἀγαθὰς τῶν ἀγαθῶν τῶν ἀγαθῶν
 αἰτία. ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 ἡμεῖς ἐκδοκίμου ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 ἡμεῖς οὐδὲν ἐν ἡμεῖς | ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 20 εὐχαρίστῃς τῶν ἀγαθῶν ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 τὰ ἡμέτερα. καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 αἶμα τῆς ἀγαθῆς ἀγαθότητος. τῶν δὲ ἀγαθῶν ὡς καὶ ὡς
 τῆς ἀγαθῆς ἀγαθότητος ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ ἀγαθῇ ἀγαθότητι καὶ τῇ ἀγαθῇ ἀγαθότητι
 25 ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς
 τῇ ἀγαθῇ ἀγαθότητι, ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς καὶ ὡς

3. verba οὐ μὴν — ἐνεργειῶν om. M add. P: in manus
 8. post ἐνδέχεται add. τι LM | 9. καὶ τῶν ἀγαθῶν L, P: | 11. εἰ
 om. A | 13. διαφειρομένη om. L, M add. L, P: | 14. γὰρ γὰρ
 γενεθαι add. τῆς εὐχαρίστῃς LM | 18. ἐκδοκίμου L: | 21. ὡς
 τισιν L | 25. ταῖς ἀγαθῇς (ye add. M) τοῦ κυρίου ταῖς ἀγαθῇς
 LM ταῖς ἀγαθῇς om. O. 26. ἀγαθῇς ante καταστάσεις om. LM

μαῖς κράσεσι τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασί
 τε καὶ τοῖς διαιτημασι καὶ τοῖς νοσήμασι τοῖς θερμοῖς
 εὐλόγως ἢ ξανθῇ χολῇ πλείστη φαίνεται γιγνομένη.
 τὸ δ' ἀπορεῖν, εἴτ' ἐν τοῖς σώμασι τῶν ἀνθρώπων ὁ
 χυμὸς οὗτος ἔχει τὴν γένεσιν εἴτ' ἐν τοῖς σιτίοις περι- 5
 ἔχεται, μηδ' ὅτι τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀμέμπτως, ὅταν
 ἀσιτήσωσι παρὰ τὸ ἔθος ὑπὸ τινος περιστάσεως πραγ-
 μάτων ἀναγκασθέντες, [ἐφ' ὧν] πικρὸν μὲν τὸ στόμα
 γίννεται, χολώδη δὲ τὰ οὖρα, δάκνεται δ' ἡ γαστήρ,
 ἑωρακότος ἐστὶν ἄλλ' ὥσπερ ἐξαίφνης νῦν εἰς τὸν 10
 κόσμον ἐληλυθότος καὶ μήπω τὰ κατ' αὐτὸν φαινόμενα
 γινώσκοντος. ἐπεὶ τίς οὐκ οἶδεν, ὥς ἕκαστον τῶν
 ἐφομένων ἐπὶ πλέον ἀλυκώτερον μὲν τὸ πρῶτον, ὅστε-
 123 ρον || δὲ πικρότερον γίννεται; καὶ εἰ τὸ μέλι βουλη-
 θεῖης αὐτὸ τὸ πάντων γλυκύτατον ἐπὶ πλείστον ἔψειν, 15
 ἀποδείξει καὶ τοῦτο πικρότατον· ὁ γὰρ τοῖς ἄλλοις,
 ὅσα μὴ φύσει θερμά, παρὰ τῆς ἐψήσεως ἐγγίγνεται,
 τοῦτ' ἐκ φύσεως ὑπάρχει τῷ μέλιτι. διὰ τοῦτ' οὖν
 ἐψόμενον οὐ γίννεται γλυκύτερον· ὅσον γὰρ ἐχρῆν
 εἶναι θερμότητος εἰς γένεσιν γλυκύτητος, ἀκριβῶς 20
 αὐτῷ τοῦτο πᾶν οἰκοθεν ὑπάρχει. ὁ τοίνυν ἔξωθεν
 τοῖς ἐλλιπῶς θερμοῖς ἦν ὠφέλιμον, τοῦτ' ἐκείνῳ βλάβη
 τε καὶ ἀμετρία γίννεται καὶ διὰ τοῦτο θᾶπτον τῶν
 ἄλλων ἐψόμενον ἀποδείκνυται πικρόν. δι' αὐτὸ δὲ
 τοῦτο καὶ τοῖς θερμοῖς φύσει καὶ τοῖς ἀκμάζουσιν εἰς 25
 χολὴν ἐτοίμως μεταβάλλεται. θερμῷ γὰρ θερμὸν πλη-

6. post ἀμέμπτως add. συμβαίνει L || 7. [ἐφ' ὧν]* || πικρὸν
 μὲν LM μὲν πικρὸν O || 12. τῶν σιτίων ἐψόμενον M ad ἐφο-
 μένων add. in marg. ἢ χυλῶν ἢ χυμῶν O || 14. post μέλι add.
 δὲ O || 16. καὶ] γὰρ καὶ L¹ γοῦν καὶ L² || 20. θερμότερον L
 θερμώτατον O || 25. ἐτοίμως εἰς χολὴν O || 26. θερμὸν γ. θερμῷ O

σιάζον εἰς ἀμετρίαν κράσεως ἐτοίμως ἐξίσταται καὶ
 φθάνει χολή γιγνόμενον, οὐχ αἷμα. δεῖται τοίνυν
 ψυχρᾶς μὲν κράσεως ἀνθρώπου, ψυχρᾶς δ' ἡλικίας,
 ἵν' εἰς αἵματος ἄγεται φύσιν. οὐκ οὖν ἔπο τρόπου
 5 συνεβούλευσεν Ἱπποκράτης τοῖς φύσει πικροχόλοις μὴ
 προσφέρειν τὸ μέλι, ὥς ἂν θερμοτέρως || δηλονότι 1
 κράσεως ὑπάρχουσιν. οὕτω δὲ καὶ τοῖς νοσήμασι τοῖς
 πικροχόλοις πολέμιον εἶναι τὸ μέλι καὶ τῇ τῶν γε-
 ρόντων ἡλικίᾳ φίλιον οὐχ Ἱπποκράτης μόνον ἀλλὰ καὶ
 10 πάντες ἰατροὶ λέγουσιν, οἳ μὲν ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ
 τὴν δύναμιν ἐνδειξαμένης εὐρόντες, οἳ δ' ἐκ τῆς πεί-
 ρας μόνως. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας
 ἰατροῖς ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα τετήρηται γιγνόμενον,
 ἀλλὰ χρηστὸν μὲν γέροντι, νέῳ δ' οὐ χρηστὸν, καὶ
 15 τῷ μὲν φύσει πικροχόλῳ βλαβερόν, ὠφέλιμον δὲ τῷ
 φλεγματώδει· καὶ τῶν νοσημάτων ὡσαύτως τοῖς μὲν
 πικροχόλοις ἐχθρόν, τοῖς δὲ φλεγματώδεσι φίλιον· ἐν
 δὲ λόγῳ τοῖς μὲν θερμοῖς σώμασιν ἢ διὰ φύσιν ἢ διὰ
 νόσον ἢ δι' ἡλικίαν ἢ δι' ὥραν ἢ διὰ χώραν ἢ δι'
 20 ἐπιτήδευμα χολῆς γεννητικόν, αἷματος δὲ τοῖς ἐναντί-
 οῖς. καὶ μὴν οὐκ ἐνδέχεται ταῦτόν ἐδεσμα τοῖς μὲν
 χολὴν γεννᾶν, τοῖς δ' αἷμα μὴ οὐκ ἐν τῷ σώματι τῆς
 γενέσεως αὐτῶν ἐπιτελουμένης. εἰ γὰρ δὴ οἰκοθέν γε
 καὶ παρ' ἑαυτοῦ τῶν ἐδεσμάτων ἕκαστον ἔχον καὶ οὐκ
 25 ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασι || μεταβαλλόμενον ἐγέννα 12
 τὴν χολήν, ἐν ἄπασιν ἂν ὁμοίως αὐτὴν τοῖς σώμασιν

5. τοῖς φύσει πικροχόλοις μὴ προσφέρειν τὸ μέλι M μὴ
 συμφέρειν τ. μ. τ. φ. π. LO || 6. δηλονότι post ἂν colloc. L ||
 7. καὶ om. A || 9. ἡλικίᾳ] φύσει M || 12. μόνον L || οὐ γὰρ οὐκ
 οὐδὲ L || 15. μὲν om. L || 17. φίλιον LM φίλον O || 20. γεννη-
 τικὸν τὸ μέλι M || 21. μὴ om. M add. P¹ s. l. || 23. δὴ om. L ||
 24. καὶ om. L || 26. αὐτὴν LM O¹ αὐτοῖς O¹

ἐγέννα καὶ τὸ μὲν πικρὸν ἔξω γενομένοις ἦν ἂν οἶμαι
 χολῆς ποιητικόν, εἰ δέ τι γλυκὺ καὶ χρηστόν, οὐκ ἂν
 οὐδὲ τὸ βραχύτατον ἔξ αὐτοῦ χολῆς ἐγεννᾶτο. καὶ
 μὴν οὐ τὸ μέλι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον
 τῶν γλυκέων τοῖς προειρημένοις σώμασι τοῖς δι' ὅτι- 5
 οὖν τῶν εἰρημένων θερμοῖς οὖσιν εἰς χολὴν ἐτοίμως
 ἐξίσταται. καίτοι ταῦτ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξηνέχθην εἰπεῖν
 οὐ προελόμενος ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τοῦ λόγου τῆς ἀκολου-
 θίας ἀναγκασθεῖς. εἴρηται δ' ἐπὶ πλεῖστον ὑπὲρ αὐ-
 τῶν Ἀριστοτέλει τε καὶ Πραξαγόρᾳ τὴν Ἱπποκράτους 10
 καὶ Πλάτωνος γνώμην ὁρθῶς ἐξηγησαμένους.

Cap. XI. Μὴ τοίνυν ὥς ἀποδείξεις ὑφ' ἡμῶν εἰ-
 ρῆσθαι νομίζειν τὰ τοιαῦτα μᾶλλον ἢ περὶ τῆς τῶν
 ἄλλως γινωσκόντων ἀναισθησίας ἐνδείξεις, οἳ μὴδὲ 15
 τὰ πρὸς ἀπάντων ὁμολογούμενα καὶ καθ' ἑκάστην
 ἡμέραν φαινόμενα γινώσκουσιν· τὰς δ' ἀποδείξεις
 αὐτῶν τὰς κατ' ἐπιστήμην ἔξ ἐκείνων χρὴ λαμβάνειν
 126 τῶν ἀρχῶν, ὧν ἤδη καὶ πρόσθεν || εἵπομεν, ὥς τὸ
 δοῦν καὶ πᾶσχειν εἰς ἄλληλα τοῖς σώμασιν ὑπάρχει
 κατὰ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρόν. καὶ 20
 εἴτε φλέβας εἴτ' ἥπαρ εἴτ' ἀρτηρίας εἴτε καρδίαν εἴτε
 κοιλίαν εἴτ' ἄλλο τι μόριον ἐνεργεῖν τις φήσειεν ἢν-
 τινοῦν ἐνέργειαν, ἀφύκτοις ἀνάγκαις ἀναγκασθήσεται
 διὰ τὴν ἐκ τῶν τεττάρων ποιὰν κρᾶσιν ὁμολογήσαι
 τὴν ἐνέργειαν ὑπάρχειν αὐτῶ. διὰ τί γὰρ ἡ γαστήρ 25
 περιστέλλεται τοῖς σιτίοις, διὰ τί δ' αἱ φλέβες αἷμα
 γεννῶσι, παρὰ τῶν Ἐρασιστρατεῖων ἐδεόμην ἀκοῦσαι.

7. εἰπεῖν ἐξηνέχθην L || 9. δ'] γὰρ LM || 17. τὰς κατ' LM
 κατ' O || χρὴ LM δεῖ O || 19. πᾶσχειν LM τὸ πᾶσχειν O || 22. τι
 om. O || φησὶν LM || 24. ante τὴν add. τὸ O || 27. ἐδεόμην] ἐβου-
 λόμην M

τὸ γὰρ ὅτι περιστέλλεται μόνον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ γι-
 γνώσκειν οὐδέπω χρηστόν, εἰ μὴ καὶ τὴν αἰτίαν εἰ-
 δεῖν· οὕτω γὰρ ἂν οἶμαι καὶ τὰ σφάλματα θερα-
 πεύσαιμεν. οὐ μέλει, φασίν, ἡμῖν. οὐδὲ πολυπραγμο-
 5 νοῦμεν ἔτι τὰς τοιαύτας αἰτίας· ὑπὲρ ἰατρὸν γὰρ εἶσι
 καὶ τῷ φυσικῷ προσήκουσι. πότερον οὖν οὐδ' ἄντε-
 ρεῖτε τῷ φάσκοντι τὴν μὲν εὐκρασίαν τὴν κατὰ φύσιν
 αἰτίαν εἶναι τῆς ἐνεργείας ἐκάστῳ τῶν ὁργάνων, τὴν
 δ' αὖ δυσκρασίαν νόσον τ' ἤδη καλεῖσθαι καὶ πάντως
 10 ὑπ' αὐτῆς βλάπτεσθαι τὴν ἐνεργείαν; ἢ πεισθῆσεσθε 127
 ταῖς τῶν παλαιῶν ἀποδείξεσιν; ἢ τρίτον τι καὶ μέσον
 ἐκατέρου τούτων πράξετε μήτ' ὥς ἀληθέσι τοῖς λόγοις
 ἐξ ἀνάγκης πειθόμενοι μήτ' ἀντιλέγοντες ὥς ψευδέσιν,
 ἀλλ' ἀπορητικοί τινες ἐξαίφνης καὶ Πυρρώνειοι γενή-
 15 σεσθε; καὶ μὴν εἰ τοῦτο δράσετε, τὴν ἐμπειρίαν ἀναγ-
 καῖον ὑμῖν προστήσασθαι. τῷ γὰρ ἂν ἔτι τρόπῳ καὶ
 τῶν ἰαμάτων εὐποροίητε τὴν οὐσίαν ἐκάστου τῶν νοση-
 μάτων ἀγνοοῦντες; τί οὖν οὐκ ἐξ ἀρχῆς ἐμπειρικοὺς
 ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκαλέσατε; τί δὲ πράγμαθ' ἡμῖν παρέχετε
 20 φυσικὰς ἐνεργείας ἐπαγγελλόμενοι ζητεῖν ἰάσεως ἔνεκεν;
 εἰ γὰρ ἀδύνατος ἡ γαστήρ ἐστὶ τινι περιστέλλεσθαι καὶ
 τρίβειν, πῶς αὐτὴν εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανάξομεν
 ἀγνοοῦντες τὴν αἰτίαν τῆς ἀδυναμίας; ἐγὼ μὲν φημι
 τὴν μὲν ὑπερτεθερμασμένην ἐμψυκτέον ἡμῖν εἶναι, τὴν
 25 δ' ἐψυγμένην θερμαντέον· οὕτω δὲ καὶ τὴν ἐξηρασμέ-
 νην ὑγραντέον, τὴν δ' ὑγρασμένην ξηραντέον. ἀλλὰ

3. θεραπεύσωμεν M || 5. τοιαύτας om. MP¹ || 14. ἀπορητι-
 κοί LP ἀπορηματικοί O || 16. ὑμῖν LO² ἡμῖν MO¹ || καὶ om. M
 19. ὅμῖν L || 20. ἔνεκεν LM ἔνεκα O || 21. εἰ LM εἴπερ
 22. ὅπως L || 23. μὲν LMP¹ μὲν γὰρ OP² || 24. μὲν ----
 om. L || 25. ἐξηρασμένην L ἐξηραμένην M ἐξηραμμή

128 καὶ ἥ κατὰ συζυγίαν, εἰ θερμότερα τοῦ κατὰ φύσιν ἅμα
καὶ ξηροτέρα τύχοι γεγεννημένη, κεφάλαιον εἶναι τῆς
ιάσεως ἐμψύχειν θ' ἅμα καὶ ὑγραίνειν· εἰ δ' αὖ ψυχρο-
τέρα τε καὶ ὑγροτέρα, θερμαίνειν τε καὶ ξηραίνειν
καπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· οἱ δ' ἀπ' Ἑρασιστράτου 5
τί ποτε καὶ πράξουσιν οὐδ' ὅλως ζητεῖν τῶν ἐνεργειῶν
τὰς αἰτίας ὁμολογοῦντες; ὁ γάρ τοι καρπὸς τῆς περὶ
τῶν ἐνεργειῶν ζητήσεως οὗτός ἐστι, τὸ τὰς αἰτίας τῶν
δυσκρασιῶν εἰδότα εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανάγειν αὐ-
τάς, ὡς αὐτὸ γε [τοῦτο] μόνον τὸ γινῶναι τὴν ἐκάστων 10
τῶν ὁργάνων ἐνέργειαν ἥτις ἐστὶν οὐπω χρηστὸν εἰς
τὰς ἰάσεις. Ἑρασίστρατος δέ μοι δοκεῖ καὶ αὐτὸ τοῦτ'
ἀγνοεῖν, ὡς, ἥτις ἂν ἐν τῷ σώματι διάθεσις βλάβη
τὴν ἐνέργειαν μὴ κατὰ τι συμβεβηκὸς ἀλλὰ πρῶτως
τε καὶ καθ' ἑαυτήν, αὕτη τὸ νόσημά ἐστιν αὐτό. πῶς 15
οὖν ἔτι διαγνωστικός τε καὶ ἰατικός ἐστὶ τῶν νοση-
μάτων ἀγνοῶν ὅλως αὐτὰ τίνα τ' ἐστὶ καὶ πόσα καὶ
ποῖα; κατὰ μὲν δὴ τὴν γαστέρα τό γε τοσοῦτον Ἑρα-
σίστρατος ἠξίωσε ζητεῖσθαι τὸ πῶς πέττεται τὰ σιτία· ἥ
129 τὸ δ' ἥτις πρώτη τε καὶ ἀρχηγὸς αἰτία τούτου, πῶς 20
οὐκ ἐπεσκέψατο; κατὰ δὲ τὰς φλέβας καὶ τὸ αἷμα καὶ
αὐτὸ τὸ πῶς παρέλιπεν. ἀλλ' οὐθ' Ἱπποκράτης οὔτ'
ἄλλος τις ὧν ὀλίγω πρόσθεν ἐμνημόνευσα φιλοσόφων
ἢ ἰατρῶν ἄξιον ᾗετ' εἶναι παραλιπεῖν· ἀλλὰ τὴν κατὰ
φύσιν ἐν ἐκάστῳ ζωῷ θερμοσίαν εὐκρατόν τε καὶ 25

1. τὴν συζ. A || 4. ψυχροτέρα τε LM ψ. τε ἅμα O || 8. verba τὸ
— ἐπανάγειν αὐτάς om. L || 10. τοῦτο om. LM || 11. οὐπω LM
οὐτω O || 13. ἥτις* εἴ τις C || ἂν om. O || 15. τε LM om. O ||
16. ἰατικός LP ἰατρικός O || τῶν νοσ. ἐστὶ O || 19. ζητῆσαι L
ἐζητῆσθαι O || 20. τε om. LM || τούτου] om. L¹ τοῦ I.² O || 22. τὸ
πῶς L² τοῦτο π. L¹ O τοῦτο τὸ π. M || 24. εἶναι ᾗετο L || 25. ἐν
om. O

μετρίως ὑγρὰν οὔσαν αἵματος εἶναι φασὶ γεννητικὴν
καὶ δι' αὐτό γε τοῦτο καὶ τὸ αἷμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν
εἶναι φασὶ τῇ δυνάμει χυμόν, ὥσπερ τὴν ξανθὴν χολὴν
θερμὴν καὶ ξηρὰν εἶναι, εἰ καὶ ὅτι μάλισθ' ὑγρὰ
5 φαίνεται. διαφέρειν γὰρ αὐτοῖς δοκεῖ τὸ κατὰ φαντα-
σίαν ὑγρὸν τοῦ κατὰ δύνανμιν. ἢ τίς οὐκ οἶδεν, ὥς
ἄλμη μὲν καὶ θάλαττα ταριχεύει τὰ κρέα καὶ ἄσηπτα
διαφυλάττει, τὸ δ' ἄλλο πᾶν ὕδωρ τὸ πότιμον ἐτοι-
μως διαφθείρει τε καὶ σήπει; τίς δ' οὐκ οἶδεν, ὥς
10 ξανθῆς χολῆς ἐν τῇ γαστρὶ περιεχομένης πολλῆς ἀπαύ-
στῳ δάψει συνεχόμεθα καὶ ὥς ἐμέσαντες αὐτὴν εὐθύς
ἄδιψοι γιγνόμεθα μᾶλλον ἢ εἰ πάμπλου ποτὸν προσ-
ηράμεθα; || θερμὸς οὖν εὐλόγως ὁ χυμὸς οὗτος εἴρηται 130
καὶ ξηρὸς κατὰ δύνανμιν, ὥσπερ γε καὶ τὸ φλέγμα
15 ψυχρὸν καὶ ὑγρόν. ἐναργεῖς γὰρ καὶ περὶ τούτου
πίστεις Ἰπποκράτει τε καὶ τοῖς ἄλλοις εἴρηται παλαι-
οῖς. Πρόδικος δ' ἐν τῷ περὶ φύσεως ἀνθρώπου γράμ-
ματι τὸ συγκεκαυμένον καὶ οἶον ὑπερωπτημένον ἐν
τοῖς χυμοῖς ὀνομάζων φλέγμα παρὰ τὸ πεφλέχθαι τῇ
20 λέξει μὲν ἑτέρως χρῆται, φυλάττει μέντοι τὸ πρᾶγμα
κατὰ ταῦτό τοῖς ἄλλοις. τὴν δ' ἐν τοῖς ὀνόμασι
τάνδρὸς τούτου καινοτομίαν ἱκανῶς ἐνδείκνυται καὶ
Πλάτων. ἀλλὰ τοῦτό γε τὸ πρὸς ἀπάντων ἀνθρώπων
ὀνομαζόμενον φλέγμα τὸ λευκὸν τὴν χροάν, ὃ βλένναν
25 ὀνομάζει Πρόδικος, ὁ ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς χυμὸς ἐστίν
οὗτος καὶ πλεῖστος τοῖς τε γέρονσι καὶ τοῖς ὀπωσδή-
ποτε ψυγεῖσιν ἀθροίζεται καὶ οὐδεὶς οὐδὲ μαινόμενος

4. εἰ καὶ] καὶ L || 5. φαίνεται L || 7. τὸ κρέας M || ἄσηπτο
M || 12. εἰ L O εἴπερ M || 13. αὐτὸς ὁ χυμὸς LM || 19. ὀνο-
μαζων LM ὀνομάζει O || 21. τὸ αὐτό LM || 22. τοῦ ἀνδρὸς
τάνδρὸς M || 24. μὴ add. ante φλέγμα M || 26. τὴν
27. ψυγεῖσιν L ψυχθεῖσιν MO

ἂν ἄλλο τι ἢ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν εἴποι ἂν αὐτόν. ἄρ'
 οὖν θερμὸς μὲν τίς ἐστι καὶ ὑγρὸς χυμὸς καὶ θερμὸς
 καὶ ξηρὸς ἕτερος καὶ ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς ἄλλος, οὐδεὶς
 δ' ἐστὶ ψυχρὸς καὶ ξηρὸς τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἡ τετάρτη
 31 συζυγία τῶν κράσεων || ἐν ἅπασιν τοῖς ἄλλοις ὑπάρ- 5
 χουσα μόνοις τοῖς χυμοῖς οὐχ ὑπάρχει· καὶ μὴν ἢ γε
 μέλαινα χολὴ τοιοῦτός ἐστι χυμὸς, ὃν οἱ σωφρονοῦντες
 ἰατροὶ καὶ φιλόσοφοι πλεονεκτεῖν ἔφασαν τῶν μὲν
 ὠρῶν τοῦ ἔτους ἐν φθινοπώρῳ μάλιστα, τῶν δ' ἡλι-
 κιῶν ἐν ταῖς μετὰ τὴν ἀκμὴν. οὕτω δὲ καὶ διαιτήματα 10
 καὶ χωρία καὶ καταστάσεις καὶ νόσους τινὰς ψυχρὰς
 καὶ ξηρὰς εἶναι φασιν· οὐ γὰρ δὴ χολὴν ἐν ταύτῃ
 μόνῃ τῇ συζυγίᾳ τὴν φύσιν εἶναι νομίζουσιν ἀλλ'
 ὥσπερ τὰς ἄλλας τρεῖς οὕτω καὶ τήνδε διὰ πάντων
 ἐκτετάσθαι. ἡγξάμην οὖν κἀνταῦθ' ἐρωτῆσαι δύνασθαι 15
 τὸν Ἑρασίστρατον, εἰ μὴδὲν ὄργανον ἢ τεχνικὴ φύσις
 ἐδημιούργησε καθαρτικὸν τοῦ τοιούτου χυμοῦ, ἀλλὰ
 τῶν μὲν οὖρων ἄρα τῆς διακρίσεώς ἐστὶν ὄργανα δύο
 καὶ τῆς ξανθῆς χολῆς ἕτερον οὐ σμικρόν, ὃ δὲ τούτων
 κακοηθέστερος χυμὸς ἀλάτται διὰ παντός ἐν ταῖς φλεψὶν 20
 ἀναμειγμένος τῷ αἵματι. καίτοι 'δυσεντερική', φησί
 πού 'Ἱπποκράτης, 'ἣν ἀπὸ χολῆς μελαίνης ἄρξεται, θα-
 32 νάσιμον', οὐ μὴν ἢ γ' ἀπὸ τῆς ξανθῆς χολῆς ἀρχο-
 μένη πάντως ὀλέθριος, ἀλλ' οἱ πλείους ἐξ αὐτῆς δια-
 σφύζονται. τοσοῦτῳ κακοηθεστέρα τε καὶ δριμυτέρα 25
 τὴν δύναμιν ἢ μέλαινα χολὴ τῆς ξανθῆς ἐστίν. ἄρ'

2. καὶ θερμὸς καὶ ψυχρὸς ἕτερος L θερμὸς δὲ κ. ξηρὸς ἕτε-
 ρος M ἕτερος post θερμὸς colloc. O || 3. ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς M ||

4. καὶ ξηρὸς καὶ ψυχρὸς M || 7. δν L ἣν MO || 21. δυσεντερική
Hipp. aph. IV 24 (t. IV 510 L.) || 23. ἀρχομένη LM ἀρξαμένη O
 26. τὴν δύναμιν om. M || ἢ χολὴ ἢ μέλαινα M

οὖν οὔτε τῶν ἄλλων ἀνέγνω τι τῶν τοῦ Ἱπποκράτους
 γραμμάτων ὁ Ἑρασίστρατος οὐδὲν οὔτε τὸ περὶ φύσεως
 ἀνθρώπου βιβλίον, ἵν' οὕτως ἀργῶς παρέλθοι τὴν
 περὶ τῶν χυμῶν ἐπίσκεψιν, ἣ γινώσκει μὲν, ἐκὼν δὲ
 5 παραλείπει καλλίστην τῆς τέχνης θεωρίαν; ἐχρῆν οὖν
 αὐτὸν μὴδὲ περὶ τοῦ σπληνὸς εἰσηκέναι τι μὴδ' ἀσχη-
 μονεῖν ὑπὸ τῆς τεχνικῆς φύσεως ὄργανον τηλικούτου
 μάτην ἡγούμενον κατεσκευάσθαι. καὶ μὴν οὐχ Ἱπο-
 κράτης μόνον ἢ Πλάτων, οὐδέν τι χεῖρους Ἑρασιστρά-
 10 του περὶ φύσιν ἄνδρες, ἐν τι τῶν καθαιρόντων τὸ
 αἷμα καὶ τοῦτ' εἶναί φασι τὸ σπλάγχνον, ἀλλὰ καὶ
 μυρῖοι σὺν αὐτοῖς ἄλλοι τῶν παλαιῶν ἰατρῶν τε καὶ
 φιλοσόφων, ὧν ἀπάντων προσποιησάμενος ὑπερφρονεῖν
 ὁ γενναῖος Ἑρασίστρατος οὗτ' ἀντεῖπεν οὔθ' ὅλως τῆς
 15 δόξης αὐτῶν ἐμνημόνευσε. καὶ μὴν ὅσοις γε τὸ σῶμα
 θάλλει, τούτοις ὁ σπλὴν φθίνει, φησὶν Ἱπποκράτης,
 καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ἔμπειρίας ὀρμώμενοι πάντες ὁμολο- 18
 γοῦσιν ἰατροί. καὶ ὅσοις γ' αὖ μέγας καὶ ὑπουλος
 αὐξάνεται, τούτοις καταφθίρει τε καὶ κακόχυμα τὰ
 20 σώματα τίθησιν, ὥς καὶ τοῦτο πάλιν οὐχ Ἱπποκράτης
 μόνον ἀλλὰ καὶ Πλάτων ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οἱ ἀπὸ
 τῆς ἐμπειρίας ὁμολογοῦσιν ἰατροί. καὶ οἱ ἀπὸ σπληνὸς
 δὲ κακοπραγοῦντος ἵκτεροι μελάντεροι καὶ τῶν ἐλκῶν
 αἱ οὐλαὶ μέλαιναι. καθόλου γάρ, ὅταν ἐνδεέστερον ἢ
 25 προσῆκεν εἰς ἑαυτὸν ἔλκη τὸν μελαγχολικὸν χυμὸν,

1. τοῦ add. ante Ἱπποκράτους L || 2. ὁ om. O || 5. οὖν] γὰρ O || 6. αὐτὸν O τὸν Ἑρασίστρατον LM || 10. καθαιρόντων LM ἐκκαθ. O || 12. μυρῖοι LM μύριοι O || 15. δόξης LM γνώμης O || 16. Ἱπποκράτης] Hipp. de loc. § 24 (t. VI 314 L.) || 19. καταφθίρει τε καὶ κακόχυμα LM καταφθίνει καὶ κακοχύμους O || 21. Πλάτων] Plat. Tim. 72 D || 22. post ἐμπειρίας add. ὀρμώμενοι L || οἱ ante ἀπὸ om. O

ἀκάθαρτον μὲν τὸ αἷμα, κακόχρουν δὲ τὸ πᾶν γίννε-
 ται σῶμα. πότε δ' ἐνδεέστερον ἔλκει; ἢ δῆλον ὅτι
 κακῶς διακείμενος; ὥσπερ οὖν τοῖς νεφροῖς ἐνεργείας
 οὔσης ἔλκειν τὰ οὖρα κακῶς ἔλκειν ὑπάρχει κακοπρα-
 γοῦσιν, οὕτω καὶ τῷ σπληνὶ ποιότητος μελαγχολικῆς 5
 ἑλκτικὴν ἐν ἑαυτῷ δύναμιν ἔχοντι σύμφυτον ἀρρωστή-
 σαντί ποτε ταύτην ἀναγκαῖον ἔλκειν κακῶς κἂν τῷδε
 παχύτερον ἤδη καὶ μελάντερον γίννεσθαι τὸ αἷμα.
 ταῦτ' οὖν ἅπαντα πρὸς τε τὰς διαγνώσεις τῶν νοση-
 μάτων καὶ τὰς ἰάσεις μερίστην παρεχόμενα χρεῖαν 10
 134 ὑπερεπιθήσῃ τελέως ὁ Ἑρασίστρατος καὶ καταφρονεῖν
 προσεποιήσατο τηλικούτων ἀνδρῶν ὁ μὴδὲ τῶν τυχόν-
 των καταφρονῶν ἀλλ' αἰεὶ φιλοτίμως ἀντιλέγων ταῖς
 ἡλιθιωτάταις δόξαις. ᾧ καὶ δῆλον, ὥς οὐδὲν ἔχων οὔτ'
 ἀντειπεῖν τοῖς πρεσβυτέροις ὑπὲρ ὧν ἀπεφήναντο περὶ 15
 σπληνὸς ἐνεργείας τε καὶ χρείας οὔτ' αὐτὸς ἐξευρίσκων
 τι καινὸν εἰς τὸ μὴδὲν ὅλως εἰπεῖν ἀφίκετο. ἀλλ' ἡμεῖς
 γε πρῶτον μὲν ἐκ τῶν αἰτίων, οἷς ἅπαντα διοικεῖται
 τὰ κατὰ τὰς φύσεις, τοῦ θερμοῦ λέγω καὶ ψυχροῦ
 καὶ ξηροῦ καὶ ὕγρου, δεύτερον δ' ἐξ αὐτῶν τῶν 20
 ἐνεργῶς φαινομένων κατὰ τὸ σῶμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν
 εἶναι τινα χρῆναι χυμὸν ἀπεδείξαμεν. ἐξῆς δ', ὅτι καὶ
 μελαγχολικὸς οὗτος ὑπάρχει καὶ τὸ καθαῖρον αὐτὸν
 ἀπὸ τοῦ κακοῦ ὁ σπλήν ἐστιν, διὰ βραχέων ὥς ἐνι μάλιστα
 καὶ τοῖς παλαιοῖς ἀποδεδειγμένων ἀναμνησάντες ἐπὶ 25
 τῇ ἰατρικῇ εἶναι τοῖς παρ' οἷσι λόγοις ἀφιξόμεθα.

11. ἢ ὅτι. S || 3. ἐν τοῖς O ἐν om. LM || 4. εἰ add. ante
 134. ὁ καὶ LM ᾧ O || 14. ᾧ καὶ LM ᾧ O || 19. τοῦ ψυχροῦ LM ||
 20. καὶ ξηροῦ L καὶ ὕγρου || 21. ἐνεργῶς om. M add. P² ||
 22. καὶ LM καὶ O || 23. αὐτὸν O αὐτὸ L καὶ τὸ κατ' αὐτὸν
 24. αὐτὸν M || 25. ὁ om. LMP¹

Τί δ' ἂν εἴη λείπον ἄλλο γ' ἢ ἐξηγήσασθαι σαφῶς,
 οἷόν τι βούλονται τε || καὶ ἀποδεικνύουσι περὶ τὴν τῶν 135
 χυμῶν γένεσιν οἱ παλαιοὶ συμβαίνειν. ἐναργέστερον
 δ' ἂν γνωσθῇ διὰ παραδείγματος. οἶνον δὴ μοι
 5 γλεύκινον οὐ πρὸ πολλοῦ τῶν σταφυλῶν ἐκτεθλιμμένον
 ζέοντά τε καὶ ἀλλοιούμενον ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ θερμο-
 σίας· ἔπειτα κατὰ τὴν αὐτοῦ μεταβολὴν δύο γεννώμενα
 περιττώματα τὸ μὲν κουφότερόν τε καὶ ἁερωδέστερον,
 τὸ δὲ βαρύτερόν τε καὶ γεωδέστερον, ὧν τὸ μὲν ἄν-
 10 θος, οἶμαι, τὸ δὲ τρύγα καλοῦσι. τούτων τῷ μὲν
 ἑτέρῳ τὴν ξανθὴν χολήν, τῷ δ' ἑτέρῳ τὴν μέλαιναν
 εἰκάζων οὐκ ἂν ἀμάρτοις, οὐ τὴν αὐτὴν ἐχόντων ιδέαν
 τῶν χυμῶν τούτων ἐν τῷ κατὰ φύσιν διοικεῖσθαι τὸ
 ζῶον, οἷαν καὶ παρὰ φύσιν ἔχοντος ἐπιφαίνονται πολ-
 15 λάκις. ἡ μὲν γὰρ ξανθὴ λεκιθώδης γίγνεται· καὶ γὰρ
 ὀνομάζουσιν οὕτως αὐτήν, ὅτι ταῖς τῶν ὠν λεκίθοις
 ὁμοιοῦται κατὰ τε χροᾶν καὶ πάχος. ἡ δ' αὖ μέλαινα
 κακοηθεστερα μὲν πολὺ καὶ αὕτη τῆς κατὰ φύσιν·
 ὄνομα δ' οὐδὲν ἰδιον κεῖται τῷ τοιούτῳ χυμῷ, πλὴν
 20 εἴ ποὺ τινες ἢ ξυστικὸν ἢ ὀξώδη κεκλήκασιν αὐτόν,
 ὅτι καὶ θριμνὺς ὁμοίως ὕξει γίγνεται καὶ || ξύει γε τὸ 136
 σῶμα τοῦ ζῴου καὶ τὴν γῆν, εἰ κατ' αὐτῆς ἐκχυθείη,
 καὶ τινα μετὰ πομφολύγων οἷον ζύμωσίν τε καὶ ζέσιν
 ἐργάζεται, σηπεδόνος ἐπικτήτου προσελθούσης ἐκείνῳ
 25 τῷ κατὰ φύσιν ἔχοντι χυμῷ τῷ μέλανι. καὶ μοι δο-
 κοῦσιν οἱ πλείστοι τῶν παλαιῶν ἰατρῶν αὐτὸ μὲν τὸ
 κατὰ φύσιν ἔχον τοῦ τοιούτου χυμοῦ καὶ διαχωροῦν

4. παραδειγμάτων L || 5. γλεύκινον L' γλεῦκος M γλυκὴν OP ||
 ἐκτεθλιμμένων O om. M || 10. οἶμαι] οἱ πλείστοι M || 14. οἱ L
 οἶοι L² || καὶ LM κὰν τῷ O || ἔχοντος O² ἔχοντες LMO¹
 15. ξανθὴ χολή LP || 16. ταῖς] τοῖς L || 18. αὕτῃ L

κάτω καὶ πολλάκις ἐπιπολάζον ἄνω μέλανα καλεῖν χυ-
 μόν, οὐ μέλαιναν χολήν, τὸ δ' ἐκ συγκαύσεώς τινος
 καὶ σηπεδόνος εἰς τὴν ὀξείαν μεθιστάμενον ποιότητα
 μέλαιναν ὀνομάζειν χολήν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ὀνομά-
 των οὐ χρὴ διαφέρεισθαι, τὸ δ' ἀληθὲς ὧδ' ἔχον εἰδέν- 5
 ναι. κατὰ τὴν τοῦ αἵματος γένεσιν ὅσον ἂν ἱκανῶς
 παχὺ καὶ γεῶδες ἐκ τῆς τῶν σιτίων φύσεως ἐμφερό-
 μενον τῇ τροφῇ μὴ δέξεται καλῶς τὴν ἐκ τῆς ἐμφύτου
 θερμασίας ἀλλοίωσιν, ὁ σπλὴν εἰς ἑαυτὸν ἔλκει τοῦτο.
 τὸ δ' ὀπτηθέν, ὥς ἂν τις εἴποι, καὶ συγκαυθὲν τῆς 10
 τροφῆς, εἴη δ' ἂν τοῦτο τὸ θερμότατον ἐν αὐτῇ καὶ
 γλυκύτατον, οἷον τό τε μέλι καὶ ἡ πιμελή, ξανθὴ
 γενόμενον χολή διὰ τῶν χοληδόχων ὀνομαζομένων ἀγ-
 137 γείων ἐκκαθαίρεται. || λεπτόν δ' ἐστὶ τοῦτο καὶ ὑγρόν
 καὶ ῥυτὸν οὐχ ὥσπερ ὅταν ὀπτηθὲν ἔσχατως ξανθὸν 15
 καὶ πυρῶδες καὶ παχὺ γένηται ταῖς τῶν ὠν ὁμοιον
 λεκίθοις. τοῦτο μὲν γὰρ ἤδη παρὰ φύσιν· θάτερον
 δὲ τὸ πρότερον εἰρημένον κατὰ φύσιν ἐστίν· ὥσπερ
 γε καὶ τοῦ μέλανος χυμοῦ τὸ μὲν μήπω τὴν οἷον ζέειν
 τε καὶ ζύμωσιν τῆς γῆς ἐργαζόμενον κατὰ φύσιν ἐστί, 20
 τὸ δ' εἰς τοιαύτην μεθιστάμενον ιδέαυ τε καὶ δύναμιν
 ἤδη παρὰ φύσιν, ὥς ἂν τὴν ἐκ τῆς συγκαύσεως τοῦ
 παρὰ φύσιν θερμοῦ προσειληφὸς δριμύτητα καὶ οἷον
 τέφρα τις ἤδη γεγονός. ὧδέ πως καὶ ἡ κεκαυμένη
 τρυξ τῆς ἀκαύστου διήνεγκε. θερμὸν γὰρ τι χοῖμα 25
 αὕτη γ' ἱκανῶς ἐστίν, ὥστε καίειν τε καὶ τήκειν καὶ
 διαφθεῖρειν τὴν σάρκα. τῇ δ' ἑτέρα τῇ μήπω κεκαυ-

4. τὴν μέλαιναν LP || 7. παχὺ ἢ καὶ L || 11. αὐτῇ O ταύτη
 LM || 13. γενομένη L || ὀνομαζομένων om. M || 15. ὑπεροπτη-
 θέν O || 18. ἐστίν om. M || 19. οἷον LMO² in marg. οἰκείαν O¹ ||
 25. τι C τοι A || 26. γ' om. O || τε om. A || 27. τὴν σάρκα om. L

μένη τοὺς ἰατροὺς ἔστιν εὐρεῖν χρωμένους εἰς ὅσαπερ
 καὶ τῇ γῇ τῇ καλουμένῃ κεραμίτιδι καὶ τοῖς ἄλλοις,
 ὅσα ξηραίνειν θ' ἅμα καὶ ψύχειν πέφυκεν. εἰς τὴν
 τῆς οὕτω συγκαυθείσης μελαίνης χολῆς ἰδέαν καὶ ἡ
 5 λεκιθώδης ἐκείνη μεθίσταται πολλάκις, ὅταν καὶ αὐτὴ
 ποθ' οἶον ὀπτηθεῖσα τύχη πυρώδει θερμοσία. τὰ δ'
 ἄλλα || τῶν χολῶν εἶδη σύμπαντα τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν 138
 εἰρημένων κράσεως γίγνεται, τὰ δ' οἶον ὁδοὶ τινές
 εἰσι τῆς τούτων γενέσεώς τε καὶ εἰς ἄλληλα μεταβολῆς.
 10 διαφέρουσι δὲ τῷ τὰς μὲν ἀκράτους εἶναι καὶ μόνας,
 τὰ δ' οἶον ὁρροῖς τισιν ἐξυγρασμένας. ἀλλ' οἱ μὲν
 ὁρροὶ τῶν χυμῶν ἅπαντες περιπτώματα καὶ καθαρὸν
 αὐτῶν εἶναι δεῖται τοῦ ζώου τὸ σῶμα. τῶν δ' εἰρη-
 μένων χυμῶν ἐστὶ τις χρεία τῇ φύσει καὶ τοῦ παχέος
 15 καὶ τοῦ λεπτοῦ καὶ καθαίρεται πρὸς τε τοῦ σπληνὸς
 καὶ τῆς ἐπὶ τῷ ἥπατι κύστεως τὸ αἷμα καὶ ἀποτίθεται
 τοσοῦτόν τε καὶ τοιοῦτον ἑκατέρου μέρος, ὅσον καὶ
 οἶον, εἴπερ εἰς ὅλον ἠνέχθη τοῦ ζώου τὸ σῶμα, βλάβην
 ἂν τιν' εἰργάσατο. τὸ γὰρ ἱκανῶς παχὺ καὶ γεῶδες
 20 καὶ τελέως διαπεφευγὸς τὴν ἐν τῷ ἥπατι μεταβολὴν
 ὁ σπλὴν εἰς ἑαυτὸν ἔλκει· τὸ δ' ἄλλο τὸ μετρίως παχὺ
 σὺν τῷ κατειργάσθαι πάντῃ φέρεται. δεῖται γὰρ ἐν
 πολλοῖς τοῦ ζώου μορίοις παχύτητός τινος τὸ αἷμα
 καθάπερ οἶμαι καὶ τῶν || ἐμφερομένων ἰνῶν. καὶ εἰρη- 139
 25 ται μὲν καὶ Πλάτωνι περὶ τῆς χρείας αὐτῶν, εἰρήσεται
 δὲ καὶ ἡμῖν ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν, ἐν οἷς ἂν τὰς

3. ξηραίνειν θ' ἅμα κ. ψ. M ξ. τε καὶ ψ. ἅμα O ἅμα
 om. L || 7. χολῶν] χυμῶν M || 14. χυμῶν om. O || 19. ἂν τιν' (ἂν
 τινὰ L τινὰ οὖν MP¹ οὖν del. P² || 21. ὁ σπλὴν post ἔλκει
 colloc. L || 22. κατειργάσθαι L¹ O κατεργασθέντι ML² || 25. Πλά
 τωνι] Plat. Tim. p. 82 C || τῆς om. L || 26. συγγράμμ

χρείας τῶν μορίων διερχώμεθα· δεῖται δ' οὐχ ἥκιστα
 καὶ τοῦ ξανθοῦ χυμοῦ τοῦ μήπω πυρώδους ἐσχάτως
 γεγεννημένου τὸ αἷμα καὶ τίς αὐτῷ καὶ ἡ παρὰ τοῦδε
 χρεία, δι' ἐκείνων εἰρησεται. φλέγματος δ' οὐδὲν
 ἐποίησεν ἡ φύσις ὄργανον καθαρτικόν, ὅτι ψυχρὸν καὶ 5
 ὑγρὸν ἐστὶ καὶ οἶον ἡμίπεπτός τις τροφή. δεῖται τοί-
 νυν οὐ κενοῦσθαι τὸ τοιοῦτον ἀλλ' ἐν τῷ σώματι
 μένον ἀλλοιοῦσθαι. τὸ δ' ἐξ ἐγκεφάλου καταρρέον
 περιτίττωμα τάχα μὲν ἂν οὐδὲ φλέγμα τις ὀρθῶς ἀλλὰ
 βλένναν τε καὶ κόρυζαν, ὥσπερ οὖν καὶ ὀνομάζεται, 10
 καλοίη. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ὅτι γε τῆς τούτου κενώσεως
 ὀρθῶς ἡ φύσις προὐνοήσατο, καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς περὶ
 χρείας μορίων εἰρησεται. καὶ γὰρ οὖν καὶ τὸ κατὰ τε
 τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα συνιστάμενον φλέγμα ὅπως
 ἂν ἐκκενωθῇ καὶ αὐτὸ τάχιστα τε καὶ κάλλιστα, τὸ 15
 παρεσκευασμένον τῇ φύσει μηχανήμα δι' ἐκείνων εἰ-
 140 ρήσεται καὶ αὐτὸ τῶν ὑπομνημάτων. ὅσον οὖν ἐμ-
 φέρεται ταῖς φλεβὶ φλέγμα χρήσιμον ὑπάρχον τοῖς
 ζώοις, οὐδεμιᾶς δεῖται κενώσεως. προσέχειν δὲ χρὴ
 κἀνταῦθα τὸν νοῦν καὶ γινώσκειν, ὥσπερ τῶν χολῶν 20
 ἐκατέρας τὸ μὲν τι χρήσιμόν ἐστὶ καὶ κατὰ φύσιν τοῖς
 ζώοις, τὸ δ' ἄχρηστόν τε καὶ παρὰ φύσιν, οὕτω καὶ
 τοῦ φλέγματος, ὅσον μὲν ἂν ἡ γλυκύ, χρηστὸν εἶναι
 τοῦτο τῷ ζῳῷ καὶ κατὰ φύσιν, ὅσον δ' ὀξὺ καὶ ἀλμυ-
 ρὸν ἐγένετο, τὸ μὲν ὀξὺ τελέως ἠπεπιτῆσθαι, τὸ δ' 25

1. διερχώμεθα LM διεξερχώμεθα O || 5. ἡ φύσις ἐποίησεν M ||
 ὄργανον ἢ φ. L || 10. οὖν om. M || 13. τε] γε LM || κατὰ τὴν γ.
 τε καὶ τὰ O || 15. ἐκκενωθῇ L ἐκκενοῖτο M ἐκκενωτο O || κάλ-
 λιστα τε κ. τάχιστα O τάχιστα τε καὶ κάλλιστα LMP¹ τ. τ. κ.
 κάλλιστα P² || τὸ om. MO || 21. ἐκατέρων L¹ ἐκατέρας L² || μὲν
 τι L μὲντοι MO || ἐστὶ om. O || ἐν add. ante τοῖς MO || 23. μὲν
 add. ante εἶναι O

ἄλμυρον διασεσῆφθαι. τελείαν δ' ἀπεψίαν φλέγματος ἀκούειν χρή τὴν τῆς δευτέρας πέψεως δηλονότι τῆς ἐν φλεψίν· οὐ γὰρ δὴ τῆς γε πρώτης τῆς κατὰ τὴν κοιλίαν· ἢ οὐδ' ἂν ἐγγενένητο τὴν ἀρχὴν χυμός, εἰ καὶ
5 ταύτην διεπεφεύγει.

Ταῦτ' ἀρκεῖν μοι δοκεῖ περὶ γενέσεώς τε καὶ διαφθορᾶς χυμῶν ὑπομνήματ' εἶναι τῶν Ἱπποκράτει τε καὶ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλει καὶ Πραξαγόρῃ καὶ Διοκλεῖ καὶ πολλοῖς ἄλλοις τῶν παλαιῶν εἰρημένων·
10 οὐ γὰρ ἐδικαίωσα πάντα μεταφέρειν εἰς τόνδε τὸν λόγον τὰ τελέως ἐκείνοις γεγραμμένα. τοσοῦτον δὲ μόνον ὑπὲρ ἐκάστου εἶπον, ὅσον ἐξορμήσει τε τοὺς || ἐντυγ- 141
χάνοντας, εἰ μὴ παντάπασι εἶεν σκαιοί, τοῖς τῶν παλαιῶν ὁμιλῆσαι γράμμασι καὶ τὴν εἰς τὸ ῥᾶον αὐτοῖς
15 συνεῖναι βοήθειαν παρέξει. γέγραπται δέ που καὶ δι' ἑτέρου λόγου περὶ τῶν κατὰ Πραξαγόραν τὸν Νικάρχου χυμῶν. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα δέκα ποιεῖ χωρὶς τοῦ αἵματος, ἐνδέκατος γὰρ ἂν εἴη χυμός αὐτὸ τὸ αἷμα, τῆς Ἱπποκράτους οὐκ ἀποχωρεῖ διδασκαλίας.
20 ἀλλ' εἰς εἶδη τινὰ καὶ διαφορὰς τέμνει τοὺς ὑπ' ἐκείνου πρώτου πάντων ἅμα ταῖς οἰκείαις ἀποδείξεσιν εἰρημένους χυμούς. ἐπαινεῖν μὲν οὖν χρή τοὺς τ' ἐξηγησαμένους τὰ καλῶς εἰρημένα καὶ τοὺς εἴ τι παραλέλειπται προστιθέντας· οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν αὐτὸν ἄρξα-
25 σθαί τε καὶ τελειῶσαι· μέμφεσθαι δὲ τοὺς οὕτως ἀταλαιπώρους, ὥς μηδὲν ὑπομένειν μαθεῖν τῶν ὀρθῶς

2. τὴν om. O || 5. διεπεφεύγει O¹P || 7. φθορᾶς P¹ || 11. τὰ] ἀντὰ LO αὐτὸν M corr. K || 12. ἐξορμήσει O ἐξορμήσαι περὶ (pro τε) L || 13. παλαιῶν ἀνδρῶν O || 14. συγγράμμασι M || 15. παρέξειν O || 21. πρώτου πάντων LM πρῶτον πάντας O || 25. τε om. O || τοὺς ὅπως O

εἰρημένων, καὶ τοὺς εἰς τοσοῦτον φιλοτίμους, ὥστ' ἐπιθυμία νεωτέρων δογμάτων αἰὲ πανουργεῖν τι καὶ σοφίζεσθαι, τὰ μὲν ἐκόντας παραλιπόντας, ὥσπερ Ἑρα-
 142 σίστρατος ἐπὶ τῶν χυμῶν ἐποίησε, τὰ δὲ πανούργως ἀντιλέγοντας, ὥσπερ αὐτός θ' οὗτος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν νεωτέρων. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ἐνταυθοῖ τε-
 λευτάτω, τὸ δ' ὑπόλοιπον ἔπαιον ἐν τῷ τρίτῳ προσθήσω.

BIBLION TPITON.

- 143 Cap. I. Ὅτι μὲν οὖν ἡ θρέψις ἀλλοιουμένου τε καὶ ὁμοιουμένου γίνεται τοῦ τρέφοντος τῷ τρεφόμενῳ καὶ ὡς ἐν ἐκάστῳ τῶν τοῦ ζώου μορίων ἐστὶ τις δύ-
 ναμις, ἣν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ἀλλοιωτικὴν μὲν κατὰ
 γένος, ὁμοιωτικὴν δὲ καὶ θρεπτικὴν κατ' εἶδος ὀνομά-
 ζομεν, ἐν τῷ πρόσθεν δεδηλωται λόγῳ. τὴν δ' εὐπο-
 ρίαν τῆς ὕλης, ἣν τροφὴν ἑαυτῷ ποιεῖται τὸ τρεφό-
 μενον, ἐξ ἑτέρας τινὸς ἔχειν ἐδείκνυτο δυνάμεως ἐπι-
 15 σπᾶσθαι πεφυκίας τὸν οἰκτεῖον χυμόν, εἶναι δ' οἰκτεῖον
 144 ἐκάστῳ τῶν μορίων χυμόν, ὃς ἂν ἑπιτηδεῖος εἰς τὴν
 ἑξομοίωσιν ᾗ, καὶ τὴν ἔλκουσαν αὐτὸν δύναμιν ἀπὸ
 τῆς ἐνεργείας ἐλκτικὴν τέ τινα καὶ ἐπισπαστικὴν ὀνο-
 μάξεσθαι. δέδεικται δὲ καί, ὡς πρὸ μὲν τῆς ὁμοιώσεως
 20 ἡ πρόσφυσις ἐστίν, ἐκείνης δ' ἔμπροσθεν ἡ πρόσθεσις
 γίνεσθαι, τέλος, ὡς ἂν εἴποι τις, οὔσα τῆς κατὰ τὴν

3. ἐκόντας LP ἐκόντες M ἐκοντί O || 5. οὗτος τ' αὐτός O ||

6. ἐνταῦθα L

Inscriptio: Γαληνοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων τρίτον L
 Γ. π. φ. δ. ὁ γένος τρέφοντος M π. φ. δ. τρίτος O || 10. ἐν om. MP¹
 add. P || 16. ἐδείκνυτο M (ἐδείκνυτο P) || 17. ἐπιτηδειότατος O ||
 18. πρὸς L || 19. τὴν om. M γέ O || ὀνομάζομεν M

ἐπισπαστικὴν δύνανται ἐνεργείας. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ
 παράγεσθαι τὴν τροφήν ἐκ τῶν φλεβῶν εἰς ἕκαστον
 τῶν μορίων τῆς ἐλκτικῆς ἐνεργοῦσης γίννεται δυνά-
 μεως, τὸ δ' ἤδη παρῆχθαί τε καὶ προστίθεσθαι τῷ
 5 μορίῳ τὸ τέλος ἐστὶν αὐτό, δι' ὃ καὶ τῆς τοιαύτης
 ἐνεργείας ἐδεήθημεν· ἵνα γὰρ προστεθῇ, διὰ τοῦθ'
 ἔλκεται. χρόνου δ' ἐντεῦθεν ἤδη πλείονος εἰς τὴν
 θρέψιν τοῦ ζώου δεῖ· ἐλχθῆναι μὲν γὰρ καὶ διὰ τα-
 χέων τι δύναται, προσφῦναι δὲ καὶ ἀλλοιωθῆναι καὶ
 10 τελέως ὁμοιωθῆναι τῷ τρεφομένῳ καὶ μέρος αὐτοῦ
 γενέσθαι παραχρῆμα μὲν οὐχ οἷόν τε, χρόνῳ δ' ἂν
 πλείονι συμβαίνοι καλῶς. ἀλλ' εἰ μὴ μένοι κατὰ τὸ
 μέρος ὁ προστεθείς οὗτος χυμός, εἰς ἕτερον δέ τι μεθ-
 ίσταται καὶ παραρρέοι διὰ παντὸς ἀμείβων τε καὶ
 15 ὑπαλλάττων τὰ χωρία, κατ' οὐδὲν αὐτῶν || οὔτε πρόσ- 145
 φυσις οὔτ' ἐξομοίωσις ἔσται. δεῖ δὲ κἀνταῦθα τινος
 τῇ φύσει δυνάμεως ἑτέρας εἰς πολυχρόνιον μονὴν τοῦ
 προστεθέντος τῷ μορίῳ χυμοῦ καὶ ταύτης οὐκ ἔξωθεν
 ποθεῖν ἐπιρροεύσης ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ θρεφομένῳ κατφ-
 20 κισμένης, ἣν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας πάλιν οἱ πρὸ ἡμῶν
 ἠναγκάσθησαν ὀνομάσαι καθεκτικὴν. ὁ μὲν δὴ λόγος
 ἤδη σαφῶς ἐνεδείξατο τὴν ἀνάγκην τῆς γενέσεως τῆς
 τοιαύτης δυνάμεως καὶ ὅστις ἀκολουθίας σύνεσιν ἔχει,
 πέπεισται βεβαίως ἐξ ὧν εἵπομεν, ὥς ὑποκειμένου τε

1. ἀπὸ μὲν τοῦ (τὸ P) παράγεσθαι MP¹ αὐτὸ μὲν τὸ παρα-
 γίνεσθαι P² μὲν om. L || 7. ἤδη om. M || 8. verba ἐλχθῆναι
 usque ad συμβαίνοι καλῶς excerpts. Orib. XXII 1, 11 || γὰρ
 οὐκ Orib. || 9. τι ante καὶ διὰ colloc. M Orib. || προσφύνηται O
 καὶ ἀλλοιωθῆναι om. Orib. || 12. μένοι L μένει OP² μένη MP¹ ||
 13. μεθίσταται L² μεθίσταται L¹ MO || 16. verba δεῖ δὲ usque
 ad καθεκτικὴν excerpts. Orib. l. l. 12 || δέ τινος κἀνταῦθα M Orib. ||
 21. ὀνομάσαι ἠναγκ. L || καθεκτικὴν L || 23. ἀκολουθίας L² M
 ἀκολουθοῦσαν L¹ O || 24. βεβαίως LM βιαίως O

καὶ προαποδεδειγμένου τοῦ τεχνικὴν εἶναι τὴν φύσιν
καὶ τοῦ ζώου κηδεμονικὴν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῇ
καὶ τὴν τοιαύτην δύναμιν.

Cap. II. Ἄλλ' ἡμεῖς οὐ τούτῳ μόνῳ τῷ γένει τῆς
ἀποδείξεως εἰθισμένοι χρῆσθαι, προστιθέντες δ' αὐτῷ
καὶ τὰς ἐκ τῶν ἐναργῶς φαινομένων ἀναγκαζούσας τε
καὶ βιαζομένας πίστεις ἐπὶ τὰς τοιαύτας καὶ νῦν ἀφι-
ξόμεθα καὶ δείξομεν ἐπὶ μὲν τινων μορίων τοῦ σώμα-
τος οὕτως ἐναργῇ τὴν καθεκτικὴν δύναμιν, ὥς αὐταῖς
146 ταῖς αἰσθήσεσι || διαγιγνώσκεισθαι τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, 10
ἐπὶ δέ τινων ἥττον μὲν ἐναργῶς ταῖς αἰσθήσεσι, λόγῳ
δὲ κἀνταῦθα φωραθῆναι δυναμένην. ἀρξώμεθ' οὖν
τῆς διδασκαλίας ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τέως πρῶτον μεθόδῳ
τινὶ προχειρίσασθαι μὲν ἅττα τοῦ σώματος, ἐφ' ὧν
ἀκριβῶς ἔστι βασανίσαι τε καὶ ζητῆσαι τὴν καθεκτικὴν 15
δύναμιν ὁποῖα ποτ' ἐστίν. ἄρ' οὖν ἄμεινον ἢ τις
ἐτέρωθεν ἢ ἀπὸ τῶν μεγίστων τε καὶ κοιλοτάτων ὁρ-
γάνων ὑπάρξαιτο τῆς ζητήσεως; ἔμοι μὲν οὖν οὐκ ἂν
δοκεῖ βέλτιον. ἐναργεῖς γοῦν εἰκὸς ἐπὶ τούτων φανῆ-
ναι τὰς ἐνεργείας διὰ τὸ μέγεθος· ὥς τὰ γε σμικρὰ 20
τάχ' ἂν, εἰ καὶ σφοδρὰν ἔχει τὴν τοιαύτην δύναμιν,
ἀλλ' οὐκ αἰσθήσει γ' ἐτοίμην διαγιγνώσκεισθαι τὴν
ἐνέργειαν αὐτῆς. ἀλλ' ἔστιν ἐν τοῖς μάλιστα κοιλότατα
καὶ μέγιστα τῶν τοῦ ζώου μορίων ἢ τε γαστήρ καὶ
<αἷ> μῆτραί τε καὶ ὑστέραί καλούμεναι. τί οὖν κωλύει 25
ταῦτα πρῶτα προχειρισμένους ἐπισκέψασθαι τὰς ἐν-

3. τοιάνδε L || 13. τέως πρῶτον L²M πρώτως O πρώτον L¹ ||
14. ἐφ' ὧν LM || 15. ἔστιν ἀκριβῶς L || καθεκτικὴν L ||
16. ὁποῖα ποτ' ἤτις M || 18. ὑπάρξαιτο M || 19. γοῦν om. M
add P² || ἐπὶ τούτων εἰκὸς M || 22. ἐτοιμον O² || 24. καὶ μῆτραι
αἷ καὶ L κ. μ. τε καὶ αἷ M αἷ μ. τε καὶ αἷ O || 26. πρῶτα LM
om. O

εργείας αὐτῶν, ὅσαι μὲν καὶ πρὸ τῆς ἀνατομῆς δῆλαι,
 τὴν ἐξέτασιν ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ποιουμένους, ὅσαι δ'
 ἀμυδροτέραί, τὰ παραπλήσια διαιροῦντας ἀνθρώπων
 ζῶα, || οὐχ ὥς οὐκ ἂν ἱκανῶς τό γε καθόλου περὶ τῆς 14'
 5 ζητουμένης δυνάμεως καὶ τῶν ἀνομοίων ἐνδειξομένων,
 ἀλλ' ὥς ἴν' ἅμα τῷ κοινῷ καὶ τὸ ἴδιον ἐφ' ἡμῶν αὐ-
 τῶν ἐγνωκότες εἰς τε τὰς διαγνώσεις τῶν νοσημάτων
 καὶ τὰς λύσεις [αὐτῶν] εὐπορώτεροι γινώμεθα. περὶ
 μὲν οὖν ἀμφοτέρων τῶν ὀργάνων ἅμα λέγειν ἀδύνα-
 10 τον, ἐν μέρει δ' ὑπὲρ ἑκατέρου ποιησόμεθα τὸν λόγον
 ἀπὸ τοῦ σαφέστερον ἐνδείξασθαι δυναμένου τὴν καθε-
 κτικὴν δύναμιν ἀρξάμενοι. κατέχει μὲν γὰρ καὶ ἡ
 γαστήρ τὰ σιτία, μέχρι περ ἂν ἐκπέσῃ, κατέχουσι δὲ
 καὶ αἱ μήτραι τὸ ἐμβρυον, ἔστ' ἂν τελειώσωσιν· ἀλλὰ
 15 πολλαπλάσιός ἐστιν ὁ τῆς τῶν ἐμβρύων τελειώσεως
 χρόνος τῆς τῶν σιτίων πέψεως.

Cap. III. Εἰκὸς οὖν καὶ τὴν δύναμιν ἐναργέστε-
 ρον ἐν ταῖς μήτραις φωράσειν ἡμᾶς τὴν καθεκτικὴν,
 ὅσῳ καὶ πολυχρονιωτέραν τῆς γαστρὸς τὴν ἐνέργειαν
 20 κέκτηται. μῆσι γὰρ ἐννέα πού ταῖς πλείσταις τῶν
 γυναικῶν ἐν αὐταῖς τελειοῦται τὰ κνήματα, μεμυκνίαις
 μὲν ἅπαντι τῷ αὐχένι, περιεχούσαις δὲ πανταχόθεν
 αὐτὰ σὺν τῷ χορίῳ. || καὶ πέρας γε τῆς τοῦ στόματος 148
 μύσεως καὶ τῆς τοῦ κνουμένου κατὰ τὰς μήτρας μονῆς
 25 ἡ χρεῖα τῆς ἐνεργείας ἐστίν· οὐ γὰρ ὥς ἔτυχεν οὐδ'
 ἀλόγως ἱκανὰς περιστέλλεσθαι καὶ κατέχειν τὸ ἐμβρυον

5. ἐνδειξομένων LM ἐνδείξαμένων O || 6. ὥς ἴν' T' ὥς ἴνα LM ὅσην O¹ ὥς in marg. O² || 8. αὐτῶν post νοσημάτων colloc. LO, inclusi || 10. ποιησόμεθα M || 11. καθεκτικὴν M || 13. πέψη M || 14. τελειώσωσιν M τελειώσωσιν P² || ἀλλὰ καὶ M || 15. τῆς τελειώσεως τῶν ἐμβρ. L || 17. ἐναργεστέραν οὐσαν (sed οὐσαν ex-
 punx.) L || 22. πανταχόθι L || 23. τῆς τε τοῦ M || 26. ἱκανῶς L

ἡ φύσις ἀπειργασατο τὰς ὑστέρας, ἀλλ' ἔν' εἰς τὸ
 πρέπον ἀφίκηται μέγεθος τὸ κνούμενον. ὅταν οὖν, οὗ
 χάριν ἐνήργουν τῇ καθεκτικῇ δυνάμει, συμπεπληρω-
 μένον ἤ, ταύτην μὲν ἀνέπαυσάν τε καὶ εἰς ἡρεμίαν
 ἐπανήγαγον, ἀντ' αὐτῆς δ' ἑτέρα χρῶνται τῇ τέως 5
 ἡσυχάζουσῃ, τῇ προωστικῇ. ἦν δ' ἄρα καὶ τῆς ἐκείνης
 ἡσυχίας ὅρος ἡ χρεία καὶ τῆς γ' ἐνεργείας ὡσαύτως ἡ
 χρεία· καλούσης μὲν γὰρ αὐτῆς ἐνεργεῖ, μὴ καλούσης
 δ' ἡσυχάζει. καὶ χρὴ πάλιν ἀνταυθὶ καταμαθεῖν τῆς
 φύσεως τὴν τέχνην, ὥς οὐ μόνον ἐνεργειῶν χρησίμων 10
 δυνάμεις ἐνέθηκεν ἑκάστῳ τῶν ὀργάνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ
 τῶν ἡσυχιῶν τε καὶ κινήσεων καιροῦ προύνοήσατο.
 καλῶς μὲν γὰρ ἀπάντων γιγνομένων τῶν κατὰ τὴν
 κύησιν ἢ ἀποκριτικὴ δύναμις ἡσυχάζει τελέως ὥσπερ
 οὐκ οὔσα, κακοπραγίας δέ τινος γενομένης ἢ περὶ τὸ 15
 149 χορίον ἢ περὶ τινα τῶν ἄλλων ἢ ὑμένων ἢ περὶ τὸ
 κνούμενον αὐτὸ καὶ τῆς τελειώσεως αὐτοῦ παντάπασιν
 ἀπογνωσθείσης οὐκέτ' ἀναμένουσι τὸν ἐννεάμηνον αἰ
 μῆτραι χρόνον, ἀλλ' ἡ μὲν καθεκτικὴ δύναμις αὐτίκα
 δὴ πέπνυται καὶ παραχωρεῖ κινεῖσθαι τῇ πρότερον 20
 ἀργούσῃ, πρᾶττει δ' ἤδη τι καὶ πραγματεύεται χρηστὸν
 ἢ ἀποκριτικὴ τε καὶ προωστικὴ· καὶ γὰρ οὖν καὶ ταύ-
 την οὕτως ἐκάλεσαν ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῇ τὰ ὀνό-
 ματα θέμενοι καθάπερ καὶ ταῖς ἄλλαις. καὶ πῶς ὁ
 λόγος ἔοικεν ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀποδείξειν ἡμᾶς· καὶ γὰρ 25
 τοὶ καὶ διαδεχομένους αὐτὰς ἀλλήλους καὶ παραχωροῦσαν

2. οὐ om. M || 3. ἐνεργοῦσι L¹ ἢ ἐνήργουν L² || 5. ἐπανήγαγον
 L¹ O ἐπήγαγον M || 7. γ' om. M || 13. verba καλῶς μὲν usque ad
 προωστικὴ excerp. Orib. XXII 3, 14 || 14. κύησιν LM ὑστέραν O ||
 ὥσπερ] ὥς Orib. || 18. ἀπεγνωσμένης Orib. || οὐκ Orib. || τῶν
 ἐννεά μηνῶν αἰ μ. τὸν χρόνον L¹ corr. L² || 22. καὶ γὰρ] cf.
 Orib. XXII 1, 13 || 23. ἐνεργειῶν LM ἐργων O Orib. || αὐτῶν L

ἀεὶ τὴν ἐτέραν τῇ λοιπῇ, καθότι ἂν ἡ χρεῖα κελεύη,
 καὶ τὴν διδασκαλίαν κοινὴν οὐκ ἀπεικός ἐστι δέχεσθαι.
 τῆς μὲν οὖν καθεκτικῆς δυνάμεως ἔργον περιστεῖλαι
 τὰς μήτρας τῷ κυνουμένῳ πανταχόθεν, ὥστ' εὐλόγως
 5 ἀπτομέναις μὲν ταῖς μαιευταῖς τὸ στόμα μεμυκὸς
 αὐτῶν φαίνεται, ταῖς κυούσαις δ' αὐταῖς κατὰ τὰς
 πρώτας ἡμέρας καὶ μάλιστα κατ' αὐτὴν ἐκείνην, ἐν ᾗπερ
 ἂν ἡ τῆς γονῆς σύλληψις γένηται, κινουμένων τε καὶ
 συντρεχουσῶν εἰς ἑαυτὰς τῶν ὑστερῶν αἰσθη||σις γί- 15
 10 γνεται καὶ ἦν ἄμφω ταῦτα συμβῇ, μῦσαι μὲν τὸ στόμα
 χωρὶς φλεγμονῆς ἢ τινος ἄλλου παθήματος, αἰσθησιν
 δὲ τῆς κατὰ τὰς μήτρας κινήσεως ἀκολουθῆσαι, πρὸς
 αὐτὰς ἤδη τὸ σπέρμα τὸ παρὰ τὰνδρὸς εἰληφέναι τε
 καὶ κατέχειν αἱ γυναῖκες νομίζουσι. ταῦτα δ' οὐχ
 15 ἡμεῖς νῦν ἀναπλάττομεν ἡμῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκ μακρᾶς
 πείρας δοκιμασθέντα πᾶσι γέγραπται σχεδὸν τι τοῖς
 περὶ τούτων πραγματευσαμένοις. Ἡρόφιλος μὲν γε
 καὶ ὥς οὐδὲ πυρῆνα μήλης ἂν δέχοιτο τῶν μητρῶν τὸ
 στόμα, πρὶν ἀποκνεῖν τὴν γυναῖκα, καὶ ὥς οὐδὲ τοῦ-
 20 λάχιστον ἔτι διέστηκεν, ἦν ὑπάρξεται κύειν, καὶ ὥς
 ἐπὶ πλεόν ἀναστομοῦνται κατὰ τὰς τῶν ἐπιμηνίων φο-
 ράς, οὐκ ὥκνησε γράφειν· συνομολογοῦσι δ' αὐτῷ καὶ
 οἱ ἄλλοι πάντες οἱ περὶ τούτων πραγματευσάμενοι καὶ
 πρωτός γ' ἀπάντων ἱατρῶν τε καὶ φιλοσόφων Ἴππο-

3. verba περιστεῖλαι usque ad νομίζουσι excerpts. Orib.
 XXII 3, 7 || 4. τῶν κυνουμένων O Orib. || 5. μὲν ἀπτ. L || 6. φαί-
 νεται] φ. καὶ O || 8. ἂν om. Orib. || γένηται] γίγνεται M γίνη-
 ται O || 10. ἦν] εἰ Orib. || συμβαίη C, correxi || 12. τῆς μήτρας M
 τὴν μήτραν O || 13. αὐτὰς C || τὰνδρὸς L τοῦ ἀ. O || 14. κατα-
 σχεῖν M || 15. ὁμῖν M ἡμῖν om. O || 17. μὲν γε καὶ LM γε
 μὴν O || 18. οὐκ ἂν δέχοιτο O δ' ἔχοιτ' ἂν M || 19. κύειν LO
 ἀκούειν M ἀποκύνειν P || 20. ἦν LO πρὶν M || 24. πρωτός] πρὸ L ||
 γε πάντων O || Ἴπποκράτης] Hipp. aph. V 51. 54

κράτης ἀπεφήνατο μύειν τὸ στόμα τῶν ὑστερῶν ἐν τε
ταῖς κηήσεσι καὶ ταῖς φλεγμοναῖς, ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς
κηήσεσιν οὐκ ἐξιστάμενον τῆς φύσεως, ἐν δὲ ταῖς
φλεγμοναῖς σκληρὸν γιγνόμενον. ἐπὶ δέ γε τῆς ἐναν-
τίας τῆς ἐκκριτικῆς ἀνοίγνυται μὲν τὸ στόμα, προ-
151 ἔρχεται δ' ὁ πυθμὴν || ἅπας ὅσον οἶόν τ' ἐγγυτάτω
τοῦ στόματος ἀπωθούμενος ἔξω τὸ ἔμβρυον, ἅμα δ'
αὐτῷ καὶ τὰ συνεχῆ μέρη τὰ οἶον πλευρὰ τοῦ παντὸς
ὀργάνου συνεπιλαμβανόμενα τοῦ ἔργου θλίβει τε καὶ
προωθεῖ πᾶν ἔξω τὸ ἔμβρυον. καὶ πολλαῖς τῶν γυναι- 10
κῶν ὠδίνες βίαιοι τὰς μήτρας ὅλας ἐκπεσεῖν ἠνάγκα-
σαν ἀμέτρως χρησαμέναις τῇ τοιαύτῃ δυνάμει, παρα-
πλησίον τινὸς γιγνομένου τῷ πολλαῖς ἐν πάλαις τισὶ
καὶ φιλονεικίαις συμβαίνοντι, ὅταν ἀνατρέψαι τε καὶ
καταβαλεῖν ἐτέρους σπεύδοντες αὐτοὶ συγκатаπέσωμεν. 15
οὕτω γὰρ καὶ αἱ μήτραι τὸ ἔμβρυον ὠθοῦσαι συνεξέ-
πесον ἐνίοτε καὶ μάλισθ', ὅταν οἱ πρὸς τὴν ῥάχιν αὐ-
τῶν σύνδεσμοι χαλαροὶ φύσει τυγχάνωσιν ὄντες. ἔστι
δὲ καὶ τοῦτο θαυμαστόν τι τῆς φύσεως σοφισμα, τὸ
ζῶντος μὲν τοῦ κηήματος ἀκριβῶς πᾶν μεμυκέναι τὸ 20
στόμα τῶν μητρῶν, ἀποθανόντος δὲ παραχρῆμα δια-
σείεσθαι τοσοῦτον, ὅσον εἰς τὴν ἔξοδον αὐτοῦ διαφέ-
ρει. καὶ μέντοι καὶ αἱ μαῖαι τὰς τικτούσας οὐκ εὐθὺς
ἀνιστάσιν οὐδ' ἐπὶ τὸν δίφρον καθίζουσιν, ἀλλ' ἄπτον-
152 ται πρότερον ἀνοιγομένου τοῦ στόματος || κατὰ βραχὺ 25

3. εἴη om. M add. P² || 4. γε om. M || 6. οἶόν τε δυνα-
τὴν M || 7. ἔξω om. M || 9. παντὸς τοῦ ἔργου O || 10. περιωθεῖ
LP συνεπεί: M || κατὰ πολλαῖς usque ad τυγχάνωσιν ὄντες
εἰσέρχεται. Orib. XXII 3, 39 || 15. αὐτοὶ LM αὐτοῖς O || 18. δεσμοὶ
Orib. || 20. μεμυκέναι (O || πᾶν) πάντη L || τὸ στόμα μεμ. O ||
22. ἀνιστάσιν M || 24. ἀνιστάσιν L ἀνιστάσιν MO || τῶν δίφρων O

καὶ πρῶτον μὲν, ὥστε τὸν μικρὸν δάκτυλον καθιέναι,
 διεσπικέναι φασίν, ἔπειτ' ἤδη καὶ μείζον καὶ κατὰ
 βραχὺ δὴ πυνθανομένοις ἡμῖν ἀποκρίνονται τὸ μέγε-
 5 θος τῆς διαστάσεως ἐπαυξανόμενον. ὅταν δ' ἱκανὸν
 ἢ πρὸς τὴν τοῦ κνουμένου δίοδον, ἀνιστᾷσιν αὐτάς
 καὶ καθίζουσι καὶ προθυμείσθαι κελεύουσιν ἀπώσασθαι
 τὸ παιδίον. ἔστι δ' ἤδη τοῦτο τὸ ἔργον, ὃ παρ' ἐαν-
 τῶν αἰ κύνουσαι προστιθέασιν, οὐκέτι τῶν ὑστερῶν,
 ἀλλὰ τῶν κατ' ἐπιγαστριον μυῶν, οἱ πρὸς τὴν ἀπο-
 10 πάτησιν τε καὶ τὴν οὐρησιν ἡμῖν συνεργοῦσιν.

Cap. IV. Οὕτω μὲν ἐπὶ τῶν μητρῶν ἐναργῶς αἱ
 δύο φαίνονται δυνάμεις, ἐπὶ δὲ τῆς γαστροῦς ὧδε.
 πρῶτον μὲν τοῖς κλύδωσιν, οἱ δὴ καὶ πεπίστευνται τοῖς
 15 ἰατροῖς ἀρρώστου κοιλίας εἶναι συμπτώματα καὶ κατὰ
 λόγον πεπίστευνται· ἐνίοτε μὲν γὰρ ἐλάχιστα προσενη-
 νεγμένων οὐ γίνονται περιστελλομένης ἀκριβῶς αὐτοῖς
 τῆς γαστροῦ καὶ σφιγγούσης πανταχόθεν, ἐνίοτε δὲ
 μεστή μὲν ἢ γαστήρ ἐστιν, οἱ κλύδωνες δ' ὥς ἐπὶ 153
 κενῆς ἐξακούονται. κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἔχουσα καὶ
 20 χρωμένη καλῶς τῇ περισταλτικῇ δυνάμει, καὶ ὀλίγον
 ἢ τὸ περιεχόμενον, ἅπαν αὐτὸ περιλαμβάνουσα χώραν
 οὐδεμίαν ἀπολείπει κενήν, ἀρρωστοῦσα δέ, καθότι ἂν
 ἀδυνατήσῃ περιλαβεῖν ἀκριβῶς, ἐνταῦθ' εὐρυχωρίαν
 τιν' ἐργαζομένη συγχωρεῖ τοῖς περιεχομένοις ὑγροῖς
 25 κατὰ τὰς τῶν σχημάτων μεταλλαγὰς ἄλλοτ' ἄλλαχόσε
 μεταρρέουσι κλύδωνας ἀποτελεῖν. εὐλόγως οὖν, ὅτι

1. πρῶτα L || ὥς M || 2. τὸν μείζονα M μείζονα L¹ μείζον
 L² O || 4. ἐπαυξόμενον M || 5. ἀνιστᾷσιν L ἀνιστῶσιν MO || 7. δ'
 ἤδη LM δὲ O || 9. κατὰ τὸ M || 10. συνεργοῦσιν LM συντελοῦ-
 σιν O || 12. ἐπὶ δέ γε L || 15. προσενηνεγμένα L || 16. αὐτοῖς
 ἀκριβῶς O || 22. καθό (τι om.) L || 23. ἀδυνατῇ L || 24. τινὰ ποσὶ
 ἐργαζομένη colloc. O || 26. μεταρρέουσι L μεταρρέειν καὶ MO

μηδὲ πέφουσιν ἱκανῶς, οἱ ἐν τῷδε τῷ συμπτώματι
 γενόμενοι προσδοκῶσιν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται πέφαι καλῶς
 ἱκανοῦτον γαστέρα. τοῖς τοιοῦτοις δὲ καὶ μέχρι πλεί-
 οντος ἐν αὐτῇ φαίνεται παραμένον τὸ βάρος, ὥς ἂν
 καὶ βραδύτερον πέττουσι. καὶ μὴν θαυμάσειεν ἂν τις
 ἐπ' αὐτῶν τούτων μάλιστα τὸ πολυχρόνιον τῆς ἐν τῇ
 γαστρὶ διατριβῆς οὐ τῶν σιτίων μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ
 πύματος· οὐ γάρ, ὅπερ ἂν οἰηθείη τις, ὥς τὸ τῆς
 γαστρὸς στόμα τὸ κάτω στενὸν ἱκανῶς ὑπάρχον οὐδὲν
 παρήσει πρὶν ἀκριβῶς λειωθῆναι, τοῦτ' αἴτιον ὄντως
 ἐστίν. πολλὰ γοῦν πολλάκις ὁπωρῶν ὅσα μάλιστα κατα-
 104 πίνουσι || πάμπολλοι καὶ τις δακτύλιον χρυσοῦν ἐν τῷ
 στόματι φυλάττων ἄκων κατέπιε καὶ ἄλλος τις νόμισμα
 καὶ ἄλλος ἄλλο τι σκληρὸν καὶ δυσκατέργαστον, ἀλλ'
 ὅμως ἅπαντες οὗτοι ῥαδίως ἀπεπάτησαν, ἃ κατέπιον,
 οὐδενὸς αὐτοῖς ἀκολουθήσαντος συμπτώματος. εἰ δέ
 γ' ἡ στενότης τοῦ πόρου τῆς γαστρὸς αἰτία τοῦ μένειν
 ἐπὶ πλέον ἢν τοῖς ἀτρίπτοις σιτίοις, οὐδὲν ἂν τούτων
 ποτὲ διεχώρησεν. ἀλλὰ καὶ τὸ τὰ πόματ' αὐτοῖς ἐν
 τῇ γαστρὶ παραμένειν ἐπὶ πλείστον ἱκανὸν ἀπάγειν
 20 τὴν ὑπόνοιαν τοῦ πόρου τῆς στενότητος· ὅλως γάρ,
 εἰπερ ἦν ἐν τῷ κεχυλῶσθαι τὸ θᾶττον ὑπιέναι, τὰ τε
 βροφήματ' ἂν οὕτω καὶ τὸ γάλα καὶ ὁ τῆς πτισάνης
 χυλὸς αὐτίκα διεξῆι πᾶσιν. ἀλλ' οὐχ ὧδ' ἔχει· τοῖς
 μὲν γὰρ ἀσθενέσιν ἐπὶ πλείστον ἐμπλεῖ ταῦτα καὶ 25

2. γενόμενοι L || 7. μόνων M || 8. οἰηθείη LM ὥηθη O ||
 ὥς τὸ om. M || 9. ἱκανῶς ὑπάρχον LM supra ἱκανῶς add. ἀκρι-
 βῶς L' ὅπ. ἀκριβῶς O || 10. λειωθῆναι MO ἄλλοιωθῆναι L ||
 11. πολλὰ LM πολλοὶ O || 12. πάμπολλα O || 15. ἅπαντες om. L ||
 19. ἦν om. M || 20. ἀπάγειν LO ὑπάγειν M || 21. post στενότη-
 τος in M sequuntur haec verba: ὅλος ὁ πόρος ὅμως βᾶσιμος
 ἡμῶν λειοῦται τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς σιτίοις ἄβατος. ἦν γὰρ
 εἰπερ ὅτι καὶ

κλύδωνας ἐργάζεται παραμένοντα καὶ θλίβει καὶ βα-
 ρύνει τὴν γαστέρα, τοῖς δ' ἰσχυροῖς οὐ μόνον τούτων
 οὐδὲν συμβαίνει, ἀλλὰ καὶ πολὺ πλῆθος ἄρτων καὶ
 κρεῶν ὑποχωρεῖ ταχέως. οὐ μόνον δ' ἐκ τοῦ περιτε-
 5 τάσθαι τὴν γαστέρα καὶ βαρύνεσθαι || καὶ μεταρρεῖν 155
 ἄλλοτ' εἰς ἄλλα μέρη μετὰ κλύδωνος τὸ παραμένειν
 ἐπὶ πλεον ἐν αὐτῇ πάντως τοῖς οὕτως ἔχουσι τεκμή-
 ραιτ' ἂν τις ἀλλὰ καὶ τῶν ἐμέτων· ἐνιοι γὰρ οὐ μετὰ
 τρεῖς ὥρας ἢ τέτταρας ἀλλὰ νυκτῶν ἤδη μέσων παμ-
 10 πόλλου μεταξὺ χρόνου διελθόντος ἐπὶ ταῖς προσφοραῖς
 ἀνήμεσαν ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ ἐδηδεσμένα. καὶ μὲν δὴ
 καὶ ζῶον ὁτιοῦν ἐμπλήσας ὑγρᾶς τροφῆς, ὥσπερ ἡμεῖς
 πολλάκις ἐπὶ συνῶν ἐπειράθημεν ἐξ ἀλεύρων μεθ' ὕδα-
 τος οἷον κνκεῶνά τινα δόντες αὐτοῖς, ἔπειτα μετὰ
 15 τρεῖς πον καὶ τέτταρας ὥρας ἀνατεμόντες, εἰ οὕτω
 καὶ σὺ πρᾶξις, εὐρήσεις ἔτι κατὰ τὴν γαστέρα τὰ
 ἐδηδεσμένα· πέρας γὰρ αὐτοῖς ἐστὶ τῆς ἐνταῦθα μονῆς
 οὐχ ἢ χύλωσις, ἣν καὶ ἐκτὸς ἔτι ὄντων μηχανήσασθαι
 δυνατόν ἐστιν, ἀλλ' ἢ πέψις, ἕτερόν τι τῆς χυλώσεως
 20 οὔσα, καθάπερ αἱμάτωνσίς τε καὶ θρέψις. ὥς γὰρ
 κακεῖνα δέδεικται ποιότητων μεταβολῇ γιγνόμενα, τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ἐν τῇ γαστρὶ πέψις τῶν σιτίων
 εἰς τὴν οἰκείαν ἐστὶ τῷ τρεφομένῳ ποιότητα || μετα- 156
 βολὴ καὶ ὅταν γε πεφθῇ τελέως, ἀνοίγνυνται μὲν τηνι-
 25 καῦτα τὸ κάτω στόμα, διεκπίπτει δ' αὐτοῦ τὰ σιτία
 ῥαδίως, εἰ καὶ πλῆθος τι μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντα τύχοι
 λίθων ἢ ὀστέων ἢ γιγάρτων ἢ τινος ἄλλου χυλωθῆναι

3. συμβαίνει om. LM || 5. τὴν γαστέρα post βαρύνεσθαι
 colloc. O || 7. πλεῖον LM || πάντως] πᾶσι M || 9. verba μέσων —
 προσφοραῖς om. L¹ add. L² in marg. || 11. ἰσχυρῶς L¹ ἀκρι-
 βῶς L² || ἅπαντα LM πάντα O || 12. ζῶων A || 13. ἀλεύρων M ||
 17. αὐτοῖς om. M || 21 τὸν] κατὰ τὸν O || 26. τι om. L

μὴ δυναμένον. καὶ σοι τοῦτ' ἐνεστὶν ἐπὶ ζῴου δια-
 σασθαι στοχασαμένῳ τὸν καιρὸν τῆς κάτω διεξόδου.
 καὶ μὲν γε καὶ εἰ σφαλείης ποτὲ τοῦ καιροῦ καὶ μηδὲν
 μῆπω κάτω παρέρχοιτο πεττομένων ἐτι κατὰ τὴν γαστέρα
 τῶν σιτίων, οὐδ' οὕτως ἄκαρπος ἡ ἀνατομή σοι γενή- 5
 σεται· θεάσῃ γὰρ ἐπ' αὐτῶν, ὅπερ ὀλίγῳ πρόσθεν
 ἐλέγομεν, ἀκριβῶς μὲν μεμνκότα τὸν πυλωρόν, ἅπασαν
 δὲ τὴν γαστέρα περιεσταλμένην τοῖς σιτίοις τρόπον
 ὁμοιότατον, οἷόνπερ καὶ αἱ μήτραι τοῖς κυνουμένοις.
 οὐ γὰρ ἔστιν οὐδέποτε κενὴν εὑρεῖν χώραν οὔτε κατὰ 10
 τὰς ὑστέρας οὔτε κατὰ τὴν κοιλίαν οὔτε κατὰ τὰς
 κύστεις ἀμφοτέρας οὔτε κατὰ τὴν χοληδόχον ὀνομαζο-
 μένην οὔτε τὴν ἑτέραν· ἀλλ' εἰτ' ὀλίγον εἴη τὸ περι-
 εχόμενον ἐν αὐταῖς εἴτε πολὺ, μεστὰ καὶ πλήρεις αὐ-
 τῶν αἱ κοιλίαι φαίνονται περιστελλομένων ἀεὶ τῶν 15
 χιτῶνων τοῖς περιεχομένοις, ὅταν γε κατὰ φύσιν ἐκ
 107 τὸ ζῷον. || Ἐρασίστρατος δ' οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν περι-
 στολὴν τῆς γαστροῦς ἀπάντων αἰτίαν ἀποφαίνει καὶ
 τῆς λειώσεως τῶν σιτίων καὶ τῆς τῶν περιπτωμάτων
 ὑποχωρήσεως καὶ τῆς τῶν κεχυλωμένων ἀναδόσεως. 20
 ἐγὼ μὲν γὰρ μυριάκις ἐπὶ ζῶντος ἐτι τοῦ ζῴου διελὼν
 τὸ περιτόναιον εὗρον ἀεὶ τὰ μὲν ἔντερα πάντα περι-
 στελλόμενα τοῖς ἐνυπάρχουσι, τὴν κοιλίαν δ' οὐχ
 ἀπλῶς, ἀλλ' ἐπὶ μὲν ταῖς ἐδωδαῖς ἄνωθεν τε καὶ
 κάτωθεν αὐτὰ καὶ πανταχόθεν ἀκριβῶς περιειληφνῆναι 25
 ἀκίνητον, ὥς δοκεῖν ἡνῶσθαι καὶ περιπεφνῆναι τοῖς

2. κάτω] τοιαύτης M || 3. μὲν] μέντοι M || 5. σοι post ἄκαρ-
 πος colloc. M || 8. περιεσταλμένην LM περιστελλομένην O ||
 9. οἷόν περ LM ὅνπερ O || 10. οὐδέποτε LM οὐδέπω O || 13. οὔτε
 κατὰ τὴν ἱ. M || 19. τῆς ante λειώσεως om. L || supra λειώσεως
 καὶ ἀλλοιωσεως L² || περιπτωμάτων] πεττομένων L || 21. μὲν
 γὰρ L μέντοι PO μὲν M

σιτίοις· ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν πυλωρὸν εὗρισκον ἀεὶ
 μεμνκότα καὶ κεκλεισμένον ἀκριβῶς ὥσπερ τὸ τῶν
 ὑστερῶν στόμα ταῖς ἐγκύμοσιν· ἐπὶ μέντοι ταῖς πέψεσι
 συμπεπληρωμέναις ἀνέφκτο μὲν ὁ πυλωρός, ἡ γαστήρ
 5 δὲ περισταλτικῶς ἐκινεῖτο παραπλησίως τοῖς ἐντέροις.

Cap. V. "Ἀπαντ' οὖν ἀλλήλοις ὁμολογεῖ ταῦτα καὶ
 τῇ γαστρὶ καὶ ταῖς ὑστέραις καὶ ταῖς κύστεσιν εἶναι
 τινὰς ἐμφύτους δυνάμεις καθεκτικὰς μὲν τῶν οἰκείων
 ποιότητων, ἥ ἀποκριτικὰς δὲ τῶν ἀλλοτριῶν. ὅτι μὲν 158
 10 γὰρ ἔλκει τὴν χολὴν εἰς ἑαυτὴν ἢ ἐπὶ τῷ ἥπατι κύστις,
 ἔμπροσθεν δέδεικται, ὅτι δὲ καὶ ἀποκρίνει καθ' ἐκά-
 στην ἡμέραν εἰς τὴν γαστέρα, καὶ τοῦτ' ἐναργῶς φαί-
 νεται. καὶ μὴν εἰ διεδέχετο τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν ἡ
 ἐκκριτικὴ καὶ μὴ μέση τις ἀμφοῖν ἦν ἡ καθεκτικὴ, διὰ
 15 παντὸς ἐχρῆν ἀνατεμνομένων τῶν ζώων ἴσον πλῆθος
 χολῆς εὗρίσκεσθαι κατὰ τὴν κύστιν· οὐ μὴν εὗρίσκε-
 ταί γε. ποτὲ μὲν γὰρ πληρεστάτη, ποτὲ δὲ κενωτάτη,
 ποτὲ δὲ τὰς ἐν τῷ μεταξὺ διαφορὰς ἔχουσα θεωρεῖται,
 καθάπερ καὶ ἡ ἑτέρα κύστις ἢ τὸ οὖρον ὑποδεχομένη.
 20 ταύτης μὲν γε καὶ πρὸ τῆς ἀνατομῆς αἰσθανόμεθα,
 πρὶν ἀνιᾶσθαι τῷ πλῆθει βαρυνθεῖσαν ἢ τῇ δριμύ-
 τητι δηχθεῖσαν, ἀθροισούσης ἔτι τὸ οὖρον, ὥς οὔσης
 τινὸς κἀνταῦθα δυνάμεως καθεκτικῆς. οὕτω δὲ καὶ ἡ
 γαστήρ ὑπὸ δριμύτητος πολλὰκις δηχθεῖσα πρῶταίτερον
 25 τοῦ δέοντος ἄπεπτον ἔτι τὴν τροφήν ἀποτρύβεται. αὐ-
 θις δ' ἂν ποτε τῷ πλῆθει βαρυνθεῖσα ἢ καὶ κατ' ἄμφω
 συνελθόντα κακῶς διατεθεῖσα διαρροαῖς ἐάλω. καὶ

4. ἀνέφκται M || 5. ἐκκινεῖται M, corr. P² || 6. ὁμολογεῖται LM || καὶ LM ἐν O || 10. γὰρ om. L || 14. μὴ] οὐ A || ἦν ἀμφοῖν O || 17. κενωτάτη L κενωτάτη MO || 21. βαρυνθείσης O || 22. δηχθείσης O || 23. κἀνταῦθα τινος O || 26. καὶ om. O || 27. συνελθόντα LM συνελθόντων O

159 μέν γε καὶ οἱ ἔμετοι, τῷ πλήθει βαρυνθείσης ἢ αὐτῆς
 ἢ τὴν ποιότητα τῶν ἐν αὐτῇ σιτίων τε καὶ περιττα-
 μάτων μὴ φερούσης, ἀνάλογόν τι ταῖς διαρροαῖς πέ-
 θημα τῆς ἄνω γαστροῦ ἐστίν. ὅταν μὲν γὰρ ἐν τοῖς
 κάτω μέρεσιν αὐτῆς ἡ τοιαύτη γένηται διάθεσις, ἐρρω- 5
 μένων τῶν κατὰ τὸν στόμαχον, εἰς διαρροίας ἐτελεύ-
 τησεν, ὅταν δ' ἐν τοῖς κατὰ τὸ στόμα, τῶν ἄλλων
 εὐρωστούντων, εἰς ἑμέτους.

Cap. VI. Ἐνεστί δὲ καὶ τοῦτο πολλάκις ἐναργῶς
 ἰδεῖν ἐπὶ τῶν ἀποσίτων· ἀναγκαζόμενοι γὰρ ἐσθίειν 10
 οὔτε καταπίνειν εὐσθενοῦσιν οὔτ', εἰ καὶ βιάσαιντο,
 κατέχουσιν, ἀλλ' εὐθὺς ἀνεμοῦσι. καὶ οἱ ἄλλως δὲ
 τῶν ἐδεσμάτων πρὸς ὅτιον δυσχεραίνοντες βιασθέντες
 ἐνίοτε προσάρασθαι ταχέως ἐξεμοῦσιν ἢ, εἰ κατὰσχοιεν
 βιασάμενοι, ναντιώδεις τ' εἰσὶ καὶ τῆς γαστροῦ ὑπτίας 15
 αἰσθάνονται καὶ σπενδούσης ἀποθέσθαι τὸ λυποῦν.
 οὕτως ἐξ ἀπάντων τῶν φαινομένων, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς
 ἐρρέθη, μαρτυρεῖται τὸ δεῖν ὑπάρχειν τοῖς τοῦ ζῴου
 μορίοις σχεδὸν ἅπασιν ἔφεσιν μὲν τινα καὶ οἶον ὄρεξιν
 160 τῆς οἰκείας ποιότητος, ἀποστροφὴν δὲ τινα ἢ καὶ οἶον 20
 μῖσός τι τῆς ἁλλοτρίας. ἀλλ' ἐφειμένα μὲν ἔλκειν εὐ-
 λογον, ἀποστρεφόμενα δ' ἐκκρίνειν. καὶ τούτων πάλιν
 ἢ θ' ἐλκτική δύναμις ἀποδείκνυται καθ' ἅπαν ὑπάρ-
 χουσα καὶ ἡ προωστική. ἀλλ' εἴπερ ἔφεσίς τε τίς ἐστι
 καὶ ἔλξις, εἴη ἂν τις καὶ ἀπόλαυσις· οὐδὲν γὰρ τῶν 25
 ὄντων ἔλκει τι δι' αὐτὸ τὸ ἔλκειν, ἀλλ' ἢν ἀπολαύσῃ

1. γε] τοι L || 6. διαρροίας LM διάρροϊαν O || 9. ἐναργῶς
 ἰδεῖν πολλάκις O || 10. post ἐσθίειν add. οὔτοι L || 11. εὐτονοῦ-
 σιν L || 14. ἢ καὶ εἰ M || 18. ἐρρέθη M² || δεῖν] δ' ἦν M ||
 23. καθάπαν LO κατὰ πάντα P in ras. καθάπερ M || 24. τε
 om. L || 26. ἀπολαύη M

τοῦ διὰ τῆς ὀλκῆς εὐπορηθέντος. καὶ μὴν ἀπολαύειν οὐ δύναται μὴ κατασχόν. κὰν τοῦτο πάλιν ἡ καθεκτικὴ δύναμις ἀποδείκνυται τὴν γένεσιν ἀναγκαίαν ἔχουσα· σαφῶς γὰρ ἐφίεται μὲν τῶν οἰκείων ποιότητων ἡ γαστήρ, ἀποστρέφεται δὲ τὰς ἀλλοτριάς. ἀλλ' εἴπερ ἐφίεται τε καὶ ἔλκει καὶ ἀπολαύει κατέχουσα καὶ περιστελλομένη, εἴη ἄν τι καὶ πέρας αὐτῇ τῆς ἀπολαύσεως κἀπὶ τῷδ' ὁ καιρὸς ἦδη τῆς ἐκκριτικῆς δυνάμεως ἐνεργούσης.

- 10 Cap. VII. Ἄλλ' εἰ καὶ κατέχει καὶ ἀπολαύει, καταχρῆται πρὸς ὃ πέφυκε. πέφυκε δὲ τοῦ προσήκοντος ἑαυτῇ || κατὰ ποιότητα καὶ οἰκείου μεταλαμβάνειν· ὥσθ' ἔλ- 15
κει τῶν σιτίων ὅσον χρηστότατον ἀτμωδῶς τε καὶ κατὰ βραχὺ καὶ τοῦτο τοῖς ἑαυτῆς χιτῶσιν ἐναποτίθεται τε
15 καὶ προστίθῃσιν. ὅταν δ' ἱκανῶς ἐμπλησθῇ, καθάπερ ἄχθος τι τὴν λοιπὴν ἀποτίθεται τροφήν ἐσχηκνίαν τι χρηστὸν ἦδη καὶ αὐτὴν ἐκ τῆς πρὸς τὴν γαστέρα κοινω-
νίας· οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεται δύο σώματα δρᾶν καὶ πάσχειν ἐπιτήδεια συνελθόντα μὴ οὐκ ἦτοι πάσχειν θ' ἅμα καὶ
20 δρᾶν ἢ θάτερον μὲν δρᾶν, θάτερον δὲ πάσχειν. εἰ μὲν γὰρ ἰσάξῃ ταῖς δυνάμεσιν, ἐξ ἴσου δράσει τε καὶ πείσεται, ἂν δ' ὑπερέχῃ πολὺ καὶ κρατῇ θάτερον, ἐνεργήσῃ περὶ τὸ πάσχον· ὥστε δράσει μέγα μὲν τι καὶ αἰσθητόν, αὐτὸ δ' ἦτοι σμικρόν τι καὶ οὐκ αἰσθητόν
25 ἢ παντάπασιν οὐδὲν πείσεται. ἀλλ' ἐν τούτῳ δὴ καὶ μάλιστα διήνεγκε φαρμάκου δηλητηρίου τροφή· τὸ μὲν γὰρ κρατεῖ τῆς ἐν τῷ σώματι δυνάμεως, ἡ δὲ κρατεῖ-

5. τὰς ἀλλοτριάς* τῶν ἀλλοτριῶν C || 7. αὐτῆς A || 11. πρὸς] εἰς L¹ corr. L² || 16. ἀποτίθεται L²M ἀπωθεῖται L¹O || 20. δὲ L δ' αὐτῶν O || 22. θάτερον L² θάττον L¹ || 23. μὲν γε μέγα κ. αἰσθ. L μέγα om. M || 25. καὶ αὐτὸ διήνεγκε colloc. L

ται. οὐκ οὖν ἐνδέχεται τροφήν μὲν εἶναι τι τῷ ζῳῳ
 προσήκουσαν, οὐ μὴν καὶ κρατεῖσθαι γ' ὁμοίως πρὸς
 162 τῶν || ἐν τῷ ζῳῳ ποιότητων· τὸ κρατεῖσθαι δ' ἦν ἄλλοι-
 οὔσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὲν ἰσχυρότερα ταῖς δυνάμεσιν
 ἐστὶ μύρια, τὰ δ' ἀσθενέστερα, κρατήσῃ μὲν πάντα τῆς 5
 οἰκείας τῷ ζῳῳ τροφῆς, οὐχ ὁμοίως δὲ πάντα· κρατήσῃ
 δ' ἄρα καὶ ἡ γαστήρ καὶ ἀλλοιώσῃ μὲν τὴν τροφήν,
 οὐ μὴν ὁμοίως ἥπατι καὶ φλεψὶ καὶ ἀρτηρίαις καὶ
 καρδίᾳ. πόσον οὖν ἐστίν, ὃ ἀλλοιοῖ, καὶ δὴ θεασώ-
 μεθα· πλεον μὲν ἢ κατὰ τὸ στόμα, μείον δ' ἢ κατὰ τὸ 10
 ἥπαρ τε καὶ τὰς φλέβας. αὕτη μὲν γὰρ ἡ ἀλλοίωσις
 εἰς αἵματος οὐσίαν ἄγει τὴν τροφήν, ἡ δ' ἐν τῷ στό-
 ματι μεθίστησι μὲν αὐτὴν ἐναργῶς εἰς ἕτερον εἶδος,
 οὐ μὴν εἰς τέλος γε μετακοσμεῖ. μάθους δ' ἂν ἐπὶ τῶν
 ἐγκαταλειφθέντων ταῖς διαστάσεσι τῶν ὀδόντων σιτίων 15
 καὶ καταμεινάντων δι' ὅλης νυκτός· οὔτε γὰρ ἄρτος
 ἀκριβῶς ὁ ἄρτος οὔτε κρέας ἐστὶ τὸ κρέας, ἀλλ' ὅξει
 μὲν τοιοῦτον, οἷόν περ καὶ τοῦ ζῳου τὸ στόμα, δια-
 λέλυται δὲ καὶ διατέτῃ καὶ τὰς ἐν τῷ ζῳῳ τῆς σαρ-
 κὸς ἀπομέμακται ποιότητας. ἐνεστι δέ σοι θεάσασθαι 20
 163 τὸ μέγεθος τῆς ἐν τῷ στόματι || τῶν σιτίων ἀλλοι-
 ώσεως, εἰ πυροὺς μασησάμενος ἐπιθείης ἀπέπτοις δο-
 θιῇσιν· ὅψει γὰρ αὐτοὺς τάχιστα μεταβάλλοντάς τε
 καὶ συμπτέτοντας, οὐδὲν τοιοῦτον, ὅταν ὕδατι φουρα-
 θῶσιν, ἐργάσασθαι δυναμένους. καὶ μὴ θανατώσης· τὸ 25
 γὰρ τοι φλέγμα τουτὶ τὸ κατὰ τὸ στόμα καὶ λειχῆνων

1. οὐκοῦν M || 4. verba ἀλλ' ἐπεὶ — ἀπομέμακται ποιότητας
 excerpts. Orib. XXI 1, 16 || 6. τῷ om. L τῷ ζῳῳ om. M || 7. μὲν
 Orib. ἔμα L om. cett. || 9. θεασόμεθα Orib. || 10. πλεον LM ||
 τὸ ante στόμα om. O ante ἥπαρ om. A || 15. καταλειφθέντων O ||
 16. καὶ om. MO || μεινάντων Orib. || 18. τὸ τοιοῦτον L || οἷόν περ
 M Orib. οἷον LO || τὸ τ. ζ. στόμα O || 19. διατέτῃ L² M

ἐστὶν ἄκος καὶ σκορπίους ἀναιρεῖ παραχρῆμα καὶ πολλὰ
 τῶν ἰοβόλων θηρίων τὰ μὲν εὐθὺς ἀποκτείνει, τὰ δ' ἐς
 ὕστερον· ἅπαντα γοῦν βλέπτει μεγάλως. ἀλλὰ τὰ μεμα-
 σημένα σιτία πρῶτον μὲν τούτῳ τῷ φλέγματι βέβρεκται
 5 τε καὶ πεφύραται, δεύτερον δὲ καὶ τῷ χρωτὶ τοῦ στό-
 ματος ἅπαντα πεπλησίακεν, ὥστε πλείονα μεταβολὴν
 εἴληφε τῶν ἐν ταῖς κεναῖς χώραις τῶν ὀδόντων ἐσφη-
 νωμένων. ἀλλ' ὅσον τὰ μεμασημένα τούτων ἐπὶ πλεόν
 ἡλλοίωται, τοσοῦτον ἐκείνων τὰ καταποθέντα. μὴ γάρ
 10 οὐδὲ παραβλητὸν ἢ τὸ τῆς ὑπερβολῆς, εἰ τὸ κατὰ τὴν
 κοιλίαν ἐννοήσαιμεν φλέγμα καὶ χολὴν καὶ πνεῦμα καὶ
 θερμασίαν καὶ ὅλην τὴν οὐσίαν τῆς γαστροῦς. εἰ δὲ
 καὶ συνεπινοήσαις αὐτῇ τὰ παρακείμενα || σπλάγχνα 164
 καθάπερ τινὶ λέβητι μεγάλῳ πυρὸς ἐστίας πολλάς, ἐκ
 15 δεξιῶν μὲν τὸ ἥπαρ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸν σπλῆνα, τὴν
 καρδίαν δ' ἐκ τῶν ἄνω, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὰς φρένας
 αἰωρουμένας τε καὶ διὰ παντὸς κινουμένας, ἐφ' ἅπασι
 δὲ τούτοις σκέπον τὸ ἐπίπλοον, ἐξαίσιόν τινα πεισθήσῃ
 τὴν ἡλλοίωσιν γίνεσθαι τῶν εἰς τὴν γαστέρα κατα-
 20 ποθέντων σιτίων. πῶς δ' ἂν ἡδύνατο ῥαδίως αἵμα-
 τοῦσθαι μὴ προπαρασκευασθέντα τῇ τοιαύτῃ μετα-
 βολῇ; δέδεικται γὰρ οὖν καὶ πρόσθεν, ὥς οὐδὲν εἰς
 τὴν ἐναντίαν ἀθρόως μεθίσταται ποιότητα. πῶς οὖν
 ὁ ἄρτος αἷμα γίγνεται, πῶς δὲ τὸ τεῦτλον ἢ ὁ κύαμος
 25 ἢ τι τῶν ἄλλων, εἰ μὴ πρότερόν τιν' ἐτέραν ἡλλοί-

3. τὰ μεμασημένα κτλ. excerpts. Orib. XXII 1, 21—24 ||
 τὰ] τὰ μὲν A || 6. ἅπαντι M Orib. || 7. ἐν ταῖς LM ἐν αὐταῖς
 ταῖς O || ἀπεσφηνωμένων M || 9. ἡλλοίωται LM ἡλλοίωτο O || μὴ
 L¹ O Orib. μὴδὲ M οὐδὲ L² || 10. ἢ* εἴη C; an scribendum οὐδὲ
 γάρ οὐδὲ παραβλητὸν <ἂν> εἴη? || 17. αἰωρούσας L¹ M || κινούσας
 L¹ M || 21. προκατασκευασθέντα L || 25. τι L² τινὰ L¹ || προ-
 τέραν L

ωσιν ἐδέξατο; πῶς δ' ἡ κόπρος [ἐὐθὺς] ἐν τοῖς λεπτοῖς
 ἐντέροις ἀθρόως γεννηθήσεται; τί γὰρ ἐν τούτοις σφο-
 δρότερον εἰς ἀλλοίωσίν ἐστι τῶν κατὰ τὴν γαστέρα;
 πότερα τῶν χιτώνων τὸ πλῆθος ἢ τῶν γειννιώντων
 σπλάγχνων ἢ περιθesis ἢ τῆς μονῆς ὁ χρόνος ἢ σύμ- 5
 φυτός τις ἐν τοῖς ὀργάνοις θερμοασία; καὶ μὴν κατ'
 οὐδὲν τούτων πλεονεκτεῖ τὰ ἔντερα τῆς γαστρός. τί
 165 ποτ' οὖν ἐν μὲν τῇ γαστρὶ νυκτὸς ἥ ὅλης πολλάκις
 μένουντα τὸν ἄρτον ἔτι φυλάττεσθαι βούλονται τὰς
 ἀρχαίας διασφάζοντα ποιότητας, ἐπειδὴν δ' ἅπαξ ἐμ- 10
 πέσῃ τοῖς ἐντέροις, εὐθὺς γίγνεσθαι κόπρον; εἰ μὲν
 γὰρ ὁ τοσοῦτος χρόνος ἀδύνατος ἀλλοιοῦν, οὐδ' ὁ
 βραχὺς ἱκανός· εἰ δ' οὗτος αὐτάρκης, πῶς οὐ πολὺ
 μᾶλλον ὁ μακρός; ἄρ' οὖν ἀλλοιοῦται μὲν ἡ τροφή
 κατὰ τὴν κοιλίαν, ἄλλην δέ τιν' ἀλλοίωσιν καὶ οὐχ 15
 οἶαν ἐκ τῆς φύσεως ἴσχει τοῦ μεταβάλλοντος ὀργάνου;
 ἢ ταύτην μὲν, οὐ μὴν τὴν γ' οἰκείαν τῷ τοῦ ζώου
 σώματι; μακροῦ τοῦτ' ἀδυνατώτερόν ἐστι. καὶ μὴν οὐκ
 ἄλλο γ' ἢν ἡ πέψις ἢ ἀλλοίωσις εἰς τὴν οἰκείαν τοῦ
 τρεφομένου ποιότητα. εἴπερ οὖν ἡ πέψις τοῦτ' ἔστι 20
 καὶ ἡ τροφή κατὰ τὴν γαστέρα δέδεικται δεχομένη
 ποιότητα τῷ μέλλοντι πρὸς αὐτῆς θρέψεσθαι ζῶν
 προσήκουσαν, ἱκανῶς ἀποδέδεικται τὸ πέττεσθαι κατὰ
 τὴν γαστέρα τὴν τροφήν. καὶ γελοῖος μὲν Ἀσκληπιά-
 δης οὗτ' ἐν ταῖς ἐρυνγαῖς λέγων ἐμφαίνεσθαι ποτε τὴν 25
 ποιότητα τῶν πεφθέντων σιτίων οὗτ' ἐν τοῖς ἐμέτοις

1. εὐθὺς om. M || 4. πότερα LM πότερον O || 5. παράθesis
 L¹M || 9. τὸν ἄρτον, ἄρτον (sic) M || 13. πολὺ LM πολλῶ O ||
 14. ἄρ' L² ἀλλ' L¹ || 15. οὐχ οἶαν] οὐ τὴν LM || 19. ἡ add. P²
 om. cett. || post ἀλλοίωσις add. τοῦ τρέφοντος in marg. P² ||
 22. θρέψεσθαι* θρέψασθαι M τρέψεσθαι L τραφήσεσθαι O ||
 23. ἱκανῶς om. C add. L² in marg.

οὗτ' ἐν ταῖς ἀνάτομαῖς· αὐτὸ γὰρ δὴ τὸ τοῦ σώμα- 166
 τος ἐξόζειν αὐτὰ τῆς κοιλίας ἐστὶ τὸ πεπέφθαι. ὁ δ'
 οὕτως ἐστὶν εὐήθης, ὥστ', ἐπειδὴ τῶν παλαιῶν ἀκούει
 λεγόντων ἐπὶ τὸ χρηστὸν ἐν τῇ γαστρὶ μεταβάλλειν
 5 τὰ σιτία, δοκιμάζει ζητεῖν οὐ τὸ κατὰ δύναμιν ἀλλὰ
 τὸ κατὰ γεῦσιν χρηστὸν, ὥσπερ ἢ τοῦ μήλου μηλω-
 δεστέρου — χρὴ γὰρ οὕτως αὐτῷ διαλέγεσθαι — γι-
 γνομένου κατὰ τὴν κοιλίαν ἢ τοῦ μέλιτος μελιτω-
 δεστέρου. πολὺ δ' εὐηθέστερός ἐστι καὶ γελοιότερος
 10 ὁ Ἐρασίστρατος ἢ μὴ νοῶν, ὅπως εἴρηται πρὸς τῶν
 παλαιῶν ἢ πέψις ἐψήσει παραπλήσιος ὑπάρχειν, ἢ ἐκὼν
 σοφισζόμενος ἑαυτόν. ἐψήσει μὲν οὖν, φησὶν, οὕτως
 ἐλαφρὰν ἔχουσιν θερμοσίαν οὐκ εἰκὸς εἶναι παραπλη-
 σίαν τὴν πέψιν, ὥσπερ ἢ τὴν Αἴτνην θεὸν ὑποθεῖναι
 15 τῇ γαστρὶ ἢ ἄλλως αὐτῆς ἀλλοιοῦσαι τὰ σιτία μὴ δυ-
 ναμένης ἢ δυναμένης μὲν ἀλλοιοῦν, οὐ κατὰ τὴν ἔμ-
 φυτον δὲ θερμοσίαν, ὑγρὰν οὖσαν δηλονότι καὶ διὰ
 τοῦθ' ἔψειν οὐκ ὁπταῖν εἰρημένην. ἐχρῆν δ' αὐτόν,
 εἴπερ περὶ πραγμάτων ἀντιλέγειν ἐβούλετο, πειραθῆναι
 20 δεῖξαι μάλιστα μὲν καὶ ἥ πρῶτον, ὥς οὐδὲ μεταβάλλει 167
 τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἀλλοιοῦται κατὰ ποιότητα πρὸς τῆς
 γαστροῦς τὰ σιτία, δεύτερον δ', εἴπερ μὴ οἷός τ' ἦν
 τοῦτο πιστώσασθαι, τὸ τὴν ἀλλοίωσιν αὐτῶν ἄχρηστον
 εἶναι τῷ ζῳῷ· εἰ δὲ μὴδὲ τοῦτ' εἶχε διαβάλλειν, ἐξελέγ-
 25 ξαι τὴν περὶ τὰς δραστικὰς ἀρχὰς ὑπόληψιν καὶ δεῖξαι
 τὰς ἐνεργείας ἐν τοῖς μορίοις οὐ διὰ τὴν ἐκ θερμοῦ

1. αὐτὸ γὰρ τὸ L¹ αὐτὸ μὲν γὰρ δὴ τὸ L² || 5. δοκιμάζειν M ||
 10. μὴν οὖν O μὴ νοῶν O² in marg. || 11. παραπλήσιος M παρα-
 πλήσιον O παραπλησίως L (ut videtur) || 12. οὕτως MO² οὗ-
 τος LO¹ || 16. μὲν post ἀλλοιοῦσιν colloc. O || 20. post πρῶτα
 add. τὴν γαστέρα M om. LO || 22. τ' ἦν om. M ἐστὶ L || 24. φησὶ
 μὴ LM

καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ ποιᾶν κρᾶσιν ὑπάρχειν ἀλλὰ δι' ἄλλο τι· εἰ δὲ μὴδὲ τοῦτ' ἐτόλμα διαβάλλειν, ἀλλ' ὅτι γε μὴ τὸ θερμόν ἐστιν ἐν τοῖς ὑπὸ φύσεως διοικουμένοις τὸ τῶν ἄλλων δραστικώτατον. ἢ εἰ μήτε τοῦτο μήτε τῶν ἄλλων τι τῶν ἐμπροσθεν 5 εἶχεν ἀποδεικνύναι, μὴ ληρεῖν ὀνόματι προσπαλαίοντα μάτην, ὥσπερ οὐ σαφῶς Ἀριστοτέλους ἐν τ' ἄλλοις πολλοῖς κἀν τῷ τετάρτῳ τῶν μετεωρολογικῶν ὅπως ἡ πέψις ἐψήσει παραπλήσιος εἶναι λέγεται, καὶ ὅτι μὴ πρῶτως μὴδὲ κυρίως ὀνομαζόντων, εἰρηκότος. ἀλλ', 10 ὥς ἤδη λέλεκται πολλάκις, ἀρχὴ τούτων ἀπάντων ἐστὶ μία τὸ περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ διασκέψασθαι, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἐποίησεν ἐν τῷ 168 δευτέρῳ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἀποδείξας ἀπάσας τὰς κατὰ τὰ σώματα μεταβολὰς καὶ ἀλλοιωσεις ὑπὸ 15 τούτων γίνεσθαι. ἀλλ' Ἐρασίστρατος οὔτε τούτοις οὔτ' ἄλλῳ τινὶ τῶν προειρημένων ἀντειπὼν ἐπὶ τοῦτομα μόνον ἐτράπετο τῆς ἐψήσεως.

Cap. VIII. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς πέψεως, εἰ καὶ τὰλλα πάντα παρέλιπε, τὸ γοῦν ὅτι διαφέρει τῆς ἐκτὸς ἐψή- 20 σεως ἢ ἐν τοῖς ζῷοις πέψις, ἐπειράθη δεικνύναι, περὶ δὲ τῆς καταπόσεως οὐδ' ἄχρη τοσοῦτον. τί γάρ φησιν; ὅλην μὲν οὖν τῆς κοιλίας οὐδεμία φαίνεται εἶναι. καὶ μὴν δύο χιτῶνας ἡ γαστήρ ἔχει πάντως ἕνεκά του γενομένου καὶ διήκουσιν οὗτοι μέχρι τοῦ στόματος, ὃ 25 μὲν ἄνθρωπος οἷός ἐστι κατὰ τὴν γαστέρα, τοιοῦτος δια-

2. εἰ δὲ] ἢ M ἢ εἰ L || ἐτόλμα LM ἐτόλμησε O || 5. ἢ] καὶ M
 μήτε* μὴδὲ U || 12. τὸ add. L s. l. om. MO || ὑγροῦ καὶ ξηροῦ L
 14. τὰ σώματα LM τὰ σώμα O || 18. τῆς ἐψήσεως] τῆς πέψεως L
 24. καὶ δύο γε L' ἀλλὰ δύο μὴν L² || 25. post μέχρι add. καὶ
 L (17 20. μὴν] μὴν οὖν L

μένων, ὁ δ' ἕτερος ἐπὶ τὸ σαρκωδέστερον ἐν τῷ στο-
μάτῳ τρεπόμενος. ὅτι μὲν οὖν ἐναντίας ἀλλήλαις τὰς
ἐπιβολὰς τῶν ἰνῶν ἔχουσιν οἱ χιτῶνες οὗτοι, τὸ φαι-
νόμενον αὐτὸ μαρτυρεῖ. τίνος δ' ἕνεκα τοιοῦτοι γεγό-
5 νασιν, Ἐρασίστρατος μὲν οὐδ' ἐπεχείρησεν εἰπεῖν, ἡμεῖς
δ' ἐροῦμεν. ὁ μὲν ἔνδον εὐθείας ἔχει τὰς ἵνας, ὀλκῆς
γὰρ ἕνεκα γέ||γονεν· ὁ δ' ἐξωθεν ἐγκαρσίας ὑπὲρ τοῦ 169
κατὰ κύκλον περιστέλλεσθαι· ἐκάστω γὰρ τῶν κινου-
μένων ὀργάνων ἐν τοῖς σώμασι κατὰ τὰς τῶν ἰνῶν
10 θέσεις αἱ κινήσεις εἰσίν. ἐπ' αὐτῶν δὲ πρῶτον τῶν
μυῶν, εἰ βούλει, βασάνισον τὸν λόγον, ἐφ' ὧν καὶ αἱ
ἵνες ἐναργέσταται καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν ὀρῶνται διὰ
σφοδρότητα. μετὰ δὲ τοὺς μῦς ἐπὶ τὰ φυσικὰ τῶν
ὀργάνων ἴθι καὶ πάντ' ὅψει κατὰ τὰς ἵνας κινούμενα
15 καὶ διὰ τοῦθ' ἐκάστω μὲν τῶν ἐντέρων στρογγύλαι
καθ' ἐκάτερον τῶν χιτῶνων αἱ ἵνες εἰσὶ· περιστέλλον-
ται γὰρ μόνον, ἔλκουσι δ' οὐδέν. ἡ γαστήρ δὲ τῶν
ἰνῶν τὰς μὲν εὐθείας ἔχει χάριν ὀλκῆς, τὰς δ' ἐγκαρ-
σίας ἕνεκα περιστολῆς· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς μυσίν
20 ἐκάστης τῶν ἰνῶν τεινομένης τε καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν
ἐλκομένης αἱ κινήσεις γίνονται, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον
κὰν τῇ γαστρὶ· τῶν μὲν οὖν ἐγκαρσίων ἰνῶν τεινο-
μένων ἔλαττον ἀνάγκη γίνεσθαι τὸ εὖρος τῆς περι-
εχομένης ὑπ' αὐτῶν κοιλότητος, τῶν δ' εὐθειῶν ἐλκο-
25 μένων τε καὶ εἰς ἑαυτὰς συναγομένων οὐκ ἐνδέχεται
μὴ οὐ συναιρεῖσθαι τὸ μῆκος. ἀλλὰ μὴν || ἐναργῶς 170

8. στέλλεσθαι O || verba ἐκάστω — εἰσίν excerpts. Orib.
XXIV 18, 11 || ἐκάστω O Orib. ἐκάστων LM || 9. ὀργάνων] μορίων
Orib. || ἐν om. C add. P² || τῷ σώματι Orib. || 11. αἱ om. LM ||
14. πάντ' LM πάντως O || 18. δ' om. L || 22. κὰν M καὶ L
ἐν O || verba τῶν μὲν usque ad τὸν λάρυγγα excerpts. Orib.
XXIV 18, 12 || οὖν del. P² O² || ἰνῶν om. L || 26. συν

καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ
 ἄρχειν ἀλλὰ δι' ἄλλο τι· αἱ δὲ καὶ ἀπομακρύνονται,
 βάλλειν, ἀλλ' ὅτι γε μὴ το φασκεύειν τὸ τῷ ἀπομακρύνειν
 φύσεως διοικουμένοις τὸ καὶ ἀπομακρύνειν. ὁμοίως
 ἢ εἰ μήτε τοῦτο μήτε τοῦ ἀλλοῦ ἀπομακρύνειν· γὰρ ὅταν
 εἶχεν ἀποδεικνύναι, μὴ λημιεν ὅτι τὰς ἀφ' αὐτῶν καὶ τῶν
 μάτην, ὥσπερ οὐ σαφὲς ἔστιν ὅτι τὰς ἀφ' αὐτῶν ἀφαι-
 πολλοῖς καὶ τῷ τεταρτῳ τῷ ἀπομακρύνειν τὰ ἀπομακρύνειν κατα-
 πέψις ἐψήσει παραπλήσιον ὅτι οὐ σπουδαίοντα
 πρώτως μὴδὲ κυρίως ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος, οὐκ ἀπομακρύνονται
 ὡς ἤδη λέλεκται πολλοῖς ἀπὸ τοῦ σώματος, οὐ σπουδαίοντα
 μία τὸ περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ τὴν
 διασκέπασθαι, καθάπερ καὶ τὰς ἀφ' αὐτῶν ἀπομακρύνονται
 168 δευτέρῳ περὶ γενέσεως ἀπομακρύνονται γὰρ φησι τοῖς σιτίοις
 τὰς κατὰ τὰ σώματα ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος ὅλον χρόνον.
 τούτων γίνεσθαι. ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅτι τὸ μῆκος ἀφαι-
 οὔτ' ἄλλω τινὶ τῶν ἀφ' αὐτῶν τῆν περιστάτικῃς κινή-
 νομα μόνον ἐστὶν ὅτι τὸ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος, ὅπερ γὰρ
 Cap. VIII. Ἐστὶν ὅτι τὸ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος
 πάντα παρέλπει, τὸ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος διαστέλλεσθαι τὰ
 σεως ἢ ἐν τοῖς ξηροῖς ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος τὸν στόμαχον
 δὲ τῆς καταπόσεως ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος, οὐδεὶς ἀγνοεῖ.
 ὅλην μὲν οὖν τῆν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος ὁδοιπορίαν
 καὶ μὴν δύο χιτῶνες ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος γάρ, εἰ δι-
 γερονότας καὶ διηγερονότας ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος διαστέλλεσθαι. οὐκ
 μὲν ἐνδον, οἷός ἐστιν ὅτι τὸ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ σώματος διαστέλλεσθαι

2. εἰ δὲ] ἢ M
 μήτε* μὴδὲ C || 12. ἀπομακρύνονται M Orib. ||
 15. τὰ σώματα LM
 24. καὶ δύο γὰρ L
 LO || 26. μὲν] μὲν
 27. Orib. καταφερόμενος
 28. L || 10. περιστέλλον-
 29. MO λέγει L || αὐτῶ
 30. ἀπομακρύνονται del. L || 22. ἐγ-
 23. λέγει M

τὰ κάτω κοινόν ἐστι καὶ τοῖς νεκροῖς σώμασι, δι' ὧν
 ὁπωσοῦν τι διεξέρχεται, καὶ τοῖς ζῶσιν, εἴτε περι-
 στέλλοιτο τοῖς διερχομένοις εἰθ' ἔλκοιτο· τὸ δὲ τῆς
 τοῦ μήκους συναιρέσεως ἰδιον τῶν τὰς εὐθείας ἴνας
 5 ἔχοντων ὀργάνων, ἵν' ἐπισπάσωνταί τι. ἀλλὰ μὴν
 ἐδείχθη κατασπώμενος ὁ στόμαχος, οὐ γὰρ ἂν εἴλκε
 τὸν λάρυγγα· δῆλον οὖν, ὥς ἡ γαστήρ ἔλκει τὰ σιτία
 διὰ τοῦ στομάχου. καὶ ἡ κατὰ τὸν ἑμετον δὲ τῶν
 ἑμουμένων ἄχρι τοῦ στόματος φορὰ πάντως μὲν που
 10 καὶ αὐτὴ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀναφερομένων διατεινόμενα
 μέρη τοῦ στομάχου διεστῶτα κέκτῃται, τῶν πρόσω δ'
 8 τι ἂν ἐκάστοτ' ἐπιλαμβάνηται, τοῦτ' ἀρχόμενον δια-
 στέλλεται, τὸ δ' || ὅπισθεν καταλείπει δηλονότι συστελ- 17
 λόμενον, ὥσθ' ὁμοίαν εἶναι πάντῃ τὴν διάθεσιν τοῦ
 15 στομάχου κατὰ γε τοῦτο τῇ τῶν καταπινόντων· ἀλλὰ
 τῆς ὀλκῆς μὴ παρούσης τὸ μῆκος ὅλον ἴσον ἐν τοῖς
 τοιούτοις συμπτώμασι διαφυλάττεται. διὰ τοῦτο δὲ
 καὶ καταπίνειν ῥᾶν ἐστίν ἢ ἐμῆν, ὅτι καταπίνεται
 μὲν ἀμφοῖν τῆς γαστρὸς τῶν χιτώνων ἐνεργούντων,
 20 τοῦ μὲν ἐντὸς ἔλκοντος, τοῦ δ' ἐκτὸς περιστελλομένου
 τε καὶ συνεπωθούντος, ἐμεῖται δὲ θατέρου μόνου τοῦ
 ἔξωθεν ἐνεργούντος, οὐδενὸς ἔλκοντος εἰς τὸ στόμα.
 οὐ γὰρ δὴ ὥσπερ ἡ τῆς γαστρὸς ὕφεξις προηγείτο τοῦ
 καταπίνειν τὰ σίτια, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς ἐμέ-
 25 τοις ἐπιθυμεῖ τι τῶν κατὰ τὸ στόμα μορίων τοῦ

2. διερχεται M διεξέρχεται P || 3. verba τὸ δὲ τῆς usque
 ad παθήματος excerp. Orib. XXIV 18, 14 || 4. μέλους M ||
 7. οὖν om. M || ἡ om. L || 10. ἄνω φερομένων M || 12. ἂν om. M
 ἐπιλαμβάνη Orib. ἐπιλαμβάνεται M || 13. 8 add. ante καταλ-
 πει L || 14. πάλιν pro πάντῃ Orib. || 16. μῆ] οὐ L || ὅλον ο
 Orib. || ἐν LM ἐπὶ O || 17. δὲ om. O || 23. δὴ om. L || 94 ~~~
 πιεῖν M

γε φαίνεται καταπινόντων συναιρούμενον κα-
 τον ὁ λάρυγξ ἀνατρέχων, ὅσον ὁ στόμαχος καὶ
 καὶ ὅταν γε συμπληρωθείσης τῆς ἐν τῷ κ
 ἐνεργείας ἀφεθῇ τῆς τάσεως ὁ στόμαχος,
 πάλιν φαίνεται καταφερόμενος ὁ λάρυγξ· ὁ γ
 χιτῶν τῆς γαστρὸς ὁ τὰς εὐθείας ἴνας ἔχων
 στόμαχον ὑπαλείφω καὶ τὸ στόμα τοῖς ἐντὸς
 ἐπεκτείνεται τοῦ λάρυγγος, ὥστ' οὐκ ἐνδέχει
 σπώμενον αὐτὸν ὑπὸ τῆς κοιλίας μὴ οὐ συνεπ
 καὶ τὸν λάρυγγα. ὅτι δ' αἱ περιφερεῖς ἴνες.
 στέλλεται τὰ τ' ἄλλα μόρια καὶ ἡ γαστήρ.
 ροῦσι τὸ μῆκος, ἀλλὰ συστέλλουσι καὶ σι
 εὐρύτητα, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἔστιν ὁμο
 Ἑρασιστράτον· περιστέλλεσθαι γάρ φησι
 τὴν γαστέρα κατὰ τὸν τῆς πέψεως ἄπ
 ἀλλ' εἰ περιστέλλεται μὲν, οὐδὲν δὲ τοῦ
 ρεῖται τῆς κοιλίας, οὐκ ἔστι τῆς περισ
 σεως ἴδιον τὸ κατασπᾶν κάτω τὸν στόμα
 αὐτὸς ὁ Ἑρασίστρατος εἶπε, τοῦτο μὲν
 171 βήσεται τὸ τῶν ἄνω συστελλομένων δ
 κάτω. τοῦτο δ' ὅτι, καὶ εἰς νεκροῖ
 ὕδατος ἐγγέης, φαίνεται γιγνόμενον
 ταῖς γὰρ τῶν ὕλων διὰ στενοῦ σώμ
 ἀκόλουθόν ἐστι τὸ σύμπτωμα· ἀπαι
 ερχομένου τινὸς αὐτὸν ὄγκου μὴ δι
 οὖν τὸ μὲν τῶν ἄνω συστελλομένων

1. γε om. M || 5. κάτω φερόμενος M
 LP²O || 7. ὑπελείφω in ras. L || 8. κατασπώμενων αὐτῶν Ch || 9
 ται M || 16. τῆς κ. ἀφαιρείται Γ
 LM || 21. νεκρὸν C νεκροῦ K ||
 χείρ O || 23. τοῦ σώματος O ||

εἰσιν ἱκανοί, φέρε καὶ τῆς τῶν ζώων ἀνατομῆς ἐπι-
 δεῖξωμεν αὐτοῖς, ὥς ἐκάτερος τῶν χιτῶνων ἐνεργεῖ τὴν
 εἰρημένην ἐνέργειαν. εἰ δὴ τι λαβὼν ζῶον, εἴτα γυ-
 μνώσας αὐτοῦ τὰ περικείμενα τῷ στομάχῳ σώματα χω-
 ρὶς τοῦ διατεμεῖν τινα τῶν νεύρων ἢ τῶν ἀρτηριῶν ⁵
 ἢ τῶν φλεβῶν τῶν αὐτόθι τεταγμένων ἐθέλοις ἀπὸ
 τῆς γένυος ἕως τοῦ θώρακος εὐθείαις τομαῖς διελεῖν
 τὸν ἕξω χιτῶνα τὸν τὰς ἐγκαρσίας ἵνας ἔχοντα κα̐πειτα
 τῷ ζῳῷ τροφὴν προσενέγκοις, ὅψει καταπῖνον αὐτὸ
 καίτοι τῆς περισταλτικῆς ἐνεργείας ἀπολωλυίας. εἰ δ' ¹⁰
 αὖ πάλιν ἐφ' ἑτέρου ζῳῷ διατέμοις ἀμφοτέρους τοὺς
 χιτῶνας τομαῖς ἐγκαρσίαις, θεάσῃ καὶ τοῦτο καταπῖνον
 οὐκέτ' ἐνεργοῦντος τοῦ ἐντός. ᾧ δὴλον, ὅτι καὶ διὰ
 176 θατέρου μὲν αὐτῶν καταπίνειν οἶόν τ' ἐστίν, ἥ ἀλλὰ
 χεῖρον ἢ δι' ἀμφοτέρων. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ ¹⁵
 τοῦτ' ἐστὶ θεάσασθαι σαφῶς ἐπὶ τῆς εἰρημένης ἀνατο-
 μῆς, ὥς ἐν τῷ καταπίνειν ὑποπίμπλαται πνεύματος ὁ
 στόμαχος τοῦ συγκαταπινομένου τοῖς σιτίοις, ὃ περι-
 στελλομένου μὲν τοῦ ἕξωθεν χιτῶνος ὠθεῖται ῥαδίως
 εἰς τὴν γαστέρα σὺν τοῖς ἐδέσμασι, μόνον δὲ τοῦ ἐν- ²⁰
 δον ὑπάρχοντος ἐμποδὼν ἵσταται τῇ φορᾷ τῶν σιτίων
 διατεινόν τ' αὐτὸν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἐμποδίζον. ἀλλ'
 οὔτε τούτων οὐδὲν Ἑρασίστρατος εἶπεν οὔθ' ὥς ἡ
 σκολιὰ θέσις τοῦ στομάχου διαβάλλει σαφῶς τὸ δόγμα
 τῶν νομιζόντων ὑπὸ τῆς ἄνωθεν βολῆς μόνης ποδη- ²⁵

1. καὶ] καπὶ L || τῆς ἐπὶ τῶν M || 8. τὸν τὰς ἐγκαρσίας ἵνας
 ἔχοντα M τὸν τὰς ἵνας ἔχοντα τὰς ἐγκ. LO || 9. προσενέγκοις*
 προσενέγκης L προσενεγκῶν M προσενεγκεῖν O || 11. ἀμφοτέρους
 τ. χ.] τὸν ἕξωθεν χιτῶνα M || 12. ἐγκαρσίαις τομῇ LM || 13. διὰ
 om. O || 14. μὲν om. O add. L² || 16. σαφῶς θ. O θεάσασθαι
 om. M || 20. μόνου LM χρόνον O¹ χρόνον O² || 23. οὔτε M
 οὐδέ LO || 25. μόνης LP om. O

γούμενα μέχρι τῆς γαστρὸς ἵεναι τὰ καταπινόμενα.
 μόνον δ' ὅτι πολλὰ τῶν μακροτραχήλων ζώων ἐπι-
 κεκυφότα καταπίνει, καλῶς εἶπεν. ὃ δὴλον, ὅτι τὸ
 φαινόμενον οὐ τὸ πῶς καταπίνομεν ἀποδείκνυσιν, ἀλλὰ
 5 τὸ πῶς οὐ καταπίνομεν· ὅτι γὰρ μὴ διὰ μόνης τῆς
 ἄνωθεν βολῆς, ἐκ τούτου δὴλον· οὐ μὴν εἶθ' ἐλκούσης
 τῆς κοιλίας εἴτε παράγοντος αὐτὰ τοῦ στομάχου, δὴλον
 ἦδη πω. ἀλλ' ἡμεῖς γε || πάντας τοὺς λογισμοὺς εἰπόντες 17
 τοὺς τ' ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀργάνων ὁρμωμένους
 10 καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἄλλων συμπτωμάτων τῶν τε πρὸ τοῦ
 γυμνωθῆναι τὸν στόμαχον καὶ γυμνωθέντος, ὡς ὀλίγῳ
 πρόσθεν ἐλέγομεν, ἱκανῶς ἐνεδειξάμεθα τοῦ μὲν ἔλκειν
 ἕνεκα τὸν ἐντὸς χιτῶνα, τοῦ δ' ἀπωθεῖν τὸν ἐκτὸς
 γεγυμέναι. προὔθεμεθα μὲν οὖν ἀποδείξαι τὴν καθ-
 15 ἐκτικὴν δύναμιν ἐν ἐκάστῳ τῶν ὀργάνων οὕσαν, ὥσπερ
 ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ τὴν ἐλκτικὴν τε καὶ προσέτι τὴν
 ἀλλοιωτικὴν. ὑπὸ δὲ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου τὰς
 τέτταρας ἀπεδείξαμεν ὑπαρχούσας τῇ γαστρὶ, τὴν
 ἐλκτικὴν μὲν ἐν τῷ καταπίνειν, τὴν καθεκτικὴν δ' ἐν
 20 τῷ πέττειν, τὴν ἀπωστικὴν δ' ἐν τοῖς ἐμέτοις καὶ ταῖς
 τῶν πεπεμμένων σιτίων εἰς τὸ λεπτόν ἔντερον ὑπο-
 χωρήσειν, αὐτὴν δὲ τὴν πέψιν ἀλλοίωσιν ὑπάρχειν.

Cap. IX. Οὕκουν ἔτ' ἀπορήσομεν οὐδὲ περὶ τοῦ
 σπληνός, εἰ ἔλκει μὲν τὸ οἰκτεῖον, ἀποκρίνει δὲ τὸ
 25 ἀλλότριον, ἀλλοιοῦν δὲ καὶ κατέχειν, ὅσον ἂν ἐπισπά-
 σῃται, πέφυκεν, οὐδὲ περὶ ἥπατος ἢ φλεβὸς ἢ ἀρτη-

3. τὸ φαινόμενον L τὸ om. MO || 9. τ' om. LM || 17. τὰς
 om. M || 18. τέσσαρας L || ἐπεδείξαμεν L || 23. ἀπορήσαιμεν sine
 ἂν O || 25. ἀλλοιοῦν δ. κ. κατέχειν LP ἀλλοιοῖ δ. κ. κατέχει MO ||
 ἐπισπάζεται L ἐπισπάζεται MO || 26. πέφυκεν C πεφύκει K
 οὐδὲ* οὐτε C

178 ρίαις ἢ καρδίαις ἢ τῶν ἢ ἄλλων τινός· ἀναγκαῖαι γὰρ
 ἐδείχθησαν αἱ τέτταρες αὗται δυνάμεις ἅπαντι μορίῳ
 τῷ μέλλοντι θρῆψεσθαι καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὰς ὑπηρέτι-
 δας εἶναι θρῆψεως ἔφαμεν· ὥς γὰρ τὸ τῶν ἀνθρώπων
 ἀποπάτημα τοῖς κυσὶν ἡδιστον, οὕτω καὶ τὰ τοῦ ἥπα- 5
 τος περιττώματα τὸ μὲν τῷ σπληνί, τὸ δὲ τῇ χοληδόχῳ
 κύστει, τὸ δὲ τοῖς νεφροῖς οἰκεῖον.

Cap. X. Καὶ λέγειν ἔτι περὶ τῆς τούτων γενέσεως
 οὐκ ἂν ἐθέλοιμι μεθ' Ἱπποκράτην καὶ Πλάτωνα καὶ
 Ἀριστοτέλην καὶ Διοκλέα καὶ Πραξαγόραν καὶ Φιλό- 10
 τιμον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ περὶ τῶν δυνάμεων εἶπον ἂν,
 εἴ τις τῶν ἔμπροσθεν ἀκριβῶς ἐξιργάσατο τὸν ὑπὲρ
 αὐτῶν λόγον. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν παλαιοὶ καλῶς ὑπὲρ αὐ-
 τῶν ἀποφηνάμενοι παρέλιπον ἀγωνίσασθαι τῷ λόγῳ,
 μηδ' ὑπονοήσαντες ἔσσεσθαι τινὰς εἰς τοσοῦτον ἀναι- 15
 σχύντους σοφιστάς, ὥς ἀντιλέγειν ἐπιχειρήσαι τοῖς ἐν-
 αργέσιν, οἱ νεώτεροι δὲ τὸ μὲν τι νικηθέντες ὑπὸ τῶν
 σοφισμάτων ἐπέισθησαν αὐτοῖς, τὸ δέ τι καὶ ἀντι-
 λέγειν ἐπιχειρήσαντες ἀποδεῖν μοι πολὺν τῆς τῶν πα-
 179 λαιῶν ἔδοξαν δυνάμεως, ἢ διὰ τοῦθ', ὥς ἂν ἐκείνων 20
 αὐτῶν, εἴπερ ἔτ' ἦν τις, ἀγωνίσασθαι μοι δοκεῖ πρὸς
 τοὺς ἀνατρέποντας τῆς τέχνης τὰ κάλλιστα, καὶ αὐτὸς
 οὕτως ἐπειράθην συνθεῖναι τοὺς λόγους. ὅτι δ' ἢ οὐ-
 δὲν ἢ παντάπασιν ἀνύσω τι σμικρὸν, οὐκ ἄγνοῶ· πάμ-
 πολλα γὰρ εὗρίσκω τελέως μὲν ἀποδεδειγμένα τοῖς 25

1. ἀναγκαῖαι γὰρ κτλ. excerpts. Orib. XXII 1, 14 ἢ 3. θρέ-
 ψασθαι M ἢ 11. οὐδὲ ante περὶ om. L ἢ 12. ὑπὲρ LM περὶ O ἢ
 14. πολλὰ ante παρέλιπον add. O om. LM ἢ 16. τοῖς ἐναργῶς
 φερομένοις (sic) M ἢ 21. δοκῶν O (in marg. δοκεῖ) δοκῶ P ἢ
 23. ἢ ante οὐδὲν om. O del. P² ἢ 24. παντάπασιν ἀνύσω τι καὶ
 τοῦτο μικρὸν OM π. ἀνύσουσι τι μικρὸν L γρ. δ' οὐδὲν παντά-
 πασιν ἀνύσω ἢ καὶ τοῦτο σμικρὸν L²

παλαιοῖς, οὔτε δὲ συνετὰ τοῖς πολλοῖς τῶν νῦν δι'
 ἀμαθίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρούμενα γινώσκεσθαι διὰ
 ῥαθυμίαν, οὔτ', εἰ καὶ γνωσθεῖν τινί, δικαίως ἐξα-
 ζόμενα· χρη γὰρ τὸν μέλλοντα γινώσκεσθαι τι τῶν πολ-
 5 λῶν ἄμεινον εὐθὺς μὲν καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ πρώτῃ
 διδασκαλίᾳ πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκεῖν· ἐπειδὴν δὲ
 γένηται μειράκιον, ἀληθείας τινὰ σχεῖν ἔρωτικὴν μα-
 νίαν, ὥσπερ ἐνθουσιῶντα καὶ μῆθ' ἡμέρας μῆτε νυκτὸς
 διαλείπειν σπεύδοντά τε καὶ συντεταμένον ἐκμαθεῖν,
 10 ὅσα τοῖς ἐνδοξοτάτοις εἴρηται τῶν παλαιῶν· ἐπειδὴν
 δ' ἐκμάθῃ, κρίνειν αὐτὰ καὶ βασανίζειν χρόνῳ παμ-
 πόλλῳ καὶ σκοπεῖν, πόσα μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἐναργῶς
 φαινομένοις, πόσα δὲ διαφέρεται, || καὶ οὕτω τὰ μὲν 18
 αἰρεῖσθαι, τὰ δ' ἀποστρέφασθαι. τῷ μὲν δὴ τοιοῦτῳ
 15 πάννυ σφόδρα χρησίμους ἥλιπικα τοὺς ἡμετέρους ἔσεσθαι
 λόγους· εἰεν δ' ἂν ὀλίγοι παντάπασι· οὗτοι· τοῖς δ'
 ἄλλοις οὕτω γενήσεται τὸ γράμμα περιττόν, ὥς εἰ καὶ
 μῦθον ὅνῃ τις λέγοι.

Cap. XI. Συμπεραντέον οὖν ἡμῖν τὸν λόγον ἔνεκα
 20 τῶν τῆς ἀληθείας ἐφιεμένων ὅσα λείπει κατ' αὐτὸν
 ἔτι προσθεῖσιν. ὥς γὰρ ἡ γαστήρ ἔλκει μὲν ἐναργῶς
 καὶ κατασπᾷ τὰ σιτία τοῖς σφόδρα πεινώδεσι, πρὶν
 ἀκριβῶς ἐν τῷ στόματι λειωθῆναι, δυσχεραίνει δὲ
 καὶ ἀπωθεῖται τοῖς ἀποσίτοις τε καὶ πρὸς ἀνάγκην
 25 ἐσθίουσιν, οὕτω καὶ τῶν ἄλλων ὁργάνων ἕκαστον ἀμ-
 φοτέρως ἔχει τὰς δυνάμεις, τὴν τε τῶν οἰκείων ἔλκτι-

7. τινὰ σχεῖν L τινὸς ἔχειν MO τινὸς σχεῖν A || 9. ἐκμαθὼν M || 11. ἐπὶ χρόνῳ M || 13. δὲ] δὲ καὶ LM || 15. πάννυ χρησίμους σφόδρα τοὺς ἡ ἥλιπικα λ. ἔσεσθαι O || ἥλιπια M || 17. γενήσεται L γενήσεσθαι MO || 20. τῆς om. L || post ὅσα add. δὲ O || 21. ἔτι προσθεῖσιν LMO¹ ἐπιπροσθήσειν A || γὰρ om. O || 22. κατασπᾷ LM μετασπᾷ O

κὴν καὶ τὴν τῶν ἀλλοτριῶν ἀποκριτικὴν. καὶ διὰ
 τοῦτο, κὰν ἐξ ἑνὸς ἢ χιτῶνος ὄργανόν τι συνεστῶς,
 ὥσπερ καὶ αἱ κύστεις ἀμφοτέραι καὶ αἱ μήτραι καὶ αἱ
 φλέβες, ἀμφοτέρα τῶν ἰνῶν ἔχει τὰ γένη, τῶν εὐ-
 θειῶν τε καὶ τῶν ἐγκαρσίων. καὶ μὲν γε καὶ τρίτον 5

181 τι || γένος ἰνῶν ἐστὶ <τῶν> λοξῶν, ἔλαττον πολὺ τῷ
 πλῆθει τῶν προειρημένων δύο γενῶν. εὐρίσκεται δ'
 ἐν μὲν τοῖς ἐκ δυοῖν χιτῶνων συνεστηκόσιν ὄργανοις
 ἐν θατέρῳ μόνῳ ταῖς εὐθείαις ἰσὶν ἀναμειγμένον,
 ἐν δὲ τοῖς ἐξ ἑνὸς ἅμα τοῖς ἄλλοις δύο γένεσι. συν- 10
 επιλαμβάνουσι δ' αὐταὶ μέγιστον τῇ τῆς καθεκτικῆς
 ὁρμησθεύσεως δυνάμει ἐνεργείᾳ· δεῖται γὰρ ἐν τούτῳ
 τῷ χρόνῳ πανταχόθεν ἐσφίγχθαι καὶ περιτετάσθαι τοῖς
 ἀνταρχοῦσι τὸ μόριον, ἡ μὲν γαστήρ ἐν τῷ τῆς πέ-
 ψου, αἱ μήτραι δ' ἐν τῷ τῆς κυήσεως χρόνῳ παντί. 15
 καθε' ἕνα καὶ ὁ τῆς φλεβὸς χιτῶν εἷς ὢν ἐκ πολυει-
 θῶν ἰνῶν ἐγένετο καὶ τῶν τῆς ἀρτηρίας ὁ μὲν ἐξωθεν
 ἐκ τῶν στρογγύλων, ὁ δ' ἐσωθεν ἐκ μὲν τῶν εὐθειῶν
 πλείστων, ὀλίγων δὲ τινων σὺν αὐταῖς καὶ τῶν λοξῶν,
 ὥστε τὰς μὲν φλέβας ταῖς μήτραις καὶ ταῖς κύστεσιν 20
 εὐκρίναι κατὰ γε τὴν τῶν ἰνῶν σύνθεσιν, εἰ καὶ τῷ
 πᾶσι λείπονται, τὰς δ' ἀρτηρίας τῇ γαστρὶ. μόναι δὲ
 πάντων ὀργάνων ἐκ δυοῖν θ' ἅμα καὶ ἀμφοτέρων ἐγ-
 καρσίου ἔχοντων τὰς ἵνας ἐγένετο τὰ ἔντερα. τὸ δ'
 καὶ βέλτιον ἦν || τῶν τ' ἄλλων ἐκάστῳ τοιούτῳ τὴν 25

2. συνεστῶς MO || 3. καὶ post ὥσπερ om. M || 4. ἀμφοτέρα L¹
 γρ. ἀμφοτέραι L² ἐκάτερον M ἀμφοτέρων O || 6. ἰνῶν ἐστὶ λοξῶν
 (λοξῶν MO LM ἐστὶν ἰνῶν λοξῶν O, articulum addidi || 9. ἀναμε-
 μιγμένον M corr. P² ἀναμειγμένα L¹ corr. L² || 13. ἐσφίγχθαι C
 τε καὶ M || 14. γρ. τὰ μόρια L² μορίοις M || μὲν] μὲν γὰρ LM
 20. τοῖς τε μήτραις L || 21. σύνθεσιν LM θέσιν O || 23. θ' om. A
 24. τῶν om. LM || 24. τ' om. A || τοιοῦτον M

φύσιν ὑπάρχειν, οἷόνπερ καὶ νῦν ἐστὶ, τοῖς τ' ἐντέροις
ἐκ δυοῖν ὁμοίων χιτώνων συγκεῖσθαι τῆς περὶ χρείας
μορίων πραγματείας ἐστίν. οὐκ οὖν νῦν χρὴ ποθεῖν
ἀκούειν περὶ τῶν τοιούτων, ὥσπερ οὐδὲ διὰ τί περὶ
5 τοῦ πλήθους τῶν χιτώνων ἑκάστων τῶν ὁργάνων δια-
πεφώνηται τοῖς ἀνατομικοῖς ἀνδράσιν. ὑπὲρ μὲν γὰρ
τούτων αὐτάρκως ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀνατομικῆς διαφω-
νίας εἴρηται· περὶ δὲ τοῦ διότι τοιοῦτον ἕκαστον ἐγγέ-
νετο τῶν ὁργάνων, ἐν τοῖς περὶ χρείας μορίων εἰρησέται.
10 Cap. XII. Νυνὶ δ' οὐδέτερον τούτων πρόκειται
λέγειν, ἀλλὰ τὰς φυσικὰς δυνάμεις μόνας ἀποδεικνύειν
ἐν ἑκάστῳ τῶν ὁργάνων τέτταρας ὑπαρχούσας. ἐπὶ
τοῦτ' οὖν πάλιν ἐπανελθόντες ἀναμνήσωμέν τε τῶν
ἐμπροσθεν εἰρημένων ἐπιθώμεν τε κεφαλὴν ἤδη τῷ
15 λόγῳ παντὶ τὸ λείπον ἐτι προσθέντες. ἐπειδὴ γὰρ
ἕκαστον τῶν ἐν τῷ ζῳῷ μορίων ἔλκειν εἰς ἑαυτὸ τὸν
οἰκεῖον [τῇ ποιότητι] χυμὸν ἀποδέδεικται καὶ πρώτη
σχεδὸν αὕτη τῶν φυσικῶν ἐστὶ δυνάμεων, ἐφεξῆς ||
ἐκείνῳ γνωστέον, ὥς οὐ πρότερον ἀποτρίβεται τὴν 183
20 ἐλχθεῖσαν <τροφὴν> ἥτοι σύμπασαν ἢ καὶ τι περιττώμα
αὐτῆς, πρὶν ἂν εἰς ἐναντίαν μεταπέσῃ διάθεσιν ἢ αὐτὸ
τὸ ὄργανον ἢ καὶ τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῷ τὰ πλεῖ-
στα. ἢ μὲν οὖν γαστήρ, ἐπειδὴ μὲν ἱκανῶς ἐμπλησθῇ
τῶν σιτίων καὶ τὸ χρηστότατον αὐτῶν εἰς τοὺς ἑαυτῆς
25 χιτώνας ἐναπόθῃται βδάλλουσα, τηνικαὐτ' ἤδη τὸ λοι-
πὸν ἀποτρίβεται καθάπερ ἄχθος ἀλλότριον· αἱ κύστες

1. καὶ om. L || τ' om. O || 4. περὶ] ὑπὲρ MO || 5. χιτώνων
συγκεῖσθαι (add.) ἑκάστῳ M || 6. γὰρ om. L || 7. ἐν τοῖς om. M ||
περὶ] ὑπὲρ M || 13. τε om. O || 15. ἐτι om. M add. P² || 17. ἢ
ποιότητι om. O || 19. ἐκείνο LO || 20. <τροφὴν>*, cf. Gal. XV 31
24. τὸ] τὸν A || 25. ἐναπόθῃται] ἀποτίθεται O || τὰ λοιπὰ L

δ', ἐπειδὴν ἕκαστον τῶν ἐλχθέντων ἢ τῷ πλήθει δια-
τείνον ἢ τῇ ποιότητι δάκνον ἀνιαρὸν γένηται· τῷ δ'
αὐτῷ τρόπῳ καὶ αἱ μήτραι· ἦτοι γάρ, ἐπειδὴν μηκέτι
φέρωσι διατεινόμεναι, τὸ λυποῦν ἀποθέσθαι σπεύδου-
σιν ἢ τῇ ποιότητι δακνόμεναι τῶν ἐκχυθέντων εἰς αὐ- 5
τὰς ὑγρῶν. ἑκάτερον δὲ τῶν εἰρημένων γίνεται μὲν
καὶ βιαίως ἔστιν ὅτε καὶ ἀμβλώσκουσι τηνικαῦτα, γί-
γνεται δ' ὥς τὰ πολλὰ καὶ προσηκόντως, ὅπερ οὐκ
ἀμβλώσκειν ἀλλ' ἀποκνύσκειν τε καὶ τίττειν ὀνομάζε-
ται. τοῖς μὲν οὖν ἀμβλωθριδίῳις φαρμάκοις ἢ τισιν 10
184 ἄλλοις παθήμασι διαφθείρουσι τὸ ἔμβρυον ἢ τινας
τῶν ὑμένων αὐτοῦ ῥηγνύουσιν αἱ ἀμβλώσεις ἔπονται,
οὕτω δὲ καὶ ἐπειδὴν ἀνιαθῶσί ποθ' αἱ μήτραι κακῶς
ἔχουσαι τῇ διατάσει, ταῖς δὲ τῶν ἐμβρύων αὐτῶν
κινήσει ταῖς σφοδροτάταις οἱ τόκοι, καθάπερ καὶ 15
τοῦθ' Ἱπποκράτει καλῶς εἴρηται. κοινὸν δ' ἀπασῶν
τῶν διαθέσεων ἡ ἀνία καὶ ταύτης αἷτιον τριττὸν ἢ
ὄγκος περιττός ἢ τι βάρος ἢ δῆξις· ὄγκος μὲν, ἐπειδὴν
μηκέτι φέρωσι διατεινόμεναι, βάρος δ', ἐπειδὴν ὑπὲρ
τὴν ῥώμην αὐτῶν ἢ τὸ περιεχόμενον, δῆξις δ', ἐπειδὴν 20
ἦτοι τὰ πρότερον ἐν τοῖς ὑμέσιν ὑγρὰ στεγόμενα ῥα-
γνύων αὐτῶν εἰς αὐτὰς ἐκχυθῇ τὰς μήτρας ἢ καὶ
σῆψαν ἀποφθαρεν τὸ κύημα σηπόμενόν τε καὶ δια-
λυόμενον εἰς μοχθηροὺς ἰχῶρας οὕτως ἐρεθίσῃ τε καὶ
δάκῃ τὸν χιτῶνα τῶν ὑστερῶν. ἀνάλογον οὖν ἐν 25
ἀπασιν τοῖς ὄργανοις ἕκαστα τῶν τ' ἔργων αὐτῶν τῶν

7. δετ om. M || 9. τε om. M || 13. ἀνιαθῶσι C ἀνιθῶσι A
ἀνιθῶσι K || 15. σφοδροτέρας M || 16. ὅφ' Ἱπποκράτους O ||
17. ἀποθέσθαι L || ταύτης αὐτῆς O || 19. ἐπειδὴν] ἂν M
20. ἐπειδὴν om. M || 21. τὰ om. M add. P² || 22. ἐκχυθῆναι M
(Γ' ὑπὸ ἡμῶν) || 23. ἀποφθαρεῖ M || 24. τε om. MO || 26. ἕκαστα
τῶν τ' ἔργων] ἕκαστα τῶν ἐντέρων M corr. P² || τ' om. L

φυσικῶν καὶ μέντοι τῶν παθημάτων τε καὶ νοσημάτων
 φαίνεται γιγνόμενα, τὰ μὲν ἐναργῶς καὶ σαφῶς οὕτως,
 ὥς ἀποδείξεως δεῖσθαι μηδέν, τὰ δ' ἥττον μὲν ἐναρ-
 γῶς, οὐ μὴν ἄγνωστά γε παντάπασι τοῖς || ἐθέλουσι 185
 5 προσέχειν τὸν νοῦν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς γαστρὸς αἰ-τε
 δῆξεις ἐναργεῖς, διότι πλείστης αἰσθήσεως μετέχει, τὰ
 τ' ἄλλα παθήματα τὰ τε ναυτίαν ἐμποιοῦντα καὶ οἱ
 καλούμενοι καρδιωγμοὶ σαφῶς ἐνδείκνυνται τὴν ἀπο-
 κριτικὴν τε καὶ ἀπωστικὴν τῶν ἀλλοτρίων δύναμιν,
 10 οὕτω δὲ καὶ τῶν ὑστερῶν τε καὶ τῆς κύστεως τῆς
 τὸ οὖρον ὑποδεχομένης· ἐναργῶς γὰρ οὖν καὶ αὕτη
 φαίνεται μέχρι τοσούτου τὸ ὕγρον ὑποδεχομένη τε καὶ
 ἀθροίζουσα, ἄχρις ἂν ᾗτοι πρὸς τοῦ πλήθους αὐτοῦ
 διατεινομένη μηκέτι φέρῃ τὴν ἀλίαν ἢ πρὸς τῆς ποι-
 15 ότητος δακνομένη· χρονίζον γὰρ ἕκαστον τῶν περιττω-
 μάτων ἐν τῷ σώματι σήπεται δηλονότι, τὸ μὲν ἐλάτ-
 τονι, τὸ δὲ πλείονι χρόνῳ, καὶ οὕτω δακνωδὲς τε καὶ
 δριμὺ καὶ ἀνιαρὸν τοῖς περιέχουσι γίγνεται. οὐ μὴν
 ἐπὶ γε τῆς ἐπὶ τῷ ἥπατι κύστεως ὁμοίως ἔχει· ὃ δὴλον,
 20 ὅτι νεύρων ἥμισυ μετέχει. χρὴ δὲ κἀνταῦθα τὸν γε
 φυσικὸν ἄνδρα τὸ ἀνάλογον ἐξευρίσκειν. εἰ γὰρ ἔλκειν
 τε τὸν οἰκτεῖον ἀπεδείχθη χυμὸν, ὥς φαίνεσθαι πολλά-
 κως μεστήν, ἀποκρί νειν τε τὸν αὐτὸν τοῦτον οὐκ εἰς 196
 μακράν, ἀναγκαῖον ἐστὶν αὐτὴν ἢ διὰ τὸ πλῆθος βα-
 25 ρυνομένην ἢ τῆς ποιότητος μεταβαλλούσης ἐπὶ τὸ
 δακνωδὲς τε καὶ δριμὺ τῆς ἀποκρίσεως ἐφίεσθαι. οὐ
 γὰρ δὴ τὰ μὲν σιτία τὴν ἀρχαίαν ὑπαλλάττει ποιότητα
 ταχέως οὕτως, ὥστ', ἐπειδὴν ἐμπέσῃ τοῖς λεπτοῖς ἐν-

3. μὴ δεῖσθαι μηδέν M || 5. ἐπὶ μὲν οὖν om. M || 11. γὰρ
 οὖν L γοῦν P γὰρ O || 21. εὐρίσκειν M

δ', ἐπειδὴν ἕκαστον τῶν ἐλχθέντων ἢ τῷ πλήθει
 τείνον ἢ τῇ ποιότητι δάκνον ἀνιάρων γένηται· τ
 αὐτῷ τρόπῳ καὶ αἱ μῆτραι· ἦτοι γάρ, ἐπειδὴν μ
 φέρωσι διατεινόμεναι, τὸ λυποῦν ἀποθέσθαι σπει
 σιν ἢ τῇ ποιότητι δακνόμεναι τῶν ἐκχυθέντων εἰ
 τὰς ὑγρῶν. ἑκάτερον δὲ τῶν εἰρημένων γίγνεται
 καὶ βιαίως ἔστιν ὅτε καὶ ἀμβλώσκουσι τηνικαῦτα
 γνεται δ' ὥς τὰ πολλὰ καὶ προσηκόντως, ὅπερ
 ἀμβλώσκειν ἀλλ' ἀποκνύσκειν τε καὶ τίκτειν ὀνο
 ται. τοῖς μὲν οὖν ἀμβλωθριδίῳις φαρμάκοις ἢ
 184 ἄλλοις παθήμασι διαφθεῖρουσι τὸ ἐμβρυον ἢ
 τῶν ὑμένων αὐτοῦ ῥηγνύουσιν αἱ ἀμβλώσεις ἔπι
 οὔτω δὲ καὶ ἐπειδὴν ἀνιάρῳσι ποθ' αἱ μῆτραι
 ἔχουσαι τῇ διατάσει, ταῖς δὲ τῶν ἐμβρύων α
 κινήσεσι ταῖς σφοδροτάταις οἱ τόκοι, καθάπερ
 τοῦθ' Ἰπποκράτει καλῶς εἴρηται. κοινὸν δ' ἐπ
 τῶν διαθέσεων ἢ ἀνία καὶ ταύτης αἷτιον τριτι
 ὄγκος περιττὸς ἢ τι βάρος ἢ δῆξις· ὄγκος μὲν, ἐπ
 μηκέτι φέρωσι διατεινόμεναι, βάρος δ', ἐπειδὴν
 τὴν ῥώμην αὐτῶν ἢ τὸ περιεχόμενον, δῆξις δ', ἐπ
 ἦτοι τὰ πρότερον ἐν τοῖς ὑμέσιν ὑγρὰ στεγόμεν
 γέντων αὐτῶν εἰς αὐτὰς ἐκχυθῇ τὰς μήτρας
 σύμπαν ἀποφθαρεὲν τὸ κύημα σηπόμενόν τε καὶ
 λυόμενον εἰς μοχθηροὺς ἰχώρας οὕτως ἐρεθίσῃ
 δάκνη τὸν χιτῶνα τῶν ὑστερῶν. ἀνάλογον οἱ
 ἅπασι τοῖς ὀργάνοις ἕκαστα τῶν τ' ἔργων αὐτῶν

7. ὅτε om. M || 9. τε om. M || 13. ἀνιάρῳσι C ἀνιάρ
 ἀνιάρῳσι K || 15. σφοδροτάταις M || 16. ὅφ' Ἰπποκράτει
 17. ὑποθέσεων L || ταύτης αὐτῆς O || 19. ἐπειδὴν
 20. ἐπειδὴν om. M || 21. τὰ om. M add. P² || 22. ἐκχυθῇ
 (P non item) || 23. ἀποφθαρεῇ M || 24. τε om. MO || 26.
 τῶν τ' ἔργων] ἕνεκα τῶν ἐντέρων M corr. P² || τ' om. T

ἡ
καλ
τιν
τήν
μεν
εἰ
ν ο
λεβω
ιακρ
τὸ γὰρ
μηκέ
διὰ τ
ραστέ
ροσθεν
ραδόσε
ἐν
διαφύε
ἐμπροσ
σεως κο
ν ὑπηρε
τῷ μέσθ
ουλίαν, ἔ

μήτρων κ
ἐγένετο κ
13. ἔλκεα
ρα δύνει
Orib. ατ
ταὺς δύνει
Λ

ὁπότε μὲν ἐν τούτοις ἄφθονος εἴη περιεχομένη τροφή,
 189 διὰ τῶν εἰρημένων εἰς ἥπαρ ἀναφέρεσθαι φλεβῶν,
 ὁπότε δ' εἴη κενὰ καὶ δεόμενα τρέφεσθαι, διὰ τῶν
 αὐτῶν αὐθις ἐξ ἥπατος ἔλκεσθαι; πᾶν γὰρ ἐκ παντὸς
 ἔλκειν φαίνεται καὶ παντὶ μεταδιδόναι καὶ μία τις 5
 εἶναι σύρροια καὶ σύμπνοια πάντων, καθάπερ καὶ
 τοῦθ' ὁ θειότατος Ἱπποκράτης εἶπεν. ἔλκει μὲν οὖν
 τὸ ἰσχυρότερον, ἐκκενοῦται δὲ τὸ ἀσθενέστερον. ἰσχυ-
 ρότερον δὲ καὶ ἀσθενέστερον ἕτερον ἑτέρου μόριον ἢ
 ἀπλῶς καὶ φύσει καὶ κοινῇ πᾶσιν ἐστίν ἢ ἰδίως τῷδε 10
 τινι γίγνεται. φύσει μὲν καὶ κοινῇ πᾶσιν ἀνθρώποις
 θ' ἄμα καὶ ζώοις ἢ μὲν καρδία τοῦ ἥπατος, τὸ δ'
 ἥπαρ τῶν ἐντέρων τε καὶ τῆς γαστροῦς, αἱ δ' ἀρτηρίαι
 τῶν φλεβῶν ἐλκύσαι τε τὸ χρήσιμον ἑαυταῖς ἀποκρίναί
 τε τὸ μὴ τοιοῦτον ἰσχυρότεροι. καθ' ἕκαστον δ' ἡμῶν 15
 ἰδίως ἐν μὲν τῷδε τῷ καιρῷ τὸ ἥπαρ ἰσχυρότερον
 ἔλκειν, ἢ γαστήρ δ' ἐν τῷδε. πολλῆς μὲν γὰρ ἐν τῇ
 κοιλίᾳ περιεχομένης τροφῆς καὶ σφοδρῶς ὀρεγομένου
 τε καὶ χρήζοντος τοῦ ἥπατος, πάντως ἰσχυρότερον
 ἔλκει τὸ σπλάγχνον· ἔμπαλιν δὲ τοῦ μὲν ἥπατος ἐμ- 20
 190 πεπλησμένον τε καὶ διατεταμένον, τῆς γαστροῦς δ'
 ὀρεγομένης καὶ κενῆς ὑπαρχούσης ἢ τῆς ὀλκῆς ἰσχυρὸς
 εἰς ἐκείνην μεθίσταται. ὥς γάρ, εἰ κἂν ταῖς χερσὶ
 τινα σιτία κατέχοντες ἀλλήλων ἀρπάζοιμεν, εἰ μὲν

2. ἀναφέρεται M || 4. πᾶν γὰρ κτλ. Orib. XXII 1, 44 ||
 5. ἔλκεται L¹ ἔλκειν φαίνεται L² || μίαν πάντων εἶναι σύρροϊαν
 κ. σύμπνοιαν C μία τις εἶναι σύρροια καὶ σύμπνοια πάντων
 Orib. || 7. θανμαστός καὶ θειότατος L θειότατος M θανμασιώ-
 τατος O || 13. τῶν ante ἐντέρων om. O || τῆς om. A || 14. ἔλκον-
 σαι LM || ἀποκρίναί L¹ ἀποκρίνουσαι L² || 15. ὥς ἰσχυρότεροι M
 καθ' || καὶ καθ' OP² || δ' om. M || 17. ἐν δὲ τῷδε ἢ γαστήρ O
 19. παντοίως MO || 20. ἥπατος M om. LO || 22. τε καὶ O || 23. ὥς
 γάρ LM ὥσπερ O

ὁμοίως εἶημεν δεόμενοι, περιγίγνεσθαι τὸν ἰσχυρότε-
 ρον εἰκός, εἰ δ' οὗτος μὲν ἐμπεπλησμένος εἶη καὶ διὰ
 τοῦτ' ἀμελῶς κατέχων τὰ περιττὰ ἢ καὶ τινι μετα-
 δοῦναι ποθῶν, ὁ δ' ἀσθενέστερος ὀρέγοιτο δεινῶς,
 5 οὐδὲν ἂν εἶη κώλυμα τοῦ μὴ πάντα λαβεῖν αὐτόν,
 οὕτω καὶ ἡ γαστήρ ἐκ τοῦ ἥπατος ἐπισπᾶται ῥαδίως,
 ὅταν αὐτὴ μὲν ἱκανῶς ὀρέγηται τροφῆς, ἐμπεπλησμένον
 δ' ἢ τὸ σπλάγχνον. καὶ τοῦ γε μὴ πεινῆν ἐνίοτε τὸ
 ζῆον ἢ περιουσία τῆς ἐν ἥπατι τροφῆς αἰτία· κρεῖτ-
 10 τονα γὰρ ἔχουσα καὶ ἐτοιμοτέραν ἢ γαστήρ τροφήν
 οὐδὲν δεῖται τῆς ἑξωθεν· εἰ δέ γέ ποτε δέοιτο μὲν,
 ἀπορολή δέ, πληροῦται περιττωμάτων. ἰχῶρες δέ τινές
 εἰσι ταῦτα χολώδεις τε καὶ φλεγματώδεις καὶ ὀρρώδεις,
 οὓς μόνους ἐλκούσῃ μεθίησιν αὐτῇ τὸ ἥπαρ, ὅταν ποτὲ
 15 καὶ αὐτὴ δέηται τροφῆς. ὥσπερ οὖν ἐξ ἀλλήλων ἔλκει
 τὰ μόρια || τροφήν, οὕτω καὶ ἀποτίθεται ποτ' εἰς ἄλ- 191
 ληλα τὸ περιττὸν καὶ ὥσπερ ἐλκόντων ἐπλεονέκτει τὸ
 ἰσχυρότερον, οὕτω καὶ ἀποτιθεμένων καὶ τῶν γε κα-
 λουμένων ρευμάτων ἥδε ἡ πρόφασις. ἕκαστον γὰρ τῶν
 20 μορίων ἔχει τινὰ τόνον σύμφυτον, ᾧ διωθεῖται τὸ
 περιττὸν. ὅταν οὖν ἐν ἐξ αὐτῶν ἄρρωστότερον γένηται
 κατὰ δὴ τινὰ διάθεσιν, ἐξ ἀπάντων εἰς ἐκεῖνο συρρεῖν
 ἀνάγκη τὰ περιττώματα. τὸ μὲν γὰρ ἰσχυρότατον ἐν-
 ἀποτίθεται τοῖς πλησίον ἅπασιν, ἐκείνων δ' αὖ πάλιν
 25 ἕκαστον εἰς ἕτερον ἅττα τῶν ἀσθενεστεράων, εἴτ' αὖθις
 ἐκείνων ἕκαστον εἰς ἄλλα καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλεῖστον γί-

1. ἡμεν O || 7. αὐτὴ L || ὀρέγοιτο O || τῆς τροφῆς M || 8. ἢ*
 εἶη C || 9. ἐν ἥπατι C ἐν τῷ ἥπ. K || 10. τροφήν ἢ γαστήρ O ||
 15. αὐτὴ O ἀπὸ LM || ἔλκει] ἔχει L || 16. ποτ'] που L || 17. verba
 ἐπλεονέκτει — ἀποτιθεμένων om. L¹ add. L² || 22. δὴ om. O ||
 23. περιττώματα LM περιττὰ O || ἰσχυρότερον M

ὁπότε μὲν ἐν τούτοις ἄφθονος εἴη περιεχομένη τροφή,
 189 διὰ τῶν εἰρημένων εἰς ἥπαρ ἀναφέρεσθαι φλεβῶν,
 ὁπότε δ' εἴη κενὰ καὶ δεόμενα τρέφεσθαι, διὰ τῶν
 αὐτῶν αὐθις ἐξ ἥπατος ἔλκεσθαι; πᾶν γὰρ ἐκ παντὸς
 ἔλκειν φαίνεται καὶ παντὶ μεταδιδόναι καὶ μίαν τις
 εἶναι σύρροια καὶ σύμπνοια πάντων, καθάπερ καὶ
 τοῦθ' ὁ θειότατος Ἱπποκράτης εἶπεν. ἔλκει μὲν οὖν
 τὸ ἰσχυρότερον, ἐκκενοῦται δὲ τὸ ἀσθενέστερον. ἰσχυ-
 ρότερον δὲ καὶ ἀσθενέστερον ἕτερον ἑτέρου μόριον ἢ
 ἀπλῶς καὶ φύσει καὶ κοινῇ πᾶσιν ἐστίν ἢ ἰδίως τῷδε
 10 τινι γίγνεται. φύσει μὲν καὶ κοινῇ πᾶσιν ἀνθρώποις
 θ' ἄμα καὶ ζώοις ἢ μὲν καρδία τοῦ ἥπατος, τὸ δ'
 ἥπαρ τῶν ἐντέρων τε καὶ τῆς γαστροῦς, αἱ δ' ἀρτηρίαι
 τῶν φλεβῶν ἐλκύναι τε τὸ χρήσιμον ἑαυταῖς ἀποκρίναι
 τε τὸ μὴ τοιοῦτον ἰσχυρότεροι. καθ' ἕκαστον δ' ἡμῶν
 15 ἰδίως ἐν μὲν τῷδε τῷ καιρῷ τὸ ἥπαρ ἰσχυρότερον
 ἔλκειν, ἢ γαστήρ δ' ἐν τῷδε. πολλῆς μὲν γὰρ ἐν τῇ
 κοιλίᾳ περιεχομένης τροφῆς καὶ σφοδρῶς ὀρεγομένου
 τε καὶ χρήζοντος τοῦ ἥπατος, πάντως ἰσχυρότερον
 ἔλκει τὸ σπλάγχνον· ἔμπαλιν δὲ τοῦ μὲν ἥπατος ἐμ-
 20 190 πεπλησμένου τε καὶ διατεταμένου, τῆς γαστροῦς δ'
 ὀρεγομένης καὶ κενῆς ὑπαρχούσης ἢ τῆς ὀλκῆς ἰσχυρὸς
 εἰς ἐκείνην μεθίσταται. ὥς γάρ, εἰ κἂν ταῖς χερσὶ
 τινα σιτία κατέχοντες ἀλλήλων ἀρπάζοιμεν, εἰ μὲν

2. ἀναφέρεται M || 4. πᾶν γὰρ κτλ. Orib. XXII 1, 44 ||
 5. ἔλκεται L¹ ἔλκειν φαίνεται L² || μίαν πάντων εἶναι σύρροϊαν
 κ. σύμπνοϊαν C μίαν τις εἶναι σύρροϊα καὶ σύμπνοϊα πάντων
 Orib. || 7. θαυμαστός καὶ θειότατος L θειότατος M θαυμασιώ-
 τατος O || 13. τῶν ante ἐντέρων om. O || τῆς om. A || 14. ἔλκου-
 σαι LM || ἀποκρίναι L¹ ἀποκρίνουσαι L² || 15. ὥς ἰσχυρότεροι M
 καθ' || καὶ καθ' OP² || δ' om. M || 17. ἐν δὲ τῷδε ἢ γαστήρ O
 19. παντοίως MO || 20. ἥπατος M om. LO || 22. τε καὶ O || 23. ὥς
 γάρ LM ὥσπερ O

ὁμοίως εἴημεν δεόμενοι, περιγίγνεσθαι τὸν ἰσχυρότε-
ρον εἰκός, εἰ δ' οὗτος μὲν ἐμπεπλησμένος εἴη καὶ δε-
τοῦτ' ἀμελῶς κατέχων τὰ περιττὰ ἢ καὶ τινι μετα-
δοῦναι ποθῶν, ὁ δ' ἀσθενέστερος ὀρέγοιτο δεινῶς
5 οὐδὲν ἂν εἴη κώλυμα τοῦ μὴ πάντα λαβεῖν αὐτό-
οὔτω καὶ ἡ γαστήρ ἐκ τοῦ ἥπατος ἐπισπᾷται ῥαδίως
ὅταν αὐτὴ μὲν ἱκανῶς ὀρέγηται τροφῆς, ἐμπεπλησμένο-
δ' ἢ τὸ σπλάγχνον. καὶ τοῦ γε μὴ πεινῆν ἐνίοτε τ-
ζῶον ἢ περιουσία τῆς ἐν ἥπατι τροφῆς αἰτία· κρεῖτ-
10 τουα γὰρ ἔχουσα καὶ ἐτοιμοτέραν ἢ γαστήρ τροφή-
οὐδὲν δεῖται τῆς ἐξωθεν· εἰ δέ γέ ποτε δέοιτο μέ-
ἀποροίῃ δέ, πληροῦται περιττωμάτων. ἰχώρες δέ τινε-
εἰσι ταῦτα χολώδεις τε καὶ φλεγματώδεις καὶ ὀρρώδεις
οὓς μόνους ἐλκούσῃ μεθίησιν αὐτῇ τὸ ἥπαρ, ὅταν ποτ-
15 καὶ αὐτὴ δέηται τροφῆς. ὥσπερ οὖν ἐξ ἀλλήλων ἔλκε-
τὰ μόρια ἢ τροφήν, οὕτω καὶ ἀποτρίβεται ποτ' εἰς ἄλ-
ληλα τὸ περιττὸν καὶ ὥσπερ ἐλκόντων ἐπλεονέκτει τὸ
ἰσχυρότερον, οὕτω καὶ ἀποτιθεμένων καὶ τῶν γε κα-
λουμένων ρευμάτων ἥδε ἢ πρόφασις. ἕκαστον γὰρ τῶν
20 μορίων ἔχει τινὰ τόνον σύμφυτον, ᾧ διωθεῖται τὸ
περιττὸν. ὅταν οὖν ἐν ἐξ αὐτῶν ἀρρωστίοτερον γέννηται
κατὰ δὴ τινα διάθεσιν, ἐξ ἀπάντων εἰς ἐκεῖνο συρρεῖν
ἀνάγκη τὰ περιττώματα. τὸ μὲν γὰρ ἰσχυρότατον ἐν-
αποτρίβεται τοῖς πλησίον ἅπασιν, ἐκείνων δ' αὖ πάλιν
25 ἕκαστον εἰς ἕτερον ἅττα τῶν ἀσθενεστέρων, εἴτ' αὖθις
ἐκείνων ἕκαστον εἰς ἄλλα καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλείστον γί-

1. ἡμεν O || 7. αὐτῇ L || ὀρέγοιτο O || τῆς τροφῆς M || 8. ἢ*
εἴη C || 9. ἐν ἥπατι C ἐν τῷ ἥπ. K || 10. τροφῆς ἢ γαστρίῳ O
15. αὐτῇ O αὐτό LM || ἔλκει] ἔχει L || 16. ποτ'] ποῦ L || 17. τερτῶ
ἐπλεονέκτει — ἀποτιθεμένων om. L¹ add. L² || 22. δὴ om. O
23. περιττώματα LM περιττά O || ἰσχυρότερον M

γνεται, μέχρι περ ἂν ἐξ ἀπάντων ἐλαυνόμενον τὸ πε-
 ρίττωμα καθ' ἓν τι μείνη τῶν ἀσθενεστάτων· ἐντεῦθεν
 γὰρ οὐκέτ' εἰς ἄλλο δύναται μεταρρεῖν, ὥς ἂν μήτε
 δεχομένου τινὸς αὐτὸ τῶν ἰσχυροτέρων μήτ' ἀπόσασθαι
 δυναμένου τοῦ πεπονθότος. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν παθῶν
 τῆς γενέσεως καὶ τῆς ἰάσεως αὐθις ἡμῶν ἐπιδεικνύν-
 των ἱκανὰ καὶ ἐκείνων ἔσται λαβεῖν μαρτύρια τῶν ἐν
 192 τῷδε τῷ λόγῳ παντὶ || δεδειγμένων ὁρθῶς. ὃ δ' ἐν
 τῷ παρόντι δεῖξαι προὔκειτο, πάλιν ἀναλάβωμεν, ὥς
 οὐδὲν θαυμαστὸν ἐξ ἥπατος ἦκειν τινὰ τροφήν ἐντέροις
 τε καὶ γαστρὶ διὰ τῶν αὐτῶν φλεβῶν, δι' ὧν ἔμπρο-
 σθεν ἐξ ἐκείνων εἰς ἥπαρ ἀνεδίδοτο. καὶ πολλοῖς
 ἀθρόως τε καὶ τελέως ἀποστᾶσιν ἰσχυρῶν γυμνασίῳ
 ἢ τι κῶλον ἀποκοπεῖσιν αἵματος [ἀθρόου] διὰ τῶν
 ἐντέρων γίγνεται κένωσις ἔκ τινων περιόδων, ὥς που
 καὶ Ἰπποκράτης ἔλεγεν, οὐδὲν μὲν ἄλλο λυποῦσα,
 καθαίρουσα δ' ὀξέως τὸ πᾶν σῶμα καὶ τὰς πλησμονὰς
 ἐκκενοῦσα, διὰ τῶν αὐτῶν δήπου φλεβῶν τῆς [ἐξω]
 φορᾶς τῶν περιττῶν ἐπιτελουμένης, δι' ὧν ἔμπροσθεν
 ἢ ἀνάδοσις ἐγίνετο. πολλάκις δ' ἐν νόσοις ἢ φύσις
 διὰ μὲν τῶν αὐτῶν δήπου φλεβῶν τὸ πᾶν ἐκκαθαίρει
 ζῶον, οὐ μὴν αἱματώδης γ' ἢ κένωσις αὐτοῖς, ἀλλὰ
 κατὰ τὸν λυποῦντα γίγνεται χυμὸν. οὕτω δὲ καὶ ταῖς
 χολέραις ἐκκενοῦται τὸ πᾶν σῶμα διὰ τῶν εἰς ἐντερὰ

2. ἀσθενεστέρων L. Iam repetuntur vocabula εἴτ' αὐθις
 usque ad τῶν ἀσθενεστάτων (sic), sed del. L² || 6. ἡμῶν ἐπι-
 δεικνύντων* ἡμῖν ἐπιδεικνύουσιν C || 7. ἔσται in marg. O² ἐν-
 εστι M ἐστὶ LO || μαρτύρια OP² μαρτυρίαν LM || post μαρτύρια
 add. τῷ λόγῳ MO expunx. P², in L haec vocabula charta ob-
 ducta teguntur || 8. πάντη L || 12. ἀνεδίδοτο LM ἀνεφέρετο O ||
 14. ἀθρόον om. L || 17. τῆς πλησμονῆς LM || 18. ἐξω in marg. O²
 ἔσω LO¹ om. M || 21. post δήπου add. τούτων M || 24. τὸ om. A ||
 εἰς τὰ M

τε καὶ γαστέρα καθηκουσῶν φλεβῶν. τὸ δ' οἰεσθαι
 μίαν εἶναι ταῖς ὕλαις φορὰν τελέως ἀγνοοῦντός ἐστι
 τὰς φυσικὰς || δυνάμεις τὰς τ' ἄλλας καὶ τὴν ἐκκριτι- 193
 κὴν ἐναντίαν οὖσαν τῇ ἐλκτικῇ· ταῖς γὰρ ἐναντίαις
 5 δυνάμεσιν ἐναντίας κινήσεις τε καὶ φορὰς τῶν ὑλῶν
 ἀναγκαῖον ἀκολουθεῖν. ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων, ὅταν
 ἐλκύσῃ τὸν οἰκεῖον χυμὸν, ἔπειτα κατὰσχη καὶ ἀπο-
 λαύσῃ, τὸ περιττὸν ἅπαν ἀποθέσθαι σπεύδει, καθότι
 μάλιστα δύναται τάχιστα θ' ἅμα καὶ κάλλιστα, κατὰ
 10 τὴν τοῦ περιττοῦ ῥοπὴν. ὅθεν ἡ γαστήρ τὰ μὲν ἐπι-
 πολάζοντα τῶν περιττωμάτων ἐμέτοις ἐκκαθαίρει, τὰ
 δ' ὑφιστάμενα διαρροίαις. καὶ τό γε ναυτιῶδες γί-
 γνεσθαι τὸ ξῶον τοῦτ' ἐστὶν ὀρμησάι τὴν γαστέρα
 κενωθῆναι δι' ἐμέτου. οὕτω δὲ δὴ τι βίαιον καὶ
 15 σφοδρὸν ἢ ἐκκριτικὴ δύναμις ἔχει, ὥστ' ἐν τοῖς εἰ-
 λεοῖς, ὅταν ἀποκλειςθῇ τελέως ἢ κάτω διεξοδος, ἐμει-
 νται κόπρος. καίτοι πρὶν διελθεῖν τό τε λεπτὸν ἔντερον
 ἅπαν καὶ τὴν νῆστιν καὶ τὸν πυλωρὸν καὶ τὴν γαστέρα
 καὶ τὸν οἰσοφάγον οὐχ οἷόν τε διὰ τοῦ στόματος ἐκ-
 20 πεσεῖν οὐδενὶ τοιοῦτῳ περιττώματι. τί δὲ θαναμαστόν,
 εἰ καὶ τῆς ἐσχάτης ἐπιφανείας τῆς κατὰ τὸ δέρμα
 μέχρι τῶν ἐντέρων τε καὶ τῆς γαστρός ἀφικνοῖτό τι ||
 μεταλαμβάνομενον, ὥς καὶ τοῦθ' Ἰπποκράτης ἡμᾶς 194
 ἐδίδαξεν, οὐ πνεῦμα μόνον ἢ περίττωμα φάσκων ἀλλὰ
 25 καὶ τὴν τροφήν αὐτὴν ἐκ τῆς ἐσχάτης ἐπιφανείας αὐ-

5. ante ὑλῶν add. ἄλλων L || 12. γε MO τε L² om. L¹ ||
 ναυτιῶδει L¹ corr. L² || 13. τῷ ξῶῳ L¹ corr. L² || 14. οὕτως δ'
 ἐστὶ L¹ οὕτω δὲ δὴ τι L²P οὕτω δ' εἴ τι M || 17. ἐλθεῖν L
 τε om. M || 18. νῆστιν] κύστιν L || 20. ante οὐδενὶ add. οὐδὲν O
 τοιοῦτόν τι περίττωμα O || δὴ] δὲ L || 22. ἀφικνεῖται O
 23. Ἰπποκράτης] Hipp. de alim. (t. II p. 20 K.). Gal. XV 351
 25. καὶ om. L

θις ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ὅθεν ἀννέχθη, καταφέρεσθαι. ἐλάχισται γὰρ ῥοπαὶ κινήσεων τὴν ἐκκριτικὴν ταύτην οἰακίζουσι δύναμιν, ὥς ἂν διὰ τῶν ἐγκαρσίων μὲν ἰνῶν γιγνομένην, ὠκύτατα δὲ διαδιδόμενην ἀπὸ τῆς κινήσεως ἀρχῆς ἐπὶ τὰ καταντικρὺ πέρατα. οὐκ οὖν ἀπεικὸς οὐδ' ἀδύνατον ἀήθει ποτὲ ψύξει τὸ πρὸς τῷ δέρματι μόριον ἐξαίφνης πηλὴν ἅμα μὲν ἀρρωστώτερον αὐτὸ γενόμενον, ἅμα δ' οἷον ἄχθος τι μᾶλλον ἢ παρασκευὴν θρέψεως ἔχον τὴν ἐμπροσθεν ἀλύπως αὐτῷ παρεσπαρμένην ὑγρότητα καὶ διὰ τοῦτ' ἀποθέσθαι σπεῦδον, ἅμα δὲ τῆς ἕξω φορᾶς ἀποκεκλεισμένης τῇ πυκνώσει, πρὸς τὴν λοιπὴν ἐπιστραφῆναι καὶ οὕτω βιασάμενον εἰς τὸ παρακείμενον αὐτῷ μόριον ἀθρόως ἀπόσασθαι τὸ περιττόν, ἐκεῖνο δ' αὖ πάλιν εἰς τὸ 195 μετ' αὐτό, || καὶ τοῦτο μὴ παύσασθαι γιγνόμενον, 15 ἄχρις ἂν ἡ μετάληψις ἐπὶ τὰ ἐντὸς πέρατα τῶν φλεβῶν τελευτήσῃ. αἱ μὲν δὴ τοιαῦται κινήσεις θάττον ἀποπαύονται, αἱ δ' ἀπὸ τῶν ἐνδοθεν διερεθιζόντων, ὥς ἐν τε τοῖς καθαίρουσι φαρμάκοις καὶ ταῖς χολέραις ἰσχυρότεραί τε πολὺ καὶ μονιμώτεραι γίνονται καὶ 20 διαμένουσιν, ἔστ' ἂν καὶ ἡ περὶ τοῖς στόμασι τῶν ἀγγείων διάθεσις, ἢ τὸ πλησίον ἔλκουσα, παραμένη. αὕτη μὲν γὰρ τὸ συνεχὲς ἐκκενοῖ μόριον, ἐκεῖνο δ' αὖ τὸ μετ' αὐτὸ καὶ τοῦτ' οὐ παύεται μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐπιφανείας, ὥστε διαδιδόντων τῶν ἐφεξῆς αἰε μο- 25 ρίων ἐτέρων ἐτέροις τὸ πρῶτον πάθος ὠκύτατα διικνεῖσθαι μέχρι τῶν ἐσχάτων. οὕτως οὖν ἔχει κατὰ τῶν εἰλεῶν. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ φλεγμαῖνον ἐντερον

7. ἄρρωστον M || 8. γινόμενον O || 16. ἄχρι L || 20. πολλῶ M || 23. γὰρ εἰς τὸ O || 24. αὐ εἰς τὸ O || 25. διαδιδόντων LP μετασθ. O || 26. ὠκύτητι L¹ ὠκιστα L² || 28. γὰρ om. L

οὔτε τοῦ βάρους οὔτε τῆς δριμύτητος ἀνέχεται τῶν
περιττωμάτων καὶ διὰ τοῦτ' ἐκκρίνειν αὐτὰ σπεύδει
καὶ ἀπωθεῖσθαι πορρωτάτω. κωλυόμενον δὲ κάτω ποι-
εῖσθαι τὴν δίωσιν, ὅταν ἐνταυθοῖ ποτε τὸ σφοδρότα-
5 τον ἢ τῆς φλεγμονῆς, εἰς τὰ πλησιάζοντα τῶν ὑπερ-
κειμένων ἐντέρων ἀπωθεῖται. καὶ οὕτως ἤδη κατὰ ||
τὸ συνεχές τὴν ῥοπὴν τῆς ἐκκριτικῆς δυνάμεως ἄνω 196
ποιησαμένης ἄχρὶ τοῦ στόματος ἐπανέρχεται τὰ περιτ-
τώματα. ταῦτα μὲν οὖν δὴ καὶ τοῖς τῶν νοσημάτων
10 λογισμοῖς ἐπὶ πλέον εἰρήσεται. τὸ δ' ἐκ παντὸς εἰς
πᾶν φέρεσθαι τι καὶ μεταλαμβάνεσθαι καὶ μίαν ἀπάν-
των εἶναι σύμπνοιάν τε καὶ σύρροϊαν, ὥς Ἰπποκράτης
ἔλεγεν, ἤδη μοι δοκῶ δεδεῖχθαι σαφῶς καὶ μηκέτ' ἂν
τινα, μηδ' εἰ βραδὺς αὐτῷ νοῦς ἐνείη, περὶ τῶν τοι-
15 ούτων ἀπορῆσαι μηδενός, οἷον ὅπως ἡ-γαστήρ ἢ τὰ
ἐντερα τρέφεται καὶ τίνα τρόπον ἐκ τῆς ἐσχάτης ἐπι-
φανείας εἶσω τι διικνεῖται. πάντων γὰρ τῶν μορίων
ἔλκειν μὲν τὸ προσῆκόν τε καὶ φίλιον, ἀποκρίνειν δὲ
τὸ βαρὺνον ἢ δάκνον ἔχόντων δύναμιν οὐδὲν θαν-
20 μαστὸν ἐναντίας συνεχῶς γίνεσθαι κινήσεις ἐν αὐ-
τοῖς, ὥσπερ ἐπὶ τε τῆς καρδίας ὁρᾶται σαφῶς καὶ τῶν
ἀρτηριῶν ἀπασῶν καὶ τοῦ θώρακος καὶ τοῦ πνεύμο-
νος. ἐπὶ μὲν γε τούτων ἀπάντων μόνον οὐ καθ'
ἐκάστην καιροῦ ῥοπὴν τὰς ἐναντίας κινήσεις θ' ἅμα
25 τῶν ὁργάνων καὶ φορὰς τῶν ὑλῶν || ἐναργῶς ἔστιν 197
ἰδεῖν γιγνομένας. εἴτ' ἐπὶ μὲν τῆς τραχείας ἀρτηρίας
οὐκ ἀπορεῖς ἐναλλάξ ποτὲ μὲν εἶσω παραγούσης εἰς

3. ἀπωθεῖται L || 4. ἐνταυθῇ L || 5. ὑποκειμένων-Ο ὑπερκ.
O² in marg. || 8. ποιησαμένης L ποιησάμενον MO || 9. οὖν om.
MO || 13. λέγει L || 14. βραδὺς] γε. βραχὺς L² || 17. τι om. M²
23. γε] γὰρ M || καὶ μόνον M

τὸν πνεῦμονα τὸ πνεῦμα, ποτὲ δ' ἔξω, καὶ τῶν κατὰ
 τὰς ῥήνας πόρων καὶ ὅλου τοῦ στόματος ὡσαύτως
 οὐδ' εἶναι σοι δοκεῖ θαυμαστὸν οὐδὲ παράδοξον, εἰ,
 δι' οὗ μικρῷ πρόσθεν εἰσω παρεκομίζετο τὸ πνεῦμα,
 διὰ τούτου νῦν ἐκπέμπεται, περὶ δὲ τῶν ἐξ ἥπατος
 εἰς ἔντερά τε καὶ γαστέρα καθήκουσων φλεβῶν ἀπο-
 ρεῖς καὶ σοι θαυμαστὸν εἶναι φαίνεται, διὰ τῶν αὐ-
 τῶν ἀναδίδοσθαι θ' ἅμα τὴν τροφήν εἰς ἥπαρ ἔλκεσθαι
 τ' ἐξ ἐκείνου πάλιν εἰς γαστέρα; διόρισαι δὴ τὸ ἅμα
 τοῦτο ποτέρως λέγεις. εἰ μὲν γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν
 χρόνον, οὐδ' ἡμεῖς τοῦτό γε φάμεν. ὥσπερ γὰρ εἰς-
 πνέομεν ἐν ἑτέρῳ χρόνῳ καὶ αὐθις πάλιν ἐν ἑτέρῳ
 ἀντεκπνέομεν, οὕτω καὶ τροφήν ἐν ἑτέρῳ μὲν χρόνῳ
 τὸ ἥπαρ ἐκ τῆς γαστροῦς, ἐν ἑτέρῳ δ' ἡ γαστήρ ἐκ τοῦ
 ἥπατος ἐπισπᾶται. εἰ δ' ὅτι καθ' ἓν καὶ ταῦτ' ὧν
 ἐν ὄργανον ἐναντίαις φοραῖς ὑλῶν ὑπηρετεῖ, τοῦτό
 σοι βούλεται δηλοῦν τὸ ἅμα καὶ τοῦτό σε ταράττει,
 198 τὴν τ' ἢ εἰσπνοὴν ἰδὲ καὶ τὴν ἐκπνοήν. πάντως πον
 καὶ αὗται διὰ μὲν τῶν αὐτῶν ὀργάνων γίνονται,
 τρόπῳ δὲ κινήσεώς τε καὶ φορᾶς τῶν ὑλῶν διαφέρου-
 σιν. ὁ πνεύμων μὲν οὖν καὶ ὁ θώραξ καὶ ἀρτηρίαι
 αἰ τραχεῖαι καὶ αἰ λεῖαι καὶ καρδία καὶ στόμα καὶ
 ῥῖνες ἐν ἐλαχίσταις χρόνῳ ῥοπαῖς εἰς ἐναντίας κινή-
 σεις αὐτά τε μεταβάλλει καὶ τὰς ὑλὰς μεθίστησιν. αἰ
 δ' ἐξ ἥπατος εἰς ἔντερα καὶ γαστέρα καθήκουσαι φλέβες 25

3. οὐδ' L οὐδὲν M οὐδέ γ' O || εἶναι σοι δ. τι M εἶναι σοι
 δ. O σοι om. L || ἐπίδοξον L || 4. παρεκομίζε L || 6. τε om. LM ||
 9. τε πάλιν ἐξ ἐκείνου L ἐξ ἄλλης πάλιν O ἐξ αὐτῶν in marg. O²
 τὴν ante γαστέρα add. MO || διόρισαι δὴ L διορίσαι δεῖ MO ||
 12. πάλιν om. M || 14. ἐκ τοῦ LM ἀπὸ τ. O || 16. ὑπηρετεῖ M
 ὑπηρετεῖται LO || 17. τὸ ἅμα δηλοῦν O || 18. post πον add.
 γὰρ O || 21. μὲν om. O || αἰ add. ante ἀρτηρίαι O || 22. αἰ ante
 λεῖαι om. LO || τὸ στόμα L || 23. ἐν om. L

οὐκ ἐν οὕτω βραχείῳ χρόνῳ μορίοις ἀλλ' ἐν πολλαῖς
 ἡμέραις ἅπαξ ἐνίοτε τὴν ἐναντίαν κινεῦνται κίνησιν.
 ἔχει γὰρ ὧδε τὸ σύμπαν. ἕκαστον τῶν ὀργάνων εἰς
 ἑαυτὸ τὴν πλησιάζουσιν ἐπισπᾶται τροφήν ἐκβοσκό-
 5 μενον αὐτῆς ἅπασαν τὴν χρηστὴν νοτίδα, μέχρις ἂν
 ἱκανῶς κορεσθῇ, καὶ ταύτην, ὥς καὶ πρόσθεν ἐδείκνυ-
 μεν, ἐναποτίθεται ἑαυτῷ καὶ μετὰ ταῦτα προσφύει τε
 καὶ ὁμοιοῦ, τουτέστι τρέφεται. διωρίζεται γὰρ ἱκανῶς
 10 ἔμπροσθεν ἑτερόν τι τῆς θρόψεως ἐξ ἀνάγκης αὐτῆς
 προηγούμενον ἢ πρόσφυσιν ὑπάρχειν, ἐκείνης δ' ἔτι
 πρότερον ἢ πρόσθεσις. ὥσπερ οὖν || τοῖς ζῴοις αὐτοῖς 199
 ὄρος ἐστὶ τῆς ἐδωδῆς τὸ πληρῶσαι τὴν γαστέρα, κατὰ
 τὸν αὐτὸν τρόπον ἕκάστῳ τῶν μορίων ὄρος ἐστὶ τῆς
 προσθέσεως ἢ πλήρωσις τῆς οἰκείας ὑγρότητος. ἐπεὶ
 15 τοίνυν ἅπαν μόριον τῇ γαστρὶ ὁμοίως ὀρέγεται τρέ-
 φεσθαι, καὶ περιπτύσσεται τῇ τροφῇ καὶ οὕτω σφίγγει
 πανταχόθεν αὐτὴν ὥς ἡ γαστήρ. ἔπεται δ' ἐξ ἀνάγ-
 κης τούτῳ, καθάπερ καὶ πρόσθεν ἐρρέθη, τὸ πέπτεσθαι
 τοῖς σιτίοις, τῆς γαστρὸς οὐ διὰ τοῦτο περιστελλο-
 20 μένης αὐτοῖς, ἵν' ἐπιτήδεια τοῖς ἄλλοις ἐργάσθαι
 μορίοις· οὕτω γὰρ ἂν οὐκέτι φυσικὸν ὄργανον ἀλλὰ
 ζῴον τι γίγνοιτο λογισμὸν τε καὶ νοῦν ἔχον, ὥς αἰρεῖ-
 σθαι τὸ βέλτιον· ἀλλ' αὕτη μὲν περιστέλλεται τῷ τὸ
 πᾶν σῶμα δύναμιν ἐλκτικὴν τινα καὶ ἀπολαυστικὴν
 25 κεκτῆσθαι τῶν οἰκείων ποιοτήτων, ὥς ἔμπροσθεν ἐδεί-
 κνυτο· συμβαίνει δ' ἐν τούτῳ τοῖς σιτίοις ἀλλοιοῦσθαι.

3. verba ἕκαστον usque ad τρέφεται excerpts. Orib. XXII
 1, 38 || 7. ἐν ἑαυτῷ O ἐν αὐτῷ M || 10. δέ τι L || 11. verba
 ὥσπερ οὖν — ὑγρότητος excerpts. Orib. XXII 1, 39 || 12. ἐκπλη-
 ρῶσαι A || 15. ὁμοίως τῇ γ. M || ὀρέγεται τρέφεται τε O || 16. τῇ
 τροφῇ L τὴν τροφήν MO || 20. ἐργάζεται L || 23. αὐτὴ M
 24. τινα L τε MO

καὶ μέντοι καὶ πληρωθεῖσα τῆς ἐξ αὐτῶν ὑγρότητος
καὶ κορεσθεῖσα βάρος ἡγείται τὸ λοιπὸν αὐτά. τὸ
περιττὸν οὖν εὐθὺς ἀποτρίβεται τε καὶ ὠθεῖ κάτω
200 πρὸς ἥτερον ἔργον αὐτὴ τρεπομένη, τὴν πρόσφυσιν.
ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ διερχομένη τὸ ἔντερον ἅπαν ἢ
τροφὴ διὰ τῶν εἰς αὐτὸ καθηκόντων ἀγγείων ἀναρ-
πάζεται, πλείστη μὲν εἰς τὰς φλέβας, ὀλίγη δὲ τις εἰς
τὰς ἀρτηρίας, ὥς μικρὸν ὕστερον ἀποδείξομεν. ἐν
τούτῳ δ' αὖ τῷ χρόνῳ καὶ τοῖς τῶν ἐντέρων χιτῶσι
προστίθεται. καὶ μοι τεμὼν ἤδη τῷ λογισμῷ τὴν τῆς
20 τροφῆς οἰκονομίαν ἅπασαν εἰς τρεῖς μοῖρας χρόνων ἐν
μὲν τῇ πρώτῃ νόει μένουσάν θ' ἅμα κατὰ τὴν κοιλίαν
αὐτὴν καὶ πεποιημένην καὶ προστιθεμένην εἰς κόρον
τῇ γαστρὶ καὶ τι καὶ τῷ ἥπατι παρ' αὐτῆς ἀναφερόμε-
νον· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ διερχομένην τὰ τ' ἔντερα καὶ
25 προστιθεμένην εἰς κόρον αὐτοῖς τε τούτοις καὶ τῷ
ἥπατι καὶ τι βραχὺ μέρος αὐτῆς· πάντη τοῦ σώματος
φερόμενον· ἐν δὲ δὴ τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ προστεθὲν
ἐν τῷ πρώτῳ χρόνῳ προσφύεσθαι νόει τῇ γαστρὶ·
κατὰ δὲ τὴν τρίτην μοῖραν τοῦ χρόνου τρέφεσθαι μὲν
ἤδη τὴν κοιλίαν ὁμοιώσασαν ἑαυτῇ τελέως τὰ προσ-
φύντα, πρόσφυσιν δὲ τοῖς ἐντέροις καὶ τῷ ἥπατι
201 γίνεσθαι τῶν προστεθέντων, ἀνά δοσιν δὲ πάντη
τοῦ σώματος καὶ πρόσθεσιν. εἰ μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις
εὐθέως τὸ ζῶον λαμβάνει τροφήν, ἐν ᾧ πάλιν ἢ

1. verba καὶ μέντοι usque ad προστίθεται excerpts Orib. XXII 1, 40 || 2. τὸ λοιπὸν M τὸ om. L¹O || 3. ὠθεῖται L² || 4. αὐτὴ τρεπομένη L¹ αὐτῆς τρεπομένης L² αὐτῆς τρεπομένην M || 6. αὐτὸ M Orib. αὐτά LO || 10. λογισμῷ γρ. λόγῳ L² || 11. χρόνων μοῖρας M || 17. αὐτῆς τῆς τροφῆς M || 22. δὲ τῷ ἥπατι καὶ τοῖς ἐντέροις O τε (τοῖς ἐντέροις add. L³) κ. τ. ἦ. L || 24. verba εἰ μὲν οὖν usque ad τὴν τροφήν excerpts. Orib. XXII 1, 42 || 25. λαμβάνει C corr. K

γαστήρ χρόνῳ πέττει τε ταύτην καὶ ἀπολαύει προστι-
 θεῖσα πᾶν ἐξ αὐτῆς τὸ χρηστὸν τοῖς ἐαυτῆς χιτῶσι,
 τὰ μὲν ἔντερά τελέως ὁμοιώσει τὸν προσφύντα χυμὸν,
 ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἥπαρ. ἐν ὧν δὲ τῷ σώματι πρόσ-
 5 φυσις τῶν προστεθέντων τῆς τροφῆς ἔσται μορίων.
 εἰ δ' ἄσιτος ἀναγκάζοιτο μένειν ἢ γαστήρ ἐν τούτῳ
 τῷ χρόνῳ, παρὰ τῶν ἐν μεσεντερίῳ τε καὶ ἥπατι
 φλεβῶν ἔλξει τὴν τροφήν· οὐ γὰρ ἐξ αὐτοῦ γε τοῦ
 σώματος τοῦ ἥπατος. λέγω δὲ σῶμα τοῦ ἥπατος αὐτήν
 10 τε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σάρκα πρῶτην καὶ μάλιστα, μετὰ
 δὲ τήνδε καὶ τῶν ἀγγείων ἕκαστον τῶν κατ' αὐτό.
 τὸν μὲν γὰρ ἐν ἑκάστῳ τῶν μορίων ἥδη περιεχόμενον
 χυμὸν οὐκέτ' εὐλογον ἀντισπᾶν ἑτέρῳ μορίῳ καὶ μά-
 λισθ' ὅταν ἥδη πρόσφυσις ἢ ἑξομοίωσις αὐτοῦ γίγνη-
 15 ται. τὸν δ' ἐν ταῖς εὐρυχωρίαις τῶν φλεβῶν τὸ
 μᾶλλον ἰσχύον θ' ἅμα καὶ δεόμενον ἀντισπᾶ μόριον.
 οὕτως οὖν καὶ ἡ γαστήρ ἐν ὧ χρόνῳ δεῖται μὲν 202
 αὐτὴ τροφῆς, ἐσθίει δ' οὐδέπω τὸ ζῷον, ἐν τούτῳ
 τῶν κατὰ τὸ ἥπαρ ἑξαρπάζει φλεβῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν
 20 σπλῆνα διὰ τῶν ἐμπροσθεν ἐδείκνυμεν ὅσον ἐν ἥπατι
 παχύτερον ἔλκοντα κατεργάζεσθαι τε καὶ μεταβάλλειν
 ἐπὶ τὸ χρηστότερον, οὐδὲν οὐδ' ἐνταῦθα θαυμαστὸν
 ἔλκεσθαι τι καὶ τοῦ σπληνὸς εἰς ἕκαστον τῶν κοινω-
 νούντων αὐτῷ κατὰ τὰς φλέβας ὀργάνων, οἷον εἰς
 25 ἐπίπλοον καὶ μεσεντέριον καὶ λεπτόν ἑντερον καὶ κώλον
 καὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον
 ἐξεργεῖσθαι μὲν εἰς τὴν γαστέρα τὸ περιττώμα καθ'

1. τε om. MO || 4. δὲ τῷ] τε τῷ LM || 8. ἔξει L || 9. verba σῶμα —
 τήνδε καὶ τῶν om. L¹ add. s.l. L² || αὐτήν τε om. M || 10. πρῶτον L ||
 11. τήνδε om. L || 12. γὰρ om. L || 15. τὸν] τὸ C corr. K || 16. ἰσχύον
 γε. ἰσχυρόν L² || 18. αὐτὴ L αὐτὴ MO || οὐδέποτε M || 23. ἐκ L¹
 γε. καὶ L² || 25. καὶ κώλον om. M || 27. τὰ περιττώματα M

ἕτερον χρόνον, αὐτὸν δ' αὖθις ἐκ τῆς γαστρὸς ἔλκειν
 τι τῆς οἰκείας τροφῆς ἐν ἑτέρῳ καιρῷ. καθόλου δ'
 εἰπεῖν, ὃ καὶ πρόσθεν ἤδη λέλεκται, πᾶν ἐκ παντὸς
 ἔλκειν τε καὶ πέμπειν ἐγγωρεῖ κατὰ διαφέροντας χρό-
 νους, ὁμοιοτάτου γιγνομένου τοῦ συμβαίνοντος, ὥς
 εἰ καὶ ζῶε τοῖσδε πολλὰ τροφήν ἄφθονον ἐν κοινῇ
 κατακειμένην, εἰς ὅσον βούλεται, προσφερόμενα. καθ'
 ὅν γὰρ ἤδη πέπνυται χρόνον ἕτερα, κατὰ τοῦτον εἰ-
 205 κὼς ἐσθίειν ἕτερα, καὶ μέλλειν γε τὰ μὲν ἥ παύεσθαι,
 τὰ δ' ἄρχεσθαι, καὶ τινα μὲν συνεσθίοντα, τὰ δ' ἀνὰ 10
 μέρος ἐσθίοντα καὶ καὶ μὲν Δία γε τὸ ἕτερον ἀρπάζειν
 θιατῆρον πολλὰκις, εἰ τὸ μὲν ἕτερον ἐπιδέοιτο, τῷ δ'
 ἀφθόνως παρακείτο. καὶ οὕτως οὐδὲν θαυμαστὸν
 οὔτ' ἐκ τῆς ἐσχάτης ἐπιφανείας εἶσω τι πάλιν ὑπο-
 στρέφειν οὔτε διὰ τῶν αὐτῶν ἀγγείων ἐξ ἥπατός τε 15
 καὶ σπληνὸς εἰς κοιλίαν ἀνενεχθῆναι τι, δι' ὧν ἐκ
 ταύτης εἰς ἐκεῖνα πρότερον ἀνηνέχθη. κατὰ μὲν γὰρ
 τὰς ἀρτηρίας ἱκανῶς ἐναργὲς τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ καὶ
 κατὰ τὴν καρδίαν τε καὶ τὸν θώρακα καὶ τὸν πνεύ-
 μονα. τούτων γὰρ ἀπάντων διαστελλομένων τε καὶ 20
 συστέλλομένων ἐναλλὰξ ἀναγκαῖον, ἐξ ὧν εἰλκυσθῇ τι
 πρότερον, εἰς ταῦθ' ὕστερον ἐκπέμπεσθαι. καὶ ταύτην
 ἔφατ' τὴν ἀνάγκην ἢ φύσιν προγιγνώσκουσα τοῖς ἐν τῇ
 καρδίᾳ στόμασι τῶν ἀγγείων ὑμένας ἐπέφυσε κωλύ-
 25 σοντας εἰς τοῦπίσω φέρεσθαι τὰς ὕλας. ἀλλ' ὅπως
 μὲν τοῦτο γίνεται καὶ καθ' ὅντινα τρόπον, ἐν τοῖς
 περὶ χρεῖας μορίων εἰρήσεται δεικνύντων ἡμῶν τά τ'

7. κατακειμένην ἔχοντα M || 8. ἕτερον L, item v. 9 || 9. παύ-
 εσθαι M || 10. μὲν συνεσθίοντα τὰ δ' om. L || τὰ δ' ἀνὰ μέρος
 ἐσθ. om. M || 16. ἐνεχθῆναι L || 18. ἐναργῶς pro ἱκανῶς ἐναρ-
 γής M / τοιοῦτο A

ἄλλα καὶ ὥς ἀδύνατον οὕτως ἀκριβῶς κλείεσθαι τὰ
 στόματα τῶν ἀγγείων, ὥς || μὴδὲν παλινδρομεῖν. εἰς 2
 μὲν γὰρ τὴν ἀρτηρίαν τὴν φλεβώδη, καὶ γὰρ καὶ
 τοῦτ' ἐν ἐκείνοις δειχθήσεται, πολὺ πλεον ἢ διὰ τῶν
 5 ἄλλων στομάτων εἰς τοῦπίσω πάλιν ἀναγκαῖον ἐπ-
 ανέρχεσθαι. τὸ δ' εἰς τὰ παρόντα χρήσιμον, ὥς οὐκ
 ἐνδέχεται τι τῶν αἰσθητῶν καὶ μεγάλην ἐχόντων εὐρύ-
 τητα μὴ οὐκ ἦτοι διαστελλόμενον ἔλκειν ἐξ ἀπάντων
 τῶν πλησίον ἢ ἐκθλίβειν αὐτὸς εἰς ταῦτα συστελλό-
 10 μενον ἔκ τε τῶν ἤδη προειρημένων ἐν τῷδε τῷ λόγῳ
 σαφὲς ἂν εἴη καὶ ὧν Ἑρασίστρατος τε καὶ ἡμεῖς
 ἐτέρωθι περὶ τῆς πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίας
 ἐδείξαμεν.

Cap. XIV. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὥς ἐν ἐκάστη τῶν ἀρ-
 15 τηρίων ἐστὶ τις δύναμις ἐκ τῆς καρδίας ἐπιρρέουσα,
 καθ' ἣν διαστέλλονται τε καὶ συστέλλονται, δέδεικται
 δι' ἑτέρων. εἴπερ οὖν συνθείης ἅμφω τό τε ταύτην
 εἶναι τὴν κίνησιν αὐταῖς τό τε πᾶν τὸ διαστελλόμενον
 ἔλκειν ἐκ τῶν πλησίον εἰς ἑαυτό, θαυμαστὸν οὐδὲν
 20 σοι φανεῖται τὰς ἀρτηρίας, ὅσαι μὲν εἰς τὸ δέρμα
 περαίνουσιν αὐτῶν, ἐπισπᾶσθαι τὸν ἔξωθεν ἀέρα δια-
 στελλομένας, ὅσαι δὲ κατὰ τι πρὸς τὰς || φλέβας ἀν-2
 εστόμωνται, τὸ λεπτότατον ἐν αὐταῖς καὶ ἀτμωδέστα-
 τον ἐπισπᾶσθαι τοῦ αἵματος, ὅσαι δ' ἐγγὺς τῆς καρ-
 25 δίας εἰσὶν, ἐξ αὐτῆς ἐκείνης ποιεῖσθαι τὴν ὀλκὴν. ἐν
 γὰρ τῇ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίᾳ τὸ κουφότατον
 τε καὶ λεπτότατον ἔπεται πρῶτον τοῦ βαρυτέρου τε

1. ἀκριβῶς οὕτως M, fortasse recte || 3. γὰρ L δὴ M γε O ||
 8. ante ἔλκειν add. μὲν, post ἐκθλίβειν (v. 9) add. δὲ O || 11. τε
 om. M || 18. αὐταῖς LM αὐτῆς OP² || 21. αὐτῶν] αὐτῶν M
 αὐτὸ L || 23. ἀτμωδέστερον L || 27. πρῶτον O πρότερον K

καὶ παχύτερον· κορυφώτατον δ' ἐστὶ καὶ λεπτότατον
 ἐπάντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα πρῶτον μὲν τὸ πνεῦμα,
 δεύτερον δ' ὁ αἰμὸς, ἐπὶ τούτῳ δὲ τρίτον, ὅσον ἂν
 ἀκριβῶς ἢ κατειργασμένον τε καὶ λελεπτυσμένον αἷμα.
 ταῦτ' οὖν εἰς ἑαυτὰς ἔλκουσιν αἱ ἀρτηρίαι πανταχό- 5
 θεν, αἱ μὲν εἰς τὸ δέρμα καθήκουσαι τὸν ἔξωθεν ἄερα·
 πλησίον τε γὰρ αὐταῖς οὗτός ἐστι καὶ κορυφώτατος ἐν
 τοῖς μάλιστα· τῶν δ' ἄλλων ἢ μὲν ἐπὶ τὸν τράχηλον
 ἐκ τῆς καρδίας ἀνιῶσθαι καὶ ἢ κατὰ ῥάχιν, ἥδη δὲ καὶ
 ὅσαι τούτων ἐγγὺς ἔξ αὐτῆς μάλιστα τῆς καρδίας· 10
 ὅσαι δὲ καὶ τῆς καρδίας πορρωτέρω καὶ τοῦ δέρματος,
 ἔλκειν ταύταις ἀναγκαῖον ἐκ τῶν φλεβῶν τὸ κορυφώ-
 τατον τοῦ αἵματος· ὥστε καὶ τῶν εἰς τὴν γαστέρα τε
 καὶ τὰ ἔντερα καθηκουσῶν ἀρτηριῶν [ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῇ
 ῥάχει πεφυκνιωῶν ἀπασῶν] τὴν ὅλην ἐν τῷ διαστέλ- 15
 206 λῆσθαι γίνεσθαι παρὰ τε τῆς || καρδίας αὐτῆς καὶ
 τῶν παρακειμένων αὐτῇ φλεβῶν παμπόλλων οὐσῶν.
 οὐ γὰρ δὴ ἔκ γε τῶν ἐντέρων καὶ τῆς κοιλίας τροφήν
 οὕτω παχεῖάν τε καὶ βαρεῖαν ἐν ἑαυτοῖς ἐχόντων δύ-
 νανταί τι μεταλαμβάνειν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου, φθιά- 20
 νουσαι πληροῦσθαι τοῖς κορυφότεροις. οὐδὲ γὰρ εἰ
 καθεὶς ἀνλίσκον εἰς ἀγγεῖον ὕδατός τε καὶ ψάμμου
 πλήρες ἐπισπάσαιο τῷ στόματι τὸν ἐκ τοῦ ἀνλίσκου
 ἄερα, δύναται ἂν ἀκολουθήσαι σοι πρὸ τοῦ ὕδατος ἢ
 ψάμμος· ἀεὶ γὰρ ἐν τῇ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθίᾳ 25
 τὸ κορυφότερον ἔπεται πρότερον.

2. τὸ ante σῶμα om. O || 5. τοῦτ' M || ἔλκουσιν M || 7. τε
 om. L || ἐν τοῖς μάλιστα τε κορυφώτατος O || 12. τῶν om. M || 13. τε
 καὶ τὰ ἔντερα om. M || 14. verba inclusa deleta sunt in L, τῆς
 ἐπὶ τὴν ῥάχιν πεφυκνίας (πεφυκνιωῶν P) M τῆς ἐπὶ ῥάχει π. O ||
 21. οὐδὲ] οὐ L || 22. καθεὶς LM καθιεὶς O || 23. ἐκ τοῦ ἀγγείου L
 ἐκ τούτου MO ἐκ πισκον (?) P, correxi || 24. ἢ add. L² om. L¹ MO

Cap. XV. Οὐκ οὖν χορὴ θαυμάζειν, εἰ παντελῶς
 ὀλίγον ἐκ τῆς κοιλίας, ὅσον ἂν ἀκριβῶς ἢ κατειο-
 γασμένον, εἰς τὰς ἀρτηρίας παραγίγνεται φθανούσας
 πληροῦσθαι τῶν κουφοτέρων, ἀλλ' ἐκεῖνο γινώσκειν,
 5 ὥς δὴ ἔστων ὀλκῆς εἶδη, τὸ μὲν τῇ πρὸς τὸ κενούμε-
 νον ἀκολουθία, τὸ δ' οἰκειότητι ποιότητος γιγνόμενον·
 ἑτέρως μὲν γὰρ εἰς τὰς φύσας ὁ ἀήρ, ἑτέρως δ' ὁ
 σίδηρος ὑπὸ τῆς ἡρακλείας ἐπισπᾶται λίθου· καὶ ὥς
 ἢ μὲν πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία || τὸ κουφότερον 207
 10 ἔλκει πρότερον, ἢ δὲ κατὰ τὴν τῆς ποιότητος οἰκει-
 ότητα πολλάκις, εἰ οὕτως ἔτυχε, τὸ βαρύτερον, ἂν τῇ
 φύσει συγγενέστερον ὑπάρχη. καὶ τοίνυν καὶ ταῖς
 ἀρτηρίαις τε καὶ τῇ καρδίᾳ, ὥς μὲν κοίλοις τε καὶ
 διαστέλλεσθαι δυναμένοις ὀργάνοις, αἰὲν τὸ κουφότερον
 15 ἀκολουθεῖ πρότερον, ὥς δὲ τρέφεσθαι δεομένοις, εἰς
 αὐτοὺς τοὺς χιτῶνας, οἳ δὴ τὰ σώματα τῶν ὀργάνων
 εἰσὶν, ἔλκεται τὸ οἰκεῖον. ὅσον ἂν οὖν εἰς τὴν κοιλό-
 τητα διαστελλομένων αὐτῶν αἵματος μεταληφθῇ, τοῦ-
 του τὸ οἰκειοτάτον τε καὶ μάλιστα τρέφειν δυνάμενον
 20 οἱ χιτῶνες αὐτοὶ τῶν ἀγγείων ἐπισπῶνται. τοῦ δ' ἐκ
 τῶν φλεβῶν εἰς τὰς ἀρτηρίας μεταλαμβάνεσθαι τι πρὸς
 τοῖς εἰρημένοις ἱκανὸν καὶ τοῦτό γε τεκμήριον. εἰ
 πολλὰς καὶ μεγάλας ἀρτηρίας διατεμὼν ἀποκτείνει τὸ
 ζῶον [δι' ἐκείνων] βουληθείης, εὐρήσεις αὐτοῦ τὰς
 25 φλέβας ὁμοίως ταῖς ἀρτηρίαις ἐκκενουμένας, οὐκ ἂν
 τούτου ποτὲ γενομένου χωρὶς τῶν πρὸς ἀλλήλας αὐταῖς
 ἀναστομώσεων. ὡσαύτως δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν καρ-

5. δὴ ἔστων (sic) L || ἔστων L ἔστιν MO || 15. post δὲ add.
 καὶ O || 17. οὖν ἂν O || 18. τούτου τὸ LM τοῦθ' ὥς O || 22. τοῦτό
 γε LM τόδε O || 23. τὸ ζῶον post βουληθείης colloc. O || 24. δ'
 ἐκείνων M, inclusi || 26. γιγνόμενον M || 27. οὕτως L || αὐτὴν αα.
 M non P

διὰν ἐκ τῆς δεξιᾶς κοιλίας εἰς τὴν ἀριστερὰν ἔλκεται
 208 τὸ λεπτότατον ἔχοντός τινα τρήματα τοῦ μέσου δια-
 φράγματος αὐτῶν, ἃ μέχρι μὲν πλείστου δυνατόν ἐστὶν
 ἰδεῖν, οἷον βοθύνους τινὰς ἐξ εὐρυτέρου στόματος αἰ-
 καὶ μᾶλλον εἰς στενότερον προϊόντας. οὐ μὴν αὐτὰ γε τὰ
 ἔσχατα πέρατα δυνατόν ἐτι θεάσασθαι διὰ τε σμικρό-
 τητα καὶ ὅτι τεθνεῶτος ἤδη τοῦ ζῶον κατέψνυκται τε
 καὶ πεπύκνωται πάντα. ἀλλ' ὁ λόγος κἀνταῦθα πρῶ-
 τον μὲν ἐκ τοῦ μηδὲν ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεσθαι
 μάτην ὁρμώμενος ἐξευρίσκει τὰς ἀναστομώσεις ταύτας 10
 τῶν κοιλιῶν τῆς καρδίας· οὐ γὰρ δὴ εἰκῇ γε καὶ ὥς
 ἔτυχεν οἱ ἐς στενὸν οὕτω τελευτῶντες ἐγένοντο βόθυ-
 νοι· δεύτερον δὲ καὶ τοῦ δυοῖν ὄντοιν στομάτοιον ἐν
 τῇ δεξιᾷ τῆς καρδίας κοιλίᾳ τοῦ μὲν εἰσάγοντος τὸ
 αἷμα, τοῦ δ' ἐξάγοντος πολὺ μείζον εἶναι τὸ εἰσάγον. 15
 ὥς γὰρ οὐ παντός τοῦ αἵματος, ὅσον ἢ κοίλῃ φλὲψ
 δίδωσι τῇ καρδίᾳ, πάλιν ἐξ ἐκείνης ἐκπεμπομένου τῷ
 πνεύμονι, μείζων ἐστὶν ἢ ἀπὸ τῆς κοίλης εἰς αὐτὴν
 ἐμφυσις τῆς ἐμφυομένης εἰς τὸν πνεύμονα φλεβός.
 209 οὐδὲ || γὰρ τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὥς ἐδαπανήθη τι τοῦ 20
 αἵματος εἰς τὴν αὐτοῦ τοῦ σώματος τῆς καρδίας θρόψιν.
 ἑτέρα γὰρ ἐστὶ φλὲψ ἢ εἰς ἐκεῖνο κατασχιζομένη μήτε
 τὴν γένεσιν ἐκ τῆς καρδίας αὐτῆς μήτε τὴν τοῦ αἵμα-
 τος ἔχουσα μετάληψιν. εἰ δὲ καὶ δαπανᾷται τι, ἀλλ'
 οὐ τοσοῦτόν γε μείων ἐστὶν ἢ εἰς τὸν πνεύμονα φλὲψ 25

3 ἐστὶν om. O || 4. εὐρυτέρου LM εὐρυτάτου O || 5. εἰς
 στενότερον L ἐκ στενωτέρου M corr. P² εἰς στενωτέρους O ||
 6. τε] τὴν L per compendium || 12. ἐς L εἰς cett. || 14. τὸ αἷμα
 L² τὰ αὐτὰ L¹ || 15. post αἷμα add. πολλῶ (πολὺ M) μείζονος
 MO om. L || post ἐξάγοντος add. ἥττονος O ἐλάττονος M om. L ||
 17. πολὺ LM πολλῶ O || τὸ εἰσάγον* τὸ τοῦ εἰσάγοντος LO τὸ om. M ||
 18. ἀπὸ κοίλης LM || 21. εἰς αὐτὴν (τοῦ σώματος om.) M || 25. γε
 LP om. MO

ἄγουσα τῆς εἰς τὴν καρδίαν ἐμφυομένης, ὅσον εἰκὸς
 εἰς τὴν τροφὴν ἀνηλωσθαι τῆς καρδίας, ἀλλὰ πλεόν
 πολλῶ. δῆλον οὖν, ὡς εἰς τὴν ἀριστεράν τι μεταλαμ-
 βάνεται κοιλίαν. καὶ γὰρ οὖν καὶ τῶν κατ' ἐκείνην
 5 ἀγγείων δυοῖν ὄντων ἑλαττόν ἐστι πολλῶ τὸ ἐκ τοῦ
 πνεύμονος εἰς αὐτὴν εἰσάγον τὸ πνεῦμα τῆς ἐκφυ-
 ομένης ἀρτηρίας τῆς μεγάλης, ἀφ' ἧς αἱ κατὰ τὸ σῶμα
 σύμπασαι πεφύκασιν, ὡς ἂν μὴ μόνον ἐκ τοῦ πνεύ-
 μονος πνεῦμα μεταλαμβάνουσης αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς
 10 δεξιᾶς κοιλίας αἷμα διὰ τῶν εἰρημένων ἀναστομώσεων.
 ὅτι δ' ἄμεινον ἦν τοῖς τοῦ σώματος μορίοις τοῖς μὲν
 ὑπὸ καθαροῦ καὶ λεπτοῦ καὶ ἀτμώδους αἵματος τρέ-
 φεσθαι, τοῖς δ' ὑπὸ παχέος καὶ θολεροῦ καὶ ὡς οὐδ'
 ἐνταῦθά τι παρεώραται τῇ φύσει, τῆς || περὶ χρείας 210
 15 μορίων πραγματείας ἐστίν, ὥστ' οὐ χορὴ νῦν ὑπὲρ
 τούτων ἔτι λέγειν, ἀλλ' ὑπομνήσαντας, ὡς δύο ἐστὼν
 ὁλκῆς εἶδη, τῶν μὲν εὐρείαις ὁδοῖς ἐν τῷ διαστέλλεσθαι
 τῇ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία τὴν ἔλξιν ποιουμέ-
 νων, τῶν δ' οἰκειότητι ποιότητος, ἐφεξῆς λέγειν, ὡς
 20 τὰ μὲν πρότερα καὶ πόρρωθεν ἔλκειν τι δύναται, τὰ
 δὲ δεύτερα ἐκ τῶν ἐγγυτάτω μόνων. αὐλίσκον μὲν
 γὰρ ὅτι μήκιστον εἰς ὕδωρ ἐνεστι καθέντα ῥαδίως
 ἀνασπᾶν εἰς τὸ στόμα δι' αὐτοῦ τὸ ὑγρόν· οὐ μὴν
 εἴ γ' ἐπὶ πλεόν ἀπαγάγοις τῆς ἡρακλείας λίθου τὸν
 25 σίδηρον ἢ τοὺς πυροὺς τοῦ κεραμίου — καὶ γὰρ καὶ
 τοιοῦτόν τι πρόσθεν ἐλέγετο παράδειγμα — δύναται ἂν

2. τὴν ante τροφὴν om. O || πλεόνι OP² || 3. τι om. O
 4. οὖν LM δὴ O || 5. δύο ὄντων L, ὄντων P || 11. τοῦ σώματος
 τοιούτοις L || 12. καὶ λεπτοῦ om. M || 15. ὑπὲρ LM περὶ O
 16. ἔτι om. L || ἐστὼν L¹ ἐστίν L² εἰσίν M || 18. ποιουμένων τ.
 ἔλξιν O || 20. τι om. M || 21. μόνων LM μόνον O || 22. καθέντα
 LM καθέντι O || 25. τῶν κεραμίων M τοῦ κεραμίου L

πλέον || ἀλλοιουμένου δεῖται τοῦ μέλλοντος ἀντὰ θρέ- 215
 ψειν χυμοῦ, τούτοις ὥσπερ τι ταμιεῖον ἢ φύσις παρ-
 εσκευάσεν ἥτοι κοιλίας ἢ σήραγγας ἢ τι ταῖς σήραγγιν
 ἀνάλογον. αἱ μὲν γὰρ σάρκες αἷ τε τῶν σπλάγχνων
 5 ἀπάντων αἷ τε τῶν μυῶν ἐξ αἵματος αὐτοῦ τρέφονται
 βραχεῖαν ἀλλοίωσιν δεξαμένου. τὰ δ' ὅστ' ἀπαμπόλλης
 ἐν τῷ μεταξὺ δεῖται τῆς μεταβολῆς, ἵνα τραφῇ, καὶ
 ἔστιν οἶόν περ τὸ αἷμα ταῖς σαρκί, τοιοῦτος δ' μυελὸς
 τοῖς ὅστοις ἐν μὲν τοῖς μικροῖς τε καὶ ἀκοιλίοις κατὰ
 10 τὰς σήραγγας αὐτῶν διεσπαρμένος, ἐν δὲ τοῖς μείζονσι
 τε καὶ κοιλίας ἔχουσιν ἐν ἐκείναις ἡθροισμένοις. ὥς
 γὰρ καὶ διὰ τοῦ πρώτου γράμματος ἐδείκνυτο, τοῖς
 μὲν ὁμοίαν ἔχουσι τὴν οὐσίαν εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν
 ἐγχωρεῖ, τοῖς δὲ πάμπαν διεστῶσιν ἀμήχανον ἀλλή-
 15 λοις ὁμοιωθῆναι χωρὶς τῶν ἐν μέσῳ μεταβολῶν. τοι-
 οῦτόν τι καὶ τοῖς χόνδροις ἐστὶ τὸ περικεχυμένον
 μυξῶδες καὶ τοῖς συνδέσμοις καὶ τοῖς ὑμέσι καὶ τοῖς
 νεύροις τὸ παρעσπαρμένον ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν γλίσχρον·
 ἕκαστον γὰρ || τούτων ἐξ ἰνῶν σύγκειται πολλῶν, αἵπερ 218
 20 ὁμοιομερεῖς τ' εἰσὶ καὶ ὄντως αἰσθητὰ στοιχεῖα. κατὰ
 δὲ τὰς μεταξὺ χώρας αὐτῶν ὁ οἰκειότατος εἰς θρέψιν
 παρέσπαρται χυμὸς, ὃν εἰλκύνσαν μὲν ἐκ τῶν φλεβῶν
 τοῦ αἵματος, ὅσον οἶόν τ' ἦν ἐκλεξάμεναι τὸν ἐπιτη-
 δεϊότατον, ἑξομοιοῦσι δὲ κατὰ βραχὺ καὶ μεταβάλλου-
 25 σιν εἰς τὴν ἐαυτῶν οὐσίαν.

Ἄπαντ' οὖν ταῦτα καὶ ἀλλήλοισι ὁμολογεῖ καὶ

2. ταμιεῖον C || 4. γὰρ P Orib. οὖν O om. LM || 8. τοιοῦτον O Orib. || 9. ὅστοις] ὁτέοις L || 11. ἐκείνοις LM || 12. συγγράμμα-
 τος L || 15. post χωρὶς add. καὶ L || 17. καὶ τοῖς νεύροις κ. τ.
 ὑμέσι M || 20. στοιχεῖα om. O || 22. ἐκ τοῦ (add. L²) τῶν φλ.
 αἵματος L || 23. ἐκλεξάμεναι LP ἐκλεξάμενα MO || τὸν ἐπιτηδεύ-
 τατον LM τὸ ὁμοιότατον O

ἔτι γενέσθαι τις ὁλκή. σαφέστατα δ' ἂν αὐτὸ μάθοις
 ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς κήποις ὀχετῶν· ἐκ τούτων γὰρ εἰς μὲν
 τὰ παρακείμενα καὶ πλησίον ἅπαντα διαδίδοται τις
 ἰκμάς, εἰς δὲ τὰ πορρωτέρω προσελθεῖν οὐκέτι δύναται
 καὶ διὰ τοῦτ' ἀναγκάζονται πολλοῖς ὀχετοῖς μικροῖς 5
 ἀπὸ τοῦ μεγάλου τετμημένοις εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ
 κήπου τὴν ἐπίρρυσιν τοῦ ὕδατος ἐπιτεχνᾶσθαι· καὶ
 211 τηλικαῦτά γε τὰ || μεταξὺ διαστήματα τούτων τῶν μι-
 κρῶν ὀχετῶν ποιοῦσιν, ἥλικα μάλιστα νομίζουσιν ἀρ-
 κεῖν εἰς τὸ ἱκανῶς ἀπολαύειν ἔλκοντα τῆς ἑκατέρωθεν 10
 αὐτοῖς ἐπιρρεούσης ὑγρότητος. οὕτως οὖν ἔχει καὶ
 τοῖς τῶν ζώων σώμασιν. ὀχετοὶ πολλοὶ κατὰ πάντα
 τὰ μέλη διεσπαρμένοι παράγουσιν αὐτοῖς αἷμα καθά-
 περ ἐν κήποις ὑδρεῖαν τινά. καὶ τούτων τῶν ὀχετῶν
 τὰ μεταξὺ διαστήματα θαυμαστικῶς ὑπὸ τῆς φύσεως 15
 εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διατέτακται πρὸς τὸ μὴτ' ἐνδεῶς χορη-
 γεῖσθαι τοῖς μεταξὺ μορίοις ἔλκουσιν εἰς ἑαυτὰ τὸ
 αἷμα μὴτε κατακλύζεσθαι ποτ'. αὐτὰ πλήθει περιττῆς
 ὑγρότητος ἀκαίρως ἐπιρρεούσης. ὁ γὰρ δὴ τρόπος τῆς
 θρέψεως αὐτῶν τοιούσδε τίς ἐστι. τοῦ συνεχοῦς ἑαυτῷ 20
 σώματος, οἷόνπερ τὸ ἀπλοῦν ἀγγεῖον Ἑρασίστρατος
 ὑποτίθεται, τὰ μὲν ἐπιπολῆς μέρη πρῶτα τῆς ὁμιλού-
 σης ἀπολαύει τροφῆς· ἐκ δὲ τούτων αὖ μεταλαμβάνει
 κατὰ τὸ συνεχές ἔλκοντα τὰ τούτων ἐξῆς, εἴτ' ἐξ ἐκεί-
 νων αὖτις ἕτερα καὶ τοῦτ' οὐ παύεται γιγνόμενον, 25
 ἄχρις ἂν εἰς ἅπαντ' αὐτοῦ διαδοθῇ τὰ μόρια τῆς τρε-
 φύσης οὐσίας ἢ ποιότης. ὅσα δὲ τῶν μορίων ἐπὶ

8 τηλικαῦτα ΜΟ || 10. ἀπολαβεῖν Μ || 11. αὐτῶν L || 13. μέλη
 LP μέρη O || 14. κήποις Μ κήπων L κηπίων O || 15. τῆς om. O ||
 16. ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς L || 20. τις om. LO || 23. ἐκ τούτων δ' O
 αὐ) αἷμα L || 27. verba ὅσα δὲ usque ad ἡθροισμένους excerpts.
 Orib. XXII 1, 45 || τῶν om. Orib.

πλέον || ἀλλοιούμενου δέεται τοῦ μέλλοντος αὐτὰ θρέ- 212
 ψειν χυμοῦ, τούτοις ὥσπερ τι ταμειῖον ἢ φύσις παρ-
 εσκευάσεν ἥτοι κοιλίας ἢ σήραγγας ἢ τι ταῖς σήραγγιν
 ἀνάλογον. αἱ μὲν γὰρ σάρκες αἷ τε τῶν σπλάγχνων
 5 ἀπάντων αἷ τε τῶν μυῶν ἐξ αἵματος αὐτοῦ τρέφονται
 βραχεῖαν ἀλλοίωσιν δεξαμένου. τὰ δ' ὅστ' ἀπαμπόλλης
 ἐν τῷ μεταξὺ δέεται τῆς μεταβολῆς, ἵνα τραφῇ, καὶ
 ἔστιν οἷόνπερ τὸ αἷμα ταῖς σαρκί, τοιοῦτος ὁ μυελὸς
 τοῖς ὅστοις ἐν μὲν τοῖς μικροῖς τε καὶ ἀκοιλίοις κατὰ
 10 τὰς σήραγγας αὐτῶν διεσπαρμένος, ἐν δὲ τοῖς μεζυσι
 τε καὶ κοιλίας ἔχουσιν ἐν ἐκείναις ἡθροισμένος. ὥς
 γὰρ καὶ διὰ τοῦ πρώτου γραμματος ἐδείκνυτο, τοῖς
 μὲν ὁμοίαν ἔχουσι τὴν οὐσίαν εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν
 ἐγχωρεῖ, τοῖς δὲ πάμπολυ διεστῶσιν ἀμήχανον ἀλλή-
 15 λους ὁμοιοθῆναι χωρὶς τῶν ἐν μέσῳ μεταβολῶν. τοι-
 οῦτόν τι καὶ τοῖς χόνδροις ἐστὶ τὸ περικεχυμένον
 μνῆδες καὶ τοῖς συνδέσμοις καὶ τοῖς ὑμέσι καὶ τοῖς
 νεύροις τὸ παρῆσπαρμένον ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν γλίσχρον·
 ἕκαστον γὰρ || τούτων ἐξ ἰνῶν σύγκεται πολλῶν, αἵπερ 213
 20 ὁμοιομερεῖς τ' εἰσὶ καὶ ὄντως αἰσθητὰ στοιχεῖα. κατὰ
 δὲ τὰς μεταξὺ χώρας αὐτῶν ὁ οἰκειότατος εἰς θρέψιν
 παρέσπαρται χυμός, ὃν εἴλκυσαν μὲν ἐκ τῶν φλεβῶν
 τοῦ αἵματος, ὅσον οἷόν τ' ἦν ἐκλεξάμεναι τὸν ἐπιτη-
 δειότατον, ἐξομοιοῦσι δὲ κατὰ βραχὺ καὶ μεταβάλλου-
 25 σιν εἰς τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν.

Ἄπαντ' οὖν ταῦτα καὶ ἀλλήλοισι ὁμολογεῖ καὶ

2. ταμειῖον C || 4. γὰρ POrib. οὖν O om. LM || 8. τοιοῦτον
 O Orib. || 9. ὅστοις] ὁτέοις L || 11. ἐκείνοις LM || 12. συγγράμμα-
 τος L || 15. post χωρὶς add. καὶ L || 17. καὶ τοῖς νεύροις κ. τ.
 ὑμέσι M || 20. στοιχεῖα om. O || 22. ἐκ τοῦ (add. L²) τῶν φλ.
 αἵματος L || 23. ἐκλεξάμεναι LP ἐκλεξάμενα MO || τὸν ἐπιτηδει-
 οτάτον LM τὸ ὁμοιότατον O

ἡ ἀπορροή τῶν περὶ τῆς κοιλίας καὶ τὰ ἑντὸς
 κέντρον γινώσκῃ ἢ οὐδ' οἶδῃ ἢ περὶ τοῦτο ἐπι-
 σκεψάμεθα.

πῶς κ. τ. κ. τ. κ. τ. ἔ. περιγεμένον γινώσκῃ LM τὸν . . .
 πῶς γινώσκῃ O | 2. ἐκτελέσται L: M ἐκτελέσταιται
 | 3. βραχὺ LM βραχὺ O | subscriptiones: τέλος τῶν
 πῶς δυνάμειον τριῶν βραχίων M τέλος τοῦ τρίτου
 Γαλιλεῖοι περὶ φυσικῶν δυνάμεων P² τέλος τοῦ περὶ τῶν
 δυνάμεων post fragmentum libelli qui est περὶ οὐσίας
 πῶς δυνάμειον L

τοῖς ἔμπροσθεν ἀποδειγμένοις ἱκανῶς μαρτυρεῖ καὶ
οὐ χρὴ μὴκύνειν ἔτι τὸν λόγον· ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων
ἔνεστιν ἐκάστῳ τὰ κατὰ μέρος ἅπαντα καθ' ὄντινα
γίγνεται τρόπον ἔξευρίσκειν ἐτοίμως, ὥσπερ καὶ διὰ
τί πολλοῖς κωθωνιζομένοις πάμπολυ τάχιστα μὲν ἀναδί- 5
δοται τὸ ποθέν, οὐρεῖται δ' ὀλίγου δεῖν ἅπαν ἐντὸς οὐ
πολλοῦ χρόνου. καὶ γὰρ κἀνταῦθα τῇ τε τῆς ποιότη-
τος οἰκειότητι καὶ τῇ τῆς ὑγρότητος λεπτότητι καὶ τῇ
τῶν ἀγγείων τε καὶ τῶν κατ' αὐτὰ στομάτων εὐρύτητι
καὶ τῇ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως εὐρωστίᾳ τὸ τάχος συν- 10
τελεῖται τῆς ἀναδόσεως, τῶν μὲν πλησίον τῆς κοιλίας
214 τεταγμένων μορίων οἰκειότητι ποιότητος || ἑαυτῶν ἕνεκα
ἐλκόντων τὸ πόμα, τῶν δ' ἐξῆς τοῦτοις ἔξαρπαζόντων
καὶ αὐτῶν εἰς ἑαυτὰ κἄπειτα τῶν ἐφεξῆς πάλιν ἐκ
τούτων μεταλαμβανόντων, ἄχρως ἂν εἰς τὴν κοιλίην 15
ἀφίκηται φλέβα, τοῦντεῦθεν δ' ἤδη τῶν νεφρῶν τὸ
οἰκεῖον ἐπισπωμένων. ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν οἶνον
μὲν ὕδατος ἀναλαμβάνεσθαι θάττον οἰκειότητι ποιότη-
τος, αὐτὸν δὲ τὸν οἶνον τὸν μὲν λευκὸν καὶ καθαρὸν
ἐτοίμως ἀναδίδοσθαι διὰ λεπτότητα, τὸν δ' αὖ μέλανα 20
καὶ θολερὸν ἴσχεσθαι τε κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ βραδύνειν
ὑπὸ πάχους. εἴη δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν ἁρ-
τήριων ἔμπροσθεν εἰρημένων οὐ σμικρὰ μαρτύρια.
πανταχοῦ γὰρ ὅσον οἰκείον τε καὶ λεπτὸν αἷμα τοῦ
μὴ τοιούτου ῥᾶον ἔπεται τοῖς ἔλκουσιν. ἀτμὸν οὖν 25
ἔλκυσαι καὶ πνεῦμα καὶ λεπτὸν αἷμα κατὰ τὰς διαστά-

4. διὰ τί L¹M ἢ Δία OL² || 9. αὐτὸ L || 12. ἕνεκεν αὐτῶν
O || 13. ἐφεξῆς L || 18. τῆς π. LM τῆς om. O || 19. αὐτὸν δὲ τὸν
οἶνον LM αὐτῶν δὲ τῶν οἴνων O || 22. ὑπὲρ ἀρτηρίας L || 24. τε
om. LM || 25. ἔπεται] ἔλκεται L || οὖν LM μὲν οὖν O || 26. ἔλ-
κυσαι L² ἔχουσai L¹MO || post διαστάσεις add. ἔλκειν L¹MO
exphanx. L²

σεις αἱ ἀρτηρίαι τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἔντερα
 περιεχομένων χυμῶν ἢ οὐδ' ὅλως ἢ παντάπασιν ἐπι-
 σπῶνται βραχύ.

1. τῶν κ. τ. κ. κ. τ. ξ. περιεχομένων χυμῶν L M τὸν . . .
 περιεχόμενον χυμὸν O || 2. ἐπισπῶνται L¹ M ἐπισυνεπισπῶνται
 (sic) O || 3. βραχύ L M βραχύν O || subscriptiones: τέλος τῶν
 περὶ φυσικῶν δυνάμεων τριῶν βιβλίων M τέλος τοῦ τρίτου
 βιβλίου Γαληνοῦ περὶ φυσικῶν δυνάμεων P² τέλος τοῦ περὶ τῶν
 φυσικῶν δυνάμεων post fragmentum libelli qui est περὶ οὐσίας
 τῶν φυσικῶν δυνάμεων L

R

126

616 MB

V. 7

1073

LANE

H. 21

126

G16-M3

V. 9

1073

LANE

#157

LANE MEDICAL LIBRARY

To avoid fine, this book should be returned on
or before the date last stamped below.

--	--	--

